92

2558

2.892

DECRETA
SACROSANCTI
CONCILII TRIDENTINI
AD SVOS QVÆQVE TITVLOS SECVNDVM

Iuris methodum redacta, adiunctis declarationibus, autoritate Apostolica editis, quæ habentur in quarto volumine decisionum nouissimarum Rotæ Romanæ.

PER MAGISTRVM F. PETRVM VINCENTIVM de Marzilla, Cæsaraugustanum, Ordinis sancti Benedicti, à Consilijs sanctæ Inquisitionis, & in V. I. Candidatum.

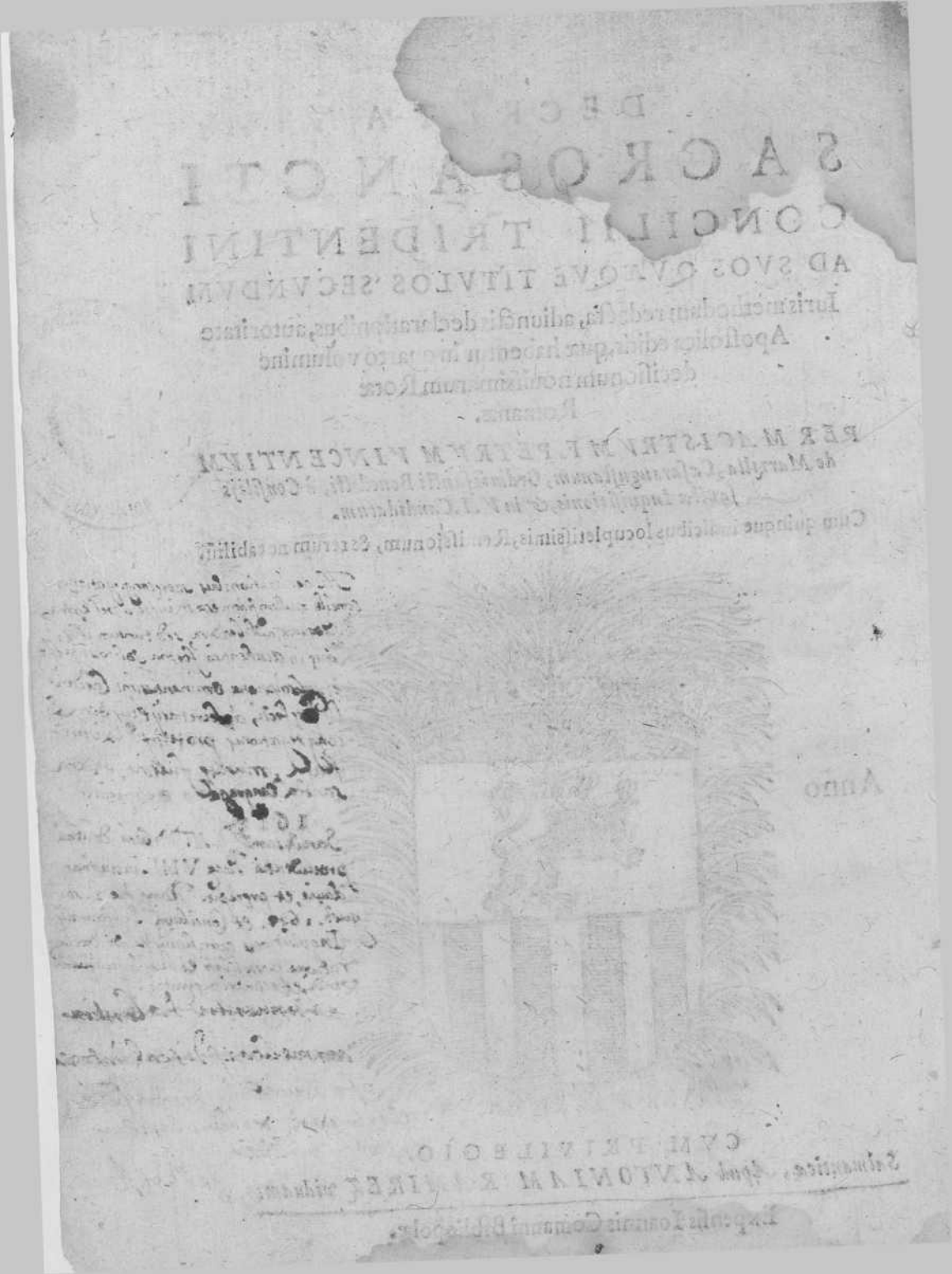
Cum quinque indicibus locupletissimis, Remissionum, & rerum notabiliũ.

CVM PRIVILEGIO.

Salmanticæ, Apud *ANTONIAM RAMIREZ* viduam.

Expensis Ioannis Comanni Bibliopolæ.

Censura ex commissione Regij Senatus Castellæ.

IVSSV Regij Senatus, qua potui dexteritate perlegi librum cui titulus est: *Decreta sacrosancti Concilij Tridentini ad Iuris communis titulos redacta vna cum concordantijs decisionibus ac declarationibus Illustrissimorum Cardinalium sacri Concilij Interpretum, quæ in quarto volumine decisionum Rotæ Romanæ habentur*, editum à doctissimo patre Magistro F. Petro Vincentio de Marzilla, Cæsaraugustano, Ordinis Benedictini, eiusdemque Magistro Generali, & in Alma Vniuersitate Compostellana sacræ Theologiæ Primario Prælectore, ac etiam Iuris Pontificij Candidato. Qui liber non modò immunis est à quauis erroris, seu falsitatis nota, concorsque proprijs archetypis à quibus est extractus, verum etiam eius Autor ita prudenter segerit in omnimoda obseruantia, & humili obedientia decreti Pij Papæ Quarti, prohibentis quoduis interpretationis genus propria autoritate emittendum super decreta Concilij Tridentini, vt neque in iota vno ipsum in ea re defeciſſe sentiam. Quo fit, vt satis tutè, ac summa cum legentium, præsertim Iuri communi incumbentium vtilitate, opus præfatum in publicum prodire, ad idque à Regio Senatu licentiam obtinere iure optimo mereatur. In Conuentu nostro Victoriano Madriti die nono mensis Iunij, anno Domini 1609.

F. Franciscus de Tamayo.

PROPIEDAD INTELECTUAL - PALENCIA - BIBLIOTECA PROVINCIAL Y REGIONAL

EL REY.

POR quanto por parte de vos el Maestro F. Pedro de Marzilla de la Orden de san Benito nos fue fecha relacion, que vos auiades compuesto vn libro intitulado, *Decreta sacrosancti Concilij Tridentini ad iuris titulos redacta*: el qual auiades compuesto con mucho estudio y cuydado, y nos pedistes y suplicastes os mandassemos dar licencia y facultad para que le pudiessedes imprimir, y priuilegio por veynte años, o como la nuestra merced fuesse, lo qual visto por los del nuestro Consejo, y como por su mandado se hizieron las diligencias que la pragmatica por nos vltimamẽte fecha sobre la impression de los libros dispone: fue acordado, que deuiamos mandar dar esta nuestra cedula para vos en la dicha razon: y nos tuuimoslo por bien. Por lo qual, por os hazer bien y merced, os damos licencia y facultad, para que por tiempo de diez años primeros siguientes, que corran y se cuenten desde el dia de la fecha della, vos, o la persona que vuestro poder ouiere, y no otro alguno, podays imprimir, y vender el dicho libro, que de suso se haze mencion, por el original que en el nuestro Consejo se vio, que va rubricado y firmado al fin del de Christoual Nuñez de Leon nuestro Escriuano de Camara, de los que en el residen: con que antes que se venda lo traygays ante ellos juntamente con el dicho original, para que se vea si la dicha impression està conforme a el: o traygays fee en publica forma, en como por Corrector por nos nombrado se vio y corrigio la dicha impression por su original. Y mandamos al Impressor que imprimiere el dicho libro no imprima el principio y primer pliego, ni entregue mas de vn solo libro con el original al Autor, ò persona a cuya costa se imprimiere, y no otro alguno, para effecto de la dicha correction y tassa, hasta que primero el dicho libro estè corregido y tassado por los del nuestro Consejo. Y estando assi, y no de otra manera pueda imprimir el dicho libro, principio, y primer pliego, en el qual seguidamente se ponga

ponga esta nuestra licencia y privilegio, y la aprobacion, tassa, y erratas, so pena de caer, è incurrir en las penas contenidas en la pragmatica, y leyes de nuestros Reynos, que sobre ello disponen. Y mandamos, que durante el tiempo de los dichos diez años persona alguna sin vuestra licencia no le pueda imprimir, ni vender, so pena que el que lo imprimiere aya perdido y pierda todos y qualesquier libros, moldes, y aparejos que del dicho libro tuuiere: y mas incurra en pena de cincuenta mil marauedis, la qual dicha pena sea la tercia parte para nuestra Camara, y la otra tercia parte para el juez que lo sentenciare, y la otra tercia parte para la persona que lo denunciare. Y mandamos a los del nuestro Consejo Presidente y Oydores de las nuestras Audiencias, Alcaldes, Alguaziles de la nuestra Casa, y Corte, y Chancillerias, y a todos los Corregidores, Assistente, Gouernadores, Alcaldes mayores y ordinarios, y otros juezes y justicias qualesquier de todas las ciudades, villas, y lugares de los nuestros Reynos y Señorios, assi a los que aora son, como a los que seran de aqui a delante, que vos guarden y cumplan esta nuestra cedula, y contra su tenor y forma y de lo en ella contenido no vayan, ni passen en manera alguna, so pena de la nuestra merced, y de diez mil marauedis para la nuestra Camara. Fecha en Lerma à onze dias del mes de Iunio, de mil y seyscientos y diez años.

YO EL REY.

Por mandado del Rey nuestro Señor.

Iorge de Touar.

TASSA.

YO Geronimo Nuñez de Leon Escriuano de Camara de su Magestad, y vno de los que en su Consejo residen, doy fee, que auiendose visto por los señores del vn libro intitulado, *Decreta sacrosancti Concilij Tridentini, ad iuris titulos redacta.* Compuesto por el Maestro fray Pedro de Marzilla, de la Orden de san Benito, que con licencia de los dichos Señores fue impresso, tassaron cada pliego del dicho libro à cinco marauedis, y parece tener sesenta, y ocho pliegos y medio (sin tablas) que al dicho respecto monta onze reales y diez marauedis. Y al dicho precio mandaron se vendiesse, y no mas. Y que esta tassa se ponga al principio de cada libro de los que assi se imprimieren. Y para que dello conste, de mandamiento de los dichos Señores del Consejo, y de pedimiento de la parte del dicho Fray Pedro de Marzilla, di esta fee, en Madrid à veynte dias del mes de Agosto de mil y seys cientos y treze años.

Geronimo Nuñez de Leon.

DIVIS VINCENTIO, VALERIO, ENGRATIÆ, Lamberto, eorumq; ſocijs innumeris Cæſar-auguſtæ Martyribus. F. Petrus Vincentius de Marzilla Benedictinus, ſe ipſum, ſuaſque opera dicat, & conſecrat.

Miſſurus in lucem decreta ſacroſancti Concilij Tridentini nulli cuipiam patrono, ac Mecœnati ea dicare conſtitui, niſi vobis dumtaxat (Martyres inuictiſsimi) quippèqui in vrbe noſtra communi Cæſarauguſtana proprium effundentes cruorem, varijſque & acerbiſsimis tormentorum generibus perpeſsis vitam cum morte commutantes, fidei Catholicæ veritati teſtimonium fortiter præbuiſtis, cunctas hæreſes interemiſtis, pacem & vnionem Eccleſiæ cõfirmaſtis, ac virtutum veſtrarum fulgoribus ita irradiaſtis Eccleſiam, vt exemplis veſtris morum cleri, & populi Chriſtiani reformationem mirum in modum commendaueritis: quibus profectò rebus, ceu ſcopis præſtantiſsimis vniuerſa huius œcumenici Cõcilij decreta innituntur. Vnde iure op-

timo hæc decreta à me tot ac tantis titulis in Paraphrasi intertexta super Pētatheucum expressis, vobis deuincto, non nisi fœliciſsimæ vestræ memoriæ dicari oportebat. Supereſt modò athletæ fortiſsimi in eximiam huius munuſculi retributionem, vt ſimilia illis, quæ ſumma animi vestri cō ſtantia in terra degentes pro huius Militantis Eccleſiæ incremento, ac fidei exaltatione perſtitiſtis modò in Eccleſia Triumphante commorantes veſtris orationibus, & interceſsionibus ab æterno Rege gloriæ impetrare non dedignemini, vt innumerabilis veſtri cœtus auxilio muniti, ea quæ in hac vniuerſali Synodo Tridentina intendūtur, & quæ à vobis procul dubio ſummopere erga nos expetuntur, conſequi valeamus. Hinc enim fiet, vt expeditius æternam veſtram ſocietatem, ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum adipiſci valeamus.

Amen.

ILLV-

ILLVSTRISSIMO, AC REVERENDISSIMO D. D. HIERONYMO Ruyz de Camargo Episcopo Mirobrigensi. Ioannes Comanus Bibliopola Sal. S. P. D.

SAcrosancti Concilij Tridentini decreta ad suos quæque titulos redacta, & in quatuor libros tributa, quæ summo studio, atque labore R. M. F. Petrus Vincentius à Marzilla in vnum coniunxit innumerabilibusq; Cæsaraugustanis Martyribus piè, ac deuotè dicauit, adiunctis declarationibus autoritate Apostolica iam olim editis in lucem emitto: & meis expensis communi vtilitati consulẽs, quod bonum, fœlix, faustumque sit foras exire compello. Neque defuturos credo, qui conatum condemnent meum, reprehendant operam, laborem frustra à me susceptum dicãt, aut acta agere, quod, Cicerone teste, prouerbio veteri vetamur, inuidiose nimis, & iniquè calumniẽtur. Certus insuper sum, alios contra me litem daturos, dum ad quæstum me potiùs animum oculosque quam ad communem vsum, & vtilitatem publicam affirmant conuertisse. Quod inde, os hominum? Colligunt, quod, vt inquit Plautus, vnũquemque ad suũ quæstum callidum esse oportet, neque vident nimia cupiditate lædendi apud eundem Plautum esse par pari datum hostimentum est, opera pro pecunia. & me meo iure vti, qui tot annos id ita operam do, vt & omnibus prosim, & mearum rerum familiarium aliquam saltem rationem duxisse credar. Sunt præterea, quibus id semper studium est, vt quo iure quaque iniuria aliena vltro insectentur nil aliud, quam quod aliena sint. Quibus responsum abunde esse satisque factum arbitramur, si eorum calumnias omnes, vel vnius assis æstimemus, vel irrideamus potiùs. Præsertim cum rem ipsam autorem

dorus nonnulli legenti haec decreta ita contemnata ingrata ventura si quis est tamen, qui harum sacrarum rerum habeat aliquem sensum, & animo tu strauerit quanti momenti sit, quae diuersis in sacro Concilio locis legebantur ad sua quaque loca referri, & ita esse digesta, vt singula locum sortita decenter teneant miro ordine, & naturali locata. Nam quis ô Deum immortalem! ita iniquus est harum rerum æstimator, qui tanti operis, vel si nomen audierit aures non arrigat, & incredibili perfusus gaudio cœlo diutius tantum bonum cecidisse non videat? ignorantiæ tenebras minimo negotio discussas? difficilia omnia summa cum facilitate reddita? veritatem tot difficultatibus inuolutam breui verborum ambitu sine ostentatione, ac fastu in aperto posita non sibi, & omnibus serio, & ex animo gratuletur? Hæc igitur, quæ auro contra cara non sunt suo ordini restituta tibi Præsul amplissime, cui plurimum debeo, & plurimum volo debere, ob ingentem tuorum in me meritorum multitudinem dedico; obseruantiam in te meã, & amoris testificandi gratia. Nam cui potissimum quam tibi danda haec fuissent, quorum, & vindex, & assertor es acerrimus? Tibi tam olim hæc, & paria tuæq; curæ commissa, & præterea tanta est harum rerum in te peritia, vt si probaueris tuto se in lucem credant maiores rhonchos non timeant, neque metus sit ne ab excusso sago in astra mittantur. Esto igitur hoc quidquid id est amoris in te mei certissimum, & obseruantiæ pignus, & grata tuorum in me beneficiorum recordatio, quæ si vt, est relinquatur, qui enim vtranque paginam facere posset? Conatum vides, hunc amice tractes velim, quod, quæ tua humanitas est te facturum puto: es enim mihi tu solus instar omnium. Huc accedit quod te vt amarem, & colerem nullus casus fortuitus autor fuit nulla occasio, neque pararius interceßit præter admirabilem virtutem, ac doctrinam tuam, nam vt te cognoui, & vt vidi illicò mihi species illa virtutis tuæ percußit animum. Quare hoc munusculum patrocinio tuo commissum æqui boni consulas, & à detractorum linguis defende. Vale.

ER-

ERRATA.

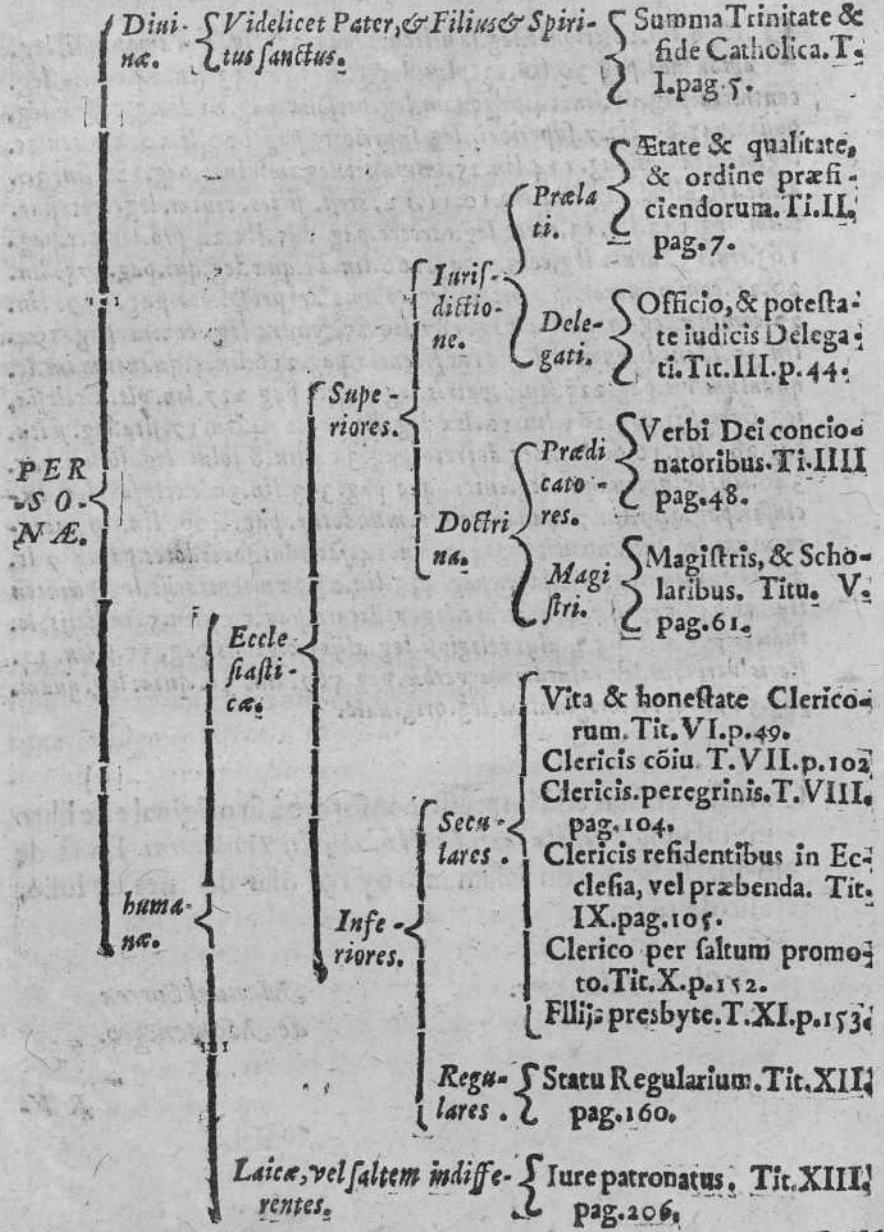
PAG 8. lin. 16. ctiones. leg. ſanctiones. pag. 25. lin. 24. amonendi. leg. amouendi. pag 36 lin. 23 plus. leg. plures. pag. 53. lin. 24 contra. leg. contraria. pag. 65. lin. 14. perſonam. leg. perſonæ. pag. 81. lin. 3. poſitæ. leg. poſita. pag. 87. lin. 7. ſuperioris. leg. ſuperiores pag. 100. li. 20. mediantes. leg. meditantes. pag. 114. lin. 25. immunet. leg. imminet. pag. 120. lin. 30. aliue. leg. aliud. pag. 122. lin. 10. 11. 12. treſt. fictes. ciutm. leg. tres fiat. tium. pag. 142. lin. 13. carce. leg. carcere. pag 145. lin. 24 pro. leg. per. pag. 163. lin. 13. earum leg. eorum. pag. 166. lin. 21. quæ. leg. qui. pag. 175. lin. 20. 21. commemorari. perſpicere. leg. commorari proſpicere. pag. 179. lin. 22. comiſſæ. leg. comitiſſæ. pag. 187. lin. 25. conſtra leg. contra. pag. 194. lin 35. Hanc licentiam leg. Hac licentia. pag. 216. lin. 5. quantum ius. le. quantum vis. pag. 225. lin. 9. patris. leg. patres. pag. 227. lin. vlt. Eccleſia. leg. Eccleſijs. pag. 261. lin. 12. Ex leg. Et. pag. 274. lin. 17. ſita. leg. ſi ita. pag. 281. lin. 16 decreti. leg. decreto. pag. 314. lin. 8 ſolui leg. ſoluit. pag. 340. lin. 15. quicunque. leg. cuicunque pag. 353. lin. 30. excluſus. leg. excluſos. pag. 369. lin. 7. mandetur. leg. mundetur. pag. 409. lin. 19. ſacramentum. leg. ſacramenti. pag. 413. lin. 14. ſacerdos. ſacerdotes. pag. 477. lit. 28 ſij quidem. leg. hi quidem. pag. 433. lin. 23. pœnitentiarijs. leg. pœnitentiarius. pag. 517. lin. 4. vellicare. leg. villicare. pag. 525. lin. 5. iudicijs. le. iudicis pag. 545. lin. 4. alijs religioſi. leg. alijs religioſis. pag. 554. lin. 11. ſtaris verbibus. leg. ſalutaribus verbis. pag. 569. lin. 31. quia. leg. quam. pag. 589. lin. vlt. originalem. leg. originale.

Con eſtas erratas eſtà impreſſo conforme à ſu original eſte libro intitulado, *Decreta ſacroſancti Concilij Tridentini.* En fè de lo qual lo firmè. En Salamanca oy 19. dias del mes de Iulio, año de 1613.

El Corrector, &c. *Manuel Correa de Montenegro.*

R V-

RVBRICÆ LIBRI PRIMI.

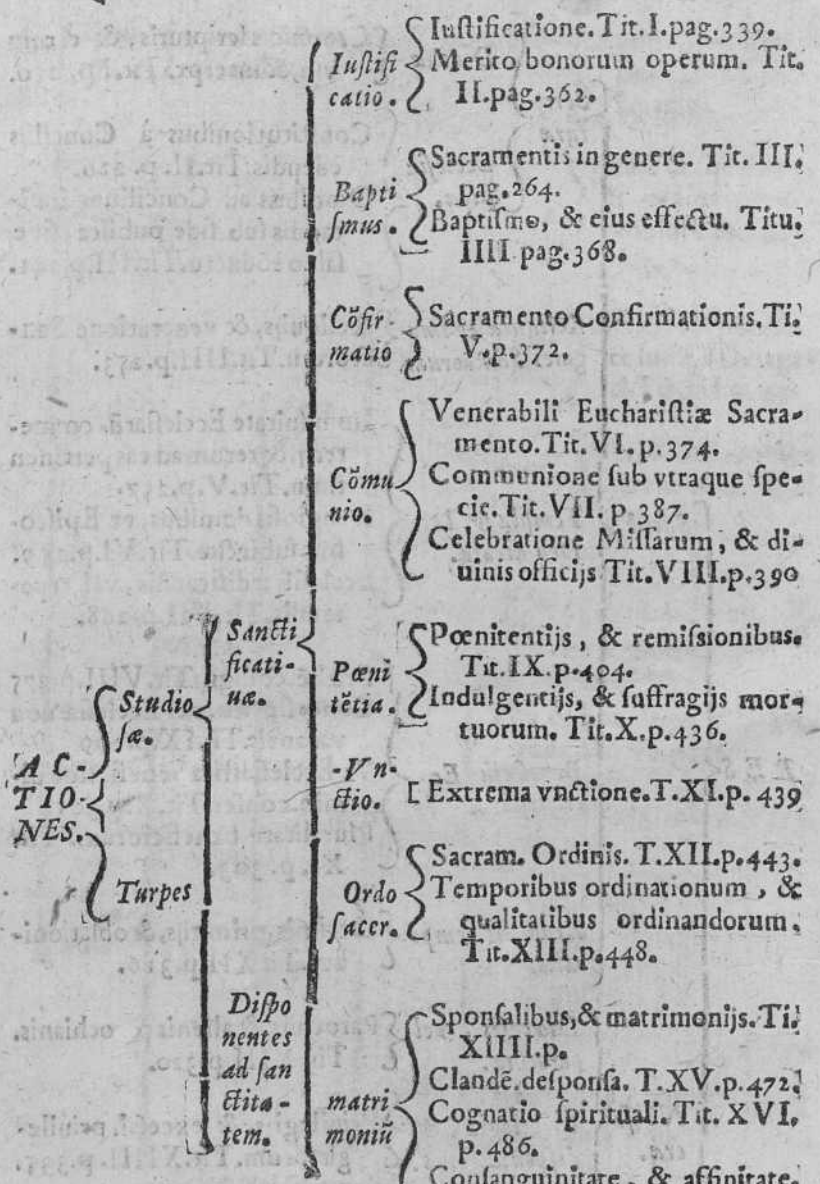

RVBRICÆ LIBRI SECVNDI.

- RES
  - Sacræ
    - Scripturæ
      - Diuinæ. — Canonicis scripturis, & earum vsu, & interpr. Tit. I. p. 220.
      - Ecclesiasticæ. — Constitutionibus à Concilijs edendis. Tit. II. p. 226.
      - Omnibus ad Concilium inuitandis sub fide publica, siue saluo cõductu. Tit. III. p. 241.
    - Reliquiæ, & imagines Sanctorum — Reliquijs, & veneratione Sanctorum. Tit. IIII. p. 253.
    - Templa & loca Deo dicata.
      - Immunitate Ecclesiarũ, cœmeterij, & rerum ad eas pertinentium. Tit. V. p. 257.
      - Religiosis domibus, vt Episcopo sint subiectæ. Tit. VI. p. 259.
      - Ecclesijs ædificandis, vel reparandis. Tit. VII. p. 268.
    - Beneficia Ecclesiastica.
      - Præbē. & dign. Tit. VIII. p. 275
      - Concess. præb. vel Ecclesiæ non vacantis. Tit. IX. p. 299.
      - Vt Ecclesiastica benefi. sine dimin. confer. Tit. X. p. 301.
      - Pluralitate beneficiorum. Tit. XI. p. 303.
    - Redditus temporalis. — Decimis, primitijs, & oblationibus. Tit XII. p. 316.
  - Nõ sacræ
    - Diœceses, vel parochiæ. — Parochijs, & alienis parochianis. Tit. XIII. p. 320.
    - Priuilegia, & dispensationes. — Priuilegijs, & excessi. priuilegiatorum. Tit. XIIII. p. 335.
    - Testamenta, & legata. — Testamentis, & vltimis voluntatibus. Tit. XV. p. 344.

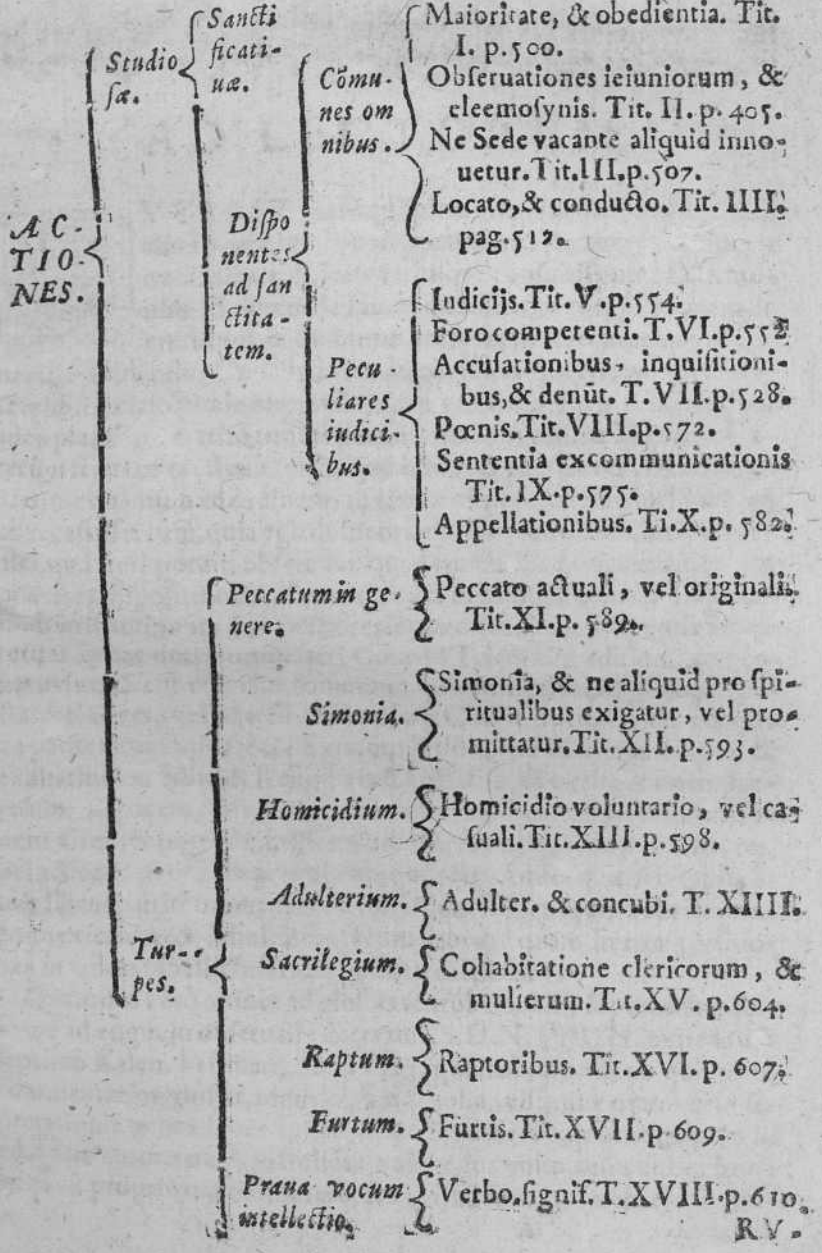
A D

RVBRICÆ LIBRI TERTII.

KV-

RVBRICÆ LIBRI QVARTI.

AD LECTOREM.

PVTABIT fortè quiſpiam (candide Lector) me nihil aliud in præſenti opere, quàm iam acta agere: etenim vir doctiſsimus, & iuris vtriuſque conſultiſsimus D. Antonius Philoteus de Homodæis Siculus compilationem decretorum, & canonum Sacroſancti Oecumenici, & generalis Tridentini Concilij in ſex libros iuxta materiarum affinitatem, diſtinctam prælo mandauit, quæ vniuerſis Iuris profeſſoribus adeò placuit, vt merito timere potuiſſem me in caſſum laboraſſe. Cæterùm ſi attentiori ſtudio vtriuſque laborem conſideres, facilè inuenies, me quantùm ad ordinem, ac rerum diſpoſitionem plurimum ab eo receſsiſſe: tùm, quia ego quidem Rubricas, ſeu titulos iuris Canonici, quà fieri potuit, obſeruaui: quod tamen ille non præſtitit: tum præterea diſpoſitionem, & procedendi methodum, quam Imperialium inſtitutionum compoſitores ſummo ſtudio, ac diligentia repererunt, in hac decretorum ſacri Concilij Tridentini editione amplexatus ſum. Sicut enim ius commune, quo vtimur, vel ad perſonas ſpectat, vel ad res, vel ad actiones, vt iuris Ciuilis inſtitutiones edocēt: ita pariter quidquid ſancta Synodus Tridentina ad incrementum, & exaltationem Fidei, & Religionis Chriſtianæ, ad extirpationem hæreſum, ad pacem, & vnionem Eccleſiæ, ac denique ad reformationem Cleri, & populi Chriſtiani decernere inſtituit, ad perſonas, res, vel actiones pertinere procul dubio conſtat. Iuxta quæ tria capita in tres libros partiti ſumus decreta ſacri Concilij, quorum rubricæ eam connexionem, & affinitatem ſecum habent, quam iteratæ partitiones in tribus tabellis inferius appoſitæ oſtendunt.

Quantùm verò attinet ad gloſſas textui Concilij ſuperadditas ſcitò me ad vnguem obſeruaſſe decretum S. D. N. Pij IIII. expeditum ſeptimo Kalen. Februarij. anno 1563. quo cautum eſt, ne quis vllos commentarios, gloſſas, annotationes, ſcholia, vllúmve omninò interpretationis genus ſuper ipſius Concilij decretis quocunque modo edat ſine autoritate Apoſtolica: nullatenus enim auſus fui quippiā horū ex proprio marte inſerere; ſed abij ad locum, quem elegit Dominus

minus, ſanctam videlicet Sedem Apoſtolicam, quæſiuſque iudicij veritatem circa nonnulla dubia, quæ hactenus ſuborta ſunt in verbis ſacri Concilij, & quæ eiuſdem ſacroſancti Concilij meritiſsime Interpretes à Sede Apoſtolica conſtituti nobis tradidere, quæque in quarto volumine deciſionum noniſsimarum Rotæ Romanæ hac de re habentur, in medium vicegloſſæ propono. Quibus nolo maiorem fidem dari, quàm quæ eorum Archetypo, præfato ſcilicet volumini deciſionum ſacri Palatij Romani, ex quo extracta ſunt, iure debetur: eiſque adiunxi, per modum etiam gloſſæ, concordantias illas vtriuſque Teſtamenti, ac ſacrorum Canonum, quæ in alijs editionibus Concilij in margine circumferebantur. Mihi ergò nihil, niſi diſpoſitio prædictarum rerum tribuenda eſt, ingenſque deſiderium pauperculos adiuuandi: idque totum ſubijcio correctioni ſacroſanctæ Matris Eccleſiæ, necnon & cuiuſuis melius ſentientis iudicio.

Vale.

IN DE-

IN DECRETA SACROSANCTI CONCILII Tridentini, ex Bulla Pij Papæ IIII; super confirmatione eiusdem Concilij.

PROOEMIVM.

Pius Episcopus, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

VM Sancta Synodus Tridentina pro sua erga sedem Apostolicam reuerentia, antiquorum etiam Conciliorum vestigijs inhærens, decretorum suorum omnium, quæ nostro, & prædecessorum nostrorum tempore facta sunt, confirmationem à nobis petierit, decreto de ea re in publica sessione facto: nos ex legatorum literis prius, deinde post reditum eorum ex ijs, quæ Synodi nomine diligenter retulerunt, postulatione ipsius Synodi cognita, habita super hac re, cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, sanctiq; Spiritus in primis auxilio inuocato, cùm ea decreta omnia Catholica, & populo Christiano vtilia, ac salutaria esse cognouissemus, ad Dei omnipotentis laudem, de eorundem fratrum nostrorum consilio, & assensu, in Consistorio nostro secreto illa omnia, & singula autoritate Apostolica hodie confirmauimus, & ab omnibus Christi fidelibus suscipienda, ac seruanda esse decreuimus, sicut harum quoque literarum tenore ad clariorem omnium notitiam confirmamus, & suscipi, obseruariq; decernimus. Mandamus autem in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis à sacris canonibus cõstitutis, alijsq; grauioribus, etiam priuationis arbitrio nostro in-

fligendis vniuersis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, & alijs quibus suis Ecclesiarum Prælatis, cuiuscunque status, gradus, ordinis, & dignitatis sint; etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, vt eadem decreta, & statuta in Ecclesijs suis, ciuitatibus, & diœcesibus in iudicio, & extra iudicium diligenter obseruent, & à subditis quisque suis, ad quos quomodolibet pertinent, inuiolabiliter faciant obseruari; contradictores quoslibet, & contumaces per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, etiam in ipsis decretis contentas, appellatione postposita compescendo, inuocato etiam (si opus fuerit) brachij secularis auxilio. Ipsum verò charissimum filium nostrum Imperatorem electum, cæterosq; Reges, Respublicas, ac Principes Christianos monemus, & per viscera misericordiæ Domini nostri Iesu Christi obtestamur, vt quæ pietate Concilio per oratores suos affuerunt, eadem pietate, ac pari studio, diuini honoris, & populorum suorum salutis causa, pro sedis quoque Apostolicæ, & sacræ Synodi reuerentia ad eiusdem Concilij exequenda, & obseruanda decreta Prælatis (cùm opus fuerit) auxilio, & fauore suo adsint; neque aduersantes sanæ, ac salutari Concilij doctrinæ opiniones à populis ditionis suæ recipi permittant, sed ad eas penitus interdicant. Dat. Romæ apud sanctum Petrum: Anno Incarnationis Dominicæ M. D. LX. IIII. septimo Kal. Febr. Pontificatus nostri anno quinto.

DECRE-

DECRETORVM SACRI CONCILII TRIDENTINI,

LIBER PRIMVS.

De Summa Trinitate, & Fide Catholica.

TITVLVS PRIMVS.

¶ In ſeſsione tertia Concilij Tridentini.

In celebratione Cõcilij ante omnia præmittẽda eſt cõfeſsio fidei. Hoc dicit

CAPVT PRIMVM.

IN NOMINE ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Hæc ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, in ea præſidentibus tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, magnitudinem rerum tractandarum conſiderans, præſertim earum, quæ duobus illis capitibus de extirpandis hæreſibus, & moribus reformandis, continentur, quorum cauſa præcipuè eſt congregata: agnoſcens autem cum Apoſtolo: a *Non eſſe ſibi colluctationem aduerſus carnem, & ſanguinem, ſed aduerſus ſpirituales nequitias in cœleſtibus*: cum eodem omnes & ſingulos in primis hortatur, vt confortentur in Domino, & in potentia virtutis eius in omnibus ſumentes ſcutum fidei, in quo poſsint omnia tela nequiſsimi ignea extinguere, atque galeam ſpei ſalutis accipiant, cum gladio ſpiritus

(quod est Verbum Dei) itaque vt hæc pia eius solicitudo principium & progressum suum per Dei gratiam habeat, ante omnia statuit, & decernit, præmittendam esse confessionem fidei, *b* Patrum exemplum in hoc secuta, qui sacratioribus Concilijs hoc scutum contra omnes hæreses in principio suarum actionum apponere consueuere: quo solo aliquando & infideles ad fidem traxerunt, hæreticos expugnarunt, & fideles confirmarunt,

De Summa Trinitate, &c.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Non esse sibi colluctationem.* Concordat Apostolus ad Ephes. 6. cap. *Quoniam non est nobis colluctatio aduersus carnem, & sanguinem, sed aduersus principes, & potestates, aduersus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiæ in cœlestibus.* Et parùm inf. *In omnibus sumentes scutum fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere, & galeam salutis assumite, & gladium spiritus, quod est Verbum Dei.*) concordat etiam tex. in cap. Qui resistit. 11. q. 3.

b ¶ *Patrum exemplum.* Concordat Concilium Nicænum. Concil. Romanum sub Iul. I. Concil. Hipp. in princ. Concil. Constant. VI. actio. 17. cum simil. c. 1. dist. 19. cap. Baptizandos. cum sequent. de cõ secr. dist. 4 cap. 1. de Summa Trinitate.

¶ Eadem sessione tertia.

Recitatur Symbolum Concilij Nicæni. hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

SYmbolum fidei, quo sancta Romana Ecclesia vtitur, tanquam principium illud, in quo omnes, qui fidem Christi profitentur, necessariò conueniunt; ac fundamentum firmum, & vnicum contra quod e portæ inferi nunquam prævalebunt, toridem verbis, quibus in omnibus Ecclesijs legitur, exprimendum esse sancta Synodus censuit: quod quidem eiusmodi est. CREDO in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem cœli, & terræ, & visibilium omnium, & inuisibilium. Et in vnum Dominum IESVM Christum Filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deũ verum

verum de Deo vero, genitum, non factum, consubstantialem Patri per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem, descendit de cœlis, & incarnatus est de Spiritu sancto, ex Maria Virgine, & homo factus est: crucifixus etiam pro nobis, sub Pontio Pilato passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundùm Scripturas: & ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris, & iterum venturus est cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre Filioque procedit: qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus est per Prophetas. Et vnam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum baptisma in remissionem peccatorum: & expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi. Amen.

SVPER CAPVT SECVNDVM.

c ¶ *Portæ inferi.* Concordat illud Matth. 16. *Portæ inferi non præualebunt aduersus eam.* Concordat etiam tex. in c. in nouo. 21. dist. cap. Saluator. 1. quæst. 3.

De ætate, & qualitate, & ordine præficiendorum.

TITVLVS SECVNDVS.

¶ In sessione sexta Concilij Tridentini cap. 1. de reform.

Reformatio morum populi Christiani ab ijs, qui maioribus Ecclesijs præsunt, debet initium accipere. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

SAcrosancta Synodus præsidentibus Apostolicæ Sedis Legatis ad restituendam collapsam admodum Ecclesiasticam disciplinam, depraua tosque in Clero, & populo Christiano mores emendandos se accingere volens, ab ijs, qui maioribus Ecclesijs præsunt initium censuit esse sumendum: *a* Integritas enim præsidentium salus est subditorum.

De ætate

De ætate, & qualitate, &c.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Integritas enim.* Concordat cap. Optandum, infr. de vita, & honestate Clerico. cum ibi citatis.

¶ Eadem sessione sexta cap. 1. de reformat.

Maioribus Ecclesijs præficiendi ab anteacta laudabili vita testimoniũ habere debent. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

CONfidit sancta Synodus per Domini, ac Dei nostri misericordiam, prouidamque ipsius Dei in terris Vicarij solertiã omnino futurum, vt ad Ecclesiarum regimen, onus quippè Angelicis humeris formidandum, qui maximi digni fuerint, quorũque prior vita, ac omnis ætas à puerilibus exordijs vsque ad perfectiores annos per disciplinæ stipendia Ecclesiasticæ laudabiliter acta, testimonium præbeat, secundùm venerabiles beatorum *b* Patrum actiones assumantur.

SVPER CAPVT SECVNDVM.

b ¶ *Patrum sanctiones.* Concordat tex. in cap. In Sacerdotibus. cap. Episcopum. distinct. 61. cap. fin. distinct. 59.

¶ Item Sessione septima cap. primo de reformatio.

Assumendi ad Cathedrales Ecclesias quales esse debeant. Hoc dicit.

CAPVT TERTIVM.

AD Cathedralium *c* Ecclesiarum regimen nullus nisi ex legitimo matrimonio natus, & ætate matura, grauitate morum, literarumq; scientia, iuxta constitutionem Alexandri III. quæ incipit: *d Cùm in cunctis.* in Concilio Lateranensi promulgatã, præditus assumatur.

SVPER CAPVT TERTIVM.

c ¶ *Ad Cathedralium.* Concordat cap. Quicunq; inf eod cũ ibi cita.

d ¶ *Cùm in cunctis.* Constitutio ista habetur in cap. Cùm in cunctis, de electione. Cuius tenor talis est. *Cùm in cunctis sacris ordinibus, & Ecclesiasticis ministerijs sint ætatis maturitas, grauitas morum, & literarum scientia, inquit enda: multo fortius in Episcopo hæc oportet inquiri,*

qui

qui ad curam aliorum positus, in seipso debet ostendere qualiter alios in domo Dei oporteat conuersari. Ea propter, ne quod de quibusdam pro necessitate temporis factum est, trahatur à posteris in exemplum: præsenti decreto statuimus, vt nullus in Episcopum eligatur, nisi qui iam trigesimum annum ætatis exegerit, & de legitimo matrimonio sit natus, qui etiam vita, & scientia commendabilis demonstretur.

§. CVM VERO.

CVM verò electus fuerit, & confirmationem electionis acceperit, & Ecclesiasticorum bonorum administrationem habuerit: decurso tempore, de consecrandis Episcopis à Canonibus diffinito, is, ad quem spectant beneficia, quæ habebat, de illis disponendi liberam habeat facultatẽ.

§. INFERIORA.

INferiora etiam ministeria, vt putà Decanatum, Archidiaconatum, & alia, quæ curam animarum habent annexam, nullus omninò suscipiat, sed neque parochialis Ecclesiæ regimen, nisi qui iam vigesimũ quàntum annum ætatis attigerit, & scientia, & moribus commendandus existat. Cùm autem assumptus fuerit, si Archidiaconus in Diaconum, & Decanus, & reliqui admoniti non fuerint, præfixo à Canonibus tempore in presbyteros ordinati: & ab illo remoueantur officio, & alijs conferatur, qui & velint, & possint illud conuenienter implere. Nec prosit eis appellationis refugium, si fortè in constitutionis istius transgressionem per appellationem voluerint se tueri. Hoc sanè non solùm de promouendis, sed etiam de his, qui iam promoti sunt, si Canones non obsistant, præcipimus obseruari.

§. CLERICI.

CLerici sanè, si contra formam istam quemquam elegerint, & eligendi tunc potestate priuatos, & ab Ecclesiasticis beneficijs triennio nouerint se suspensos. Dignum est enim, vt quos Dei timor à malo non reuocat, Ecclesiasticæ saltem coerceat seueritas disciplinæ. ¶ Episcopus autem si contra hæc fecerit, aut consenserit fieri: in conferendis prædictis officijs, & beneficijs potestatem amittat, & per Capitulum, aut per Metropolitanum (si Capitulum concordare nequiuerit) ordinentur.

¶ Eadem ſeſsione ſeptima. cap. 9. de reform.

Electus in Epiſcopum debet conſecrari intra tempus ſtatutum à iure. Hoc dicit.

CAPVT QVARTVM.

AD minores Eccleſias promoti e munus conſecrationis intra tempus à iure ſtatutum ſuſcipiant, & prorogationes vltra ſex menſes conceſſæ nulli ſuffragentur.

SVPER CAPVT QVARTVM.

e ¶ *Munus conſecrationis.* Concordat tex. in cap. Eccleſijs, infrà, eod. cap. Quoniam quidem. 75. diſtin. Concil. Chalcedon. cap. 24.

¶ Item ſeſsione vigeſima ſecunda. cap. 2. de reform.

Aſſumendus in Epiſcopum debet in ſacro ordine ſaltem ſex menſium ſpatio eſſe conſtitutus, & probatus idoneus ad alios docendos. Quarum rerum debent teſtimonium præſtare Legati, vel Nuncij Prouinciarum, vel Ordinarij. Hoc dicit.

CAPVT QVINTVM.

QVicunque poſt hac ad Eccleſias Cathedrales erit aſſumendus, f is non ſolùm natalibus, ætate, moribus, & vita, ac aliis, quæ à ſacris Canonibus g requiruntur, plenè ſit præditus, verùm etiam in ſacro ordine anteà, ſaltem ſex menſium ſpatio conſtitutus. Quarum rerum inſtructio, ſi eius notitia nulla, aut recens in Curia fuerit, à Sedis Apoſtolicæ Legatis, ſeu Nuncijs Prouinciarum, aut eius Ordinario, eoque deficiente, à vicinioribus Ordinarijs ſumatur. Scientia verò præter hæc eiuſmodi polleat, vt muneris ſibi iniungendi neceſsitati poſsit ſatisfacere: ideoque anteà in Vniuerſitate ſtudiorum Magiſter, ſiuè Doctor, aut Licentiatus in ſacra Theologia, vel Iure Canonico meritò ſit promotus, aut publico alicuius Academiæ teſtimonio idoneus ad alios docendos oſtendatur. Quod ſi regularis fuerit, à ſuperioribus ſuæ Religionis ſimilem fidem habeat. Prædicti autem omnes, vnde inſtructio, ſeu teſtificatio erit ſumenda, hæc fideliter, & gratis referre teneantur: alioquin eorum conſcientias grauiter oneratas eſſe ſcient, ac Deum, & ſuperiores ſuos habebunt vltores.

SVPER

SVPER CAPVT QVINTVM.

f ¶ *Erit assumendus.* Declar Card. *An principalis dignitas in Collegiata Ecclesia exempta, cui ordinaria iurisdictio cum omnibus iuribus quasi Episcopalibus competit, necessario conferri debeat Licentiato, vel Doctori, vt principalis Cathedralis?* Congregatio Concilij die 21. Decembris. 1585. censuit negatiuè. Concilium enim, quando loquitur de dignitatibus cap. 12. Sessio. 24. hortatur, vt conferatur Doctoribus, non præcipit, hoc nullibi cauetur esse necessarium.

g ¶ *Sacris Canonibus.* Concordat tex. in c. Cùm in cunctis. cap. Cùm à nobis. de electione. cap. Graue nimis. de præbend. cap. Ad Cathedralium. sup. eod. & cap. omnes & singuli. inf. eod. Concil. Sardicen. cap. 13. Concil. Roman. sub Nicol. vers. *vt nullus laicus.* Conc. Bracharen. in cap. 38. cap. si Syracusanæ. 28. distinct. & dist. 61. per tot. Concil. Lateranen. sub Leo. X. de reform. Curiæ. in princ. sessi. 9.

¶ Item Sessione vigesima tertia cap. 2. de reform.

Electus in Episcopum tenetur consecrari intra tres menses sub pœnis in capitulo positis. Hoc dicit.

CAPVT SEXTVM.

In Ecclesijs Cathedralibus, *h* seu superioribus, quocunque nomine, ac titulo præfecti, etiam si S.R.E. Cardinales sint, si munus consecrationis intra tres menses non susceperint, ad fructuum præceptorum restitutionem teneantur. Si intra totidem menses postea id facere neglexerint, Ecclesijs ipso iure sint priuati. Consecratio verò si extra Curiam Romanam fiat, in Ecclesia, ad quã promoti fuerint, aut in Prouincia, si commodè fieri potuerit, celebretur.

SVPER CAPVT SEXTVM.

h ¶ *Ecclesijs Cathedralibus.* Concordat cap. Ad maiores sup. eodem. Concil. Chalcedonen. cap. 24. Concil. Vvormat. cap. 76. cap. Quoniam. 75. dist. cap. Quoniam. 100. dist.

¶ Item Sessione vigesima quarta cap. 1. de reform.

Sede vacante debent publicè fieri supplicationes, ac preces pro bono Pastore impetrando. Hoc dicit.

CAPVT SEPTIMVM.

I in quibuſlibet Eccleſiæ gradibus prouidenter, ſcienterque curandũ eſt, vt in Domini domo nihil ſit inordinatum, nihilque præpoſterum, multo magis elaborandũ eſt, vt in electione eius, qui ſuprà omnes gradus conſtituitur, non erretur. Nam totius familiæ Domini ſtatus, & ordo nutabit, ſi quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite. Vnde etſi aliàs ſancta Synodus *i* de promouendis ad Cathedrales, & ſuperiores Eccleſias nonnulla vtiliter decreuit: hoc tamen munus huiuſmodi eſſe cenſet, vt ſi pro rei magnitudine expendatur, nunquam ſatis cautum de eo videri poſsit. Itaque ſtatuit, vt cùm primum Eccleſia vacauerit, ſupplicationes, ac preces publicè, priuatimq; habeantur: atque à Capitulo per ciuitatem, & diœceſim indicantur: quibus clerus populuſque bonum à Deo paſtorem valeat impetrare.

SVPER CAPVT SEPTIMVM.

i ¶ *Sancta Synodus.* Concordat c. confidit. cap. ad Cathedralium. cap. quicunque. ſup. eodem.

¶ Eadem Seſsione vigeſima quarta. cap. 1. de reform.

Electores præficiendorum magnopere ſtudere debent, vt digniores in paſtores promoueantur. Hoc dicit.

CAPVT OCTAVVM.

Mnes & ſinguli, qui ad promotionem præficiendorũ, quodcunque ius, quacunque ratione, à Sede Apoſtolica habent, aut alioquin operam ſuam præſtant, nihil in his pro præſenti temporum ratione innouando, hortatur, & monet, vt in primis meminerint, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem vtiliùs poſſe facere, quàm ſi bonos paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ idoneos promoueri ſtudeant, eoſq; alienis peccatis cõmunicantes mortaliter peccare, niſi quos digniores, & Eccleſiæ magis vtiles, ipſi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientiũ ſuggeſtionibus, ſed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint: & quos ex legitimo matrimonio natos & vita, ætate, doctrina, atque alijs omnibus qualitatibus præditos ſciant, k quæ iuxta ſacros Canones, & Tridentinæ huius Synodi decreta requiruntur.

SVPER

SVPER CAPVT OCTAVVM.

k ¶ *Quæ iuxta sacros.* Concordat cap. Quicunque. sup. eodem. cum allegatis. ibidem.

¶ Eadem sessione vigesima quarta ca. de reform.

Forma inquisitionis faciendæ de vita, & moribus promouendi, debet præscribi in Synodo prouinciali, & per Papam approbari: inquisitioque secundùm eam formã perfecta simul cum testimonio professionis fidei debet ad Papam transmitti. Hoc dicit.

CAPVT NONVM.

QVoniam insumendo de prædictis, omnibus qualitatibus graui, idoneoque bonorum, & doctorum virorum testimonio, non vniformis ratio vbique ex nationum populorum, ac morum varietate potest adhiberi: mandat sancta Synodus, vt in prouinciali Synodo per Metropolitanum habenda præscribatur quibusque locis, & prouincijs propria examinis, seu inquisitionis, aut institutionis faciendæ forma, sanctissimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis vtilis, atque opportuna esse videbitur: ita tamen, vt cùm deinde hoc examen, seu inquisitio de persona promouẽda perfecta fuerit, ea in instrumentum publicum redacta, cum toto testimonio, l ac professione fidei ab eo facta, quàm primum ad sanctissimum Romanum Pontificem omninò transmittatur: vt ipse Summus Pontifex, plena totius negotij, ac personarum notitia habita, pro gregis Dominici commodo de illis, si idonei per examen, seu per inquisitionem factam reperti fuerint, Ecclesiij possit vtiliùs prouidere.

SVPER CAPVT NONVM.

¶ *Ac professione fidei.* Declaratio Cardina. Professio fidei ab Episcopo emittenda iuxta Bullam Pij Quarti publicatam die 9. Decembris. 1564. sic se habet. *Ego. N. firma fide credo, & profiteor omnia, & singula, quæ continentur in symbolo fidei, quo sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet. Credo in vnum Deum Patrem, omnipotentem, factorem cœli, & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium; & in vnũ Dominum Iesum Christum Filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula, Deũ de Deo, lumen de lumine, Deũ verũ de Deo vero, geni*

tum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt; qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine, & homo factus est, crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato passus, & sepultus est, & resurrexit tertia die, secundùm Scripturas, & ascendit in cœlum: sedet ad dexteram Patris, & iterum venturus est cum gloria iudicare vivos, & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum, & vivificantem qui ex Patre Filioq; procedit, qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus est per Prophetas: & vnã sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum Baptisma in remissionem peccatorum, & expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi. Amen. Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem Ecclesiæ obseruationes, & constitutiones firmissimè admitto, & amplector. Item sacram Scripturam iuxta eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretationes sacrarum Scripturarum admitto, neque eam vnquam, nisi iuxta vnanimem consensum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque septem esse verè, & propriè Sacramenta nouæ legis à Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licèt non omnia singulis, necessaria, scilicèt Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, & Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiam conferre. Et ex his Baptismũ, Cõfirmationem & Ordinẽ sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio, & admitto omnia, & singula, quæ de peccato originali, & de iustificatione in sacrosancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo, verum, proprium, & propiciatorium sacrificium pro viuis, & defunctis, atque in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse verè, realiter, & substantialiter corpus, & sanguinem, vna cum anima, & diuinitate Domini nostri Iesu Christi, fierique conuersionem totius substantiæ panis, in corpus, & totius substantiæ vini, in sanguinem; quam conuersionem Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantũ specie, totum, atque integrum Christum, verũmque Sacramentum sumi. Constanter teneo purgatorium esse, animasque ibi detentas, fidelium suffragijs iuuari. Similiter & Sanctos vna cum Christo regnan-

regnantes venerandos, atq; inuocandos esse, eosq; orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum Reliquias esse venerandas. Firmissimè assero imagines Christi, ac Deiparæ semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem ac veneration em impertiendam: Indulgentiarum etiam potestatem, à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque vsum Christiano populo maximè salutarem esse affirmo. Sanctam, Catholicã, & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum matrem, & magistram agnosco, Romanoq; Pontifici, beati Petri, Apostolorum principis, successori, ac Iesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo, ac iuro. Cætera item omnia à sacris Canonibus, & œcumenicis Concilijs, ac præcipuè à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio, atque profiteor, simulque contraria omnia, atque hæreses quascunque ab Ecclesia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego paritèr damno, reijcio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti spontè profiteor, & veraciter teneo, eandem integram & inuiolatam vsque ad extremum vitæ spiritum, constantissimè (Deo adiuuante) retinere, & confiteri, atque à meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. spondeo, voueo, ac iuro, sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Hoc decretum extenditur etiam ad eos, qui de monasterijs, conuentibus, domibus, & alijs quibuscunque Ordinum, etiam Militiarũ quocunque nomine, vel titulo prouidentur; vt constat in prædicta Bulla Pij Quarti. ¶ Idem Pius quartus per aliam Bullam ad hanc fidei professionem teneri voluit omnes Doctores, Magistros, Regentes, & alios cuiuscunque artis, & facultatis professores, siue clerici, siue laici, vel cuiuscunque ordinis regulares sint, qui doceri, vel promoueri voluerint. ¶ Ordinarij eorum locorum vbi studia vigent, negligentes hanc fidei professionem exigere, puniendi sunt.

¶ Eadem sessione vigesima quarta cap. 1. de reformat.

Forma renuntiandi Summo Pontifici instructionem factam de qualitatibus promouendi. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT DECIMVM.

Mnes inquisitiones, informationes, testimonia, ac probationes quæcunque de promouendi qualitatibus, & Ecclesiæ statu à quibuscunque etiam in Romana Curia habitæ per Cardinalem, qui relationem facturus erit, in consistorio, & alios tres Cardinales diligenter examinentur, ac relatio ipsa Cardinalis relatoris, & trium Cardinalium subscriptione roboretur: in qua ipsi singuli quatuor Cardinales affirment, se adhibita accurata diligentia, inuenisse promouendos qualitatibus à iure, & ab hac sancta Synodo requisitis, præditos, ac certo existimare sub periculo salutis æternæ idoneos esse, qui Ecclesijs præficiantur, ita vt relatione in vno consistorio facta, quo maturius inter ea de ipsa inquisitione cognosci possit, in aliud consistorium iudicium differatur, nisi aliud beatissimo Pontifici videbitur expedire.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. cap. 1. de reform.

Eadem exiguntur in creatione Cardinalium, quæ seruari præcipiuntur in promotione Episcoporum. Hoc dicit.

CAPVT XI.

A omnia, & singula, quæ de Episcoporum præficiendorum, vita, ætate, & doctrina, & cæteris qualitatibus, aliàs in eadem Synodo constituta sunt, decernit eadem, etiam in creatione sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, etiam si Diaconi sint, exigenda. Quos sanctissimus Romanus Pontifex ex omnibus Christianitatis nationibus, quantùm commodè fieri poterit, prout idoneos repererit, assumet.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. cap. 1. de reform.

Papa debet maximam solicitudinem gerere, vt lectissimi Cardinales, & Episcopi promoueantur. Hoc dicit.

CAPVT XII.

Adem sancta Synodus tot grauissimis Ecclesiæ incommodis commota non potest non commemorare, nihil magis Ecclesiæ Dei esse necessarium, quàm vt beatissimus Romanus Pontifex, quam solicitudinem vniuersæ Ecclesiæ, ex muneris sui officio debet, eam hic potissimum impendat, vt lectis-

fectissimos tantum sibi Cardinales asciscat, & bonos maximè, atque idoneos pastores singulis Ecclesijs præficiat: idque, eo magis quod ouium Christi sanguinem, quæ ex malo negligentium, & sui officij immemorum pastorum regimine peribunt, Dominus noster IESVS Christus *m* de manibus eius sit requisiturus.

SVPER CAPVT XII.

m ¶ *De manibus eius.* Concordāt verba illa Ezechiel. c. 3. & cap. 33. *Ipse impius in iniquitate sua morietur, sanguinem autem eius de manu tua requiram.* Concordat etiam tex. in cap. Ephesijs. 43. distinct. cap. 1. in f. de cleric. non resident.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. cap. 12. de reform.

Promouendus ad dignitates curam animarum, habentes debet saltem vigesimum quintum annum attingere, & iam Clericus existere, Hoc dicit.

CAPVT XIII.

CVM dignitates in Ecclesijs præsertim Cathedralibus, ad conseruandam, augendamque Ecclesiasticam disciplinam fuerint institutæ, vt qui eas obtinerent pietate præcellerēt, aliisque exemplo essent, atque Episcopos opera, & officio iuuarent: meritò, qui ad eas vocantur, tales esse debent, qui suo muneri respondere possint. Nemo igitur deinceps ad dignitates quascunque quibus *n* animarū cura subesse promoueatur, nisi qui saltem vigesimum quintum suæ ætatis annum attigerit, & in clericali ordine versatus, doctrina ad suum munus exequendum necessaria, ac morum integritate commendetur, iuxta constitutionem Alexandri III. in Concilio Lateranensi promulgatam, quæ incipit, *o Cùm in cunctis.*

SVPER CAPVT XIII.

n ¶ *Animarum cura subest.* Decisio. 101. Cardinalium Congregatio Concilij censuit in obtinente dignitatem nullam habentem principaliter curam animarum, sed tamen per vnionem parochialium, quæ ipsi dignitati accessoriæ sunt vnitæ, non requiri vt attigerit vigesimum quintum annum.

o ¶ *Cùm in cunctis.* Hac Constitutione habes supra in glos. c. Ad Cathedralium. supra eodem. cum qua concordat Diuus Clemens I. in

epist. 1. ad Iacob. Anacletus epist. 1. cap. Diaconi. 93. distinct. cap. Ad hæc. de officio Archidia.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. c. 12. de reform.

Professio fidei, & iuramentum obedientiæ à quibus, & intra quod tempus præstari debeat. Hoc dicit.

CAPVT XIIII.

PRouisi de beneficijs *p* quibuscunque curam animarum habentibus, teneantur à die adeptæ possessionis ad minus intra duos menses, *q* in manibus ipsius Episcopi, vel eo impedito, coram generali eius Vicario, seu officiali orthodoxæ suæ fidei publicam facere professionem *r* & in Romanæ Ecclesiæ obedientia se permansuros spondeant, ac iurent. Prouisi autem de Canonicatibus *s* & dignitatibus in Ecclesijs Cathedralibus *t* nõ solùm coram Episcopo, seu eius officiali, sed etiam in capitulo idem facere teneantur: alioquin prædicti omnes prouisi fructus non faciant suos *v*, nec illis possessio suffragetur *x*.

SVPER CAPVT XIIII.

p ¶ *Prouisi de beneficijs.* Decisio. 15. Cardina. Congregatio Concilij censuit, scribentes ad Nuntium Hispaniarum, ei, qui professionem fidei non emisit, possessionem non suffragari quoad fructus faciendos suos tantum, quoad cæteros autem effectus commodo possessionis & cæteris iuribus, si quæ habet non priuari. ¶ Item decisio. 135. Card, Congregatio Concilij censuit prouiso de Dignitate, vel Canonicatu, qui fidei professionem non emisit possessionem ad fructus faciendos suos minimè suffragari. ¶ Item decis. 138. Card. Cõgregatio Concilij censuit, illa verba Concilij, quæ habentur in ca. 12. sessio. 24. eiusdem Concilij, *videlicet possessio eis non suffragetur*, intelligenda esse, quoad fructus percipiendos, & faciendos suos, ideoq; emissionem professionis fidei non priuare Canonicum suprà narratis possessionis effectibus, sed ipsum & vocem in capitulo, & ius procedendi à die adeptæ possessionis habere, nisi aliud obstet, quamuis professionem fidei minimè emiserit. ¶ Item in declaratione Cardinalis. Comprehenduntur etiam Canonici, & aliæ dignitates, & personæ existentes in Cathedrali ante Concilium.

q ¶ *Ad minus intra duos menses.* Declar. Card. Hæc longissima nedum

dum triennalis profeſsio prodeſt ei, qui non emiſit profeſsionem fidei, quoad fructus percipiendos, quandiu infra dictam profeſsionem non emiſerint.

r ¶ *Suæ fidei publicam facere profeßionem.* Declar. Card. Per ſe ipſum, etſi abſens accedat ad Eccleſiam. ¶ Ad hanc fidei profeſsionem tenentur etiam illi Magiſtri, qui Grammaticam in domibus priuatis docent, & expenſis aliorum viuunt. ¶ Ad emittendam profeſsionem fidei, omnes docentes artes liberales tenentur, qui antequam ad docendum admittantur, poſſunt arbitrio Epiſcopi prohiberi, donec de eorum moribus informationem ſuſceperit. Idem dicendum eſt de ijs, quibus per aliquam Vniuerſitatem teſtimonium conceditur; & hoc non ſolùm eſt conforme Bullæ Pij Quarti, ſed etiam decreto Pij Quinti. ¶ Dubitatur, An facturi publicam fidei profeſsionem ad formam huius cap. ſi ſint abſentes poſsint illam emittere per procuratorem? Non poſſunt, reſpondet Congregatio, ſed debent profeſsionem emittere per ſe ipſos. ¶ An Bulla Pij IIII. 13. Nouembris. 1564. de profeſsione fidei ſingulorum Doctorum, & profeſſorum, comprehendat etiam docentes principia Grammaticæ, & artium liberalium, etiam priuatim? Congregatio cenſuit, & iſtos comprehendi dicta Bulla Pij IIII. ¶ An capienda ſit informatio, & faciendus proceſſus ſummariè ſuper fide Catholica iſtorum, ante quã admittantur ad profeſsionem fidei? Congregatio reſpondit, ita faciendum, ſed quantum Epiſcopo ſufficere videbitur. ¶ An Ordinarij nõ obſtantibus contentis in dicta Bulla, incurrant pœnas ſibi impoſitas habentibus facultatem doctorandi? Congregatio cenſuit in locis, in quibus ſunt Gymnaſia publica, dictam Bullam videri has pœnas non impoſuiſſe Ordinarijs, ſi patiuntur quem quam quoquomodo docere literas, prius quam fidei profeſsionem faciant.

ſ ¶ *De canonicatibus.* Declar. Card. Canonicatus Eccleſiæ Collegiatæ in Romana ciuitate dignior eſt Canonicatu Cathedralis alterius ciuitatis. Hoc procedit etiam in capitulis exemptis, ſi ſpecialiter ſint circa hoc priuilegiata.

t ¶ *In Eccleſijs Cathedralibus.* Declar. Card. Congregatio cenſuit non extendit ad Canonicos in Collegiatis.

v ¶ *Fructus non faciunt ſuos* Declar. Cardin. Per omiſsionem profeſsionis fidei amittuntur tantùm fructus præbendarum, non autem diſtributiones quotidianæ, quas inſeruiendo quis acquiſiuit. Vnde congregatio cenſuit, diſtributiones quotidianas non comprehendi

verbis Concilij hîc, quoniam dantur ratione ministerij personis, ac propter operas suas, & illas percipiens facit suas, ita vt possit de eis testari & aliàs ad libitum disponere, tradunt omnes cap. 1. de clericis non resident. in 6 quòd non veniunt appellatione fructuum. Oldrald. consilio 118. Rot. de præbend. in nou. decis. 2. & decisio. 33. de rejud. in antiq. Cassad. decis. vni. de Cleric. non resident. in addit. ad 10. Monach. d. consi. 21. n. 35. & communiter omnes c. licet. de præb. late Paris. consi. 32. & 33. volu. 4. & Gigas in respons. de præbend. respons. 39.

x ¶ *Neque illius possessio suffragatur.* Declar. Card. Comprehenduntur, & si fuerint regulares, & computandi sunt duo menses à die electionis, vel quo admittuntur ad participationē mensæ capitularis.

¶ Eadem Sessione vigesima quarta cap. 18. de refor.

Habita notitia vacationis Ecclesiæ parochialis debet Episcopus idoneū in ea Vicarium constituere, donec ei de Rectore prouideatur. H. d.

CAPVT XV.

EXpedit maximè *a* animarum saluti à dignis, atque idoneis parochis gubernari: id vt diligentius, ac rectius perficiatur, statuit sancta Synodus, vt cùm parochialis Ecclesiæ *b* vacatio etiam si cura Ecclesiæ, *c* vel Episcopo incumbere dicatur, & per vnum, vel per plures administretur, etiam in Ecclesijs patrimonialibus, seu receptiuis nūcupatis in quibus cōsueuit Episcopus vni, vel pluribus curam animarum dare, *d* quos omnes ad infrascriptum examen teneri mandat per obitum, vel resignationem *e*, etiam in Curia, seu aliter quo nodocunque contigerit, etiam si ipsa parochialis Ecclesia reseruata, *f* vel affecta fuerit generaliter, vel specialiter, etiam vigore indulti, seu priuilegij in fauorem sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium seu Abbatum, *g* vel Capitulorum: *h* debeat Episcopus *i* statim habita notitia vacationis Ecclesiæ, si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium *k* cum congrua, *l* eius arbitrio, fructuum portionis assignatione, constituere, qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore prouideatur.

SVPER CAPVT XV.

a ¶ *Expedit maximè.* Decisio. 127. Cardin. Congregatio Concilij censuit

censuit inferiorem Episcopo, qui omnimodam iurisdictionem habet Episcopalem, nec alicui subdatur, & sit immediatè subiectus Sedi Apostolicæ, nullius diœceseos proprium habeat territorium, habeatque eius congregandi Synodum, & legitime constet illam congregasse, & delegisse examinatores, vtique posse concursum instituere, examinare, & approbare, & œconomos, ac Vicarios deputare, omniaque alia agere, quæ capite 18. sessione 24. de reformatione continentur.

Item decisione 130. Cardinalium Congregatio Concilij censuit nominationem Vicariorum secularium amouibilium in beneficijs curatis vnitis spectare ad Episcopos. Vicariorum verò regularium in vim certæ constitutionis à Pio Quinto emanatæ spectare ad eos, in quorum Ecclesijs vnitis ipsi Vicarij ponentur, illosque non esse præuio concursu, sed tantùm examine, & approbatione Episcoporum deputandos: & quando dicti regulares in Vicarios deputabuntur, ipsos teneri cum alio regulari cohabitare.

Item decisione 150. Cardinalium Congregatio Concilij censuit in collatione Canonicatus, quamuis ei vnita sit parochialis, non oportere obseruare formam examinis per concursum.

b ¶ *Cùm parochialis Ecclesia.* Declaratio Cardin. Non dignitatis cui parochialis vnita est.

Idem si fuerit capellania pro coadiutoria in parochiali sita, quia in ea conferenda seruatur hoc decretum.

Idem etiam si ex antiquissima consuetudine hæ parochiales solitæ essent cõmendari ad sex menses, & qui semel instituti fuerint etiam ad præsentationem, non possint amoueri ad nutum.

c ¶ *Etiam si cura Ecclesiæ.* Declar. Cardinal. Etiam in Ecclesijs Cathedralibus, vel Collegiatis, in quibus exercetur cura animarum per capellanos amouibiles ad nutum capitulorũ, & per ipsosmet Canonicos absque examinatione ab immemorabili tempore, quo non obstante, omnes tenentur ad subijciendum se examini Episcoporũ.

In vacationibus Ecclesiarum parochialium, licet earum collatio pertineat ad Canonicos, edicta tamen, examina, atque electio personarum, quæ sunt magis idoneæ, propriè ad Episcopos ordinarios spectat: collatio autem parochialium ab his facienda est postea, ad quos pertineat ea conferre.

Episcopo resignantes proprias parochias in forma dignum resignationis dicto, & prouisione vicinioris Episcopi.

d ¶ *Vni vel pluribus curam animarum.* Declar. Card. Sed non intelligitur de Canonicis Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ, quibus cura animarum incumbit, & per quos ipsa cura animarum exercetur.

e ¶ *Vel resignationem.* Declar. Card. S. D. N. Gregorius XIII. noluit licere Canonicis regularibus Congregationis Lateranensis, etiam de licentia sui generalis absque permissu Summi Pont. assumere curam animarum, etiam ad tempus: multoque minus beneficium curatum ad tempus. ¶ Decretum Concilij Tridentini, quod dicit, vacationes omnes de Ecclesijs parochialibus, etiam per resignationem examine per concursum prævio ab ordinario conferre ei, quem aptiorem iudicauerit, locum non habet in resignationibus factis in manibus Papæ in fauorem certæ personæ, cùm non possint dici propriè vacare. ¶ Concilium Tridentinum loquens de examine per concursum faciendo non habet locum in vacatione parochialis per resignationem factam in manibus Papæ, in fauorem, quam idem Pontifex admiserit, & mandauit expedire in forma dignum. ¶ Ei qui exhibuit Bullam parochiæ sibi resignatæ Episcopo Cesenatensium, & reiectus est ab examine, de quo fidem examinatorum affert, iussum est eandē appellationem ad suffraganeū Rauennatensiū deferre. ¶ Resignatione facta in manibus Papæ in fauorem certæ personæ ab eo admissæ, ille, in cuius fauorem resignatum est, non est examinandus per concursum, sed sufficit si examinetur eo genere examinis, quod vocatur in forma dignum. ¶ Cùm parochialis Ecclesiæ resignatio fit in fauorem in manibus Sanctissimi. Quia tunc non dicitur vacare, antequam alteri acquiratur, neque in ea potest statim Vicarius deputari, non est necessarium examen per concursum, & aptiorem esse eligendum, sed satis est resignatarium ab examinatoribus in Synodo deputatis simul cum Ordinario probari idoneum. ¶ In prouisionibus faciendis de beneficijs ex causa permutationis non est necessarium nouum examen, potestq; apponi clausula, vt non obstantibus beneficialibus, dummodo permutatio sit vera, & non fraudulenta, neque de simplici ad curatum, nec in valore sit magna inæqualitas, vel aliquid simile, aliàs fieri debet examen. ¶ Declaratio, vt in permutatione parochialium eiusdem diœcesis, non fiat examen alterius diœcesis, fuit concessa. ¶ Ad literas Episcopi non probantis examen eius presbyteri, cui resignatio facta est, quia præsumptio est pro presbytero. Respondetur à reuerendissimo Domino Datario, vt Episcopus testes examinet, & si quid contra eum habet, quod indig-

num

num reddat transmittat. ¶ In concessione iurium in fauorē eius, qui prætendit habere ius, neque examen, neque expressio beneficiorum, aut valoris est necessaria, si vera lis fuerit.

f ¶ *Ecclesia reseruata.* Declar. Card. In beneficijs curatis reseruatis Sedi Apostolicæ, etiam quibusuis alijs, etiam ex antiqua consuetudine, Ordinarij proponunt edicta concursus, & à Sede Apostolica prouisio fit approbato ab examinatoribus in Synodo diœcesana deputatis, si habet fidem approbationis suæ ab Ordinario, & de hoc est Bulla Pij V. iam dicta.

g ¶ *Abbatum.* Declar. Cardin. Abbatis prouisione curata beneficia, cùm vacauerint, Ordinarij edicta concursus proponere debent, & Abbas collationem facere debet. ¶ Quoties aliqua Ecclesia parochialis vacauerit, ad quam Abbas aliquis habet ius nominandi, quemcunque Abbas nominauerit, eum ad examen Ordinarius admittere debet: si autem Ecclesiæ vacabunt, ad mortem Rectorum, in quibus Abbas habet ius conferendi, qui earum curationem suscipere volūt, eos Ordinarius probare debet illo examinis genere, quod vocatur per concursum: neque Abbas eam obcausam vllum examinis edictū proponere potest, neque illius officij partem vllam attingere: sed id pertinet ad Ordinarium, qui & ipse proponere debet edicta, & examinatores ex Concilio præfato deputatos adhibere, à quibus omnibus istius modi concursus examinantur, quo examine confecto, ex his, quos vitæ integritas, & doctrina commendabit, Ordinarius debet eligere magis idoneos, ac postea Abbati relinquere, vt ex illis, cui maluerit, curam conferat. ¶ Licèt aliqui Patriarchæ habeant collationem parochialium existentium in aliqua diœcesi, Ordinarius illius diœcesis edicta concursus proponere debet, & collatio postea approbata debet fieri à Patriarcha. Habens ius conferendi aliquas parochiales, quæ sunt in diœcesi Episcopi, siue Prouinciæ, non potest eas conferre, nisi his, qui approbati & examinati fuerint ab examinatoribus deputatis, per Episcopum eius diœcesis, in qua sitæ sunt istæ parochiales, & interim dum dictæ parochiales vacant, Episcopus illius diœcesis, in qua sunt, ius habet constituendi in eis Vicarium cum congrua arbitrio suo fructuum portionis assignatione, qui dictæ parochiæ inseruiat, donec de Rectore fuerit prouisum. Neque potest Patriarcha in aliena diœcesi, licèt ea sit Episcopi suæ prouinciæ, Capellanos ad animarum curationem constituere, nisi ad eiusdem Episcopi consensum, & examine eius præeunte, quod per eum, aut eius executorem

facien-

faciendũ eſt, & cũ prędictus Epiſcopus prouincialis dicto Patriarchæ ſynodũ diœceſanã habebit, Patriarcha nihil poteſt cõmittere, quã ob rẽ Eccleſiarũ Rectores, quorum electio ad ipſum Patriarchã ſpectat, alijq́; præterea, qui curam animarũ in eis gerũt, vel ſynodo interſint, vel decretis Epiſcopi minus obtẽperent. ¶ Neq; poſtea idẽ Patriarcha aliquos Epiſcopos in diœceſim Epiſcopi ſui Prouincialis inducere ad eccleſias benedicendas, vel conſecrandas, vel vt ſacrum extremæ vnctionis oleum conficiant, vel chriſma adminiſtrent, aut aliqua Pontificalia munera obeant, atque exerceant, niſi de Epiſcopi, cuius ipſa diœceſis eſt, conſenſu.

b ¶ *Capitulorum.* Declar. Cardin. Et ad illos collatio, inſtitutio, ſeu præſentatio pertineat. ¶ An quando collatio parochialis etiam ab immemorabili tempore pertinet ad capitulum Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ, vel ad alium inferiorem, an ad idem concurrente illius vacatione pertinere poſsit edictorum appoſitio aduocandas oppoſitiones, an verò ad Epiſcopum? Congregatio cenſuit pertinere dumtaxat ad Epiſcopum, ſi in eius diœceſi parochialis ſita ſit. ¶ Vacanti parochiali eius collatio ſpectat ad Archidiaconum, ius examinandi eligendiq́ue virum idoneum, ac edictorum proponendorum ad Ordinarium ſpectat, non ad ipſum Archidiaconum. ¶ Archidiaconus cuius territorium eſt in vna diœceſi, parochiales Eccleſias, cõferre poteſt tantùm illis, quos Epiſcopus eiuſdem diœceſis, in qua territorium eſt, elegerit magiſque idoneos iudicauerit ex his, qui ab examinatoribus in diœceſana Synodo deputatis idonei renuntiati ſunt. ¶ Quoties vacauerit aliqua Eccleſia parochialis, cuius collatio ſpectat ad Præpoſitum alicuius collegiatæ, debet idem Præpoſitus curare, vt fiat edictum publicum, in quo ſit adſcriptus certus dies, & huius tenoris, videlicet, quod præſtetur ſe in ipſa Eccleſia conferenda Ordinarium Epiſcopum præuenire, ipſamq́ue conferre illi, quem Epiſcopus idoneum elegerit ex his, quos examinatores approbauerint; atque ideò ſe ei denuntiare, vt edicta proponantur, vt curet vt examen fiat ſuo tempore. ¶ In vacatione parochialis Eccleſiæ, cuius collatio ad inferiorem pertinet, examen, & electio perſonæ idoneæ, ac edictorum appoſitio ad Ordinarium ſpectat.

i ¶ *Debeat Epiſcopus ſtatim.* Hoc examen, & edicta proponere, & alias prouiſiones facere, prout in hoc decreto, ſpectat tantùm ad Epiſcopum, & non ad alium inferiorem, vel Capitulum, non obſtãte quacunque immemorabili conſuetudine, etiam quod ipſe inferior ex im

memo-

memorabili consuetudine haberet huiusmodi ius cumulatiuè in loco suæ iurisdictionis, dummodò in ipsius Episcopi diœcesi parochialis posita sit, etiam Vicarium constituere, & omnia alia facere, nisi inferior Ordinarius haberet ius congregandi Synodum, vt in fine annotatum est.

k ¶ *Idoneum in ea Vicarium.* Declar. Card. Qui Vicarius debet habere custodiam, & administrationem omnium bonorum, vt infrà, & Ecclesiæ, cuius institutio non ad Episcopum, sed ad inferiorem spectaret, non obstantibus his, quæ traduntur per Doctores in cap. Cùm vos. de offic. Ordin. ¶ Deputatio Vicarij donec prouideatur parochiali de Rectore spectat ad Episcopum, in cuius diœcesi parochialis est. ¶ Mercenarij vt Bregami, ex antiquissima consuetudine ab Ordinario commendari solent ad sex menses Sacerdotibus per vicinos præsentatis, quibus elapsis nunquam, vel rarò Sacerdos ipse prorogationem, vel nouam prouisionem requirit, sed vigore dictæ primæ expeditionis ad Rectores, vel hominum libitum ipso munere iure persistit. ¶ An ergò huiusmodi commendæ post Concilium Tridentinum amplius locum habeant, vel potiùs ex eodem debeant deputari Vicarij amouibiles? Congregatio censuit non habere, sed in eis seruandam esse formam præscriptam à decreto Concilij Tridentini præsentic. si interim vicini illi probarent legitimè ius patronatus validum, prout Concilium requirit sessio. 25. ca. 9. permittendum est illis præsentare instituendos, præuio tamen examine, ex hoc cap. ad denegandam expresè illis facultatem semel institutos amonendi ad eorum nutum. ¶ Congregatio censuit pro collatione, & institutione harum Ecclesiarum curatarum, seu deputatione Vicarij, vt sess. 6. cap. 2. & sessio. 6. cap. 5. & cap. 7. &c. Cancellarium posse in singulas accipere mercedem suo labori conuenientem, quæ tamen pro scriptura, sigillo, & cæteris omnibus computatis vnum aureum non excedat, & dummodo ipsi Chancellario salarium nullum pro officio suo exercendo præstitum sit, & ex pecunia, quam accepit, nihil prorsus emolumenti collatores, aut institutores nullo modo directè, vel indirectè percipiant.

l ¶ *Cum congrua.* Declar. Cardin. Duorum aureorum pro singulis mensibus visa fuit congrua portio fructuum portionis assignatione constituere, &c. Hoc ipsum potest, sede vacante Capitulum. ¶ Quod si in pensionis assignatione grauamen intulerit, poterit vnus Episcopus corrigere.

¶ Eadem seſsione vigeſima quarta. cap. 18. de refor.

Per edictum publicum vocari, vel aliter nominari debent nonnulli Clerici ad regendam Eccleſiam, de quorum moribus, & vita fiat diligens inquiſitio Hoc dicit.

CAPVT XVI.

EPiſcopus *m* & qui ius patronatus, *n* habet intra decem dies, vel aliud tempus ab Epiſcopo præſcribendum, idoneos aliquot Clericos ad regendam Eccleſiam coram deputandis examinatoribus *o* nominet. Liberum ſit tamen etiam alijs, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre, vt poſsit poſtea de cuiuſlibet ætate, moribus, & ſufficientia, fieri diligens inquiſitio. Et ſi Epiſcopo, aut Synodo prouinciali pro regionis more videbitur magis expedire, per edictum etiam publicum *p* vocentur, qui volent examinari.

SVPER CAPVT XVI.

m ¶ *Epiſcopus.* Deciſ. Card. Congregatio Concilij cenſuit etiam in iure patronatus, quod pro duabus partibus pertinet ad laicos, & pro vna ad Eccleſiaſticos ſeruandum eſſe concurſum ex Decreto. ca. 18. ſeſsio. 24. ¶ Item deciſ. 109. Cardin. Congregatio Concilij cenſuit Vicarios perpetuos in parochialibus capitulo vnitis nõ eſſe præuio concurſu inſtituendos. ¶ Item deciſ. 116. Cardin. Congregatio Concilij cenſuit Epiſcopum poſſe occurrente vacatione beneficij curati, vocare & admittere ad concurſum poſsidentem aliud beneficium curatum; ſed ſi obtinuerit illud per concurſum, & poſteà vacauerit primum beneficium per adeptam poſſeſsionem pacificam alterius curati, poterit Epiſcopus iterum ponere edicta pro concurſu. ¶ Item deciſ. 266. Cardin. Congregatio Concilij cenſuit beneficia curam animarum habentia, quæ verè ſunt dignitates non ſubiacere concurſui. ¶ Item declar. Card. Hoc examen omninò ad Epiſcopum ordinarium ſpectat, in cuius diœceſi parochialis eſt. Collatio autem ſit ab eo ad quem de iure ſpectabat; & ſi inferior haberet præuentionem cum Ordinario debet habita notitia vacationis parochialis cõ notario declarare ſe velle dictum parochialẽ conferre, & ideò rogare Epiſcopum, vt proponat edicta, & hac ratione tuebitur prouiſionis ſuæ ius.

¶ Ea-

n ¶ *Et qui ius patronatus.* Declar. Cardin. Congregatio iam dudum censuit hoc caput non requirere examen per concursum ad parochialem, quæ sit iuris patronatus laicorum valide, ideo admittendum ad eam illum, qui intra tempus iuris patronatus laicis præfixũ fuerit ab ipsis præsentatus, & à deputatis examinatoribus idoneus repertus fuerit.

o ¶ *Coram deputatis examinatoribus nominet.* Declar. Card. Cùm nominatio à patrono Ecclesiæ facta fuerit, potest Episcopus etiã ideoneos ad concursum admittere.

p ¶ *Per edictum etiam publicum vocentur, qui volunt examinari.* Declar. Cardin. Congregatio censuit, si vnus tantùm ad concursum comparuerit intra triennium, posse solùm examinari, & approbari. Item an vno comparente possit prorogari terminus, & proponi aliud edictum? Congregatio censuit, aliud edictum non esse proponendum, sed ille, qui comparuerit, examini subijciendus, & si idoneus repertus fuerit, eidem beneficium esse conferendum, nisi qui descripti sunt excusent se legitimo impedimento detineri, quominùs valeant, ad concursum accedere: tunc enim Episcopus potuit legitimè terminum prorogare. ¶ Item si Episcopus semel edictum proposuit per concursum, & ex multis examinatis nullus repertus sit idoneus, licèt Concilium non videatur necessariò requirere edictum per concursum, fuit tamen tutius iudicatum aliud edictum proponi, & si nemo comparuerit idoneus, tunc alicui prævio examine sine concursu beneficium conferetur. ¶ Hoc decretum de concursu, non habet locum in beneficijs regularibus, quæ conferri consueuerunt. ¶ Examen concursus in parochialibus est necessarium, etiam in illis locis vbi sunt factiones & partialitates, ob quas timentur scandala in concursibus peragendis. ¶ Doctor, siue Licentiatus in Theologia, siue in Iure Canonico, & in publica Vniuersitate graduatus, non excusatur ab examine, quando petit prouideri ab aliqua Ecclesia parochiali. ¶ Omnis cura, & diligentia adhibenda est, ne praua cõsuetudine vsus inducatur apud Episcopos iurisdictionis Venetæ, vt in parochialium vacationibus non adhibeant examen per concursum, sed curandum est, vt decretum Concilij Tridentini, & Motus proprij S. D. N. in huiusmodi omninò seruetur. ¶ Examen concursus non est necessarium in dignitate, quæ parochialem perpetuò, & accessoriè vnitam habet. ¶ In parochialem per resignationem, in fauorem, quam appellant, vacantibus, concursus fieri non

debet, cùm propriè non dicantur vacare: prouiſiones iſtarum Ordinarijs committantur, qui examinatis, non autem per concurſum, prouiſis ſiue reſignatarijs, & idoneis repertis parochiales huiuſmodi conferant. ¶ Ad Epiſcopum enim in reſignatione facta in fauorem certæ perſonæ non eſſe neceſſarium examen per concurſum, ſed ſatis eſſet reſignatarium ab examinatoribus in Synodo deputatis ſimul cum Ordinario probare idoneum. ¶ In prouiſionibus à ſede Apoſtolica factis in forma dignum non eſt neceſſaria, neque de iure debet fieri examinatio, quæ fit per concurſum. ¶ Familiaris Papæ, qui de eiuſdem commiſsione examinatus, & approbatus fuit Romæ, ab Ordinario debet haberi, tanquam ſi fuerit approbatus, & examinatus.

Archiepiſcopo Cæſarauguſtano, qui habentem titulum parochialis à Papa per obitum in Curia, aliàs ab ipſo archiepiſcopo approbatum in eadem Eccleſia, noluit ad examen recipere, ſcribatur, vel ipſe cùm examinatoribus examinet in forma dignum, vel committat Ordinario viciniori.

Reſignans parochialem cuidam, qui per multos annos in Curia permanſit, petit vt examinetur in Curia, etiam deputatis examinatoribus in partibus, conceſſum fuit.

Habens parochiam ſi triennium ſeruiuit, ab Ordinario approbatus, modo non fuerint examinatores in Synodo conſtituti, remittatur examinandus ad Ordinarium viciniorem, & vna ad eiuſdem examinatores.

S. D. N. etiam ex ſententia Congregationis Concilij declarauit examen, quod ex decreto hoc faciendum eſt per concurſum in collatione parochialium non oportere fieri in prouiſione dignitatis nũcupatæ, licèt ei ſit vnita parochialis Eccleſia, dummodo hæc vnita autoritate ſedis Apoſtolicæ, ac perpetua, & acceſſoria ſit.

Petentibus Ieſuitis, An parochia Toletana in Monaſterium erecta, & vnita eorum Collegio deputari poſsit à deputato ab ipſis, modo ſit approbatus ab Ordinario; cenſuerunt poſſe. ¶ Ita edictum ſolus Epiſcopus apponere poteſt, etiam pro parochialibus, quarum collatio ad inferiores, vel capitula etiam Cathedralia ſpectat.

¶ Ea-

¶ Eadem Sessione vigesima quarta. cap. 18. de refor.

Descripti omnes debent saltem coram tribus examinatoribus examen subire. Hoc dicit.

CAPVT XVII.

TRansacto constituto tempore, *q* omnes, qui descripti fuerint, *r* examinentur ab Episcopo, *s* siue, eo impedito, ab eius Vicario Generali, *t* atque ab alijs examinatoribus non pauciori bus, quàm tribus, *v* quorum votis, *x* si pares aut singulares fuerint, *y* accedere possit Episcopus, vel Vicarius, quibus magis videbitur.

SVPER CAPVT XVII.

q ¶ *Constituto tempore*. Decision. 23. Cardinalium. Congregatio Concilij censuit, à reprobatione examinatorum dari appellationem ad effectum deuolutiuum à die scientiæ. ¶ Item decisione 60. Cardinalium, Congregatio censuit illum, qui termino elapso comparuit, minimè esse admittendum ad concursum parochialis.

Item decisio. 256. Cardina. Congregatio Concilij censuit, à reprobatione examinatorum, qui aliquem ex concurrentibus ad parochialem Ecclesiam vacantem minus idoneum renuntiarunt, dari appellationem ad effectum deuolutiuum, non autem suspensiuum.

r ¶ *Descripti fuerint*. Concordat caput. Liceat. infra. de iure patronatus.

s ¶ *Examinentur ab Episcopo*. Decrar. Cardinal. Licet Episcopis Capellanos, seu coadiutores ad exercendam curam animarum deputatos à Capitulo, seu à quocunque id autoritatis habente examinare, & non permittitur illis absque eius approbatione curam exercere, nec Sacramenta administrare. ¶ Hoc decreto comprehenduntur parochiales seculares, quarum collatio spectat ad Abbates, & alios collatores inferiores.

t ¶ *Abeius Vicario generali.* Declar. Cardin. Vicarius ſede Epiſcopali vacante, in locum examinatorum abſentium, vel defunctorum alios autoritate propria ſufficere poteſt, ſed curare debet, vt elapſo anno, alij in loco demortuorum ſufficiantur, ſeu eligantur in Synodo, alioquin pro legitimis non habebuntur, qui ſuperſtites erunt. ¶ In permutationibus Eccleſiarum parochialium, non requiritur examen, ſi tamen adſit aliqua inæqualitas numeri parochianorum, vel permutantes non fuiſſent examinati, eo tempore, quo parochiales adepti ſunt, tunc eos examinandos eſſe, ſed abſque concurſu. Sic etiam ſi fiat permutatio cùm beneficio ſimplici erit neceſſarium examen, ſed nõ per concurſum.

v ¶ *Non pauciorib⁹, quàm tribus.* Declar. Cardin. Tres examinatores etiam adhiberi omninò debent, in parochialibus modici valoris. ¶ Satisfactum fuit huic decreto, ſi tertius examinauerit, & ſit præſens in approbatione, licèt, votum ſuum non applicauerit. ¶ In examine per concurſum, quos examinatores ex prædictis deputatis in Synodo honeſtiùs ſit conuocare, & idem numerus in omnibus examinibus, tam ad terminos, quàm ad maiores parochiales ſeruandus, Concilium ſatis clarè expreſsit, quot adhibendi ſunt hoc cap. vnde congregatio cenſuit, eundem numerum ſeruandum eſſe in omnibus.

x ¶ *Quorum votis.* Declar. Cardin. Vota ſingulorum palam inter ipſos dicantur, ſed notario dicatur eum approbatum.

y ¶ *Accedere poßit Epiſcopus.* Declar. Cardin. In hoc caſu Epiſcopus tantùm, vel eius Vicarius habet votum deciſiuum. ¶ Epiſcopus non poteſt admittere in parochialibus in ſuis manibus reſignatis cõſanguineos familiares, tàm ſuos, quàm reſignantium ex Bulla Pij Quinti, anni eius tertio Kalen. Aprilis. ¶ Licèt Concilium non expreſſerit, an vota examinatorum palam, aut ſecretè fieri debeant: magis tamen expedit, vt examinatores palam inter ſe ſua vota conferant, deinde notario iubeant, vt in actis ſuis ſimpliciter ſcribat, Titium approbatum idoneum, vt Romæ fit; ſecùs verò reprobatum.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quarta c. 18. de reform.

Forma eligendi examinatores, & de pœna dantium, vel recipientium quidquam occaſione examinis. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT XVIII.

Xaminatores *v* singulis annis in diœcesana Synodo *x* ab Episcopo, vel eius Vicario ad minus sex proponantur: qui Synodo satisfaciant, *a* & ab ea probentur. Aduenientéque vacatione *b* cuiuslibet Ecclesiæ, tres ex illis eligat Episcopus, *c* qui cum eo examen perficiant; indeque succedente alia vacatione, aut eosdem, aut alios tres, quos maluerit ex prædictis illis sex eligat. Sint verò hi Examinatores, Magistri, seu Doctores, aut Licentiati in Theologia, aut Iure Canonico, vel alij Clerici, seu regulares, etiam ex Ordine Mendicantium, aut etiam seculares, qui ad id videbuntur magis idonei, iurentque omnes ad sancta Dei Euangelia, se, quacunque humana affectione postposita, fideliter munus executuros; *d* caueantque ne quidquam prorsus occasione huius examinis *e* nec ante, nec post accipiãt, alioquin in simoniæ vitiũ, tàm ipsi, quàm alij dantes incurrant, à qua absolui nequeant, nisi dimissis beneficijs, quæ quomodocunque etiam antea obtinebãt, & ad alia in posterum, inhabiles reddantur. Et de his omnibus non solùm coram Deo, sed etiam in Synodo prouinciali, si opus fuerit, rationem reddere teneantur, à qua si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniri possint.

SVPER CAPVT XVIII.

v ¶ *Examinatores.* Decis. Cardin. 63. Congregatio Concilij censuit, examinatores minimè quidquam etiam post examen accipere posse. ¶ Item decis. 50. Cardin. Congregatio Concilij censuit examinatores Synodales durare, donec alij in Synodo deputati fuerint, verùm si anno elapso aliqui ex his mortui fuerunt, officium omnium expirare.

x ¶ *In diœcesana Synodo.* Declar. Cardin. Eligendi sunt examinatores, qui examinent, promoueri volentes ad parochiales, eligendi sunt; & iudices Ecclesiastici, quibus Ecclesiæ causæ ex Concilij Tridentini decreto committendæ sunt.

a ¶ *Qui Synodo satisfaciant.* Declar. Card. Quorum officium non expirat per mortem Episcopi.

b ¶ *Aduenientе vacatione.* Declar. Cardin. Datarius testatur Papam prouidere de beneficijs vacantibus in mensibus nõ reseruatis sede Episcopali vacante, licèt de his nulla habeatur reseruatio, vel in corpore iuris, vel extrauagantibus, vel in regulis.

c ¶ *Tres*

c ¶ *Tres ex illis eligat Episcopus.* Declara. Cardin. Quod seruandum est in Ecclesijs tenuioris reditus. Item in parochialibus modici valoris. ¶ Non statuit præcise, vt examinatores sint tres, sed quòd nō possint esse pauciores tribus, vt supra dicitur. Itaque si tres sunt tantùm examinatores, vota non possūt esse paria, sed singularia, quando singuli singula approbant.

d ¶ *Caucantq;.* Concordat tex. in cap. quando. 24. dist.

e ¶ *Nec ante, neque post accipiant.* Declar. Cardin. Quacunque etiā consuetudine immemorabili non obstante.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. c. 18. de reform.

Ex his, quos prædicti examinatores indicant idoneos, tenetur Episcopus digniorem eligere. Hoc dicit.

CAPVT XIX.

DEracto examine *f* renuntiantes, quotcunque ab his examinatoribus idonei iudicati fuerint, *g* ætate, *h* moribus, doctrina, *i* prudentia, & alijs rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis; ex hisque Episcopus eum eligat, *k* quem cæteris magis idoneum *l* iudicauerit, atque illi, & non alteri *m* collatio Ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre.

SVPER CAPVT XIX.

f ¶ *Peracto examine.* Decis. Cardin. 14. Congregatio Concilij censuit licuisse Episcopo secundùm ea, quæ proponuntur, eligere ex duobus inhabilibus inhabilem, quamuis vnum dumtaxat suffragium examinatorum tulerit, illum tamen amplius erudiri curabit Episcopus. ¶ Item decis. Cardin. 136. Congregatio Concilij censuit, si ex duobus concurrentibus ad parochialem vacantem, & à tribus examinatoribus Synodalibus examinatis, alter eorum ab omnibus tribus fuerit approbatus, alter verò ab vno approbatus, & à duobus reprobatus debere vtique Episcopum tanquam magis idoneum eligere illum, qui omnia suffragia pro se tulisse proponitur, itaque in hunc modum ad electionem procedentem, atque approbato petenti acta omnia ab ipso Episcopo esse exhibenda. ¶ Ita declarat. Cardin. 230. Congregatio Concilij censuit, examinatores Synodales debere renunciare quotquot idoneos reperierint ad vacantem parochialem Ecclesiam gubernandam, sed ad Episcopum, non autem ad eosdem exa-

minato-

minatores pertinere, iudicare, quis inter eos sit magis idoneus. ¶ Itē decis. Cardina. 246. Congregatio Concilij censuit, non pertinere ad examinatores, sed solùm Episcopum iudicare, quis ex concurrentibus ad parochialem vacantem sit magis idoneus. ¶ Item decisio. Cardin. 276. Congregatio Concilij censuit relatione examinatorum renuntiantiū vnum ex approbatis idoneum quoad scientiam tātùm, & quoad vitam, & mores approbationem reijcientium ad Vicarium Archiepiscopi, non esse satisfactum decreto d. cap. 18. sessio. 24. versi. *peracto*.

g ¶ *Idonei iudicati fuerint.* Declar. Cardin. An obtinentem beneficium curatum oporteat esse Diaconum, vel saltem Subdiaconum, cū intra annum debeat promoueri ad Sacerdotium? Congregatio censuit: non oportere.

h ¶ *Ætate.* Declar. Card. Episcopo Cremonensi postulanti, an ijs, qui à se scriptum testimonium auferre volunt, quòd sint idonea ætate administrandi parochiales, dare debeat in genere, an in specie? Illi parochiæ censuerunt examinandos esse in genere.

i ¶ *Moribus doctrina.* Declar. Cardin. Præferendus minus doctus, modò idoneus, quando eius mores sunt noti, & approbati doctiori, cuius vita ignoratur.

k ¶ *Ex bisque Episcopus eum eligat.* Declar. Cardin. Non ideò prohibetur, quod si vnus tantùm comparuerit in concursu, atque repertus fuerit idoneus, ei debeat Ecclesia conferri.

l ¶ *Magis idoneum.* Declar. Cardin. Et si collatio pertineat ad Abbates & alios inferiores collatores.

m ¶ *Illi & non alteri.* Declar. Cardin. Constitutiones sanctæ memoriæ Pij Quinti super collatione parochialium Ecclesiarum. 15. Kalen. Apri. 1566. S. D. N. Gregorius XIII. audita relatione Congregationis Concilij respondit, non habere locum, nisi in his diœcesibus, in quibus fuit coacta Synodus diœcesana, & in ea iuxta formam huius capitis fuerunt deputati examinatores.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. cap. 18. de reform. *Ecclesia iuris patronatus, cui conferri debeat. H. d.*

CAPVT XX.

IN iuris patronatus *n* Ecclesiastici *o* erit Ecclesia parochialis, ac institutio ad Episcopum, & non ad alium pertineat, is; quem patronus digniorem *p* inter probatos ab examina-

toribus iudicabit. Episcopo præsentare teneatur, vt ab eo instituatur. Cùm verò institutio ab alio, quam ab Episcopo, *q* erit facienda: tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat. Quod si iuris patronatus laicorum *r* fuerit, debeat, qui à patrono præsentatus erit, ab eisdem deputatis, *s* vt suprà, examinari, & non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti.

SVPER CAPVT XX.

n ¶ *Si iuris patronatus.* Decis. 12. Card. Congregatio Concilij censuit, si beneficium liberum, si quidem vnitum sit monasterio Monialium, Vicarium in eo constituendum esse perpetuum, vel amouibilem à Monialibus præsentandum, & ab Episcopo approbandum, iuxta cap. 7. sessio. 7. Si verò non sit vnitum, sed pertineat ad collationem Monialium, & personas seculares deseruire sit solitum, esse vtique conferendum à Monialibus illi, qui ab Episcopo prævio examine per concursum fuerit approbatus. Quod si de iure patronatus Monialium fuerit, seruandum esse, quod statuit decretum Concilij. c. 18. sess. 24. versi. *Si verò iuris patronatus Ecclesiastici*. Nempè vt si institutio ad Episcopum pertineat, is, quem Moniales digniorem inter probatas ab examinatoribus iudicauerint, Episcopo præsentent, vt ab eo instituatur; si verò institutio ab alio, quàm ab Episcopo erit facienda, Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem spectat institutio. ¶ Item decis. Cardinal. 48. Congregatio Concilij censuit, verba illa, *ab alio*, posita in cap. 18. sessione 24 de reform. ver. *Cùm verò, &c.* intelligenda esse de inferiori collatore. ¶ Item decis. Cardin. 129. Congregatio Concilij censuit, quòd si plures fuerint præsentati super parochiali de iure patronatus laicorum existente, requiratur examen per concursum inter eos præsentatos tantùm, vt ex his qui peracto examine idonei ab examinatoribus Synodalibus renuntiati fuerint, Episcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum iudicauerit, atque illum, & non alterum instituat. ¶ Item decis Cardin. 231. Congregatio Concilij censuit decretum cap. 18. sessio. 24. de reformatione. ver *Si verò iuris patronatus*, non habere locum aduersus parochialis institutionem, vel fundationem, vestigare præsentati idoneitatem, si præscripta fuerit, eam vtique omninò esse obseruandam, cæterùm ius patronatus debet hoc casu ab Ordinario examinari, & approbari citra concursum

quam-

quamuis lex fundationis repugnaret. ¶ Item decis. Cardina. 237. Congregatio Concilij censuit, beneficia curata iuris patronatus Ecclesiastici esse conferenda præuio concursu, ad eumque omnes, qui concurrunt esse admittendos, tametsi à patronis non fuerint nominati, ideoque appellationem præsentatorum ab ipsis patronis Ecclesiasticis prætendentium, alios ad concursum admitti non debere, concursum, dummodò aliàs legitimè constitutus, & habitus fuerit, impedire non potuisse. ¶ Item decisio. Card. 261. Congregatio Concilij censuit in collatione parochialium, quæ iure deuolutiuo conferuntur, seruandam esse formam examinis per concursum; quia patronus non læditur, & quia sublato obstaculo præsentationis, & iuris patroni, illa vice excluſi res cedit ad Ordinarij potestatem. ¶ Item decisi. 263 Cardin. Congregatio Concilij censuit, inter plures à patrono ad parochialem iuris patronatus laicorum cumulatiuè præsentatos, obseruandam esse formam examinis per concursum.

o ¶ *Iuris patronatus Ecclesiastici.* Declar. Cardin. Idem in collatione, & institutione iuris patronatus, mixti, scilicèt, partim laici partim Ecclesiastici. ¶ Non habet locum hoc decretum contra institutionem & fundationem, sed seruanda est lex in institutione posita: sed tamen præsentatus est examinandus ab Ordinario citra concursum, siue repugnaret institutioni, siue fundationi. ¶ Episcopus instituere debet in beneficio præsentatum ab Ecclesiæ patrono, si digniorem elegerit ex approbatis ab examinatoribus.

p ¶ *Quem patronus digniorem.* Declar. Cardin. Ad eundem patronũ Ecclesiæ spectabit quando duo æquè idonei ab examinatoribus fuerint iudicati. ¶ An ad obtinendum in mensibus Papæ reseruatis ius eligendi, & præsentandi digniorem in beneficijs curatis, ius patronatus Ecclesiæ competat patronis, & institutio ad Episcopum? Congregatio censuit, si institutio ad parochiales Ecclesias, quæ iuris patronatus Ecclesiæ sint, facienda erit à Summo Pontifice, quia fortè in mensibus reseruatis vacauerit, ius eligendi digniorem ad solum Episcopum pertinet, qui transmittere debet attestationem examinis facti per concursum, quotque in eo fuerint approbati, & quem ex approbatis vti digniorem, cui Sanctitas sua gratiam faciat, nominare. ¶ Si beneficium curatum iuris patronatus Ecclesiæ in mensibus Apostolicæ sedi reseruatis vacauerit, Episcopus ipse Ordinarius nulla habita ratione patronorum, debet edicta concursus proponere, & idoneum eligere, ac Romam mittere cum fide ordinarij à Summo Pontifice

tiſice inſtituendum, ſicut ſit in alijs curatis, quæ non ſunt de iure patronatus.

q ¶ *Ab alio quàm Epiſcopo.* Declar. Card. Etiam ſi inſtitutio eſſet faciẽda à Papa, quia tunc ſolus Epiſcopus eligit. Ita congregatio cenſuit, & Sanctiſsimus voluit, quia Epiſcopus melius cognoſcit perſonas. ¶ Si inſtitutio iſtarum parochialium de iure patronatus Eccleſiæ ad inferiores pertineat, licèt exemptos & Abbates, nihilominus Epiſcopus Ordinarius debet edicta concurſus proponere, & inferior inſtituat magis idoneum approbatum ab Epiſcopo: quod ſi ſecùs factum fuerit, collatio eſt nulla.

r ¶ *Quod ſi ius patronatus laicorum.* Declar. Card. Speciale eſt in iure patronatus laicorum, vt non requiratur concurſus in collatione Eccleſiæ parochialis, quæ ſit iuris patronatus, partim Eccleſiaſtici, partim laici; ſeruanda eſt forma examinis per concurſum hîc poſita, quã Concilium præſtitit, in conferenda parochiali, quæ ſit iuris patronatus merè Eccleſiaſtici. Idem dicendum eſt, quando patronatus ex duabus partibus pertinet ad laicum, & pro vna tantùm ad Eccleſiaſticũ. ¶ Examen per concurſum fieri non debet, in vacatione parochialiũ, quæ ſunt iuris patronatus laicorum, ſed ſufficit, quod deputatus à patronis examinetur ab examinatoribus in dioœceſana Synodo deputatis, & idoneus iudicetur, prout ſtatuit hic Concilium Tridentinum. §. *Quod ſi ius patronatus.* ¶ Eueniente vacatione parochialium de iure patronatus laicorum, quando plus ſunt præſentati, requiritur examen per concurſum inter ipſos præſentatos tantùm, vt ex his, qui peracto examine idonei ab examinatoribus renuntiati ſunt, Epiſcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum iudicauerit, atque illum, & non alterum inſtituat iuxta hoc decretum. ¶ Poterit & debebit Epiſcopus cogere prouiſos poſt Concilium de beneficio iuris patronatus ad oſtendendum titulum prouiſionis, & illos, quos inuenerit habere parochiales huiuſmodi ſine approbatione Ordinarij admittere ad nouum examen, & eis idoneis deputatis dari confirmationem. ¶ In iſtis non requiritur examen per concurſum, & inſtituti non poſſunt amoueri ad nutum etiam ſtante conſuetudine. ¶ Et ſemel Rector deputatus non poterit ad nutum amoueri à patronis, etiam quod allegarent eſſe in poſſeſsione ita faciendi, & ius patronatus eſſet alicuius cõmunitatis, ſed perpetuò illius Eccleſiæ remanebit. ¶ Hoc idem fuit declaratum in præſentatione cõmunitatis Campi Toſti. quæ allegabat antiquam conſuetudinem amouendi Rectorem ad libitum, neq; cui alteri,

teri, quam vni ex prædictis examinatis. An iurisdictio, & quasi possessio immemorabili tempore præscripta à Capitulo exercendi curam in ciuitate, & deputandos ad id Capellanos adiutores ad nutum amouibiles, possint seruari post Concilium, quod nō liceat Episcopo eos examinare, & approbare? Congregatio censuit. Ordinario licere. *§ ¶ Deputatis.* Concordat cap. transacto. sup. eod. cap. liceat infra. de iure patronatus.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. c. 18. de reform.

Omnes prouisiones Ecclesiarum parochialium præter supra dictam formam factæ subreptitiæ esse censentur. H. d.

CAPVT XXI.

IN omnibus suprà dictis casibus non cuiquā alteri, quam vni ex prædictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis, iuxta suprà dictam regulam, de Ecclesia prouideatur: neque prædictorum examinatorum relationē, quominus executionem habeat, vlla dubitatio aut appellatio *t*, etiā ad Sedem Apostolicam, siue eiusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuntios, seu Episcopos aut Metropolitanos, Primates, vel Patriarchas interposita impediat, aut suspendat: alioquin Vicarius, quem Ecclesiæ vacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tempus deputauit, vel forsan posteà deputabit, ab eius Ecclesia, custodia, & administratione non amoueatur, donec aut eisdē, aut alteri qui probatus, & electus fuerit, vt suprà, sit prouisum: aliàs prouisiones omnes, seu institutiones, præter suprà dictam formam factæ, subreptitiæ esse censeantur *u*: non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, priuilegijs, præuentionibus, affectionibus, nouis prouisionibus, indultis concessis quibuscunque *x* Vniuersitatibus, etiam ad certam summam, & alijs impedimentis quibuscunque.

SVPER CAPVT XXI.

t ¶ *Aut appellatio.* Declar. Cardina. Datur nunc appellatio ex Bulla Pij Quinti.

u ¶ *Subreptitiæ esse censeantur.* Declar. Cardinal. Examen omissum in parochialibus per concursum vitiat collationes, & prouisiones parochialium Ecclesiarum, factas post publicationem Concilij Tridentini, ab Ordinarijs absque examine per concursum nullas, sed

prædictæ parochiales ita collatæ vacant earumque collatio ad Sedem Apostolicam spectat, vt expressè cautum est in Bulla Pij Quinti suprà dicta.

x ¶ *Quibuscunque Vniuersitatibus.* Concordat cap. præsentati inf. de præb. & dignitat.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. cap. 18. de refor.

Priuatum examen sufficit aliquando. H.d.

CAPVT XXII.

SI adeò exigui redditus dictæ parochiales fuerint, vt totius huius examinationis operam non ferant, aut nemo sit, qui se examini quærat subijcere, aut ob apertas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facilè grauiores rixæ, ac tumultus possint excitari, *a* poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cum deputatorum consilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omissa, priuatum aliud examen, cæteris tamen, vt suprà, seruatis, adhibere.

SVPER CAPVT XXII.

a ¶ *Poterit Ordinarius.* Declar. Cardin. Ex hoc verbo, *Ordinarius*, intelligitur hoc decretum locum habere etiam in inferioribus Prælatis, vnde inferior Episcopo, qui omnimodam habet iurisdictionem Episcopalem, nec alicui subditur, sed est immediatè Sedi Apostolicæ subiectus, nullius diœcesis proprium territorium habens, si habet ius cõgregandi Synodum, & legitimè constet illum congregasse, & elegisse examinatores, poterit concursum instituere, examinare, ac œconomos Vicarios deputare, denique omnia illa, quæ per hoc decretũ, præcipiuntur, præstare. ¶ Episcopus vacante parochiali proposuit edicta ex hoc capite, & infra decem dies quatuor comparuerunt, qui adscripti fuerunt, iuxta formam Concilij, sed in die pro concursu, & examine deputato, ex ipsis quatuor duo tantum comparuerunt, qui examini se subiecerunt, & idonei reperti sunt. ¶ Dubitatum fuit, an examen prædictum subsistat, ex quo duo alij adscripti non fuerunt examinati, cum Concilium præcipiat, quòd omnes adscripti, examinentur? Congregatio censuit subsistere, quia verba Concilij intelliguntur, quatenus veniant ad examen, alias in potestate vnius esset nolle venire, impedireq; ne vlterius procederetur. ¶ Non examinatus, qui

qui obtinet parochialem, in qua hoc iure Concilium nullum ius habet si examini se sub jcere vult, audiendus est. ¶ Collationes, prouisiones, & quasuis deputationes parochialium Ecclesiarum ab Episcopis, Archiepiscopis, & à quibusuis alijs collatoribus tàm ordinarijs, quàm delegatis, & S. R. E. Cardinalibus, & Sedis Apostolicæ delegatis, vel Nuntijs, præter, & contra formam à Concilio Tridentino traditam, præsertim in examine per concursum faciendo præscriptam, factas, aut faciendas in futurum, nullas, irritas, & nullius valoris, vel momenti fore, & esse, nullumque ipsis ius, aut titulum, etiam coloratum possidendum præbere, & parochiales Ecclesias huiusmodi, vt prius ante collationes istas vacabant, & nunc vacant, easque omnes pro tempore sic vacantes, nostra & Sedis Apostolicæ, siue eorum quibus ius conferendi, præterquam Episcopus, & Archiepiscopus, qui curam dicti examinis iuxta decretum Concilij Tridentini habere debent competit, dispositioni reseruamus, ¶ Si Episcopus minus habilem, posthabitis magis idoneis, post examen per concursum debitum elegerit; possunt ij, qui fuerunt reiecti à mala electione huiusmodi, ad Metropolitanum, vel si ipse eligens Metropolitanus, aut exemptus fuerit, ad vicinorem Ordinarium, vti Sedis Apostolicæ delegatum, aut aliàs ad dictam Sedem Apostolicam appellare, & præfectum ad nouum examen coram ipso appellationis iudice, & eius examinatoribus prouocare, & constito de prioris eligentis irrationabili iudicio, eoque reuocato, parochialis magis idoneo, per eundem iudicem appellationis autoritate Apostolica, quatenus collatio ad Episcopum, à quo fuit appellatum spectaret, conferat: aliàs eidem magis idoneo per iudicem appellationis approbato conferenda remittatur ad eum, ad quem collatio, prouisio, vel institutio spectabit.

¶ Eadem sessione vigesima quarta c. 18. de refor H d.

CAPVT XXIII.

LIcebit Synodo Prouinciali, si qua in supra dictis circa examinationis formam addenda, remittendáve esse censuerit.

¶ Item Sessione vigesima quarta cap. 6. de regul.

Superiores regularium eligi debent per vota secreta; & non licet suffragia absentium ab alijs suppleri. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT XXIIII.

IN electione superiorum quorumcunque Monasteriorum, Abbatum temporalium, aliorum officialium, ac Generalium, & Abbatissarum *b*, atque aliarum præpositarum, quò omnia rectè, & sine vlla fraude fiant, in primis sancta Synodus districtè præcipit, omnes suprà dictos eligi debere per vota secreta: *c* ita vt singulorum eligentium nomina nunquam publicentur *d*. Nec in posterum liceat, Prouinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoscunque titulares *e* ad effectum electionis faciendæ constituere, aut voces, & suffragia absentium supplere. Si verò contra huius decreti consuetudinem aliquis electus fuerit, electio irrita sit, & is, qui ad hũc effectum se in Prouincialem, Abbatem, aut Priorem creare permiserit, deinceps ad omnia officia, in Religione obtinẽda inhabilis existat: facultates, quæ super his concessæ, eo ipso abrogatæ censeantur: & si in posterum aliæ concedantur, tanquam subreptitiæ habeantur.

SVPER CAPVT XXIIII.

b ¶ *Et Abbatissarum.* Declar. Cardi. In electione Abbatissarum, de qua hîc, Episcopus potest cum suo Vicario, vel Secretario, vel alio ab ipso assumpto, vota singularum Monialium ore tenus expressè audire. ¶ In electione Abbatissarum vota ore tenus accipi possunt à suis superioribus cum duobus testibus. Procuratores legitimi constituti, cum generali mandato ad eligendum ab ijs, qui legitimè impediti sunt, quia tunc votum non potest esse secretũm, prout in hoc decreto. ¶ Vbi sunt tres vocales, quorum vnus potest eligi in discretum, & per consequens necesse est, vt alter aliorum duorum, qui remanet, det alteri vocem suam, & ita electio non potest esse secreta. Dubitatum fuit, an possit fieri electio discreti, quæ non sit contra huius decreti formam? Congregatio censuit, posse, si ita status religionis permittit, &c. ¶ Si electi fuerint in superioribus aliqui, vt putà quatuor, qui vota omnium recipiant, electio reputabitur Canonica, & secreta. cap. Quapropter. de electione. ¶ Electio Abbatissæ facta per vota non secreta per ignorantiã huius decreti non valeat. S. D. N. tamen dispensat consideratis circunstantijs.

c ¶ *Per vota secreta.* Declar. Cardin. Congregatio censuit electionẽ esse nullam, quando aliqui ex electoribus vnam schedulam recipiũt, vnico nomine scriptam, & nomen electi notum scribæ, vel alteri reponunt

ponunt in capsula. Similiter, qui accipiunt de manu scribæ duas schedulas, & vnam, quam voluerint, reponunt, alteram scindunt. Qui scriba poterit reuelare talem, qui habuit tantùm vnam schedulam, vel talem, qui habuit duas, monendus hic electus, non legitimè electū fuisse. Et si fuisset conscius fraudis, esset puniendus, vt petat à Sanctissimo confirmationem.

d ¶ *Nomina nunquam publicentur.* Declar. Cardin. Ita strictè hoc decretum est intelligendum, quod si post electionem factam in Bullis confirmationis, seu patentibus, exprimerentur nomina eligentium, electio esset nulla.

e ¶ *Aut alios quoscunque titulares.* Declar. Cardin. Omnes titulares, quamuis principaliter ad effectum electionis faciendæ cōstituti sint, sunt tamen prohibiti sua ferre suffragia in electione superiorum; non tamen ij, qui titulares perpetuò sunt, habentes veros titulos suarum Ecclesiarum, à quarum professione vi excluduntur, & sunt priores Angliæ, Vngariæ, Hierosolymæ. Procuratores verò legitimè constituti cum generali mandato, ad eligendum non excluduntur, dummodò non habeant mandatum de certa persona eligenda, tunc enim votum non esset secretum.

¶ Eadem Sessione vigesima quinta. cap. 7. de refor.

De ætate, & qualitate eligendi in Præpositam Monialium, & alijs in huiusmodi electionibus seruandis. Hoc dicit.

CAPVT XXV.

ABbatissa, *f* & Prioriſſa, & quocunque alio nomine præfecta, vel præposita appelletur, eligatur non minus annis quadraginta, & quæ octo annis post expressam professionē laudabiliter vixerit. Quod si his qualitatibus non reperiatur *g* in eodem Monasterio, ex alio eiusdem Ordinis *b* eligi possit. Si hoc etiam incommodum superiori, qui electioni præest, videatur, *i* ex ijs, quæ in eodem Monasterio annum trigesimum excesserint, & quinque saltem annis *k* rectè vixerint Episcopo, vel alio superiore consentiente, eligatur. Duobus verò Monasterijs *l* nulla præficiatur. Et si quæ duo, vel plura, *m* quocunque modo obtinent, cogantur, vno excepto intrà sex menses cætera resignare. Post id verò tempus, nisi resignauerit, omnia ipso iure vacent. Is verò qui electioni præest, Episcopus, siue alius superior *n* clausura Monasterij

non ingrediatur o: ſed ante cancellorum feneſtellam, vota ſingularum audiat p, vel accipiat. In reliquis ſeruentur ſingulorum ordinum, vel Monaſteriorum conſtitutiones.

SVPER CAPVT XXV.

f ¶ *Abbatiſſa.* Concordat Concil. Carthag. III. Concil. Agathen. ca. 19. tex. in cap. Sanctimonialis. 20. q. 1.

g ¶ *Si his qualitatibus non reperiat.* Declar. Cardin. Quando in Monaſterio non ſunt Moniales, quæ habeant qualitates requiſitas à Cõcilio, vt in Abbatiſſam eligi poſsint, neque eſt neceſſaria facultas Apoſtolica, vt egredi poſsint.

h ¶ *Ex alio eiuſdem Ordinis.* Declar. Cardin. Vt egredi poſsit hodie, neceſſaria eſt licentia Papæ, quia obſtat Pij Quinti Bulla ſuper Monialium clauſura edita.

i ¶ *Ex his quæ in eodem Monaſterio.* Concordat tex. in cap. indemnitatibus. de electione. in 6.

k ¶ *Et quinque ſaltem annis.* Declar. Cardin. Licèt per quinquennium Abbatiſſa non permanſerit in Religione, dum tamen excedat 30. annos, & id facit ad requiſitionem ſuarum Monialium, de licentia ſecundæ dignitatis Eccleſiæ Cathedralis, & earum ſuperioris regularis (dummodò laudabiliter anno ſuperiori ſe geſſerit) debet confirmari per biennium in officio, quod ſi confirmationi dictæ Abbatiſſæ deeſſet conſenſus ſuperioris regularium, propter abſentiam, ſeruatis his, quæ hoc cap. præſcribuntur, ad dictam confirmationem procedendum eſt.

l ¶ *Duobus verò Monaſterijs.* Concordat Concilium Agathen. c. 57. & Concil. Epaunen. cap. 9. cap. vlt. 20. q. vltima. cap. vnum. 21. q. 1. Concil. Cabil. cap. 22.

m ¶ *Duo vel plura.* Declar. Cardin. Congregatio cenſuit procedere in Monaſterijs Canonicorum regularium, & etiam procedere, vbi conſuetudo immemorabilis eſt, & contrarium, quia talis eſt immemorabilis. ¶ Epiſcopus benedicere debet Abbatiſſam, quæ intrà annum à die, quo ad illud Monaſterium fuit electa, petijt ab Epiſcopo benedici, & ſit ſolitum illis Abbatiſsis benedici, Epiſcopus benedicit Abbatiſſam, & conſecrat Moniales exemptas, & compellit ſi procraſtinentur.

n ¶ *Epiſcopus, ſiue alius ſuperior.* Declar. Cardin. Hic actus accipiendi vota in electione Abbatiſſæ delegari poteſt.

o ¶ *Non*

o ¶ *Non ingrediatur.* Declar. Cardi. Consecratio, & benedictio Monialium fieri potest in Ecclesia exteriori adhibitis his Monialibus tantùm, quæ erunt necessariæ.

p ¶ *Vota singularum audiat.* Declar. Cardin. Superior, qui electioni Abbatissarum præest, potest vna cum Vicario, vel Secretario, vel alio ab Episcopo assumpto, vota singularum Monialium ore tenus expressa audire.

¶ Eadem Sessione vigesimâ quinta cap. 21. de regul.

Monasterijs commendatis præficiendi sunt Religiosi eiusdem Ordinis, & approbatæ vitæ. Hoc dicit.

CAPVT XXVI.

CVM pleraque Monasteria *q* etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præposituræ, ex mala eorum, quibus commissa fuerunt administratione non leuia passa fuerint tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus detrimenta, cupit sancta Synodus ea ad congruam monasticæ vitæ disciplinam omninò reuocare: verum adeò dura difficilisque est præsentium temporum conditio, vt neque statim omnibus, neque commune vbique (quod optaret) remedium possit adhiberi. Vt tamen nihil prætermittat, vnde prædictis salubriter aliquando prouideri possit; primùm quidem confidit Sanctissimum Romanum Pontificem pro sua pietate, & prudentia curaturum, quantum hæc tempora ferre posse viderit, vt ijs, quæ nunc commendata reperiuntur, & quæ suos conuentus habent regulares personæ eiusdem ordinis *r* expressè professæ, & quæ gregi præire, & præesse possint, præficiantur. Quæ verò in posterum vacabunt, non nisi regularibus spectatæ virtutis, & sanctitatis conferantur. Quoad ea verò monasteria, quæ capita sunt, ac Primates Ordinum siue Abbatiæ, siue prioratus filiæ illorum capitum nuncupantur, teneantur illi, qui in præsenti ea in commendam obtinent, nisi sit eis de regulari successore prouisum, infrà sex menses Religionem illorum Ordinum propriam solemniter profiteri, aut ijs cedere: aliàs cõmendæ prædictæ ipso iure vacare censeantur. Ne autem in prædictis omnibus, & singulis fraus aliqua adhiberi possit, mandat sancta Synodus, vt in prouisionibus dictorum monasteriorum qualitas singulorum nominatim exprimatur, aliterque facta prouisio subreptitia esse censeatur, nullaq; subsequenti possessione etiã triennali adiuuetur.

SVPER CAPVT XXVI.

q ¶ *Cum plerasque Monasteria*. Concordat Concilium Lateranense sub Leone Decimo, sessio. 9. & Bulla de reformat. Curiæ.

r ¶ *Regulares personæ eiusdem Ordinis*. Declaratio Cardinalium. Quærebatur, an vbi monasteria commendata habent certum numerum professorum, & nouitiorum, quibus decedentibus in loca præmorientium ad portiones perpetuas vacantes alij subrogantur, ius admittendi nouitios ad loca præfata, & ad alias portiones perpetuò instituendi pertineat ad Priores, & Monachos ex hoc decreto, vel ad commendatarios, quibus talium monasteriorum regimen est, & administratio in spiritualibus, & temporalibus plenario cõmitti solet? Congregatio Concilij die 14. Augusti 1586. censuit tale ius ita demum pertinere ad commendatarios, si monasteria non existant sub aliqua Congregatione habente suos regulares superiores, & consuetudo commendatariorum excluditur, licèt ex pluribus videbatur dicendum, hoc pertinere ad commendatarios. Hoc decretum restringitur ad ea monasteria, quæ membra sub se habent, non autem ad ea, quæ licèt capita Ordinum dicantur, sine membris sunt.

De officio & potestate iudicis delegati.

TITVLVS TERTIVS.

¶ In sessione vigesima quinta Concilij Trident. c. 10. de refor.

In Concilijs Prouincialibus sunt nominandæ personæ idoneæ, quibus causæ Ecclesiasticæ delegentur. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

QVONIAM ob malitiosam petentium suggestionem, & quandoque ob locorum longinquitatem personarum notitia, quibus causæ mandantur vsque adeò haberi non potest, hincque interdum iudicibus, non vnde quaque idoneis causæ in partibus delegantur statuit sancta Synodus in singulis Concilijs Prouincialibus, aut diœce-

sanis

sanis aliquot personas, quæ qualitates habeant iuxta constitutionem Bonifacij Octaui, *f* quæ incipit, *Statutum*. & alioquin ad id aptas designari, *t* vt præter Ordinarios locorum ijs etiam, posthac causæ Ecclesiasticæ, ac spirituales, & ad forum Ecclesiasticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur.

De officio & potestate, &c.

SVPER CAPVT PRIMVM.

f ¶ *Iuxta constitutionem Bonifacij Octaui.* Constitutio ista habetur in cap. Statutum. de rescriptis. cuius tenor talis est. *Statutum quod circa iudices à Sede Apostolica deputandos nuper edidimus: cum quædam contenta in eo, quæ pro communi vtilitate credebantur inducta (sicut experientia docuit) tendere dignoscantur ad noxam; sanctione præsenti (quam irrefragabiliter obseruare mandamus) suadente vtilitate in melius duximus reformandum. Sancimus igitur, vt nullis nisi dignitate præditis, aut personatum obtinentibus, seu Ecclesiarum Cathedralium Canonicis causæ autoritate literarum Sedis Apostolicæ, vel legatorum eiusdem de cætero committantur, neque audiantur alibi, quàm in ciuitatibus, vel locis insignibus, vbi possit commodè copia peritorum haberi.*

§. CVM VERO.

CVM verò eiusdem ciuitatis, seu diœcesis fuerint actor, & reus, extra ipsas causa non committatur, neque conueniatur aliquis eorundem, nisi ab Episcopo contra aliquem de sua diœcesi, vel ab aliquo contra eum, aut contra eius capitulum, seu contra vniuersitatem, ciuitatis, villæ, aut castri fuerit actio dirigenda: vel nisi actor eandem ciuitatem, seu diœcesim intrare non audens, aut sui aduersarij potentiam merito perhorrescens, eum infra ipsas nequeat conuenire securè. In his quippè casibus extra dictas ciuitatem, & diœcesim possit contra prædictos causa cõmitti: nullus tamen eorum contra vnam dietam à fine suæ diœcesis valeat conueniri. Sed & in duobus vltimis casibus, nisi impetrans de prædicto timore (quem in literis commissionis exprimere teneatur) primò fidem iudici faciat saltem per proximum iuramentum: iudex ipse nullatenus in causa procedat: sed partes à sua iurisdictione dimittens impetrantem eundem in expensis legitimis alteri parti condemnet.

§. CVM

§. CVM AVTEM.

CVM autem actor & reus, ciuitatum, & diœcesum fuerint diuersarum: si actor in ciuitate, vel diœcesi rei iudicem habere recuſet, ipſum non in ſua, ſéd in alia ciuitate, vel diœcesi liberè impetrare valeat, reumq; trahere ad eandem: dummodò locus, ad quem eum traxerit vltra vnam dietam (ſicut in caſu alio præmittitur) minimè ſit remotus.

§. IN NVLLO.

IN nullo quoque caſuum prædictorum iudex extra ciuitatem, ſeu diœceſim, in quibus deputatus fuerit, citet partes, nec de cauſa ſibi commiſſa cognoſcat. Niſi ad id expreſſus acceſſerit earundem aſſenſus. Neque alibi quàm infra illas, & perſonis dumtaxat deſignatis ſuperius, committat quomodolibet vices ſuas.

§. INSVPER.

INſuper vt gratis, & cum omni puritate iudicium coram ipſo procedat, nullum munus, vel quidquid aliud (niſi forſan eſculentum, vel poculentum mera liberalitate oblatum quod paucis conſumi poſſit diebus, vel niſi cùm ipſum propter cauſam ſibi commiſſam contigerit extra ſuum domicilium proficiſci moderatas expenſas) recipere, ab eiſdem partibus qualitercunq; præſumat. Prouiſurus attentè, quod in ipſis expenſis modum nequaquam excedat, nec plus ab vna parte, quàm ab alia exigat: cũ commune gerat negotium vtriuſque, quodq; vbi cauſæ ſibi commiſſæ vtilitas, vel neceſſitas non exegerit) occaſionem propter habendas expenſas proficiſcendi vltra domicilium non aſſumat: ſed & vbi notabiliter fuerint pauperes litigantes, etiam pro expenſis nihil prorſus exigat ab eiſdem.

§. ASSESSOREM.

ASſeſſorem autem, vt quãdoq; faciunt aliqui fraudulenter (niſi eo indigeat, quod conſcientiæ relinquatur eiuſdem) ſibi nequaquam adiungat, alioquin de ſuo proprio prouidere teneatur eidem. Si autem indigeat, ipſi neutri parti ſuſpectum aſſumens, ei de competenti ſalario prouidè moderando, ab eo faciat à partibus communiter prouideri.

§. NOTARIVM.

NOtarium verò, vel Notarios in cauſa ſibi commiſſa ſcribentes: qui vt plurimum in exigente ſalario metas rationis excedunt (vt ad ipſius

sius spectat officium) prudenter refrænet. Nec cum ipsis aut cum assessore profacto lucrum participet vllo modo.

§. SI QVID AVTEM CONTRA.

SI quid autem contra constitutionem præsentem recepit, ad ipsius restitutionem integram teneatur. Nulla eorum, quibus restitutio facienda fuerit remissione vllatenus profutura eidem.

§. PRO FERENDO QVOQVE TESTIMONIO.

PRo ferendo quoque testimonio, prætextu cuius aliqui alios fraudulenter interdum à iudicibus vocari procurant, vt eos laboribus, & expensis fatigent, aut extorqueant aliquid ab eisdem, nullum vllatenus conuocet, nisi quando conditio, & status causæ requirent. Sed neque tunc nisi à producente competentes vocato pro testimonio, veniendo, & stando, & redeundo, faciat ministrari expensas.

§. QVIDQVID AVTEM.

QVidquid autem contra præmissa, vel eorum aliquid contigerit attentari, sit ipso iure irritum, & inane.

t ¶ *Ad id aptas designari.* Declar. Cardin. Quorum nominationem ad Episcopum quidem principaliter, non tamen priuatiuè, quoad alios spectare. Congregatio respondit. An is, qui tempore commissionis reperiebatur constitutus in dignitate, & designatus inter iudices Synodales, si eam resignauerit, possit de eadem causa cognoscere, vel potiùs, qui eam dignitatem obtinuit, vel neuter? Congregatio censuit die 21. Martij. 1587. etiam si eam resignasset de ea causa cognoscere posse, quia sufficit ab initio fuisse capacem.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. cap. 10. de refor.

Si aliquis ex designatis obierit, Ordinarius poterit alium substituere. H. d.

CAPVT SECVNDVM.

SI aliquem interim ex designatis mori contigerit, *u* substituat Ordinarius loci cum consilio Capituli *x* alium in eius locum, vsque ad futuram prouincialem, aut diœcesanam Synodum: ita vt habeat quæque diœcesis quatuor saltem, aut etiam plures probatas personas, ac vt suprà qualificatas: quibus

quibus huiuſmodi cauſæ à quolibet Legato, vel Nuntio, atque etiam à Sede Apoſtolica committantur.

SVPER CAPVT SECVNDVM.

u ¶ *Ex deſignatis mori contigerit.* Declar. Cardina. Habet etiam locum in diuturna abſentia, quæ æquiparatur morti.

x ¶ *Subſtituat Ordinarius loci cum conſilio Capituli.* Declar. Cardin. Congregatio cenſuit conſilio requiri pro forma. Feli. in cap. ex parte de conſtitution. Quod conſilium Ordinarius non poterit præterire, ſed non tenentur illud ſequi.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quinta. cap. 10. de refor.

Prælati per ſe ipſos tenentur prædicare Euangelium, ſi verò impediti fuerint Prædicatores idoneos aſſumere debent. H. d.

CAPVT TERTIVM.

POſt deſignationem factam, quam ſtatim Epiſcopi ad Summum Romanum Pontificem tranſmittant, delegationes, quæcunque aliorum iudicum alijs, quàm his, factæ ſubreptitiæ cenſeantur.

De verbi Dei concionatoribus.

TITVLVS QVARTVS.

¶ Item ſeſsione quinta. Concil. Trident. cap. 2. de reform.

Prælati per ſe ipſos tenentur prædicare Euangelia, ſi verò impediti fuerint, Prædicatores idoneos aſſumere debent. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

VIA Chriſtianæ Reipublicæ non minus neceſſaria eſt prædicatio Euangelij, quàm lectio, *a* & hoc eſt præcipuum Epiſcoporum munus, *b* ſtatuit & decreuit ſancta Synodus, omnes Epiſcopos, *c* Archiepiſcopos, Primates, & omnes alios Eccleſiarum Prælatos teneri per ſe ipſos, ſi legitimè

legitimè impediti non fuerint, ad prædicandum sanctum IESV Christi Euangelium. Si verò contigerit Episcopos, & alios prædictos legitimo detineri impedimento: iuxta formam generalis Concilij, *d* viros idoneos assumere *e* teneantur *f* ad huiusmodi prædicationis officium salubriter exequēdum. Si quis autem hoc adimplere contempserit districtæ subiaceat vltioni.

De verbi Dei Concion. &c.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Prædicatio Euangelij, quàm lectio.* Concordat cap. prædicationis. inf. cod. Concil. Tolet. XI. cap. 2. Concil. Carthagin. IIII. c. 20. Concil. Rem. c. 14. cap. Episcopus nullam. 88. dist.

b ¶ *Præcipuum Episcoporum munus.* Decis. Cardin. 157. Congregatio Concilij censuit, esse in electione Episcopi, vel deputari in sua Cathedrali Prædicatorem, etiam quò populus illum ab immemorabili tempore eligere consueuisset, vel præteritam nominationem ipsi populo relinquere. ita vt si Episcopus prædicatorem eligat, populum ad eleemosynas Prædicatori erogandas, non compellat; verùm si populum prædictum facultate eligendi Prædicatorem vti permiserit, tunc populum ad solitas eleemosynas præstandas Episcopus cogere poterit. Item decis. Cardin. 201. Congregatio Concilij censuit in alijs, Ecclesijsque Cathedralibus non esse sublatam consuetudinē immemorabilem præsentandi, vel nominandi pro eis Prædicatorem Episcopo.

c ¶ *Omnes Episcopos.* Declar. Cardinal. Episcopus vel debet per se ipsum prædicare, vel sumptibus suis alium conducere, qui id munus exequatur.

d ℭ *Iuxta formam generalis Concilij.* Scilicèt, Concilij Lateranen. sub Innocent. III. cap. 10. & refertur in cap. inter cætera. de officio iudicis ordinarij, cuius tenor talis est. *Inter cætera, quæ ad salutem spectant populi Christiani pabulum verbi Dei permaximè sibi noscitur esse necessarium: quia sicut corpus materiali, sic anima spirituali cibo nutritur; eo quòd non in solo pane viuit homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei. Et inde cum sæpè contingat, quòd Episcopi propter occupationes multiplices, vel infirmitates corporales, aut hostiles incursus, seu occasiones alias (ne dicamus defectu scientiæ, quod in eis reprobandum est omninò*

nec de cætero tolerandum) *per se ipsos non sufficiunt ministrare populo verbum Dei, maximè per amplas diœceses, & effusas. Generali constitutione sancimus, vt Episcopi viros idoneos ad sanctæ prædicationis officium salubriter exequendum assumant, potentes, in opere, & sermone, qui plebes sibi commissas vice ipsorum (cùm per se idem nequiuerint) solicitè visitantes eas verbo ædificent, & exemplo, quibus ipse cùm indiguerint congruè necessaria subministrent, ne pro necessariorum defectu compellantur desistere ab incepto. Vnde præcipimus tàm in Cathedralibus, quàm in alijs conuentualibus Ecclesijs, viros idoneos Ordinarij, quos Episcopi possint coadiutores, & cooperatores habere, non solùm in prædicationis officio, verùm etiam in audiendis confessionibus, & pœnitentijs iniungendis, ac cæteris, quæ ad salutem pertinent, animarum. Si quis autem hoc adimplere neglexerit districtè subiaceat vltioni.*

e ¶ *Viros idoneos assumere.* Declara. Cardina. A se ipsis solis absque consensu Capituli, vt infrà notatur sessio. 14. cap. 4. ¶ Dubitatum fuit. An stante decreto Concilij hoc cap. & cap 4 sessio. 24. deputatio Prædicatorls in Cathedrali Ecclesia pertineat ad solùm Episcopum, ita quod Canonici, & Capitulum non possint se intromittere in huiusmodi deputatione, nec in consultò, vel contradicente Episcopo aliquem ad prædicandum in Cathedrali, etiam ex prædicatoribus ab Episcopo approbatis approbare, deputare, seu admittere. Congregatio censuit ad solùm Episcopum pertinere in sua Cathedrali nulla habita ratione consuetudinis etiam immemorabilis, qua cõpeterit Capitulo, vel de consilio Capituli.

f ¶ *Teneantur.* Declar. Cardin. Dubium est, quorum sumptibus cõducendus sit concionator pro Quadragesima, debet Episcopus eum interim proprio sumptu conducere. ¶ Episcopus debet sumptibus proprijs conducere in Ecclesia Cathedrali alium Prædicatorem, non obstantibus quibuscunque consuetudinibus, & immunitatibus, vide cap. 4. sessio. 24. de reformatione. ¶ Si communitas alicuius loci solet ex immemorabili consuetudine de mercede Prædicatores prouidere ad eam de cætero tribuendam cogenda est.

¶ Eadem Sessione quinta cap. 2. de refor.

Curam animarum habentes per se, vel per alios plebes suas salutaribus verbis pascere debent. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT SECVNDVM.

Rchipresbyteri, Plebani, & quicunq; parochiales, vel aliàs curam animarum habentes Ecclesias quocunque modo obtinent, per se, vel alios idoneos g, si legitimè impediti fuerint h diebus saltim Dominicis, & festis solemnibus, plebes sibi commissas, pro sua & earum capacitate pascant salutaribus verbis docendo quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annunciandoque eis cum breuitate & facilitate sermonis, vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas sectari oporteat, vt pœnam æternam euadere, & cœlestem gloriam consequi valeant. Id verò si quis eorum præstare negligat, etiam si ab Episcopi iurisdictione, quauis ratione exemptũ se esse prætenderet, etiamsi Ecclesiæ quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio, etiam extra diœcesim existenti forsan annexæ, vel vnitæ, modo re ipsa in diœcesi sint, prouida pastoralis Episcoporum solicitudo non desit, ne illud impleatur: paruuli petierunt panem i & non erat, qui frangerit eis. Itaq; vbi ab Episcopo moniti trium mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras Ecclesiasticas, seu alias ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur, ita vt etiam, si ei sic expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces persoluatur, donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat. Si quæ verò parochiales Ecclesiæ reperiantur subiectæ monasterijs in nulla diœcesi existentibus, si Abbates & Regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint, à Metropolitanis, in quorum Prouincijs diœceses ipsæ sitæ sunt, tanquam quoad hoc Sedis Apostolicæ delegatis, compellantur: neque huius decreti executionem consuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, siue recursus impedire valeat, quousque d. super à competenti iudice, qui summariè, & sola facti veritate inspecta procedat, cognitum, & decisum fuerit.

SVPER CAPVT SECVNDVM.

g ¶ *Per se vel alios idoneos.* Declar. Cardina. Ordinarius debet ipse eligere prædicatores, nisi in contrarium sit consuetudo ab immemorabili tempore citrà: & si curatores animarum per se volunt munus prædicationis obire, non debent impediri.

h ¶ *Si legitimè impediti fuerint.* Concordat Concil. Constant. VI. c. 8. c. exijt. §. habetur etiam de verb. sign. Concil. Latera. vlt. sessio. 11.

i ¶ *Paruuli petierunt panem.* Declar. Cardin. Habentur hæc verba apud Threnos Hierem. cap. 4.

¶ Eadem sessione quinta. cap. 2. de reform.

Regulares sine suorum superiorum licentia nequeunt prædicare, neq; etiã sine licentia Episcopi in alienis Ecclesijs prædicabunt. H.d.

CAPVT TERTIVM.

PEgulares cuiuscunque Ordinis, *k* nisi à suis superioribus de vita moribus, & scientia, examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesijs suorum Ordinum, *l* prædicare non possint: cum qua Licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, anteà quam prædicare incipiant. *m* In Ecclesijs verò *n* quæ suorum ordinum non sunt, vltrà licentiam suorum superiorũ, *o* etiam Episcopi licentiam habere teneantur, sine qua in ipsis Ecclesijs non suorum Ordinum nullo modo prædicare possint: ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant. *p*

SVPER CAPVT TERTIVM.

k ¶ *Cuiuscunque Ordinis.* Concilium Lateran. sub Leone Decimo, sessione 11.

l ¶ *Etiam in Ecclesijs suorum Ordinum.* Decis. Cardin. 170. Congregatio Concilij censuit, Regulares in Ecclesijs suorum Ordinum prædicare volentes, non teneri ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantũ à suis superioribus de vita, moribus, & scientia examinari, & approbari debere, ac ab eis habere licentiã, & cũ ea se personaliter corã Episcopo præsentare, ab eoq; petere benedictionẽ; tametsi eam minimè obtinuerint.

m ¶ *Prædicare incipiant.* Declar. Card. Si præsentatus fuerit prædicator idoneus ordinario, iuxta hoc decretũ non est ei deneganda licentia. ¶ Non poterit ordinarius, & ad libitum, & sine rationabili causa suspendere à prædicatione.

n ¶ *In Ecclesijs verò.* Declar. Card. Cõsuetudine præposita Prædicatorẽ deputatũ ab Ordinario in aliquo populo prædicare in Ecclesijs regulariũ, etiam si esset alterius Ordinis, Episcopus potest regulares compellere, si noluerint admittere exterũ in eorum Ecclesia ad prædicandum, vt seruetur consuetudo: sed si prædicatores eiusdem Ordinis haberi possunt, cæteris paribus sunt præferendi.

o ¶ *Vltra*

o ¶ *Vltra licentiam suorum superiorum.* Concordat tex. in cap. excommunicamus. §. quia verò. de hæreticis.

p ¶ *Concedant.* Declar. Cardin. Et quando exprimitur de licentia sui superioris in Ecclesia seculari semper intelligitur Episcopus, nisi esset Ecclesia nullius diœcesis: neq; obstat, si iste superior esset exemptus.

¶ Eadem Sessione vigesima quinta. cap. 2. de refor.

Contra Prædicatorem errores disseminantem, etiam quantumcunque exemptum, potest Episcopus procedere. Hoc dicit.

CAPVT QVARTVM.

SI, quod absit, prædicator errores, aut scandala disseminauerit in populum, etiã si in monasterio sui, vel alterius ordinis prædicet, Episcopus ei prædicationẽ interdicat: quod si hæreses prædicauerit, contra eum secundùm iuris dispositionem, aut loci consuetudinem procedat, q etiã si Prædicator ipse generali, vel speciali priuilegio exemptum se esse prætenderet, quo casu Episcopus autoritate Apostolica, & tanquã Sedis Apostolicæ delegatus procedat. Curent autem Episcopi, ne quis Prædicator, vel ex falsis informationibus, vel alias calumniosè vexetur, iustámve de eis conquerendi occasionem habeat.

SVPER CAPVT IIII.

q ¶ *Procedat.* Declar. Cardin. Congregatio Cõcilij censuit per cõfirmationem priuilegiorũ regularium à sancta Sede Apostolica nõ esse derogatum huic decreto Concilij, nisi in ipsis priuilegijs appareat expressa dispositio, quæ contra sit dispositioni Concilij.

¶ Eadem sessione quinta cap. 2. de reformat.

His dumtaxat, qui moribus, ac doctrina probati sunt, prædicari non conceditur. H. d.

CAPVT QVINTVM.

CAueant Episcopi, ne aliquem, vel eorũ, qui cum sint nomine regulares, extra claustra tamen, & obedientiã religionũ suarum viuunt, vel presbyterorũ secularium, nisi ipsis noti sint, & moribus, atq; doctrina probati, etiã quorũlibet priuilegiorum prætextu, in sua ciuitate, vel diœcesi prædicare permittant, donec ab ipsis Episcopis super ea re sancta Sedes Apostolica cõsulatur, à qua priuilegia huiusmodi, nisi tacita veritate, & expresso mendacio ab indignis extorquere verisimile non est.

¶ Eadem seſsione quinta. cap. 2. de reform.

Quæſtuarij prohibentur prædicare. H. d.

CAPVT VI.

QVæſtores eleemoſynarij, qui etiam quæſtuarij vulgò dicuntur, cuiuſcunque conditionis exiſtant, nullo modo per ſe, nec per alium prædicare præſumant: r & contra facientes ab Epiſcopis, & Ordinarijs locorum, priuilegijs quibuſcunque non obſtantibus opportunis remedijs omninò arceantur.

SVPER CAPVT VI.

r ¶ *Prædicare præſumant.* Concordat tex. in cap. ſequenti, & cap. vt officium. §. compeſcendi. de hæreticis. lib. 6.

¶ Item ſeſsione vigeſima prima. cap. 9. de reformat.

Eleemoſynarum quæſtores penitus aboleri præcipiuntur. Hoc dicit.

CAPVT VII.

CVM multa à diuerſis antea Concilijs ſ tàm Lateranenſi, ac Lugdunenſi, quàm Vienenſi, aduerſus prauos, eleemoſynarum quæſtorum abuſus, t remedia tunc adhibita poſterioribus temporibus reddita fuerint inutilia: pot ùſque eorum malitia, ita quotidie magno fidelium omnium ſcandalo, & querela excreſcere deprehendatur, vt de eorum emendatione nulla ſpes ampliùs relicta videatur: ſtatuit ſancta Synodus, vt poſthac in quibuſcunque Chriſtianæ Religionis locis eorum nomen, atque vſus penitus aboleatur, neque ad officium huiuſmodi exercendum, v vllatenus admittantur, non obſtantibus priuilegijs Eccleſijs, Monaſterijs, Hoſpitalibus, pijs locis, & quibuſuis cuiuſcunque gradus, ſtatus, & dignitatis perſonis, conceſsis, aut conſuetudinibus etiam immemorabilibus.

SVPER CAPVT VII.

ſ ¶ *A diuerſis antea Concilijs.* Concordat Concil. Lateranen. cap. 62. ſub Innocent. III. relatum in cap. cum ex eo. de pœnitent. & remiſ. Clemen. de abuſionibus. eod. tit. & inf. cap. in indulgentijs. de indulg. & ſuffrag. mortuorum.

t ¶ Præ-

t ¶ *Prauos eleemosynarum quæstorum abusus.* Declar. Cardina. Praui eleemosynarum quæstores prohiberi, & seuerè castigari debent, non illi, qui collectas eleemosynas in pios vsus conuertant. ¶ Non possunt prohiberi à quæstoribus, seu mendicantibus sancti Antonij de Vienna fratres mendicantes alicuius Ecclesiæ perpetuæ sancti Antonij, ne eorum conuentus mendicent, & quærant.

v ¶ *Nec ad officium huiusmodi exercendum.* Declar. Cardin. Quando Sedes Apostolica rationabili ex causa concedit alicui pio loco, vt possit eleemosynam quærere, Episcopo ordinario rescribit per hæc verba: *Has eleemosynas, quæ in tua ciuitate, & diœcesi prò vsu dicti Hospitalis dabuntur, permittas, dummodò personæ, quæ colligent eas honestæ vitæ, & spectatæ religionis, & tuo iudicio approbatæ sint, minimèq; participes datarum eleemosynarum, & quæstorum nomen nullo modo gerant, sed simpliciter eleemosynarum collectores nuncupentur, quique non publicent vllas indulgentias, neque concionentur, nec circumferant sua priuilegia, nec Reliquias, nec minis, aut imprecationibus inducant, fideles ad eleemosynam, non campanellam, aliaque instrumenta similia quædam quæstorum insignia ferant, pulsentque ad excitandas personas, non petant tanquam debitam, non solitum, aut vlla arte etiam prætextu dicendi orationes sancti Antonij, aut alterius Sancti, vel aliter extorqueant pecuniã, sed simpliciter præmodestè, & cum omni dexteritate petendo eleemosynam pro sustentatione dicti Hospitalis, recipiant tantùm, quod sibi liberaliter offertur, neque super his eleemosynis vllam conuentionem quouis modo faciant, etiam in vtilitatem dicti Hospitalis.*

Diligenter autem curabit amplitudo tua, vt hæc omnia præcisè obseruentur, & ad id diligenter animaduertat, imò quo etiam Sanctitas sua conscientiam tuam grauari voluit, vt quicquid dictarum eleemosynarum nomine fuerit collectum, totum in vsum tantùm ipsius Hospitalis, & non in alium conuertatur. ¶ Facultas quærendi eleemosynam à Sede Apostolica, sub forma tamen supradicta, hospitalitatis exerceatur. ¶ Facultas prædicta sub conditionibus prædictis, quandoque etiam nonnullis religiosis mendicantibus conceditur.

¶ Item sessione vigesima quarta. cap. 4. de reform.

De temporibus, quibus prædicare oporteat. H. d.

CAP.

CAPVT OCTAVVM.

PRædicationis munus *a*, quod Episcoporũ præcipuum est *b* cupiens sancta Synodus, quo frequentiùs possit ad fideliũ salutem exerceri, canones, alias super hoc editos *c* sub fœlic. recordationis Paulo III. aptiùs præsentium temporum vsui accommodando mandat, vt in Ecclesia sua ipse per se, *d* aut si legitimè impediti fuerint, per eos, quos ad prædicationis munus assument, *e* in alijs autem Ecclesijs per parochos, *f* siue his impeditis per alios ab Episcopo *g* impensis eorum, qui eas præstare, vel tenentur, vel solent *h* deputandos in ciuitate, aut in quacunque parte diœcesis censebunt expedire, saltem omnibus Dominicis, & solemnibus diebus festis: tempore autem ieiuniorum *i* Quadragesimæ *k* & Aduentus Domini quotidie, vel saltem tribus in hebdomada diebus, si ita oportere duxerint, sacras Scripturas diuinamque legem annuntient, *l* & aliàs quotiescunque id opportunè fieri posse iudicauerint.

SVPER CAPVT VIII.

a ¶ *Prædicationis munus.* Declar. Cardin. Congregatio censuit electionem, & deputationem Prædicatoris ad solos Episcopos, in eorum Cathedralibus Ecclesijs spectare; nulla habita ratione cuiuscunque cõsuetudinis etiam immemorabilis, qua talis deputatio Capitulo, vel Episcopo vna cum Capitulo, siue de cuius consilio, aut cuiuis alteri cõpeteret. Est autem in optione Episcopi, vtrùm ipse malit Prædicatorem in sua Cathedrali eligere, aut deputare; quando populus illum etiam ab immemorabili tempore eligere, & nominare consueuisset, vel prædictam nominationem ex immemorabili consuetudine relinquere, ita tamen, vt si Episcopus electionem deputationemq; Prædicatoris erogando non compellat: sin verò populum prædicta facultate eligendi prædicatorem Episcopus vti sinat, eundem populum cogere possit ad eas impensas, & eleemosynas Prædicatori præstandas, quas ipse populus in hanc causam præstare solitus est. In alijs Ecclesijs ad Episcopum similiter pertinet electio, & deputatio Prædicatoris, impensis eorum, qui illas præstare, vel tenentur, vel solent. Concilium tamen non sustulit immemorabilem consuetudinem, qua facultas nominandi Prædicatorem in Ecclesijs non Cathedralibus alteri, quàm Episcopo competeret in sua diœcesi, etiam si sit Cathedralis.

l ¶ *Quod*

b ¶ *Quod Episcoporum præcipuum est.* Concordat cap. 1. super eodem. cum allegatis ibid.

c ¶ *Aliàs super hoc editos.* Concordat sup. eod. cap. 1. cum sequentib. Concil. Arelaten. IIII. cap. 10. Concil. Lateranen. sub Innocent. III. cap. 10. c. inter cætera. de offic. Ordin. Concil Mogun. c. 25.

d ¶ *Ipse per se.* Declar. Cardina. Episcopus, qui legitimè impeditus hoc officium prædicandi per se ipsum non præstat, per alium impensis suis præstare debet, nisi ex consuetudine hoc ad alium spectaret. ¶ Diaconus non debet prohiberi exercere onus prædicandi, nisi ob iustam aliquam causam.

e ¶ *Per eos, quos ad prædicationis munus assument.* Declar. Cardin. Ius eligendi Prædicatorem spectat ad Episcopum, & non ad alium quempiam. ¶ Quorum Prædicatorum deputatio ad solos Episcopos in eorum Cathedralibus spectat, nulla habita ratione cuiuscunque consuetudinis etiam immemorabilis, quæ competeret Capitulo, vel de consilio Capituli. In alijs autem Ecclesijs non est sublata immemorabilis consuetudo nominandi, vel præsentandi Prædicatorem Episcopo pro illis Ecclesijs. ¶ Pius Quintus decreuit in Cathedrali solùm Episcopum teneri ad præstandum stipendium Prædicatori, non obstante quacunque consuetudine, etiam immemorabili. Gregorius autem XIII. dixit deinceps rationem habendam esse consuetudinis immemorabilis. Et Episcopum hac ratione posse cogere. ¶ In electione tamen Episcopi erit Prædicatorem in sua Cathedrali deputare, quando aliàs pertineret ad populum ex immemorabili consuetudine. Et tunc non poterit Episcopus compellere populum ad solitam eleemosynam, & impensas Prædicatori præstandum. Secùs si Episcopus sineret, vt populus nominaret, & solitus esset illas præstare. ¶ Non potest Episcopus denegare licentiam prædicandi in parochiali, eo, quod prædicatur in Cathedrali, sed permittere iuxta formam huius decreti, & cap. 3. sessio. 5. ¶ Ad Episcopum solùm Prædicatorem in sua Ecclesia deputare spectat, neque communitates locorum, neque Capitulum aliquid in hac re possunt. ¶ Congregatio censuit, secus esse, si ab immemorabili tempore ius nominandi Prædicatores ad inferiores spectat in inferioribus Ecclesijs.

f ¶ *Per parochos.* Declar. Cardin. Onus eligendi Prædicatorem, incumbit Episcopo, vel parocho, & si curatores animarum per se volunt munus prædicationis obire, non debent prohiberi.

g ¶ *Episcopis.* Declar. Cardin. Cùm Capitulum in electione Con-

cionatoris in Eccleſia Cathedrali nihil poſsit. ¶ Vbi viget conſuetudo, quòd populus ſoluat Concionatori, ea eſt ſeruanda, niſi forſan facultas nominandi Prædicatorem vniuerſitati ab immemorabili tempore competeret, & Epiſcopus talem nominationem ſibi vendicaret. In hac ſententia ſcriptum fuit die 29. Auguſti. 1584. Epiſcopo Hieracenſi. ¶ Merces, quæ Prædicatoribus tribui ſolet nulla ex parte à penſionarijs eſt exigenda, atque eo minus, ſi populus hoc ſumptus facere ſolebat. ¶ Si ex publico ciuitatis ærario Concionatori ſolent eleemoſynæ dari, ea conſuetudo ſeruanda eſt. ¶ Penſionarius non tenetur contribuere pro mercede Concionatoris, præſertim vbi eſt conſuetudo, quod populus talem impenſam faciat.

h ¶ *Vel tenentur, vel ſolent.* Declar. Cardin. Etiam pro Eccleſijs Cathedralibus.

i ¶ *Tempore autem ieiuniorum.* Declar. Cardin. Hoc tempus refertur ad tempus Quadrageſimæ, & Aduentus. ¶ Per hoc decretum non eſt in Vigilijs prædicandum, cum hæc verba tempore ieiuniorum referantur ad tempus Quadrageſimæ, & Aduentus tantùm.

k ¶ *Quadrageſimæ.* Declar. Cardin. Redarguit Sedes Apoſtolica Epiſcopum, qui tempore Quadrageſimæ ad aliam Eccleſiam Cathedralem, ſibi vnitam Concionatorem non deſtinauerat. Per hoc decretum relinquitur arbitrio Epiſcoporum, an tempore Quadrageſimæ, & Aduentus, quotidie, vel tribus diebus in hebdomada, vel minus illis tribus diebus prædicetur, cum hodie Aduentus non dicatur propriè tempus ieiunij.

l ¶ *Diuinamq; legem annuncient.* Declar. Cardin. Non eſt ponendus punctus comæ poſt verbum ieiuniorum, vt ſacra Scriptura annuncianda ſit in omnibus vigilijs per annum, & quatuor anni ſtatis temporibus, ſed refertur dumtaxat ad Quadrageſimam, & Aduentum.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quarta cap. 4. de reform.

CAPVT IX.

MOneat Epiſcopus *m* populum diligenter teneri vnumquemque parochiæ ſuę intereſſe, vbi commodè id fieri poteſt, *n* ad audiendum verbum Dei. *o*

SVPER CAPVT IX.

m ¶ *Moneat Epiſcopus.* Declar. Cardin. Ordinarius non poteſt mul-

ctis,& pœnis,etiam in causa notabilis negligentiæ, aut contumaciæ, cogere populum, ne ad audiendam Missam,& sacram concionem in Ecclesia parochiali, nec pueros ad discendum doctrinam Christianam, etiam si hoc fieri voluerit in oppidis, villis,aut alijs locis extra ciuitatem.

n ¶ *Commodè id fieri potest.* Concordat Concil.Cart.IIII c.24.

o ¶ *Ad audiendum verbum Dei.* Declar.Card.Sed non sub pœna excommunicationis,vel alijs pœnis, populus admonendus est, vt diebus Dominicis,& festis maioribus frequenter suas parochias:excommunicandus tamen non est,si monitioni non paruerit.

¶ Eadem sessione vigesima quarta.cap.4.de reform.

CAPVT X.

NVllus secularis *p* siue regularis *q* etiam in Ecclesijs suorum Ordinum, *r* contradicente Episcopo *s* prædicare præsumat. *t*

SVPER CAPVT X.

p ¶ *Nullus secularis.* Declar.Cardin. Vigore Bullæ fœlic. recordat. Pij Quinti de professione fidei facienda, Regulares Concionatores non tenentur facere professionem fidei antequam prædicandi munus assumat: potest tamen Ordinarius,quo tempore solet,prædicandi licentiam ex decreto Concilij Tridentini hoc cap.concedere regularibus ab eisdem exigere hanc fidei professionem, si tamen ita videbitur sibi expedire.

q ¶ *Siue Regularis.* Declar.Cardin.Munus prædicationis per Episcopum committi potest etiam Clerico, qui non sit in sacris ordinibus constitutus, non enim alicuius ordinis sacris videtur aptus esse. Fuit tamen dictum quod secùs de laico.

r ¶ *Etiam in Ecclesijs suorum Ordinum.* Declar. Cardin. Habet etiam locum in exemptis Ecclesijs,habentibus proprium Prælatum,in quibus,qui obtinere vult licentiam prædicandi ab Episcopo illorum Prælato eidem offerri debet.

s ¶ *Contradicente Episcopo.* Declar.Cardin.Per hæc verba,quod nullus prædicet contradicente Episcopo,Sedes Apostolica nemini prædicandi licentiam concedere solet de consensu Episcopi.

t ¶ *Prædicare præsumant.* Declar.Cardin. Imò ab Episcopo benedi-

ctionem petere tenentur ex decreto Concilij ſeſſi. 5. cap. 2. quoque tempore poterit Epiſcopus profeſsionem fidei exigere ab eis.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quarta. cap. 4. de reform.

Epiſcopi curari debent fidei rudimenta pueros doceri. Hoc dicit.

CAPVT XI.

EPiſcopi ſaltim Dominicis,& alijs feſtiuis diebus pueros in ſingulis parochijs fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum,& parentes diligenter ab ijs,ad quos ſpectabit, doceri curabunt, & ſi opus ſit,etiam per cenſuras Eccleſiaſticas compellent: *u* non obſtantibus priuilegijs, & conſuetudinibus. In reliquis ea, quæ deprecationis munere ſub eodem Paulo III. *x* decreta fuerunt,ſuum robur obtineant.

SVPER CAPVT XI.

u ¶ *Etiam per cenſuras Eccleſiaſticas compellent.* Declar. Cardin. Sed non poſſunt pueri compelli, vt accedant ad Eccleſiam parochialem, ad diſcendam hanc doctrinam Chriſtianam.

x ¶ *Sub eodem Paulo III.* Concordat c. ſuper eo. c. 1. cum ſeq.

¶ Eadem Seſsione vigeſima quarta. cap. 7. de refor.

Vernacula lingua debet prædicari idque frequenter. Hoc dicit.

CAPVT XII.

CVrabunt Epiſcopi, *y* vt inter Miſſarū ſolemnia,aut diuinorum celebrationem ſacra eloquia, & ſalutis monita vernacula lingua ſingulis diebus feſtis, vel ſolemnibus explanent: eademque in omnium cordibus poſtpoſitis inutilibus quæſtionibus,inſerere,atq; eos in lege Domini erudere ſtudeāt.

SVPER CAPVT XII.

y ¶ *Curabunt Epiſcopi.* Concordat cap. & ſi Miſſa. infrà. de celebratione Miſſarum.

¶ Item Seſsione vigeſima quinta, in decreto de purgatorio.

Quæ ſint ſecludenda à popularibus concionibus. H. d.

CAP.

CAPVT XIII.

APud rudem plebem difficiliores, ac subtiliores quæstiones, quæque ad ædificationem non faciunt, & ex quibus plerumque nulla fit pietatis accessio, à popularibus concionibus secludantur. Incertam item vel, quæ specie falsi laborant, vulgari, ac tractari Episcopi non permittant. Ea verò quæ ad curiositatem quandam, aut superstitionem spectant, vel turpe lucrum sapiunt, tanquam scandala, & fidelium offendicula, prohibeant.

De Magistris, & Scholaribus.

TITVLVS QVINTVS.

¶ In sessione quinta. Concil. Trident. cap. 1. de reform.

Habentes Stipendium pro lectione sacræ Scripturæ debent cogi per Ordinarios ad huiusmodi munus per se, vel per alios exequendum. H. d.

CAPVT PRIMVM.

SAcrosancta Synodus pijs Summorum Pontificum, & probatorum Conciliorum constitutionibus inhærens *a* eaſque amplectens, & illis adijciens, ne cœlestis sacrorū librorum Thesaurus, quem Spiritus sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus iaceat, statuit, & decreuit, quòd in illis Ecclesijs, *b* in quibus præbenda, aut præstimonium, seu aliud quouis nomine nuncupatum stipendium pro Lectoribus sacræ Theologiæ *c* deputatum reperitur, Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alij locorum Ordinarij, eos, qui præbendam, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi obtinent, ad ipsius sacræ Scripturæ expositionem, & interpretationem per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutum ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, & alijs locorum Ordinarijs eligendum *d* etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. *e*

De Magiſtris, & Scholaribus.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Conſtitutionibus inhærens.* Concordat Concil. Lateranen. ſub Innocentio III. cap. 11.

b ¶ *In illis Eccleſijs.* Declar. Card. vbi non eſt conſtituta præbenda Theologalis, & viget conſuetudo, quod detur à Capitulo ſtipendium Theologo, qui docendi ibi officio fungatur, ea ſeruanda eſt: quod illud etiam poterit Theologum reddere diligentiorem in ſui muneris functione triennium eius cõductione Ordinarius vna cum Capitulo præfiniri debet.

c ¶ *Pro Lectoribus ſacræ Theologiæ.* Deciſ. Card. 5. Congregatio Cõcilij cenſuit, quando Clericus ſecularis idoneus pro Theologali præbenda, non reperitur, collationem illius ſuſpendendam eſſe donec inueniatur idoneus Theologus ſecularis, cui fieri poſsit, & interim nullum eſſe deputandum cuſtodem, aut curatorem fructuum ipſius Canonicatus, ſed eos omnes tradendos Superiori alicuius Ordinis, qui curet vt aliquis Theologus ex ſuis regularibus publicè in Cathedrali Eccleſia doceat ſacram Scripturã, prout mandatur decreto Concilij cap. 1. ſeſsio. 5. Itque in primis neceſſaria ſubminiſtret ex dictis fructibus, quod reliquum fuerit in vſum monaſterij conuertat.

d ¶ *Eligendum.* Declar. Card. Electio verò ſoli Epiſcopo competit, quia à Concilio in hoc decreto, cùm ſubſtituto eligendo agatur, ſoli Epiſcopo datur electio, & adiuuat exemplum pœnitentiarij, licèt ſit conceptum alijs verbis. ¶ Et ſi Ordinarius inferior fuerit negligens, putà, Prior, Abbas, Præpoſitus, & cæteri ſimiles alicuius Eccleſiæ Collegiatæ, poterit Epiſcopus, in cuius diœceſi ſunt, ſupplere, id eſt cogere.

e ¶ *Cogant, & compellant.* Declar. Cardin. Si Lectores iſti collatoribus inferioribus ſunt ſubiecti, vt muneri ſuo ſatisfaciant, per Epiſcopum ſunt compellendi. ¶ Epiſcopus poteſt ſupplere negligentiam ſuperiorum, non compellentium ad eligendum eos, qui ſtipendium pro huiuſmodi lectione obtinent, licet Eccleſia eſſet exempta; qui quidem Epiſcopus id exequi moneat, terminum præfigat, & eo elapſo ſuppleat cogendo, vel eligendo.

¶ Ea-

¶ Eadem Sessione quinta cap. 1. de refor.

Stipendium eligendi non nisi idoneis conferri debet. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

PRæbenda, præstimonium, aut stipendium pro Lectoribus sacræ Scripturæ *f* deputatum, non nisi personis idoneis, & quæ per se ipsos *g* id munus explicare possint, conferantur, & aliter facta prouisio nulla sit, & inualida.

SVPER CAPVT SECVNDVM.

f ¶ *Sacræ Scripturæ.* Concordat cap. beneficia. cap. ij, qui, inf. de præbendis.

g ¶ *Per se ipsos.* Declar. Cardin. Si Theologus, huiusmodi habens præbendam, legitimè obtineret parochialé teneretur in ea residere amissis distributionibus quotidianis, & alijs emolumentis, quæ tantùm deseruientibus dari solent: in officio autem arbitrio Ordinarij alium deputare debet assignato ei competenti salario.

¶ Eadem sessione quinta. cap. 1. de reform.

In Ecclesijs insignioribus debet præbenda deputari Lectoribus sacræ Scripturæ: si iam non fuerint constituta. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

IN Ecclesijs *h* Metropolitanis, *i* vel Cathedralibus, *k* si ciuitatis insignis, vel populosa, ac etiam in Collegiatis existentibus in aliquo insigni oppido, etiam nullius diœcesis, si ibi Clerus numerosus fuerit, vbi nulla præbēda, *l* aut præstimonium, seu stipendium pro lectione sacræ Scripturæ deputatum reperitur, præbenda, quomodocunque, *m* præterquam ex causa resignationis, primo vacatura, *n* cui aliud onus incompatibile iniunctum, non sit ad eum vsum ipso facto perpetuò constituta, & deputata intelligatur. *o* Et quatenus in ipsis Ecclesijs nulla, vel non sufficiens præbenda fuerit, Metropolitanus, vel Episcopus ipse per assignationem fructuum alicuius simplicis beneficij, *p* eiusdem tamen debitis supportatis oneribus, vel per contributionem beneficiatorum suæ ciuitatis, & diœcesis, vel aliàs, prout cōmodius fieri poterit, de

Capituli

Capituli consilio q ita prouideat, vt ipsa sacræ Scripturæ lectio r ha beatur : ita tamen vt quacunque aliæ lectiones, vel consuetudine, vel quauis alia ratione institutæ propter id, minimè prætermittantur.

SVPER CAPVT III.

h ¶ *In Ecclesijs.* Concordat tex. in cap. quia. & cap. fin. de Magist.

i ¶ *Metropolitanis.* Decis. Cardin. Congregatio censuit, erectionem præbendæ Theologi non habere locum in ea, quæ vigore statuti à sequenti Canonico optatur, sed illam præbendam, quam dimiserit Canonicus, qui nouissimè optat, huic muneri affectam, & vnitam remanere. ¶ Item decis. Cardin. 74. Congregatio Concilij censuit, tempus, horam, & materiam sacræ scripturæ, super qua legendum sit, remitti arbitrio Ordinarij. ¶ Item decis. Cardin. 215. Congregatio Concilij censuit; si stipendium pro Lectore sacræ Theologiæ iam ante Concilium fuit, vt proponitur in Cathedrali, deputatum, non esse ne cesse ex decreto Concilij erigere præbendam Theologalem.

Item decis. Cardin. 268. Congregatio Concilij censuit, obtinentē præbendam Theologalem non esse admittendum ad ius optandi cōpetens Canonicis. ¶ Item decis. Cardin. 269. Congregatio Concilij censuit, tàm Theologi, quàm Pœnitentiarij præbendam, etiam post quam est effectum sortita, non subiacere optioni.

k ¶ *Vel Cathedralibus.* Declar. Card. Per decretum visitationis Apostolicæ in constituenda præbenda vacatura non fiat præiudicium legitimo collatori, cùm vacauerit.

l ¶ *Vbi nulla præbenda.* Declar. Cardin. Vbi nullæ sunt præbendæ, eo, quod Canonicatus tantùm distributiones quotidianas habeat, idē statuendum est, quod de præbendis, cùm illarum loco succedant.

m ¶ *Præbenda quomodocunque.* Declarat. Cardina. Intelligitur etiam præbenda, cuius fructus omnes consistunt in distributionibus quotidianis, sicut reliquæ. ¶ Quando Clericus secularis idoneus non reperitur pro dicta præbenda, statuerunt Pius V. & Gregorius XIII. collationem huius Canonicatus suspendendam esse, donec inueniatur idoneus Theologus secularis, si fieri possit: interim verò nullum esse ab Episcopo fructuum ipsius canonicatus custodem, aut curatorē deputandum, sed eos omnes Superiori alicuius Monasterij tradendos, qui curet vt aliquis idoneus Theologus ex suis regularibus publicè sacram Scripturam in Cathedrali doceat, prout hic mandatur, eique in primis necessaria subministret ex dictis fructibus, quod si reliquum

reliquum erit, in Monasterij vsum conuertat. Doctor. in cap. maioribus. de præbend. & magis, in termini glos. in cap. quod nullus de Magistris in verbo, *præbendæ*.

n ¶ *Primò vacatura.* Declar. Cardin. Non tamen in mense Apostolico: quia non comprehenduntur sub hoc decreto præbendæ vacantes in mensibus reseruatis, & idem ius in præbendis pœnitentiali. sess. 24. cap. 8. ¶ Præbenda, quæ primo post confirmationem Concilij vacauit, & eo ipso facto, eiusdem Concilij decreto huius cap. ver. In Ecclesijs autem pro Lectore sacræ Scripturæ perpetuò constituta, & deputata intelligitur, si collata fuerit ad id munus inhabile per se explicandum, inualida sit? S. D. N. sentiens hoc decretum Concilij esse conditionatum, & requiri prius declarationem, & actualem deputationem Episcopi, vt illa præbenda sit Theologalis, valere collationem præbendæ, quæ primùm post Concilium vacauit, factam personam minus idoneæ, ad sacram scripturam per se ipsum interpretandam, si non dum illa præbenda actu fuerit deputata in Theologalem. ¶ Neque est in optione Episcopi primam præbendam vacantem assignare pro Pœnitentiario, licèt ratione curæ animarum videatur magis necessarius: sed pro Theologo propter verba huius decreti, ipso facto. Verùm si magis expediens in aliquo loco particulari fuerit iudicatum, vt prius de pœnitentiario prouideatur, habenda est confirmatio in specie à sanctissima Sede Apostolica ad omnem difficultatem tollendam. Et non debentur Lectori distributiones quotidianæ pro illis horis, quibus legit, ex dispositione iuris Doct. per glos. vlt. in cap. quia nonnulli. de Magistris. quos dixit Sanctitas sua non loqui respectu ipsius Lectoris, qui in Ecclesia sua legit: vt facit iste, de quo in hoc textu. Tamen S. D. N. Gregorius XIII. audita relatione Congregationis, ex gratia illas esse ei tribuendas, non modo pro illis horis, vt si manè legit pro horis matutinis, & Missa solemni, sed etiam pro tota die superius consultus respondit.

o ¶ *Constituta, & deputata intelligatur.* Declar. Cardin. Cuius collationem Concilium reliquit illis, ad quos de iure ante Concilium spectabat. ¶ Nec talis diputatio, & institutio habet locum in Canonicatibus, & præbendis, Sedi Apostolicæ reseruatis, & affectis. Item si in præteritis mensibus Cardinalis haberet indultum à Sede Apostolica, collationem huiusmodi præbendæ Concil. reliquit illis, ad quos vere ante Concilium spectabat, quam ex hoc decreto in Theologalem erigebatur. ¶ Electio verò soli Episcopo competit, quia à

Concilio in hoc decreto, cùm de ſubſtituto eligendo agitur, ſoli Epiſcopo datur electio, & adiuuat exemplum pœnitentiarij, licet ſit conceptum alijs verbis. Nec ſucceſſori præiudicium factum eſt, ſi aliter per prædeceſſorem fuit ſeruatum: & id intelligendum eſt de his Canonicatibus Theologicis, qui erecti non ſunt ante Concilium Tridentinum. Secùs ſi ante eſſent erecti: tunc enim ſeruãdum eſt, quod ante Concilium ſeruabatur. Ita Congregatio in vna Aſtoricenſi cecidit cum conſilio Capituli, ſi tamen ante Concilium in collatione requirebatur. ¶ Hoc decretum habet locum etiam in Eccleſijs Collegiatis, quantùm præbendæ ſunt de iure patrio laicorum, vt deputetur præbenda primo vacatura concurrentibus omnibus requiſitis, prout hic: & perſona non erit nominanda ante vacationem: ſed electio perſonæ ſpectabat ad Epiſcopum, collatio verò ad quem legitimè ſpectabat ante deputationem præteritam. ¶ Non poteſt optari præbenda, quæ fuit erecta, & deputata in Theologalem pro Theologo aſſequenti Canonico. ¶ In Eccleſia verò Cathedrali, Collegiatæ inſignis, non eſt numerata, vel regulares, vel quæ nullas habeat diſtinctas præbendas, ordinarius, vt habeatur omnino lectio ſacræ Scripturæ cum non poſsit in huiuſmodi Eccleſijs deputari præbenda primo vacatura, prouideat alia ratione, iuxta hoc decretum. Ideoque erit cõcedendum ſi Eccleſia eſſet exempta, quod ordine poterit hoc facere in negligentiam ſuperioris. ¶ An ſi Canonicatus omnes, conſiſtant in quotidianis diſtributionibus, ipſæ præbẽdæ erũt intelligendæ? Et ſic quoque Congregatio Concilij cenſuit. ¶ In præbenda primo vacatura poſt Concilium locum optio non habebit. Si autem de ea, quæ primò vacauit, prouiſum non fuit de Theologo, relictum eſt ordinare deciſioni iudicum.

p ¶ *Alicuius ſimplicis beneficij.* Declar. Cardin. Vbi ſunt præbendæ, & Canonicatus, non poteſt aſsignari aliud beneficium pro iſto Theologo, vel Pœnitentiario.

q ¶ *De Capituli conſilio.* Declar. Card. Hæc verba tantùm ad proxima ſunt referenda, cùm agatur de aſsignatione, & contributione. ¶ In nonnullis caſibus, veluti in materia correctionis morum, vbi Concilium expreſsè ſuſtulit appellationem, ſublata illa, quoad effectum ſuſpenſiuum, non autem deuolutiuum; quare autoritas delegata, quæ Epiſcopis à Concilio tribuitur, non aufert ius illorum, ad quos legitimè interpoſita appellatio, aliàs cauſa, deuolueretur. ¶ Si in electione Theologi, vacante præbenda, inter Epiſcopum, & Capitulum,

tulum, ſit controuerſia, ad Metropolitanum erit recurrendum.

r ¶ *Sacræ Scripturæ lectio.* Declar. Cardin. Satisfacit Concilio etiam ſcholaſticam Theologiam legendo. ¶ De tempore, hora, & materia ſacræ Scripturæ, vel Theologiæ, quæ in ſacra Scriptura continetur, ſuper qua legendum ſit, relinquitur arbitrio Ordinarij: poteſt tamen ipſe Lector vacare à lectione tribus menſibus, ſcilicèt, Iulij, Auguſti, & Septembris.

¶ Eadem Seſsione quinta cap. 1. de refor.

In minoribus Eccleſijs debet Magiſter grammaticæ conſtitui, & deputari. Hoc dicit.

CAPVT QVARTVM.

Eccleſiæ, quarum annui prouentus tenues fuerint, & vbi tam exigua eſt cleri, & populi multitudo, vt Theologiæ lectio in eis commodè haberi non poſsit, ſaltem magiſtrũ habeant, *ſ* ab Epiſcopo cum conſilio Capituli eligendum, qui clericos, alioſque ſcholares pauperes grammaticam *t* gratis doceat, *u* vt deinceps ad ipſa ſacræ Scripturæ ſtudia, annuente Deo, tranſire poſsint: ideoque illi magiſtro grammaticæ, *x* vel alicuius ſimplicis beneficij fructus, quos tamdiù percipiat, quandiù in docendo perſteterit, aſsignentur; dum tamen beneficium ipſum ſuo debito non fraudetur obſequio: vel ex Capitulari, vel Epiſcopali mẽſa condigna aliqua merces perſoluatur, vel aliàs Epiſcopus ipſe aliquam rationem ineat, ſuæ Eccleſiæ, & diœceſi accommodam, ne pia hæc vtilis, atq; fructuoſa prouiſio quouis quæſito colore negligatur.

SVPER CAPVT IIII.

ſ ¶ *Saltem magiſtrum habeant.* Concordat tex. in cap. 1. & cap. 2. & c. quia. de Magiſt. Clem. ne in agro. §. ad amplificationem. de ſtatu Monach. Concil. Conſtantino. VI. cap. 5. Concil. Lateran. ſub Alex. III. cap. 18. & ſub Innocen. III. cap. 11.

t ¶ *Grammaticam.* Declar. Card. An deficiente Magiſtro grammaticæ in ciuitate poſsit in ea curatus habitare relicto idoneo Vicario, & approbato cum congrua mercede in parochiali, dum modo in ſolemnibus feſtis intereſſet? Congregatio conſuluit non poſſe.

u ¶ *Gratis doceant.* Declar. Cardin. An vbi eſt laicus, qui clericos grãmaticam doceat, ſi presbyter ad parochialem Eccleſiam, à ciuitate

duo milliaria non distantem, deputatus, suæ parochiali diebus festis inseruit, à residentia excusetur? de qua sessio. 3. c. 2. Congregatio cē-suit, non excusari.

r ¶ *Illi Magistro grammaticæ.* Declarat. Cardin. In collatione cathedræ legitur grammatica, præsuppositio, quòd dictæ cathedræ sint annexæ duo præstimonia, quorum fructus sint pro sustentatione Lectoris dictæ cathedræ, pertineat simul ad Episcopum, & Capitulum vid. admittere Vicarium habentem potestatem.

¶ Eadem sessione quinta. cap. 1. de reform.

In Monasterijs lectio sacræ Scripturæ haberi debet. Hoc dicit.

CAPVT QVINTVM.

IN Monasterijs Monachorum, vbi commodè fieri queat, etiam lectio sacræ Scripturæ habeatur: qua in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum, in hoc vt Sedis Apostolicæ delegati eos ad id opportunis remedijs compellant. *a* In conuentibus verò aliorum regularium, in quibus studia commodè vigere possunt, sacræ Scripturæ lectio similiter habeatur: quæ lectio à Capitulis generalibus, vel prouincialibus assignetur dignioribus Magistris. *b*

SVPER CAPVT V.

a ¶ *Compellant.* Declar. Cardin. Etiam Carthusiani strictioris clausuræ comprehenduntur sub hoc decreto.

b ¶ *Dignioribus Magistris.* Declar. Cardin. Nec isti Lectores sacræ Scripturæ in conuentionibus regularium sunt examinandi & approbandi ab Episcopo, loci, de vita, moribus, & scientia vt infrà, cum Concilium videatur id committere Capitulis generalibus, vel prouincialibus. Sed si in Ecclesia publicè populo sacra Scriptura legenda esset, tunc seruandum esset, quod in Prædicatore statuitur. inf. c. 2. de munere Prædicatoris.

¶ Eadem sessione quinta cap. 1. de reformat.

In Gymnasijs publicis instituatur lectio Theologiæ. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT VI.

IN Gymnasijs publicis, vbi tam honorifica, & cæterorum omnium maximè necessaria lectio hactenus instituta non fuerit, religiosissimorum Principum, ac rerum publicarum, pietate, & charitate, ad Catholicæ fidei defensionem & incrementum, sanæque doctrinæ conseruationem, & propagationem, instituatur; & vbi instituta foret, & negligeretur, restituatur. Et ne sub specie pietatis *c* impietas disseminetur, statuit eadem sancta Synodus, neminem ad huiusmodi lectionis officium tam publicè, quàm priuatim admittendum esse, qui prius ab Episcopo loci, de vita, moribus, & scientia, examinatus, & approbatus *d* non fuerit: quod tamen de lectoribus in claustris Monachorum non intelligatur.

SVPER CAPVT VI.

c ¶ *Ne sub specie pietatis*. Declara. Cardina. Ordinarius non potest examinare, seu approbare de vita, moribus, & scientia eos, qui sacram Scripturam interpretaturi sunt in Conuentibus Regularium, & multo magis eos qui tali munere fungi volunt, in claustro Monachorum.

d ¶ *Examinatus, & approbatus*. Declar. Card. Ad quod examen tenentur etiam illi Magistri, qui priuatim in domibus particularibus prima principia grammaticæ doceant, vel aliarum similium artium, qui etiam tenentur, vt supradicti, facere professionem fidei, iuxta Bullam Pij IIII. kalendis Nouembris emanatam.

¶ Eadem Sessione quinta. cap. 1. de refor.

Docentes, & audientes sacram Scripturam æstimantur præsentes, quantùm ad perceptionem fructuum beneficiorum. H. d.

CAPVT VII.

DOcentes sacram Scripturam *e* dum publicè in Scholis docuerint, *f* & scholares, *g* qui in ipsis scholis studeant, *h* priuilegijs omnibus *i* de perceptione fructuum præbendarum, & beneficiorum suorum in absentia, à iure communi concessis, plenè gaudeant, & fruantur. *k*

SVPER CAPVT VII.

e ¶ *Docentes ſacram Scripturam.* Deciſ. Cardina. 137. Congregatio Concilij cenſuit, docentes ius Canonicum in publica Vniuerſitate, priuilegijs de percipiendis in abſentia ſuarum præbendarum fructibus gaudere, & potiri; quamuis præbendæ, quas obtinent, ſitæ ſint in Cathedrali eiuſdem ciuitatis, in qua publici Lectoris munere fungu tur. ¶ Item deciſ. Cardin. 173. Congregatio Concilij cenſuit, Canonicum in publica Vniuerſitate ſacram Scripturam legentem, debere vtique etiam ſi non reſideat, percipere fructus præbendæ, non autem diſtributiones quotidianas, quod ſi omnes redditus Capituli huiuſmodi diſtributionibus conſtent, debere percipere diſtributiones dimiſſa altera ex tribus partibus, quæ inſeruientibus accreſcit.

f ¶ *Dùm publicè in ſcholis docuerint.* Declar. Cardin. Idem iudicandum eſt de docentibus in Eccleſijs Cathedralibus, & Collegiatis, quoad priuilegia, quando legunt ſacram Scripturam. ¶ Theologus legens quandiu legit, pro reſidente habeatur, & recipiat omnes fructus præter diſtributiones quotidianas, præſuppoſito, quod adſit maſſa groſſa, vel præbenda.

g ¶ *Et ſcholares.* Declar. Cardin. Non idem in ſcholaribus, qui in Eccleſijs adſunt. ¶ Scholares in Eccleſijs Cathedralibus non gaudent ijſdem priuilegijs: ſicut ſtudentes in publicis Academijs, non percipiunt diſtributiones quotidianas.

h ¶ *In ipſis Scholis ſtudent* Concordat tex. in c. fin. de mag. Vide regulam Cancellariæ Pij III. ſuper hac re.

i ¶ *Priuilegijs omnibus.* Declar. Cardin. Et non excuſantur à reſidentia in parochialibus non poſſunt habere beneficia incompatibilia ratione illorum priuilegiorum. Non poſſunt obtinere aliud beneficium incompatibile, neque beneficium curatum, vel requirens reſidentiam, & legendo deſeruire per ſubſtitutum. ¶ Et contra contumaciam in non reſidendo Epiſcopus debet procedere, iuxta decretũ Concil. ſeſſi. 24 cap. 12. & tempore, quo ceſſante legitima cauſa, & iuſto impedimento non reſederit, debet alium ſubſtituere ſumptibus illius, qui lectioni ſacræ Scripturæ loco ipſius ſatisfaciat. ¶ An Lector Cathedralis Eccleſiæ poſsit obtinere beneficium curatum, vel reſidentiam requirens, & legendo deſeruire per ſubſtitutum, & gaudere fructibus in abſentia, & an liceat cum Doctorali Canonicatu obtinere aliud incompatibile, vt ſeruatur multis in locis? Congregatio

cenſuit

censuit non posse. ¶ Nec concedenda est eis licentia vacandi à lectione, vt alibi munere prædicationis fungatur.

k ¶ *Et fruantur.* Declar. Cardi. Idem sentiendum est de docentibus in Ecclesijs, quod quamuis à seruitio chori absentes essent, possint percipere fructus suorum Canonicatuum, exceptis quotidianis distributionibus, sed ex gratia diebus, quibus legunt habendi sunt sicut præsentes in choro, & inseruientes, vt declarauit S. D. N. Gregorius, vt supra numerauimus, sed non gaudent isti Lectores sacræ Scripturæ in Ecclesia illis priuilegijs, quibus gaudent docentes in Scholis publicis: sed non dicendum est de scholaribus audientibus hanc lectionem in Ecclesia, nec possunt obtinere aliud beneficium curatum, vel requirens residentiam, & legendo deseruire per substitutum. ¶ An autem Doctores hi censendi sunt præsentes matutinis, quæ ex antiqua Ecclesiæ consuetudine dicuntur serò præcedenti pro die sequenti Congregatio respondit non censeri.

¶ Item sessione vigesima tertia. cap. 18. de reformat.

In singulis Ecclesijs maioribus fieri debet Collegium quod sit perpetuum seminarium ministrorum Dei. Hoc dicit.

CAPVT OCTAVVM.

CVM adolescentium ætas, *l* nisi rectè instituatur prona sit ad mundi voluptates sequendas, & nisi à teneris annis ad pietatem, & religionem informetur antequam habitus totos homines possideat nunquam perfectè, ac sine maximo, ac singulari propè modum Dei omnipotentis auxilio in disciplina Ecclesiastica perseueret, Sancta Synodus statuit, *m* vt singulæ Cathedrales *n* Metropolitanæ, atque his *maiores* Ecclesiæ pro modo facultatum, *o* & diœcesis amplitudine centum puerorum *p* ipsius ciuitatis & diœcesis, vel eius Prouinciæ, si ibi non reperiantur, numerum in Collegio ad hoc propè ipsas Ecclesias, vel alio in loco conuenienti *q* ab Episcopo eligendo, alere, ac religiosè educare, & Ecclesiasticis disciplinis instituere teneantur. In hoc verò Collegio *r* recipiantur, qui ad minimum duodecim annos, & ex legitimo matrimonio nati sint; *s* ac legere, & scribere competenter nouerint; & quorum indoles, & voluntas spem afferat eos Ecclesiasticis ministerijs perpetuò inseruituros. Pauperum autem filios præcipue eligi vult, nec tamen ditiorum excludit, modò suo sumptu alantur, & studio præseferant Deo, & Ecclesiæ inseruiendi. Hos pue-

ros

ros Epiſcopus in tot claſſes quot ei videbitur, diuiſos iuxta eorum numerum ætatem, ac in diſciplina Eccleſiaſtica progreſſum, partim cum ei opportunum videbitur Eccleſiarum miniſterio addicet: partim in Collegio eruciendos retinebit, aliosque in locum eductorum ſufficiet: ita vt hoc Collegium Dei miniſtrorum perpetuum ſeminarium ſit. Vt verò in eadem diſciplina Eccleſiaſtica commodius inſtituatur, tonſura ſtatim, atque habitu clericali ſemper vtentur: grammatices, cantus, computi Eccleſiaſtici, aliarumque bonarum artium diſciplinam diſcent, ſacram Scripturam, libros Eccleſiaſticos, homilias, atque Sacramentorum tradendorum, maximè, quæ ad confeſſiones audiendas videbuntur opportuna, & rituum, ac cæremoniarum formas ediſcent.

SVPER CAPVT VIII.

l ¶ *Adoleſcentium ætas.* Concordat Concil. IIII. Toleta. cap 23. Geneſ. 8. Concil. Aquiſgranen. cap. 135. Conci. Lateranen. ſub Leone X. ſeſſ. 9.

m ¶ *Sancta Synodus ſtatuit.* Concordant Conſt. Alexand. III. pa. 1. c. 18. & in II. Later. c. 11.

n ¶ *Singulæ Cathedrales.* Declara. Cardina. Et ſi duæ erunt vnitæ in vnaquaque ipſarum ſeminarium eſt erigendum, & ſi non poterit erigi in quaque, erunt deputandi duo Magiſtri, vnus grammaticæ, alter muſicæ ſumptibus ſeparatis cuiuſque ciuitatis.

o ¶ *Pro modò facultatum.* Declar. Cardin. In conſtitutione ſeminarij debet obſeruari decretum Cardinalium Congregationis Concilij Tridentini de ſeminarijs.

p ¶ *Certum puerorum.* Declar. Cardin. In hoc ſeminario non debent admitti plures pueri, quàm, qui ea pecunia ali poſsint, quæ ex dimidia decima ſecundùm antiquam taxam, taxata fuit.

q ¶ *Vel alio in loco conuenienti.* Declar. Cardin. Locus ſeminarij ædificationi deputandus, de ſententia ciuitatis, cuius intereſt approbari debet.

r ¶ *In hoc verò Collegio.* Declar. Cardin. In ſeminario collocari debent pueri, qui ſunt procliuiores ad vitam Eccleſiaſticam, & dum in eo maneant Eccleſiaſticis præceptis, & moribus imbuendi ſunt.

Pueri, qui in ſeminario collocabuntur ſint tales, qui inſeruitiũ Dei ſe dicare velint, aut pauperes.

ſ ¶ *Et ex legitimo matrimonio nati ſint.* Declaratio. Cardinal.

Secus

Secùs ſpurij, etiam ſi eſſent legitimati.
t ¶ *Tonſura ſtatim.* Declar. Cardin. Quomodo autquis poſsit ex fructibus ſeminarij nomine tituli ſibi aſsignatis promoueri ad ſacros ordines, vide quæ ſuprà notata ſunt cap. 2. ſeſ. 21. ¶ Declarauit S. D. N. Gregorius XIII. Clericos ſeminarij ad ſacros ordines promoueri nõ poſſe, niſi pro ſeruitio ſeminarij vniti, & tunc cum aſsignatione certi annui redditus; vnde ſic promotus honeſtè viuere poſsit, quæ tamen aſsignatio ceſſet, poſtquam ille aliunde æquè ſuſtentari poterit.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima tertia cap. 18. de reform.

Modus in viuendi in Eccleſiæ ſeminario ſeruandus. Hoc dicit.

CAPVT IX.

CVret Epiſcopus, vt ſingulis diebus Miſſæ ſacrificio interſint pueri, ac ſaltem ſingulis menſibus confiteantur peccata: & iuxta confeſſoris iudicium ſumant corpus Domini noſtri Ieſu Chriſti, Cathedrali, & alijs loci Eccleſijs diebus feſtis inſeruiant. Quæ omnia, & alia ad hanc rem opportuna, & neceſſaria, Epiſcopi ſinguli cum conſilio duorum Canonicorum *u* ſeniorum, & grauiorum, quos ipſi elegerint, prout Spiritus ſanctus ſuggeſſerit, conſtituent: eaque vt ſemper obſeruentur, ſæpiùs viſitando, operam dabunt. Diſcolos, & incorrigibiles, ac malorum morum ſeminatores acriter punient: eos etiam, ſi opus fuerit, expellendo: omniaque impedimenta auferentes, quæcunque ad conſeruandum, & augendum, tàm pium, & ſanctum inſtitutum pertinere videbuntur, diligenter curabunt.

SVPER CAPVT IX.

u ¶ *Cum conſilio duorum Canonicorum.* Deciſ. Cardina. 7. Congregatio Concilij cenſuit Canonicos ab Epiſcopo electos ad ſeminarij adminiſtrationem ad præſcriptum Concil. cap. 18. ſeſsio. 23. ver. *quæ omnia.* eſſe perpetuos, nec poſſe amoueri, niſi ex iuſta, & legitima cauſa. ¶ Declar. Cardin. Duo Canonici electi ab Epiſcopo ad conſtituendam educationem puerorum, in ſeminarijs, non poſſunt, per eum ad libitum (niſi ex iuſta cauſa, & legitima) mutari. ¶ Epiſcopus tenetur conſilio Canonicorum prædictorum adhibere in conſtituendis regulis vniuerſalibus ſeminarij loco, & ſimilibus, ac etiam ſimul

esse in singulis rebus, vt putà electione puerorum singulorum introducendorum, electione Magistrorum, librorum legendorum, confessoris punitione, discipulorum expulsione, visitatione, & similibus debent.

Tenetur etiam Episcopus cum consilio eorundem tam circa visitationem disciplinæ, ac morum Clericorum, quàm circa temporalium rerum administrationem, ac omnium eorum, quæ hic exprimuntur, prouidere, & sufficit illud consilium requiri tantùm; potestque præterea Episcopus eorum consilio adhibito statuere, & declarare, quæ pro prouidentia sua magis expedire iudicauerit.

¶ Eadem sessione vigesima tertia. ca. 18. de reformat.

Vnde sumptus desumi debeant ad seminarij erectionem, & sustentationem. Hoc dicit.

CAPVT X.

QVà ad Collegij fabricam instituendam, & ad mercedem præceptoribus, & ministris soluendam, & alendam iuuentutem, & ad alios sumptus certi redditus erunt necessarij, *a* vltra ea, quæ ad instituendos, vel alendos pueros sunt in aliquibus Ecclesijs, & locis destinata, quæ eo ipso huic seminario sub eadem Episcopi cura applicata censeantur: ijdem Episcopi cum consilio duorum de Capitulo, *b* quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso Capitulo eligatur: itemq; duorum de clero *c* ciuitatis, quorum quidem alterius electio similiter ad Episcopū, alterius verò ad clerum pertineat: ex fructibus integris mensæ Episcopalis, *d* & Capituli, *e* & quarumcunque dignitatū, *f* personatuum, officiorū, præbendarum, *g* portionum, Abbatiarum, *h* & Prioratuū cuiuscūque ordinis, etiam regularis, aut qualitatis, vel conditionis fuerint, & Hospitalium, *i* quæ dantur in titulum, vel administrationem, iuxta constitutionem Concilij Vienensis, *k* quæ incipit: *Quia contingit*. & beneficiorum quorumcunque, *l* etiam regularium, etiam si iuris patronatus cuiuscunque fuerint, etiam si exempta, etiam si nullius diœcesis, *m* vel alijs Ecclesijs, Monasterijs, & Hospitalibus, & alijs quibusuis locis pijs, etiam exemptis *n* annexa, & ex fabricis Ecclesiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibuscunque alijs Ecclesiasticis redditibus, seu prouentibus, *o* etiam aliorum Collegiorum, in quibus tamen seminaria discentium, vel docentium, ad commune Eccle-

siæ

siæ bonum *p* promouendum, actu non habentur. *q* Hæc enim exempta esse voluit, *r* præter quam ratione reddituum, qui superflui essent, *s* vltra conuenientem ipsorum seminariorum sustentationem, seu corporum, vel confraternitatum, *t* quæ in nonnullis locis scholæ appellantur, *u* & omnium Monasteriorum, non tamen Mendicantium, *a* etiam ex decimis quacunque ratione ad laicos, ex quibus subsidia Ecclesiastica solui solent, & Milites cuiuscunque militiæ, aut ordinis, pertinentibus fratribus sancti Ioannis Hierosolymitani dumtaxat exceptis, partem aliquam, *b* vel portionem detrahent: & eam portionem sic detractam, necnon beneficia aliquot simplicia cuiuscunque qualitatis, & dignitatis fuerint, vel etiam præstimonia, vel præstimoniales portiones nuncupatas, etiam ante vacationem, *c* sine cultus diuini, & illa obtinentium præiudicio, huic collegio applicabunt, & incorporabunt. Quod locum habeat, etiam si beneficia sint reseruata, vel affecta, nec per resignationem ipsorum beneficiorum vniones, & appplicationes *d* suspendi, vel vllo modo impediri possint, sed omninò quacunque vacatione, etiam si in Curia effectum suum sortiantur, & quacunque constitutione non obstante. Ad hanc autem portionem soluendam, beneficiorum, dignitatum, personatuum, & omnium, & singulorum suprà commemoratorum possessores, non modò pro se, sed pro pensionibus, *e* quas alijs forsan ex dictis fructibus soluerent, retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis pensionibus, illis erit soluendum, ab Episcopo loci per censuras Ecclesiasticas, ac alia iuris remedia compellentur, *f* etiam vocato ad hoc, si videbitur, auxilio brachij secularis, quibus uis, quoad omnia, & singula supra dicta, priuilegijs, exemptionibus, etiam si specialem derogationem requirerent consuetudine etiam immemorabili, & quauis appellatione, & allegatione, quæ executionem impediat, non obstantibus. Succedente vero casu, quo per vniones effectum suum sortientes, vel aliter seminarium ipsum in totum, vel in partem dotatum reperiatur, tum portio ex singulis beneficijs, vt suprà detracta, & incorporata ab Episcopo, prout res ipsa exegerit, in totum, vel pro parte remittatur.

SVPER CAPVT X.

a ¶ *Certi redditus erunt necessarij.* Decis. Card. 22. Cõgregatio Concilij censuit, non posse Episcopum vnire seminario ea beneficia, quorum collatio ad se pertinet.

Item decis. Cardin. 46. Si bona in diœceſi Troiana exiſtentia ſint propria aliquarum Eccleſiarum, ibidem ſitarum, quæ tanquam membra ſubiectæ, aut vnitæ ſint Abbatijs, & Monaſterijs in illa diœceſi exiſtentibus, Congregatio Concilij cenſuit pro ſeminario ratione præfatorum bonorum debere ſolui Epiſcopo loci, in quo ipſa bona cum Eccleſijs ſita ſint, niſi conſtiterit bona fuiſſe prius applicata ipſis Abbatijs, & Monaſterijs, & deinde ædificatas fuiſſe Eccleſias, quia tunc contributio pro ſeminario eſſet facienda Epiſcopo loci, in quo ipſæ Abbatiæ, & Monaſteria exiſtunt. ¶ Item decis. Card. 71. Congregatio Concilij cenſuit, ſi fructus, & redditus Canonicatuum conſiſtunt in diſtributionibus quotidianis, quæ dari ſolent dumtaxat diuinis perſonaliter intereſſentibus, non teneri Canonicos ad ſeminarij contributionem. ¶ Item decis. Cardin. 78. Congregatio Concilij cenſuit, vnionem ab Epiſcopo factam abſque conſilio quatuor deputatorum iuxta præſcriptum Concilij Tridentini cap. 18. ſeſsi. 23. de reform, minime valere. ¶ Item decis. Cardina. 90. Congregatio Concilij cenſuit in vnionibus beneficiorum faciendis ſeminario, ſatis eſſe ſeruare formam traditam à Concilio cap. 18. ſeſsio. 23. de reform. neque requiri conſenſum Capituli. ¶ Item decis. Cardin. 95. Congregatio Concilij cenſuit, titularem occaſione contributionis, per eum factę ſeminario, non poſſe detrahere ex penſione, quam ſoluit, niſi pro rata penſionis, & ad eam rationem, ad quam ipſe titularis contribuit. ¶ Item decis. Cardin. 113. Congregatio Concilij cenſuit ſuper Hoſpitali, quod neque in titulum, neque in adminiſtrationem datur, ſed merè laicale eſt, non poſſe taxam ratione ſeminarij imponi. ¶ Item decis. Cardin. 160. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopos in taxis faciendis pro ſeminario poſſe, ſeruata tamen forma tradita à Concilio cap. 18. ſeſs. 23. onerare beneficia, nedum in dimidia decima habito reſpectu ad antiquam taxam, verùm etiam in maiori, prout beneficiorum, & locorum habito reſpectu iuſtum, & æquum viſum fuerit. ¶ Item decis. Cardin. 176. Congregatio Concilij cenſuit non poſſe vniri beneficia ſeminario, ſi iuxta formam ipſius Concilij vnionis tempore minimè erectum fuerit, vtpotè nec Magiſtris, nec ſcholaribus in eo actu exiſtentibus. ¶ Item decis. Cardin. 206. Congregatio Concilij cenſuit, ſi Epiſcopus beneficia ſimplicia, ſeruata forma Concilij, ſeminario vniuerit ante eorum vacationem, etiã in menſe reſeruato, vnionem debere effectum ſortiri. ¶ Item decis. Cardin. 271. Congregatio Concilij cenſuit de cætero ad obuiandum frau-

fraudibus oportere decerni, vt non poſsint etiam ante vacationē vni ri ſeminario beneficia, quæ obtineant perſonæ, quæ vel ob familiaritatem Cardinalium, vel aliam rationem tales ſint, vt quacunque morte decedant, certum ſit ea fore affecta Sedi Apoſtolicæ.

b ¶ *Cum conſilio duorum de Capitulo.* Declar. Cardin. Epiſcopus tenetur deputatos adhibere in conſilio pro tota temporali adminiſtratione prædicti ſeminarij, excepta exactione, quæ ad ſolùm Epiſcopū ſpectat. ¶ An Epiſcopus vigore huius §. & quia, potuerit diſmēbrare Canonicatum à Collegiata, in qua ſunt ſeptem Canonicatus, & applicare illum ſeminario. Congregatio cenſuit Epiſcopum ex hoc ca. potuiſſe id facere. ¶ Ante erectionem factam ſeminarij, nihil eo nomine ſoluendum eſt. ¶ Epiſcopus tenetur adhibere in conſiliū prędictos deputatos, non tamen tenetur eorum ſequi.

c ¶ *Itemq; duorum de Clero.* Declar. Card. Quatuor deputati ſeminariorum, ſunt perpetui, neque poſſunt amoueri, niſi ex iuſta cauſa, & legitima. ¶ Hi omnes quatuor deputati adhibendi ſunt in Conſilio, in hac tota temporalium adminiſtratione, & præſertim in omnibus hîc expreſsis, in vnionibus beneficiorum, & reliquis, excepto in actione, quæ ad ſolùm Epiſcopum ſpectat.

d ¶ *Ex fructibus integris menſæ Epiſcopalis.* Declar. Card. Debet primò Epiſcopus ex ſuis, & ſui Capituli fructibus contribuere ſeminario, ac poſtea reliquos ad idem cogere, & clero totius diœceſis pro contributione ſeminarij, debet imponi media decima ſuper fructibus omnium beneficiorum.

d ¶ *Et Capituli.* Declar. Card. Canonici, qui contribuunt ſeminario ex fructibus ſuæ præbendæ non debent contribuere ex diſtributionibus quotidianis. ¶ Congregatio cenſuit ſi fructus, ac redditus Eccleſiæ Collegiatæ conſiſtunt, in diſtributionibus quotidianis, quæ ſolummodò dari ſolent diuinis perſonaliter intereſſentibus, non teneri capitulum ad contributionem ſeminarij. ¶ De diſtributionibus quotidianis, & præbendis diſtinctis, & de incertis nihil ſeminario ſoluitur. ¶ Hoc comprehendit etiam regulares, qui de incertis nihil ſoluunt. ¶ Antequam fructus taxentur pro rata ſeminario ſoluenda, deducendæ ſunt expenſæ, quæ in beneficijs fiunt. Nullus eſt exemptus à contributione ſeminarij, niſi qui nominatim à Concilio Tridentino excipiuntur.

f ¶ *Quarumcunque Dignitatum.* Declar. Cardin. Etiam Cardinales cogi poſſunt ad contribuendum ſeminario de fructibus beneficiorum

quæ habent in diœcesi, in qua est seminarium. ¶ Breue S. D. N. concessione immunitatis contributionis seminarij facta Canonicis regularibus non habet locum, vbi tempore concessionis immunitatis prædictæ iam erat stabilita taxa, & seminarium erat in quasi possessione ab eis exigendi.

g ¶ *Præbendarum.* Declaratio. Cardin. Neque hoc decreto, neque breui Pij Quinti comprehenduntur distributiones quotidianæ à præbendis distinctæ, & minus incertæ, quibus nihil exigendum à seminario.

h ¶ *Abbatiarum.* Declara. Cardin. Abbas si sua mercede conductum Theologum habeat, qui sacram Scripturam interpretetur, & grammaticum, qui literas his sumptibus deductis, deinde his etiam, qui fiunt non modò in percipiendis, & colligendis annuis fructibus, & prouentibus Abbatiæ; sed etiam in suscipiendis, & prosequendis litibus, quæ ad tuenda iura ipsius Abbatiæ pertinent, verus Abbatiæ redditus æstimandus est, atque talis æstimationis, & summæ, eorumque omnium sumptuum, de quibus dictum est, habita ratione Abbas contribuere debet seminario.

Quando Abbatia, seu aliud beneficium nullius est diœcesis, soluitur seminario illius diœcesis, in qua alias dicta Abbatia constituta erat: si verò Ecclesia, seu beneficium est in vna diœcesi, & bona eius in altera, contributio seminarij fieri debet Episcopo loci, vbi est Ecclesia, nisi bona in altera diœcesi existentia sint, propria alicuius Ecclesiæ ibi constructæ, quæ tanquam membrum subiecta esset Ecclesiæ parochiali, aut eidem vnita: quo casu contributio fieri debet, vbi sunt bona. Quod etiam declarandum est, si Ecclesia ista vnita, aut subiecta constructa fuerit ante acquisitionem ipsorum bonorum, quia sic constaret bona fuisse prius applicata Ecclesiæ principali, licèt verè posteà ædificata fuerit alia Ecclesia, contributio fieri debet Ecclesiæ principalis Episcopo.

i ¶ *Et Hospitalium.* Declara. Cardina. Hospitalia ad contributionem seminarij non tenentur. ¶ Concilium non comprehendit, Hospitalia, quæ administrantur à laicis, & in quibus sunt bona laicorum, sed ea tantùm, quæ dantur in titulum, vel administrationem perpetuam, atque ita etiam intelligitur Clementina, Quia contingit, ibi allegata. Idemque Concilium ibidem cogit ad contributionem seminarij illas Confraternitates (vt infrà) quas nonnulli vocant scholas, quæ habent de bonis Ecclesiasticis, & intuitu bonorum Ecclesiasticorum.

Hospi-

Hospitalia, quæ data non sunt in titulum, commendam, seu administrationem, non tenentur contribuere seminario. ¶ Hospitalia, quæ non fuerunt data, nec in titulum, neque in administrationem, modo beneficia annexa reddituſ, aut Prouentus Ecclesiasticos non habeant, seminario contribuere non tenentur aliquo modo. ¶ Domus Hospitalis sancti Antonij data in commendam debet seminario contribuere, licèt non fuerit æstimata, neque taxata in libris sacræ Cameræ Apostolicæ, quia debent eius bona æstimari, ac deductis oneribus solitis debet commendatarius seminario contribuere mediam decimam secundùm antiquam taxam. ¶ Hospitale vnius diœcesis habens beneficium annexum, quod est alterius diœcesis, tenetur contribuere pro rata fructuum beneficij annexi seminario, quod est in diœcesi, in qua situm est beneficium.

k ¶ *Concilij Vienensis* Hæc constitutio habetur in Clementina secunda. de religiosis domibus. cuius tenor talis est.

Quia contingit interdum quòd xenodochiorum, leprosariarum eleemosynarum, seu Hospitalium Rectores locorum ipsorum cura postposita, bona, res & iura ipsorum interdum ab occupatorum, & vsurpatorum manibus, excutere negligunt, quinimò ea collabi, & deperdi domos, & ædificia ruinis deformari permittunt: & non attento, quòd loca ipsa ad hoc fundata, & fidelium erogationibus dotata fuerunt, vt pauperes infecti lepra reciperentur inibi: & ex prouentibus sustentarentur illorum: id renuunt inhumaniter facere prouentus eiusdem in vsus suos damnabiliter conuertentes: cum tamen ea, quæ ad certum vsum largitione sunt destinata fidelium: ad illud debeant, non ad aliud (salua quidem Sedis Apostolicæ autoritate) conuerti. ¶ Nos autem iniuriam, & abusum huiusmodi detestantes hoc sacro Concilio approbante sancimus, vt hi ad quos id de iure, vel statuto in ipsorum fundatione locorum apposito: aut ex consuetudine præscripta legitimè, vel priuilegio Sedis Apostolicæ pertinet: loca ipsa studeant in prædictis omnibus salubriter reformare, ac occupata, deperdita, & alienata indebitè in statum reduci debitum faciant, & ad ipsarum miserabilium personarum receptionem, & sustentationem debitam iuxta facultates, & prouentus locorum ipsorum Rectores prædictos compellere non amittant. In quo si fortè cõmiserit negligentiam, vel defectum Ordinarijs locorum iniungimus, vt etiã si pia loca prædicta exemptionis priuilegio munita consistant per se ipsos, vel alios impleant omnia præmissa, & singula: & Rectores eosdem vtique non exemptos propria, exẽptos verò, & alios priuilegiatos Apostolica ad id, autoritate cõpellant.

Contra

Contradictores cuiuscunque ſtatus, aut conditionis exiſtant, ac præbentes eiſdem circa præmiſſa conſilium, auxilium, vel fauorem per cenſuram Eccleſiaſticam, & alijs iuris remedijs compeſcendo: nullum tamen pro hoc exemptionibus, ſeu priuilegijs ipſis, quoad alia præiudicium generando.

§. VT AVTEM PRÆMISSA.

VT autem præmiſſa promptius obſeruentur: nullus ex locis ipſis ſeculi aribus clericis in beneficium conferatur, etiam ſi de conſuetudine (quam reprobamus penitùs) hoc fuerit obſeruatum, niſi in illorum fundatione ſecùs conſtitutum fuerit: ſeu per electionem ſit de rectore locis huiuſmodi prouidendum: ſed eorum gubernatio viris prouidis idoneis, & boni teſtimonij committatur, qui ſciant, & velint, & valeant, loca ipſa, bona eorum, ac iura vtiliter regere, & eorum prouentus, & redditus in perſonarum vſum miſerabilium fideliter diſpenſare; & quos in vſus alios quos bona prædicta conuertere præſumptio veriſimilis non exiſtat: in quibus ſub obteſtatione diuini iudicij illorum, ad quos dictorum locorum cõmiſſio pertinet conſcientias oneramus. Illi etiam quibus dictorum locorum gubernatio, ſeu admiſtratio committetur, adinſtar tutorum, & curatorum iuramentum præſtare, ac de locorum ipſorum bonis inuentaria confieere, & Ordinarijs, ſeu alijs, quibus ſubſunt loca huiuſmodi, vel deputandis ab eis annis ſingulis de adminiſtratione ſua teneantur reddere rationem. Quod ſi ſecùs à quoquam fuerat attentatum, collationem, prouiſionem, ſeu ordinationem ipſam carere decernimus omni robore firmitatis.

§. PRÆMISSA VERO.

PRæmiſſa verò ad Hoſpitalia Militarium Ordinum, aut Religioſorũ, etiam aliorum extendi minimè volumus, quorum tamen Hoſpitalium Rectoribus in ſanctæ obedientiæ virtute mandamus, vt in illis ſecundùm ſuorum ordinum inſtituta, & antiquas obſeruantias prouidere pauperibus, & hoſpitalitatem debitam in illis tenere procurent, ad quod per ſuperiores eorum arcta diſtrictione cogantur; ſtatutis, aut conſuetudinibus quibuſlibet non obſtantibus in præmiſſis.

§. CÆTERVM NOSTRÆ INTENTIONIS.

CÆterum noſtræ intentionis exiſtit, quod ſiqua ſunt Hoſpitalia altare, vel altaria, & cimiteriium ab antiquo habentia, & presbyteros celebrantes, & Sacramenta Eccleſiaſtica pauperibus miniſtrantes, ſeu ſi parochiales rectores conſueuerint in illis exercere præmiſſa: antiqua conſuetudo

ſuetudo ſeruetur quoad exercenda, & miniſtranda ſpiritualia ſupradicta.

l ¶ *Et beneficiorum quorumcunque.* Declar. Card. Membra, ſeu bona alicuius beneficij poſitæ in alia diœceſi, tenentur ad contributionem ſeminarij diœceſis, vbi ſitum eſt beneficium, licèt in dictis bonis erecta fuiſſet Eccleſia, poſtquam erant dicti beneficij: beneficia verò vnita contribuere tenentur ſeminario propriæ diœceſis, licèt Eccleſia, cui ſit vnita, ſit in alia diœceſi. ¶ Parochiales, quæ ſunt in vna diœceſi licèt ab alio, quàm ob ordinario illius diœceſis collatæ ſint, debent contribuere ſeminario diœceſis, in qua ſitæ ſunt. ¶ Bona ſita in vna diœceſi, quæ propriè ſint attributa alicui ſacello eiuſdem diœceſis, quod tanquam membrum quoddam ſubiectum, aut vnitum ſit alicui beneficio in altera diœceſi ſito, neque conſtat eadem bona illi beneficio priùs adiecta fuiſſe, quàm in eis ædificaretur ſacellum, contribuere debent ſeminario diœceſis, in qua ſitum eſt beneficium, cui illud ſacellum cuius prædicta bona ſunt, vnitum, aut ſubiectum eſt; quòd ſi bona priùs applicata fuiſſent, quàm in eis ædificaretur ſacellum, contributio fieri debet ſeminario loci diœceſis, in qua beneficium eſt conſtitutum. ¶ Ex beneficio, quod in diuerſis diœceſibus, habet bona contribuendum eſt Epiſcopo loci, in quo eſt beneficij Eccleſia, niſi bona in alijs diœceſibus poſita ſint propria vnius Eccleſiæ dicti beneficij, quia tunc contribuere debet Epiſcopis locorum, in quibus bona cum ſua particulari Eccleſia ſunt vnita, dummodò tamen Eccleſia ſubiecta, aut vnita conſtructa fuerit, ante acquiſitionem bonorum. ¶ De contributione facienda ſeminarijs de bonis beneficiorum, quæ ſunt in diuerſis diœceſibus declaratum eſt. Primò Eccleſiam habentem prædia, vel bona in alia diœceſi debere ex illis contribuere. Secundò, ſi vnum beneficium annexum ſit alteri, cum ſuis bonis in alia diœceſi, illa bona contribuere debere Epiſcopo loci, vbi ſita ſunt cū ſua Eccleſia, non obſtante annexione. Tertiò, ſi bona vnius diœceſis ſint vnita beneficio alterius diœceſis, ſiue careant Eccleſia, ſiue aliquam habeant, quæ tamen non ſit domina bonorum, ſed ædificata fuerit ad commoditatem incolarum, neque bona ſunt ei applicata ab initio, non ſequuntur illam Eccleſiam. Imò ſi ſunt vnita alteri beneficio in alia diœceſi, contribuere debent illi Eccleſiæ, cui vnita ſunt, vt in primo caſu dictum eſt. ¶ Pro contributione ſeminarij non debet imponi penſio beneficio, ſed detrahenda eſt certa pars ex fructibus eius.

m ¶ *Etiam ſi nullius diœceſis.* Declara. Cardina. Beneficium nullius

diœceſis, ſoluit ſeminario illius diœceſis, in quo aliàs beneficium illud conſtitutum erat.

n. ¶ *Etiam exemptis.* Declar. Card. Exempta monaſteria non excuſantur à contributione ſeminarij.

o. ¶ *Seu prouentibus.* Declar. Cardin. Non tamen incertis, & aliorum collegiorum, & Congregatio cenſuit hoc intelligendum de ſecularibus, non regularibus collegijs. ¶ Seminario diſcentium, vel docentium intelligitur ſeminarium clericorum ſecularium. ¶ Collegij pro erudiendis pueris inſtituti, quod ex dicto Concilij Tridentini decreto, iam ſit ſeminario applicatum, Ordinarius eſt adminiſtrator, cum onere tamen, vt omnia curet exequi, quæ ordinata fuerunt in dicti collegij inſtitutione. ¶ An fratres mendicantes ex redditibus ſuorum monaſteriorum ſeminario contribuere debeant, cùm prætendant eſſe exempta, quia in illis lectiones grammaticæ, & conſcientia caſuum, pro audiendis confeſsionibus quotidie habeantur? Congregatio cenſuit, non eſſe ob id exẽpta, ſed tantùm eius impenſæ rationẽ habendam, quæ ante Concilium fieri ſolebat pro ſalarijs horũ Lectorum, & ea tanquam æs alienum detrahenda, ſed ex reliquo contribuẽdum ſeminario ad ratam. ¶ Quando monaſteria regularium cenſentur exempta à contributione ſeminarij, ſi ex cõſtitutionibus ſuæ religionis tenetur collegiũ vniuerſitatis proprijs expenſis ſingulorũ monaſteriorum ſuſtentare, hac de cauſa ſolebat ante Concilium coſdem prorſus ſumptus facere, quos faciunt hoc tẽpore, æquum eſt, vt eorũ ſumptuum, proinde quaſi æris alieni, ac legitimi oneris, quod annuis fructibus eiuſdem religionis impoſitum ſit, ratio habeatur in taxatione ſeminarij, ita vt ea deducta, pro reliquis dumtaxat fructibus, qui ſuperſunt, ad ratam partem ſeminario contribuant.

p ¶ *Ad commune Eccleſiæ bonum.* Concordat tex. in c. de Magiſt. & cap. cum ex eo. de electione. in 6.

q ¶ *Actu non habentur.* Decl. Card. Monaſteria, in quibus actu ſeminariũ non eſt, tamen contribuunt alteri ſeminario pro ſuſtentatione ſcholarium, cenſentur eodem iure, ac ſi ſcholares haberent, propter ea non contribuunt, niſi de redditibus, qui ſuperſunt. ¶ Si ante Concilium Tridentinum ex inſtitutis religionis ſolebant in ipſis monaſterijs ſumptibus eorum ſuſtentari profeſſores ad docendam monaſticam iuuentutẽ, detrahenda eſt hæc impenſa tanquam æs alienum de reliqua ſumma, quam eadem monaſteria ſeminario ex præſcripto Concilij Tridentini erecto contribuere debent pro rata.

h ¶ *Hæc*

r ¶ *Hæc enim exempta eſſe voluit.* Declarat. Cardin. Tenentur tamen contribuere pro reliquis fructibus deductis impenſis ſeminarij, quæ deducuntur tanquam æs alienum. ¶ Legata hac de cauſa, vt conducatur grammaticus, qui pueros pauperes literis inſtruat, intelligatur ex Concilio Trid. hoc cap. de cætero eſſe applicata ſeminario cum onere erudiendi pueros pauperes, ſicut teſtator iuſſit. ¶ Bona, quæ fuerunt applicata alicui collegio propter Chriſtianam educationem miſerabilium puerorum, ſi collegium illud ſublatum ſit, applicari debent ſeminario. ¶ Relicta pauperibus, deinde ad educationem, & inſtitutionem miſerabilium puerorum cuiuſdam collegij, quo poſtea ſublato, tandem hoſpitale aliquod ea lege petuenerunt, vt alicui darentur, qui ad priſtinum pietatis vſum, & officia ea conferret, ex decreto Concilij Tridentini ſeminario attribuere licet, & ei applicata cenſentur.

ſ ¶ *Reddituum, qui ſuperfuiſſent.* Declar. Cardin. Beneficium etiam ſi habeat ſeminarium, tenetur contribuere pro reliquis fructibus, nã impenſæ ſeminarij deducuntur, tanquam æs alienum.

t ¶ *Confraternitatum.* Declar. Card. Si tamen aliquod beneficium annexum habeant.

u ¶ *Quæ in nonnullis locis ſcholæ appellantur.* Declara. Cardinalium. Non autem ex eleemoſynis, & collectis confraternitatum redditus conſiſtunt,

a ¶ *Non tamen mendicantium.* Declar. Cardina. Hinc apertè colligitur fratres mendicantes ad ſeminarij contributionem non teneri, quod procedit ſi non habent beneficia vnita monaſterijs, quia de beneficijs vnitis, ſi ipſi ſoluere debent, habita ratione dumtaxat reddituum dictorum beneficiorum. ¶ Congregatio cenſuit portionem, quam ſeminario legitimè contribuere tenebatur id beneficium, quod vnitum poſteà fuit monaſterijs, vel mendicantium, vel eorum, quibus idem, ac mendicantes gaudeant priuilegijs, non poſſe amplius exigi, propter ea quod beneficij ſtatus mutatus ſit adeptione eorum, quos ex Pij Quinti ſanct. mem. priuilegio ab huiuſmodi onere ſeminarij exemptos eſſe perſpicuum eſt.

Regularibus non mendicantibus prætendentibus eorum monaſteria exempta eſſe ab hoc onere, ex decreto Concilij, & in illis lectiones Grammaticæ, & caſuum conſcientiæ pro audiendis confeſsionibus quotidie habeantur. Congregatio cenſuit, non eſſe ob id exempta, ſed tantùm eius impenſæ rationem habendam,

quæ ante Concilium fieri ſolebat, pro ſalarijs omnium Lectorum, & tanquam æs alienum detrahendum, de reliquo contribuendum pro ſeminario ad ratam. ¶ Si ignoratur, cuius naturæ ſint bona vnita monaſterio Eccleſiaſtica, vel laicalia donata, vel alias exempta à contributione ſeminarij obnoxia ſunt, & hoc procedit in Monaſterijs, quæ non ſunt Mendicantium: nam in Mendicantium monaſterijs, quæ poſsident bona immobilia, onus probandi, ea eſſe per vniones acquiſita, in Epiſcopum transfertur, quod id non probante ipſa erunt exēpta. S. D. N. Gregorius XIII. ex ſententia Congregationis declarauit, Equites Hieroſolymitanos non teneri ad contributionem ſeminarij pro illis beneficijs, vel Eccleſijs, quæ ad ſuam religionem Hieroſolymitanam non pertinent.

b ¶ *Partem aliquam.* Declar. Cardin. Ad rationem dimidiæ decimæ iuxta taxam antiquam, ſi ſeminarium erit erectum poſt diem 11. Iulij. 1567. ¶ Pars aut portio vlla pro illis beneficijs, quæ in libris decimarum non reperiuntur, taxata, ſeminario non debetur, licèt etiam bona reperiantur taxata in libris decimarum, quando beneficia ob paupertatem religioſorum ea obtinentium fuerint facta immunia à ſolutione decimarum, non contribuunt tunc ſeminario cauſa ſumptuum ſeminarij tam pro eius ædificatione, quàm pro alendis pueris, & eorum Magiſtris non poteſt Epiſcopus plus dimidiæ decimæ exigere iuxta antiquam taxam. ¶ Epiſcopus, qui ante diem decimum Iulij. 1567. re ipſa ſeminariū non erexerit, quandocunque illud exigere conſtituerit, ab ipſa reali erectione nihil eius nomine, vltra dimidiam decimam relatam ad antiquam taxam exigat, & ſi quid amplius exegerit, vel reſtituat, vel cum eo compenſet, quod in poſterum poſt ipſam erectionem ad eam rationem exigendum erit, niſi tamen clarè appareat, totum illud, quod amplius erit exactum, iam fuiſſe verè conuerſum in præparamenta neceſſaria, aut aliam ſimilem operam ſeminarij; antiqua autem taxa ea eſt intelligenda, quæ in vſu fuerit, antequam alia noua ibidem fuerit. ¶ Beneficia ſimplicia, non autem ſi eſſent ad collationem, & prouiſionem inferiorum. Concilium non decernit, vt omnia beneficia ſimplicia vniantur ſeminario, ſed ſi aliquid, ideò vnio facta omnium beneficiorum ſimplicium non valet, vt aliàs declarauit Congregatio. ¶ Vniones factæ abſque conſilio eorum quatuor, quos iubet Concilium adhibere non valent. ¶ Vniones vero legitimè factæ ſortiri debent effectum, non ſolùm cùm vnita contigerit vacare per obitum, ſed etiam cùm per reſigna-

ſignationem, eaque debet Epiſcopus D. Datarium docere. ¶ Propoſito dubio in Congregatione Concilij, an beneficium, quod habet bona in diuerſis diœceſibus, teneatur pro ſeminario contribuere ſoli Epiſcopo loci, vbi eſt beneficium & eius Eccleſiæ, an verò pro rata bonorum in diuerſis diœceſibus debeat ſingulis Epiſcopis eorum cõtribuere? Decretum eſt ex doctrina Ioann. Andreæ Ancarr. & aliorum Doctorum c. 2. de immun. Eccle. in 6. quod contribuat ſoli Epiſcopo loci, in quo eſt Eccleſia beneficij, niſi bona in alijs diœceſibus exiſtentia ſint propria vnius Eccleſiæ, ibidem, ſuaque tanquam membrum ſubiecta eſſet, aut vnita principali Eccleſiæ beneficij: tunc enim contribuet Epiſcopis locorum, in quibus bona, cum ſua particularis Eccleſia ſubiecta, aut vnita conſtructa fuiſſet ante acquiſitionem ipſorum bonorum: nam ſi conſtabit bona prius fuiſſe applicata Eccleſiæ quaſi poſteà in eis contractam fuiſſe aliam particularem Eccleſiam, fiet nihilominus pro eis contributio Epiſcopo loci principalis Eccleſiæ.

c ¶ *Etiam ante vacationem.* Declara. Cardina. Vt vnio ſit facta non prout eſt nunc, ſed in futurum, vt per deceſſum obtinentis, cenſeatur beneficium incorporatum, & vnitum ſeminario.

d ¶ *Vniones, & applicationes.* Declar. Cardin. Illud autem in contributione ſeminarij ſeruandum eſt, vt prius detrahatur totum id, quod eſt cauſa oneris perpetui, putà quartæ fructuum, quæ ſoluitur Cameræ Apoſtolicæ, & ſimilium re ipſa ſolutum erit ab his, qui ſeminario contribuere tenentur. Vniones de beneficijs reſeruatis validæ ſunt, ſi modò factæ fuerint ante ipſorum vacationem, quod ſi poſt factam vacationem reperiantur, nullæ ſint, & prouiſi à Sede Apoſtolica mitti debent in poſſeſsionem dictorum beneficiorum. ¶ Non poteſt Epiſcopus vigore huius decreti applicare, & vnire ſeminario beneficia, quæ reſidentiam requirunt, veluti canonicatus, &c. Nec ea beneficia, quæ ſunt ad inferiorem collocationem. ¶ Nec canonicatus vniri poſſunt, neque etiam quæ cõmendata ſunt. ¶ Item neque beneficia iuris patronatus etiã Eccleſiaſtici vniri poſſunt ſeminario. ¶ Neque etiam quæ commendatæ ſunt. ¶ Neque quæ monaſterijs ſunt vnita, vel annexa. An autem aliquis poſsit ordinari ad titulum ſeminarij, cauſa inſeruiendi beneficijs vnitis ſeminario. Congregatio reſpondit, quod ſic, eo ſcilicèt modo, quo ſuprà annotatum eſt in cap. 2. ſeſsio. 21. ¶ Seminario debent vniri beneficia optima, ſi venit caſus vacationis. ¶ Beneficia ſimplicia, quæ per mortem vacarunt, poſ-

sont vniri per Episcopum seminario, licèt essent reseruata, vel affectata, nisi tamen alia beneficia simplicia, quæ iam vacassent in mense suo Episcopi, scilicèt prædicti, & quorum collatio ad Episcopum spectabat, non seminario vniuisset, sed alijs contribuisset, vel aliam vnionem factam non continuò enuntiasset, vel fortè exequutioni non demandasset. ¶ Episcopo Hostiensi concessum fuit, vt possit cogere clericos ad contributionem Collegij, aut seminarij, sed ad finem à Concilio præscriptum. ¶ Item rurale beneficium vniatur seminario ad præbendam lectoris ex nunc prout ex tunc, quandocunque, vel quomodocunque vacauerit, intelligitur vnitum. Item, qui in collegio illo per triennium studuerit, habet priuilegia data ipsis Vniuersitatibus. ¶ Episcopo Augustano propter merita sua concessum fuit, vt Prioratum sancti Viti vrbis Augustanæ seminario applicaret. ¶ Episcopo Herbipolensi à Gregorio Decimotertio concessum fuit, vt monasterium Monialium desertum, ne in hæreticorum manus veniret, seminario suo vniretur, idque fuit factum anno 1582.

e ¶ *Sed pro pensionibus.* Declara. Cardina. Portionarius contribuere debet seminario pro rata ad rationem illam, quam contribuit titulatis. ¶ In taxa seminario pro pensionibus soluenda est ea iuenda ratio, vt primùm inquiratur, quanta sit taxa antiqua vnius decimæ, cuius taxæ partem dimidiam beneficiatus persoluit: ex pensionibus verò remanebit proportionaliter habito respectu ad verum valorem beneficij, & taxam persolutam hoc modo; vid. si beneficium in taxa est, pro decima integra, putà ducat. triginta quidem à beneficiato persoluuntur, quæ sunt pars dimidiæ decimæ, attendatur postea ad verum beneficij valorem, nempè ducatorum 900. pensio verò fingatur 600. atque ita ex 30. seminario solutis beneficiatus viginti nomine pensionis, reliqua decem ratione beneficij præstabat.

f ¶ *Compellantur.* Declarat. Cardina. Si verò seminarium fuerit erectum: sed ante erectionem nullus potest cogi ad solutionem. Soluentes pensionem possunt retinere ratam taxæ debitam pro seminario, vt seminario sit satisfactum.

Seminarium si post decretum de seminarijs erectum est, non possunt Ordinarij pro illius contributione vltra quam se extendit id decretum quemquam grauare, sed in omnibus decretum est seruandum.

¶ Ea-

¶ Eadem sessione vigesima tertia cap. 18. de reformat.

Deputantur executores pro erectione, & conseruatione seminarij. Hoc dicit.

CAPVT XI.

SI Cathedralium, & aliarum maiorum Ecclesiarum Prælati, in hac seminarij erectione, eiusque conseruatione negligentes fuerint, ac suam portionem soluere detrectauerint, Episcopum, Archiepiscopus, Archiepiscopum, & superioris Synodus Prouincialis acriter corripere, eosque ad omnia suprà dicta cogere debeat, & vt quam primùm hoc sanctum, & pium opus vbicunque fieri poterit, promoueatur studiosè curabit. Rationes autem redditum huius seminarij Episcopus annis singulis accipiat, præsentibus duobus à Capitulo, & totidem à Clero ciuitatis deputatis.

¶ Eadem sessione vigesima tertia. cap. 18. de reform.

Scholasterias, vel aliud quodcunque legendi munus obtinentes tenentur docere iuuenes in seminario existentes. Hoc dicit.

CAPVT XII.

MT cum minori impensa huiusmodi scholis instituendis prouideatur, statuit sancta Synodus, vt Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alij locorũ Ordinarij, scholasterias g obtinentes, & alios, quibus est lectionis, vel doctrinæ munus annexum, ad docendum in ipsis scholis instituendos, per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneos substitutos, ab eisdem scholasticis eligendos, & ab Ordinarijs approbandos, etiam per subtractionem fructuum cogant, & compellant. Quod si iudicio Episcopi *h* digni non fuerint, aliũ, qui dignus sit, nominent, omni appellatione remota; quod si neglexerit, Episcopus ipse deputet. Docebũt autem prædicti, quæ videbuntur Episcopo expedire.

SVPER CAPVT XII.

g ¶ *Scholasterias.* Decis. Card. 200. Congregatio Cõcilij censuit decretum c. 18. sess. 23. ver. deinde non comprehendere scholasterias existentes in loco, in quo minimè erigendum est seminarium.

h ¶ *Quod*

h ¶ *Quod si iudicio Episcopi.* Declar. Cardin. Ante omnia in seminarijs conducendus est Grammaticus, & Musicus, qui pueros instruant, quorum si reperiantur Iesuitæ, cæteris anteponendi sunt. Licentias in Sacra Pagina, aut Iure Canonico, in qualibet Vniuersitate approbata non obstat, quod non esset ex illis, qui essent in illa religione, in qua esset Scholasteria.

¶ Eadem sessione vigesima tertia cap. 18. de reform.

Scholasteria non nisi personis idoneis conferantur, & aliter facta prouisio nulla sit. Hoc dicit.

CAPVT XIII.

DE cætero verò officia, vel dignitates illæ, quæ Scholasteria dicuntur, non nisi Doctoribus vel Magistris, aut Licentiatis in Sacra Pagina, aut in Iure Canonico, & alijs personis idoneis, & qui per se ipsos id munus explere possint, conferantur: & aliter facta prouisio nulla sit, & inualida; non obstantibus quibuscunque priuilegijs, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

¶ Eadem sessione vigesima tertia. cap. 18. de reform.

In Prouincijs, quæ paupertate laborant, quomodo erigi debeant seminaria. Hoc dicit.

CAPVT XIIII.

SI in aliqua Prouincia i Ecclesiæ tanta paupertate laborent, vt Collegium in aliquibus erigi non possit, Synodus Prouincialis, vel Metropolitanus cum duobus antiquioribus suffraganeis in Ecclesia Metropolitana, vel alia Prouinciæ Ecclesia commodiori vnum, aut plura Collegia, prout opportunum iudicabit, ex fructibus duarum, aut plurium Ecclesiarum, in quibus singulis Collegium commodè institui non potest, erigenda curabit, vbi pueri illarum Ecclesiarum educentur.

SVPER CAPVT XIIII.

i ¶ *Si in aliqua Prouincia.* Declar. Card. In Ecclesijs vbi adeò tenues sunt

sunt redditus, vt huiusmodi seminaria erigi non possint, prouideatur saltem expensis beneficia obtinentium de duobus Magistris, altero grammaticæ, altero musicæ. ¶ An beneficia vnius diœcesis aliàs per sanctissimum Dominum nostrum seminario clericorum alterius diœcesis, in qua existunt, erecto, & instituto; iuxta hoc decretum Concilij, illam portionem soluere censeantur, quam vigore eiusdem decreti impositam soluere consueuerunt, qui ante memoratam vnionem, beneficia ipsa in titulum, siuè commendam per 15. annos obtinuerunt? Congregatio censuit portionem detractam, & applicatam seminario non posse auferri, quia vnio, de qua agitur, applicatur tantùm illi seminario alterius diœcesis, in qua sunt fructus beneficij vniti, sed non eximi à portione priori seminario debita, & persolui solita: nam ius acquisitum fuit, & non potest tolli, non obstante Concilio illis verbis, nec enim exempta, nam illud habet locum in illis collegijs, & seminarijs ante Concilium erectis, vel dotatis, & ex talibus non detrahatur portio pro alio seminario: nos verò loquimur quando prius consueuit persolui, & posteà subsequuta fuit vnio. Quærebatur, an Fratres mendicantes, Monialès sancti Basilij, & Monachæ Carthusianæ pro grangijs, quæ omnes in ciuitate Hieracensi ante annum 1567. pro seminario sine vlla controuersia contribuerũt, possint etiam hodie cogi ad eandem rationem? Sacra Congregatio Concilij sub die 19. Martij 1587. rescripsit Episcopo Hieracensi his verbis: *Circa hoc fratres mendicantes esse exemptos ex Concilio hoc cap. Reliquos regulares ex priuilegio fœl. record. Pij Quinti, Moniales tamen teneri, nisi ob earum paupertatem aliqua bona possideant, quæ affecta sint à solutione decimarum.* ¶ An confraternitates numero 8. quæ oblationes incertas, & maximas habent, similiter contribuere teneantur? Congregatio rescripsit eidem Episcopo prædicto die: confraternitates tantum teneri ratione bonorum Ecclesiasticorum. ¶ An pensiones super curatis, & mensa episcopali, ad rationem simplicium curatorum taxari debeant? Sacra Congregatio rescripsit eidem Episcopo pẽsiones teneri pro rata illius taxæ, quæ ab Episcopo cum cõsilio deputatorum, ad præscriptum Concilij hoc cap. fuit imposita beneficijs ipsis, ex quorum fructibus soluuntur pensiones. ¶ An vbi non adsunt præbendæ in Cathedrali distributiones taxari debeant? Congregatio censuit, & rescripsit, eidem Episcopo, eodem die, non taxandas distributiones quotidianas. ¶ An qui habent præbendam in Cathedrali, & curatum in ciuitate ex dispensatione Apostolica pro

diſtributionibus merè quotidianis. ¶ An illuſtriſsimi DD. Cardinales pro Abbatijs, & beneficijs eorum ad ſimplicium rationem ſint taxandi? Sacra Congregatio reſcripſit eiſdem DD. Cardinalibus exiſtimari, etiam eos teneri iuxta taxam ab Epiſcopo, & deputatis, vt ſuprà, legitimè factam. ¶ An equites Hieroſolymitani pro grangijs contribuant? Congregatio reſcripſit eidem eodem die, Hieroſolymitanos equites non teneri. ¶ An Abbatiæ, & beneficia, quæ habent Eccleſias matrices in alia diœceſi, contribuant? Sacra Congregatio eodem die reſcripſit eidem, Abbatias, de quibus agitur, teneri, ſi bona, quæ habent in diœceſibus, ſint propria alicuius Eccleſiæ ibidem ſitæ, quæ tanquam membrum ſubiecta ſit, aut vnita Eccleſiæ monaſterijs in aliena diœceſi exiſtenti. ¶ Sanctiſsimus Dominus noſter Gregorius XIII. relatione Congregationis Concilij audita reſpondit, quod Epiſcopus Termularum, qui erexerat ſeminarium anno 1575. Sanct. mem. & impoſuit taxam ſecundùm Concilium Prouinciale Benauenti, cùm ſit Epiſcopus in quaſi poſſeſsione exigendi à toto clero diœceſis, non obſtante quòd ſeminarium fuerit erectum ante prædictum decretum, Epiſcopum rectè poſſe exigere taxam impoſitam die 7. Octobris. 1580. reclamauerat enim Abbas ſanctæ Mariæ Montisleſigliæ eiuſdem diœceſis.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima tertia. cap. 18. de reform.

In amplis diœceſibus plura ſeminaria fieri poterũt. Hoc dicit.

CAPVT XV.

IN Eccleſijs amplias diœceſes habentibus poſsit Epiſcopus vnum, vel plura in diœceſi, prout ſibi opportunum videbitur, habere ſeminaria: quæ tamen ab illo vno, quod in ciuitate erectum, & conſtitutum fuerit, in omnibus dependeant.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima tertia cap. 18. de reformat.

Conſeruatores ſeminariorum, qui eſſe debeant. H. d.

CAPVT XVI.

SI vel pro vnionibus, ſeu pro portionum taxatione, vel aſsignatione, & incorporatione, aut qualibet alia ratione, difficultatem aliquam oriri contigerit: ob quam huius

ius seminarij institutio, vel conseruatio impediretur, aut perturbaretur: Episcopus cum *k* suprà deputatis, vel Synodus Prouincialis pro regionis more, pro Ecclesiarum, & beneficiorum qualitate, etiam suprà scripta, si opus fuerit, moderando, aut augendo, omnia & singula, quæ ad fœlicem huius seminarij profectum, necessaria, & opportuna videbuntur, decernere, ac prouidere, valeat.

SVPER CAPVT XVI.

k ¶ *Cum suprà deputatis*. Concordat caput. si Cathedralium. supra eodem.

¶ Item sessione vigesima quarta. ca. 12. de reformat.

Saltim dimidia pars Canonicatuum conferri debet Magistris, seu Doctoribus, vel Licenciatis. Hoc dicit.

CAPVT XVII.

HOrtatur sancta Synodus, *l* vt in Prouincijs, vbi id commodè fieri potest dignitates omnes, *m* & saltem dimidia pars canonicatuum, in Cathedralibus Ecclesijs, & Collegiatis insignibus conferantur tantùm Magistris, *n* vel Doctoribus, *o* aut etiam Licentiatis in Theologia, vel Iure Canonico.

SVPER CAPVT XVII.

l ¶ *Hortatur sancta Synodus*. Declarat. Cardina. Concilium hîc hortatur, non præcipit, vt vbi id commodè fieri potest, dignitates in Cathedralibus Ecclesijs, & Collegiatis insignibus conferantur tantùm Magistris, vel Doctoribus, vel etiam Licentiatis in Theologia, vel Iure Canonico.

m ¶ *Dignitates omnes*. Declarat. Cardin. Principalis dignitas in Ecclesia Collegiata exempta, cui ordinaria iurisdictio cum omnibus iuribus Episcopalibus competit, necessariò non debet conferri Doctori vel Licentiato, cum id nunquam per Tridentinum Concilium caueatur, & hoc non præcipiat, sed solùm hortetur, vt suprà dictum est cap. 2. sessio. 23.

n ¶ *Conferantur tantùm Magistris*. Declarat. Card. Congregatio censuit in his, qui Subdiaconi, aut Diaconi, aut presbyteri sunt, petuntque admitti ad Cathedralis Ecclesiæ canonicatus, qui cum

ordinem ſacrum, quem ipſi habent, requirunt, ſibi in forma dignitatum collatos, non opus eſſe examine, quod ad explorandum literaturam pertinet: eos verò, qui ſacros ordines nondum ſuſceperunt, examinandos eſſe, an illa habeant elementa doctrinæ, quæ ex præſcripto Concilij Tridentini neceſſaria ſunt illi ſacro ordini, qui Canonicatui, quem conſequi volunt, erit annexus.

o ¶ *Vel Doctoribus.* Deciſ. Card. 86. Congregatio Concilij cenſuit exiſtentibus Doctoribus in Capitulo, neceſſariò vnum ex illis in Vicarium eſſe eligendum, alioquin deputationem ad Metropolitanum deuolui.

¶ Item ſeſſione vigeſima quinta. cap. 4. de refor. regul.

Regulares ſtudentes extra Conuentum, ſi deliquerint puniuntur ab Ordinarijs. Hoc dicit.

CAPVT XVIII.

REgulares, qui ſtudiorum cauſa ad Vniuerſitates mittuntur, in conuentibus tantùm habitent: alioquin ab Ordinarijs contra eos procedatur. *a*

SVPER CAPVT XVIII.

a ¶ *Alioquin ab Ordinarijs contra eos procedatur.* Cõcordant decreta, quæ loquuntur de correctione regularium extra Monaſterium degentium: videlicet cap. 2. inf. de priuileg. & cap. 1. inf. de accuſationibus.

¶ Eadem ſeſſione vigeſima quinta. cap. 2. de reform.

Vniuerſitatum, ac Studiorum generalium maxima cura habenda eſt. Hoc dicit.

CAPVT XIX.

OMnes ij, ad quos Vniuerſitatum, & ſtudiorum generalium cura, *p* viſitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, vt ab eiſdem Vniuerſitatibus canones, & decreta huius ſanctæ Synodi integrè recipiantur, ad eorumque normam Magiſtri, & Doctores, & alij in eiſdem Vniuerſitatibus, ea, quæ Catholicæ fidei ſunt doceãt, & interpretentur, ſeque ad hoc inſtitutum initio cuiuſlibet anni ſolemni iuramento adſtringant: ſed etſi

etsi aliqua alia, in prædictis Vniuersitatibus correctione, & reformatione digna fuerint ab eisdem, ad quos spectat, pro religionis, & disciplinæ Ecclesiasticæ augmento emendentur, & statuantur. Quæ verò Vniuersitates immediatè, Summi Romani Pontificis protectioni, & visitationi sunt subiectæ, has sua Beatitudo per eius delegatos eadem, quâ suprà ratione, & prout ei vtilius visum fuerit, salubriter visitari, & reformari curabit.

SVPER CAPVT XIX.

p ¶ *Studiorum generalium cura.* Declar. Cardin. Decretum est, vt fiat Bulla, quæ in omnibus Gymnasijs Lectores omnes iubeat profiteri Catholicam fidem, iuxta tempus à Bulla præfinitum, & eos, qui Doctoratus insignibus ornandi sunt, non prius ornari, quàm seruata sit eorum fides, & vita Catholica, de quibus omnibus fiat processus in forma gratis per promotores in Collegio, antequam approbentur ad sumptionem gradus. ¶ Episcopus debet autoritate propria curare, vt professio fidei iuxta formam Bullæ Pij Quarti, fiat ab his, qui in Gymnasijs diœcesis suæ gradus doctoratus deposcant; in reliquis alijs prædicta Bulla seruetur, quæ incipit: *In sacrosancta.* ¶ Irriti sunt doctoratus, in quibus adhibita nō fuit professio fidei iuxta Bullā Pij IIII iam dictā. § Idē Pius IIII. per aliam Bullam ad hanc fidei professionē teneri voluit omnes Doctores, Magistros, Regētes, & alios quoscūq; artis, & facultatis professores, siue clerici, siue laici sint, vel cuiuscunque Ordinis regulares, qui docere, vel promoueri voluerint. § Ordinarij eorum locorum, vbi studia vigent, negligentes à Doctoribus hanc fidei professionem exigere puniendi sunt. ¶ Ad emittendam hanc fidei professionem, tenētur omnes docentes artes liberales, qui antequam ad docendum admittantur, possunt arbitrio Episcopi prohiberi, donec de eorum omnibus informationem susceperit. ¶ Idem dicendum est, de his, quibus per aliquam Vniuersitatem testimonium conceditur, & hoc non solùm Bullæ Pij Quarti, sed etiam Concilij Tridentini decreto conforme est. ¶ Congregatio censuit Bullam Pij Quarti de edenda fidei professione locum etiam habere in docentibus prima principia Grammaticæ, Arithmeticæ, Musicæ, & aliarum artium, licèt publica Schola non faciat informationem, & processum summarium, quantùm Episcopo sufficere videbitur. ¶ Quòd verò ad pœnas in eadem Bulla contentas, censuit in locis, in quibus non sunt Gymnasia publica, dictam Bullam non videri eas Ordinarijs imposuisse, si patiantur aliquem quoquomodo docere literas, prius

quam fidei professionem faciat. ¶ Item per eandem Bullam de suprà dictis omnibus debet fieri summarius processus circa religionem fidemq; Catholicam istorũ, quantùm Episcopo sufficere videbitur.

De vita, & honestate Clericorum.

TITVLVS SEXTVS.

¶ In sessione secunda Concilij Tridentini.

De disciplina seruanda ab Episcopis, & ab eorum familiaribus. H. d.

CAPVT PRIMVM.

VOniam oportet *a* Episcopos esse irreprehensibiles, sobrios, castos, domui suæ benè præpositos, hortatur sancta Synodus, vt ante omnia, quilibet in mensa *b* seruet sobrietatem, moderationemque ciborum: deinde cum in eo loco sæpè otiosi sermones oriri soleant, *c* vt in ipsorum Episcoporum mensis diuinarum Scripturarum lectio admisceatur. Familiares verò suos, vnusquisque instruat, & erudiat, ne sint rixosi, vinosi, impudici, cupidi, elati, blasphemi, & voluptatum amatores, vitia demum fugiant, & virtutes amplectantur, & in vestitu, & cultu, & omnibus actibus honestatem præseferant, sicut decet ministros ministrorum Dei.

De vita, & honestate Clericorum.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Episcopos esse irreprehensibiles.* Concordat Apostolus. 1. ad Timotheum. 3.

b ¶ *Seruet sobrietatem.* Concordat Apostolus in epist. ad Titum. 1. & 1. Timoth. 3. cap. fin. 2. quæst. 7. Concil. Tolet. III. cap. 7. Concil. Rhem. c. 17. Euse. Pap. in 4. decret. c. exemplo. inf. eod. Euse. I. ep. 3.

c ¶ *In ipsorum Episcoporum mensis.* Concordat Eusebius Papa. I. epistola. 3.

¶ Ea-

¶ Eadem Sessione secunda.

De mitissima verborum prolatione in Synodo obseruanda H.d.

CAPVT SECVNDVM.

IN sententijs dicendis, *d* iuxta Toletani Concilij statutum, in loco benedictionis considentibus Domini sacerdotibus, nullus debeat, aut immodestis vocibus perstrepere, aut tumultibus perturbare, nullis etiam falsis vanisve, aut obstinatis disceptationibus contendere: sed quidquid dicatur, sic mitissima verborum prolatione temperetur, vt nec audientes offendantur, nec recti iudicij acies perturbato animo inflectatur.

SVPER CAPVT SECVNDVM.

d ¶ *In sententijs dicendis.* Concordat Concilium Toleta. XI. cap. 1. Concilium Constant. sessio. 1, in princ. cap. in loco. 5 quæst. 4. Concil. Tolet. IIII. cap. 3.

¶ Item Sessione sexta. cap. 1. de refor.

Maioribus Ecclesijs præfecti admonentur vigilare, & ministerium suum implere. H.d.

CAPVT TERTIVM.

OMnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesijs, quibuscunque, quouis nomine, ac titulo præfectos monet sancta Synodus, ac monitos esse vult, vt, *e* attendentes sibi, & vniuerso gregi, in quo Spiritus sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo, vigilent, sicut Apostolus præcipit, *f* in omnibus laborent, & ministerium suum impleant.

SVPER CAPVT TERTIVM.

e ¶ *Attendentes sibi.* Ita habetur Actu. 20.

f ¶ *Apostolus præcipit.* Concordat 2. Timot. 4. Ioan. 10. cap. sit tector. 43. d. cap. aduersus. 7. quæst. 1. c. nisi. de renunt.

¶ Item

¶ Item Seſsione decima quarta de reform. in princ.

Maximè cauendum eſt Epiſcopis, ne Clerici inhoneſtam vitam ducant. Hoc dicit.

CAPVT QVARTVM.

CVM propriè Epiſcoporum munus ſit, *g* ſubditorum omnium vitia redarguere, hoc illis præcipuè cauendum erit, ne clerici, præſertim ad animarum curam conſtituti, criminoſi ſint, néve inhoneſtã vitam ipſis conniuentibus ducant: nam ſi eos prauis, & corruptis moribus eſſe permittant, quo pacto laicos, *h* de ipſorum vitijs redarguent, qui vno ab eis ſermone conuinci poſſent, quòd clericos ipſis patiantur eſſe deteriores? Qua etiam libertate laicos corripere poterunt ſacerdotes, *i* cùm tacitè ſibi ipſi reſpondeant, eadem ſe admiſiſſe, quæ corripiunt? Monebunt propterea Epiſcopi ſuos clericos, in quocunque ordine fuerint, vt conuerſatione, ſermone, & ſcientia commiſſo ſibi Dei populo præeant; memores eius, quod ſcriptum eſt: *k Sancti eſtote, quia ego Sanctus ſum.* Et iuxta Apoſtoli vocem: *l Nemini dent vllam offenſionem, vt non vituperetur miniſterium eorum: ſed in omnibus exhibeant ſe ſicut miniſtros Dei:* nec illud Prophetæ dictum *m* impleatur in eis; Sacerdotes Dei contaminant ſancta, & reprobant legem.

SVPER CAPVT IIII.

g ¶ *Epiſcoporum munus ſit.* Concordat Concil. Tolet. IX. in principio cap. 1. & cap. omnes. inf. de accuſat. cap. irrefragabili. in princ. de officio Ordinarij.

h ¶ *Quo pacto laicos.* Concordat Apoſto. in epiſt. 1. ad Cor. 9. c. quid autem. 8. q. 1.

i ¶ *Corripere poterunt.* Concordat tex. in cap. vlt. 25. diſtinctio. cap. vna tantùm. 26. diſtinct. cap. ſicut hi. §. neceſſe. 47. diſtinct. cap. in ſacerdotibus. 61. diſtinct.

k ¶ *Quod ſcriptum eſt.* Leuiti. 11. & 1. Petri. 1. & cap. propoſuiſti. 81. diſtinct.

l ¶ *Iuxta Apoſtoli vocem.* Quæ habetur in epiſt. 2 Corinth. 6. cap.

m ¶ *Illud Prophetæ dictum.* Concordat illud Ezech. c. 22. *Sacerdotes eius contempſerunt legem meam, & polluerunt ſanctuaria mea.* Et illud Soph. 3. *Sacerdotes eius polluerunt ſanctum, iniuſtè egerunt contra legẽ.*

¶ Ea-

¶ Eadem sessione decima quarta. cap. 6. de reformat.

Clerici coerceri debent ab Episcopis ad deferendum habitum clericalem honestum, & illorum ordini congruentem. H. d.

CAPVT QVINTVM.

QVia (&si habitus non facit Monachum) *n* oportet tamen clericos vestes proprio congruentes ordini semper deferre, vt per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant: tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas, religionisque contemptus, vt propriam dignitatem, & honorem clericalem parui pendentes, *o* vestes etiam deferant publicè laicales, pedes in diuersis ponentes, vnũ in diuinis, alterũ in carnalibus: propterea omnes Ecclesiasticæ personæ, quantũcunq; exemptæ, quæ aut in sacris fuerint, aut dignitates, personatus, officia, aut beneficia qualiacunque Ecclesiastica obtinuerint, si posteà quàm ab Episcopo suo, etiam per edictum publicum, moniti fuerint honestum habitum clericalem illorum ordini, ac dignitati congruentem, & iuxta ipsius Episcopi ordinationem, & mandatum non detulerint, per suspensionem ab ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus redditibus, & prouentibus ipsorum beneficiorum, necnon si semel correpti, denuò in hoc deliquerint, etiam per priuationem officiorum & beneficiorum huiusmodi coerceri possint, & debeant constitutionem Clementis V. in Concilio Vienensi editam, quæ incipit: *Quoniam, innouando, & ampliando.*

SVPER CAPVT V.

n ¶ *Oportet tamen clericos.* Concordat Conci. Matisc. on. c. 3.

o ¶ *Vestes etiam.* Concordat tex. in cap. porrectum, & cap. ex parte, de regularibus. cap vlt. 41. dist.

p ¶ *Constitutionem Clementis V.* Hæc constitutio habetur in Clem. 2 de vita, & honestate cleric. cuius tenor talis est. *Quoniam, qui abiectis vestibus proprio congruẽtibus ordini alias assumere, & in publico portare rationabili causa cessante præsumit: professorum illius Ordinis prærogatiua se reddit indignũ: præsenti cõstitutione sancimus, quod quicunq; clericus virgata, vel partita veste publicè vtetur (nisi causa rationabilis subsit) si beneficiatus extiterit, per sex menses à perceptione fructuum beneficiorum, quæ obtinet fit eo ipso suspensus. Si verò beneficiatus non*

fuerit, in ſacris tamen ordinibus citra ſacerdotium conſtitutus per idem tempus reddatur eo ipſo inhabilis ad Eccleſiaſticum beneficium obtinendum. Idem quoque cenſemus de clericis alijs veſtem talem ſimul, & tonſuram deferentibus publicè clericalem. Dignitatem verò, perſonatum, ſeu beneficium aliud obtinens, cui cura immineat animarum, necnon cæteri in ſacerdotio conſtituti, ac religioſi quilibet, quos oportet per decentiam habitus extrinſeci morum intrinſecam honeſtatem oſtendere: ſi (præter quã ex cauſa rationabili) publicè veſtem ferant huiuſmodi, aut infulam, ſeu pileum lineum publicè portent in capite: ſint eo ipſo beneficiati videlicet à perceptione fructuũ beneficiorum, quæ obtinent ſuſpenſi per annum. Cæteri verò ſacerdotes, & religioſi quilibet per idem tempus reddantur inhabiles ad quodcunque beneficium Eccleſiaſticum obtinendum. Sed & tales, & cæteri quicunque clerici vtentes epithogio, ſeu tabardo foderato vſque ad oram, ita breui quod veſtis inferior notabiliter videatur, epithogium ipſum ſeculares clerici, & religioſi adminiſtrationem habentes teneantur infra menſem dare pauperibus. Cæteri verò religioſi adminiſtrationem non habentes: infrà iſtud tempus illud teneãtur ſuis ſuperioribus aſſignare impios vſus aliquos conuertendum. Alioquin beneficiati ſuſpenſionis, cæteri verò inhabilitatis pœnas prædictas per idem tempus ſe nouerint incurriſſe. Huic inſuper adijcimus ſanctioni: vt clerici præſertim beneficiati cappis ſcacatis rubeis, aut viridibus publicè non vtantur.

¶ Item Seſsione vigeſima ſecunda. cap. 1. de reform.

Quæ aliàs de clericorum vita, & honeſtate ſancita fuerunt, eadem in poſterum eiſdem pœnis, vel maioribus, arbitrio Ordinarij imponendis, obſeruentur appellatione executionem non impediente. H. d.

CAPVT VI.

NIhil eſt, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum aſſiduè inſtruat, quàm eorum vita, & exemplum, qui ſe diuino miniſterio dedicarunt. Cũ enim à rebus ſæculi in altiorem ſublati locum conſpiciantur, in eos tanquam ſpeculum, q reliqui oculos conijciunt, ex iſſque ſumunt, quod imitentur. Quapropter ſic decet omninò clericos in ſortem Domini vocatos, vita morelque ſuos omnes componere, vt habitu, geſtu, inceſſu, ſermone, aliiſque omnibus rebus, nihil niſi graue, moderatum, ac religione plenum præſeferant, leuia etiam delicta, quæ in ipſis maximè

maximè essent effugiant, vt eorum actiones, cunctis afferant venerationem. Cùm igitur quò maiori in Ecclesia Dei, & vtilitate, & ornamento hæc sunt, ita etiam diligentiùs sint obseruanda; statuit sancta Synodus, vt qui aliàs à Summis Pontificibus, & à sacris Conciliis de clericorum vita, honestate, cultu, doctrinaque retinenda, ac simul de luxu comessationibus, choreis, aleis, luxibus, ac quibuscunque criminibus, necnon secularibus negotijs fugiendis copiosè, ac salubriter sancita fuerunt, eadem in posterum ijsdem pœnis, vel maioribus arbitrio Ordinarij imponendis obseruentur: nec appellatio ſ executionem hanc, quæ ad morum correctionem pertinet suspendat. Si qua verò ex his in desuetudinem abijsse comperierint: ea quam primùm in vsum reuocari, & ab omnibus accuratè custodiri studeant, non obstantibus consuetudinibus quibuscunque, ne subditorum neglectæ emendationis ipsi condignas, Deo vindice, pœnas persoluant.

SVPER CAPVT VI.

q ¶ *In eos tanquam speculum.* Concordat illud Matthæ. 5. *Sic luceat lux vestra coram hominibus.* &c. Et illud ad Tit. 2. *In omnibus te ipsum præbe exemplum bonorum operum.* & tex. in cap. qualiter. in 2. de accus. cap. Clericus. 21. d.

r ¶ *Quæ aliàs à Summis Pontificibus.* Videlicet in iure veteri per omnes titulos de vita, & honestate Clericorum. cap. Non oportet. in 2. de consecratione. d. 5. ca. Canonum. 14 quæst. 3. cap. Credo. 21. q. 3. Conc. Carthag. I. can. 6. & Carthag. III. c. 15. Conc. Chalced. can. 2. Conc. Arel. II. c. 14.

ſ ¶ *Nec appellatio.* Concordat cap. Episcopi. inf. de accus. cap. 1. infra. de appellationibus.

¶ Item sessione vigesima quarta cap. 12. de reformat.

De disciplina eorum, qui Ecclesijs Cathedralibus, aut Collegiatis inseruiunt. Hoc dicit.

CAPVT VII.

OBTINENTES in Ecclesijs Cathedralibus, aut Collegiatis Dignitates, Canonicatus, præbendas, aut portiones veluti descenti tã in Ecclesia, quã extra assiduè vtatur: t ab

illicitiſque venationibus, aucupijs, choreis, tabernis, luxibuſque abſtineant: atque ea morum integritate polleant, vt meritò Eccleſiæ ſenatus dici poſsit.

SVPER CAPVT VII.

t ¶ *Aſsiduè vtantur.* Concordat Concil. Turonen. III. c. 8. Concil. Agath. ca. 55. cap. Epiſcopum. 34. d. cum ſimil.

¶ Item ſeſsione vigeſima quinta. c. 1. de refor. in communi.

Epiſcopi ita mores ſuos componant, vt reliqui ab eis virtutum exempla petere poſsint. Hoc dicit.

CAPVT OCTAVVM.

OPtandum eſt, vt ij, qui Epiſcopale miniſterium ſuſcipiunt, quæ ſuæ ſint partes, agnoſcant: ac ſe non ad propria commoda, non ad diuitias, aut luxum, ſed ad labores, & ſollicitudines pro Dei gloria vocatos eſſe intelligant. Nec enim dubitandum eſt, *u* & fideles reliquos ad religionem innocentiamq; facilius inflammandos, ſi præpoſitos ſuos viderint, non ea, quæ mundi ſunt, ſed animarum ſalutem, ac cœleſtem patriam cogitantes. Hæc cum ad reſtituendam Eccleſiaſticam diſciplinam præcipua eſſe ſancta Synodus animaduertat, admonet Epiſcopos omnes, vt ſecum ea ſæpè mediantes, factis etiam ipſis, ac vitæ actionibus, quod eſt veluti perpetuum quoddam prædicandi genus, ſe muneri ſuo conformes oſtendant: in primis verò ita mores ſuos omnes componant, vt reliqui ab eis fragilitatis, modeſtiæ, continentiæ, ac quæ nos tantopere commendat Deo, ſanctæ humilitatis *a* exempla petere poſsint.

SVPER CAPVT VIII.

u ¶ *Nec enim dubitandum eſt.* Concordat tex. in cap. magnæ. de voto. cap. qualiter. in 2. de accuſat. cap. præcipuè. 11. q. 3. cap. 1. ſup. de ætate, & qualitate.

a ¶ *Sanctæ humilitatis.* Concordant plurima ſacræ Scripturæ loca, videlicet Pſalm. 101. Eccleſiaſt. 3. 35. & 66. Matth. 10. & 18. Eſai. 66. cum ſimilibus.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quinta. c. 1. de refor. in cõmu.

Totum vitæ genus Epiſcoporum debet ſanctitatem præ ſe ferre. H. d.

CAP.

CAPVT IX.

Xemplo Patrum nostrorum, *b* in Concilio Carthaginensi sancta Synodus non solùm iubet, vt Episcopi modesta supellectili, & mensa, ac frugali victu contenti sint, verùm etiã in reliquo vitæ genere, ac tota eius domo caueant, ne quid appareat, quod à sancto hoc instituto sit alienum, quodque non simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum præseferat.

SVPER CAPVT IX.

b ¶ *Exemplo Patrum nostrorum.* Concordat Conc. Carthagin. IIII. ca. 15. Conc. Tolet. III. cap. 7. cap. Episcopus, 41. distin. cap. pro reuerentia. 44. distinct.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. cap. 1. de reform. in cõmuni.

Res Ecclesiasticæ consanguineis Episcoporum conferri non debent, nisi adsit paupertatis titulus. Hoc dicit.

CAPVT X.

Minùs sancta Synodus Episcopus interdicit, *c* ne ex reditibus Ecclesiæ consanguineos, familiaresve suos augere studeant: cum, & Apostolorum canones *d* prohibeant, ne res Ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis donent: sed si pauperes sint, ijs, vt pauperibus distribuant: eas autem non distrahant, nec dissipent illorum causa: imò quàm maximè potest, eos sancta Synodus monet, vt omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosque carnis affectum, vnde multorum malorum in Ecclesia seminarium extat, penitùs deponant.

SVPER CAPVT X.

c ¶ *Episcopis interdicit:* Concordat Concil. Antioch. cap. 25. cap. quisquis. cap. sint manifestè. cap. Episcopus. cap. res Ecclesiæ, cum sequent. 12. quæst. 2.

d ¶ *Apostolorum canones.* Videlicet can. Apostol. 39. & 75.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. c. 1. de refor. in communi.

Iura suprà dicta etiam ad Ecclesiæ Cardinales pertinent. H. d.

CAPVT XI.

Væ de Episcopis dicta sunt, eadem non solùm in quibuscunque beneficia Ecclesiastica, tàm secularia, quàm regularia obtinentibus pro gradus sui conditione obseruari, sed & ad sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales e pertinere decernit: quorum consilium apud sanctissimum Romanum Pontificem, cum ijs vniuersalis Ecclesiæ administratio nitatur, nefas videri potest, non ijs etiam virtutum insignibus, ac viuendi disciplina eos fulgere, quæ meritò omnium in se oculos conuertant.

SVPER CAPVT XVI.

e ¶ *Ad sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales.* Concordat Concil. Lateranen. sub Leo. X. sessio. 9. de refor. Curiæ.

De Clericis coniugatis.

TITVLVS SEPTIMVS.

¶ In sessione vigesima tertia Concilij Tridentini. c. 6. de ref.

Innouatur quædam Constitutio Bonifacij VIII. H. d.

CAPVT PRIMVM.

N Clericis coniugatis seruetur constitutio Bonifacij VIII. *f* quæ incipit, *Clerici, qui cum vnicis*: modò hi clerici, alicuius Ecclesiæ seruitio, vel ministerio ab Episcopo deputati, eidem Ecclesiæ seruiant, vel ministreat, & clericali habitu, & tonsura vtuntur: g nemini quoad hoc priuilegio, vel consuetudine, etiam immemorabili, suffragante.

De Clericis coniugatis.

SVPER CAPVT PRIMVM.

f ¶ *Constitutio Bonifacij VIII.* Hæc constitutio refertur in cap. vni. de Clericis coniugatis. in sexto. cuius tenor talis est.

Cleri-

Clerici, qui cum vnicis, & virginibus contraxerunt, si tonſuram & veſtes deferant clericales priuilegium retineant canonis ab Innocentio Papa Secundo prædeceſſore noſtro editi in fauorem totius ordinis clericalis. Et cum iuxta Pariſienſe Concilium, nullus clericus diſtringi, aut condemnari debeat à iudice ſeculari: præſenti declaramus edicto huiuſmodi clericos coniugatos pro commiſſis ab eis exceſsibus, vel delictis trahi non poſſe criminaliter, aut ciuiliter, aut ad iudicium ſeculare: nec ab ipſis ſecularibus iudicibus eos debere perſonaliter, vel etiam pecunialiter (nec per vnam viam concedatur eiſdem iudicibus: quod per aliam denegatur) vllatenus condemnari. In cæteris autem, vel niſi vt præmittitur tonſuram, vel veſtes deferant clericales, etiam in præmiſſis eos gaudere nolumus, priuilegio clericali.

g ¶ *Clericali habitu, & tonſura vtantur.* Declaratio. Cardin. Cenſuit Congregatio clericorum coniugatorum, qui poſt dimiſſum habitum, & tonſuram clericalem pro delicto aliquo in Curia laicali. cap. Citatus, in contumaciam condemnatus fuerit, ſi deinde reaſſumpto habitu, & tonſura (modò non in fraudem) Eccleſiæ inſeruiat, iuxta hoc decretum non poſſe à iudice laico propter id delictum in carcerem conijci, aut perſonaliter adſtringi. Facit cap. ſi iudex laicus. de ſententia excommunicationis in 6. Oldrald. conſil. 2. ¶ Quidam clericus charactere inſignitus beneficium Eccleſiaſticum obtinuit, cui poſtea animo vxorem ducendi vna cum clericatu renunciauit, deinde non ſequuto matrimonio clericalem habitum reaſſumpſit, & aliud beneficium exigui redditus adeptus eſt: dubitatur, an gaudeat priuilegio fori? Congregatio die 11. Iunij. 1575. cenſuit gaudere: quia clericali priuilegio renuntiare non poteſt, cum in fauorem totius ordinis renuntiatum ſit cap. ſi diligenter. & ibi glo. de foro comp. Dec. in cap. tua. de apoſt. Rolan. conſi. 4. volum. 1. nume. 9. ¶ Epiſcopus autoritate ſua ordinaria cum ſibi ſubdito viro bigamo, qui aliàs cum duabus virginibus ſucceſsiuè legitimum matrimonium contraxerit, & conſummauerit, & modò defunctæ ſunt, diſpenſare non poteſt, vt primam tonſuram, & beneficia ſimplicia à ſe vel ab alijs accipiat, Ita cenſuit Congregatio die 30. Ianuarij.

De Cle-

De Clericis peregrinis.

TITVLVS OCTAVVS.

In ſeſsione vigeſima tertia Concilij Tridentini. c. 16. de refor.

CAPVT VNICVM.

NVllus Clericus peregrinus *h* ſine commendatitijs ſui Ordinarij literis, *i* ab vllo Epiſcopo ad diuina celebranda, & ſacramenta adminiſtranda admittatur. *k*

De Clericis peregrinis.

SVPER CAPVT VNICVM.

h ¶ *Nullus Clericus peregrinus.* Concordat Conc. Carthag. I. c. 5. & Cartha. II. c. 28. & Laodic. c. 41. & 42. cap. Fraternitati. de Cleri. non reſid. cap. Extraneo. cum duobus ſeq 71. diſt.

i ¶ *Sine commendatitijs ſui Ordinarij literis.* Deciſ. Cardin. 189. Congregatio Concilij cenſuit ius concedendi literas, commendatitias, ſine quibus ex decreto Concilij cap. 16. ſeſsio. 23. clericus peregrinus ad diuina celebranda, & ſacramenta adminiſtranda admitti non debet, eſſe obtinendas ab eo, qui huiuſmodi clerici Ordinarius fuerit. Item declar. Card. Neque poſſent cogi ordinati ad titulum patrimonij, qui in certis diebus vagantur, vt deſerviant aliquibus diebus Eccleſijs, veluti diebus feſtiuis.

k ¶ *Ad ſacramenta adminiſtranda.* Deciſ. Card. 77. Congregatio Cõcilij cenſuit Epiſcopum poſſe admittere ſacerdotes exteros habentes literas dimiſſorias ſuorum Ordinariorum ad ſacramenta adminiſtranda, dummodò illi verè idonei ſint. ¶ Item deciſ. Cardin. 125. An Epiſcopus loci Ordinarius prohiberi poſsit, ne regulares in eorum Eccleſijs, ſacerdotes ſeculares exteros diuina officia celebrare permittant, niſi prius ab ipſo Epiſcopo viſis literis commendatitijs ipſi ſacerdotes admiſsi fuerint. Congregatio Concilij cenſuit poſſe.

De Cle-

De Clericis non resident. in Eccles. vel præb.

TITVLVS NONVS.

¶ In sessione sexta. Conci. Trid. cap. 1. de reformat.

Prælati non residẽtes minimè prossunt, ministerium suum adimplere. H.d.

CAPVT PRIMVM.

Mplere suum ministerium Cathedralibus Ecclesijs præfecti nequaquam posse sciant, si greges sibi commissos mercenariorum more deserant; atque ouium suarum quarum sanguis de eorum est manibus à supremo iudice requirendus, *a* custodiæ minimè incumbant: cum certissimum sit non admitti pastoris excusationem, si lupus oues comedit, & pastor nescit.

De Clericis non residentibus.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *A supremo iudice requirendus.* Concordat Scriptura sacra. Ezech. 3. & 33. & tex. in cap. Ephesijs. 43. d. c. 1. 13. q. 1. cap. eadem. sup. de ætate, & qualitate.

¶ Eadem Sessione sexta. cap. 1. de refor.

Innouantur antiqui canones aduersus non residentes promulgati: & rursus decernitur modus procedendi contra Episcopos absentes. H.d.

CAPVT SECVNDVM.

Via nonnulli, quod vehementer dolendum est, hoc tempore reperiuntur, qui propriæ etiam salutis immemores, terrenaque cœlestibus, ac diuinis humana præferentes, in diuersis Curijs vagantur, aut in negotiorum temporaliũ solicitudine ouili derelicto, atque ouium sibi commissarum cura neglecta, se detinent occupatos: placuit sacrosanctæ Synodo antiquos

canones; *b* qui temporum, atque hominum iniuria penè in desuetudinem abierunt, aduersum non residentes promulgatos innouare quæ admodum virtute præsentis decreti innouat, ac viterius pro firmiori eorumdem residentia, & reformandis in Ecclesia moribus, in hunc, qui sequitur, modum statuere, atque sancire. Si quis à Patriarchali Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali Ecclesia sibi quocúque titulo, causa, nomine, seu iure commissa, quacunque, ille dignitate, gradu & præeminentia præfulgeat, legitimo impedimento, seu iustis, & rationabilibus causis *c* cessantibus, sex mensibus continuis extra suam diœcesim morando ab fuerit, quartæ partis fructuum vnius anni, fabricæ Ecclesiarum, pauperibus loci per superiorem Ecclesiasticum applicandorum, pœnam ipso iure incurrat. Quod si per alios sex mẽses in huiusmodi absentia perseuerauerit, aliam quartam partem fructuum similiter applicandam eo ipso amittat. Crescente verò contumacia, vt seueriori sacrorum canonum censuræ subijciatur, Metropolitanus, suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum verò absentem suffraganeus Episcopus antiquior residens, pœna interdicti ingressus, Ecclesiæ, eo ipso incurrẽda infra tres menses per literas, seu Nũtiũ Romano Põtifici denuntiare teneatur: qui in ipsos absentes, prout cuiusque maior, aut minor, contumacia exegerit, supremæ sedis autoritate animaduertere, & Ecclesijs ipsis de pastoribus vtilioribus *d* prouidere poterit, sicut in Domino nouerit salubriter expedire.

SVPER CAPVT SECVNDVM.

b ¶ *Antiquos canones.* Videlicet c. peruenit cum multis seq. 7. q. 1. de cler. non resid. per totum. c. cum ex eo. de elect. in 6.

c ¶ *Iustis & rationabilibus causis.* Quæ autem sint huiusmodi causæ habes inf. eodem tit. cap. cum Christiana, & cap. quoniam cum ibid. allegatis.

d ¶ *De pastoribus vtilioribus.* Concordat tex. in c. extuæ. de cler. nõ residen. &c. quoniam. §. porrò. vt lite non contest.

¶ Eadem sessione sexta. cap. 2. de reformat.

Indulta perpetua de non residendo reuocantur: temporalia verò ex rationabilibus causis concessa, deputatis idoneis Vicarijs, suum robur obtineant. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT TERTIVM.

Piſcopis inferiores, *e* quæuis beneficia Eccleſiaſtica perſonalem reſidentiam *f* de iure, ſiue conſuetudine exigentia, in titulum, ſiue commendam *g* obtinentes, ab eorum Ordinarijs, quemadmodum eis pro bono Eccleſiarum regimine, & diuini cultus augmento, locorum, & perſonarum qualitate penſata, *h* expediens videbitur, *i* opportunis iuris remedijs reſidere cogantur, *k* nulliſque priuilegia, ſeu inculta perpetua, de non reſidendo, aut de fructibus in abſentia percipiendis ſuffragentur. Indulgentijs verò, & diſpenſationibus temporalibus, ex veris, & rationabilibus cauſis *l* tantùm conceſsis, & coram Ordinario legitimè probandis, in ſuo robore permanſuris, quibus caſibus nihilominus officium ſit Epiſcoporum tanquam in hac parte à Sede Apoſtolica delegatorum, prouidere, *m* vt per deputationem idoneorum Vicariorum, & congruæ portionis fructuum aſsignationem, cura animarum nullatenus negligatur; nemini, quoad hoc priuilegio, ſeu exemptione quacunque ſuffragante.

SVPER CAPVT TERTIVM.

e ¶ *Epiſcopis inferiores.* Declar. Card. De reſidentia parochorum vide ſimiliter, vt inf. nam circa reſidentiam attenditur diſpoſitio d. c. 1 ſeſ 23. de refor.

f ¶ *Perſonalem reſidentiam.* Declar. Card. Obtinens beneficium, licet adſit titulus alicuius Sancti, dummodò ſit ſimplex, non tenetur in eo reſidere, neque eum ad reſidentiam poteſt cogere Epiſcopus.

g ¶ *In titulum ſiue commendam.* Declar. Card. Quando Abbatia, cura & conuentu caret, non eſt Abbas cogendus reſidere. ¶ Item declar. Card. Commendatarij non tenentur reſidere, primò ſi monaſteria carent omni prorſus cura & conuentu: Secundò, ſi habeant tantùm iuriſdictionē temporalem. Tertiò, ſi cura animarū ſacramentalis ſoli cōuentui incūbit, non autē perſonæ cōmendatarij. Quartò ſi iuriſdictionē ſpiritualem, quā ex conceſsione Sedis Apoſtolicæ habent, nō poſſint actu exercere, quia de facto prohibentur. Quintò amplius quā-quā iuriſdictionē ſpiritualē exerceant, nō ideò tamen tenentur reſidere ex hoc Concilij decreto ſeſ. 29. c. 1. ver. eadem omninò. Quod licet exprimat de curatis, & alijs quibuſcunq; beneficijs animarū curā habētibus: quæ verba ad ſolā quoque iuriſdictionē ſpiritualē referri poſſent, c. duduum. & c. multa. & extrauag. execrabilis. d. c. ſuper. eo:

tamen intelligendum est de sola cura animarum sacramētali, & ideò, qui solam curam iurisdictionis spiritualis habent, non comprehendun tur in decreto, neque pœnis in eo inflictis subiacent, sed tantùm potuerunt cogi residere, prout ante Concilium tenebantur ad terminos. cap. dudum. 20. & d. cap. super eo & d extrauag. execrabilis. ad quod etiam ius vetus videtur Concilium alibi se retulisse. sess. 6. c. 20. ¶ Si verò cura animarum sacramentalis, seu Monachorum, seu personarum secularium, incumbit personis commendatariorum, tenebuntur residere ex decreto Concilij sess. 13. c. 1. ¶ Item decis. Card. 166. Cõgregatio Concilij censuit, Commendatarios Abbatiæ curam iurisdictionalē tantùm, non autem sacramentalem habentes, nullo Concilij decreto ad residentiā adstringi, neq; si non resideant, pœnis ab eo nõ residentes constitutis arceri.

h ¶ *Locorum, & personarum qualitate pensata.* Declar. Cardin. Nulli tamen est adijciendum onus extra fundationem beneficij, aut consuetudinem.

i ¶ *Expediens videbitur.* Declar. Card. Per hoc non datur facultas ordinarijs dispensandi à residentia ex quauis ratione.

k ¶ *Residere cogantur.* Declar. Cardin. Prouisus ab inferiori collatore de beneficio personalem residentiam requirente, compellendus est per Ordinarium ad residendum. ¶ Habens Archidiaconatum Palant. in eo, tanquam in digniori loco residere debet, & ibi residens potest percipere omnes fructus Thesaurariæ Legion. præter quam distributiones quotidianas, in quas, si Thesaurariæ ipsius ex decreto Concilij sess. 21. c. 3. esset conuersa tertia pars, illa ab eo percipere nõ potest, nisi ibi resideret, atque inseruiret. ¶ Episcopus obtinens beneficia simplicia non potest cogi ad aliquod personale seruitium suis beneficijs impendendum, cum ex antiquissima consuetudine totius Ecclesiæ, non teneantur, nisi ad officium recitandum. ¶ Episcopus nõ debet quem cogere in beneficio simplici residere. ¶ Episcopus nõ potest cogere obtinentem capellaniam, vt ipsemet celebret, licet in eius fundatione disponatur, quòd Rectores celebrent Missam: recte per substitutum satisfit.

l ¶ *Rationabilibus causis.* Declar. Cardin. Canonicus Capuanus fuit per annum excusatus à residentia ex Congregationis declaratione, dummodò eo tempore in loco viciniore habitaret, & quod inimicitiæ essent sine eius culpa ortæ. ¶ Alius Canonicus Aretinus, qui fideiusserat de recedendo ab vrbe, fuit à residentia, fideiussione du-

rante

rante similiter excusatus, & inhibitum Ordinario, ne contra eum procederet.

m ¶ *A Sede Apostolica Delegatorum prouidere*, Concordat tex. in c. cum ex eo. de elect. in 6. c. beneficiu. de regul. in 6. & cap. Ordinarij. inf. de plural. benef. & ca. beneficia. inf. de accusat. Conc. Sard. c. 14. Elibertin. c. 21. & cap. cum Christiana. inf. eod. cap. fin. inf. de præb.

¶ Item sessione vigesima prima. c. 3. de reform.

Tertia pars fructuum quorumcunque beneficiorum debet conuerti in distributiones quotidianas, pro his, qui diuinis intersunt in Ecclesijs Cathedralibus, vel Collegiatis. Hoc dicit.

CAPVT QVARTVM.

QVM beneficia *n* ad diuinum cultum, atque Ecclesiastica munia obeunda sint constituta, ne qua in parte minuatur diuinus cultus, sed ei debitum omnibus in rebus obsequium præstetur, statuit sancta Synodus, in Ecclesijs tam Cathedralibus, quàm Collegiatis, in quibus nullæ sunt distributiones, *o* quotidianæ, vel itatenues, *p* vt verisimiliter negligantur, *q* tertiam partem fructuum, *r* & quorumcunque prouentuum, & obuentionũ, tam dignitatũ, quàm Canonicatuum, *s* personatuũ, portionũ & officiorũ separari debere, & in distributiones quotidianas conuerti, *t* quæ inter dignitates obtinentes, & cæteros diuinis interessentes proportionabiliter, *u* iuxta diuisionem ab Episcopo, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegato, in ipsa prima fructuum deductione facienda diuidantur: salua tamen consuetudinibus earum Ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non seruientes, nihil vel minus tertia parte percipiunt: non obstantibus exemptionibus, *a* ac alijs consuetudinibus, etiam immemorabilibus, *b* & appellationibus quibuscunque. Crescenteque non seruientium contumacia, liceat cõtra eos procedere, *c* iuxta iuris, ac sacrorum Canonum dispositionem. *d*

SVPER CAPVT IIII.

n ¶ *Cum beneficia.* Decis. Cardin. 10. Congregatio Concilij censuit, scribendum ad Archiepiscopum, à decreto, quo Episcopus exequutus decretum Concilij. cap. 3. sessi. 21. tertiam partem fructuum præbendarum in distributiones quotidianas conuertit, non dari appella-

tionem ad effectum ſuſpenſiuum. ¶ Item deciſ. Card. 28. Congregatio Concilij cenſuit, vigore Concilij non poſſe conuerti in diſtributiones tertiam partem reddituum beneficij ſimplicis. ¶ Item deciſ. Cardin. 29. Congregatio Concilij cenſuit, detractionem tertiæ partis ex fructibus præbendarum, ac dignitatum faciendam ex ca. 3. ſeſſ. 21. & conuertendum in diſtributiones quotidianas, fieri debere non ex vna, & altera tantùm pinguiori præbenda, ſed ex omnibus præbendis, & dignitatibus Eccleſiæ. ¶ Eandem autem aſsignationem diſtributionum quotidianarum ex tertia parte fructuum dignitatum, & præbendarum, fieri debere, detractis penſione, & alijs legitimis oneribus, quamdiu durauerint. ¶ Item deciſ. Card. 67. Congregatio Concilij cenſuit, non poſſe Ordinarium pro lucranda tertia parte præbendæ in diſtributiones ex decreto Concilij. cap. 3. ſeſſ. 22. de reform. conuerſæ dignitatibus præſcribere certam ſeruitij, & officij formam præterſolitam. ¶ Item deciſ. Card. 99. Congregatio Concilij cenſuit, diſtributiones quotidianas ità diuidêdas eſſe, vt quilibet Canonicus deſeruiendo lucrari poſsit ex illis id totum, quod de tertia parte ſuæ præbendæ detractum in ipſas diſtributiones conuerſum fuerit. ¶ Item declar. Card. In hoc decreto agitur de canonicatibus portionibus, & fit ex neceſsitate hæc dubitatio, quando nullæ ſunt diſtributiones, vel ità tenues, & quæ diſtribuantur intereſſentibus tantùm. Sed ſeſſ. 22. cap. 3. deducitur hæc tertia pars ex dignitatibus etiam, non ex neceſsitate, ſed in odium non reſidentium, & pars abſentium, non præſentibus, ſed alicui pio loco applicatur.

¶ *In quibus nullæ ſunt diſtributiones.* Declar. Card. In illis Eccleſijs, in quibus non ſunt diſtributiones regulariter tenues, imò pingues, licet aliquæ ſint horæ, quæ nullas habent diſtributiones, aut tenues, debent eis rationabilius aſsignari, detrahendo aliquam partem fructuum à præbendis, non autem ab alijs diſtributionibus cæteris horis aſsignatis. ¶ Congregatio cenſuit non licere diſtributiones quotidianas, quæ certis dumtaxat horis canonicis ſunt aſsignatæ, diuidere in alias horas canonicas, quæ nullas, aut tenues adeò habeant diſtributiones, vt veriſimiliter negligantur, ad accipiendam ex corpore præbendarum, vniuſcuiuſque canonicatus tantam reddituum portionem, quanta ſufficiat congruis portionibus inter eas horas diſpertiendis. Congregatio tamen illuſtriſſimorum Cardinalium ſuper negotio Epiſcoporum proponente illuſtriſſimo Cardinale Mõtis Regalis in cauſa Priuatenſium, vbi nullæ erant diſtributiones, in

Prima,

Prima, Tertia, Sexta, Nona, & Completorio, ſtatuit, vt prima vniatur Matutino, Tertia, Sexta, & Nona, Miſſæ, & Completorium Veſperis: ideo ſi Canonicus non interueniret primæ, amittit punctum Matutini, & ſic de ſingulis, & ſic declarauit Congregatio, illam deciſionem Concilij non procedere in hoc caſu, quia adeſt maius ſeruitium. ¶ Portiones abſentium accreſcunt deſeruientibus, ſecùs ſi ex decreto c. 3. ſeſ. 22. tunc enim fabricæ Eccleſiæ, quatenus indigeat, aut alteri pio loco arbitrio Ordinarij applicabuntur. ¶ Itaque differentia inter c. 3. ſeſ. 21. & aliud c. 3. ſeſſi. 22. eſt, quod illud decretum ſeſſ. 22. loquitur tantùm de dignitatibus, à quibus Ordinarius tertiam partẽ tantum fructuum, in diſtributiones quotidianas, conuertendam ſeparare poteſt, dato etiam quod diſtributiones quotidianæ non ſint tenues, & hoc in odium abtinentium dignitates, & reſidere negligẽtium, & quando iſta tertia pars ſubſtracta per non inſeruientes amittitur, locis pijs eſt applicanda. Caput verò tertium ſeſſ. 21. loquitur ſolùm, quando diſtributiones ſunt ita tenues, vt negligantur, hoc caſu tertia pars ſit ſeparata, & in diſtributiones ab Ordinario conuerſa, ſi per non inſeruientes amittitur, proportionabiliter, inſeruientibus accreſcit. ¶ Non reſidentes, quamuis amittant tertiam partem fructuum in diſtributiones conuerſam, compelli poſſunt ad reſidentiam, aliis item iuris remedijs, & præſertim ex decreto ca. 12. ſeſ. 24.

p ¶ *Vel ita tenues.* Declar. Card. Vbi diſtributiones quotidianæ non ſunt adeò tenues, vt præbeant occaſionem, & materiam negligendi, non poteſt Ordinarius aliquam partem fructuum præbendarum, aut dignitatum. Illis amplius attribuere. ¶ Quod Archiepiſcopus Ianuenſis vellet conuertere partem præbendarum in diſtributiones quotidianas, quæ diſtributiones ſunt per ſe ita optimæ, vt reliqui fructus in illarum comparatione, ſint tenues, ſcribatur ei, id à Concilio prohibitum eſſe.

q ¶ *Veriſimiliter negligantur.* Declar. Card. Veriſimilitudo illa, quòd diſtributiones quotidianæ negligantur, & ob id tertia pars fructuum præbendæ ſit conuertenda, vt in hoc cap. conſiderari debet, habita ratione numeri omnium Canonicorum tam reſidentium, quàm non reſidentium. ¶ Cum per hoc decretum tertia pars fructuum præbendarum, ac dignitatum aſſignetur conuertenda in diſtributiones in his locis, vbi illæ, aut nullæ ſunt, aut ita tenues, vt facultatem præbeant negligendi, in ijs Eccleſijs, non poteſt dicta tertia pars in diſtributiones aſſignari.

r ¶ Ter-

¶ *Tertiam partem fructuum.* Declar. Cardin. Iſta tertia pars fructuũ intelligenda eſt deductis penſionibus, & alijs oneribus legitimè impoſitis, & quandiù illa durauerint: ſed de nouo impoſitæ non comprehendunt iſtam tertiam partem. ¶ Iuſta detractio tertiæ partis fructuum facienda eſt de illis beneficijs, in quibus quis reſidere tenetur, per multa iura. ¶ Nec excuſat ab iſta ſeparatione tertiæ partis, quòd Canonici non eſſent in ſacris. ¶ Quando eſt locus detractioni iſtius tertiæ partis, ea facienda eſt iuxta verum annuum valorem beneficij, non autem ſecundùm taxam. ¶ Si diſtributiones quotidianæ non ſunt tenues, iſta detractio non eſt facienda à fructibus præbendarum. ¶ Hæ diſtributiones quotidianæ tenuiores, penſatione grauiori fieri non poſſunt, niſi expreſsis verbis, fuerit à Papa conceſſum. ¶ Aſsignatio diſtributionum quotidianarum, ex tertia parte fructuum dignitatum fieri debet detractis penſionibus, ac alijs legitimis oneribus, quamdiù illa durauerint. ¶ Antequam iſta detractio fiat, deducendæ ſunt prius penſiones, & alia onera legitimè impoſita, quamdiù illa durauerint. ¶ Abſentia cauſa ſtudiorum, etiam obtenta licentia à Sede Apoſtolica, non excuſat ab omiſsione iſtius tertiæ partis detractæ, ſicut non excuſat ab omiſsione cæteratum diſtributionum quotidianarum. ¶ De fructibus alteri reſeruatis, vt ſit iſta detractio, donec reſeruatarius vixerit, ſed ſi beneficij titulum habens neglexerit reſidere, priuandus eſt eo titulo, alteri illicò poſteà conferendo.

ſ ¶ *Tam Dignitatum, quàm Canonicatuum.* Declar. Card. Diſtributiones quotidianæ, pro quibus dignitates ex hoc decreto contribuũt tertiam partem, inter ipſas dignitates, ita proportionabiliter diuidendæ ſunt, vt quæ plus attulerunt, plus etiam ad ratam deſeruiendo percipiant, portioneſque non deſeruientium deſeruientibus accreſcant. Hæc tertiæ partis detractio, & huius decreti diſpoſitio locum habent contra omnes Capellanos, & Dignitates obtinentes. Omnes Capellani, Canonici, & dignitates obtinentes tenentur reſidere, & contra eos locum habet hæc detractio, & huius decreti diſpoſitio. ¶ Congregatio cenſuit, Dignitates in Cathedralibus, & Collegiatis poſſe compelli ad reſidendum perſonaliter pœnis præhxis decreto Concilij. ſeſsio. 24. cap. 12. §. præterea non obſtante, quod velint amittere tertiam partem fructuum, pro diſtributionibus quotidianis applicatam. Habes plures canonicatus reſidere poteſt, in quo ipſe vult, licèt vnus ſit in Collegiata, alter in Cathedrali, etiam Metropolitana: veriùs tamen

men est, quod plures canonicatus habens, residere tenetur in digniori, & licet quis plures habeat canonicatus (legitimè tamen acquisitos) residendo in vno percipit fructus aliorum, distributionibus dumtaxat exceptis.

t ¶ *In distributiones quotidianas conuerti.* Declar. Card. Non licet ex hoc & altero. sess. 22. cap. 3. decretis distributiones quotidianas quæ in certis horis canonicis sunt assignatæ, diuidere in alijs horis canonicis quæ nullas habent distributiones, aut adeò tenues, vt negligantur, sed accipere ex corpore præbendarum singulorum canonicatuum tantam partem redditum quanta sufficiat distributionibus quotidianis assignandis horis istis. ¶ Distributiones quotidie distribuendæ sunt canonicis tam illis, qui habent præbendas, quàm non habentibus, licèt canonici solas distributiones percipientes non modò præbendis careāt, de distributionibus contribuere non debent seminario.

u ¶ *Proportionabiliter.* Declar. Card. Qui plus attulit, plus accepturus est ad ratam. ¶ Vnusquisque percipere debet tantum in distributionibus quotidianis, quantum de sua præbenda detractum fuerit, & qui plus contribuit, tantumdem recipiat pro quotidianis distributionibus. ¶ Illi, cui plus oblatum est ex præbenda pinguiori eidem plus dandum est de distributionibus quotidianis, quibus nihil ablatum fuit.

o ¶ *Non obstantibus exemptionibus.* Declar. Card. Congregatio censuit fundationi non esse derogatum.

b ¶ *Etiam immemorabilibus.* Declar. Card. An excusetur à residentia ex immutabili consuetudine? S. D. N. ex sententia Congregationis declarauit immutabilem consuetudinem non excusare à residentia in Ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis insignibus: in Collegiatis autem non insignibus posse excusare, dum tamen sint rurales, prorsus destitutæ, aut in quibus nunquam antea supra hominum memoriam solitū esset residere, aut adeò tenues redditus essent, vt canonicos aliū de non habentes vnde viuant alere non possint. ¶ Ordinarius potest cogere procuratores capituli, ad reddendas rationes distributionum quotidianarum. ¶ Neque pro distributionibus canonicorum cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ auferendum est quicquam de beneficijs, quæ sunt extra Ecclesiam Cathedralem, vel Collegiatam, nisi Ecclesia, vel beneficia extra dictam Cathedralem, vel Collegiatam existentia, essent perpetuò vnita canonicatuum præbendis prædictarum Ecclesiarum, à quibus beneficijs, extra prædictas Ecclesias, si

quid ob eam cauſam exactum eſſet debet reſtitui, & de cætero ab huiuſmodi exactione abſtinere. ¶ Inter præſentes ſeptem niſi rum horis canonicis. ¶ Diſtributiones quotidianæ, quæ acceptæ fuerunt ex tertia parte fructuum dignitatum alicuius Eccleſiæ, deſignari debent, non duabus horis canonicis tantùm, ſed etiam reliquis omnibus, & ſic, qui non interfuit, diſtributiones amittit. ¶ Portiones abſentium, ex hoc decreto factæ accreſcunt deſeruientibus, ſecùs ex c. 3. ſeſ. 22. tunc enim fabricæ, aut pio loco. ¶ Nec diſtributiones abſentibus ademptæ, debent inter præſentes diuidi, ſed fabricæ Eccleſiæ, aut alteri pio loco Ordinarij arbitrio debent applicari, & hoc intelligitur de diſtributionibus, quæ detractæ fuerunt ex tertia parte fructuum dignitatum. ¶ Reliquæ verò diſtributiones, quas abſentes non faciunt ſuas, debent attribui his, qui ſtatutis horis interfuerint. ¶ Et qui perpetuò abſunt, non ſolùm amittunt tertiam partem fructuum, quæ diſtributionibus attributa eſt, ſed etiam beneficijs priuare debent.

c ¶ *Liceat contra eos procedere.* Decla. Card. Obtinentes dignitates, vltra conuerſionem tertiæ partis fructuum pro diſtributionibus, vt hoc cap. poſſunt compelli ad reſidentiam, alijs pœnis præſcriptis, decreto Concilij ſeſ. 24. c. 12. ver. præterea.

d ¶ *Sacrorum Canonum diſpoſitionem.* Concordat ſup. c. quia. & inf. c. ſi quis & cap. eadem. hoc tit.

¶ Item ſeſſione vigeſima ſecunda. c. 3. de refor.

Confirmatur, & explicatur decretum capituli præcedentis, & ſtatuitur, vt obtinentes dignitates, quibus cura animarum immunet pro tempore, quo in curata Eccleſia reſederint tanquam præſentes in Eccleſijs ſuarum dignitatum habeantur. Hoc dicit.

CAPVT QVINTVM.

EPiſcopi tanquam delegati Apoſtolici, ex fructibus, & prouentibus e quibuſcunque, omnium Dignitatum, f perſonatuum, & officiorum in Eccleſijs Cathedralibus, vel Collegiatis, exiſtentium tertiam partem in diſtributiones g eorum arbitrio aſsignandas, diuidere poſsint: vt ſcilicèt, qui eas obtinent, ſi perſonaliter competens, ibi ſeruientium iuxta formam, ab eiſdem Epiſcopis præſcribendam, quolibet die ſtatuto non impleuerint, illius diei diſtributionem amittant, neque eius quoquomodo

dom-

dominium acquirant, sed fabricæ Ecclesiæ, *h* quatenus indigeat, aut alteri pio loco, arbitrio Ordinarij, applicetur. *i* Crescente verò contumacia, contra eos iuxta sacrorum Canonum constitutiones procedant. *k* Quod si alicui ex prædictis dignitatibus in Ecclesijs Cathedralibus, vel Collegiatis, de iure, seu consuetudine, iurisdictio administratio, vel officium non competat, sed extra ciuitatem in diœcesi cura animarum immineat, *l* cui is, qui dignitatem obtinet incumbere voluerit. Tunc pro tempore, quo in curata Ecclesia residerit, ac ministrauerit, tanquam præsens sit, ac diuinis interfit, in Ecclesijs Cathedralibus, ac Collegiatis habeatur. *m* Hæc in his tantùm Ecclesijs constituta intelligantur, in quibus nulla est consuetudo, vel statutum, vt dictæ dignitates non seruientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, & prouentuum ascendat: non obstantibus consuetudinibus, *n* etiam immemorabilibus, exemptionibus, & constitutionibus etiam iuramento, & quauis autoritate firmatis.

SVPER CAPVT V.

e ¶ *Ex fructibus, & prouentibus.* Declar. Card. Dum tamen sint fructus illius Ecclesiæ, in cuius choro sedem habent hæ dignitates, secùs verò si nullos fructus percipiant, istæ dignitates, ex illis Ecclesijs, in quibus habent sedem in choro tantùm, & in quibus nunquam fecerunt residentiam, & habent proprium districtum, in quo suam iurisdictionem exerceant.

f ¶ *Omnium Dignitatum.* Declar. Card. Non comprehenduntur dignitates, quæ etsi habent locum in choro, nullas tamen habent distributiones quotidianas, nec sufficientes præbendas, vel fructus tenues, quæ teneri possunt cum canonicatibus, vbi est consuetudo absq; alia dispensatione, vt c. 1. de consuet. in 6. Nec illis vnire Ecclesias parochiales ad augendos fructus distributionum quotidianarum Episcopus potest. ¶ Si aliquibus ex dignitatibus, quæ sunt de iure patronatus laicorum, in fundatione concedatur aliquod longum tempus, per quod illas obtinentes abesse possint sine fructuum, & prouentum amissione, per hoc decretum nihil est istius modi concessioni derogatum. ¶ Dignitates, quæ sunt de iure patronatus detractioni tertiæ partis fructuum obnoxiæ sunt, vt cap. 3. sess. 21.

Obtinens in Cathedrali, vel Collegiata dignitatem, licet vocem in capitulo non habeat, neque diſtributiones quotidianas cum cæteris participat, reſidere tamen tenetur, & ſic detractioni iſtius tertiæ partis fructuum eſt obnoxius. ¶ Obtinens legitimè duas dignitates in Cathedralibus in digniori reſidere debet, & nihilominus fructus alterius lucratur, non tamen diſtributiones quotidianas, & eam tertiam partem præbendæ, quæ autoritate huius decreti, in quotidianas diſtributiones eſt conuerſa.

g ¶ *Tertiam partem in diſtributiones.* Declar. Card. Congregatio censuit hoc procedere, quando diſtributiones ſunt ſufficientes. ¶ Hæc diſtributio facienda eſt ex fructibus ſecũdùm taxam antiquam, prout in libris capitularibus, ſeu alijs ſecundùm communem valorem concurrentem. ¶ Differentia inter hoc cap. & cap. 3. ſeſ. 21. eſt, quod hoc loquitur tantum de dignitatibus, à quibus Ordinarij tertiam partem fructuum in diſtributiones quotidianas conuerrendam, ſeparare poſſunt, dato etiam quod diſtributiones quotidianæ non ſint tenues, & id in odium obtinentium dignitates, & negligentium reſidere: & quando iſta tertia pars ita ſubtracta per non inſeruientes amittitur, locis pijs eſt applicanda. At verò cap. 3. ſeſ. 21. loquitur ſolùm quando diſtributiones ita ſunt tenues, vt negligantur, & hoc caſu tertia fructuum pars ita ſeparata, & in diſtributiones ab Ordinario conuerſa, ſi per non inſeruientes amittitur, proportionabiliter ſeruientibus accreſcit, etiam non obſtante conſuetudine iuris accreſcentis. ¶ Archiepiſcopus Panormitanus, volens creare diſtributiones in Cathedrali iuxta formam huius cap. dimiſit liberas præbendas, diſtributioneſque conſtituit ex redditibus eiuſdem Eccleſiæ, prouenientibus à mortuorijs, & adminiſtratione ſacramentorum. Sed Congregatio die 7. Septẽbris 1587. decreuit, vt ex tertia parte præbendarum iterum conſtituerentur diſtributiones quotidianæ. ¶ Illuſtriſsimi, & reuerendiſsimi Domini. In Eccleſia Abulenſi diſtributiones quotidianæ à fructibus præbendarum ſeparatæ non ſunt, & Capitulum prætendit D. Epiſcopum non poſſe tertiam partem omnium fructuum præbendarum dictæ Cathedralis Eccleſiæ, ſeparare pro quotidianis diſtributionibus, ſub prætextu, quòd ex conſuetudine immutabili dignitates canonici portionarij, & cæteri præbendati dictæ Eccleſiæ Abulenſis ſolent lucrari groſſam præbendarum ſuarum reſidentes, & intereſſentes qualibet die vna hora dumtaxat, videlicet ad primam, vel tertiam, vel aliam, iuxta determinationem à capitulo, pro tem-

poris

poris commoditate faciendam; nec ad maiorem reſidentiam, & diuinorum intereſſentiam compelli poſſe: ſed nihilominus D. Epiſcopus dicit poſſe, & debere ex omnibus fructibus præbendarum dictæ Eccleſiæ prædictam tertiam partem ſeparari, & pro diſtributionibus quotidianis illã diuidere per omnes horas canonicas, diurnas, & nocturnas proportionabiliter, pro diuinis tantum intereſſentibus, iuxta decretum Concilij Tridentini ſeſ. 21. cap. 3. & præſenti cap. vel ſaltem illam groſſam præbendarum diuidere per omnes horas, & non pro vnius horæ aſsiſtentia, prout hactenus, ſed pro ſeruitio, & aſsiſtentia omnium horarum proportionabiliter concedatur, & lucretur. Neque ad id quicquam obſtat prætenſa cõſuetudo immutabilis, quia Concilium in dictis decretis illam tollit, & abrogat, groſſa autem præbendarum, quæ pro vnius horæ aſsiſtentia datur, non habet vim nec effectum diſtributionum quotidianarum, & ſatisfit Concilio: quia Concilium loquitur de illis diſtributionibus, quæ per omnes horas canonicas diurnas, & nocturnas diuiduntur, & lucrantur, & abſentibus ex cauſa conceduntur, prout prædicta groſſa. Hæ enim diſtributiones de iure magis pro fructibus præbendarum habentur, quàm pro diſtributionibus quotidianis, extrauag. cum nonnulli. §. cũ in aliquibus, de præbend. inter communes. Coſmus in pragm. ſanct. Galliæ, in titulo, quo tempore quis debeat eſſe in choro, gloſ. ver. diſtributiones. Pariſ. conſi. 32. n. 8. lib. 4. & pluries reſoluit Rota, vt in duabus reſolutionibus, quarum copiæ dantur fuerunt tradita à Couar. lib. 2. var. reſol. cap. 12. num. 2. ¶ Et capitulum contendit, groſſam hanc pro quotidianis diſtributionibus computari poſſe, tenetur illam proportionabiliter diſtribuere, per omnes horas canonicas tam diurnas, quàm nocturnas, pro intereſſentibus tantùm, & non pro intereſſentia vnius horæ: ne chorus & Eccleſia ſint in alijs horis, & diurnis officijs debito ſeruitio, & miniſtrorum præſentia deſtituta contra decreta, & mentem Concilij. ¶ Quare illuſtriſsimis, & reuerendiſsimis DD. VV. ſupplicamus declarare Dominum Epiſcopum Abulenſem, pro quotidianis diſtributionibus tertiam partem quorumcunque fructuum omnium præbendarum Eccleſiæ Abulenſis ſeparare, & aſsignare poſſe, illamque proportionabiliter, per omnes horas canonicas diurnas, & nocturnas diuidere pro mercede, & ſtipendio perſonaliter intereſſentium dumtaxat, etiam ſi in Eccleſia Abulenſi conſuetudo immutabilis, vel ſtatutum, quod groſſa præbendarum lucretur intereſſendo, qualibet die vna hora tantùm, vel ſi illuſtriſsimis,

& reuerendiſsimis DD. VV. magis placuerit, declarari D. Epiſcopum Abulenſem poſſe iſtam groſſam loco tertiæ partis fructuum diuidere, & aſsignare pro quotidianis diſtributionibus per omnes horas canonicas, & non pro mercede vnius horæ, ſed pro ſeruitio, & perſonali præſentia omnium horarum aſsignetur proportionabiliter lucrando, vt ſatisfiat Concilio. ¶ Congregatio Concilij cenſuit, per groſſam, quam iſtic lucri faciunt, intereſſentes quotidie vni tantum horæ, nō eſſe ſatisfactum Concilio prædicto præſenti cap. & cap. 3. ſeſ. 21. Epiſcopus tamen non debet dictam groſſam accipere, & inter alias horas diuidere, ſed ex reliquo corpore præbendarum, ſi non omnino tertiam partem, ſaltem tantam portionem detrahere, quanta ſufficiat, ad conſtituendas diſtributiones, quæ ſingulis horis veriſimiliter non negligantur. Iuxta formam ab Eiſdem Epiſcopis præſcribendam, Epiſcopus non poteſt dignitatibus, perſonatibus, & officijs ſtatuere certam officij, & ſeruitij formam præterſolitam, pro lucranda tertia parte præbendæ in diſtributiones conuerſa.

b ¶ *Sed fabricæ Eccleſiæ.* Declar. Card. In his tribus capitibus id locum habet, id eſt in dignitatibus, perſonatibus, & officijs, non ergò comprehendit canonicatus, vel aliud diſtributionum genus, habeat etiam locum, quod diſponitur, quod non adeſſet illa ratio, quod nullæ, vel ita tenues diſtributiones eſſent, vt in cap. 3. ſeſ. 21. ſed in odiū non reſidentium applicandum fabricæ, &c. Sed non poteſt Epiſcopus pro lucranda tertia parte præbendæ, in diſtributiones conuerſa dignitatibus perſonatibus, & officijs præſcribere certam ſeruitij formam, & officij ex hoc decreto præterſolitam.

i ¶ *Arbitrio Ordinarij applicetur.* Decis. Card. 234. Congregatio Concilij cenſuit, ſi præpoſitura Cathedralis, à qua poſt Concilium tertia pars fructuum detracta, & in diſtributiones quotidianas conuerſa, proponitur, non ſit de corpore Capituli, id, quod ex dicta tertia parte præpoſitus non inſeruiens amiſerit, fabricæ Eccleſiæ ſi indulgeat, vel alteri pio loco arbitrio Epiſcopi eſſe applicandum iuxta decretum cap. 2. ſeſ. 22. ¶ Item declar. Cardin. Et non obſtante, quod dimitterent iſtam tertiā partem, poſſint ab Ordinarijs compelli ad reſidentiam pœnis præſcriptis decreto Concilij ſeſ. 24. c. 12.

k ¶ *Iuxta ſacrorum canonum conſtitutiones procedant.* Declar. Card. Nec conſuetudo immutabilis excuſare poteſt à reſidentia in Eccleſijs Cathedralibus. Et ita declarauit S. D. N. Gregorius Decimus tertius.

l ¶ *Cura*

l ¶ *Curam animarum immineat.* Declarat. Cardin. Secùs si tantùm iurisdictionalis, si verò vnitæ sunt, est locus cap. extirpandæ. §. qui verò. de præbend.

m ¶ *Ac Collegiatis habeatur.* Declar. Card. Non comprehenduntur canonici habentes Ecclesias parochiales, non tamen vnitas canonicatibus, qui si in parochialibus residerint, & fuerint priuilegiati, ad perceptionem fructuum, exceptis distributionibus quotidianis, iuxta Bullam sanctæ memoriæ Pij Quinti, vel ex indulto Apostolico non poterunt optare, neque domos canonicales, neque canonicatum priuilegialem, aut similia obtinere, cum non habeantur pro præsentibus, sed tantùm sunt priuilegiati ad percipiendos fructus, & id (scilicet) quando extat consuetudo, vel statutum, quod absentes non possint optare.

n ¶ *Non obstantibus consuetudinibus.* Declar. Card. Congregatio censuit, hìc non esse derogatum fundationi.

¶ Item sessione vigesima tertia. c. 1. de reform.

Hortantur Prælati ad residentiam personalem. Hoc dicit.

CAPVT VI.

CVM præcepto diuino *o* mandatũ sit, omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbique diuini prædicatione, sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere: pauperum aliorumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cætera munia pastoralia incumbere. Quæ omnia nequaquam ab ijs præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non inuigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more deserunt: *p* sacrosancta Synodus eos admonet, & hortatur, vt diuinorum præceptorum memores, factique forma gregis, *q* in iudicio, & veritate pascant, & regant.

SVPER CAPVT VI.

o ¶ *Cum præcepto diuino.* Vt constat Ioan. 21. Act. 20. c. Eph. 43. d. c. sicut. 7. q. 1. c. qui Episcopatum. 8. q. 1. c. præcipuè. 11. q. 3. cap. gloria Episcopi. 12. q. 2.

p ¶ *Sed mercenariorum more deserunt.* Concordat Scriptura Ioan. 10. & cap. 1. sup. eodem.

q ¶ *Factique forma gregis.* Ita 1. Per. 5. præcipit Scriptura.

¶ Ea-

¶ Eadem Seſsione vigeſima tertia. cap. 1. de reform.

Præfecti Cathedralibus Eccleſijs tenentur omninò ad perſonalem, in ſua Eccleſia, vel diœceſi reſidentiam. Hoc dicit.

CAPVT VII.

NE ea, quæ de reſidentia ſanctè, & vtiliter iam antea ſub fœlic. record. Paulo III. ſancita fuerunt, *r* in ſenſus à ſacroſanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac ſi vigore illius decreti quinque menſibus continuis abeſſe liceat, illis inhærendo, declarat ſacroſancta Synodus, omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Eccleſijs, quibuſcunque, quocunque nomine & titulo præfectos, etiam ſi ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ſint, obligari ad perſonalē in ſua Eccleſia, vel diœceſi reſidentiam, *ſ* vbi iniuncto ſibi officio defungi teneantur, neq; abeſſe poſſe, niſi ex cauſis, & modis infrà ſcriptis. *t*

SVPER CAPVT VII.

r ¶ *Sancita fuerunt.* Vt videre eſt in cap. 1. cum duobus ſequent. ſupra eodem.

ſ ¶ *In ſua Eccleſia, vel diœceſi reſidentiam.* Declar. Card. Epiſcopus modo in Epiſcopatu reſideat ſolutus eſt à reſidentia dignitatis, quam ſine vlla animarum cura obtinet, extra diœceſim, in aliqua Cathedrali, eamque retinere, ac eius fructus percipere poteſt, exceptis portionibus, & diſtributionibus quotidianis, & alijs, ſi quæ forte ſint, quæ abſentes iuſta aliqua de cauſa non percipiunt. ¶ Epiſcopus reſidens in vrbe Cathedrali, liber eſt à reſidentia monaſterij Monachorum regularium, quod obtinet cum diſpenſatione Papæ, licèt illi annexæ ſint aliquæ Eccleſiæ curatæ poſt erectionem monaſterij, & præſertim ſi in tali monaſterio non ſit fons baptiſmalis, nec aliqua animarum cura, & curatæ regi ſoleant per Vicarios. ¶ Epiſcopus reſidens in ſua diœceſi liber eſt a reſidentia ſuarum dignitatum, & beneficiorum ſimplicium, quæ obtinet in alia diœceſi, nec aliue amittit, niſi quotidianas diſtributiones, & alia, ſi quæ ſunt, quæ abſentes iuſta de cauſa non percipiunt.

t ¶ *Ex cauſis & modis infraſcriptis.* Has cauſas videre licet in duobus capitulis proximè ſequentibus.

¶ Ea-

¶ Eadem sessione vigesima tertia. c. 1. de refor.

Legitimas causas absentiæ Episcoporum quis debeat declarare, & approbare. Hoc dicit.

CAPVT OCTAVVM.

CVM Christiana charitas, *u* vrgens necessitas, debita obedientia, ac euidens Ecclesiæ, vel Reipublicæ vtilitas aliquos nonnunquam abesse postulent, & exigant decernit sancta Synodus, has legitimæ absentiæ causas à Beatissimo Romano Pontifice, aut à Metropolitano, *a* vel eo absente, suffraganeo Episcopo *b* antiquiori residente, qui idem Metropolitani absentiam probare debebit, in scriptis esse approbandas, nisi cum absentia inciderit propter aliquod munus, & Reipublicæ officium, Episcopatibus adiunctum: cuius quoniam causæ sunt notoriæ, & interdum repentinæ, neque eas quidem significari Metropolitano necesse erit: ad eundem tamen cum Concilio Prouinciali spectabit iudicare de licentijs, à se, vel à suffraganeo datis: & videre ne quis eo iure abutatur, & vt pœnis canonicis errantes puniantur. Interea meminerint discessuri, ita ouibus suis prouidendum, *c* vt quantùm fieri poterit, ex ipsorum absentia nullum damnum accipiant.

SVPER CAPVT VIII.

u ¶ *Cum Christiana Charitas.* Concordat tex. in cap. de cætero. cap. inter quatuor. cap. tuæ. cap. relatum de clericis non resident. cap. ad supplicationem de renunt. cap. quorundam. 74. distinctio. ¶ Item declar. Card. Non licet Episcopo à sua Ecclesia abesse, nisi ob aliquam causarum, quæ habentur in hoc cap. ¶ Non licet Episcopo se absentare ab Episcopatu suo etiam propter perpetuum morbum.

a ¶ *Aut à Metropolitano.* Declar. Card. Metropolitani prouideri debent, vt Prouinciales eorum Episcopi, iuxta decreta Concilij Tridentini resideant in Ecclesijs eorum.

b ¶ *Vel eo absente suffraganeo Episcopo.* Declar. Card. Absente Metropolitano Episcopus antiquior residens super absentia Episcopi comprouincialis inquirit.

c ¶ *Ita ouibus suis prouidendum.* Concor. cap. Episcopis. sup. eod. cum ibidem allegatis.

¶ Eadem seſsione vigeſima tertia. c. 1. de reform.

Parum abſentiæ pro nihilo reputatur. Dicitur autem parum abeſſe, qui per ſingulos annos vltra ſpatium trium menſium non abeſt. Hoc dicit.

CAPVT IX.

QVoniam qui aliquantisper tantùm abſunt, ex veterum Canonum ſententia non videntur abeſſe, quia ſtatim reuerſuri ſunt: ſacroſancta Synodus vult, illud abſentiæ ſpatium ſingulis annis, ſiue continuum, ſiue interruptum extrà prædictas cauſas, *d* nullo pacto debere duos, aut ad ſummum tres eſt menſes excedere: & habet rationem, vt id æqua ex cauſa fiaes, & abſque vllo gregis detrimento: quod an ita ſit abſcedentium in conſcientiæ relinquit, quam ſperat religioſam, & timoratam, fore, cum Deo corda pateant: cuius opus non fraudulenter agere, ſuo periculo tenentur. Eoſdem interim admonet, & in Domino hortatur, *e* ne per illius temporis ſpatium, Dominici Aduentus, Quadrageſimæ, Natiuitatis, Reſurrectionis Domini, Pentecoſtes item, & corporis Chriſti diebus, quibus reſici maximè, & in Domino gaudere, paſtoris præſentiæ oues debeant, ipſi ab Eccleſia ſua Cathedrali, vllo pacto abſint, niſi Epiſcopalia munia in ſua diœceſi eos alio vocent.

SVPER CAPVT IX.

d ¶ *Extra prædictas cauſas.* Relatas ſup. cap. præcedenti.

e ¶ *In Domino hortatur.* Concordat tex. in cap. ſi quis in Clero. 7. q. 1. & Concil. Agathen. cap. 64.

¶ Eadem Seſsione vigeſima tertia. cap. 1. de reform.

Epiſcopi non reſidentes pro rata temporis abſentiæ fructus ſuos non faciant. Hoc dicit.

CAPVT X.

SI quis (quod vtinam nunquam eueniat) contra huius decreti diſpoſitionem abfuerit, ſtatuit ſancta Synodus præter alias pœnas aduerſus non reſidentes ſub Paulo III impo-

impositas, *f* & innouatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit, cum pro rata temporis absentiæ fructus suos non facere, neque tuta conscientia, alia etiam declaratione non sequuta, illos sibi detinere posse, sed teneri, aut ipso cessante, per superiorem Ecclesiasticum illos fabricæ Ecclesiæ, aut pauperibus loci erogare: *g* prohibita quacunque conuentione, vel compositione, quæ pro fructibus malè perceptis appellatur: ex qua etiam prædicti fructus, in totum, aut pro parte ei remitterentur: non obstantibus quibuscunque priuilegijs cuicunque Collegio, aut fabricæ concessis.

SVPER CAPVT X.

f ¶ *Sub Paulo III. impositas.* Videlicet in cap. 2. sup. eod.

g ¶ *Aut pauperibus loci erogare.* Declarat Cardin. Hæc pœna habet etiam locum in curatis inferioribus, ita vt Episcopus debeat compellere parochum, qui per biennium non residet, licèt postmodum resideat, ad restituendos fructus illius temporis, quo absens stetit, quamuis ad residendum, nec per edictum quidem monitus fuerit.

¶ Eadem sessione vigesimatertia. c. 1. de refor.

Quicunque obtinet beneficium habens curam animarum sub eisdem pœnis supra positis, tenetur ad residendum. Hoc dicit.

CAPVT XI.

EAdem omninò, quæ de absentia Præfectorum Cathedralibus Ecclesijs dispositа sunt, *h* etiam quoad culpam & amissionem fructuum, & pœnas de curatis inferioribus, *i* & alijs quibuscunque, *k* qui beneficium aliquod ecclesiasticum, curam animarum habens, *l* obtinent sancta Synodus declarat, & decernit, ita tamen, vt quandocunque eos causa, prius per Episcopum cognita, *m* & probata abesse contigerit, *n* Vicarium idoneum ab ipso Ordinario approbandum cum debita mercedis assignatione relinquant. Discedendi autem licentiam in scriptis, gratisque concedendam vltrà bimestre tempus, nisi ex gravi causa non obtineant.

SVPER CAPVT XI.

b ¶ *Dispoſita ſunt.* Videlicet in cap. quia nonnulli. cap. cum Chriſtiana. cap. ſi quis. ſup. eod.

i ¶ *De curatis inferioribus.* Deciſ. Card. 161. Congregatio Concilij cenſuit, ſi Eccleſia parochialis Rectoris habitatione caret, debere vtique, & poſſe Rectorem compelli, ad habitandum intra limites parochiæ in loco propinquiori. ¶ Item declar. Card. Epiſcopus ad reſidentiam cogere poteſt Rectorem, licèt eius Eccleſia parochialis pertineat ad inferioris collationem. ¶ Non licèt Epiſcopo etiam pro Cathedralis Eccleſiæ ſeruitio, vel ſuo, aliquem ex curatis extra ipſorum curam, ad certa negotia adhibere, conſtituto illi etiam Vicario idoneo. ¶ Neque excuſantur à reſidentia, ob defectum domus, neque ſi habent officium inquiſitionis, nec per litem, & etiam coadiutores perpetui tenentur ad reſidendum perſonaliter, ſunt veri curati, & ſub hoc cap. comprehenduntur, etiam ſi in alijs beneficijs ſeruiant, etiam in Cathedralibus.

k ¶ *Et alijs quibuſcunque.* Declar. Cardin. An capellani coadiutores Rectorum parochialium, cum capellanis perpetuis inſtitutis autoritate Apoſtolica teneantur ad perſonalē reſidentiam, vt Rectores ipſi. Congregatio cenſuit teneri, & eos dumtaxat excipi, qui ex inſtitutione poſſunt per alium ſeruire, vel quibus nulla expreſſa reſidentiæ perſonalis obligatio iniuncta eſt, vnde & Ordinarius tenetur eos cogere ſicut ipſos Rectores, neque poteſt cum aliquo huiuſmodi diſpenſare, quoad reſidentiam, niſi vt cum Rectoribus Epiſcopus poteſt, eodemque iure examinandi tenentur, quo Rectores ad parochiales ex cap. 18 ſeſ. 24.

l ¶ *Curam animarum habens.* Declar. Card. Etiam ſi eſſent in illa parochia tres tantum, incolæ, & ibi fuerint duæ Eccleſiæ vnitæ, reſidendum eſt in digniori: quod ſi non conſtet, quæ ſit dignior, in frequentiori. ¶ Obtinens legitimè ante Concilij Tridentini confirmationem parochialem Eccleſiam, & canonicatum, non eſt cogendus alterutrum reſignare, dummodo in parochiali Eccleſia reſideat, fructuque canonicatus percipiat, & amittat tantùm quotidianas diſtributiones, atque illas, quas abſentes iuſtis de cauſis, non percipiunt, qui tamen ſi ſtatutis horis in ipſo canonicatu etiam reſidebit, vt illi interuiat, tunc quotidianas diſtributiones conſequatur. ¶ An ſi parochialis tribus, aut quatuor milliaribus tantùm diſtet à ciuitate, poteſt in

hac

hac Rector habitare, Dominicis diebus tantùm ad suam Ecclesiam accedens, & habeatur pro residente? Congregatio censuit, non posse. An propter intemperiem aëris relicto ibi Vicario approbato, parochus non inde oriundus, potest alibi habitare? Congregatio censuit, non posse, si tamen Rector infirmus esset, & in loco parochiali s curari non posset, defectu medicorum, medicinarúmve, tùm posse ab Ordinario dari ei dilationem trium, vel quatuor mensium, vt in locis vicinioribus maneat, recuperandæ sanitatis causa, posito interea ab ipso Ordinario in parochiali Vicario cum congrua portione ex redditibus parochialis. ¶ Idem sentiendum est, de illis, qui sunt coadiutores in cura animarum. ¶ Habens parochialem, in qua Vicarium perpetuum legitimè institui obtinuit, eo viuente residere non tenetur. Rector, qui habet Vicarium perpetuum in sua parochia, seu rectoria, potest & debet compelli ad personaliter residendum, nisi tota cura animarum translata fuisset legitimè in solùm Vicarium perpetuum. Fuit olim monasterium insigne sancti Benedicti in loco campestri, quod ad præsens caret conuentu, & est commendatum, in quodam castro tere per vnũ milliare distante à parochiali, cuius cura fuit semper solita exerceri per deputatos ab Abbate, seu commendatario pro tempore, habetque etiam collationem nonnullorum beneficiorũ curatorum, existentium in alienis diœcesibus, & homines dicti castri veniunt diebus festis ad audiendam Missam, & diuina officia ad Ecclesiam dicti monasterij, qua celebratur per eosdem hæredes deputatos. Quæritur si dictus commendatarius tenetur ad residentiam, & ad sacros ordines accipiendos? Congregatio censuit, teneri.

m ¶ *Causa prius per Episcopum cognita.* Declar. Card. Omnia hæc cõmittuntur Episcopo, qui executioni demandet, etiam in illis parochialibus, quarum collatio ad inferiores spectat; etiam si inferiores essent Abbates regulares. ¶ An Episcopo liceat pro Cathedralis Ecclesiæ seruitio, & etiam suo, aliquem ex curatis suæ diœcesis ex ipsorum Ecclesijs cõstituto in illis idoneo Vicario ad certa negotia adhibere, quæ quando in huiusmodi sint seruitio à suis Ecclesijs minimè abesse censeantur. ¶ Congregatio censuit non licere. ¶ Stante consuetudine in Ecclesia Cathedrali, quòd canonici non interessentes diuinis non percipiant fructus præbẽdæ, nec distributiones quotidianas, an liceat Episcopo retinere penès se vnum, vel duos canonicos, qui dictos fructus, & distributiones percipere possint, ac si in choro præsentes essent? Congregatio censuit licere, exceptis tamen distributionibus

quotidianis. ¶ An si Episcopus iudicauerit expedire, vti opera alicuius curato pro secretario, vel pro Vicario foraneo possit abesse, vel excusetur à residentia dummodò cura suæ Ecclesiæ diligenter exerceatur? Congregatio censuit non posse. ¶ Parochialem Ecclesiam habens cum canonicatu, in parochiali residere tenetur; quod etiam est conforme Bullæ Pij V. quæ incipit, *Cupientes pro nostris*, publicatæ. 8. id. Iulij anno. 1568. super hoc edictæ, & percipit fructus præbendæ. ¶ Si autem canonicatus est in eodem loco, vbi Ecclesia parochialis potest vtrique inseruire, & percipere quotidianas distributiones. ¶ Quod procedit, non obstante quacunque nobilitate canonicorum, aut Ecclesiæ Cathedralis, etiam Metropolitanæ. Obtinentes canonicatum, & parochialem, quocunque in loco sit, in parochiali residere tenetur, nec ob hoc priuandus est canonicatu, sed solùm eius quotidianas distributiones perdit, & si quid præterea absentes iusta aliqua de causa non percipiunt. ¶ Illi, qui in eadē ciuitate parochialem, & canonicatum in Cathedrali, vel Collegiata Ecclesia obtinent, vtrunque retinere possunt, modò resideāt in parochiali, nullique eius officio necessariò desint, qui si possint debitis horis canonicatui inseruire, percipere debent omnes fructus, & cōmoda, quæ sint illi muneri attributa: si verò inseruire nequeāt, distributiones tātum eorū dierum, quibus, nō insunt, amittant, neque alio damno affici possunt. ¶ An Episcopus procedēs per subtractionē fructuū aduersus parochos non residentes, iuxta Concilium Tridentinū, teneatur obseruare eadem interualla, & eandem rationem. Quæ contra Episcopos non residentes statuit. cap. 1. sess. 6. Congregatio censuit non teneri seruare eadem interualla. ¶ Residens in parochiali, quæ non longè abest à Collegiata, in qua canonicatum obtinet diebus ferialibus ad Ecclesiam Collegiatam accedere, & in ea diuinis inseruire potest, modò in omnibus diebus, & horis suis, debitis, & congruis parochiali inseruiat, & nihil prorsus relinquat, ex debito seruitio ipsius parochialis. ¶ Habens canonicatum, & parochialem, & residens in parochiali, ex præscripto Bullæ Pij Quinti, distributiones quotidianas lucratur: in canonicatus consistit solū in distributionibus quotidianis, non habens præbendam. Hoc procedit si vtrique inseruire nequiuerit, quia si ambobus cōmodè seruire posset lucraretur solū iuxta seruitium, quod præstaret. ¶ Habens canonicatum, & parochialem, seu aliud beneficium cum cura, in curato residere debet, neque quicquam aliud canonicatus perdit, nisi distributiones quotidianas, &

si quæ

si quæ alia, quæ iusta de causa non percipiunt absentes. ¶ Obtinens canonicatum, seu aliam dignitatem, si habet parochialem, extrà ciuitatem, in ea residere debet, & ex canonicatu, seu dignitate solum distributiones quotidianas amittit, nec potest dum residet in parochiali, canonicatu, seu dignitate priuari. ¶ Obtinens duos canonicatus in digniori residere debet, & solum distributiones illius amittit, in quo nō residet. ¶ Episcopo Bossanēsi scribatur, vt restituat canonicatum presbytero N. cum non debeat ibi residere, residens in canonicatu sanctæ Mariæ digniori. ¶ Obtinens parochialem, & canonicatum præbendæ Magistralis, cum dispensatione ante Concilium Tridentinum legitimè obtenta, tenetur in parochiali residere, atque in Magistrali commenda idoneum virum substituere debet, qui sacræ Scripturæ interpretandæ munus obeat. ¶ Obtinens Ecclesiam baptismalem, cui incumbit sola cura baptizandi omnes infantes oppidi, & existentes sub cura archipresbyteri, teneatur ad residentiam, præsuppositio, quòd in Ecclesia archipresbyter præter baptismum cætera sacramenta administret? Congregatio die vigesimo primo Iunij 1587. censuit teneri ad residentiam, ad minus tanquam coadiutorem Ecclesiæ parochialis. ¶ Obtinens canonicatum, cui sit vnita parochialis ad vitam obtinentis, tenetur in parochiali residere, si vnio facta sit ad vitam obtinentis tantum. In Monasterijs, & Abbatijs, quæ cura carent, & conuentu, non tenetur Abbas residere. ¶ Præpositura licet tantùm sit iurisdictionalis, intelligitur tamen esse comprehensa in Bulla S. D. N. Pij Quinti, de residentia parochorum, edita, & publicata 8. id. Iulij. 1568. quæ incipit. *Etiam perpetui coadiutores residere tenentur, sicut veri curati, etiam si in alijs beneficijs inseruirent, etiam in Cathedralibus.*

n ¶ *Abesse contigerit.* Declar. Cardinalium. A residentia non excusatur exercens officium sub collectoris Apostolici, neque etiam excusat lis super eadem parochiali mota. ¶ Inquisitoris officium exercens à residentia non excusatur, nec exercens officium sub collectoris Apostolici, neque etiam excusat lis super eadem parochiali mota. ¶ Licentia obtenta ab Episcopo de non residendo non excusat à residentia, cum eā Episcopus concedere non possit. ¶ Obtinens parochialem Ecclesiam per prouisionem Sedis Apostolicæ, & habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum, ac prouentuum ad dictam Ecclesiam parochialē pertinentium

tium possessionem licèt in limine adeptæ possessionis prædictæ moralis fuerit, per aliquem in petitorio tamen tenetur se promouere facere intrà annum lite pendente, & ad residendum in dicta Ecclesia. Et præsuppositio, quòd non teneatur residere, eo casu debet Episcopus idoneus idoneum Vicarium deputare, partemque fructuum omnium prosufficienti victu assignare, iuxta Concilij Tridentini formam. ¶ Episcopus licèt pro visitatione suæ diœcesis, vti opera parochi possit, illi tamen ob eam causam, vltra quadrimestre singulis annis abesse non potest à sua parochia, & interea poni debet in ea idoneus Vicarius, congrua portione fructuum dictæ parochiæ arbitrio ipsius Episcopi assignata. Odium à residentia non excusat; inimicitiæ tamen excusant ad tempus, si non fuerint contractæ culpa Rectoris parochialis, & Episcopis cum istis ad annum dispensare conceditur, dùm tamen in parochiali idoneus remaneat Vicarius. ¶ Parochus Ecclesiæ, in qua fuit constitutus capellanus, cui ex institutione capellaniæ imposita fuit tota cura animarum, seu Vicaria perpetua, quoad capellanus vixerit, non tenetur in ea residere. ¶ Intemperies aëris cū Ordinarij consensu excusat à residentia. ¶ Infirmitas excusat à residentia, quando in loco parochiæ non sunt medici, vel medicinæ, & quando infirmitas alibi curari potest: hoc casu, per quatuor menses dispensat Episcopus. ¶ Si Rector infirmus est, & in loco parochialis curari non potest defectu medicorum, medicinarumque: tunc danda est ei ab Ordinario dilatio trium, vel quatuor mensium, vt in locis vicinioribus maneat, recuperandæ sanitatis causa, posito interea ab ipso Ordinario in parochiali idoneo Vicario, cum congrua portione ex redditibus ipsius parochialis, &c. ¶ Presbytero habenti inimicitias cum domino loci, vbi situm est beneficium, Episcopus debet, si non potest eos reconciliare, dare aliud beneficium extra territorium, & iurisdictionem illius domini, vel permittere eidem presbytero, vt abesse possit à beneficio, constituto tamen Vicario idoneo, cum assignatione æquæ portionis fructuum beneficij, qui ei inseruiat, donec causa inimicitiarum inter eos desierit. ¶ Habens canonicatum, & parochialem, in qua non potest sine discrimine vitæ propter inimicitias residere, non est cogendus, dum subest inimicitiarum causa, in ea residere, sed permittendum est ei, vt resideat in canonicatu. ¶ Ob inimicitias excusatur quis à residentia, & dantur literæ Ordinario, vt cognoscat, si sunt veræ, & graues inimicitiæ, quæ narrantur, & absque ipsius culpa, ac postquam obtinuit ordinariè illud beneficiū, exortæ,

& det

& det ei dilationem, vt in alio viciniori, & tutiori loco, manere poſſit, durantibus tamen dumtaxat inimicitijs, dum non vltra annum durent. Interea autem idoneum Vicarium in illa Eccleſia conſtituat, aſſignata ei congrua portione ex redditibus ipſius Eccleſiæ. Quod ſi eſſet canonicus, & fructus conſiſterent in diſtributionibus quotidianis, illas canonicus lucrabitur, deducta tamen tertia parte pro deſeruientibus. ¶ Habens graues inimicitias in ſua parochiali, durantibus his poteſt de licentia Epiſcopi ab ea per annum abeſſe, & interim Ordinarius debet conſtituere in ea Vicarium mercede congruenti, ex eius fructibus illi aſsignata, qui dictæ parochiali inſeruiat. ¶ Graues inimicitiæ ſunt legitima cauſa propter quas, quis reſidere non tenetur in parochiali, debet tamen parochus, per alium ab Ordinario approbatum aſsignata illi ex fructibus mercede Ordinarij eiuſdem arbitrio taxata inſeruire. ¶ Inimicitiæ culpa parochi non contractæ excuſant à reſidentia, & cum talibus Epiſcopis conceditur diſpenſare per annum, dummodò in parochiali expenſis parochi maneat idoneus Vicarius, ac interim curare debet Epiſcopus, vt inimicitiæ extinguantur: ſi id perficere non poterit, reſcribere debet ad Cardinales Congregationis Concilij, cuius culpa factum fuit, quominus reconciliatio proceſſerit. ¶ Quando etiam Epiſcopus diſpenſauit à reſidentia per aliquod tempus, vt putà octo menſium relicto tamen idoneo Vicario in parochiali, vt Rector alicui operi vacare poſsit. v. g. fabricæ monaſterij abſens excuſatur. In his, quæ pertinent ad reſidentiam, obſeruanda ſunt, quæ habentur in hoc cap. & in reliquis: ſi non poſſunt ſeruari decreta Concilij Tridentini prædicta, id agendum eſt, quod commodius, & melius poteſt, & qui non habet domum propriam in loco, vbi reſidere tenetur, aliquam conducere debet: vbi verò populus non poteſt victum ſuo curato ſubminiſtrare, Ordinarius ea obſeruare debet, quæ habentur cap. 3. ſeſſ. 24. de reform. & in caſu, quo iura diſponant non debet pro iuris declaratione ad Papam occurrere. Qui finitima vrbi beneficia obtinent, ſi domum non habent vbi habitent, conducant habitationis locum. ¶ Parochus non habens commodam habitationem in parochia, fuit diſpenſatus, vt degere poſsit in loco vicino, dummodò propè Eccleſiam ſubſtitutus eius habitet. ¶ Aliquando hæc facultas eadem de cauſa conceſſa fuit, ſine conditione illa, dummodò propè Eccleſiam ſubſtitutus eius habitet. ¶ Inter omnes connumerantur infirmitas curabilis, aëris intemperies certo anni tempore, & quando ita ſolitum eſt fieri ab om-

nibus ſacerdotibus, præſertim alienigenis, & ad tempus. ¶ Fuit etiã quis diſpenſatus à reſidentia in ſua parochiali ad tempus S.D.N. do nec inſtrueret alium canonicum de negotijs illius Capituli, in quo ip ſe erat Canonicus, vt eadem tractaret. ¶ An creatis autoritate Sedis Apoſtolicæ ex fructibus parochialis cum congrua portione duobus perpetuis coadiutoribus in cura poſsint ſeruire per ſubſtitutos, vel poſsint ab Ordinario cogi ad reſidendam? Congregatio cenſuit, Epiſcopum ex hoc decreto poſſe eos cogere ad reſidentiam, & exercendam curam perſonaliter. S.D.N. ex ſententia Congregationis declarauit, quòd canonici obtinentes ex legitima diſpenſatione parochiales, eas quidem retinere poſsint, ſed in ipſis perſonaliter reſidere debent, & ſi redditus ſuorum canonicatuum verè conſiſtant in diſtributionibus quotidianis, ita vt omnes percipiant de communi maſſa, & nullæ prorſus diſtinctæ ſunt, ne detur aliquid his, qui horis diuinis interſint, poſsint ſic reſidentes in ſuis parochialibus eos integros percipere. Quod ſi poſt debitum ſeruitium parochialibus ſuis præſtitum etiam inſeruire Cathedrali poſsint, tunc eas non percipiant, niſi quatenus inſeruierint, ¶ Congregatio Concilij cenſuit, parocho propter inimicitias vltrà primum annum abſenti, concedendum ſecundum, & ad nouam cauſam, quæ ſuperuenerit ex incremento inimicitiarum, & homicidio ſubſequuto. Congregatio Concilij cenſuit vltrà bimeſtre tempus abeſſe non poſſe parochos ſine licentia Epiſcopi, & valeat conſtitutio Epiſcopi, ne parochi poſsint abeſſe vltra duos dies ſine licentia, vt hîc. ¶ In infirmitatibus curabilibus datur etiam quadrimeſtre. ¶ Epiſcopus non poteſt vti opera parochi in viſitatione, vel alio ſeruitio ſuæ diœceſis, niſi pro tempore hîc permiſſo duorum menſium, & tunc pro eo tempore idoneus Vicarius deputetur.

o ¶ *Niſi ex graui cauſa non obtineant.* Declar. Card. Sed non ſunt denegandæ literæ cõmendatitiæ ab Epiſcopo, ſacerdotibus, & clericis qui non habent beneficia in titulum requirentia reſidentiam.

Propter inimicitias, quæ non ſuperuenerunt culpa parochi, datur annus, & creſcentibus inimicitijs datur alius annus: ſed odium ſolum parochianorum non ſufficit, neque ſi omnes ferè fructus eſſent, alijs reſeruati, neque continua aëris intemperies, neque ſi eſſet neceſſarius magiſter ludi in ciuitate, aut oppido, neque ſeruitium Epiſcopi etiam ad tempus. ¶ Multa conceſſa ſunt contra hoc decretum, in Regno Poloniæ, ex varijs cauſis, & neceſsitatibus.

¶ Ea,

¶ Eadem ſeſsione vigeſimatertia. c. 1. de refor.

Ordinarius poteſt compellere curatos ad reſidendum adhibitis quibuſcunque iuris remedijs. Hoc dicit.

CAPVT XII.

SI per edictum citati *p* curam animarum habentes, etiam non perſonaliter, contumaces fuerint, *q* liberum eſſe vult Ordinarijs, per cenſuras Eccleſiaſticas, *r* & ſequeſtrationem, & ſubtrationem fructuum, aliaque iuris remedia, etiam vſque ad priuationem compellere, ne executionem hanc quolibet priuilegio, licentia familiaritate, exemptione etiam ratione cuiuſcunque beneficij, pactione, ſtatuto, etiam iuramento, vel quacunque autoritate confirmato, conſuetudine etiam immemorabili, *a* quæ potius corruptela cenſenda eſt, ſiue appellatione, aut inhibitione, etiam in Romana Curia, vel vigore Eugenianæ conſtitutionis, *b* ſuſpendi poſſe.

SVPER CAPVT XII.

p ¶ *Per edictum citati.* Declar. Car. Reſpicit modum procedendi contra abſentes ad reſidendum, cùm de iure cõmuni obtinentes beneficium, curam animarum habens iuriſdictionem teneãtur reſidere, & ſacris initiari: Extrau. execrabilis de præbend. Et idem Congregatio cenſuit intelligi de commendatarijs: per omnia enim æquatæ ſunt hodie commendæ titulis.

q ¶ *Contumaces fuerint.* Concordat tex. in cap. ex parte veſtra. cap. ex tua. cap. fin. eod. tit.

r ¶ *Per cenſuras Eccleſiaſticas.* Declar. Cardin. Non autem per excommunicationem, ſi abfuerit per aliquod breue tempus, vt non poſsit abeſſe parochus abſque licentia vltrà duos, vel tres dies, ſub pœna excommunicationis.

ſ ¶ *Et ſubtractionem fructuum.* Deciſ. Cardina. 141. Congregatio Concilij cenſuit, non licere parochis cauſa ſtudiorum, à ſuis parochialibus Eccleſijs poſt Concilium abeſſe, & Epiſcopus licentias ad id concedere non poſſe, eaſque ſi conceſſæ fuerint, non ſuffragari. ¶ Itẽ declar. Card. Quando alicui parocho conceditur ſtudendi facultas, vt fructus ſuos faciat, hæc infraſcripta ſeruare debet. Primò, vt ſtudeat Theologiæ, aut iuri Canonico in celebri Vniuerſitate. Secundò, ſi eſt ætatis annorum triginta, nulla facultas concedi debet,

ideò ætas eſt exprimenda, & hoc niſi iam ſtudia incepiſſet, & illa nõ dum abſoluiſſet, propter quod iam cepta ſtudia finiri poteſt. Tertiò ad quinquennium tantùm, à principio ſtudij computandum, licentia hæc eſt concedenda, adiecta clauſula, vt infrà annum ad Subdiaconatum promoueatur. Quartò interim cura animarum per idoneum Vicarium, ab Ordinario eligendum, aſsignata illi congrua portione fructuum, exerceatur. Atque hæc facultas ſolùm habet locum in parochialibus, ante Concilium Tridentinum obtentis, quia in obtẽtis poſt Concilium, prædicta licentia non datur, ſecùs in canonicatibus etiam poſt Concilium Tridentinum obtentis, in quibus datur ſtudendi facultas. ¶ An Epiſcopus procedens per ſubſtractionem aduerſus parochos non reſidentes iuxta Concilium Tridentinum, teneatur obſeruare eadem interualla, eademque rationem, quam contra Epiſcopos non reſidentes ſtatuit cap. 1. ſeſ. 6. Congregatio cenſuit non teneri ſeruare eadem interualla. ¶ Epiſcopus poteſt prohibere parochis ſub pœna pecuniaria arbitraria, quæ tamen dimidiam decimam non excedat, ne vltrà biduum à ſua Eccleſia poſsint abeſſe, non tamen id prohiberi poteſt ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ. ¶ Parochus, qui non vult in ſua parochiali reſidere, debet ea ſeruato iuris ordine priuari. ¶ Rector parochialis Herdenſis monitus ab Ordinario, vt reſideret, noluit, & propterea contumax appellatur viſum eſt, committendum auditori Cameræ, vt Epiſcopo committat, vt Eccleſiæ Vicarium præficiat ne cultus, & reliqua cura deſeratur.

t. ¶ *Etiam vſque ad priuationem.* Declar. Card. Arbitriũ eſt Epiſcopi, qua via & quo remedio ex his vti voluerit contra non reſidentes.

s. ¶ *Compellere.* Declar. Card. Quæ compulſio ad Epiſcopum pertinet, etiam quod collatio pertineret ad Abbatem regularem.

a. ¶ *Conſuetudine etiam immemorabili.* Declar. Card. Vicarius amouibilis in exercitio curæ animarum arguit curam eſſe penès deputantem, & ideò ipſum teneri ad reſidentiam. ¶ Poſtulantibus equitibus Hieroſolymitanis, vt Capellani Melitæ commorantes confeſſores Equitum, & habentes in alijs locis parochias, non cogantur reſidere. Congregatio reſpondit, illis, qui habent parochias in Italia, permittendum eſſe, vt non reſideant ad annum: qui verò habent in alijs Prouincijs, ad decem, & octo menſes. ¶ Quandoque ex cauſa diſpenſari ſolet, vt quis in parochiali continuè non reſideat, habens continuatũ, ſic vtrique inſeruire poſsit. Epiſcopus licentiam dare debet priori

petenti

petenti, vt per quatuor menses à suo prioratu abesse possit, in loco cõmodiori, validitudinis suæ curandæ causa. ¶ Gratia de non residendo, à S.D.N. obtenta, & de percipiendo fructus ratione studij, non valet, nisi & Ordinarij consensus accedat. Pius IIII. in declaratione, quod gratia, de non residendo, non valet sine Ordinarij consensu, quę publicata fuit anno 1564. die 24. Nouembris.

b ¶ *Eugenianæ constitutionis.* Hæc constitutio refertur in Extrauag. diuina de priuil. & eam habes in glos. c. priuilegia. inf. de priuileg.

¶ Eadem sessione vigesima tertia. c. 1. de refor.

Decreta huius Synodi super residentia pastorum præcipiuntur publicari in Concilijs Prouincialibus, & Episcopalibus. H.d.

CAPVT XIII.

QVAM decretum illud sub Paulo III. quàm hoc ipsum, *c* in Concilijs Prouincialibus, & Episcopalibus publicari, sancta Synodus præcipit: cupit enim, quæ adeò ex pastorũ munere, animarumque salute sunt, frequenter omnium auribus, mentibusque infigi, vt in posterum, Deo iuuante, nulla temporum iniuria, aut hominum oblitione, aut desuetudine aboleantur.

SVPER CAPVT XIII.

c ¶ *Quam hoc ipsum.* Vtrunque decretum in præcedentibus capitulis huius tituli continetur.

¶ Eadem sessione vigesima tertia. c. 16. de refor.

Quicunque in posterum ordinetur, alicui pio loco ascribatur; quem non sibi liceat in consulto Episcopo deserere. H.d.

CAPVT XIIII.

CVM nullus debeat ordinari, *d* qui iudicio sui Episcopi, non sit vtilis, aut necessarius suis Ecclesijs: sancta Synodus vestigijs sexti canonis Concilij Chalcedonensis inhærendo, statuit, vt nullus in posterum ordinetur, *e* qui illi Ecclesiæ, aut pio loco *f* pro cuius necessitate, aut vtilitate assumitur, non ascri-

batur, g vbi ſuis fungatur muneribus, nec incertis vagetur ſedibus. Quod ſi locum inconſulto Epiſcopo deſeruerit, ei ſacrorum exercitium interdicatur.

SVPER CAPVT XIIII.

d ¶ *Nullus debeat ordinari.* Concordat tex. in c. neminem. 70. d. quod eſt deſumptum ex 6. can. Conc. Chalced.

e ¶ *Vt nullus in poſterum ordinetur.* Declar. Card. Hoc fiat in ipſa promotione, nam poſteà fieri non poteſt.

f ¶ *Illi Eccleſiæ, aut pio loco.* Declar. Card. Clericus, qui in certo loco non eſt adſcriptus ab Epiſcopo ſuo, non poteſt inuitus retineri, quin ex ſua diœceſi abeat. ¶ Clericus iuxta hoc decretum certæ Eccleſiæ adſcriptus, à nullo Epiſcopo recipiendus eſt ſine Ordinarij licentia. ſecùs ſi nullum beneficium habeat, aut nulli loco ſit adſcriptus, quia tunc ab omnibus Epiſcopis recipi poteſt, & Epiſcopus ei dimiſſorias concedere debet.

g ¶ *Non adſcribatur.* Declar. Card. Quod etiam locum habet in familiaribus triennalibus Epiſcoporum, qui ad titulum patrimonij poſſunt promoueri, nam & ij debent adſcribi alicui Eccleſiæ ordinariæ iuxta not. ſup. c. 9. & cap. 2. ſeſ. 21.

h ¶ *Nec incertis vagetur ſedibus.* Concordat Conc. Nicæ. c. 15. & 16. c. Sanctorum. 70. d. c. tuæ. de cler. pereg. Conc. Antioch. c. 7. Concil. Chalced. can. 3. Conc. Aquiſgra. c. 59. & 61. Concil. Epaun. c. 6. Concil. Aurel. III. cap. 15.

¶ Eadem ſeſſione vigeſima quarta. cap. 12. de reform. in cõmuni

Præbendatis in Eccleſijs Cathedralibus, ſeu Collegiatis non licet ab eis abeſſe vltra tres menſes quolibet anno. Hoc dicit.

CAPVT XV.

OBtinentes beneficium, *i* in Eccleſijs Cathedralibus, *k* aut Collegiatis *l* dignitates, canonicatus, præbendas, *m* aut portiones, *n* non liceat vigore cuiuſlibet ſtatuti, *o* aut cõſuetudinis, vltrà tres menſes, *p* ab eiſdem Eccleſijs quolibet anno abeſſe: *q* ſaluis nihilominus *r* earum Eccleſiarum conſtitutionibus, quæ longiùs ſeruitij tempus requirunt: alioquin primo anno priuetur vnuſquiſque dimidia parte fructuum, quos ratione etiã præbendæ, ac reſidentiæ fecit ſuos. *ſ* Quod ſi iterum eadẽ fuerit vſus negli-

negligentia, priuetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit; crescente verò contumacia, contra eos, iuxta sacrorum canones constitutiones, &c. procedatur.

SVPER CAPVT XV.

i ¶ *Obtinentibus.* Decis. Card. 34. Congregatio Concilij censuit, statutum excludens à perceptione fructuum, & distributionum quotidianarum, eos canonicos, qui nouem menses integros Ecclesiæ non inseruierunt, non habere locum quoad canonicum, per quem non stetit, quominus toto requisito tempore inseruiret. ¶ Item decis. Card. 180. Congregatio Concilij censuit, nullam requiri Episcopi licentiam, vt canonici tribus mensibus permissis à residentia abesse possint. ¶ Item deci. Cardi. 197. Non licere canonicis prætextu immemorabilis consuetudinis, vltrà tres menses quotannis ab Ecclesia abesse, neque eo trimestri tempore posse absentes distributiones quotidianas percipere, quippè, quod huiusmodi immemorabilis cõsuetudo vtroque casu sublata est decret. c. 12. sess. 24. ¶ Item decis. Cardi. 244. Congregatio Concilij censuit, canonicum tribus mensibus permissis ab Ecclesia abesse volentem, minimè teneri petere, vel obtinere licentiam ab Episcopo, cæterum quota pars canonicorum ab Ecclesia eodem tempore possit abesse, ne debito seruitio ipsa Ecclesia destituatur, Episcopi iurisdictionem, atque arbitrium esse. ¶ Item decis. Card. 246. Congregatio Concilij iam pridem declarauit, Canonicos Collegiatarum Ecclesiarum, etiam in oppidis non insignibus existentium teneri ad residentiam, nisi essent Collegiatæ rurales prorsus destitutæ, aut in quibus nunquam antea suprà hominum memoriam solitum esset residere, & quarum canonicatus ea esset in fructuum tenuitate, vt qui eos obtinuerint, nec ex eis alij possint, neque aliunde habeant vnde commodè viuant.

k ¶ *In Ecclesijs Cathedralibus.* Declar. Card. Ad hanc residentiam in Cathedralibus, & Collegiatis Ecclesijs tenentur etiam Abbates regulares, si in eis dignitates obtinuerint.

l ¶ *Aut Collegiatis.* Intelligitur de omnibus Collegiatis, & non insignibus, nisi tamen non insignes Collegiatæ essent rurales, prorsus destitutæ, in quibus nunquam antea suprà hominum memoriã solitum esset residere, aut adeo tenues redditus essent, vt Canonicos aliunde non habentes, vnde viuerent, alere non possint, & sufficit ad excludendũ immemorabilem, quod aliqui canonici residerent

Ad hanc

Ad hanc residentiam tenentur etiam Abbates, & alij superiores Ecclesiarum Collegiatarum, licet, habeant iurisdictionem in canonicos, ad hoc possunt cogi, ab Episcopo sub cuius diœcesi sunt.

m ¶ *Dignitates, Canonicatus, præbendas.* Declar. Card. Beneficia simplicia habentes, an residere debeant? Congregatio censuit, quod obtinens beneficium simplex, & sine cura animarum, & extra Collegiatam Ecclesiam, neque personalem residentiam, ob aliam causam requirens, non tenetur in eo residere: tenetur tamen ad interueniendū illi per alium, qui sit ab Ordinario approbatus. ¶ Non fuit mens Pij Quinti in Bulla de residentia, edita 8. Iulij. 1569. cogere habentes beneficia simplicia, in eis residere, quæ incipit, *Cupientes.* ¶ Hoc decreto cauetur, ne obtinentes in Ecclesijs Metropolitanis, Cathedralibus, & Collegiatis, dignitates, Canonicatus, siue portiones, possint vigore alicuius statuti, siue consuetudinis recreationis causa ab eisdem Ecclesijs abesse. ¶ Illustrissimi, & reuerendissimi Domini, Decanus, & Capitulum Ecclesiæ Abulensis prætendunt, in vim cuiusdam statuti, siue consuetudinis vigore, non obstante decreto suprà dicto, posse ex dicta recreationis causa abesse à seruitio, & residentia eorum Ecclesię per quatuor menses, & interim non solùm præbendarum grossam, verùm etiam quotidianas distributiones, ac si diuinis interessent lucrari. Reuerendissimus Dominus Episcopus videns ex huiusmodi prætensione cultus diuini augmentum lædi, eamque esse de directo contra dispositionem Concilij Tridentini, recurrit ad sacram Congregationem, supplicans duo declarari. Vnum est. An dictum decretum sessi. 24. de reform. cap. 12. sustulerit quascunque consuetudines, & statuta, quæ longiùs tempus trium mensium indulgeant. Secundum, An in dictis tribus mensibus quibus possunt recreationis causa abesse ab residentia, lucrentur quascunque distributiones quotidianas, quocūque nomine nuncupentur, & ex quacunque causa dentur, & distribuantur. ¶ Et quatenus declaratio super præmissis facienda sit per sacram Congregationem supplicatur rescribi D. Episcopo, vt illa in dicta Ecclesia obseruentur. Reuerendissime Domine. Vidit sacra Congregatio Concilij Tridentini interpretum libellum, qui cum his erit literis, censuitque donec, & quousque Rota decreuerit confirmationem statuti Ecclesiæ Abulensis validam, & legitimam esse secundùm decretum Concilij præfati sess. 24. de reform. cap. 12. de absentia trium mensium, non obstante quacunque contraria consuetudine etiam immemorabili. Interea verò absentes non lucrari distributiones quotidianas,

dianas, quod ideò ad amplitudinem tuam perſcripſi, vt cum illi nota ſit Congregationis ſententia, eam obſeruandam curet, etiam benè valeat in Domino, quem ei propitium precamur. Romæ. die 3. Auguſti. 1586.

n ¶ *Aut portiones.* Declar. Card. Epiſcopus reſidens in ſua Capituli ſede, ſolutus eſt, à reſidentia Decanatus, & Canonicatuum, & cæterorum beneficiorum, ac illa retinere fructuſque percipere poteſt, exceptis quotidianis diſtributionibus, & alijs, ſi quæ forte ſint, quas abſentes alia de cauſa non perciperent. Canonici ad continuam reſidentiam tenentur in canonicatibus, niſi in alijs beneficijs, quæ ſunt perpetua, & habeant annexum ſeruitium, in choro reſideant.

o ¶ *Non liceat vigore cuiuſlibet ſtatuti.* Declar. Card. Dummodò nõ ſit confirmatum à ſede Apoſtolica, licèt per ſtatutum Eccleſiæ concedatur Canonicis per tres menſes abeſſe, ſi illud per conſuetudinem non fuit obſeruatum, attendenda eſt magis conſuetudo contraria, quã ſtatutum. ¶ In Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus, vt ſupra obtinentes dignitates, & canonicatus immemorabilis conſuetudo non excuſat à reſidentia: ita S. D. N. Gregorius XIII. ex ſententia Congregationis Concilij declarauit. In Collegiatis autem non inſignibus immemorabilis conſuetudo excuſare poterit, ſi Eccleſiæ ſunt rurales prorſus deſtitutæ, aut in quibus antea ſuper hominum memoriam ſolitum eſſet non reſidere, aut in quibus adeò tenues redditus habent, vt canonicos alere non poſsint, non habentes aliunde, quomodo viuant.

p ¶ *Vltrà tres menſes.* Declar. Card. Intereſſentia, de qua in hoc decreto, debet eſſe in omnibus diebus, & horis officijs diuinis intereſſe, & inſeruire, præter quam tribus menſibus ſingulorum annorum, niſi Eccleſiæ conſtitutiones longius ſeruitij tempus requirant. ¶ Canonici licèt poſsint abeſſe à ſuis Eccleſijs per tres menſes, non poſſunt tamen omnes eodem tempore recedere, ne Eccleſia deſtituatur ſuo debito ſeruitio, ſed tantùm ea quota pars canonicorum, quæ videbitur arbitrio Epiſcopi, & Capituli. ¶ Nec licet vltrà tres mẽſes abeſſe, niſi ex cauſa inimicitiarum, ſi poſt obtentum canonicatum inimicitiæ ſuperuenerunt, vel niſi in parochiali Eccleſia reſideret, qui fructus præbendæ facit ſuos, & dicitur abeſſe, etiam ſi ſteterit in loco, ſed tamen abfuerit à ſeruitio vltrà tres menſes. ¶ Fuit tamen diſpenſatũ cum multis in Polonia, ad longum tempus ex varijs cauſis. ¶ An quibuſdam propter graues diuturnaſque inimicitias recuſantibus in ſuis

parochialibus reſidere, & volentibus reſignare, vt de Rectore prouideatur. An Epiſcopus poſsit vnita eis quædam ſimpliciabeneficia, & oratoria diuidere, & illis conferre, cum iiſdem detractis redditus parochialium ſufficiant ad honeſtè ſuſtentandum Rectorem? Congregatio, Epiſcopum hoc non poſſe facere. ¶ An illis tribus menſibus à iure conceſsis ſit aſsignanda cauſa abſentiæ, & cum licentia ſui Prælati, vel an poſsit potiri beneficium trium menſium nulla cauſa declarata, ſed impetrata licentia à Decano, vel Præſidente in choro, & frui quibuſdam nouis diſtributionibus, per Epiſcopum impoſitis, prout fruuntur in dictis tribus menſibus omnibus fructibus ſuarum præbendarum, cum pro præſentibus, & intereſſentibus, habeantur de iure. ¶ Congregatio cenſuit nullam aſsignandam eſſe cauſam. Secundò, nullam licentiam requiri, non tamen omnes Canonicos poſſe abeſſe eodem tempore, ne Eccleſia deſtituatur ſuo debito ſeruitio, ſed tantùm quota pars Canonicorum, quæ videbitur arbitrio Epiſcopi, vel Capituli. Tertiò, non poteſt frui dictis diſtributionibus, cùm iſtæ diſtributiones ſint diſtinctæ à præbendis. ¶ Congregatio Concilij cenſuit eum, qui cum fideiuſsione eſt detentus, vt non poſsit diſcedere ab vrbe, non poſſe cogi ad reſidendum.

q ¶ *Quolibet anno abeſſe.* Declar. Card. Quando Canonici vigore huius decreti abeſſe volunt, non tenentur cauſam Epiſcopo ſignificare, vel ab illo licentiam petere. ¶ Archiepiſcopus Ianuenſis prouideat ne duo menſes, quos habent vacantes Canonici ſui Capituli incurrant in notabile, aut Paſcha Domini, aut maximas ſolemnitates. ¶ Decretum hoc intelligendum eſt, vnde Canonici non poſsint abeſſe ab Eccleſiæ ſuæ ſeruitio. Vltra tres menſes ſingulis annis, nihilque eis prodeſſe, quod in ciuitate maneant, niſi Eccleſiæ debitis horis inſeruiant, intelligendum eſt omnes in contrarium conſuetudines per hoc decretum eſſe ſublatas. ¶ Si vltrà tres menſes abſint, licèt in ciuitate ſint, incidunt in dicti decreti pœnam, per quod ſublata eſt omnis cõſuetudo in contrarium. ¶ Canonicus, qui abeſt à ſeruitio ſuæ Eccleſiæ vltrà tres menſes, licèt ſit, & maneat in ciuitate, vel loco, in quo Eccleſia ipſa cõſiſtit, mulctari poteſt, prout à Capitulo ſtatuitur. Epiſcopus poteſt ob legitimam cauſam dare licentiam Canonicis, vt à ſuis canonicatibus per quatuor menſes abeſſe poſsint. ¶ Quibus menſibus per Concilium Tridentinum Canonicis abeſſe liceat à ſuæ Eccleſiæ ſeruitio, cauſam abſentiæ non eſt opus aſsignare, neque neceſſaria eſt Epiſcopi licentia, ſed ſufficit, vel Decani, vel Capituli,

licèt

licèt omnes Canonici eodem tempore abeſſe non poſsint, ne Eccleſia deſtituatur à ſuo ſeruitio, ſed aliqua tantùm Canonicorum pars videtur arbitrio Epiſcopi, vel Capituli. Reſidens in decanatu vniuſ Eccleſiæ, non amittit fructus aliorum canonicatuum, quos in alijs Eccleſijs obtinet, ex ſententia Congregationis, exceptis tamen diſtributionibus, & alijs, quæ abſentes non ſolent percipere. ¶ An dignitates Canonici, vel portionarij canonicatus, & alij officiales poſsint abeſſe à ſeruitio Eccleſiæ ſine licentia Epiſcopi? Congregatio Concilij cenſuit, non requiri licentiam Epiſcopi, quando dignitates Canonici portionarij abeſſe volunt, tempore Concilij Tridentini ipſis permiſſo: nontamen omnes ſimul abeſſe poſſunt, ne Eccleſia ſuo ſeruitio debito deſtituatur, quæ autem pars ſimul poſsit abeſſe relinquitur arbitrio Epiſcopi, & Capituli. ¶ De alijs, qui non ſunt beneficiati, & inſeruiunt in Eccleſia, Concilium nihil diſpoſuit, ſed æqualiter ſeruandum quod Concilium mandat circa regimen debitum in diuinis officijs hoc cap. in fi.

r ¶ *Saluis nihilominus.* Declar. Card. An liceat Canonicis regularibus, & portionarijs ſecularibus ab eadem Eccleſia abeſſe per tres mẽſes, ſtante, quod per eorum ſtatuta, & conſuetudines abſunt per quadraginta dies cum licentia? Sacra Congregatio in ſecularibus cenſuit negatiuè ex hoc textu. In regularibus verò cenſuit, non comprehendi ſub hoc decreto; verùm ſi cauſa ſit rationabilis, & adſit licentia prioris, poterunt abeſſe. ¶ An indultum Leonis Decimi tribuens præpoſito, & Canonicis S. Mariæ de la Scale vacationẽ duorum menſium contra fundationem Eccleſiæ, intelligatur ſublatum per hoc c. Si verò hoc textu prætereatur, dũ vult ſaluas eſſe inſtitutiones Eccleſiarum, quæ longius ſeruitij tempus requirunt? Congregatio cenſuit, negatiuè, cum expreſsè non deroget indultis, & Concilium reuocat tantùm inſtitutiones, quæ concedunt abſentiã vltrà tres menſes. ¶ Quando tẽpus faciẽdi itineris periculoſum eſt, propter nimios calores, cõcedi poteſt dilatio petenti ad proficiſcendũ ad reſidentiã ſui beneficij, & inter indum abeſt ab ea, quoad fructus beneficij habenda eſt eadem ratio, ac ſi ſemper reſideret. ¶ Quando non ſtat per aliquem quominus in ſuo beneficio reſideat, nullum ob non reſidentiam detrimentum ſentire debet. ¶ Licentia vt quis poſſit abeſſe cauſa ſtudiorum, à ſeruitio ſuæ Eccleſiæ, vel ſeruitio ſui canonicatus, non ſuffragatur vltrà quinquennium à die, quo ſtudere cœpit. ¶ An obtinẽtes dignitates in Cathedralibus, ſeu Collegiatis ſiue

præbendam, quæ tamen diſtincta eſt certa diſmembratione, interim dum effectum illius non expectant, teneantur reſidere? Congregatio cenſuit negatiuè. ¶ Habentes plures canonicatus vbi reſidere debeant? Congregatio cenſuit, habentes plures canonicatus dignitate pares reſidere tenentur, vbi pluribus inſeruiri poteſt. ¶ Obtinens duos canonicatus tenetur in digniori reſidere: eius verò, in quo non reſidet, quotidianas diſtributiones perdit, in quibus diſtributionibus intelligitur etiam comprehenſa tertia pars præbendæ, quæ ex decreto Concilij Tridentini conuerſa fuit in diſtributiones quotidianas. Obtinens canonicatum, & monaſterium in commendam ab animarum cura liberam, in canonicatu reſidere tenetur. ¶ Epiſcopo Vlixbonenſi ſcribatur non reſidentem in canonicatu Eccleſiæ Oliſiponæ, cogendum non eſſe, vt reſideat in monaſterio nempè ordinis Ciſtercienſis, quod obtinet in cõmendam. ¶ Habens duos Archidiaconatus dignitate pares reſidere poterit, in quo ſibi placuerit, ſi alter eſt dignior, in eo reſidere tenetur. ¶ Habens dignitatem in Collegiata, quę vnita ſit Cathedrali, quæ Collegiata ſit diſtricta, poteſt talis, ſi non recipiatur in Cathedrali, alibi ſi habet beneficium, reſidere, & dignitatis ſuæ fructus percipere, exceptis diſtributionibus, & iis ſi quæ fortè ſunt, quæ abſentes iuſta de cauſa non percipiunt. ¶ Parochus, qui habet parochiam intrà cuius limites adhuc habitant parochiani, tenetur in ea reſidere.

f ¶ *Ac reſidentiæ fecit ſuos.* Declar. Card. Non tamen ſi in alio canonicatu etiam Eccleſiæ Collegiatæ alterius diœceſis reſideret.

t ¶ *Iuxta ſacrorum Canonum conſtitutiones.* Concordat cap. ſi per edictum, cum allegatis ibid. ſup. eod.

¶ Eadem ſeſſione vigeſima quarta. c. 12. de ref. in cõmu.

Intereſſentes dumtaxat recipiant diſtributiones. H. d.

CAPVT XVI.

DIſtributiones, *u* qui ſtatis horis *a* interfuerint, *b* recipiant: *c* reliqui, quauis colluſione, aut remiſsione excluſa his careant *d* iuxta Bonifacij VIII. decretum, *e* quod incipit, *Conſuetudinem*: quod ſancta Synodus in vſum reuocat, non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis, *f* & conſuetudinibus. *h*

SVPER CAPVT XVI.

u ¶ *Diſtributiones.* Decla. Card. An canonici, vel alij officiales, chori haben-

habentes in Cathedralibus, vel Collegiatis capellanias in titulum, veluti mercenarij, & tempore, quo in dictis capellanijs celebrant, distributiones accipere debent, licet absint à choro, & quid si deuotionis causa, vel à superiori Ecclesiæ iniungatur eis, vt eo tempore celebrent? S.D.N. etiam ex sententia Congregationis declarauit, non posse, nisi quando sic iussi essent à suo superiori, quem tamen admoneri voluit, vt ab huiusmodi iussu abstineat. ¶ Inseruientes Ecclesijs, siue parochialibus, & habentes legitima beneficia in Ecclesijs Cathedralibus, vel alias seruitoria, quæ residentiam requirunt, quorum omnes fructus consistunt in distributionibus quotidianis, possunt omnes percipere, si modò nullæ præbendæ distinctæ fuerint, & omnes de communi percipiant, neque detur aliquid eis, qui diuinis horis nō interfint, & quando saluo debito seruitio parochialium, poterunt etiam inseruire Cathedrali, tunc non possunt percipere, nisi quatenus inseruiant. ¶ Habens parochialem, & canonicatum ex legitima dispensatione debet residere in parochiali amissis distributionibus quotidianis. Ita etiam statuit sanct. mem. Pius V, de obtinentibus beneficium vtrumque ante Concilium. ¶ Absentes pro vtilitate Ecclesiæ distributiones quotidianas non amittunt. ¶ Senio confectis, si aliàs residere soliti sint distributiones debentur, ac etiam infirmis ex propria culpa, & peccato cum præcedēti occasione; nimius enim rigor esset, neque superior huiusmodi inquisitionem facere debet, addendo afflictionem afflictis, quandoquidem multæ essent causæ, & non turpes. Debentur etiam detentis in carceribus, non tamen ob propriam culpam iuxta doctrinam Ioannis Andreæ in c. 1. de cleric. non resident. in 6. ¶ Nec possunt canonici, videlicet duo ad plus associantes eorum Prælatum, quandoque volentem audire Missam, in Cathedrali Ecclesia, vel in alia Ecclesia ciuitatis, participes fieri distributionum quotidianarum, quia non nisi præsentibus, & inseruientibus dantur. ¶ Vacationes omnes vnius, aut plurium mensium, quibus absentes distributiones quotidianas percipere solent, sublatæ sunt nisi absentes ex causis à iure permissis, præter quam quod si dictæ vacationes connexæ essent in fundatione, quæ etiam intelligātur sublatæ, si canonicatuum fructus omnes sint distributiones quotidianæ. Non licet Episcopo aliquo prætextu distributiones quotidianas donare relinquere, aut quauis collusione remittere alicui, qui vel ab Ecclesiæ seruitio abfuerit, vel alio quouis modo distributiones legitimè debeat amittere, nefas sit cuipiam eas capere, & si acceperit, suas ne

faciat, ſed eas reſtituere omninò cogatur diſtribuendas illicò fabricæ Eccleſiæ, quatenus indigeat, aut alteri pio loco Epiſcopi arbitratu. Illi, qui licentia legitimè obtenta ſtudiorum cauſa abſunt, diſtributiones omnes quotidianas percipere debent, exceptis incertis, & quotidianis prouentibus, qui tantum inter eos diuidi ſolent quotidie, ſi ſacris horis interſunt. ¶ Canonicus, qui dum erat ſanus, nec aliqua legitima cauſa impeditus, canonicatus ſui perſonale munus obire ſolitus erat, ſi poſteà ægritudine ſuperueniente impediatur id exequi, non debet propter ea quotidianas diſtributiones amittere. ¶ Congregatio cenſuit, diſtributiones quotidianas lucrari eum, qui indebitè coniectus in carcerem fuerit: fructus tamen præbendæ, ſiue maſſæ groſſæ tamdiù deberi, quamdiù per ſententiam non fuerit declaratum, iuſtè illum in carcere detineri.

a *Qui ſtatis horis.* Declar. Card. Congregatio Concilij cenſuit, ſeu intelligit ſtatas horas, id eſt, omnes horas, quibus diuina celebrantur, licet gloſſa in Clentina, vt ij, qui. ibid. Cardin. Zambar. num. 12. dicant de iure poſſe fieri diſtributionem per certas horas. ¶ Non valet ſtatutum, in vna hora, vel duabus intereſſentes lucrantur maſſam groſſam, ſiue præbendam amiſsis diſtributionibus quotidianis. ¶ An canonici, & dignitates obtinentes teneantur hodie omnibus horis, tàm diurnis, quam nocturnis diuinis intereſſe, licèt aliàs ante Concilium non niſi ad tres horas tantùm Miſſæ, Sextæ, & Matutinæ, ſiue Primæ tenerentur, & per Sedem Apoſtolicam fuerit confirmatum, an ſaltem, cæteræ, quæ diſtributione carent, ſint prædictis tribus copulandæ, ne contemnantur? Congregatio cenſuit, canonicatus, & dignitates obtinentes teneri intereſſe omnibus horis, niſi irritante aliqua confirmatione, quæ non eſt ſublata per Concilium Tridentinum. Diſtributiones quotidianæ cæteris quoque horis ex fructibus maſſæ proportionabiliter ſunt aſsignandæ, ne negligantur.

b ¶ *Interfuerint.* Declar. Card. Qui tempore, quo cantatur vna hora in choro Miſſam celebrat in Eccleſia ex deuotione, vel obligatione, non dicitur interfuiſſe illi horæ, nec illius diſtributiones accipere poteſt: ſi verò iuſſus fuerit à ſuperiori, vt celebraret, tunc reciperet, ſuperior tamen debet cauere à tali iuſsione. ¶ Cenſuit Congregatio facultatem Capitularibus ſeſe inuicem ſubſtituendi in ſeruitio Eccleſiæ, ab Epiſcopo debere concedi, ea tamen cautione adhibita, vt non eodem tempore eidem ſeruitio ſint obſtricti.

c ¶ *Reci-*

c ¶ *Recipiant.* Declarat. Cardin. Habeantur tanquam præsentes in choro, qui animarum curam exercent, quæ illi Ecclesiæ imminet, dum tamen sint in actu administrandi sacramenta, vel alia exercendi, quæ spectant ad ipsam curam. ¶ Non potest declinari, quin tertia pars præbendæ conuertatur in distributiones quotidianas ex decreto Concilij sup. sess. 22. c. 3. ratione curæ animarum, quæ imminet canonicatui, qui à præbenda non est diuisibilis. ¶ De statu, & consuetudine Ecclesiæ Collegiatæ canonicorum regularium, vt tam ipsi canonici, quàm portionarij, qui sunt seculares, ab eadem Ecclesia singulis annis cum licentia Prioris, & Capituli per quatuor dies abesse possint, quibus vna cum fructibus grossæ etiam distributiones quotidianas accipiant, perinde, ac si diuinis interessent. ¶ Sacra Congregatio in portionarijs secularibus absque difficultate censuit amittere distributiones quotidianas, & quod debentur tantùm illis, qui adstant, & dicitur salarium diurnum, quod laborantibus debetur: de regularibus verò censuit illos non comprehendi hoc decreto, & quia habent seruitium continuum, si prior eis concedat licentiam cum rationabili causa, posse abesse, & percipere.

d *His careant.* Declarat. Cardin. Nisi residentes in parochialibus nullos redditus ex præbenda deberent, sed omnes fructus in distributiones essent, tunc habētur pro præsentibus, & inseruientibus, quo casu nihil vltra seruitium perciperent. ¶ Puniendi sunt, qui à seruitio Ecclesiæ absunt, licet in ciuitate locóve, in quibus ipsa Ecclesia cōsistit, sint præsentes. ¶ Qui fuerunt olim Canonici reseruantes in resignationibus domos canonicales, easque etiam laicis locantes, cogendi tamen sunt locare iusta mercede, dictas domos canonicis residentibus, ita vt hi præferantur quibuscunque alijs in locatione, cessantibus quibusuis priuilegijs inquilinatus.

e ¶ *Iuxta Bonifacij VIII. decretum.* Hoc decretum refertur in c. vni. de cler. non resi. in 6. cuius tenor talis est. *Consuetudinem, quæ in quibusdam partibus inolenit: qua canonici, & alij beneficiati, seu clerici Cathedralium, & aliarū Collegiatarum Ecclesiarum (distributiones quotidianas, quæ alias manualia beneficia, seu victualia nuncupantur, & tantùm residentibus tribuuntur) qualitercunque in ciuitatibus, seu alijs locis, in quibus ipsæ consistunt Ecclesiæ sint præsentes: licèt diuinis officijs nō interfint, ex integro percipiunt: ac si continuè ipsis Ecclesijs in eisdem officijs deseruirent penitùs improbantes, Statuimus, vt distributiones ipsæ quotidianæ, in quibuscunque rebus cōsistant, canonicis, ac alijs beneficiatis*

& Ec-

& clericis Eccleſiarum ipſarum, qui eiſdem officijs in ipſis Eccleſijs affuerint: tribuantur iuxta Eccleſiæ cuiuſlibet ordinationem rationabilem iam factam, ſeu etiam faciendam: qui verò aliter de diſtributionibus ipſis quicquã receperit (exceptis illis, quos infirmitas, ſeu iuſta, & rationabilis corporalis neceſsitas; aut euidens Eccleſiæ vtilitas excuſaret) rerũ ſic receptarum dominiũ non acquirat: nec faciat eas ſuas. Imò ad omnium reſtitutionem: quæ contra huiuſmodi noſtram conſtitutionem receperit, teneatur. De diſtributionibus etiam pro defunctorum anniuerſarijs largiendis idem decernimus obſeruandum.

f ¶ *Non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis.* Deciſ. Cardin. 43. Congregatio Concilij cenſuit, non licere Capitulo aliquo prætextu, diſtributiones quotidianas donare, aut remittere alicui, qui ab Eccleſiæ ſeruitio abfuerit, quinimò eum, qui illas receperit, teneri ad earum reſtitutionem, neque illas ſuas facere poſſe. ¶ Item deciſ. Cardin. 124. Congregatio Concilij cenſuit, quod ſi quis indebitè coniectus fuerit in carcerem, vtique diſtributiones quotidianæ ei debeantur: pariter cenſuit, quòd fructus maſſæ groſſæ tamdiù debeantur, quandiù per ſententiam non conſtiterit iuſtè illum in carcere detineri. ¶ Item deciſ Card. 139. Congregatio Concilij cenſuit, duos ex canonicis, qui inſeruientes Epiſcopo à chori ſeruitio abſunt, lucrari quidem fructus præbendæ, non autem diſtributiones quotidianas. ¶ Item deciſio. Cardin. 146. Congregatio Concilij cenſuit, canonicum abſentem ſtudiorum cauſa percipere quidem fructus præbendæ; non autem diſtritiones quotidianas, quod ſi in huiuſmodi diſtributionibus omnes Capituli redditus conſiſtant, percipere etiam diſtributiones dempta tertia parte, quæ inſeruientibus accreſcit, nullo autem caſu debere ipſum canonicum percipere diſtributiones Miſsis, aut defunctorum anniuerſarijs applicatas. ¶ Item deciſ. Card. 162. Congregatio Concilij cenſuit, Canonicos Epiſcopum in viſitatione comitantes, percipere quidem debere fructus præbendæ, non autem diſtributiones quotidianas, in illis Eccleſijs, in quibus fructus præbendæ ſunt diſtincti, à quotidianis diſtributionibus, vniuerſi Capituli redditus conſtent percipere debere ipſas diſtributiones dimiſſa tertia parte, quæ inſeruientibus acceſcit; verùm huiuſmodi dictis de cauſis abſentes nullo modo percipere eleemoſynam pro anniuerſarijs, vel Miſsis relictam, aut elargitam, niſi ipſi Eccleſiæ per ſe ſeruitium præſtiterit. ¶ Item deciſ. 192. Congregatio Concilij cenſuit, decret. cap. 12. ver. diſtributiones. ſeſ. 24. ſublatam eſſe conſuetudinem percipiendi diſtributiones

nes

nes in abſentia, etiam immemorabilem. ¶ Item deciſ. Card. 267. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum priuilegio ſacris canonibus cõceſſo poſſe vti opera duorum canonicorum, eoſque dum illi inſeruient debere percipere fructus præbendæ, amiſsis diſtributionibus quotidianis, ſi diſtributiones quotidianæ ſemotæ ſint à fructibus præbendæ. Quod ſi omnes fructus in quotidianis diſtributionibus conſtent, debere percipere earum duas partes amiſſa tertia, quæ accreſcit inſeruientibus.

g ¶ *Et conſuetudinibus.* Declar. Card. Etiam immemorabilibus in Eccleſijs Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus non deſeruiendi. ¶ Et conſuetudinibus etiam immemorabilibus: non tamen ſuſtulit hoc decretum fundationes, nec confirmationes Apoſtolicas. ¶ Et ita declarauit S. D. N. Gregorius XIII. immemorabilem conſuetudinem non excuſare à reſidentia in Eccleſijs Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus, vt ſuprà dictum eſt. ¶ An excuſantur Canonici abeundo ad Matutinum, ſi ex immemorabili conſuetudine id faciant? Congregatio cenſuit, Canonicos non excuſari ſi vllam aliam cauſam allegant præter hanc, quod ſi per ipſos id facere debent, non augendæ illis, vt petunt diſtributiones. Congregatio cenſuit, id agendum ex præſcripto decretorum Conc. ſeſ. 21. & 22. c. 3. ¶ Si factum eſt aliquod ſtatutum, quòd Canonici poſſent inſeruire per ſubſtitutos, vel ſaltem vnus pro alio, non habeatur ratio, quia eſt contra Concilium. ¶ An obtinens dignitatem cum canonicatu, ſeu portione in eadem Eccleſia teneatur pro ſe ipſum vtriuſque beneficij onera ſubire, ita vt ſatisfaciat Concilio deſeruiendo perſonaliter in dignitate, & per ſubſtitutum in canonicatu, ſeu portione non obſtante contraria Eccleſiæ cõſuetudine? Congregatio Concilij cenſuit, poſſe aliquem in vna Eccleſia ex priuilegio, vel cõſuetudine fungi duplici officio, vt ſit Theſaurarius, & Canonicus, & propterea duplices lucrari diſtributiones, qui eas obtinet diuerſo iure, cum inter dignitates ſuppleat numerum Canonicorum, nec eget ſubſtituto Abb. in cap. cum olim. in 6. de re iudicata.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quarta. cap. 12. de reform. in cõmuni.

Vnuſquiſque tenetur per ſe ipſum ſeruitutem Eccleſiæ præſtare. Hoc dicit.

CAPVT XVII.

Mnes diuina per ſe, *h* & non per ſubſtitutos, compellantur obire officia, *i* & Epiſcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti, aſsiſtere, *k* & inſeruire, *l* atque in choro ad pſalendum, inſtituto, hymnis, & canticis Dei nomen reuerenter, diſtinctè deuotèque laudare.

SVPER CAPVT XVII.

h ¶ *Omnes diuina per ſe.* Deciſ. Card. 19. Congregatio Concilij cenſuit, pœnitentiarium dum confeſsiones audit, in Eccleſia cenſeri præſentem, etiam in proceſsionibus, & orationibus.

i ¶ *Compellantur obire officia.* Declar. Card. Et ad omnes ſeptem horas canonicas teneantur, & ad faciendum principium, & officium hebdomadarij, ſi tamen alij non ſunt Canonici.

k ¶ *Pontificalia exercenti aſsiſtere.* Declar. Card. Comitantes Epiſcopum non lucrantur diſtributiones quotidianas, niſi canonicatus confiſterent, in diſtributionibus quotidianis, & tunc amittunt eam partē, quæ deſeruientibus accreſcit. ¶ An capellaniæ in Eccleſia Cathedrali exiſtentes, quarū redditus ex varijs defunctorū redditibus cū onere, Miſſas aliquot, & diuina officia pro animarum ſalute celebrādi, inter ſe tantùm diſtribuunt capella in præſentes, qui contra onera prædicta per ſe ipſos, & per alios presbyteros quoſcunque perſoluunt, reliquis capellanis, qui præſentes non ſunt nihil percipientibus perſonalem reſidentiam requirant, ita quod, qui eas obtinent, ad reſidentiam præciſè etiam per priuationem cogi poſſunt, non obſtante conſuetudine contraria? Multi ex illuſtriſsimis tenebant non poſſe cogi præciſè, & in hanc ſententiā inclinabat maior pars, niſi allegaretur aliàs fuiſſe contrariū deciſum quoniam fructus tunc in forma diſtributionum, vt in canonicatibus. Ideò fuit deciſum poſſe cogi præciſè ad reſidendum. Epiſcopo Miſſam priuatam celebranti non tenentur Canonici aſsiſtere. ¶ In modò aſsiſtendi, & ſeruiendi Epiſcopo celebranti ſeruanda eſt conſuetudo Eccleſiæ. Canonicatus & dignitates obtinentes in Cathedrali omnes Epiſcopo Pontificalia exercenti aſsiſtere debent, niſi aliqui legitimè abſint, etiā ſi titulo vacationis & renuentes Epiſcopus puniat. ¶ In conferendo ordines ſeruandum eſt c. 8. ſeſ. 23. Epiſcopo exercenti Pontificalia extrà Cathedralem Eccleſiarum in ciuitate tamen, non in diœceſi, tenentur aſsiſtere, & inſeruire,

ſeruire, qui ſolent aſsiſtere,& inſeruire exercenti Pontificalia in Cathedrali. ¶ Obtinentes dignitatem, vel canonicatum in Cathedrali cogi non poſſunt ab Epiſcopo,vt ſibi aſsiſtant ſeu inſeruiant,quando in Eccleſia prædicta Miſſam priuatam celebrabit: poteſt tamen ipſos cogere ſibi aſsiſtere, & inſeruire, quando exercet Pontificalia in ipſa Cathedrali Eccleſia. ¶ An ad ſolum Epiſcopum ſpectet nominatio exiſtentium in Pontificalibus tam in Miſſa, quàm in Veſperis, vel an ſpectet ad Capitulum? Congregatio cenſuit, ſeruandam eſſe conſuetudinem eiuſdem Eccleſiæ,de qua conſtet, ſeruandum eſſe id, quod ſcribitur in Pontificali, etiam non obſtante quacunque conſuetudine.

l ¶ *Inſeruire.* Declar.Card. Congregatio cenſuit,Canonicos accedere debere ad cubiculum Epiſcopi,quoties ipſe non priuatim,ſed Põtificaliter cũ cappa,in diebus feſtiuis,& ſolemnibus voluerit deſcendere, vt aſsiſtat, vel horis diurnis, vel Miſſæ ſacrificio, multoque magis ſi ipſemet ſit celebraturus; in reditu verò vſque ad oſtium domus Epiſcopi, Epiſcopo præcedente ipſiſque ſequentibus comitari debere:in diebus autem feriatis,quando priuatim venit,in Eccleſia celebraturus,aut quidquid aliud acturus, debere nonnullos ex canonicis accedere ad oſtium Eccleſiæ,& Epiſcopum comitari,id ipſumque in reditu obſeruandum. ¶ Illuſtriſsimi & reuerendiſsimi Domini. Pro parte Capituli Seguntinenſis ſupplicantur infraſcr.dubia declarari,circa quorum obſeruationem contra cõſuetudinem immemorabilem eiuſdem Eccleſiæ à reuerendiſsimo Domino Epiſcopo moleſtantur. ¶ Primum eſt præſuppoſito, quod ab immemorabili tempore prædictum Capitulum eſt in poſſeſsione nominandi & deputandi per eorum Magiſtrum cæremoniarum, & prouidentem chori reſpectiuè ex Dignitatibus, & Canonicis dictæ Eccleſiæ aſsiſtentes,& miniſtros in choro per diem ante in tabula deſcribẽtes eos, qui debent aſsiſtere,&miniſtrare Epiſcopo Põtificaliter in Cathedrali celebrãti,ſeu Põtificalia exercẽti,aut concionãti, aut Capitulum iuxta eandem cõſuetudinẽ aſsiſtentes,& miniſtros prout hactenus deputare debeat. An potiùs reuerendiſsimus Dominus Epiſcopus,nam ſtante prædicta cõſuetudine videtur capitulum ſatis habere fundatã ſuam intentionem? Et ſic eam ſeruandam eſſe, prout à ſacra Congregatione,in alijs Eccleſijs fuit declaratũ. Congregatio cenſuit ſeruandam eſſe conſuetudinem,ita tamen vt Magiſtris cæremoniarum à libri Põtificalis præſcripto diſcedere nõ liceat,præſtãtiores verò cęteris

aſsiſtendo eligendæ. ¶ Secundum, an Capitulum teneatur dare aſsiſtentes eidem Reuerendiſsimo Domino Epiſcopo, quando in Cathedrali, vel alia ciuitatis Eccleſia priuatim, non autem Pontificaliter celebrat, vel concionatur, ſiue concioni intereſt pro arbitrio, & ſi nunquam tales exiſtentes Capitulum dare conſueuit, quod etiam reperitur in alijs Eccleſijs declaratum à ſacra Congregatione? Congregatio cenſuit, quando priuatim Epiſcopus celebrat, non teneri Capitulum aſsiſtentes dare. ¶ Tertium, An reuerendiſsimo Epiſcopo extra ciuitatem Seguntinenſem Pontificaliter celebranti, ſiue Pontificaliter miniſtranti, vel concionanti, ſeu concioni Pontificaliter interereſſenti, dictum Capitulum aſsiſtentes ei præſtare debeat? Et quidem pro parte Capituli, dicitur non teneri dare aſsiſtentes extrà ciuitatem; quod vt creditur, iam declaratum reperitur in alijs Eccleſijs. Congregatio reſpondit, Pontificalia Epiſcopo exercenti, ſiue in Cathedrali, ſiue in alia Eccleſia in ciuitate, & ſuburbijs teneri. ¶ Quarum, vt euitetur omnis diſcordia, ſupplicatur declarari, an omnes aſsiſtentes debeant eſſe Dignitates, & Canonici? An verò illi, quos Capitulum nominauerit ex Dignitatibus, Canonicis, & præbendis, iuxta conſuetudinem ſuprà dictam immemorabilem, quam etiam ſeruãdam iam fuit in alijs Eccleſijs declaratum, & præſuppoſita hac conſuetudine, etiam quòd Decanus Seguſtinenſis Eccleſiæ, ex ſtatuto fundamentali dictæ Eccleſiæ facto autoritate Apoſtolica eſt præſidens chori, cui incumbit regimen chori & correctio, & punitio colloquentium in eo, & perturbantium officia diuina, & quòd ille tanquã præſidens chori eſt inter Dignitates, & Canonicos tantùm. Diaconus verò inter dimidios ex conſuetudine non reperiuntur, qui debeant eſſe prædicti aſsiſtentes, & miniſtri. Et in hoc videtur etiam dicendum ſeruandam eſſe conſuetudinem Eccleſiæ, quæ rationabilis eſt, & iuri conformis; cum ſemper dignitates deputentur diſtributis inter omnes onetibus ſuo ordine, & habita ratione perſonarum, & impedimentorum, prout etiam creditur declaratum reperiri in alijs Eccleſijs. Congregatio cenſuit, Epiſcopo ſolemniter Miſſam, aut Veſperas celebranti primam dignitatem obtinentem pluuiali induto debere in officio presbyteri aſsiſtentes inſeruire, & ipſo legitimè impedito ſecundum dignitatem, ſi Canonici ſunt omnes presbyteri, poſtremos Canonicos Epiſcopo celebranti aſsiſtere debere, & ſubdiacono. ¶ Illuſtriſsime, & reuerendiſsime Domine, pro parte Reuerendiſsimi D. Epiſcopi Abulenſis fuerunt in noſtro Capitulo intimatæ

matæ quædam literæ Dom. vestræ illustrissimæ, in quibus declaratum fuit decretum sacrosancti Concilij Tridentini cap. 12. sess 24. de reform. §. omnes verò, vt scilicèt, omnes Canonici teneantur Reuerendissimum Dominum Episcopum associare à domo sua ad Ecclesiam, quando d. D. Episcopus venit ad celebrandum, & Pontificalia exercendum. Et quamuis, illustrissime Domine, dictum decretum comprehendat omnes, qui sunt de Capitulo, prout ex consuetudine sunt in dicta nostra Ecclesia dignitates, & portionarij simul cum Canonicis. Et ita etiam sit de iure, quod appellatione Canonicorum, veniat totum Capitulum, ac etiam ex mente dicti S. Concilij Tridentini dicto. §. Omnes verò, &c. Prout fuit declaratum per Dominationem vestram illustrissimam, & sacram Congregationem, in vna Burgensis associationis: nihilominus tamen dictæ dignitates, & portionarij dictæ Ecclesiæ Abulensis nollent Reuerendissimum Dominum Episcopum associare, quasi non fuissent comprehensi in dicto decreto, totum id onus Canonicis imponentes, quare pro parte Canonicorum dictæ Ecclesiæ Abulensis humiliter supplicatur, ac petitur, vt dignetur D. V. Illustrissima declarare, prout fuit declaratum in dicta Burgensi, quod in dicto decreto associandi D. Episcopum Abulensem comprehendantur omnes dignitates, & portionarij dictæ Ecclesiæ, cum etiam prout dictum est, sint de Capitulo, & non deceat membra à capite discedere, & quòd simul cum Canonicis teneantur associare D. Episcopum. ¶ Reuerendissime Domine vti frater, ad dubitationem, quæ oritur ex literis superioribus diebus ad amplitudinē tuam scriptis, de qua agitur in libello, cum eis ad eam misso, Congregatio Cardinalium sacri Concilij Tridentini interpretum respondit, Dignitates item, & portionarios Ecclesiæ, æquè ac Canonicos debere Episcopum associare: idque Congregatio ipsa vult omninò obseruari. Deus incolumem conseruet, magnique in dies faciat gratiæ suæ participem. Romæ. die. 25. Maij. 1586. ¶ Illustrissimi & Reuerendissimi Domini, Capitulum, & Canonici Abulenses, in pluribus defecerunt circa reuerentiam eorum Prælato debitam, ac cæremoniarum obseruantiam, non sine scandalo populi, & præiudicio cultus diuini, vt ex testibus desuper examinatis, contemnentes sacras sanctiones, ac sacri Concilij decreta, quibus cauetur, vt Episcopis omnis honor tribuatur, qui eorum dignitati par est. ¶ Primo enim decretum ediderunt, vt nullus Episcopum associaret alloqueretur que, neque visitaret, vt dicunt testes super secundo, & quarto articulis; & ideò nolunt

eum aſſociare, vt dicunt teſtes, ſuper IX. quod ſapit rebellionem aduerſus Prælatum, & eo Prælatus afficitur iniuria. Congregatio cenſuit, ſeruandum eſſe decretum aliàs eſſe Epiſcopo tranſmiſſum, & Capitulum reuocauit decretum, & vult aſſociare, dummodò ſibi intimetur hora, neque teneatur expectare vltrà dimidiam horam. Congregatio cenſuit, circa horam, quod Epiſcopus pro ſua prudentia ſtatuat, ac moderetur. Ita illuſtriſſimo Domino placuit ordinare ſuper hoc, ne diuina extrà ſuas horas dicantur, & ciues recedant ab Eccleſia, & populus ſcandalizetur. ¶ Secundò, dum Epiſcopus accedit ad Eccleſiam pro diuinis audiendis, ſiue celebrandis, interim dum orationem ante altare maius dicit, & antequam accedat ad ſuam fidem in choro Canonici, in continenti incipiunt cantare horas, vt dicunt teſtes ſuper III. articulo, cum tamen non debeant illas incipere, quouſque Epiſcopus ad ſuam Sedem peruenerit, & in ea exiſtat, hoc negatur, & Capitulum contentatur, quod Illuſtriſſimus Dominus decernat, quando horas debeant incipere, & Dominus Epiſcopus venire. Congregatio reſpondit, horas diuinas inchoandas ſtatim, ac Epiſcopus fuerit in choro. ¶ Tertiò, vſus eſt Eccleſiæ huius, vt quando Epiſcopus ingrediatur Eccleſiam capellanus Eccleſiæ ſibi præbeat hyſſopum cum aqua benedicta, hoc tamen ex particulari decreto Canonici fieri prohibuerunt, vt dicunt teſtes ſuper ſexto, dicentes, quod attendatur conſuetudo Eccleſiæ, quia Capitulum dicit ſeruare contrarium; videlicet, quod familiaris Domini Epiſcopi ei dat aquam benedictam. Congregatio reſpondit, ſeruandam eſſe conſuetudinem, alioquin ſeruandum ſubſcriptum decretum, quòd à Pontificali præſcribitur. ¶ Epiſcopo rei diuinæ peragendæ cauſa ad Eccleſiam venienti cum cappa Pontificali, comitantibus Canonicis, vnus ex dignioribus ex Capitulo in porta primaria Eccleſiæ porrigat aſperſorium cum oſculo: cum verò priuatim adit Eccleſiam, tunc ex ſuis familiaribus vnus aquam ad aſpergendum, vt eſt conſuetudo Epiſcopo porrigat. ¶ Quartò, eſt conſuetudo Eccleſiæ, vt Epiſcopus dicat ſubmiſsè reſponſorium in proceſsionibus ſolemnibus, & Diaconus, & Subdiaconus teneant ei librum: quàm conſuetudinem recuſant Canonici obſeruare, ſed mandant, vt famulus chori dictum librum teneat, vt dicunt teſtes: attendatur conſuetudo Eccleſiæ, vt quando Epiſcopus dicit ſubmiſsè reſponſorium, dictus Diaconus, & Subdiaconus teneantur ei librum, & negat Capitulum

pitulum mandaſſe quod famulus chori librum teneret, ſed fuit in Curia Magiſtri cæremoniarum, & imò Diaconus eadem die non potuit tenere librum. ¶ Quintò, quando Epiſcopus celebrat Pontificaliter, denegant, & ſubterfugiunt aſsiſtere, & ei dare aſsiſtentes iuxta conſuetudinem Eccleſiæ, & formam in Pontificali præſcriptam, & in contemptum dimittunt Epiſcopum ſolum ad altare, vt dicunt teſtes, & in his ſpecialiter deliquerunt Archidiaconus Oropeſa, Canonicus Serua, & Doctor Ares: attendatur conſuetudo antiqua, quòd Capitulum nominet aſsiſtentes ex Dignitatibus, & Canonicis, qui teneantur aſsiſtere, non tamen in caſu chriſmatis, & conſecrationis olei: vt infrà cap. 12. Congregatio cenſuit ſeruandum, quod conſuetudine receptum eſt, aliàs, quòd in Pontificali præſcribitur. ¶ Sextò, eſt conſuetudo Eccleſiæ, vt aſsiſtentes induantur propè capellam maiorem, & inde aſſocient Epiſcopum ad chorum, tamen prædicti Capitulares malitioſè relinquunt Epiſcopum ſolum propè altare maius, & ſolus ipſe accedit ad chorum, & aſsiſtentes ſe induunt in ſacriſtia ex conſilio Decani, & aliorum ſequentium, vt dicunt teſtes ſuper eiſdem nono, & decimo articulis: attendatur conſuetudo Eccleſiæ, quæ eſt, quòd Dignitates, & Canonici aſsiſtentes induant ſe in credentia ſuperiore, vel in ſacriſtia, & familiares Epiſcopi, & alij induant ſe in credentia inferiori, vbi Dominus Epiſcopus vult induantur aſsiſtentes. Congregatio cenſuit, conſuetudinem obſeruandam eſſe, ita vt Epiſcopus ſolus non accedat. ¶ Septimò, Decanus dictæ Eccleſiæ obiurgat Magiſtrum cæremoniarum, rituum, & obſeruationum, vt dicunt teſtes ſuper XI. Negatur, ſed mouerunt eam, vt nihil faceret contra antiquam Eccleſiæ conſuetudinem. ¶ Octauò, prædictus Decanus, & alij principaliores dignitates obtinentes recuſant ea, quæ eorum dignitatum muneribus incumbunt circa cæremonias, & aſsiſtentiam exercere, neque in hoc Pontificale obſeruare volunt, vt dicunt teſtes ſuper XII. Negatur, ſed conſeruatur cõſuetudo antiqua Eccleſiæ, vel Pontificale. ¶ Nonò, euenit quodam die, dùm Epiſcopus acceſsit ad conciones capitulares, malitioſè clauſerant portam chori, qua debebat ingredi Epiſcopus, ita quòd coactus fuit alia via proficiſci, & tranſire inter mulieres ſolus, vt dicunt teſtes ſuper XIII. Sunt tres portæ, & duæ erant apertæ, & ſacriſta omiſit aperire aliam, & Capitulum propter huiuſmodi illum puniuit.

Decimò

Decimò euenit, quòd altera die existente Episcopo in sua Sede in choro tempore decantationis cantici Magnificat, thuribularius, primum thurificauit Decanum, & Archidiaconum, & illos, qui ferebant cappas, & posteà Episcopum; cùm tamen prius debuisset thurificare Episcopum, cui primus honor in omnibus actibus debetur, vt dicunt testes super XIIII. Negatur, & est inuerisimile, & est impossibile. Vndecimò, dum Episcopus sedet in choro, assistentes nolunt sustinere in altum Missale, seu Breuiarium, vt recitentur ea, quæ in choro cantantur, sed potiùs à longè, & ita inferiùs illum tenent, vt in eo legere non possit, vt dicunt testes super XV. Etiam negatur, & est inuerisimile, & impossibile. ¶ Duodecimò, dum etiam Episcopus cõsecrat oleum, & chrisma, de consuetudine Ecclesiæ immemorabili solent ei assistere duodecim presbyteri Canonici, & Portionarij, nihilominus dum Modernus Episcopus duobus annis præteritis illa consecrauit, astiterunt ei tantùm Capitulum dictæ Ecclesiæ, vt dicunt testes super XVI. articulo. Ita nonò instant Canonici, vt attendatur consuetudo antiqua Ecclesiæ, quæ est, quòd in consecratione olei nõ assistant Canonici, & Dignitates, sed Capitulum chori, & beneficiati parochialium: tùm, quia interuenit magnus numerus in dicto actu, tùm etiam, quia præbendati sunt pauciſsimi, & deficerent in choro. Congregatio respondit differentiam esse inter assistentes, & præsentes, vnde si ex consuetudine non solent assistere in dicto actu, non propterea sequitur, vt præsentes non sint, & præstare, quod Episcopo debent Pontificalia exercenti.

De Clerico per saltum promoto.

TITVLVS DECIMVS.

¶ In sessione vigesimatertia. Conci. Trid. cap. 14. de reformat.

CAPVT VNICVM.

CVM promotis per statutum, *m* si non ministrauerint, Episcopus ex legitima causa possit dispensare.

De Cle-

De Clerico per saltum promoto.

SVPER CAPVT VNICVM.

m ¶ *Cum promotis per saltum.* Declar. Card. An ea solùm intelligenda sint de promotis per saltum, aliquo sacrorum ordinum omisso? An verò etiam de promotis ad maiores ordines omissis minoribus, siue omnibus, siue vno tantùm, & quid de omittentibus primam tonsuram? Congregatio censuit anno 1588. habere locum decretum Concilij in omnibus casibus positis.

De filijs presbyterorũ promouendis, vel non.

TITVLVS VNDECIMVS.

¶ In sessione vigesima quinta Conc. Trid. cap. 15. de refor.

Filius illegitimus nequit ministrare, neque beneficium aliquod, seu pensionem obtinere in Ecclesia paterna. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

VT paternæ incontinentiæ *a* memoria à locis Deo consecratis, quos maximè puritas, sanctitasque decet, longissimè arceatur; non liceat filijs clericorum, *b* qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, *c* in Ecclesijs vbi eorum patres *d* beneficium aliquod Ecclesiasticum *e* habent, aut habuerunt *f* quodcunque etiam dissimile *g* beneficium obtinere: *h* neque in dictis Ecclesijs quoquo modo ministrare: *i* nec pensiones, *k* super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel aliàs obtinuerunt, habere.

De filijs presbyterorum promo.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Vt paternæ incontinentiæ.* Declar. Cardin. Fuit quæsitum, in quo differat hoc decretũ à iure cõmuni? Respõsum est quod in quinque:

primò, quod non ſolùm ratione ſucceſsionis prout de iure communi, ſed etiam ob incontinentiæ memoriam inualuit hæc prohibitio. Secundò, quod talis memoria legitimè arceatur, non ſolùm mediatè, prout de iure communi, ſed etiam immediatè, contra Abb. in c. dilectus n. 11. eod. tit. Tertiò, quòd non ſolùm prohibetur ſucceſsio in beneficio eodem, ſed in alio quocunque etiam diſsimili, dummodò ſint in eadem Eccleſia contra ius commune, de quo per Abbatem in cap. ad abolendam. poſt prin. Quartò, quòd nedum prohibetur filium obtinere beneficium in eadem Eccleſia, in qua pater obtinet, ſed etiam miniſtrare contra ius commune, quo tantùm patri miniſtrare prohibetur. Abb. in c. cum decorem. eod. tit. Quintò, quòd neque penſiones ſuper fructibus beneficiorum, quos parentes eorum obtinuerũt, vel obtinent habere poterunt filij.

b ¶ *Non liceat filijs clericorum.* Concil. IX. Tolet. cap. 10. & cap. propoſuiſti. 82. diſtin. Grauius in hos animaduertunt, & concordat Alexander. III. par. 19. c. 3. & Conc. II. Lateran. cap. 14. can. 2. & per totum. de filijs presbyterorum. ¶ Deciſ. Card. 40. Congregatio Concilij cauſa aliàs maturè diſcuſſa cenſuit, nepotem legitimum ex filio illegitimo non comprehendi decreto. c. 15. ſeſ. 25. ¶ Item deciſ. Cardin. 221. Congregatio Concilij cenſuit, decretum. c. 15. ſeſ. 25. minimè prohibere, vt nepos legitimus ex filio illegitimo, beneficiũ quod auus habuit, obtinere non poſsit.

c ¶ *Qui non ex legitimo nati ſunt matrimonio.* Declar. Card. Filij illegitimi clericorum non prohibentur à Concilio Tridentino cum patribus habitare. ¶ Filij presbyterorum decreto hoc Concilij Tridentini non prohibentur retinere beneficium legitimè obtentum in eadem Eccleſia, in qua fuit beneficiatus pater eorum, qui ante publicationem eiuſdem Concilij è vita migrauit. ¶ Patre ante Concilium mortuo, non tenetur eius filius illegitimus, qui in eadem Eccleſia canonicatum, ſeu aliud beneficium obtinet, illud reſignare, quia hoc decreto tantùm prohibentur in futurum obtinentes.

d ¶ *In Eccleſijs vbi eorum patres.* Declar. Card. Hoc caput cuius vigore filij illegitimi arcentur à beneficijs, quæ in Eccleſia ſunt, in qua fuit beneficiatus eorum pater, locum non habet, niſi in filijs, qui mortuo patre beneficia in eadem Eccleſia impetrare volunt, niſi in illis, qui vna cum patre in præſenti reperiuntur obtinere in eadem Eccleſia. ¶ Concilium Tridentinum in hoc decreto de filijs presbyterorum, qui non poſſunt habere beneficia in Eccleſia,

cleſia, in qua pater eorum ad præſens mortuus eſt, non ligat eos, qui obtinuerunt ante Concilij Tridentini publicationem beneficia in Eccleſia, in qua habuerat, vel tunc temporis habebat eorum pater. ¶ An illegitimus cuius pater fuit Rector Eccleſiæ matricis, poſſit Eccleſiam filialem obtinere, dependentem, ſeu aliàs illi vnitam, in qua eadem matrix habeat etiam quædam iura parochialia, ſaluo hoc decreto? Congregatio cenſuit poſſe; niſi vnio facta ſit per viam ſubiectionis Eccleſiæ matricis. ¶ Fuit dubitatum, an filij illegitimi poſsint obtinere beneficia vnita Eccleſijs, quæ obtinuerunt, vel obtinent parentes eorum? Et fuit reſolutum, quòd ſi beneficia ſunt vnita æquè principaliter, tunc illegitimi obtinere non poſſunt: ſi verò non ſunt vnita æquè principaliter, ſed acceſſoriè, tunc poſſunt, ſi tamen dictæ Eccleſiæ vnitæ non tenentur miniſtrare in principali. ¶ Fuit pariter dubitatum, An illegitimi obtinere poſsint Eccleſias filiales, quando eorum patres obtinuerunt matrices? ¶ Et fuit dictum, poſſe obtinere, quando obtinentes filiales non tenentur miniſtrare in matrice. ¶ Habens canonicatum in Eccleſia, in qua pater eius ſimiliter canonicatum obtinuit, non poteſt in eadem Eccleſia de canonicatu ad dignitatem aſcendere pater, qui eſt coadiutor filij, in canonicatu, cedere tenetur omne ius filio, poſſet tamen ſibi aliquem ſeruare fructum, aut penſionem. An tolerandi in Eccleſia, vel expellendi Canonici illegitimi ex presbyteris, & non ſolutis mulieribus, & diſpenſatur poſt Concilium Tridentinum, ſi cuius pater nunquam in Eccleſia fuit, ſed poſſeſsionem per procuratorem apprehendit, & nullos fructus percipit, & alterius, qui literis Apoſtolicis non expeditis, nec poſſeſsione ſequuta ceſsit in fauorem alterius in manibus Pontificis? Congregatio cenſuit, prædictum Canonicum, cuius pater poſſeſsiones per procuratorem apprehendit, comprehendi hoc caſu, & ideò appellandum eſſe: alterum verò Canonicum cuius pater nec literas Apoſtolicas expediuit, nec vnquam habuit poſſeſsionem, non comprehendi, ideò permittendum eſſe. ¶ Decretum huius cap. non obſtat, quominùs filius illegitimus canonicatum, ſeu beneficium ibi ante Concilium, per reſignationem acquiſitum retinere poſsit, cuius poſſeſsionem adeptus eſt poſt mortem patris. Hunc locum ſacra Congregatio cenſuit, procedere non ſolùm in filio reſpectu patris, ſed in nepote reſpectu aui, propter verbum longiſsimè, quod excludit omnem perſonam mediatam, vt dictum eſt.

e ¶ *Beneficium aliquod Ecclesiasticum.* Declar. Card. Concilium Tridentinum non prohibet, quin pater, & filius possint celebrare Missam in eadem Ecclesia, dummodò ambo non obtineant beneficia in ea, sed id fiat ab altero causa legati, quod legatum sit Missam celebrantibus. ¶ Ad Episcopum N. scribatur, vt desinat molestiam exhibere presbytero N. illegitimo celebranti Missam ob quoddam legatum in eadem Ecclesia, in qua pater celebrat ob deuotionem, cum neuter habeat beneficium, & hic casus non prohibitus à Concilio.

f ¶ *Habent, vel habuerint.* Declar. Card. Non dicitur habuisse ad hoc vt comprehendatur sub hoc capitulo ille, qui fuit prouisus, & literis non expeditis, & possessione non habita cessit alteri. § Hæc verba intelliguntur de futuro, scilicèt, post publicationem Concilij, nõ autem ante Concilium, sed etiam intelligendum est in pensionibus; neque mediatè comprehenditur etiam hoc decreto Concilij, scilicèt, qui per procuratorem, sed in Ecclesia nunquam ministrauit? Congregatio censuit, quòd sic; quia per prouocationem acquiritur ius in re, & causatur vitium in personam filij per patris institutionem. Abb. in c. transmissa. num. 6. de filijs presbyterorum. Si vero per solam publicationem pater obtinuerit beneficium, cum vel literas expediuerit, nec possessionem cepit, secùs censuit Congregatio, quia ante literarum confectionem gratia non est perfecta, sed informis. ¶ Dubitatum fuit, an præsumpta dispensatione, in qua fundatur regula de triennali, habeat locum contra hoc decretum, ita vt possidens beneficium teneatur contra dispositionem huius cap. ex aliqua præsumpta dispensatione suam possessionem tueri valeat? Congregatio Concilij die 30. Iulij. 1586. tenuit negatiuè, quia dicta regula requirit titulum coloratum, vt latè in cap. 4. sess. 7.

g ¶ *Quodcunque etiam dissimile.* Declar. Cardi. In Ecclesijs sororum aliarum Ecclesiarum, sicut sunt reliquæ in Hispania, in quarum altera residendo præsupponitur residere in principali, non potest pater residere in vna, & filius in altera. § Cum patre habente præbendam Theologalem in Ecclesia, in qua eius filius illegitimus canonicatum detinebat, qui filius, scilicèt, canonicatum dimittere teneretur, tamen ob suarum virtutum merita, & testimonium ipsius Episcopi fuit dispensatum, ac etiam cum filio, dummodò idem pater abstineret ab Ecclesia, sed per substitutum legeret ab Episcopo eligendum, cui assignetur aliqua portio arbitrio eiusdem Capituli, & Episcopi.

h ¶ *Beneficium obtinere.* Declar. Card. Non autem si etiam duæ obtinuis-

tinuissent, & de fruitione fructus hoc tempus ageretur.

i ¶ *Neque in dictis Ecclesijs quoquo modo ministrare.* Declara. Cardin. Dubitatum fuit, an filius illegitimus laicus, qui in Ecclesia, in qua pater beneficium habet, nec possessionem, sed vt cantor musicæ tantummodò in Ecclesia cantat, prohibeatur per istum textum? Congregatio die Decembris. 1574. censuit affirmatiuè, quia Concilium dicit quoquo modo ministrare; eadem enim ratio, siue ministret in officio, siue in beneficio. ¶ Filius clerici hoc decreto non prohibetur, quominùs tanquam capellanus amouibilis deseruire possit, atque obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius pater nunquam fuit intitulatus ad aliquod beneficium Ecclesiasticum, licèt pro capellano immouibili inseruierit in eadem Ecclesia. ¶ In ciuitate Laodicensi sunt plures Collegiatæ, Decani, & Canonici vigore statuti accedunt ad certas processiones in certis festis diebus anni ad Cathedralem, & ibi canunt vnum versiculum, seu collectam, hoc stante, fuit pluries dubitatum, an valeat electio facta de filio illegitimo ad Decanatum vnius illarum Ecclesiarum Collegiatarum, cum prædicta teneantur præstare in Cathedrali, in qua pater eius Canonicus fuit? Congregatio ter censuit, filium illegitimum incapacem esse huius Decanatus, quia quoquo modo inseruire dictæ Ecclesiæ videtur. ¶ Et quia S. D. N. mandat iterum partes audire, tamen Congregatio stetit in decisis. Non solùm filius non potest retinere beneficia in Ecclesia, in qua pater obtinuit, sed nec canere in eadem Ecclesia, tanquam musicus simplex.

k ¶ *Nec pensiones.* Declar. Card. Decretum hoc non obstat, quin filius presbyteri, in cuius fauorem fuit imposita pensio ante Concilium Tridentinum, super partem, quã tunc pater eius resignauit, possit exigere prædictam pensionem. ¶ Idem decretum locum non habet in ijs filijs presbyterorum, qui pensiones super beneficio à patre obtento ante Concilium Tridentinum, & illius confirmationem à patre obtinuerunt. ¶ De illegitimo N. habente beneficium in Ecclesia, in qua patre, sed patre deseruiente, & tunc, & anteà semper, in eadem Ecclesia, vt sibi possit retinere, vel reseruare pensionem, nihil obtinendum est. ¶ Cum N. portionem habente in Ecclesia, in qua pater viuit cum regressu eius, qui regressum habet. ¶ Cùm filio obtinente pensionem in Ecclesia N. qua pater habuit canonicatum, quẽ resignauit visum est, dispensandum. ¶ Filius illegitimus presbyteri dimidius beneficiatus in vna Ecclesia, in qua pater eius olim benefi-

cium habuit, non potest ascendere ad integram portionem. ¶ Filius presbyteri illegitimus non potest obtinere beneficium, quod olim pater eius absque legitimo titulo, & minus pacificè aliquamdiù possedit die 4. Septembris. 1586.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. cap. 15. de reform.

Obtinentes beneficia in Ecclesijs paternis tempore Concilij tenebantur ea resignare, aut permutare intra tres menses. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

SI in præsenti *l* pater & filius illegitimus in eadem Ecclesia beneficia obtinere *m* reperiantur, *n* cogatur filius suum beneficium resignare, *o* aut cum alio permutare extra Ecclesiam, intra trium mensium spatium: *p* alias ipso iure eo priuatus existat, & super his quæcunque dispensatio subreptitia censeatur. *q*

SVPER CAPVT SECVNDVM.

l ¶ *Si in præsenti.* Declar. Card. In petitione presbyteri N. de resignatione canonicatus nepoti coadiutor, quod ideò fit, vt eius filius possit obtinere, quem habet in eadem Ecclesia canonicatum, visum est dandum spatium sex mensium filio ad permutandum, ita tamen vt interim ab Ecclesia omnino abstineat. ¶ Illegitimo N. habente beneficiale patrimoniale, quod permutare non potest, in Ecclesia, in qua idem pater habet, sed non seruit iam diù iacens in lecto paralyticus concessum est, vt retineat, quia non potest permutare. ¶ Spurij petentes in posterum de transitu ad honorem, afferant testimonium & Episcopi commendationem, & maioris partis sui Capituli, postulantibus dum viuit alter, vel pater, vel filius, possit ire ad aliam Ecclesiã, vt illo mortuo de consensu Episcopi, & Capituli liceat ad primam Ecclesiã residere, concessum est. ¶ Stante supra dicta declaratione, quòd Concilium non comprehendat nepotem legitimum ex filio, seu filia illegitimo respectu beneficij, quod alius obtinuit, an procedat etiam viuente ipso auo, adeò vt nepos ex filia illegitima, siue illa viuat, siue non, possit obtinere pensionem super beneficio parochiali, quod auus possidet? Congregatio die 13. Maij. 1586. censuit negatiuè, vt arceatur memoria vitæ incontinentiæ; licet omnes illustrissimi dixerint, contrariam opinionem esse de iure veriorem ex senten-

tia

tia Rotæ. ¶ Cardinali N. dubitanti, an nothi parochias obtinere possint? visum est respondendum Concilium Tridentinum de hoc non esse loquutum.

m ¶ *In eadem Ecclesia beneficia obtinere.* Declar. Card. Idem esset si vnum tantùm, sed esset in persona patris, & filij cum alternatiua residentia. ¶ Dicitur & eam obtinere resignatarius cum reseruatione tituli, & denominationis, necnon fructuum pro resignante, perinde ac si resignasset, vnde resignatarius censetur priuatus titulo, si post publicationem Concilij intrà tempus hîc præscriptum non resignauit, si tamen eius viueret beneficiatus, in ea Ecclesia, verè beneficiatus est licet reseruatis fructibus, vt suprà: secùs verò si eius pater in eadem Ecclesia beneficiatus ante prædictam publicationem Concilij fuisset mortuus: tunc eueniente morte resignantis illud beneficium plenè possidere potest, fructusque inde percipere, pleno iure, & tuta conscientia tanquam ante Concilium acquisitum.

n ¶ *Reperiantur.* Declar. Card Etiam si esset factus coadiutor, teneretur intrà sex menses à die mortis patris resignare.

o ¶ *Cogatur filius suum beneficium resignare.* Declar. Card. Si fieret locus regressui, & qui regressum habet, nollet consentire, oblata prius resignatione cum honesta pensione, & non acceptata admittitur resignatio, & regressus suspenditur vtiq; ad accessum, vel decessum resignatarij. ¶ Filius omninò cogendus est resignare beneficiũ, quod obtinet in illa Ecclesia, in qua pater obtinuit, qui filius semper repræsentat incontinentiam paternam: hoc tamẽ moderatum quandoque fuit de consensu Ordinariorum, si pater resignasset sua sponte suum beneficium.

p ¶ *Intra trium mensium spatium.* Declar. Card. Filij intra trium mensium spatium resignare debent sua beneficia, quod adeò verum est, vt si post dictos tres menses resignauerint, nihil eis prodest hoc decretum.

q ¶ *Subreptitia censeatur.* Declar. Card. Illegitimus beneficiatus, in quo pater similis, vel dissimilis beneficij mortuo patre ante Concilij publicationem, non potest quacunque eius dispensatione, ante Concilij publicationem obtenta, obtinere aliud beneficium (dimisso eo) quod obtinebat in eadẽ Ecclesia, in qua pater reperitur beneficiatus, nec optare exui statu illius Ecclesiæ aliud beneficium, quod sibi cõpeteret, veluti antiquiori, vel alia causa, acquiritur enim de nouo ex dispensationibus per Concilium sublatis, remanet indispensatus.

¶ Ea-

¶ Eadem Sessione vigesima quinta cap. 15. de reform.

Resignationes reciprocæ parentum in filios clericorum prohibentur. H.d.

CAPVT TERTIVM.

REciprocæ resignationes, r si quæ post hac à parentibus clericis in fauorem filiorum, fiant vt alter alterius beneficiũ cõsequatur, in fraudẽ huius decreti, & canonicarũ sanctionum factæ omninò censeantur: nec collationes sequutæ, vigore huiusmodi resignationum, seu aliarum quarumcunque, quæ in fraudem factæ fuerint; ipsis clericorum filijs suffragentur.

SVPER CAPVT TERTIVM.

r ¶ *Reciprocæ resignationes.* Decis. Cardin. 58. Congregatio Concilij censuit, decretum Concilij cap. 15. sess. 25. de reformatione disponere tantùm circa reciprocas resignationes post ipsum Concilium in fauorem filiorum faciendas. ¶ Item decis. Cardin. 128. Congregatio Concilij censuit, re mature discussa patrem legitimum nulla indigere dispensatione ad obtinendum immediatè beneficium filij, licèt filius, quamuis legitimus, dispensatione egeat ad obtinendum immediatè beneficium patris.

De statu Regularium.

TITVLVS DVODECIMVS.

¶ In sessione decima quarta Conc. Trid. c. 11. de refor.

Admissus ad habitum & professionem, tenetur, sub sui superioris obedientia in claustro perpetuò manere. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

QVia regulares de vno ad alium ordinem translati, *a* facilè à suo superiore licentiam standi extrà monasterium obtinere solent, ex quo vagandi, & apostatandi occasio tribuitur, nemo cuiuscunque ordinis Prælatus, vel superior vigore

gore cuiuſuis facultatis, aliquem ad habitum, & profeſsionem admittere poſsit, niſi vt ordine ipſo, ad quem transfertur, ſub ſui ſuperioris obedientia in clauſtro perpetuò *b* maneat, ac taliter tranſlatus, etiam ſi Canonicorum regularium fuerit, ad beneficia ſecularia, *c* etiã curata, omninò incapax exiſtat.

De ſtatu Regularium.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *De vno ad alium ordinem tranſlati.* Declar. Cardi. Omnes cuiuſcunque religionis legitimè tranſlati ad Carthuſianos, póſſunt in eadem Carthuſienſi religione in clauſtro Priores, & extrà clauſtrum procuratores eſſe. ¶ Contra regulares vagantes, de vno in alium ordinem tranſlatos, agit Epiſcopus ex hoc decreto, vt ex Bulla Pij Quinti de tranſlatis.

b ¶ *Perpetuò.* Declar. Cardin. Poteſt tamen ſuperior dare licentiam tranſlato ad modicum tempus ſtandi extra monaſterium cauſa prædicationis, vel audiendi confeſsiones.

c ¶ *Ad beneficia ſecularia.* Deciſ. Cardin. 259. Congregatio Concilij cenſuit, Milites regulares Militiæ ſancti Iacobi de Spatha, aliòſque huiuſmodi non emittentes omnia tria vota ſubſtantialia, videlicet paupertatis, caſtitatis, & obedientiæ, non eſſe incapaces beneficiorum ſecularium, ſiue ſimplicium, ſiue curatorum, nec etiam penſionum.

¶ Item ſeſsione vigeſima quinta. c. 1. de regul.

Omnes regulares tenentur ad regulæ, quam profeſsi ſunt præſcriptum, vitam inſtituere, & componere. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

QVoniam non ignorat ſancta Synodus, quantùm ex monaſterijs pie inſtitutis, & rectè adminiſtratis, in Eccleſia Dei ſplendoris, atque vtilitatis oriatur, neceſſarium eſſe cenſuit, quo facilius, ac maturius, vbi collapſa eſt vetus regularis diſciplina inſtauretur, & conſtantius, vbi conſeruata eſt perſeueret, præcipere, prout hoc decreto præcipit, vt regulares omnes tam viri, quàm mulieres, ad regulæ, quam profeſsi ſunt, præſcriptum vitam conſtituant, & componant: atque in primis, quæ ad ſuæ profeſ-

sionis perfectionem, *d* vt obedientiæ, paupertatis, & castitatis, *e* ac si quæ aliæ sunt alicuius regulæ, & ordinis peculiaria vota, & præcepta, ad eorum respectiuè essentiam, necnon ad communem vitam, victū, & vestitum conseruanda pertinentia fideliter obseruent. Omnisque cura, & diligentia à superioribus adhibeatur tam in Capitulis generalibus, & prouincialibus, quàm in eorum visitationibus, quæ suis temporibus facere non prætermittant, vt ab illis non recedatur; cum cōpertum sit, ab eis, non posse ea, quæ ad substantiā regularis vitæ pertinent, *f* relaxari: si enim illa, quæ bases sunt, & fundamenta totius regularis disciplinæ exactè non fuerint conseruata, totum corruat ædificium necesse est. *g*

SVPER CAPVT SECVNDVM.

d ¶ *Ad suæ professionis perfectionem.* Declar. Card. censuit, Congregatio, quod Ordinarius permittere debet Tertiarias Moniales sancti Francisci sub obedientia Fratrum Minorum, quemadmodum ante fuerunt, & perficere, vt professionem trium solemnium votorum, quam primum emittant, ex instituto Religionis sancti Francisci, cui sunt adiectæ, si fortè, non emiserunt, nec eas cogere debet, vt habitum mutent, vel vt velo nigro vtantur si illarum ordo id non requirat. ¶ Postremò inter septa Monasterij illas claudere debet.

e ¶ *Vt obedientiæ paupertatis, & castitatis.* Concordat tex. in Clem. exiui. §. cum igitur in primis. de verb. signifi.

f ¶ *Quæ ad substantiam regularis vitæ pertinent.* Concordat tex. in c. cum ad Monasterium. in fin. de statu Monach.

g ¶ *Corruat ædificium necesse est.* Concordat tex. in c. cum Paulus. 1. q. 1. & tex. in c. veniens. de presbyt. non bapt.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. c. 2. de regul.

De paupertate à Regularibus obseruanda; ac etiam de pœnis proprietariorum. Hoc dicit.

CAPVT TERTIVM.

NEmini Regularium, *h* tam virorum, quàm mulierum liceat bona immobilia, vel mobilia cuiuscunque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquisita, tanquam propria, *i* aut etiam nomine conuentus possidere, vel tenere *k* sed statim ea superiori tradantur, *l* conuentuiq; incorporentur *m* Nec deinceps liceat superioribus bona stabilia alicui regulari cōce-

dere

dere etiam ad vſumfructum, vel vſum, adminiſtrationem, aut cõmendam. Adminiſtratio autem bonorum *o* Monaſteriorum, ſeu Cõuentuum ad ſolos officiales eorũdem, ad nutũ ſuperiorum amouibiles, *p* pertineat. Mouilium verò vſum ita ſuperiores permittant, vt eorum ſupellex ſtatui paupertatis, quàm profeſsi ſunt, conueniat nihilque ſuperflui in ea ſit *q* nihil etiam, quod ſit neceſſarium, *r* eis denegetur. Quod ſi quis aliter quidquam tenere deprehenſus, aut conuictus fuerit, is biennio actiua, & paſsiua voce priuatus ſit: *ſ* atque etiam iuxta ſuæ regulæ, & ordinis conſtitutiones puniatur.

SVPER CAPVT TERTIVM.

h ¶ *Nemini Regularium.* Declarat. Cardin. Regulares tam fœminæ, quàm maſculi, non poſſunt tenere propria, ſed omnia dare debent ſuis ſuperioribus, à quibus primò ſubueniendũ eſt, neceſsitatibus earũ vel earum, quibus munera deſtinata fuerunt. ¶ Monialibus nõ licet poſsidere propria, & ſi quid legatũ, relictum, datum, donatúmve fuerit, vel eorum labore, vel induſtria partũ, tradi debet Abbatiſſæ, quæ ex eo primum Monialis ipſius, cuius cauſa id quæſitum eſt, neceſsitati prouidebit, reliquum conferri debet in vſum Monaſterij.

i ¶ *Tanquam propria.* Concordat tex. in c. 2. & cap. cum ad Monaſterium. de ſtatu Monachorum.

k ¶ *Poßidere, vel tenere.* Declar. Card. Moniales, nec tam proprium poſsidere poſſunt, quod ſuis manibus laborando acquirũt, vel eis à parentibus donatur, etiam quòd Monaſterium eſſet pauperrimũ. ¶ In caſu ſuprà dicto, quando donatur Monialibus, aut aliàs ipſæ aliquid acquirunt, Superior Monaſterij, ſi illud pauperrimũ ſit, & debet primo prouidere donatariæ, vel ei, quæ laborando requirit, de neceſſarijs, quod reliquum in commune conferatur.

l ¶ *Superiori tradantur.* Declar. Card. Moniales, & regulares cæteri res, etiam parui momenti ſibi donatas, aut aliàs acquiſitas, vti proprias retinere non poſſunt, ſed ſuperiori reſignandæ ſunt.

m ¶ *Conuentui incorporentur.* Declar. Card. Quicquid ſingulæ Moniales, quocunque titulo acquiſierint, totum ad Abbatiſſæ manus deferri oportet, quæ in primis ex huiuſmodi acquiſitionibus, ſubueniat arbitrio ſuo neceſsitatibus illius Monialis, cuius opera, vel contẽplatione fuerunt petitæ: quod verò reliquum erit, conuertat in communẽ vſum totius Monaſterij, curabitque vt victus Monialium quotidianus cõmunis ſit, & in coctura, & in vſu. ¶ Cũ D. Aldonza de Toledo, viro mortuo facta eſt Monialis S. Fraciſci ſibiq; permittẽte filio

reseruasset circiter 200. aureos ad vsum, quia contra Concilium est Moniales habere aliquid proprium, visum est dandam eam pecuniã Prioriſſæ, quæ prouidebit neceſsitati ipſius Aldonzæ. ¶ Si quis affert munera, vel eleemoſynam, vel aliquid, quod ſacrarum virginum manibus elaborandum ſit, det Abbatiſſæ, vel illis, quæ ab ea Rotæ præpoſitæ ſunt, modò præſente earum procuratore, neque alij debet, aut cum ea præterea alloquatur.

n ¶ *Necde inceps liceat ſuperioribus.* Declar. Card. Niſi ſoli Papæ, qui ſolet Monachis concedere vim teſtandi, dummodò conſenſus ſuperioris ad illud accedat, & de modica quantitate diſponatur. Couar. to. 1. cap. 2. num. 12. ¶ An ex diſpoſitione inferiorum Summi Pontificis, liceat regularibus poſsidere, vel tenere agros, annuos reditus, aliaque dona immobilia ſuperflua, non obſtante hoc decreto? Congregatio Concilij cenſuit, non licere. ¶ An propter talem diſpoſitionem, ſeu licentiam ſuperiorum poſsidentes, vel tenentes immobilia, vel mobilia ſuperflua, à culpa, vel à pœna excuſentur? Congregatio cenſuit, non excuſari, neque à culpa, neque à pœna ipſo iure incurrenda. ¶ An ſuperioribus aſſerentibus, ſe huiuſmodi licentias poſſe concedere, fides adhibenda ſit? Congregatio cenſuit, minime adhibendam.

o ¶ *Adminiſtratio autem bonorum.* Declar. Card. Electio officialium, qui adminiſtraturi ſunt Monaſteriorum bona, ad Monaſterij ſpectat ſuperiores, & ideò licèt Epiſcopus, ſit eius ſuperior, ipſi tamen poſſunt eligere officiales. ¶ Officiales electi pro adminiſtratione beneficiorum Monaſterij à ſuperioribus eiuſdem, poſſunt, prout magis expedire videbitur, redditus ipſorum Monaſteriorum in loco cõuenienti, etiam extra Monaſterium cõſeruare, & de eiſdem miniſtrare, pro tempore neceſsitatis ipſis Monialibus. ¶ Moniales deputatæ in officiales reddituum Monaſterij à ſuis ſuperioribus, illos adminiſtrare poſſunt.

p ¶ *Ad nutum ſuperiorum amouibiles.* Declar. Card. Et ſunt tantùm, qui diſtributionem bonorum habent, nam alios amouere non poſſunt. ¶ Secùs ſi darentur in titulum, tunc enim admitterentur etiam illorum reſignationes, etiam in fauorem in forma dignum, & pro expreſsè eiuſdem Ordinis profeſsis, neque enim officia in titulum conceſſa dantur potiùs dignitates. ¶ Moniales illæ, quæ à Capitulo ſui Monaſterij in officiales huiuſmodi eligi ſolebant, in adminiſtrationem bonorum immobilium dicti Monaſterij, ſi dicto Monaſterio

visum

viſum fuerit amoueri poſſunt. ¶ Poterunt etiam amoueri Moniales adminiſtrantes bona ſuprà dicta, etiam ſi à Capitulo eiuſdem Monaſterij fuerint electæ. ¶ Licèt adminiſtrantes bona temporalia Monaſteriorum, & officiales poſſunt amoueri ad nutum ſuperiorum ex hoc decreto; in eo tamen non comprehenduntur officiales, qui bona temporalia non adminiſtrant, ſed hoc relinquitur diſpoſitioni iuris communis, & ſtatutorum ſacræ Religionis. ¶ Ciuitates, quibus à Sede Apoſtolica conceſſa fuit adminiſtratio bonorum temporalium ex cuſtodia clauſuræ, & facultate, hac adhibita moderatione vti debent, videlicet, vt quoad temporalia, & clauſuram tantùm, illi electi à ciuitate gubernent Monaſteria Monialium; cùm interuentu tamen, & conſenſu ſuperiorum dictorum Monaſteriorum, ita vt ipſi laici eſſent ætatis ſaltem quadraginta annorum, & quòd prætextu talis gubernationis non poſsint loqui cum Monalibus, aut eorum Monaſteria ingredi, niſi cum neceſsitas ſui officij id poſtulauerit, & tunc quoque in præſentia ſuperiorum ipſarum Monialium.

¶ ¶ *Nihilque ſuperflui in ea ſit.* Declar. Card. An ſuperiorum arbitrio, & præfinitioni ſtare debeant regulares, quoad mobilium ſuperfluitatem, vel conuenientiam? Congregatio cenſuit, niſi ex deceſſu, arbitrij conſtiterit, vtique ſtare debere, habita videlicet ratione perſonæ officij, & regularis ſtatus paupertatis, quam profeſsi ſunt, etiam cæterarum itidem qualitatum.

1 ¶ *Nihil etiam quod ſit neceſſarium.* Declar. Card. An ſuperiore quātumuis requiſito, neceſſaria ſuis regularibus negante, vel ſubtrahente, liceat ipſis clam, vel eo inuito, illa ſibi comparare, ſeu retinere? Congregatio cenſuit licere. ¶ An itidem liceat, cum neceſſario ideò negantur, vel ſubtrahuntur, quia Monaſterij facultates non ſuppetunt? Idem licere cenſuit Congregatio, ſi præfata neceſsitas, ſit ad individui ſuſtentationem, cæterum eandem penuriam ab omnibus perpetrandam, vſque adeò, vt ſi quid priuatim alicui delatum, vel ab ipſo partum fuerit, id omne ad ſuperiorem rectè deferri oporteat, qui & primum ſuccurrat eius neceſsitati, cuius intuitu illud obtinuerit, ſi peculiari aliqua neceſsitate vltra communem prematur, reliquum in communem vtilitatem conuertat. ¶ An dicti Superiores hoc cap. declarare, & interpretari poſsint? Congregatio cenſuit, non poſſe. Si Moniales victui, & vitæ ſuæ aliter conſulere non poſsint, niſi ſuſtentarentur artificio operum, quæ manibus elaborantur, non prohibentur earum rerum emptiones, & venditiones, modò ſtricta earum,

& honesta clausura seruetur, prout illarum instituta, & Concilij Tridentini decreta postulant. Præsupposito, quod superiores regularium non possint eis concedere licentiam possidendi immobilia, vel mobilia superflua, iuxta nouissimam decisionem Congregationis, An per talem licentiam regulares ipsa immobilia, vel mobilia superflua, possidentes à culpa, vel à pœna excusentur? Congregatio censuit, non excusari. ¶ Itē præsupposita alia Congregationis declaratione, quod licet regularibus, superiore negante prædicta necessaria, vel subtrahē te eo sibi clam, vel inuito superiori ipsa cōparare, vel retinere, ad idē censendū, si necessaria ipsa ideò negantur, quia Monasterij facultates non suppetunt? Congregatio censuit, nequaquam, nisi necessitas, ad sustentationem indiuidui.

f ¶ *Biennio actiua, & passiua voce priuatus sit.* Declar. Card. In omnibus actibus capitularibus, non tamen in electionibus.

¶ Eadem sessione vigesima quinta cap. 3. de regul.

Omnibus Monasterijs demptis domibus Capucinorum, & Minorum de obseruantia licet bona immobilia possidere. Hoc dicit.

CAPVT QVARTVM.

COncedit sancta Synodus omnibus Monasterijs, & domibus tam virorum, quàm mulierum, & Mendicantium, *t* exceptis domibus fratrum sancti Francisci Capucinorū, & eorū, quæ Minores de obseruantia vocantur, *u* etiam, quibus, aut ex constitutionibus suis erat prohibitū, aut ex priuilegio Apostolico non erat concessum, vt deinceps bona immobilia *x* eis possidere liceat. Quod si aliqua loca ex prædictis, quibus autoritate Apostolica similia bona possidere permissum erat, eis spoliata sint, eadem omnia illis restituenda esse decernit.

SVPER CAPVT IIII.

t ¶ *Et Mendicantiū.* Cōcordat tex. in c. exijt. § porrò. de ver. sig. in 6.

u ¶ *Qui Minores de obseruantia vocantur.* Decis. Card. 3 Congregatio Concilij censuit in exemptione fratrum Minorum de obseruantia, quæ habetur in decreto c. 3. sess. 25. de Regul. ibi. *Exceptis domibus*, nō comprehendi Moniales sanctæ Claræ. ¶ Item declar. Card. In hac exceptione fratrum Minorum de obseruantia, non comprehenduntur Moniales sanctæ Claræ.

x ¶ *Bona immobilia.* Declar. Card. Executio huius decreti competit Epis-

Epiſcopis, & regularibus reſpectiuè, Pius V. in Bulla incipiente, *Ars paſtoralis officij.* publicata. 4. kalendas Iunij. 1566.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quinta. cap. 3. de regul.

Tot ſint religioſi in vnoquoque Monaſterio, quot poſſunt commodè ſuſtentari. Hoc dicit.

CAPVT QVINTVM.

IN Monaſterijs, *a* & domibus tam virorum, quàm mulierum, *b* bona immobilia poſsidentibus, vel non poſsidentibus, is tantùm numerus *c* conſtituatur, ac in poſterum cõſeruetur, qui vel ex redditibus proprijs Monaſteriorum, vel ex conſuetis eleemoſynis commodè poſsit ſuſtentari.

SVPERCAPVT V.

a ¶ *In Monaſterijs.* Concordat Conc. Arelat. IIII. c. 8. Concil. Mogunti. c. 19. can. 1. & cap. autoritate. de inſtitutio. c. quoniam, vt ait, de vita & hon. Cler. c vni. §. ſanè vt hoc. de ſtatu Regul. in 6.

b ¶ *Quàm mulierum.* Declar. Card. Monialibus, quæ non habent, aliunde, vnde commodè ſe ſuſtentare valeant, liceat artificio, & manibus proprijs victum ſibi quærere, dummodò honeſta, & ſtricta illarum clauſura ſeruetur, prout à Concilio Tridentino decretum eſt, & viſum eſt Congregationi.

c ¶ *Is tantùm numerus.* Declar. Card. Ordinarij. Monialiumque ſuperiores permittere non debent, vt plures in illarum Monaſterijs recipiantur, quàm ex proprijs Monaſterij redditibus, vel conſuetis eleemoſynis poſſent ſuſtentari. ¶ In conſtituendo numero Monialium obſeruari debet huius Capituli decretum: de dotibus autem nihil certi cum eis ſtatuendum eſt, ſed prout qualitas perſonarum, & tẽporum poſtulabit, eſt faciendum; nec quod datur à Moniali Monaſterium ingrediente dotis nomine, vocari debet, ſed dicendum eſt quòd id tribuitur pro alimentis Monaſterium ingreſſæ. ¶ An in Monaſterijs Monialium, quibus iuxta decretum Concilij hoc c. Epiſcopus certum numerum conſtituit, liceat Abbatiſſæ in loco Monialium deficientium alias recipere, pacta certa eleemoſyna, pro dote, & quatenus non liceat, quæ prouiſio debeat per Epiſcopum adhiberi, quia hæc deputatio eſt magni ponderis, & conſuetudo eſt contra id, quod iura diſponunt, vtin cap. quoniam,

cap.

cap. non satis. de sim. vbi Doct. Extrauag. Sanct. eod. tit. Bald. in l. si quemquam. C. de Episcop. & Cler. Guid. Papa decis. 80. Armi. ver. simonia. num. 150. & Sylvest. eod. verb. num. 15. D. Thom. relatus à Summistis. Proposita congregatio censuit, negotium conferri ad Papam.

¶ Eadem Sessione vigesima quinta. cap. 4. de regular.

Nulli regulari permittitur, vt se subijciat alicui personæ extraneæ absque licentia sui superioris. Hoc dicit.

CAPVT VI.

PRohibet sancta Synodus, ne quis regularis, sine sui superioris licentia, prædicationis, vel lectionis, aut cuiuslibet pij operis prætextu subijciat se obsequio *d* alicuius Prælati, Principis, vel Vniuersitatis, vel Communitatis, aut alterius cuiuscunque personæ, seu loci: neque ei aliquod priuilegium, aut facultas, ab alijs super his obtenta, suffragetur. Quod si contra fecerit, tanquam inobediens arbitrio superioris puniatur.

SVPER CAPVT VI.

d ¶ *Subijciat obsequio.* Concordat tex. in c. quanto. de offic. Ordina. Clem. ne in agro. §. quia verò. de statu Monacho.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. c. 4. de regu.

Recedens à suo conuentu absque licentia, puniri debet tanquam desertor sui instituti. Hoc dicit.

CAPVT VII.

NON liceat regularibus à suis conuentibus recedere, etiam prætextu ad superiores suos accedendi, nisi ab eisdē missi, aut vocati fuerint. Qui verò sine prædicto mandato, in scriptis obtento, repertus fuerit, ab Ordinarijs locorum tanquam desertor sui instituti puniatur.

SVPER CAPVT VII.

e ¶ *Tanquam desertor sui instituti puniatur.* Declar. Sunt igitur puniendi, sed non sunt excommunicati.

¶ Eadem

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quinta. c. 5. de regul.

Epiſcopi tenentur maximè procurare clauſuram Monialium. H.d.

CAPVT OCTAVVM.

BOnifacij VIII. conſtitutionem, *f* quæ incipit, *Periculoſo*, renouans ſancta Synodus vniuerſis Epiſcopis, *g* ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, præcipit, vt in omnibus Monaſterijs ſibi ſubiectis, ordinaria, in alijs verò Sedis Apoſtolicæ autoritate clauſuram ſanctimonialium, *h* vbi violata fuerit diligenter reſtitui, *i* & vbi inuiolata eſt conſeruari maximè procurent: inobedientes, atque contradictores per cenſuras Eccleſiaſticas, aliaſque pœnas, quacunque appellatione poſtpoſita, compeſcentes, inuocato etiam ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachij ſecularis. Quod auxilium, vt præbeatur, omnes Chriſtianos Principes hortatur ſancta Synodus, & ſub excommunicationis pœna, ipſo facto incurrenda, omnibus Magiſtratibus ſecularibus iniungit.

SVPER CAPVT VIII.

f ¶ *Bonifacij VIII. conſtitutionem.* Hæc conſtitutio refertur in cap. vnico. de ſtatu Regularium in 6. cuius tenor talis eſt.

Periculoſo & deteſtabili quarumdam Monialium ſtatui, quæ honeſtatis laxatis habenis, & monachali modeſtia ſexuſq; verecundia impudenter abiectis, extra ſua Monaſteria nonnunquam per habitacula ſecularium perſonarum diſcurrunt, & frequenter infra eadem Monaſteria perſonas ſuſpectas admittunt: in illius, cui ſuam integritatem voluntate ſpontanea deuouerunt grauem offenſam: in Religionis opprobrium, & ſcandalum plurimorum prouidere ſalubriter cupientes, præſenti conſtitutione perpetuò irrefragabiliter valitura ſancimus, vniuerſas & ſingulas Moniales præſentes, atque futuras cuiuſcunque Religionis ſint, vel Ordinis in quibuſlibet mundi partibus exiſtentes: ſub perpetua in ſuis Monaſterijs debere de cætero permanere clauſura. Ita quòd nulli earum Religionẽ tacitè, vel expreſsè profeſſæ ſit, vel eſſe valeat quacunque ratione, vel cauſa (niſi fortè tanto, & tali morbo euidenter earum aliquã laborare conſtaret, quod non poſsit cum alijs abſque graui periculo, ſeu ſcandalo commorari) Monaſteria ipſa deinceps egrediendi facultas: nulliq; aliquatenus inhoneſtæ perſonæ, neque etiam honeſtæ (niſi rationabilis, & manifeſta cauſa exiſtat:

ac de illius ad quem pertinuerit speciali licentia) ingressus, vel accessus pateat ad easdem: vt sic à publicis, & mundanis conspectibus separatæ omninò seruire Deo valeant liberius: & (lasciuiendi opportunitate sublata) eidem corda sua, & corpora in omni sanctimonia diligentius custodire.

§. SANE VT HOC.

SAnè vt hoc salutare statutum commodius valeat obseruari: districtius inhibemus: ne in Monasterijs ordinum non Mendicantium aliquæ recipiantur de cætero in sorores, nisi quod poterunt de ipsorum Monasteriorum bonis, siue prouentibus absque penuria sustentari: si secùs actum fuerit irritum decernentes.

§. VERVM QVONIAM.

VErum quoniam Abbatissa, vel Prioriſſa cuiusuis Monasterij profœdo, quod Monasterium ipsum tenet ab aliquo Principe, seu domino temporali sibi debebit homagium, vel fidelitatis Sacramentum præstare nisi, quod per procuratorem illud præstet possit efficere apud eum) de Monasterio cum honesta, & decenti societate exire poterit, eo casu licenter homagio facto: quam primum commodè poterit, seu fidelitatis præstito Sacramento ad ipsum Monasterium cursitigio reuersura: sic quòd in fraudem residentiæ, siue moræ clausralis nihil faciat omninò.

§. PORRO NE MONIALES.

POrrò ne Moniales causam, seu occasionem habeant euagandi Principes seculares, ac alios dominos temporales rogamus, requirimus, & obsecramus per viscera misericordiæ Iesu Christi: eisdem in remissionem peccaminum nihilominus suadentes, quòd Abbatissas ipsas, & Priorissas, ac Moniales quascunque Monasteriorum suorum curam administrationem negotia ve gerentes, quibuscunque nominibus censeantur: per procuratores in suis tribunalibus, seu curijs litigare permittant: ne pro constituendis procuratoribus, quia ternati in aliquibus partibus nuncupantur, seu alijs huiusmodi easdem oporteat euagari. Si qui verò contra præsumpserint exhortationi huiusmodi rationabili, atque sanctæ obtemperare nolentes, cum sit iuri contrarium, quod mulieres præsertim religiosæ per se ipsas litigare cogantur, & à via deuiet, honestatis, & periculum animarum inducat: ad hoc per suos Ordinarios Ecclesiasticos censura Ecclesiastica compellantur. Episcopis autem, & alijs Prælatis superioribus, & inferioribus quibuscunque iniungimus, quod & ipsi causas, seu negotia, quæ præfatæ Moniales habebunt agere coram ipsis, aut in curijs eorundem, siue

sint

ſint homagia fidelitatis Sacramenta lites, vel quidquid aliud ipſa per procuratores earum fieri faciant, & tractari.

§. ET QVONIAM PARVM.

ET quoniam parum eſſet condere iura, niſi eſſent, qui ea executioni debitè demandarent. Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis vniuerſis diſtrictè in virtute ſanctæ obedientiæ ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ præcipiendo mandamus, quatenus eorum quilibet in ciuitate, ac diœceſi propria in Monaſterijs Monialium ſibi Ordinario iure ſubiectis ſua, in his verò, quæ ad Romanã immediatè ſpectant Eccleſiam Sedis Apoſtolicæ autoritate: Abbates verò, & alij tam exempti, quàm non exempti Prælati Eccleſiarum, Monaſteriorum, & Ordinum quorumcunque in Monaſterijs huiuſmodi ſibi ſubiectis de clauſura conuenienti, vbi non eſt ipſorum Monaſteriorum expenſis, & fidelium eleemoſynis, quas ad hoc procurent diligentius facienda, & de ipſis Monialibus includendis quamprimùm commodè poterunt, prouidere procurent, ſi diuinæ, ac noſtræ indignationis voluerint acrimoniam euitare: contradictores, ac rebelles per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachij ſecularis. Per hoc autem in Monaſterijs exemptis Ordinarij locorum, quoad alia nulla ſibi credant iuriſdictionem, vel poteſtatem aliquatenus attributam.

g ¶ *Vniuerſis Epiſcopis.* Declar. Card. Epiſcopi, Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, & Epiſcopi in virtute ſanctæ obedientiæ debent publicare in ſuis ciuitatibus, & diœceſibus Bullam Pij V. de clauſura Monialiũ, & coercere, vt in omnibus Monaſterijs clauſura ſeruetur, iuxta formã Bullæ proximè citatæ. ¶ Epiſcopus debet prouidere de ijs, quæ faciunt ad clauſuram Monialium, & alijs earum neceſsitatibus. ¶ Epiſcopus Monaſteria regularibus ſubiecta poteſt viſitare in his omnibus, quæ ad clauſuram pertinent. ¶ Cenſuit Congregatio, Epiſcopũ diœceſis in Monaſterijs alteri Epiſcopo ſubiectis ex Concilio Tridentino ius viſitandi, quoad clauſuram & eandem poteſtatẽ quoad alia, quam habent in Monaſterijs regularibus ſibi ſubiectis.

h ¶ *Clauſuram Sanctimonialium.* Declar. Card. Moniales Tertiariæ, quæ tria vota ſubſtantialia ſolemniter emiſerunt, cogendæ omninò ſunt ad obſeruandum clauſuram. In alijs autem Tertiarijs, quæ dicta vota non emiſerunt, ſeruanda eſt præciſè Bulla Pij Quinti edita anno 66. quarto Kalendarum Iunij.

Sicque declarandum est breue aliàs à Pio Quarto scripto Nuntio Hispaniarum pro Tertiarijs Hispanis, quæ ea vota non emiserunt, quatenus in eo concessit, vt permanerent prout ante ea vixerunt. Intelligitur tamen hæc permissio iuxta præscriptum dictæ Bullæ, quæ est generaliter in omnibus Tertiarijs huiusmodi, vbicunque degentibus, deinceps obseruantur, nulla habita amplius ratione iurisdictionis, factæ ab eodem Pio Quarto ipsis Tertiarijs. ¶ Solemniter non professis certus terminus præfigatur ad profitendum, quo elapso si non fuissent professæ, ad domos parentum propinquorumque reuerterentur. Cum enim nulla super hac iurisdictione fuerit promulgata Bulla, sed aliquæ tantùm literæ partim à Congregatione Concilij, partim à nonnullis protectoribus regularium, pro quibusdam particularibus harũ Tertiariarum Monasterijs scriptæ fuerint, ob id rectius se ad generalem dictæ Bullæ iam diù editæ, & passim obseruatæ redire. ¶ Moniales licèt prætendant subesse earum prouinciales, Ordinarius tamen eas coercere debet, in ijs præsertim, quæ spectant ad clausuram. Episcopus habens facultatem concedendi alloquendi Moniales exẽptas, potius ab Episcopo quàm ab alio concedatur. ¶ Moniales Tertij Ordinis, quæ non emiserunt professionem, non sunt ad clausuram seruandam compellendæ. ¶ Bulla sanctissimi Domini nostri, de Tertiarijs prohibet puellis, quòd non possint suscipere habitum in Monasterio non clauso: si verò sit clausum, possint. ¶ Monachæ Tertiariæ, seu de pœnitẽtia dictæ, quæ tria substantialia vota solemniter emiserunt ad præcisam clausuram perpetuò seruandam, per censuras, & aliarum pœnarum impositionem, & secularis brachij inuocationem, omnibusque alijs iuris & facti remedijs omninò agendæ sunt, & compellendæ. In alijs verò à quibus hæc tria vota non sunt emissa, seruandum est præscriptum Bullæ Pij Quinti, editæ 4. Kalendarum Iunij Pontificatus sui anno primo, quæ sic incipit: *Cum Pastoralis officij*: vbi Tertiarias non professas ab Ordinario, & earum superioribus admonendas, & inducendas, vt profiteantur, & post professionem clausuræ se subijciant; quod si recusauerint, & inuentæ fuerint scandalosè viuere, esse seueriſsimè puniendas. In eadem Bulla Pontifex volentibus viuere sine professione, & clausura, vt in futurum nullam aliam in suum Ordinem, Religionem, aut Congregationem recipiant. ¶ Sanctimoniales omnes & Tertiariæ obseruare debent hoc decretum clausuræ, si tria vota substantialia emiserunt: in reliquis verò, quæ tria vota non emiserunt, seruanda est suprà dicta Bulla Pij V.

Congre-

Congregatio cenſuit, comprehendi ſub conſtitutione ſanct. memo. Pij V. de clauſura Monialium, ſub dato Romæ 1564. 4. Kalen. Iunij anno primo, quandam religioſam domum de paupere vita nuncupatam, quæ caſtitatis ſimplex votum emittunt, non autem votum clauſuræ, & obedientiæ, Monachali nolente emittere profeſsionem, vel extra clauſuram viuere, omninò interdictum ſit, & prohibitum perpetuò, vt in futurum nullam aliam prorſus in ſuum ordinem, Congregationem vè recipiant. ¶ Cenſuit Congregatio ob cauſam concedere, vt Monialis poſsit exire à Monaſterio in Eccleſiam exteriorem ipſius Monaſterij, vt exercitari poſsit, vbi ſunt reliquæ: hac eadem de cauſa à Sede Apoſtolica conceſſum fuit, vt in domo parentum accedit per menſem.

i ¶ *Diligenter reſtitui.* Deciſ. Card. 194. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum poſſe Moniales regularibus ſubiectas in his, quæ clauſuram concernunt, toties viſitare, quoties verè cognouerit expedire.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quinta. c. 5. de reg.

Monialibus indicitur clauſura perpetua in Monaſterijs. H. d.

CAPVT IX.

NEmini Sanctimonialium *k* liceat poſt profeſsionem exire *l* à Monaſterio, etiam ad breue tempus, quocunque prætextu, niſi ex aliqua legitima cauſa ab Epiſcopo approbāda: indultis quibuſcūque, & priuilegijs nō obſtantibus.

SVPER CAPVT IX.

k ¶ *Nemini Sanctimonialium.* Concordat Conc. Cabil. II. c. 57. 62. & 63. cum allegatis in cap. præcedenti.

l ¶ *Poſt profeſsionem exire.* Declaratio. Cardin. Monialibus à Monaſterio exire non licèt, etiam cum cauſa probabili, niſi adſit communis conſenſus ſuperioris regularis, & Epiſcopi illius. ¶ Monialis nō poteſt exire clauſuram Monaſterij, niſi de conſenſu eius ſuperioris regularis, & Epiſcopi diœceſani. ¶ Moniales ſubiectæ poteſtati regularium ſi ſine Bulla, & licentia Ordinarij egreſſæ fuerint, per cē ſuras Eccleſiaſticas, & alia iuris remedia, debent ipſæ, & ipſarum ſuperiores, de quorum licentia è Monaſterio fuerunt egreſſæ, ab eodem Ordinario puniri, non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs

Bulla ſubſcripta. ¶ Quando ex permiſſu Sedis Apoſtolicæ transferuntur Moniales de loco ad locum, tranſlatum debet fieri inaurora, vt à paucis conſpici poſsint, atque à perſonis grauibus, & honeſtis, & ſanguine eis proximioribus coniunctis deducantur, earumque dotes Monaſterio, quod reliquerunt, remaneant. ¶ Exeundi à Monaſterijs iuſtam cauſam Moniales non habeant, vt curam nepotum ſuorum gerant, etiam ſi nullum propinquorum haberent. ¶ Ex cauſa Sedis Apoſtolica conceſsit quibuſdam Monialibus, vt tranſirent ad aliud Monaſterium alterius obedientiæ, de conſenſu tamen ſuperiorum.

¶ Eadem Seſsione vigeſima quinta. cap. 5. de regular.

Excommunicantur ingredientes abſque licentia intra ſepta Monaſterij Sanctimonialium. Hoc dicit.

CAPVT X.

INgredi intrà ſepta Monaſterij *m* Sanctimonialium nemini liceat, *n* cuiuſcunq; generis, aut conditionis, ſexus, vel ætatis fuerint, ſine Epiſcopi, vel ſuperioris licentia *o* in ſcriptis obtenta, ſub excommunicationis pœna, ipſo facto incurrenda. Dare autem tantùm Epiſcopus, *p* vel ſuperior licentiam debet in caſibus neceſſarijs, neque alius vllo modo poſsit, etiam vigore cuiuſcunque facultatis, vel indulti *q* hactenus conceſsi, vel in poſterum concedendi.

SVPER CAPVT X.

m ¶ *Ingredi intra ſepta Monaſterij.* Decl. Card. S. D. N Grego. XIII. audita relatione Congregationis approbauit declarationē aliàs factā à ſanct. mem. Pio V. vt liceat mulieribus ingredi prima clauſtra Monaſteriorū virorum, quando cōtingit viros, & mulieres in publicis proceſsionibus ire per ea ad Eccleſiā, vel in eis diuina celebrare, & nō aliter. ¶ Cadauera eorū, qui cupiunt in Monaſterijs Monialiū ſepultūræ tradi, reſpondit S. D. N. Gregorius fieri debere in exteriori Eccleſia, nō autem intra clauſurā. ¶ Præſuppoſita declarātione Cōgregationis aliàs edita, quod ſi eorū eſt conſuetudo, accedendi ad Monaſteria Monialiū regularibus ſubiecta, ſine licentia Epiſcopi, ea debet obſeruari, an eodē modo attendenda ſit cōſuetudo, poſt Conciliū introducta, vt Ordinarij concedant licentiā ingreſſus ad Monaſteria regularibus ſubiecta priuatione ad ipſos ſuperiores regulares? Cōgregatio cenſuit, ſi cōſuetudo ſit introducta poſt Conciliū, quod ea debeat obſeruari.

ſeruari. ¶ An dato, quòd à ſuperioribus regularibus huiuſmodi licentiæ ingreſſus cõcedi debeant priuatiuè ad Ordinarios, poſſint tamen Ordinarij aliquâ ſuper ipſarũ licentiam cõceſsione ſuperintendentiã habere, & qualẽ, prout Mediolani, vbi vigore Prouincialis Conciſij primi debent hæ licentiæ ad ſuperiores regiſtrari? Cõgregatio cẽſuit quòd etiã ſit ſeruanda cõſuetudo. ¶ Et an ſi ipſis ſic expedire ex aliqua cauſa videbitur, ipſas aliquando improbare? Cõgregatio cenſuit, quòd nõ poſsit ipſas improbare, verũ poſſet aliquẽ accedentem impedire, ſi probabiliter ſic expedire videbitur. ¶ Ingredi intra ſepta Monaſterij, nec religioſis ipſis licet, etiã vt ſatisfaciant poteſtatũ voluntati, qui in Monaſterijs Monialiũ voluerint quolibet anno anniuerſariũ celebrari; nam hoc caſu ſatisfaciendũ eſt, celebrando illum in exteriori Eccleſia. ¶ Intra ſepta Monaſterij, nec ipſis religioſis licet Miſſas celebrandi cauſa ingredi. ¶ Vtrùm puella introduci poſsit intra clauſtra Monaſterij Monialium ad hoc, vt educetur ibi, etiã abſque licentia Ordinarij, quoad Monaſteria regularibus ſubiecta? Cõgregatio cẽ fuit, poſſe, obtentis tamẽ licentijs ab ipſa Cõgregatione cauſa præſuppoſita, non autẽ ex ſola licentia ſuperiorũ regularium, nec etiã licentia Ordinarij, & ſuperiorũ illa, quæ habitum regularem ſuſcipere vult, & ibi permanere; poteſt itidem cõmemorari per aliquot dies, vt magis perſpicere poſsit, Monaſterijs ordinis regulariũ, niſi obtentis literis ab ipſa Congregatione. ¶ Nobili fœminæ, cuius progenitores Monaſterium Monialium fundarunt, conceſſum fuit ex magna cauſa, vt etiam cum duabus alijs matronis, bis in anno in illud ingredi poſsit, dummodò in eo non pernoctet. ¶ Viduis & mulieribus nobilibus, quæ volunt ingredi Monaſteria, vt in eis perpetuò viuãnt, retento ſeculari habitu, à Sede Apoſtolica permittitur, dummodò ingrediantur de conſenſu Abbatiſſæ, & maioris partis Monialium, modeſtoque habitu incedant, legemque communem clauſuræ obſeruent, quod ſi ſemel egrediantur, in eam iterum ingredi nõ permittantur. ¶ Permiſſum etiam quãdoq; fuit, mulieribus habentibus virũ abſentẽ ad tẽpus in Monaſterijs Monialiũ permanere. ¶ Licet Epiſcopo, vel ſuperiori in Monaſterijs ſibi ſubiectis dare licentiam recipiendi puellas in Monaſterijs, & ibi cõmorandi, vt rectè in moribus inſtituantur. Licet noluerint religionis habitũ ſuſcipere cum certis tantum conditionibus, non obſtante Concilio Trid. hoc cap. ¶ Conciliũ Trid. non prohibet, quin puellæ in Monaſterijs Monialiũ educationis gratia recipi poſsint, niſi fortè ratio aliqua, vel ſtatutũ religionis alicuius

alicuius Monaſterij aliter prohiberet. ¶ Puellæ, quæ in Monaſterijs educantur, nec ſacra veſte indutæ ſunt, ſed laicali, non prohibentur Conc. Trid. decreto ibidem retineri, niſi ex inſtitutis, vel regula illius Ordinis id eſſet interdictum. ¶ Nec liceat ingredi ſepta Monaſterij ſine licentia Epiſcopi, aut Vicarij Generalis ad hoc ſpeciale mandatum habentis. ¶ Poſſent tamen Ordinarij iure proprio puellas, de quibus controuertitur, in Monaſterijs collocare ad tempus, donec lites finiantur. ¶ Puellæ ſeculares non prohibentur, quin in Monaſterijs Monialium educari poſsint, ſeruanda tamen ſunt inſtituta cuiuſlibet Monaſterij, nec niſi de conſenſu ſuperioris eiuſdem Monaſterij admittendæ. ¶ Puellæ, quæ educationis gratia degunt in Monaſterijs, debent ibi manere ſine ancillis, nec inde exire, niſi non recuſare poſsint, & obligatæ ſunt ad clauſuram, & ad cætera, ſicut ipſæ Moniales. ¶ Idem ſtatutum eſt de puellis, quæ propter tenues facultates, vel inopiam domi ſuæ tutè ali nequeunt, ac eiſdem etiam victus à propinquis ſuppeditari debet in Monaſterijs collocandæ. Puellæ educationis gratia ſtare poſſunt in Monaſterijs Monialium modò ſeruent omnia, ad quæ tenentur ipſæ Moniales. cap. tamen. 4. & 5. huius ſeſsionis locum non habet in dictis puellis. ¶ Puellæ, quæ educationis gratia in Monaſterio Monialium recipiuntur, recipi debent de conſenſu Abbatiſſæ, & Monialium, & de conſenſu, & licentia in ſcriptis ſuperioris earundem, debentque in Monaſterio ſine ancillis manere, & ſi ſemel ab eo exierint, non ſunt amplius in eo admittendæ. ¶ Puellæ, quæ ſunt in Monaſterijs Monialium educationis gratia debent reſtitui patri, quandocũq; illas petierit. ¶ Puellis, quæ in Monaſterijs educationis gratia ſunt, licentiæ dari debent, inde ad balnea curandæ, valetudinis ſuæ gratia exeundi, ijſdemque permitti debet, vt in idem Monaſterium redire poſsint, ſi tamen rectè ad balnea eò ſe recipere voluerunt. ¶ Puellæ, quæ de licentia ſuperioris Monaſterij de eo exierunt, curandæ valetudinis cauſa, rurſus in eo admitti debent, modo ab earundem ſuperiore licentiam inſcriptis impetrent, & Abbatiſſæ ac reliquarum Monialium accedat conſenſus, etiam eo veſtitu in Monaſterium intromitti debent, qui virginali modeſtiæ, ac pudori conueniat, nullamque ſuam famulam ducant, & dum ibi erunt, ſeruare debent clauſuræ eandem legem, quam Moniales ſeruant, neque ibi permanere permitti debent vltrà ætatis ſuæ annum 25. quo ex loco ſi ſemel exierunt, nullam poſteà remittendi habeant facultatem. ¶ Epiſcopus poteſtatem facit puellæ redeunti,

deũnti, & commoranti in Monaſterio, in quo aliàs commorabatur cauſa educationis, & ſi ex eo exiuit morbi ſui curandi cauſa, modo id fecerit de eius licentia, & quod ſeruentur omnes conditiones, quæ aliàs in alijs literis huiuſmodi eiſdem præſcriptæ fuerunt. ¶ Puellæ educationis gratia in Monaſterijs Monialium permitti debent vſque ad 25. ætatis ſuæ annum, Gregorius XIII. ſuperiori regenti Monialium ſancti Gabrielis Ferrarienſis. ¶ In Monaſterijs Monialium tolerari debent puellæ, quæ delectæ ſunt ex Hoſpitalibus, & alijs pijs locis donec offeratur facultas eas nubendi, quæ licet inſeruiant Monaſterijs Monialium, non poſſunt tamen priuatim cuique Moniali inſeruire, quæ puellæ, ſi producantur in publicum, omnes proceſſionaliter incedere debent, nec comitantes illis Moniales adiungantur, & confecta proceſſione in Monaſterium reuertantur, & quandiù ibi ſunt, clauſuram ſeruare tenentur, & reliquam viuendi rationem, prout ipſæ Moniales, & nullas ſecum habere ancillas, nec ſingulæ inde poſſunt exire, niſi poſteà nunquam in idem Monaſterium reditura. ¶ Illuſtriſſimi & Reuerendiſſimi Domini, Abbatiſſæ Monaſterij ſanctæ Annæ Ordinis ſancti Bernardi propè, & extra muros, ciuitatis Abulẽſis, quæ Epiſcopo Abulenſi immediatè ſubiectæ ſunt, prætendunt, quòd clauſtra Monaſterij pro ſeruitio Monialium poſſent habere & retinere quaſdam ancillas in habitu, & vita ſeculari degentes, quibus clauſtra intrare, & exire, etiam quandoque libuerit, & aliàs denuò poſſe recipere teſtantur. Quod ſit contra decretũ Concilij Tridentini, & Apoſtolicas conſtitutiones Reuerendiſſimus Dominus Epiſcopus Abulenſis Monialibus prohibuit, quòd intrà clauſtra dicti Monaſterij prædictas ancillas ſeculares vlterius de nouo nõ reciperent, ſed Abbatiſſa, & Moniales prædictæ contra præceptum D. Epiſcopi inſurgunt, ex eo, quod aſſerunt habere conſuetudinem recipiendi, & retinendi dictas ancillas. Quare reuerendiſsimus Epiſcopus Abulenſis, illuſtriſsimis, & reuerendiſsimis Dominis. D. D. V. V. ſupplicat, vt dignentur illi reſcribere, quid in hac ſacra Congregatione faciendum verè dignum iudicabit. ¶ In Congregatione confirmatum, & approbatum fuit, quicquid per reuerendiſsimum D. Epiſcopum prouiſum fuit, vt ſuprà, debeat executioni demandari, die vigeſimo Februarij. ¶ Puellæ, quæ propinquis, & facultatibus deſtitutæ ſunt, & ideò ſine dote, neq; in Monaſterium adduci poſſunt, ſi miſericordiæ cauſa admiſſæ fuerunt, tolerari debent in Monaſterijs, modò ſuprà dictis legibus obediant: in futurum autem nullæ talis cõ-

ditionis admittantur. ¶ Neophytæ poſſunt in Monaſterijs Monialium manere, ſi Ordinarij, & Abbatiſſæ Monialium earumq; ſuperioris conſenſus acceſſerit, ipſeq; ſolæ maneant in Monaſterijs, neque inde exeant, niſi in Monaſterium amplius poſteà non redituræ, reliquiſque in rebus omnibus, præſertim in his quæ ad clauſuram pertinent, leges ſeruēt Monialibus præſcriptas. ¶ Viduæ, quæ viris mortuis honeſtatis cauſa ſe contulerunt in Monaſterium, modò ſint bonę exiſtimationis, & famæ, legibuſque ſupra dictis Monialibus pareant, tolerari debent: de cætero tamen nullæ huiuſmodi recipi debent, niſi Moniales fieri velint. ¶ Mulier ſecularis, quæ iam eſt intrà ſepta Monaſterij, expellenda eſt, ſi iſtuc ſine licentia Sedis Apoſtolicæ ingreſſa eſt, & contra maioris partis Monialium intentionem. ¶ Viduæ nobiles, quibus permittitur ingredi Monaſterium Monialium, his conditionibus vti debent, vt nullas ſecum ducant ancillas, & eo animo ingrediantur, vt nolint inde amplius exire; & dum apud Moniales ſunt his clauſuræ finibus, & legibus teneantur, quibus ipſæ Moniales.

Non poteſt Epiſcopus licentiam dare viduæ Monaſterium ingredi volenti, in habitu laicali permanere, etiam ſi ibi vſque ad finem vitæ ſuæ permanere, nec amplius exire vellet, quia in iſtis nulla adeſt cauſa neceſſaria. ¶ Mulier coniugata ſi ſit in Monaſterio Monialium, & conſtitit, quòd ſi inde exierit, verſabitur in periculo mortis in Monaſterio relinqui debet, & ſine ancillis, & vllo famulatu extraneo, teneturque clauſuram, & alia prout ipſæ Moniales ſeruare. ¶ Mulier, quæ venit in ſuſpicionem adulterij apud maritum, & ob id timet, ne ab eo vis aliqua inferatur, permitti debet, vt ingrediatur Monaſterium Monialium, ſi modò conſtitutiones Monaſterij non repugnent, & accedat conſenſus Abbatiſſæ, & Monialium, & Miniſtri Prouincialis, aut alterius earum ſuperioris, & ingrediatur ſine ancillis, & ſeruet clauſuram, & reliqua, prout ipſæ Moniales. Et cauſa ingreſſus ceſſante debet inde exire, & ſi ſemel exierit, nunquam poſteà in idem Monaſterium ingredi poſsit. ¶ Mulieres, quæ ſunt in diſcordia cum maritis, & eorum ſæuitiam timent, ſi ſunt extra culpam, quamdiù iuſtam timendi cauſam habuerint, debent ſi ſunt in Monaſterijs tolerari. Illæ verò, quæ probabili ſuſpicione adulterij laborantes in Monaſterijs receptæ fuerunt, ad breue tamen tempus tolerari debent: in poſterum verò huiuſmodi mulieres in eis recipi non debent.

Cauſa

Cauſa infirmitatis Monialium aliquando Sedes Apoſtolica conceſsit, vt ſecum retinere poſsint famulam ſecularem, cum eiſdem legibus clauſuræ, & habitus, quibus ſuprà. Ordinarius tamen hanc facultatem concedere non poteſt, & de facto conceſſa reuocatur. ¶ Decretum huius Concilij, non obſtat, quin virgines educandi cauſa intra Monaſteria ingredi poſsint, & ibi educari vſque ad vigeſimum quintum annum, cum habitu modeſto, cum lege communis clauſuræ, & de conſenſu Abbatiſſæ, & maioris partis Monialium, quæ puellas educare ſolent, quæ ſi ſemel egreſſæ fuerint, ad ea amplius reuerti non permittitur ſine noua diſpenſatione, niſi in eo profiteri voluerint. Quæ autem puella, putà ex cauſa valetudinis, egrediatur, & de licentia Ordinarij, de eiuſdem licentia in illud reintrare poteſt cum ſolitis circunſtantijs, & conditionibus. ¶ Illuſtribus puellis, quæ in Monaſterijs cum ſupradictis conditionibus educari permittuntur à Sede Apoſtolica, ab eadem etiam fuit aliquando diſpenſatum, vt famulam ſecularem habeant cum eiſdem legibus. ¶ De virgine vxore N. ciuis Panormitani, quæ ſeparata eſt à viro in Monaſterio ſcribatur Archiepiſcopo Panormitano, vt ſi exiens ſibi ſubit vitæ diſcrimen, patiatur eſſe in Monaſterio, modò, quo ad clauſuram attinet, ſeruet clauſuram Monialium.

Petitio commiſſæ pignoriſſæ, vt propter fluxum ſanguinis, poſſit à marito ſeparari, & cum tribus filiabus puellis, in Monaſterio Monialium habitare reiecta eſt. ¶ Nobiles, & gradus ſuperioris matronæ, quæ ſunt in Monaſterio admiſſæ, omnes ancillas emittere debent, nec poſſunt à Monaſterio exire, niſi in id non redituræ, & dum in eo manent, ſeruare debent clauſuram, & reliqua, ſicut ipſæ Moniales.

De lite Comitiſſæ ſancti Seuerini, quæ interea dum filius adoleſcat, vellet ingredi Monaſterium Neapoli, Reſponſum eſt, vt ingrediatur, nec inde exeat, niſi cum amplius ingredi noluerit, & quandiù ibi erit, & quod ad clauſuram attinet, obſeruet regulam Monialium.

Non licet Epiſcopo licentiam dare matri, ſororibus, & conſanguineis Monaſterium ingredi, cauſa viſitandi filias, vel ſorores, quæ aliqua graui infirmitate tenentur, etiam non ſine mortis periculo: minus quando filiæ, aut aliæ profeſsionem emittunt, vel habitum ſuſcipiunt Religionis.

Seculares omnes ab ingreſſu Monaſteriorum Monialium prorſus prohibendi ſunt, & Monialibus expreſsè præcipi debet, ne in Monaſterium vllos ſeculares admittant. Deinde excõmunicationis pœna ſecularibus ipſo facto incurrenda, ſi auſi fuerint ea Monaſteria intraire, denuntianda eſt. ¶ Cauſa euidentis vtilitatis Monialium licentia concedenda eſt ab Ordinario procuratoribus eorum Monaſteria ingredi, modò ætas, & morum grauitas ea ſit, quæ eos commodet. Ordinarius non debet permittere mulieres, quæ inhoneſte vixerint in ſacrarũ virginum Monaſterijs permanere, & præſertim ſi non cõſuluit in Monaſterium illud, tales fœminas admittere, & prædictæ mulieres nullam à ſuperiore Monaſterij inſcriptis licentiam impetrauerunt, nec Abbatiſſæ, nec reliquæ Moniales conſenſerunt, nec poſt ingreſſum Monaſterij clauſuram ſeruauerunt, nec aliam viuendi rationem, quam Moniales ſeruant. ¶ Quandoque fuit ex gratia à Sede Apoſtolica conceſſum, vt aliquæ mulieres ſemel ingrediantur ſepta Monaſterij Carthuſienſis, cum licentia tamen ſuperiorum, cauſa viſitandi quandam capellam. ¶ Quoad acceſſum ad colloquium Monialibus ad crates, ſeruanda eſt conſuetudo etiam in Monaſterijs ſubiectis Regularibus, velut ſi nemo ex conſuetudine poſsit accedere ſine licentia Epiſcopi. ¶ Quoad licentias ingrediendi intra ſepta obſeruandum eſt hoc decretum. ¶ Item licentia ingrediendi obtinenda eſt à Regularibus, quando Monaſteria ipſis Regularibus, nõ tamen Epiſcopis ſunt ſubiecta. ¶ Item facultas accipiendi & dimittendi facultates, ad eos pariter ſpectare dicitur, qui Monaſteria habent. ¶ Puellæ, quæ intra Monaſterium educationis gratia detinebantur, licèt egreſſæ ſint non prohibentur, quominùs iterùm recipi poſsint, vt fiant Moniales.

n ¶ *Nemini liceat.* Deciſ. Card. 108. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum non poſſe impediri à Regularibus, quominùs ingrediatur ſepta Monaſterij, ipſis Regularibus ſubiecti, ad effectum videndi, ſi clauſura ſeruata fuerit, vel ne. ¶ Item deciſ. Card. 118. Congregatio Concilij cenſuit, non eſſe permittendum quampiam mulierem tametſi Regia dignitate inſignitam, vel ex Regia ſtirpe profectam, fundatricémve, Monaſteria Religionis Fratrum Minorum S. Franciſci de Paula intrare.

o ¶ *Sine Epiſcopi, vel ſuperioris licentia.* Deciſ. Cardin. 188. Congregatio Concilij cenſuit, licentias ingrediendi intrà ſepta Monaſteriorum Monialium Regularibus ſecularibus, ex vera tantùm neceſsitate

conce-

concedendas, ſpectare dumtaxat ad ipſos ſuperiores Regulares. ¶ Itē declarat. Cardin. An cum aliquibus valdè coniunctis, vel alijs præcipuis perſonis, quæ neceſsitatibus Monialium ſubueniant poſsit ſuperior diſpenſare, vt viſitent Moniales in loco deputato intrà ſepta Monaſterij? ¶ Congregatio cenſuit, non poſſe, quinimò debere cogere dictas Moniales ad præciſè ſeruandum decretum Concilij Tridentini, & Bullam Pij V. de clauſura Monialium.

p ¶ *Dare autem tantùm Epiſcopus.* Declar. Cardin. Nulla eſt licentia danda introeundi ſepta Monaſterij Monialium, niſi in caſibus neceſſitatis, quorum aliqui explicati fuerunt edicto Vicarij Vrbis Romæ. Epiſcopus concedere debet licentiam in caſibus neceſſarijs mulieribus honeſtis, petentibus tamen, qui curam habent de Monaſterijs Conuertitarum. ¶ Tolluntur Eccleſiæ, quæ ſunt intrà clauſtra Monaſterij ex decreto Concilij Tridentini, vel alibi collocentur. ¶ Regulares adeuntes Monaſteria Monialium ſine licentia Epiſcopi, incidūt in pœnam excommunicationis, quam Epiſcopus ſuo edicto propoſuit, ſic Congregatio cenſuit 9. Aprilis. 1587. ¶ Niſi Regulares illi haberent ex priuilegio, quòd non poſsint excommunicari, & tūc deberent puniri à ſuis ſuperioribus, alia pœna. Qui Regulares, ſic excommunicati non poſſunt abſolui à ſuis ſuperioribus, niſi ab Epiſcopo, qui ſibi hanc facultatem reſeruauit.

q ¶ *Facultatis, vel indulti.* Declar. Card. Mulieres cuiuſcunque ſint ſtatus, aut conditionis, prætextu confeſsionalium, aut aliarum literarum Apoſtolicarum, ingredientes domos, & Monaſteria Carthuſienſium, & aliorum Regularium Ordinum etiam Mendicantium, excommunicationem ipſo facto incurrunt, cuius abſolutio Romano Pōtifici reſeruatur, excepto mortis articulo, Pius V. in conſtitutione Regularium publicata die 23. Octobris 1566. ¶ Gregorius XIII. in ea conſtitutione, vbi gratia, publicata 24. Iunij. 1575. Nauarrus putat eam fuiſſe mentem Domini Gregorij includendi, ſcilicet, ſine tali licentia, ac ita ſacra pœnitentiaria obſeruare intendit. Idem decreuit adiungens qe Monialium quidem Monaſteria prædictas Moniales ingredi poſſe, iſtarum licentiarū prætexto, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ: eius abſolutio ſolùm ſpectat ad Pontificem Romanum. Nauarrus in Manuali. capite 27. numero 150. Nota, Pium Quintum declaraſſe mentem ſuam fuiſſe includendi, cum hac conſtitutione Regularium perſonarum, ſine vlla licentiâ ingredientes.

¶ Eadem ſeſſione vigeſima quinta. cap. 8. de regul.

Monaſteria, quæ hactenus immediatè ſub debantur Sedi Apoſtolicæ, tenentur ſe in congregationes redigere, à quarum ſuperioribus viſitentur & reformentur. Hoc dicit.

CAPVT XI.

MOnaſteria omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Epiſcopis non ſubſunt, nec ſuos habent Ordinarios Regulares Viſitatores, ſed ſub immediata Sedis Apoſtolicæ protectione, ac directione regi conſueuerunt, teneantur infrà annum à fine præſentis Concilij, & deinde quolibet triennio ſe ſe in congregationes redigere *r* iuxta formam conſtitutionis Innocentij III. *ſ* in Concilio generali, quæ incipit: *In ſingulis*: ibique certas Regulares perſonas deputare, quæ de modo & ordine de prædictis congregationibus erigendis, ac ſtatutis in eis exequendis deliberent, & ſtatuant. Quod ſi in his negligentes fuerint, liceat Metropolitano, *t* in cuius Prouincia prædicta Monaſteria ſunt tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegato, eos pro prædictis cauſis conuocare. Quod ſi infrà limites vnius Prouinciæ non ſit ſufficiens talium Monaſteriorum numerus ad erigendam congregationem, poſsint duarum, vel trium Prouinciarum Monaſteria vnam facere congregationem. Ipſis autem congregationibus conſtitutis, illarum generalia capitula, & ab illis electi Præſides, vel Viſitatores eandem habeant autoritatem in ſua congregationis Monaſteria, ac Regulares in eis commorantes, quam alij Præſides, ac Viſitatores in cæteris habent ordinibus: teneanturque ſuæ congregationis Monaſteria frequenter viſitare, & illorum reformationi incumbere, & ea obſeruare, quæ in ſacris Canonibus, & in hoc ſacro Concilio ſunt decreta. Quod ſi etiam Metropolitano inſtante, prædicta exequi non curauerint, Epiſcopis, in quorum diœceſibus loca prædicta ſita ſunt, tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegatis, ſubdantur.

SVPER CAPVT XI.

r ¶ *Se ſe in congregationes redigere.* Declar. Cardin. Dubitatur. Quis numerus requiratur ad legitimè conuocandum? Congregatio cenſuit,

fuit, quod maior pars requiratur ad congregandum, quia vniuersitas consistit in duabus partibus. ¶ Rursus ex sententia congregationis possunt legitimè congregati requirere & monere, non autem cõpellere quæcunque Monasteria Prouinciæ. ¶ De Monasterijs verò extra Prouinciam, si in ea non sit sufficiens numerus Monasteriorũ, idem censuit Congregatio. ¶ Vltimò, si sint intrà limites, censuit posse deliberare, & definire quæcunque negotia videbuntur, quia potestas est penes congregationem.

ſ ¶ *Constitutionis Innocentij III.* Hæc constitutio refertur in cap. in singulis. de statu Monach. cuius tenor talis est. In singulis Regnis, siue Prouincijs fiat de triennio in triennium (saluo iure diœcesanorum Pontificum) commune capitulum Abbatum, atque Priorum Abbates proprios non habentium, qui non consueuerunt tale capitulum celebrare ad quod vniuersi conueniant præpeditionem canonicam non habentes apud vnum de Monasterij ad hoc aptum, hoc adhibito moderamine, vt nullus eorum plus quam sex euectiones, & octo personas adducat. Aduocẽt autem in huiusmodi nouitatis primordijs duos Cistercien. Ordinis vicinos Abbates ad præstandum sibi consilium, & auxilium opportunum: cum sint in huiusmodi Capitulis celebrandis, ex longa consuetudine plenius informati: qui absque contradictione duos sibi de ipsis associent, quos viderint expedire, ac ipsi quatuor præsint Capitulo vniuerso, ita quod ex hoc nullus eorum sibi autoritatem prælationis assumant, vnde cum expedierit prouida possit deliberatione mutari. Huiusmodi verò Capitulum aliquot certis diebus continuè iuxta morem Cistercienſis Ordinis celebretur: in quo diligens habeatur tractatus de reformatione Ordinis, & obseruantia Regulari. Et quod statutum fuerit illis quatuor approbantibus inuiolabiliter obseruetur, omni excusatione, contradictione, & appellatione remotis: Prouiso nihilominus, vbi sequenti termino debeat Capitulum celebrari. Et qui conuenerint, vitam ducant communem, & faciant proportionabiliter simul omnes communes expensas, ita quòd si non omnes poterunt in eisdem, saltem plures simul in diuersis domibus commorentur. Ordinentur etiam in eodem Capitulo religiosæ, ac circunspectæ personæ, quæ singulas Abbatias eiusdem Regni, seu Prouinciæ non solùm Monachorum, sed etiam Monialiũ, secundũ formã sibi præfixam vice nostra studeant visitare, corrigẽtes, & reformãtes, quæ correctionis, & reformationis officio viderint indigere; ita

ita quod ſi Rectorem loci cognouerint, ab adminiſtratione penitùs amouendum, denuntient Epiſcopo proprio, vt illum amouere procurer. Quod ſi non fecerint Viſitatores hoc referant ad Apoſtolicæ Sedis examen. Hoc ipſum Regulares Canonicos ſecundùm ordinem ſuum volumus, & præcipimus obſeruare. Si verò in hac nouitate quid quam difficultatis emerſerit, quod per prædictas perſonas nequeat expedire ad Apoſtolicam Sedem iudicium abſque ſcandalo referatur: cæteris irrefragabiliter obſeruatis, quæ concordi fuerint deliberatione prouiſa. Porrò diœceſani Epiſcopi Monaſteria ſibi ſubiecta ita ſtudeãt reformare, vt cum ad ea prædicti Viſitatores acceſſerint plus in illis inueniãt quod cõmendatione, quàm quod correctione ſit dignum: attentiſsimè precantes ne per eos dicta Monaſteria indebitis oneribus aggrauentur: quia ſicut volumus ſuperiorum iura obſeruari, ita inferiores nolumus iniurias ſuſtinere. Ad hoc diſtrictè præcipimus tam diœceſanis Epiſcopis, quàm perſonis, quæ præerunt Capitulis celebrandis, vt per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione remota compeſcant aduocatos patronos, Vicedominos, Rectores, & Conſules, Magnates, & Milites, ſeu quoſlibet alios, ne Monaſteria præſumant offendere in perſonis, aut in rebus. Et ſi forſitan offenderint, eos ad ſatisfactionem compellere non omittant, vt liberius, & quietiùs Deo valeant famulari.

t ¶ *Liceat Metropolitano.* Declar. Card. An conuocare Monaſteria ad congregationem faciendam, de qua hoc cap. pertineat ad Prælatos tantùm, an verò ipſis renuentibus ad ipſos Capitulares: ita vt diſpoſitio Concilij non intret, niſi data vtrorumque negligentia? Congregatio cenſuit die 5. Februarij negatiuè, quia procedit in ſecularibus. In Regularibus verò poteſtas congregandi ſpectat ad caput, quia ſunt mortui mundo, & Concilium hoc vult, quod Metropolitanus, ſiue Epiſcopus, in cuius diœceſi tanquam Apoſtolicæ Sedis Delegatus. Ergò, &c.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quinta cap. 9. de regul.

Monaſteria Monialium Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiecta, ab Epiſcopis tanquam illius Sedis Delegatis gubernentur.

Hoc dicit.

CAP.

CAPVT XII.

MOnaſteria Sanctimonialium, *u* ſanctæ Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiecta, etiam ſub nomine Capitulorum ſancti Petri, vel ſancti Ioannis, vel aliàs quomodocunque nuncupentur, *a* ab Epiſcopis, tanquam dictæ Sedis Delegatis, gubernentur, *b* non obſtantibus quibuſcunque. Quæ verò à deputatis in Capitulis Generalibus, vel ab alijs Regularibus reguntur *c* ſub eorum cura, *d* & cuſtodia relinquantur.

SVPER CAPVT XII.

u ¶ *Monaſteria Sanctimonialium.* Concordat tex. in cap. cognouimus. 18. quæſt. 2.

a ¶ *Vel aliàs quomodocunque nuncupentur.* Declar. Cardin. Moniales ſancti Spiritus in Saxonia gubernandæ ſunt ab Epiſcopis.

b ¶ *Gubernentur.* Declar. Card. Spirituali gubernio, non autem temporali. ¶ Per hoc decretum nulla iuriſdictio conceſſa eſt Epiſcopis in Monaſterijs Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectis, niſi in concernentibus ſpiritualia; in temporalibus nihil agere poſſunt. Magiſtratus ſeculares non debent regere Monaſteria Monialium, quæ ſunt immunia priuilegio, vel indulto Apoſtolico, ſed ſunt ſub iuriſdictione Ordinarij, in ijſdem dumtaxat rebus, quæ ad veram rationem ſpiritualium pertinent, in reliquis verò non poſſunt ſe intromittere. Et ita Congregatio cenſuit. ¶ Epiſcopus non habet iuriſdictionem in Monialibus, quæ priuilegio, vel indulto Papæ ſunt immunes, niſi in ijs, quæ ad clauſuram, & ſpiritualium rerum curam pertinent. ¶ Epiſcopus, qui eſt in quaſi poſſeſsione viſitandi Moniales aliquot, poteſt in dicta poſſeſsione perſeuerare, ſaluum tamen manet in dictis Monialibus in petitorio. ¶ Epiſcopus viſitans Monaſterium tanquam Abbas, non tanquam Epiſcopus, non acquirit poſſeſsionem viſitandi Epiſcopo.

c ¶ *Vel alijs Regularibus reguntur.* Declar. Card. Ex ſententia Congregationis Concilij nullam autoritatem, vel iuriſdictionem poſſunt ſibi Ordinarij vendicare ex decretis Concilij Tridentini in confeſſarios Monialium, quæ ſubiectæ ſint Regularibus.

d ¶ *Sub eorum cura.* Deciſ. Card. 196. Congregatio Concilij cenſuit facultatem concedendi licentiam accedendi ad colloquium cum Monialibus Regularibus ſubiectis, ſpectare ad ipſos ſuperiores Regula-

res, niſi eſſet conſuetudo legitimè præſcripta, vt huiuſmodi licentia etiã quoad Monaſteria, quæ Regularibus ſubſunt ab Epiſcopo, & ſuperiore Regulari coniunctim obtineretur; tunc enim conſuetudinem eſſe obſeruandam.

¶ Eadem Seſsione vigeſima quinta. cap. 10. de regul.

Admoneri debent Sanctimoniales, vt ſaltim ſingulis menſibus confiteantur, & communicent; eiſque extraordinarius confeſſor bis, aut ter in anno offeratur. Hoc dicit.

CAPVT XIII.

ATtendãt diligenter Epiſcopi, & cæteri ſuperiores Monaſteriorum Sanctimonialium, vt in conſtitutionibus earum admoneantur Sanctimoniales, vt ſaltem ſemel ſingulis menſibus e confeſsionem peccatorum faciant: & ſacroſanctam Euchariſtiã ſuſcipiant, vt eo ſe ſalutari præſidio muniant ad omnes oppugnationes dæmonis fortiter ſuperandas. Præter Ordinarium autem confeſſorem *f* alius extraordinarius ab Epiſcopo *g* & alijs ſuperioribus bis, aut ter in anno offeratur: qui omniũ confeſsiones audiri debeat. *h*

SVPER CAPVT XIII.

e ¶ *Saltim in ſingulis menſibus.* Concordat tex. in Clem. ne in agro. §. ſanè. de ſtatu Monach.

f ¶ *Præter Ordinarium autem confeſſorem.* Declar. Card. Confeſſores huiuſmodi in Monaſterijs Monialium, quæ ſub cura regularium, nõ ſunt examinandi ab Epiſcopo. ¶ Ex facultate tamen huius decreti Epiſcopus poteſt dare confeſſorem Monialibus ſubiectis Regularibus, quæ nulla ratione induci poſſunt, vt ſuis Regularibus peccata confiteantur.

g ¶ *Ab Epiſcopo.* Declar. Card. Quem confeſſarium poterit Epiſcopus dare Monaſterijs, & non ſubiectis, & quem maluerit, Regularem etiam alicuius Ordinis, & etiam Sacerdotem Regularem.

h ¶ *Qui omnium confeſsiones audire debeat.* Declar. Card. Eſt in arbitrio tamen cuiuſcunque Monialis, ſi extraordinarie voluerit cõfiteri.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quinta. c. 13. de regul.

Qui in ſtrictiori clauſura non viuunt, tenentur ad publicas proceſsiones accedere. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT XIIII.

EXempti omnes *i* tam clerici ſeculares, *k* quàm regulares *l* quicunque etiam Monachi, ad publicas proceſsiones vocati, *m* accedere compellantur; *n* ijs tantùm exceptis, qui in ſtrictiori clauſura perpetuo viuunt.

SVPER CAPVT XIIII.

i ¶ *Exempti omnes.* Deciſio. Cardinalium. 24. Congregatio Concilij cenſuit, ſi Monachi, ſeu Regulares ferè vltrà medium milliare à ciuitate diſtent, non eſſe vtique compellendos ab Epiſcopo accedere ad proceſsiones non obſtante decreto cap. 13. ſeſ. 25. de Regularibus. ¶ Item deciſ. Card. 274. Congregatio Concilij cenſuit, Regulares degentes in Monaſterijs, quæ per dimidium milliare diſtant à ciuitate, non teneri, nec ab Epiſcopo compellendos eſſe accedere ad proceſsiones.

k ¶ *Tam clerici ſeculares.* Deciſ. Cardin. 179. Congregatio Concilij cenſuit, Sacerdotes nullum officium, aut beneficium Eccleſiaſticum in ciuitate, vel diœceſi obtinentes, ſeu habentes, non eſſe ab Epiſcopo compellendos ad vllas proceſsiones accedere. ¶ Item deciſ. Cardin. 198. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum poſſe compellere Canonicos, & alios presbyteros beneficia, vel officia eccleſiaſtica obtinentes, vt accedant ad omnes, & quaſcunque proceſsiones publicas, vel indictas, pro bono publico, vel honore.

l ¶ *Quàm Regulares.* Declar. Cardina. Nullæ immunitates Religioni Hieroſolymitanæ conceſſæ obſtant, quominùs eius Sacerdotes inſeruientes Eccleſijs vocari debeant ad proceſsiones, ac niſi accedant etiam compelli. ¶ Vbi ex conſuetudine conſtra cap. ſtatuimus. de maior. & obedientia. Canonici Diaconi antiquiores præferuntur preſbyteris minoribus, non poteſt Ordinarius autoritate huius decreti immutare. Decretum hoc, in quo decernitur omnes tam clericos ſeculares, quàm Regulares, & Monachos ad publicas proceſsiones vocatos venire debere, locum non habet in ijs, qui perpetuò inſtrictiori clauſura viuunt, ex quibus ſunt Canonici Regulares ſanctæ Crucis Conimbricenſium, Carthuſienſium, & Camaldulenſium.

m ¶ *Ad publicas proceſsiones vocati.* Decl. Card. Ad Epiſcopũ pertinet cũ cõſenſu Capituli cõcer ere, atq; edicere, quo, & qua proceſsiones

dirigi, quáſve ad Eccleſias nominatim perduci debeant. ¶ Regulares, qui non accedunt ad proceſsiones ab ipſo Epiſcopo indictas, ab ipſo puniri poſſunt per cenſuras, & pœnas arbitrarias, & alia iuris remedia. ¶ Ordinarius poteſt præcipere Regularibus in ſua diœceſi commorantibus, vt eant ad proceſsiones publicas, vt putà in feſto Corporis Chriſti, in Litanijs, & Iubileis publicis faciendis in plebibus, in quibus ipſi habent Monaſteria dummodò proceſsiones ſint eius generis, quod Bulla S. D. N. Mendicantibus concella comprehenditur, & dummodò Regulares non ſint ex illis Conuentibus Collegia nuncupatis, quæ in eadem Bulla excipiuntur. Hæc Bulla incipit. *Et ſi Mendicantium.* Pij Quinti, publicata, 17. Kal. Iunij. 1597. Hæc Bulla forſan eſt reuocata per Gregorium XIII. ¶ Excipit dicta Bulla illos Conuentus, in quibus fratres ſub arctiori clauſura degunt, ita vt nec in choro cantent, nec ad mortuos accedant, ſed tantùm ſtudijs, & lectionibus vacent. ¶ In Concilio Lateranenſi III. ſeſ. 11. can. 4. fol. 685. col. 2. ſtatutum eſt, vt Religioſi ab Epiſcopis ad ſolemnes proceſsiones pro tempore faciendas requiſiti, dummodò eorum ſuburbia vltrà vnum milliare à ciuitate reſpectiuè non ſunt remota, accedere teneantur, & quomodo ad id teneantur de iure communi, & quod de exemptione, Henrici Boic. de Synod. epit. 2. p. 2. & n. 12 fol. 314. ¶ Et ornentur ad eas, & quaſcunque proceſsiones publicas, & conſuetas, vel indictas pro bono publico, vel honore: non tamen compellendi ſunt ipſi Regulares exempti, de quibus loquimur accedere ad Eccleſias extrà propria Monaſteria pro celebratione orationis quadraginta horarum: ſed Congregatio probauit illos; cùm toti populo dicta oratio indicitur, in proprijs Eccleſijs huiuſmodi orationi inſiſtere.

n ¶ *Accedere compellantur.* Declar. Card. Etiam ſi ſint ſacerdotes Hieroſolymitani.

Sacerdotes inſeruientes Eccleſijs Religionis Equitum Hieroſolymitanorum compelli poſſunt ab Ordinario, vt ad proceſsiones publicas accedant.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quinta cap. 14. de regul.

Si Epiſcopo inſtante, Superior non puniat Regularem ſcandaloſum, officio priuari debet. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT XV.

REgularis, non ſubditus Epiſcopo, *o* qui intra clauſtra Monaſterij degit, & extrà ea ita notoriè deliquerit, vt populo ſcandalo ſit; Epiſcopo inſtante à ſuo Superiore intra tempus, ab Epiſcopo præfigendum, ſeuerè puniatur; *p* ac de punitione Epiſcopum certiorem faciat: ſin minus à ſuo Superiore *q* officio priuetur, & delinquens ab Epiſcopo puniri poſsit.

SVPER CAPVT XV.

o ¶ *Regularis non ſubditus Epiſcopo.* Declar. Card. Declaratio huius decreti extenditur ad Cruciatam, & Inquiſitores, vt non poſsint extrahere Regulares abſque Superiorum conſenſu.

p ¶ *Seuerè puniantur.* Decl. Card. In poſterũ nemo Regulariũ eijciatur à Monaſterio etiã ſi ſit incorrigibilis, ſed peccantes, ignominia carceris à Superioribus caſtigentur, acrius etiam, ſi opus fuerit, pro modo delictorum puniantur. ¶ Intimetur per curſorem, vt nullus officialis Cameræ Pœnitentiariæ, contra dictarum Chancellariæ, aut cuiuſuis tribunalis ſub pœna priuationis officiorum audeat ponere manus in ſupplicatione Regularium virorum, & mulierum, etiam cum literis iuſtificationis, niſi ſit à protectore ſubſcripta. ¶ Quando extra clauſtra Regularis delinquit notoriè, dubitatum fuit, an detinendus in carceribus Epiſcopi, donec proceſſus in Curia Epiſcopali cõficiatur, eoque compellato inſtante ſuperiore remittantur, ſit vna cũ proceſſu puniendus, vel potiùs non expectata compellatione proceſſus ſtatim remittendus ſit ad ſuperiorem vnà cum his probationibus, quæ habentur? Congregatio reſpondit, ita faciendum eſſe, etiam quod Superiorum nullam inſtantiam faceret, & ita eſſet obſeruandũ. An Regulares degentes de licentia ſuorum Superiorum in domo ad erectionem Monaſterij deſtinata, comprehendantur ſub diſpoſitione Concilij Tridentini hîc, & cap. 3. ſeſ. 6. Adeò vt ab Epiſcopo, ſi deliquerunt puniri, & corrigi poſsint? Congregatio cenſuit, comprehendi, ſi in ea domo vigeat Regularis obſeruantia. Videaſſeſ. 7. & 8. An Regulares poſsint ciuiliter coram Epiſcopo à creditoribus ſuis, vel coram conſeruatoribus conueniri? Et fuit reſponſum, quòd ſi ſtãt ſub Regulari obſeruantia, non poſſunt conueniri coram Epiſcopo, quia habent proprium Superiorem, & nihil habent, cum ius commune Epiſcopi propter exemptionem ſit. verſ. *Exemptio*, num. 10. Sed

coram Conseruatoribus in casibus permissis suprà sess. 14. cap. 5. possunt conueniri, & ita censuit Congregatio die 19. Iulij. 1573. Sed Abbas in c. 4. n4. & 5. concludit, quòd potest conueniri coram Episcopo, quòd nota, & vide ibi multa.

q ¶ *Sin minus à suo superiore.* Concordat tex. in cap. fin. §. si verò. de statu Monacho.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. c. 15. de regul.

Nulla est professio facta ante decimum sextum annum ætatis, seu non expleto anno probationis. Hoc dicit.

CAPVT XVI.

IN quacunque Religione, *r* tam virorum, quàm mulierũ *s* professio non fiat ante decimum sextum annum expletum: nec qui in minore tempore, quàm per annum post susceptum habitum in probatione steterit ad professionem admittantur. *a* Professio autem anteà facta, sit nulla: *b* nullamq; inducat obligationis ad alicuius Regulæ, vel Religionis, vel Ordinis obseruationem, aut ad alios quoscunque effectus. *c*

SVPER CAPVT XVI.

r ¶ *In quacunque Religione.* Concordat tex. in cap. Gonsaldus. 17. quæst. 2 cap. ad Apostolicam. de Regularibus. cap. non solùm. eodem tit. in 6.

s ¶ *Tam virorum, quàm mulierum.* Decis. Card. 121. Congregatio Concilij censuit, eum, qui emisit professionem intrà annum, nec dein de emisit tacitam, non esse obligatum ad Religionem, nec in genere, nec in specie. ¶ Item decis. Card. 199. Congregatio Concilij cẽsuit, Moniales nullo pacto ad professionem admittendas, nisi per annum post susceptum habitum in probatione steterint, quemadmodum dissertis verbis cauetur decreto. 15. sess. 25. de Reg. nec vllam rationẽ habendam contrariæ consuetudinis, etiam immemorabilis, vt potè sublatæ, decreto c. 22. sess. 25. ¶ Itidem Moniales virgines, quas solas cõsecrare fas est, ante 25. annum completum non esse consecrandas. Itẽ decis. Card. 102. Congregatio Concilij censuit, annum probationis, ad emittendam professionem in Religione debere esse continuum, non autem interpollatum. ¶ Item deci. Card. 241. Congregatio Cõcilij

cilij cenſuit, etiam Milites Hieroſolymitanos hodie debere ante quã profeſsionem emittant, per annum in probatione manere poſtquam eorum conſtitutiones, quoad hoc, ad Tridentini Concilij decreta ſunt relatæ, & à Sede Apoſtolica confirmatæ.

t ¶ *Profeßio non fiat.* Declar. Cardin. An profeſſus expreſsè poſt annum cenſeatur tacitè profeſſus, & tacita profeſsio ſit per hoc cap. ſublata? Congregatio ita cenſuit, ſi modò cætera adſint, quæ ius acquirunt ad inducendam tacitam profeſsionem, & hanc non eſſe excluſam per dictum decretum, ſeruato tamen ibi tempore præfixo. Hoc decreto, & 19. infrà. §. quicunque Regularis, non comprehenduntur omnes Regulares Militares, ſic etiam Rota decidit in vna tria forenſis penſionis, coram Reuerendo Seraphino. 11. Decembris. 1570. ¶ Moniales, quæ eius Ordinis ſunt, qui requirit profeſsionem, ſi tacitam profeſsionem emiſerint, & ſi palam expreſsè id faciendum non fuit, cogendæ tamen non ſunt vt profiteantur. ¶ Singula Monaſteria liberum habent tacitè, vel expreſsè profitendi.

u ¶ *Ante decimum ſextum annum completum.* Declar. Cardin. Non releuatur, quòd Moniales, ſeu Regulares fuiſſent deceptæ circa ætatem admiſſæ ad profeſsionem. ¶ Per annum continuum in probatione intra clauſtra, non autem interpollatum, neque priuilegium aliquod ſuffragatur cum cenſeatur ſublatum, infrà cap. 22. An verò, qui vouit ingredi Religionem, & in ea perſeuerare, ſi ingreſſus intra annum probationis recedens reuertatur ad ſeculum, ſit liber voto ex mente huius decreti Concilij, cum non poſsit renuntiari anno probationis, ſicut de iure communi? Congregatio declarauit, hoc decretum Concilij nihil diſpoſuiſſe de voto, idem ſi tempore nouitiatus emiſiſſent tale votum. ¶ Profeſsio non eſt validaante expletum probationis annum, ſed quia Canones permittunt, vt quis poſt ratum matrimonium Religionem ingredi poſsit, quid fiet, ſi vnam Religionem ingreſſus de alia tranſeat ad aliam, aut plures, & ita tempus profeſsionis differatur, an talis compelli poſsit ad tempus hoc breuiandum, maximè cùm iſte tranſitus de vna ad aliam Religionem fieri videatur in fraudem eius, qui in ſeculo remanſit. Congregatio anno 1588. reſpondit, non poſſe compelli. ¶ Hoc anno probationis durante ſi nouitia curandæ valetudinis cauſa de licentia ſuperiorum à Monaſterio exierit, & poſteà reuertatur eodem tempore, profeſsionem emittet perinde ac ſi nunquam egreſſa fuiſſet.

a ¶ *Ad profeßionem non admittatur.* Concordat tex. in cap. ad noſtram, cap. cum virum. & cap. poſtulaſti. de Regular. & cap. 1. eod. titulo. in 6.

b ¶ *Profeßio autem antea facta ſit nulla.* Declar. Card. Profeſsio facta à Moniali ante 16. annum expletum debet ab Ordinario nulla declarari. ¶ Sed quid ſi ex inſtituto alicuius Regulæ profeſsio non fiat ante 18. annum completum, vt ſunt de ſancto Franciſco de Paula, an ſit eorum profeſsio nulla, ſi iam emiſerint poſt tempus Concilij, ſed ante tempus in eorum regula ſtatutum, & quia ex verbis regulæ non annullatur talis actus profeſsionis, ſed tantùm imponitur pœna eum recipienti, & quia eget confirmatione ſuperioris? Cenſuit Congregatio, profeſsionem teneri argumento cap. ad Apoſtolicam. de Regularibus.

c ¶ *Aut ad alios quoſcunque effectus.* Declar. Card. Mulier ſi 12. annis maior intra duos menſes ingrediatur Monaſterium, & habitum ſuſceperit, & deinde expleto. 16. anno, & elapſo anno probationis, profeſsionem emittat iuxta hoc decretum, intereà verò expectet donec annus probationis labatur, & profeſsio ſit emiſſa. ¶ Qui emiſit profeſsionem intrà annum probationis, non eſt obligatus, neque ad religionem in genere, neque in ſpecie. Concilium cap. nullus. & cap. cõſtitutionem, de Regularibus. lib. 6. nec etiam in foro conſcientiæ illa indicta eſt obligatio. ¶ Profeſsio tacita non excluditur ab hoc decreto, ſeruato tamen tempore hîc præfixo, conuentibus etiam alijs ad tacitam profeſsionem à iure requiſitis, & corrigitur hîc cap. primum de Regular. in 6. vt in minori 14. annorum debet alius cum geſtatione habitus indiſtinctè, vt ſit tacitè profeſſus, ſed inducitur ea ætate, qua poteſt emitti expreſſa. ¶ Et aliàs Congregatio reſpondit, tacitam profeſsionem induci per annum, & diem computandum à die poſt decimum ſextum annum expletum eius, qui Monaſterium ingreſſus eſt. ¶ Item Congregatio cenſuit tacitam profeſsionem in his decretis 15. & 16. non eſſe excluſam, ſeruato tamen tempore ibi præfixo, & concurrentibus alijs ad tacitam profeſsionem requiſitis. ¶ In Religione ſancti Baſilij approbata in ſui initio fiebat expreſſa profeſsio trium votorum, & tempore, quo, de cuius initio non eſt memoria, regulari obſeruantia in eo collabente, eius Monaſteria commendata fuerunt, deſijtque emitti conſueta profeſsio, quia nec erat caput aliquod Religionis. Dubitatur. An illi, qui huiuſmodi Religionis habitũ de manibus Cõmendatarij, vel Prioris, vel expreſsè profeſsione ſuſcepta

ſuſcepta per aliquot annos geſtarũt, tacitè profeſsi intelligantur quoad regulam ſancti Baſilij? Congregatio cenſuit, intelligere tacitè profeſſos. ¶ Congregatio coram Cardinali Aliciato definiuit, cap. hoc de Militaribus Religionibus non loqui, quia in odioſis non veniunt Hieroſolymitani. Salic. ver. Religio, num. 4. ¶ Licèt Hieroſolymitani Milites dicantur Regulares, idque iuxta Abb. rub. de Regul. tamen non comprehenduntur ſub hoc cap. quia in hìs non requiritur ætas præſcripta per Concilium. ¶ Poſt profeſsionem verò quilibet Regularis etiam extra clauſtra degens, ſiue moriatur cum habitu, iure omnia bona ſua mobilia, & immobilia acquirit ordini, in quo profeſſus, & vid. Bullam Pij Quinti editam paulò poſt Rotam decreuiſſe in fauorem Militiarum, per Concilij verba, vt non comprehendantur. At nouiſsimè de menſe Iulij 1592. cenſuit Congregatio, Milites Hieroſolymitanos è nouo ipſorum ſtatuto inhærente huius decreto comprehendi.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quinta. cap. 16. de regul.

Irrita eſt renuntiatio, aut obligatio, quæ intra duos menſes proximos ante profeſsionem non fit. Hoc dicit.

CAPVT XVII.

NVlla renuntiatio *d* aut obligatio, *e* antea facta, *f* etiam cũ iuramento, vel in fauorem cuiuſcunque cauſæ piæ, valeat, niſi cum licẽtia Epiſcopi, *g* ſiue eius Vicarij, fiat intra duos menſes proximos *h* ante profeſsionem: ac non aliàs intelligatur effectum ſuum ſortiri, niſi ſequuta profeſsione: aliter verò facta, etiam ſi cum huius fauoris expreſſa renuntiatione, etiam iurata ſit irrita, & nullius effectus. *i*

SVPER CAPVT XVII.

d ¶ *Nulla renuntiatio.* Deciſ. Cardin. 92. Congregatio Concilij cenſuit, decretum Concilij Trident. 16. ſeſ. 25. de Regul. Non habere locum in donationibus, & renuntiationibus factis ante ſuſceptionem habitus. ¶ Item deciſ. Cardin. 265. Congregatio Concilij cenſuit, decretum cap. 16. ſeſ. 25. de Regul. in princ. vendicare ſibi locum, etiam in his, quæ excedunt annum 16. & illa verba, *ante facta*, quæ ibidem habentur non referri ad ætatem renuntiantis, ſed ad duos menſes pro

ximos ante profeſsionem. ¶ Item deciſ. Cardin. 227. Congregatio Concilij cènſuit, decretum Concilij cap. 16 ſeſ. 25. de Regular. non vendicare ſibi locum, in donationibus, vel renuntiationibus ante habitus ſuſceptionem, etiam animo, & propoſito Religionem ingrediendi factis.

e ¶ *Aut obligatio.* Declar. Cardina. Hoc cap. non habet locum in puellis, quæ educationis gratia manent in Monaſterijs, neque procedit hoc cap. in teſtamento, vel vltima voluntate, vel eleemoſynis. Hoc decretum non habet locum in donationibus, aut renuntiationibus factis ante ingreſſum, hoc eſt, ante ſuſceptionem habitus, ſed ſi donauerit in ipſo ingreſſu non valeat donatio.

f ¶ *Antea facta.* Declar. Cardinalium. Loquitur poſt ingreſſum Hoc decretum habet locum etiam in teſtamentis, aliiſque vltimis voluntatibus. ¶ Hæc verba diriguntur ad tempus profeſsionis ſexdecim annorum, adeò quod ſi quis fecerit renuntiationem ante profeſsionem per duos menſes, licet ante expletum decimum ſextum annum, tenet renuntiatio. ¶ Quoad decretum Concilij reſpondit Congregatio, non habuiſſe quidem depoſitum illarum pecuniarum, quæ dotis, ſeu eleemoſynæ nomine Monaſterio detur ſiue deponatur in publico Banneo, ſiue penes alium, qui eas Monaſterio dare debeat poſt profeſsionem emiſſam, atque ita ſatis cautum ſit Monaſterio, ſed quod pecuniæ ſic depoſitæ dentur Monaſterio ante profeſsionem puellæ directè, vel indirectè.

Improbatur pariter cautio Bannearia in euentum reſtitutionis, ac etiam in inuentionem mutui colorati, cum parentes nouitiarum in dotem deſtinatas, ſub nomine mutui ſinguli Monaſterio numerarentur, omnibus iſtis modis Concilio circumuenitur. ¶ Quod ſi renuntiatio ante ſuſceptum habitum facta fuit, vel ingreſſam Religionem, & videtur, quod Concilium in caſu prædicto non habet locum, loquitur enim de ſumentibus habitum, vel ſumentibus Religionem, ſed ſi donatio, vel renuntiatio facta fuerit intuitu Religionis ingrediendæ, tanquam factam in fraudem huius canonis, videtur ſubeſſe huic diſpoſitioni ex ſententia Congregationis.

g ¶ *Niſi cum licentia Epiſcopi.* Declar. Card. Hanc licentiam omiſſa, & profeſsione ſequuta, nulla eſt renuntiatio. ¶ An diſpoſitio huius cap. in principio comprehendat illum, qui habet animum ingrediendi Religionem adhuc in ſeculo exiſtens, ſed tamen ſi acceptatus,

lic et

licèt habitum nondum ſuſceperit, donauit bona ſua Monaſterio, non adhibitis ſolemnitatibus in hoc cap. requiſitis? Congregatio censuit, non habere locum in renuntiatione facta ante ſuſceptionem habitus.

h ¶ *Intra duos menſes proximos.* Declar. Card. Rènuntiatio à nouitijs facienda intra duos menſes, vltimo, antequam profeſsio emittatur, fieri debet. ¶ Hæc verba verificantur, etiam ſi vltrà plures menſes anni probationis profeſsio fieret. ¶ Renuntiatio facta cum licentia Epiſcopi, ſiue eius Vicario intra duos menſes proximos tempore, quo profeſsio emitti legitimè potuiſſet, non cenſetur inualida ex eo quòd actualis profeſsio per aliquot menſes dilata fuit. ¶ Si renuntians tempore renuntiationis compleret 16. annum, renuntiatio eſt valida, dummodò facta ſit cum licentia Epiſcopi, ſeu Vicarij, iuxta hoc decretum intra duos menſes proximos ante profeſsionem.

i ¶ *Et nullius effectus.* Declar. Card. Idem, ſi renuntians eſſet tacitè profeſſus, licet renuntiaſſet duobus menſibus, vt hîc ante profeſsionem expreſſam.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quinta. c. 16. de regul.

Expleta probatione tenentur ſuperiores ad profeſsionem nouitios admittere, vel reſpuere: à quo tamen eximuntur Ieſuitæ. H. d.

CAPVT XVIII.

Finito tempore nouitiatus, *k* ſuperiores nouitios *l* quos habiles inuenerint, *m* ad profitendū admittant, *n* aut è Monaſterio eos eijciant. Per hæc tamen ſancta Synodus nō intendit aliquid innouare, aut prohibere, quin religio clericorum Societatis Ieſu, iuxta pium eorum inſtitutum, à ſancta Sede Apoſtolica approbatum Domino, & eius Eccleſiæ inſeruire poſsint.

SVPER CAPVT XVIII.

k ¶ *Finito tempore nouitiatus.* Concordat tex. in cap. cum cauſam de electione.

l ¶ *Superiores nouitios.* Hæc verba reſpiciunt tantùm ad habiles, non autem ad inhabiles, & ita ex licentia S. D. N. explicante hunc textum illuſtriſsimo Cardinali Carauellanenſi, Cenſuit Congregatio ſub die 29. Iulij. 1570. quod dictum tempus nouitiatus eſt arbitrarium.

m ¶ *Quos habiles inuenerint.* Declar. Card. Si inhabilitas ex infirmitate proueniat, poterit prorogari tempus, donec duret probabilis spes recuperandæ sanitatis.

n ¶ *Ad profitendum admittant.* Declar. Cardin. Fuit dubitatum. An Monialis, quæ emiserat professionem, & deinde probabiliter dubitans, non fuisse baptizatam, de nouo ad cautelam baptizata fuit, debet de nouo emittere professionem, & dato, quod sic debeat expectari per annum? Fuit resolutum sub die decima decembris. 1588. professionem ligare, verũ debere eam ad maiorem cautelam iterum emittere professionem, expectato alio anno, & fuit allegatus Abbas in c. 1, & 2. de presbyt. non baptiz.

o ¶ *Aut è Monasterio eos ejiciant.* Decis. Card. 66. Congregatio Cõcilij censuit, Oratricem asserentem habitum per eam gestum, distinctum fuisse distinctione patenti ab habitu professas deferre solitas, minimè tacitam emisisse professionem. ¶ Item decis. Card. 186. Congregatio Concilij censuit, tempus anni ad emittendam professionem à Concilio Tridentino præfixum, posse arbitrio superioris Regularis prorogari.

¶ Eadem sessione vigesima quinta cap. 16. de regul.

Excepto victu, & vestitu, præcipitur sub anathemate dantibus, & recipientibus, ne vlla bona nouitiorum Monasterijs ante professionem tribuantur. Hoc dicit.

CAPVT XIX.

ANte professionem, excepto victu, & vestitu, nouitij, vel nouitiæ illius temporis, quo in probatione est, quocunq prætextu, à parentibus, vel propinquis, aut curatoribus eius Monasterio aliquid ex bonis eiusdem minimè tribuantur: *p* ne hac occasione discedere nequeat, *q* quod totam, vel maiorem partem substantiæ suæ Monasterium possideat: nec facilè si discesserit id recuperare possit. Quin potiùs præcipit sancta Synodus sub anathematis pœna dantibus, *r* & recipientibus, ne hoc nullo modo fiat, vt abeuntibus ante professionem omnia restituantur, *s* quæ sua erant: quod vt rectè fiat, Episcopus, etiam per censuras ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.

SV-

SVPER CAPVT XIX.

p ¶ *Aliquid ex bonis eius minimè tribuatur.* Declar. Card. Nec ſi aliquid tribueretur, non ex puellæ bonis proprijs, ſed ex illorum bonis, ſiue ſint parentes, ſiue conſanguinei.

q ¶ *Ne hac occaſione diſcedere nequeat.* Declar. Card. Quid ſi deceſſerit intra tempus probationis, & dos ſoluta eſſet, erit reſtituenda hæredibus, vna cum fructibus, ſi quòs Monaſterium percepiſſet, deducto tamen victu, & veſtitu, cum pacto, ſi alia diceret, ante quam habitum in Monaſterio ſuſciperet, etiam ſi pactum eſſet irritum, & ſi eſſet immemorabilis conſuetudo reſtituendi. ¶ Et debetur dos promiſſa Monaſterio pro Moniali defuncta profeſſa, non obſtantibus alimentis perſolutis eidem Moniali, dum ipſa viueret, & pacto, quod ſemper eſſent eis perſoluenda dicta alimenta, donec ſoluereturdos.

r ¶ *Sub anathematis pœna dantibus.* Declar. Card. Non incurritur ipſo facto, & abſolutio non eſt reſeruata Papæ. ¶ Puellæ, quæ ſunt in Monaſterijs, finito tempore nouitiatus, ſunt ad profeſsionem admittendæ, ſi habiles inueniantur: ſi verò non, ejiciantur è Monaſterio. Profeſſus in vna Religione ad aliam tranſlatus, etiam ad laxiorem, autoritate tamen Apoſtolica non poteſt renuntiare anno probationis, vt in hoc decreto: nec illa renuntiatione per ſuperiorem facta admiſſa ad profeſsionem, intra annũ recipi, ſed iterum debet profiteri, iuxta formam hic traditam.

ſ ¶ *Omnia reſtituantur.* Declar. Card. Etiam cum fructibus, ſi qui ſunt, deductis tamen alimentis à Monaſterio præſtitis. ¶ An ſi nouitius ſit ſui iuris, & non habeat parentes, poſsit in ingreſſu Religionis præter victum aliquid donari Religioni, amore Dei? Congregatio reſpondit, non poſſe ex verbis expreſsis huius decreti. ¶ An idem poſſit in ipſomet ingreſſu donare ſe ipſum, & omnia bona ſua Religioni, vt fiebat olim, dummodò in iſtis caſibus non ſit poſita pœna excommunicationis? Congregatio reſpondit, huiuſmodi donationes, quæ fiunt, ab ijs, qui vt nouitij ingrediuntur, animo profitendi legitimo tempore, comprehendi hoc decreto.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quinta. c. 17. de refor. regu. *Ad Epiſcopum, ſeu eius Vicarium pertinet examinare voluntatem virginum Deo dicandarum: ad quod præſecta ſub pœna ſuſpenſionis tenetur Epiſcopum certiorem facere. Hoc dicit.*

CAPVT XX.

PRofeſsionis libertati *t* Deo dicandarum virginum proſpiciens ſancta Synodus ſtatuit, atque decernit, vt ſi puella, quæ habitum Regularem ſuſcipere voluerit, maior duodecim annis ſit, *u* non ante eum ſuſcipiat, nec poſteà *a* ipſa, vel alia profeſsionem emittat, *b* quàm exploraverit Epiſcopus, *c* vel eo abſente, vel impedito, eius Vicarius, aut aliquis eorum ſumptibus ab eis deputatus, virginis voluntatem *d* diligenter, an coacta, an ſeducta ſit, *e* an ſciat quid agat: & ſi voluntas eius pia, ac libera cognita fuerit, habueritque conditiones requiſitas iuxta Monaſterij illius, & Ordinis regulam, necnon Monaſterium fuerit idoneum, liberè ei profiteri liceat: *f* cuius profeſsionis tempus ne Epiſcopus ignoret, *g* teneatur præfecta Monaſterio *h* eum ante menſem certiorem facere. Quod ſi præfecta certiorem Epiſcopum non fecerit, quandiù Epiſcopo videbitur ab officio ſuſpenſa ſit.

SVPER CAPVT XX.

t ¶ *Profeſsionis libertati.* Declar. Cardin. Virgines antequam ingrediantur Monaſterium adducantur ad Matronas honeſtas, nec ſanguine illis coniunctas, nec aliquo modo ſuſpectas, vbi remotis omnibus earum propinquis examinentur ab Epiſcopo dictæ earum voluntatis. ¶ Omnimoda libertas requiritur in Monaſterio ſpeciali pro qua libertate obtenta eſt cauſa cuiuſdam dominæ, ad annullandam eius profeſsionem, metu reuerentiali factam anno 1586. menſe Februarij in Rota coram reuerendiſsimo Ordinario.

Ex puella, cuius deliberatio in dubium reuocatur, ordinarius diligentiſsimè quærere debet, an Deo religioſè inſeruire, atque inter Moniales, apud quas eſt, profeſsionem emittere, an verò nubere velit? Et hoc fieri debet neceſſarijs interrogationibus, & quicquid reſpondet, deſcribi debet à publico Notario, præſentibus idoneis, quæ quidem puella, ſi ob aliquam cauſam probabilem videtur Ordinario, non eſſe examinandam in Monaſterio, examinari debet in Eccleſia eius Monaſterij, vel alio religioſo loco, qui aptior, & commodior videbitur.

u ¶ *Maior duodecim annis ſit.* Declar. Cardin. Congregatio cenſuit, non eſſe diſpenſandum, vt puellæ, quæ duodecimum annum non comple-

compleuerunt, poſsint habitum in Monaſterio ſuſcipere.

a ¶ *Non ante eum ſuſcipiat, nec poſtea.* Declar. Card. Vtrumque ſpectat ad Epiſcopum tam ante ſuſceptionem habitus, quàm poſtea ante profeſsionis emiſsionem explorare voluntatem puellæ, non obſtante quod Monaſterium ſit Regularibus ſubiectum, vel aliàs exemptum à iuriſdictione Epiſcopi.

b ¶ *Profeßionem amittat.* Declarat. Cardinalium. Non admittitur puella ad profeſsionem ante annum decimum ſextum expletum. ¶ Quid igitur ſi puella in duodecimo ætatis anno matrimonio coniuncta, & Religionem ingreſſa ſit, cogetur ne ſponſus per quatuor annos expectare, vſque dum illa profiteatur? An permitti poſsit tranſire ad vota, vbi illa per annum in dicta Religione permanſerit? Reſponſum fuit à ſacra Congregatione anno 1580. cogendum.

Virgines, quibus facienda eſt profeſsio, ſi clauſura Monialium facta ſit, examinandæ ſunt ab Ordinario intra Monaſterium ad cancellos, ſeu crates ipſarum Monialium, & clauſura facta Ordinarius obtinere debet à Monaſterio ingreſſum.

Epiſcopo N. ſcribatur, ne extra cancellos Monialium examinet puellas facientes profeſsionem, vel ſi habent cauſam iuſtam, vel certam ſuſpicionis, examen faciat in Eccleſia Monaſterij, vel in Eccleſia alia.

c ¶ *Quam explorauerit Epiſcopus.* Deciſ. Cardinalium 21. Congregatio Concilij cenſuit, explorationem voluntatis puellarum profiteri volentium: ad præſcriptum decreti dicto cap. decimo ſecundo vtroque tempore, ſcilicet ingreſſus, & profeſsionem faciendam, ad Archiepiſcopum pertinere, quamuis Monaſterium ab eius iuriſdictione exemptum exiſtat. ¶ Item declar. Cardin. Congregatio cenſuit, virgines, quæ ab Ordinario examinatæ, habitum Religionis ſuſceperunt, antequam profiteantur, voluntatem penitùs ab eiſdem explorandam: quo igitur tempore profeſsionem facere volunt, & ſi nullo ab Ordinario adhibito examine habitum ſuſceperunt: tamen ab ipſis examinentur.

d ¶ *Virginis voluntatem.* Decla. Cardin. Per hæc verba Congregatio reſcripſit aliquam puellam non debere admitti ante duodecimũ annum ad habitum ſuſcipiendum, qui cura requiratur, voluntatis puellæ exploratio, non eſt eius voluntas, neque Concilij ante illam ætatem. ¶ Congregatio cenſuit, Ordinarium non debere explorare volun-

voluntatem puellæ, quæ habitum recipit in Monaſterio, ad petitionem illius, qui vult illam in vxorem ducere, ſed expectandum tempus faciendæ profeſsionis, & tunc, ſi ſit ſuſpicio, quod inſtigetur à Monialibus, pro ſuo officio curabit inde duci in exteriorem Eccleſiam Monaſterij, vel in aliam propinquiorem, & commodiorem, prout magis conuenire iudicabit, vbi voluntatem eius exquirere poſsit. Quod ſi nulla ſit ſuſpicio, & nullam aliam iuſtam cauſam ſubeſſe apparebit, tunc non in alio loco, quàm ad crates ferreas Monaſterij voluntatem puellæ explorabit.

e ¶ *An coacta, an ſeducta ſit.* Declar. Card Congregatio cenſuit, quòd incluſa per vim in Monaſterium, debet inde educi, & ſi quid damni ob eandem cauſam paſſa eſt, curare debet, vt indemnitati eius prouideatur, earum impenſis, quæ talem vim intulerunt, qui debent etiam ſeuerè caſtigari, ſed ſi puella Monialis effici velit, deſiderij eius cõpos eſt facienda, licèt pater eius contradicat.

f ¶ *Liberè ei profiteri liceat.* Declar. Card. Puellis, quæ ſumpſerunt ſacrum habitum in aliquo Monialium Monaſterio, debet ab Ordinario certus dierum numerus 11. vel 20. præfigi, intra quem deliberent, vtrùm velint profeſsionem emittere, vel non? Si noluerint, remittendæ ſunt ad domos conſanguineorum, vel affinium. ¶ Puella, quæ inconſulto Epiſcopo habitum ſuſcepit Religionis, antequam profiteatur, ab Epiſcopo examinanda eſt diligenter.

g ¶ *Cuius profeſsionis tempus, ne Epiſcopus ignoret.* Declar. Card. Poſt quam Epiſcopus hac de re certior factus fuerit intrà 25. dies examen hoc perficere tenetur, quibus exactis amplius in eo ſe non intromittat ex ſacra Congregatione. ¶ Si Monialis, aut nouitia neget, ſe eſſe profeſſam audire poteſt eam etiam extrà Monaſterium.

h ¶ *Teneatur præfecta Monaſterio.* Declar. Card. Si ſuperior Monialium alicui puellæ habitum dederit, prius quam ab Ordinario examinata fuerit, contra decreta Concilij facit. Item ſi Moniales profeſsionem fecerint, antequam iterum ab Ordinario examinentur: contra Concilium Tridentinum faciunt. Qui caſus ſi euenerit, tenetur Ordinarius explorare voluntatem earum, quæ habitum tantùm ſuſcepe runt, antequam in Religione profiteantur. Ab illis autem ſacris virginibus, à quibus non ſolùm habitus eſt ſuſceptus, ſed iam profeſsio facta & etiam ſi examinatæ fuerint, nihil Ordinarius præſentatus debet ſuſcipere, ſed permittat eas in ſuo ſtatu permanere, prout Concilium Tridentinum ſtatuit. In Abbatiſſas animaduertere poteſt, debentq;

bentque per eundem Ordinarium Moniales, earumque Superiores admoneri, ne illis virginibus dent sacrum habitum, & multo minus patiantur in Religione profiteri, nisi prius voluntas earum perspecta sit, & explorata ab eodem Ordinario; contra facientes poterit idem Ordinarius coercere, non solùm pœnis à Concilio Tridentino statutis, & præscriptis, sed etiam Ecclesiasticis censuris, & alijs iuris remedijs, non obstantibus quibuscunque priuilegijs. ¶ Sumptus à Monialibus in professione, & velo sumendo faciendi, taxentur ab Ordinario, & diffiniantur rebus necessarijs: pecunia verò reseruata ad earum vestitum in ingressu detur Abbatissæ.

¶ Eadem Sessione vigesima quinta. cap. 18. de regul.

Anathemati subduntur omnes cogentes quamcunque mulierem inuitam Monialem fieri, vel volentem absque iusta causa impedientes; exceptis casibus in iure expressè id permittentibus. Hoc dicit.

CAPVT XXI.

ANathemati sancta Synodus subijcit omnes & singula personas, cuiuscunque qualitatis, vel conditionis fuerint, tā clericos, quàm laicos, seculares, vel regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes, si quomodocunque coegerint aliquam virginem, *i* vel viduam, aut aliam quamcunque mulierem inuitam, præter quam in casibus in iure expressis, ad ingrediendum Monasterium, vel ad suscipiendum habitum cuiuscunque Religionis, vel ad emittendam professionem: quique consilium, auxilium, vel fauorem dederint, quique scientes eam non spontè ingredi Monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emittere, quo quo modo eidem actui, vel præsentiam, vel consensum, vel autoritatem interposuerint. Simili quoque anathemati subijcit eos, k qui sanctam virginum, vel aliarum mulierum volūtatem, veli accipiendi vel voti emittendi, quoquo modo, sine iusta causa impedierint.

SVPER CAPVT XXI.

i ¶ *Coegerint aliquam virginem.* Decl. Card. Quid si pater naturalem filiam ea lege instituat hæredem, vt in Monasterium ingrediatur, instituit Monasterium, & filiæ relinquit pro alimentis 25. aureos Nam videtur, quod hic ista mulier sit coacta, & sic locum habeat iste textus. Contrarium tamen verius, quia textus hic loquitur per verbum

coegerit, & sic de vi incusiua, quæ cessat in casu prædicto, in quo nõ potest considerari alia causa, quàm inductiua. Ista filia erat naturalis, & nihil de hæreditate paterna poterit prætendere, & mens testatoris videtur fuisse, vt haberet Monasterium hæredem. Et ita censuit Congregatio sub die 18. Iunij. 1573.

k ¶ *Simili quoque anathemati subijcit eos.* Concordat Concil. III. Tolet. c. 10. c. puella. 20. q. 2. c. vlt. 32. q. 2.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. cap. 18. de regul.

Decreta supra dicta debent seruari in Monasterijs quarumcunque Monialium, exceptis Pœnitentibus, seu conuertitis. H. d.

CAPVT XXII.

Prædicta omnia & singula, quæ ante professionem, vel in ipsa professione fieri oportet, seruentur, non solùm in Monasterijs Monialium subiectis Episcopo, sed in alijs quibuscunque. Ab his tamen excipiuntur *l* mulieres, quæ Pœnitentes, aut Conuertitæ appellantur, in quibus constitutiones earum seruentur.

SVPER CAPVT XXII.

l ¶ *Ab his tamen excipiuntur.* Concordat Concil. Toleta. cap. 54. in fine.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. c. 19. de regul.

Volens quacunque de causa discedere à Religione, non auditur, nisi intra quinquennium causas, quas prætenderit, deduxerit coram superiore suo, & Ordinario. Hoc dicit.

CAPVT XXIII.

Quicunque Regularis *m* prætendat se per vim, *n* & metũ ingressum esse Religionem, aut etiam dicat ante ætatẽ debitam professum fuisse, aut quid simile: velitque habitum dimittere *o* quacunque de causa, aut etiam cũ habitu discedere sine licentia superiorum; non audiatur, nisi intra quinquennium tantùm à die professionis, & tunc non aliter, nisi causas, quas prætenderit, deduxerit coram superiore suo, & Ordinario. *q* Quod si ante habitum sponte dimiserit, *r* nullatenus ad allegandum

gandum quamcumque cauſam admittatur, ſed ad Monaſterium redire cogatur, & tanquam apoſtata puniatur: interim verò nullo priuilegio ſuæ Religionis iuuetur.

SVPER CAPVT XXIII.

m ¶ *Quicunque Regularis.* Declar. Card. Milites ſancti Ioannis Hieroſolymitani in hoc decreto comprehenduntur.

n ¶ *Prætendat ſe per vim.* Concordat tex. in cap. ſicut qui. cum ſeq. 20. quæſt. 1.

o ¶ *Velitque habitum dimittere.* Declar. Card. De ijs, quæ exire volunt, committantur Ordinario loci, ſimul cum Superiori Monaſterij, vbi emiſerunt profeſsionem.

p ¶ *Niſi intra quinquennium.* Deciſ. Card. 220. Fœlicis recordationis Gregorius XIII. ex ſententia Congregationis Concilij declarauit eos, qui per vim, & metum ſe Religionem profeſſos prætenderēt, niſi intra quinquennium reclamauerint, eo elapſo nō eſſe audiendos, tametſi allegarent vim, & motū ſemper duraſſe. ¶ Item decl. Card. Non dentur prorogationes Regularibus, qui manſerunt in Religione per quinquennium, vt omnino non audiantur ante Concilij confirmationem, niſi iuxta formam Concilij Tridentini, & fiat formularium expeditionis. ¶ Quidam vir Hiſpanus propter publicū vxoris ſuæ adulterium, illam dimiſit, & in partibus longinquis ſub Ordinarij obedientia ex Breui Pauli IIII. vitam eremiticam per multos annos duxit, qua relicta ingreſſus Religionem ſancti Baſilij, vbi per quinquennium demoratus eſt, ibique profeſſus, ſed ante dictæ Religionis ingreſſum, ſemel adulterium commiſit, & demum examinata fuit eius vita à Prælato Religionis prædictæ, cui omnia peccata confeſſus eſt. Quibus auditis, Prælatus eum habitu priuauit, vt aut ad vxorem rediret, aut aliud remedium peteret: quærimus mandari, quid agendum ad inſtantiam dicti viri? Congregatio cenſuit, ſcribendum eſſe Ordinario loci dictæ vxoris, qui prout iuris eſt in iſto caſu procedat. ¶ Illuſtriſsimi Domini inclinabant, quod mulier cogeretur repetere virum, aut præſtare ei conſenſum, vt in Religione maneret, aut ipſa quoque Religionem ingrederetur iuxta not. in cap. Agatoſa. 22. q. 2. Tangitur hæc quæſtio per Abbatem in cap. conſtitutus. & cap. veniens. de conuerſ. coniugat.

q ¶ *Corā Superiore ſuo, & Ordinario.* Deci. Car. 69. Cōgregatio Cōcilij

censuit Regularem deducentem intra quinquennium nullitatē professionis, teneri eam probare coniunctam coram proprio superiori Regulari illius Monasterij, in quo professionem emisit, & coram Ordinario illius loci, vbi existit Monasterium, in quo professus est.

r ¶ *Habitum sponte dimiserit.* Concordat Conc. I. Arel. c. vlt.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. c. 19. de regul.

Transitus ad laxiorem Religionem prohibetur. Hoc dicit.

CAPVT XXIIII.

NEMO Regularis cuiuscunque facultatis vigore transferatur ad laxiorem Religionem: *ſ* nec detur licentia cuiquam Regulari occultè ferendi habitum suæ Religionis.

SVPER CAPVT XXIIII.

ſ ¶ *Transferatur ad laxiorem Religionem.* Declar. Card. Quod si translatus ad laxiorem, etiam eiusdem Religionis, debet translatus se conformare regulæ, & modo viuendi illius Monasterij, ad quod traslatus est.

¶ Eadem sessione vigesima quinta c. 22. de reg.

Prædicta omnia decreta in quibuscunque cœnobijs obseruari præcipiuntur. Hoc dicit.

CAPVT XXV.

OMnia & singula in superioribus decretis contenta obseruari sancta Synodus præcipit, in omnibus Cœnobijs, ac Monasterijs, Collegijs, ac Domibus quorumcunque Monachorum, ac Regularium, necnon quarumcunque Sanctimonialium, virginum, ac viduarum, etiam si illæ sub gubernio Militiarum etiam Hierosolymitanæ viuant, & quocunque nomine appellentur, sub quacunque regula, vel constitutionibus, & sub custodia, vel gubernatione, vel quauis subiectione, aut annexione, vel dependentia cuiuscunque Ordinis Mendicantium, vel non Mendicantium, vel aliorum Regularium Monachorum, aut Canonicorum quorumcunque non obstantibus eorum omnium, & singulorum priuilegijs sub quibuscunque formulis verborum conceptis, ac Maremagnum

num appellatis, *t* etiam in fundatione obtentis, necnon conſtitutionibus & regulis etiam iuratis, atque etiam conſuetudinibus, vel præſcriptionibus, etiam immemorabilibus. Si qui verò Regulares tam viri, quàm mulieres ſunt, qui ſub arctiori regula, vel ſtatutis viuunt, excepta facultate habendi bona ſtabilia, in communi, eos ab eorum inſtituto, & obſeruantia ſancta Synodus amoueri non intendit.

SVPER CAPVT XXV.

t ¶ *Ac mare magnum appellatis.* Declar. Card. Omnia priuilegia Sedis Apoſtolicæ, etiam marismagni, quatenus ſunt contraria Concilio Tridentino, ſunt ſublata, & ad terminos Concilij redacta. Pius Quartus in conſtitutione Principis Apoſtolorum edita anno 6. ſui Pontificatus.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quinta cap. 22. de regul.

Præcipitur omnibus ſuperioribus, vt vniuerſa prædicta quàm primùm executioni demandent. Hoc dicit.

CAPVT XXVI.

QVia ſancta Synodus deſiderat, vt omnia, & ſingula ſupra dicta quàm primùm executioni demandentur: præcipit omnibus Epiſcopis, in Monaſterijs ſibi ſubiectis, & in omnibus alijs, ipſis in ſuperioribus decretis ſpecialiter commiſſis, atque omnibus Abbatibus, & Generalibus, & alijs Superioribus Ordinum ſuprà dictorum, vt ſtatim prædicta exequantur. Et ſi quid executioni mandatum non ſit, Epiſcoporum negligentiam Concilia Prouincialia ſuppleant, & coerceant. Regularium verò Capitula Prouincialia, & Generalia, & in defectum Capitulorum Generalium Cõcilia Prouincialia per deputationem aliquorum eiuſdem Ordinis prouideant. Hortatur etiam ſancta Synodus omnes Reges, Principes, Reſpublicas, & Magiſtratus, & in virtute ſanctæ obedientiæ præcipit, vt velint prædictis Epiſcopis, Abbatibus, ac Generalibus, ac cæteris præfectis in ſuperius contentæ reformationis executione ſuum auxilium, & autoritatem interponere, quoties fuerint requiſiti: vt ſine vllo impedimento præmiſſa, rectè exequantur ad laudem Dei Omnipotentis.

De iure Patronatus.

TITVLVS DECIMVSTERTIVS.

¶ In ſeſsione decima quarta Conc. Trid. c. 12. de refor.

Ius patronatus non niſi ratione fundationis, aut dotationis obtineri poteſt, & tunc inſtitutio reſeruatur Epiſcopo. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

NEmo cuiuſcunque dignitatis Eccleſiaſticæ, vel ſecularis, quacunque ratione, *a* niſi Eccleſiam, beneficium, aut capellam de nouo fundauerit, *b* & conſtruxerit, ſeu iam erectam, quæ tamen ſine ſufficiente dote fuerit, de ſuis proprijs, & patrimonialibus bonis competenter dotauerit, ius patronatus impetrare, aut obtinere poſsit, aut debeat. In caſu autem fundationis, aut dotationis huiuſmodi, inſtitutio Epiſcopo, & non alteri *d* inferiori ſeruetur.

De iure Patronatus.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Quacunque ratione.* Concordat c. ſicut legitima. cum ſeq. inf. cod. & c. piæ mentis. cum ſeq. 16. q. 7. c. nobis. ex cod. tit.

b ¶ *Aut capellam de nouo fundauerit.* Declar. Cardin. Si fundatio capellæ ſtet ſub his verbis teſtatoris, quod capellanus debeat celebrare diuina officia die noctuque, ſicut cæteri capellani faciunt. An capellanus hic debeat eſſe presbyter? Congregatio cenſuit, his verbis poſitis in fundatione huius capellæ, non inferri neceſſariò, vt capellanus debeat eſſe presbyter. ¶ An cap. hoc intelligendum ſit de patronalibus beneficijs nouiter, vel in futurum erigendis, an de iam creatis, & inſtitutis? Congregatio cenſuit ex his verbis, hoc cap. intelligendum eſſe de iuribus patronatus, requiſitis ante Concilium legitimè, ideò eorum titulos oſtendendos Ordinario, & ſi apparuerit huiuſmodi iura patronatus rectè ac ritè conceſſa fuiſſe, nec ex illis eſſe, quæ reuocata ſunt à Concilio ſeſsio. 25. cap. 9. & data fuiſſe ea lege expreſſa,

preſſa, vt præſentatio fieret Capitulo, ſeu dignitatibus Cathedralis Eccleſiæ, ſaluum adhuc manere iſtud ius præſentationis, ex decreto Concilij ſeſ. 7. cap. 13. & ſeſsio. 25. cap. 9. Si verò de non ſimplicibus beneficijs agatur, ſeruandam eſſe formam præſcriptam ſeſsio. 24. cap. 18.

c ¶ *Ius patronatus impetrare, aut obtinere.* Declar. Cardin. Hoc caput debet intelligi de iuribus patronatus in futurum acquirendis, loquitur enim de acquirendis poſt Concilium, non autem de acquiſitis. ¶ Hoc decretum loquitur de iuribus patronatus de nouo erigendis: nam in illis factis ante Concilium, ſi præſentatio ex eorum inſtitutione non Epiſcopo, ſed alteri facienda erit, nihil innouatur. In exemptis Eccleſijs non poteſt reſeruari inſtitutio alteri, quàm Epiſcopo, niſi Rector illius loci fuerit Ordinarius, ordinariaque fungatur iuriſdictione. ¶ Vicarius Epiſcopi ſede vacante non poteſt inſtituere præſentatum à prætenſis patronis.

d ¶ *Inſtitutio Epiſcopi, & non alteri.* Concordat cap. ſequenti, & cū ibidem allegatis.

¶ Eadem ſeſsione decima quarta. cap. 13. de reformat.

Præſentatio debet per patronum Epiſcopo fieri, non obſtante quocunque priuilegio. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

NON liceat e patrono cuiuſcunque priuilegij prætextu aliquem ad beneficium ſui iuris patronatus, *f* niſi Epiſcopo loci Ordinario *g* ad quem prouiſio, ſeu inſtitutio ipſius beneficij ceſſante priuilegio, iure pertineret, quoquo modo præſentare: *h* aliàs præſentatio, ac inſtitutio, forſan ſequutæ nullæ ſint, & eſſe intelligantur.

SVPER CAPVT SECVNDVM.

e ¶ *Non liceat.* Declar. Card. Intelligendum eſt hoc decretum, quoad examen duntaxat ab Ordinario faciendum de perſona præſentati, ſecundum aliud decretum eiuſdem Concilij ſeſ. 7. c. 13. non autem intelligendum, vt cenſeatur ablata inſtitutio, quam idem Concilium voluit ſaluam eſſe omnibus Epiſcopo inferioribus, ad quos pertinet, vt apparet ſeſ. 25. cap. 9. verſ. *quod ſi ad inferiores.* ¶ Non ſunt ſublatæ fundationes, veluti ſi fundator capellæ reliquerit inſtitutionem Capitulo.

f ¶ *Sui*

f ¶ *Sui iuris patronatus.* Declar. Card. Hoc decretum loquitur de acquisitis ante Concilium, nec per hoc cap. tollitur dispositio c. 13. sess. 7. & cap 9. sess. 25.

g ¶ *Nisi Episcopo loci Ordinario.* Declar. Card. An probatio, quæ facienda est ab Episcopo, etiam si institutio pertineat ad inferiores, iuxta formam cap. 9. sess. 25. & cap. 13. sess. 7. debeat fieri etiam in beneficijs, quorum institutio pertinet ad Monachos? Congregatio censuit etiam in istis beneficijs debere fieri. ¶ An dicta approbatio requiratur tantùm in beneficijs iuris patronatus, vel alijs beneficijs. Congregatio censuit, non requiri in beneficijs simplicibus, quorum collatio liberè pertinet ad inferiores. ¶ An in beneficijs tantùm curatis, vel etiam alijs beneficijs quibuscunque? Congregatio censuit in istis beneficijs, siue sint iuris patronatus, siue liberę collationis examen faciendum esse ab Episcopis Ordinarijs secundùm dispositionem Concilij sess. 24. cap. 18. ¶ Item censuit, requiri in quibusuis alijs beneficijs, ad quæ præsentatio, vel electio, vel Ordinario facienda sit à quibuscunque alijs personis Ecclesiasticis inferioribus Episcopo, prout statutum est à Concilio sess. 7. c. 7. c. 13. & sess. 25. c. 9. ¶ Vbi ex consuetudine institutio beneficiorum ad Archidiaconum spectat, etiam in inferiori Germania, nihil eis per hoc decretum derogatum est, etiam si hoc illi faciant in Ecclesijs, in quibus nihil statutum est in eorum fundatione, dummodò tamen hoc aliàs eis legitimè conueniat, ita vt per hoc non dependeat ab aliquo iure patronatus, quod decretis Concilij sublatum sit, & prout disponitur c. 13. sess. 7. c. 18. sess. 24. & cap. 9. sess. 25. de reformatione. ¶ Idem dicendum est, si ista institutio ad alios inferiores legitimè pertineat. ¶ Hoc autem præsens decretum intelligendum est, vt præsentatio soli Episcopo fiat, ad effectum examinis dumtaxat, non attenta quacunque consuetudine cõtraria immutabili prout sancitum est cap. 13. sess. 7. ¶ An aliquo obtinente beneficium vigore præsentationis factæ ab obtinente legitimum ius præsentandi, & non sequuta postea institutione per tunc temporis Episcopum, nec demonstratione contraria voluntatis eiusdem declarandum sit per Ordinarium successorem, præsentationem præteritam esse nullam, iuxta Concilium Tridentinum, hîc, & sess. 25. cap. 9. & prout videtur disponere cap. illius. & cap. relatum ext. de iure patronatus. ¶ An verò declarandum sit tam præsentatum, quàm præsentantem in excommunicationẽ incidere prout disponit c. præterea el 2. extrà de iure patronatur, & can. si quis. deinceps. 16. q. 7.

cum

cum aliquot sequent. Congregatio non derogat d. cap. præterea, & alijs similibus, & quæ in hac materia disponit voluit reddere iuri cõmuni. ¶ Dubitatum quoque fuit, quid iuris de illis, qui præsentati, & instituti fuerunt, sed non habent Bullas? Responsum est ab eadem Congregatione sufficere, si aliunde legitimè constet de dicta tali institutione, nisi tamen instituti obligati fuissent, expedire Bullas Apostolicas; tunc enim obstaret illis Bulla Iulij edita aduersus eos, qui possessiones beneficiorum adipiscuntur non expeditis. ¶ Quærebatur, an præsentationes, quæ factæ fuerunt per Episcopum, coram inferiori, scilicèt, Capitulo Collegiatæ eiusdem Ecclesiæ, ex consuetudine, siue ex priuilegio, deinde factæ coram Ordinario, sint dicendæ continuatæ, prout Concilium requirit cap. 9. sess. 25. attento maximè, quod quædam promissio inter vtrosque interponitur, scilicèt, resignatio causa permutationis in Curia facta, cum derogatione tamen dicti iuris patronatus? Congregatio Concilij, vt constat ex literis illustrissimi, & Reuerendissimi S. Sixti, datis die 4. Februarij 1581 censuit, si ante Concilium præsentationes factæ sint, validas esse, siue ex priuilegio, siue ex consuetudine, secùs post Concilium, quodquidem in hoc cap. 13. sustulit priuilegium, non autem fundationem. Rursus quærebatur. An mortuo Episcopo Vicarius Generalis, Sede vacante, nullum ad hoc habens speciale mandatum, potuerit instituere eius literis? In vna Placentinensium fuit rescriptum, Congregationem Concilij declarasse, Vicarium id minimè potuisse. Quod nota, quia est contra ea, quæ rescripsit Pauinus in suo tractatu. ¶ Fuit etiam dubitatum, quid iuris de illis, qui nullum certum habent beneficium, sed solùm iure legati relictum fuit à quibusdam, vt certæ in hebdomada Missæ celebrentur, & eorum hæredes faciant electionem sacerdotum, qui huiusmodi legato satisfaciant? Responsum fuit à Congregatione prædicta, satis esse, si prædicti hæredes, eligerent sacerdotem aliquem ex approbatis ab Ordinario. ¶ Præterea fuit dubitatum, præsuppositio, quod aliqui de prædictis incidissent in censuram, vt dicto cap. præterea. An celebrando facti sunt irregulares, indigeantque propterea Apostolica dispensatione? Respondit Congregatio illud cap. præterea. extra. de iure patronatus. non excommunicare ipso iure, sed dicere excommunicandos esse, quod etiam gl. ibi. ver. commune Concilium priuetur, annotauit. Ideò si quis in specie fuit ob hanc causam ab Ordinario excommunicatus, & postea celebrauit, certum est, eum incidisse in irregularitatem, ac ideò dispen-

satione egere. ¶ Est etiam animaduertendum ad eos, qui laicorũ electioni consenserunt, quia hos ex eo solo creditur fuisse factos irregulares. glo. d. c. præterea. ¶ Vltimo dubitatum fuit, an tolerantia Episcoporum, qui pro tempore fuerunt, & ignorãtia præteritos excuset, maximè cum dicta beneficia sint valdè tenuia? Responsum fuit à sacra Congregatione, neutrum excusare. ¶ Conquerenti Episcopo Lucensi, suos Canonicos obtinere beneficia, nec exped re bullas, visum est respondendum, vt priuet, qui ita obtineant, adhibitis Vicarijs qui inseruiant, dum admonitus Sanctissimus prouidere possit. ¶ Qui pacificè per biennium aliquod beneficium possedit, non tenetur ostendere titulum, vel docere de titulo. Ita sacra Congregatio censuit anno 1588.

i ¶ *Quo quo modo præsentare.* Concordat c. præced. c. illud. & c. relatũ de iure patr. Conc. Mogunt. c. 4. Conc. Salegustadien. c. 13.

¶ Item sessione vigesima quarta cap. 3. de reform.

Patroni neque administratione sacramentorum, neque etiam visitationi bonorum Ecclesiæ se ingerant, sed vtrunque ad Episcopum pertineat. Hoc dicit.

CAPVT TERTIVM.

PAtroni in his, quæ ad Sacramentorum administrationem spectant, nullatenus se præsumant ingerere; nec visitationi ornamentorum Ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu fabricarum prouentibus *i* immiscean t, nisi quatenus id eis ex institutione, ac fundatione, competat, sed Episcopi ipsi hæc faciãt, *k* & fabricarum redditus in vsus Ecclesiæ necessarios, & vtiles prout sibi expedire magis visum fuerit, *l* expendi curent.

SVPER CAPVT TERTIVM.

¶ *Seu fabricarum prouentibus.* Declar. Card. Etiam fabricarum, quæ non sunt de iure patronatus. ¶ In fabricis, quæ non sunt de iure patronatus à fortiori decretum hoc habet locum: nam earum redditus arbitrio Episcopi, in vsus Ecclesiæ sunt exponendi.

k ¶ *Sed Episcopi ipsi hoc faciant.* Declar. Card. Capitulum enim prætendit, quod Episcopus sine adiunctis non possit visitare corpus Ecclesiæ Cathedralis, Sacramentum, Reliquias, vestes, vasa, ornamenta, cæteraque ad cultum diuinum destinata, nec capellas, capellanias,

lanias, dotationes, anniuersariorum institutiones, & memorias defunctorum aliaque pia opera, nec res, aut bona dictæ fabricæ, aut Ecclesiæ. Congregatio censuit, posse sine adiunctis, de quibus sess. 25. c. 6. de reform.

l ¶ *Prout sibi expedire magis visum fuerit.* Declar. Cardin. Cum ex hoc decreto redditus fabricarum, quæ sunt de iure patronatus, expendi debeant, prout Episcopo magis expedire videbitur, an ex fortiori hoc habeat locum etiam in fabricis, quæ non sunt de iure patronatus? Congregatio censuit, locum habere in huiusmodi fabricis.

¶ Item sessione vigesima quinta. c. 9. de reform.

De titulo iuris patronatus debet plenè, & exactè, & secundùm iuris dispositionem constare. Hoc dicit.

CAPVT QVARTVM.

Sicut legitima patronatuum iura tollere, piasque fidelium voluntates in eorum institutione violare æquum non est: sic etiam vt hoc colore beneficia Ecclesiastica in seruitutem, quod à multis imprudenter fit, redigantur, non est permittendum. Vt igitur debita in omnibus ratio obseruetur, decernit sancta Synodus, vt titulus iuris patronatus *m* sit ex fundatione, vel dotatione, qui ex authentico documento, *n* & alijs iuris requisitis ostendatur: *o* siue etiam ex multiplicatis præsentationibus *p* per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, aliàsve secundùm iuris dispositionem. In ijs verò personis, seu communitatibus, vel Vniuersitatibus, in quibus id ius plerumque ex vsurpatione potiùs quæsitum *q* præsumi solet, plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur, nec immemorabilis temporis *r* probatio aliter eis suffragetur, quam si præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes etiam continuatæ, non minori saltem quàm quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum fortitæ sint, authenticis scripturis probentur. *s*

SVPER CAPVT IIII.

m ¶ *Vt titulus iuris patronatus.* Concordat cap. 1. sup. eodem cum ibidem allegatis.

n ¶ *Qui ex authentico documento.* Decis. Card. 42. in cap. 9 sess. 25. in ea parte, in qua requirit pleniorem, & exactiorem probationem iuris patronatus ijs personis, seu communitatibus, in quibus vsurpatio plerumque præsumitur, nec vult immemorabilem aliter suffragari, nisi præsentationes etiam continuatæ non minori, quàm 50. annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint authenticis scripturis probentur, requirat pro forma, quòd probatio fiat per authenticas scripturas, ita vt probatio per testes excludatur. ¶ Congregatio Concilij censuit, probationem debere fieri per authenticas scripturas, ita vt probatio per testes regulariter excludatur. ¶ Item decis. Card. 87. Congregatio Concilij censuit, si ius patronatus ex augmento dotis concessum fuerit super 40. annos, ante diem Kalend. Maij. 1604. illud nõ fuisse abrogatum, aut irritum factum, à decreto Concilij Tridentini cap. 9. sess. 25. de reform. si verò concessum sit à 40. annis, citrà, esse diligenter ab Ordinario, vti delegato Sedis Apostolicæ cognoscendũ, & si non receperit, illud ob maximè euidentem Ecclesiæ necessitatem legitimè esse constitutum, reuocandum est, redditò tamen patronis eo, quod ab illis idcircò datum est. ¶ Item decis. Card. 114. Congregatio Concilij censuit, ius patronatus ex fundatione, vel dotatione probari etiam ex multiplicatis præsentationibus per tempus supra hominum memoriam, tametsi nullum instrumentum fundationis, vel dotationis ostendatur, & quamquam etiam in dictis præsentationibus nulla appareat mẽtio facta fundationis, & dotationis. ¶ Itẽ decis. Card. 123. Congregatio Concilij censuit, ius patronatus ex fundatione, vel dotatione probari etiam, quod nullum instrumentum fundationis, vel dotationis ostendatur, ex multiplicatis præsentationibus, per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, ita tamen, vt in his personis, in quibus ius plerumq; ex vsurpatione quæsitum præsumi solet, vltra immemorabilis temporis probationem, præsentationes etiam continuatæ non minori saltem, quàm quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur. ¶ Item decis. Card. 216. Congregatio Concilij censuit, decretum cap. 9. sess. 25. eiusdem Concilij requirens, vt patronatus sit ex fundatione vel dotatione, quæ iuxta formam ibidem præscriptam probari debeat, vendicare sibi locum tam in petitorio, quàm in possessorio. ¶ Item patronatus ex priuilegio ante Concilium concessos, esse eodem decreto sublatos, tametsi inserta esset ipsi priuilegio clausula, vt perinde habeantur, ac si essent ex fundatione

datione, vel dotatione. ¶ Item decis. Card. 285. Congregatio Concilij censuit decretum eiusdem Concilij cap. 9. sess. 25. in princ. habere locum tam in petitorio, quàm in possessorio.

o ¶ *Ostendatur.* Declar. Card. An satis sit, asserenti, sibi cõpetere ius patronatus ex fundatione, vel donatione, si in vna, aut altera præsentatione de anno 1554. & 1581. quæ effectum sortitæ fuerint, ostendatur? Congregatio censuit, non esse, satis die 4. Februarij 1581. Item censuit, non posse patronum repelli à sua quasi possessione præsentandi, si adhibita causæ cognitione super iure patronatus post Cõcilium Ordinarius à patrono præsentatum admisisset, etiam si post obitum eiusdem præsentati de validitate iuris patronatus iterum contigerit dubitari: secus autem si simpliciter patroni præsentatio absq; causæ cognitione admissa fuisset. ¶ Item censuit tamen, demum debere intelligi adhibitam fuisse causæ cognitionem in probando iure patronatus, cum seruata fuerit forma à Concilio tradita.

p ¶ *Multiplicatis præsentationibus.* Declar. Card. Ius patronatus ex solis præsentationibus continuis, vltrà hominum memoriam probatur, licet in eis nulla fuerit facta mẽtio de fundatione, vel donatione. Hoc decretum Concilij habet locum, & in petitorio, & in possessorio, vnde admittenda non est præsentatio, aut præsentanti instituio facienda, nisi prius confisato iure patronatus ex decreto Concilij.

q ¶ *Ex vsurpatione potiùs quæsitum.* Declar. Cardin. Quoad vsurpationem bonorum Ecclesiasticorum, quæ præsumitur in dominis oppidorum, & terrarum habentibus perpetuam iurisdictionem, Congregatio Concilij censuit, Barones, & alios dominos iurisdictionem perpetuam habentes comprehendi hoc decreto.

r ¶ *Nec immemorabilis temporis.* Declar. Cardin. An ad probandum priuilegium patronatus in conuentuali Ecclesia ex causa fundationis, & donationis, & quidem in eius limine fundationis conceptum fuisse sufficiat immemorabilis iunctis multiplicatis præsentationibus, quæ secundùm formam Concilij, effectum sortitæ fuerunt, stante derogatione in calce posita? Congregatio die 4. Decembris 1586. censuit affirmatiuè, ex verbis Concilij, tam in primo, quàm in secundo casu. ¶ Et intelligebant hoc dubium, quando non habetur priuilegium, sed constat de fama: si verò haberet priuilegium, & postea subsequeretur immemorabilis, cum dictis præsentationibus, crederem non sufficere. ¶ Congregatio censuit, vt ad conficiendam im-

memorabilem concurrant anni elapſi vſque ad terminum controuerſiæ motæ, & non tempus diuerſum vſque ad publicationem Concilij tantùm attendendum ſit.

f ¶ *Authenticis ſcripturis probentur.* Declar. Cardin. Nec poſſunt repelli probationes oblatæ à patronis, vt eorum patronatus, declaretur eſſe ex Concilio: ſaluis tamen exceptionibus tam huius decreti, quàm iuris communis.

¶ Eadem ſeſſione vigeſima quinta. c. 9. de ref.

Abrogantur patronatus omnes, qui non ſunt ex fundatione, vel dotatione quibuſdam dumtaxat exceptis. Hoc dicit.

CAPVT QVINTVM.

RElIqui patronatus omnes *t* in beneficijs, tam ſecularibus, quàm Regularibus, ſeu parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuſcunque alijs beneficijs, in Cathedrali, vel Collegiata Eccleſia, *u* ſeu facultates, & priuilegia conceſſa, *a* tam in vim patronatus, quàm alio quocunque iure *b* nominandi, eligendi, præſentandi, ad ea cum vacant, exceptis patronatibus ſuper Cathedralibus Eccleſijs competentibus, & exceptis alijs, quæ ad Imperatorem, & Reges, ſeu Regna poſſidentes, alioſque ſublimes, ac ſupremos Principes, iura Imperij in dominijs ſuis habentes, pertinent, & quæ in fauorem ſtudiorum generalium conceſſa ſunt, in totum prorſus abrogata, & irrita cum quaſi poſſeſſione inde ſequuta intelligatur. Beneficiaque huiuſmodi tanquam libera à ſuis collatoribus conferantur, ac prouiſiones huiuſmodi effectum conſequantur.

SVPERCAPVT V.

t ¶ *Reliqui patronatus omnes.* Declar. Cardin. An patronatus in conuentuali Eccleſia cenſeri debeant ſublati hoc verſ. *Reliqui?* Congregatio die 4 Decembris. 1586. cenſuit eſſe ablatos patronatus ex priuilegio, non autem ex fundatione, & donatione.

u ¶ *Vel Collegiata Eccleſia.* Declar. Card. Ad quæſtionem de iure patronatus Eccleſiæ Collegiatæ, ſi inſtitutio Canonicorum, qui præſentantur à patronis, pertinet ad Canonicos ipſos, vt prætendunt ex priuilegio, an ad Ordinarium, cum ex cap. hoc huiuſmodi priuilegia ſunt abrogata, & ad Ordinarium ſpectat, ceſſante omni priuilegio ſi ius patronatus hoc non eſt de illis, quæ reuocata ſunt à Concilio hoc

cap.

cap. & fuit conceſſum ea lege expreſsè, vt inſtitutio fieri debeat ab ipſis Canonicis. Congregatio cenſuit, ius hoc inſtitutionibus non eſſe à Concilio ſublatum, ſed ſaluum ad hoc manere, vt cap. 12. ſeſ. 7. & hoc cap. Si tamen beneficijs ſimplicibus agatur, præſentatio non poteſt inſtitui à Canonicis prius quam fuerint examinati ab Epiſcopo, & idonei reperti, vt decretum eſt dict. cap. 13. & cap. 6. Si verò de parochialibus Eccleſijs agatur, ſeruandam eſſe formam examinis, quæ præſcribitur ſeſ. 24. cap. 16.

a ¶ *Et priuilegia conceſſa.* Declar. Card. Super hæc verba fundabat ſiquidem Epiſcopus dicens ius eligendi quod ex conſuetudine competebat cu dam capitulo cuiuſdam Eccleſiæ Collegiatæ, ad Canonicatus vacantes, per Concilium hoc eſſe ſublatum, quod falſum eſt; & fait ab illuſtriſsimorum Congregatione reprobatum, nam textus iſte reſtringit ſe ad ius eligendi in iure patronatus electiuè: non autem in alijs electionibus, quæ de iure communi Capitulis competunt cũ Prælato inferiori.

b ¶ *Alio quocunque iure.* Declar. Card. V. g. Ad manſionarios tantùm cenſendum eſt eſſe ex priuilegio, quando Capitulum non fundauit, nec dotauit, vel habet immemorabilem; ideò ſublatum eſt hoc decreto, qui dicitur habere ius patronatus ex priuilegio, admittendus tamen eſt ad probandum immemorabilem. ¶ Ius patronatus ex priuilegio Epiſcopi conceſſum, in cuius pacifica poſſeſsione extitere prætenſi patroni per 140. annos, cum conſtet de titulo ex priuilegio inualido, centenaria poſſeſsio prodeſſe non poteſt ob malam fidem. Ideò per hoc decretum ſublatum remanet dubium, an immemorabilis poſsit propter clauſulam derogatoriam in fine capit. quæ ſi referenda ſit etiam ad ius patronatus ex priuilegio, ſed in hoc ſubſiſtit Congregatio de anno 1573.

¶ Eadem Seſsione vigeſima quinta. cap. 9. de refor.

Præſentati à patronis debent ab Epiſcopo examinari. Hoc dicit.

CAPVT VI.

Iceat Epiſcopo præſentatos à patronis, ſi idonei non fuerint, repellere. Quod ſi ad inferiores inſtitutio *c* pertineat ab Epiſcopo tamen, *d* iuxta alias inſtituta *e* ab hac ſancta Synodo, examinentur; alioquin inſtitutio ab inferioribus facta irrita ſit, & inanis. *f*

SV-

SVPER CAPVT VI.

c *Quod si ad inferiores institutio.* Declar. Card. Quando Concilium hic se remittit ad statuta alias in hac sancta Synodo intelligit tex. sess. 7. cap. 13. dempta illa litera. D. vt sit sensus beneficij iuris patronatus, quantùm ius simplex, licet possit ab inferiori institui, tamen semper Episcopi requirit examen. Sic Congregatio die 18. Iunij 1573.

Congregatio censuit, cognitionem validitatis, & inualiditatis ius patronatus controuerti ad Episcopum dumtaxat, non ad inferiores, qui ius habent instituendi, pertinere: secùs verò si huiusmodi inferiores Ordinarij in eo loco habuerint iurisdictionem.

d ¶ *Ab Episcopo tamen.* Declar. Card. Etiam si institutio pertineret ad Monachos, non tamen comprehendit beneficia simplicia, quorum collatio liberè pertinet ad inferiores, sed benè se extēdit ad omnia beneficia, pro quibus facienda est præsentatio, electio, seu manutentio inferioribus collatoribus iuxta decretum cap. 13. & cap. 7. ¶ Declaratum est aliàs à Congregatione Concilij, examē beneficiorum simplicium de iure patronatus faciendum ab Episcopo, licet institutio ad inferiores spectet. ¶ An Abbates, & alij ex fundatione exemptionem prætendentes in Ecclesijs suis coram se præsentatos, instituere possint absque Episcopi examine? Congregatio Concilij censuit, ab Episcopo fieri debere, si nihil aliud obijciatur, quàm dicta exceptio, & aliter factam institutionem irritam esse, & nullam ex hoc cap. 9 Et quia dicti Abbates prætendunt in dictos huiusmodi à se ad patronorum præsentationem institutos, omnimodam iurisdictionem habere, seque illorum Ordinarios esse, & ideò dictam declarationem sibi non obesse, quominus absque Episcopi examine, & approbatione præsentatos instituere possint? Congregatio censuit, imò eis obesse eam, & si Ordinarij institutorum sint, & in eos iurisdictionem habent, aliàs eam irritam esse, & institutionem. ¶ Inferior, qui potest instituere, non potest examinare, & approbare præsentatum, sic maior pars illustrissimorum: alij verò dicebant posse examen fieri ab inferioribus Prælatis, dummodò sint Ordinarij, & habeant iurisdictionem specialem in subditos, quia illi veniunt appellatione Prælatorum: alij verò, qui nituntur priuilegijs, hic reuocantur per Concilium in fine.

e ¶ *Iuxta aliàs instituta.* Videlicet in cap. transacto. sup. de ætate, & qualitate. cap. præsentati. inf. de præb. & dign.

f ¶ *Irrita*

f ¶ *Irrita sit, & inanis.* Declar. Cardin. Nec sufficit, quòd præsentatus fuerit aliàs examinatus, & approbatus ab alio Ordinario ad beneficium curatum.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. cap. 9. de reform.

Distributio fructus beneficiorum non pertinet ad patronos, sed ad beneficiatus. Hoc dicit.

CAPVT VII.

PAtroni beneficiorum, cuiuscunque Ordinis, & dignitatis, etiam si Communitates, Vniuersitates, Collegia quæcunque clericorum, vel laicorum existant, in perceptione fructuum, prouentuum, obuentionum quorumcunque beneficiorum, etiam si verè de iure patronatus ipsorum ex fundatione, & dotatione essent, nullatenus, nullâve causa, vel occasione se ingerãt, *g* sed illos liberè Rectori, seu beneficiato, non obstante etiam quacunque consuetudine distribuendos dimittant.

SVPER CAPVT VII.

g ¶ *Nullâve causa, vel occasione se ingerant.* Declar. Card. Qui tempore, quo se ingerit, & fructus exigit, non est in actu præsentandi, sed patronus in præsentia, quia putà de patronorum familia, non habet locum in hoc cap. sed alia pœna puniri poterit, quia bona aliena inuasit, vel surripuit, sic Congregatio censuit in vna Murana, quod si iure patronatus velit à præsentato conducere bona iuris patronatus, & quia verbum ingerere est per viam illegitimam: titulus verò locationis est legitimus, & maior pars illustrissimorum respondit affirmatiuè.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. cap. 9. de reform.

Priuantur iure patronatus, qui illud contra Canonicas sanctiones in alios transferri præsumunt. Hoc dicit.

CAPVT OCTAVVM.

QVS patronatus venditionis, aut alio quocunque titulo in alios contra Canonicas sanctiones transferre patroni præsumant: si secùs fecerint, excommunicationis, *h* & interdicti pœnis subijciantur, & dicto iure patronatus, ipso iure priuati existant.

SVPER CAPVT VIII.

h ¶ *Si secùs fecerint excommunicationis.* Declar. Card. An pœnæ appositæ in hoc decreto referantur non solùm ad alienantē bona beneficij patronatus, sed etiam ad vsurpationem fructus illius? Congregatio censuit, referre. ¶ Fuit resolutum sub die 4. Augusti. 1588. pœnam hanc comprehendere ne dum casum immediatè præcedentem, verum etiam superiorem videlicet ingredientes se in fructibus beneficiorum.

¶ Eadem Sessione vigesima quinta. cap. 9. de refor.

Prohibentur fieri vniones beneficiorum liberorum cum Ecclesijs, vel beneficijs iuris patronatus, & iam factæ præcipiuntur examinari. H. d.

CAPVT IX.

CEcessiones, per viam vnionis factæ de beneficijs liberis ad Ecclesias iuris patronatus, etiam laico subiectas, tam ad parochiales, quàm ad alia quæcunque beneficia etiam simplicia, seu dignitates, vel hospitalia, ita vt prædicta beneficia libera eiusdem naturæ cum ijs, quibus cum vniuntur, efficiantur, atq; sub iure patronatus constituantur. Hæ si nondum plenarium sortitæ sunt effectum, vel deinceps, ad cuiusuis instantiam fient, quacunque autoritate, etiam Apostolica concessæ fuerint, simul cum vnionibus ipsis per surreptionem obtentæ intelligantur, non obstante quacunque in his verborum forma, seu derogatione, quæ habeatur pro expressa: nec executioni amplius demandentur, sed beneficia ipsa vnita, cùm vacauerint, liberè vt anteà conferantur. Quæ verò à quadraginta annis *i* citrà factæ, effectum & plenam incorporationem sunt consequutæ, hæ nihilominus ab Ordinarijs, tanquam à Sede Apostolica delegatis, reuideantur, & examinentur: ac quæ per surreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint, simul cum vnionibus, irritæ declarentur, ac beneficia ipsa separentur, & alijs conferantur.

SVPER CAPVT IX.

i ¶ *Quæ verò à quadraginta annis.* Concordat cap. vniones. inf. de præben. & dignit.

¶ Ea-

¶ Eadem Sessione vigesima quinta. cap. 9. de refor.

Patronatus in rebus anteà liberis acquisitus, qui ob euidẽtem Ecclesiæ, vel beneficij necessitatem non est constitutus, debet reuocari. H. d.

CAPVT X.

PAtronatus quicunque in Ecclesijs quibuscunque alijs beneficijs, etiam dignitatibus anteà liberis, acquisiti à quadraginta annis citrà, & in futurum acquirendi, seu ex augmento dotis, seu ex noua constructione, vel alia simili causa, etiam autoritate Sedis Apostolicæ, ab ijsdem Ordinarijs, vel delegatis, vt suprà, qui nullius in his facultatibus, aut priuilegijs impediantur, diligenter cognoscantur, k & quos non repererint, ob maximè euidentem Ecclesiæ, vel beneficij, seu dignitatis necessitatem legitimè constitutos esse, in totum reuocent, atque beneficia huiusmodi sine damno illa possidentium, & restituto patronis eo, quod ab eis idcircò datum est, in pristinum libertatis statum reducant: non obstantibus priuilegijs, constitutionibus, & consuetudinibus etiam immemorabilibus.

SVPER CAPVT X.

k ¶ *Diligenter cognoscantur.* Declar. Card. Si Ordinarius post Concilium cognouit de iure patronatus, & admisit post Concilium, non potest patronus repelli à sua quasi possessione præsentandi, si Ordinarius voluerit cognoscere, propter obitum illius præsentati: secùs autem, si simpliciter eius præsentatio fuisset admissa absque causæ cognitione.

DECRETORVM SACRI CONCILII TRIDENTINI.

LIBER SECVNDVS.

De Canonicis ſcript. & earũ vſu, & interpret.

TITVLVS PRIMVS.

¶ In ſeſsione quarta. Conci. Trid. 1. decret.

Scripturas ſacras, & ſine ſcripto traditiones, tanquam ab Spiritu ſancto dictatas Eccleſia ſuſcipit, & veneratur. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

Sacroſancta, Oecumenica, & Generalis Tridentina Synodus in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, hoc ſibi perpetuò ante oculos proponens, vt ſublatis erroribus puritas ipſa Euangelij in Eccleſia conſeruetur, quod promiſſum ante per Prophetas in Scripturis ſanctis Dominus noſter IESVS Chriſtus Dei filius proprio ore primum promulgauit, deinde per ſuos Apoſtolos, tanquam fontẽ omnis, & ſalutaris veritatis, & morũ diſciplinæ, omni creaturæ prædicari iuſsit; *a* perſpiciensq; hanc veritatem, & diſciplinam contineri in libris ſcriptis, & ſine ſcripto traditionibus, quæ ab ipſius Chriſti ore ab Apoſtolis acceptæ, aut ab ipſis Apoſtolis, Spiritu ſancto dictante, quaſi per manus traditæ, ad nos vſque peruenerunt, orthodoxorum Patrum exempla ſequuta, omnes libros tã veteris,

veteris, quàm noui Teſtamenti, cum vtriuſque vnus Deus ſit Autor, necnon traditiones ipſas, tùm ad fidem, tùm ad mores pertinentes, tanquam vel ore tenus à Chriſto, vel à Spiritu ſancto dictatas, & cõtinua ſucceſsione in Eccleſia Catholica conſeruatas, pari pietatis affectu, ac reuerentia ſuſcipit, & veneratur.

De Canonicis ſcripturis.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Omni creaturæ prædicari iußit.* Concordat illud Matth. vlt. *Euntes ergò docete omnes gentes:* & illud Marc. 16. *Euntes in mundum vniuerſum prædicate Euangelium omni creaturæ.*

¶ Eadem ſeſsione quarta. 1. decret.

Recenſentur libri Canonici vtriuſque Teſtamenti. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

SAcrorum librorum indicem huic decreto adſcribendum ſancta Synodus cenſuit, ne cui dubitatio ſuboriri poſsit, quinam ſint, qui ab ipſa Synodo ſuſcipiuntur. *b* Sunt verò infrà ſcripti, Teſtamenti veteris, quinque Moyſi, id eſt, Geneſis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium, Ioſue, Iudicum, Ruth, quatuor Regum, duo Paralipomenon, Eſdræ primus, & ſecundus, qui dicitur Neemias, Thobias, Iudith, Heſter, Iob, Pſalterium Dauidicum centum quinquaginta Pſalmorum, Parabolæ, Ecclesiaſtes, Canticum Canticorum, Sapientia, Eccleſiaſticus, Iſaias, Hierem. cũ Baruch, Ezech. Daniel, duodecim Prophetæ minores, id eſt Oſea, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Michæas, Nahũ, Abachuc, Sophonias, Aggeus, Zacharias, Malachias, duo Machabæorum, primus, & ſecundus. Teſtamenti noui, Quatuor Euangelia, ſecundùm Matthæũ, Marcum, Lucam, & Ioannem, Actus Apoſtolorum à Luca Euangeliſta conſcripti, quatuordecim Epiſtolæ Pauli Apoſtoli ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Epheſios, ad Philippenſes, ad Coloſſenſes, duæ ad Theſſalonicenſes, duæ ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos, Petri Apoſtoli duæ, Ioannis Apoſtoli tres, Iacobi Apoſtoli vna, Iudæ Apoſtoli vna, & Apocalypſis Ioannis Apoſtoli. Si quis autem libros ipſos integros cum omnibus ſuis partibus, *c* prout in Eccleſia Catholica legi conſueuerunt, & in

veteri vulgata Latina editione habentur, pro ſacris, & Canonicis non ſuſceperit, & traditiones prædictas ſciens, & prudens contempſerit anathema ſit. Omnes itaque intelligant, quo ordine & via ipſa Synodus, poſt iactum fidei confeſsionis fundamentum ſit progreſſura, & quibus potiſsimum teſtimonijs, ac præſidijs in confirmandis dogmatibus, & inſtaurandis in Eccleſia moribus, ſit vſura.

SVPER CAPVT SECVNDVM.

b ¶ *Qui ab ipſa Synodo ſuſcipiuntur.* Concordant Canones Apoſt. c. 84. Gelaſ. I. in Concil. 70. Epiſcoporum. Conc. Laodi. c. 59. Conc. III. Carth. c. 47. c ſancta Romana. 15. d. & in epiſt. Eugen. in Concil. Florent. ad Armenos.

c ¶ *Cum omnibus ſuis partibus.* Decl. Card. Etiam quod ſola periodus, ſola clauſula, vel ſola dictio, aut ſyllaba, iotáve vnum, quod repugnaret vulgatæ linguæ Latinæ editioni.

¶ Eadem ſeſsione quarta. 2. decret.

Vulgata editio pro authentica haberi debet. Hoc dicit.

CAPVT TERTIVM.

EAdem ſacroſancta Synodus conſiderans non parum vtilitatis accedere poſſe Eccleſiæ Dei, ſi ex omnibus Latinis editionibus, quæ circunferuntur, ſacrorum librorum, quænam pro authentica habenda ſit, innoteſcat: ſtatuit, & declarat, vt hæc ipſa vetus, & vulgata editio, quæ longo tot ſeculorum vſu in ipſa Eccleſia probata eſt, in publicis lectionibus, diſputationibus, prædicationibus, & expoſitionibus pro authentica habeatur, & vt nemo illam reijcere quouis prætextu audeat, vel præſumat.

¶ Eadem ſeſsione quarta. 2. decret.

In rebus fidei & morum non licet ſacram Scripturam contra ſenſum Eccleſiæ, vel Sanctorum omnium Patrum interpretari. H. d.

CAPVT QVARTVM.

AD coercenda petulantia ingenia, *d* decernit ſancta Synodus, vt nemo ſuæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, & morum ad ædificationem doctrinæ Chriſtianæ pertinentium, ſacrā Scripturam ad ſuos ſenſus contorquens cōtra eū ſenſum,

sum, quem tenuit, & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione, scripturarum sanctarum, aut etiam contra vnanimem consensum Patrum ipsam Scripturam sacram interpretari audeat, etiam si huiusmodi interpretationes nullo vnquam tempore in lucem edendæ forent. Qui contrauenerint, per Ordinarios declarentur, & pœnis à iure statutis puniantur.

SVPER CAPVT IIII.

d ¶ *Ad coercenda petulantia ingenia.* Concordat tex. in cap. hæresis. cap. Adam. in fin. 24. q. 3.

¶ Eadem sessione quarta. 2. decret.

Examen librorum euulgandorum de rebus sacris qualiter, & à quibus fieri debeat. Hoc dicit.

CAPVT QVINTVM.

IMpressoribus modum in hac parte, vt par est, imponere volens sancta Synodus, qui iam sine modo, hoc est, putantes sibi licere quidlibet, sine licentia superiorum Ecclesiasticorum, ipsos sacræ scripturæ libros, & super illis annotationes, & expositiones quorumlibet indifferenter, sæpè tacito, sæpè etiam ementito prælo, & quod grauius est, sine nomine autoris imprimunt, alibi etiam impressos libros huiusmodi temerè venales habent, decernit, & statuit, vt posthac sacra Scriptura, potissimum verò hæc ipsa vetus, & vulgata editio quam emendatissimè imprimatur, nullique liceat imprimere, vel imprimi facere quosuis libros de rebus sacris sine nomine autoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam apud se retinere, nisi primum examinati, probatique fuerint ab Ordinario, sub pœna anathematis, & pecuniæ, in canone Concilij nouissimi Lateranensis e appositæ. Et si Regulares fuerint, f vltra examinationem, & probationem huiusmodi, licentiam quoque à suis superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, iuxta formam suarum ordinationum. Qui autem scripto eos communicant, vel euulgant, g nisi antea examinati, probatique fuerint eiusdem pœnis subiaceat, quibus impressores, & qui eos habuerint, vel legerint, nisi prodiderint

autores

autores pro autoribus habeantur. Ipsa verò huiusmodi librorum probatio in scriptis detur, atque ideò in fronte libri, vel scripti, vel impressi, authenticè appareat, idque totum, hoc est, & probatio, & examen, gratis fiat, vt probanda probentur, & reprobetur improbanda.

SVPER CAPVT V.

e ¶ *Concilij nonissimi Lateranensis.* Videlicet sub Leo. X. sessio. 10. de impressione librorum.

f ¶ *Et si Regulares fuerint.* Declara. Cardina. Congregatio censuit idem in concionibus obseruandum, etiam si concionatores ab Ordinario fuerint approbati.

g ¶ *Qui autem scripto eos communicant, vel euulgant.* Declar. Cardin. Et lectiones, annotationes, conciones, & alia similia, necnon tractatus permanentes tùm ad deuotionem, tùm ad quietationem conscientiarum, stimulationem fratrum, & cætera huiusmodi, quæ sibi inuicem communicant fratres.

¶ Eadem sessione quarta. 2. decret.

Impium est verba sacræ scripturæ ad prophana conuertere. H. d.

CAPVT VI.

TEmeritatem illam reprimere volens sancta Synodus, qua ad profana quæque conuertuntur, & torquentur verba, & sententiæ sacræ Scripturæ, ad scurrilia, scilicèt fabulosa, vana, adulationes, detractiones, superstitiones, impias, & diabolicas incantationes, diuinationes, sortes, libellos etiam famosos, mãdat, & præcipit ad tollendam huiusmodi irreuerentiam, & contemptum, ne de cætero quisquam quomodolibet verba Scripturæ sacræ, ad hæc, & similia audeat vsurpare, vt omnes huius generis homines temeratores, & violatores verbi Dei, iuris, & arbitrij pœnis per Episcopos coerceantur.

¶ Item Sessione decima octaua.

Committitur nonnullis patribus, vt librorum pernicioſorum indicem edant, ac editum ad Synodum referant. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT VII.

CVM omnium primum sancta Synodus animaduerterit, hoc tempore suspectorum; ac pernicioſorum librorum, quibus doctrina impura continetur, longè latèque diffunditur, numerum nimis excreuiſſe, quod quidem in cauſa fuit, vt multæ cenſuræ in variis prouincijs, & præſertim in alma vrbe Roma pio quodam zelo editæ fuerint, nec tamen huic tam magno, ac pernicioſo morbo ſalutarem vllam profuiſſe medicinam, cenſuit, vt delecti ad hanc diſquiſitionem Patris de cenſuris, libriſque quid facto opus eſſet, diligenter conſiderarent, atque etiam ad eandem ſanctam Synodum ſuo tempore referrent: quo facilius ipſa poſsit varias & peregrinas doctrinas tanquam zizaniam *b* à Chriſtianæ veritatis tritico ſeparare, deque his commodius deliberare, & ſtatuere, quæ ad ſcrupulum ex complurium animis eximendum, & tollendas multarum querelarum cauſas, magis opportuna videbuntur. Hæc autem omnia ad notitiam quorumcunque deducta eſſe vult, prout etiam præſenti decreto deducit, vt ſi quis ad ſe pertinere aliquo modo putauerit, quæ vel de hoc librorum, & cenſuratum negotio, vel de alijs, quæ in hoc Generali Concilio tractanda prædixit, non dubitet à ſancta Synodo ſe benignè auditum iri.

SVPERCAPVT VII.

b ¶ *Tanquam zizaniam.* Concordat Scriptura Matth. 13. & text. in cap. ita nos. 25. q. 2.

¶ Item ſeſsione vigeſima quinta. de refor. circa fin.

Index librorum pernicioſorum, Catechiſmus, Miſſale, & Breuiarium debent Papæ exhiberi, & eius autoritate euulgari. H.d.

CAPVT VIII.

SAcroſancta Synodus in ſecunda ſeſsione ſub ſanctiſsimo Domino noſtro Pio IIII. celebrata, i delectis quibuſdam patribus commiſit, vt de variis cenſuris, ac libris, vel ſuſpectis, vel pernicioſis, quid facto opus eſſet, conſiderarent, atque ad ipſam ſanctam Synodum referrent, audiens nunc huic operi ab eis extremam manum impoſitam eſſe: nec tamen ob librorum varietatem, & multitudinem diſtincte, & commode poſsit à ſancta Sy-

nodo dijudicari: præcipit, vt quidquid ab illis præstitum est, Sanctissimo Romano Pontifici exhibeatur; vt eius iudicio, atque autoritate terminetur, & euulgetur. Idemque de Catechismo *k* à Patribus, quibus illud mandatum fuerat, & de Missali, *l* & Breuiario fieri mandat.

SVPER CAPVT VIII.

i ¶ *Pio IIII. celebrata.* Cuius decretum refertur in capite præcedenti.

k ¶ *Idemq; de Catechismo.* Concordat cap. fi. inf. de Sacra.

l ¶ *Et de Missali.* Declar. Card. Pius Quintus in Bulla posita in Missali Romano, ex decreto Concilij Tridentini à se restituto, sustulit omnes alias cæremonias, preces & ritus ex alijs Missalibus, quamuis vetustis hactenus obseruari consuetis, derogans consuetudini etiam immemorabili. ¶ Celebrantes cum alio Missali, quàm cum hoc reformato, qui alias ex dicta Bulla tenentur, incurrunt in peccatum mortale, si scienter, & absque iusta causa id faciant.

De constitutionibus à Concilijs edendis.

TITVLVS SECVNDVS.

¶ In sessione prima Conci. Trid.

Præscribitur finis & scopus Concilij Tridentini. Hoc dicit:

CAPVT PRIMVM.

LACET ne vobis, ad laudem & gloriam sanctæ, & individuæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus-sancti, ad incrementum, & exaltationem fidei, & religionis Christianæ, ad extirpacionem hæresum, ad pacem & vnionem Ecclesiæ, ad reformationem cleri, & populi Christiani, ad depressionem, & extinctionem hostium christiani nominis decernere, & declarare, sacrum Tridentinum & generale Concilium incipere; & inceptum esse? Responderunt, placet.

¶ Item

¶ Item sessione secunda.

Orationibus, & alijs bonis operibus instare debent hi, qui ad Concilia celebranda congregantur. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

Sacrosancta Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, agnoscens cum B. Iacobo Apostolo, quòd omne datum optimum, & omne donum perfectũ desursum est, descendens à patre luminum, qui ijs, qui postulat à se sapientiam, dat omnibus affluenter, & non improperat eis, & simul sciens, quòd initium sapientiæ est timor Domini, statuit, & decreuit, omnes & singulos Christi fideles, in ciuitate Tridentina congregatos, exhortandos esse, prout exhortatur, vt se à malis, & peccatis hactenus commissis emendare, ac de cætero in timore Domini ambulare, & desideria carnis non perficere, orationibus instare, sæpius confiteri, Eucharistiæ Sacramentum sumere, Ecclesias frequentare, præcepta denique Dominica, quantum quisque poterit, adimplere, necnon quotidie pro pace principum Christianorum, & vnitate Ecclesiæ priuare velint: Episcopos verò & quoscunque alios, in ordine sacerdotali constitutos, œcumenicum Concilium in ea ciuitate concelebrantes, vt assiduè in Dei laudibus incumbere, hostias, laudes, & preces offerre, sacrificium Missæ quolibet saltim die Dominico, in quo Deus lucem condidit, & à mortuis resurrexit, ac Spiritum sanctum in Discipulos infudit, peragere satagant, facientes, sicut idem Spiritus sanctus per Apostolos præcipit, obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro sanctissimo Domino nostro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, & cæteris, qui in sublimitate constituti sunt, & pro omnibus hominibus: vt quietam, & tranquillam vitam agamus, pace fruamur, & fidei incrementum videamus. Præterea hortatur, vt ieiunent saltem singulis sextis ferijs, in memoriam Passionis Domini, & eleemosynas pauperibus erogent: in Ecclesia autem Cathedrali singulis quintis ferijs celebretur Missa de Spiritu sancto, cum Letanijs, & alijs Orationibus ad hoc sacrum ministerium institutis: in alijs verò Ecclesia eadem die

dicantur ad minus Litaniæ, & Orationes, tempore autem, quò ſacra peraguntur collocutiones, & confabulationes, non fiant, ſed ore, & animo celebranti aſsiſtatur.

¶ Eadem ſeſsione ſecunda.

Aſsiſtentes in Concilijs tenentur ſedulo cogitare, quibus vijs Synodi intentio dirigi poſsit. Hoc dicit.

CAPVT III.

CVM ſacroſancti Concilij præcipua cura, *a* ſolicitudo, & intentio ſit, vt propulſatis hæreſum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram, Catholicæ veritatis lux, IESV Chriſto, qui vera lux eſt, *b* annuente, candor puritaſque refulgeat, & ea, quæ reformatione egent, reformentur, ipſa Synodus hortatur omnes Catholicos, hîc congregatos, & congregandos, atque eos præſertim, qui ſacrarum literarum peritiam habent, vt ſedula meditatione diligenter ſecum ipſi cogitent, quibus potiſsimum vijs, & modis ipſius Synodi intentio dirigi, & optatum effectum ſortiri poſsit, quo maturiùs, & conſultius damnari damnanda, & probanda probari queant: vt per totum orbem omnes vno ore, & eadem fidei confeſsione glorificent Deum, & Patrem Domini noſtri IESV Chriſti.

De Conſtitutionibus.

SVPER CAPVT III.

a ¶ *Præcipua cura.* Concordat cap. ſacroſancta. inf. eod.

b ¶ *Qui vera lux eſt.* Concordat illud Ioan. 1. *Erat lux vera.* & ex tex. in cap. cum ex iniuncto. de hæret.

¶ Item ſeſsione decima ſeptima.

Præcipua intentio Concilij Tridentini hæc eſt, vt veram fidem, vbi inquinata eſt, reſtituat, & mores hominum componat. Hoc dicit, cum ſequenti.

CAP.

CAPVT IIII.

PLacet ne vobis ad laudem, & gloriam sanctæ, & individuæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum, & exaltationem fidei, & Religionis Christianæ, sacrum œcumenicum, & generale Concilium Tridentinum, in Spiritu sancto legitimè congregatum, ab hodierno die, sublata quacunque suspensione, iuxta formam, & tenorem literarum sanctissimi Domini nostri Pij IIII. Pont. Max. celebrari, & in eo, ea debito seruato ordine tractari, quæ, propouentibus Legatis, c ac præsidentibus ad horum temporum leuandas calamitates, sedandas de religione controuersias, coercendas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ veram, atque Christianam pacem conciliandam apta, & idonea, ipsi sanctæ Synodo videbuntur? Responderunt, placet.

SVPER CAPVT IIII.

c ¶ *Proponentibus Legatis.* Concordat cap. vnicum. inf. de verbo. significat.

¶ Item sessione decima octaua.

Sumatur sicut præcedens.

CAPVT V.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, non humanis, quidem viribus confisa, sed Domini nostri IESV Christi, qui os & sapientiam d Ecclesiæ suæ daturum se promisit, ope & auxilio freta, illud præcipuè cogitat, vt Catholicæ fidei doctrinam, multorum inter se dissidentium opinionibus, pluribus locis inquinatam, & obscuratam, in suam puritatem, & splendorem aliquando restituat, & mores, qui à veteri instituto deflexerunt, ad meliorem vitæ rationem reuocet, corque Patrum ad filios, e & cor filiorum ad patres conuertat.

SVPER CAPVT V.

d ¶ *Os & sapientiam.* Concordat illud, quod habetur Luc. 21. *Dabo vobis os & sapientiam.*

e ¶ *Corque Patrum ad filios.* Concordat illud Malach. 4. *Et conuertet cor patrum ad filios, & cor filiorum ad patres eorum.* Et illud Luc. 1. *Vt conuertat corda patrum in filios.*

¶ Item Sessione vigesima quarta. c. 2. de refor.

Præcipiuntur celebrari Concilia Prouincialia. Hoc dicit.

CAPVT VI.

PRouincialia Concilia, *f* si cubi omissa sunt, pro moderandis moribus, corrigendis excessibus, controuersijs componendis, alijsque ex sacris Canonibus permissis renouetur. *g* Quare Metropolitani *h* per se ipsos, seu illis legitimè impeditis, eo Episcopus antiquior *i* intra annum ad minus à fine præsentis Concilij, & deinde quolibet saltem triennio *k* post octauam Paschæ Resurrectionis Domini nostri IESV Christi, seu alio commodiori tempore, pro more Prouinciæ non prætermittant Synodum in Prouincia sua *l* cogere: quò Episcopi omnes, & alij, qui de iure, vel consuetudine interesse debent, exceptis his, quibus cũ imminenti periculo transfretandum esset, conuenire omninò teneantur. Nec Episcopi *m* Comprouinciales prætextu cuiuslibet consuetudinis ad Metropolitanam Ecclesiam in posterum accedere inuiti compellantur.

SVPER CAPVT VI.

f ¶ *Prouincialia Concilia.* Decis. Cardin. 133. Congregatio Concilij censuit, electionem Synodi Prouincialis factam à prædecessore, ligare etiam successorem. ¶ Item decis. Card. 154. Congregatio Concilij sæpiùs declarauit, in Concilijs Prouincialibus attendendum esse in præeminentia Episcoporum tempus ordinationis, non autem dignitatem Ecclesiarum, vel earum ordinem, & præeminentiam. ¶ Item Commendatarios Monasteriorum, siue Abbatiarum Concilijs Prouincialibus inter Abbates esse recipiendos, eisque Canonicos Cathedralis esse præferendos, quando capitulariter procedunt, sed extrà hunc casum Abbates titulares, vel habentes vsum mitræ debere præcedere Commendatarios, post hos locum obtinere Dignitates, & post Dignitates collocandos esse Procuratores Ecclesiarum Cathedraliũ. Item non teneri venire ad Conc. Prouinciale, alios exemptos, quàm eos, qui de iure, vel consuetudine interesse debent: sed Capitula Eccle-

cleſiarum Cathedralium, particulariter eſſe inuitanda. Præterea ad obſeruationem decretorum Concilij Prouincialis omnes eſſe obligatos, qui Epiſcopali iuriſdictioni ſubduntur, atque item exemptos in caſibus, in quibus à iure communi, & Concilij decretis ſpecialiter Epiſcopis, aut Concilio Prouinciali in ipſos poteſtas tributa eſt, contra inobedientes autem iuris remedijs eſſe procedendum. ¶ Item Abbates Commendatarios, Capitulorum deputatos, vocem dumtaxat conſultatiuam in Concilio Prouinciali habere: Epiſcoporum vero procuratores poſſe deciſiuam habere in Concilio Prouinciali placuerit, cæterum laicos, qui inuitati ad Synodum Prouincialem intereſſe poſſunt, in ea votum dumtaxat conſultiuum habere. ¶ Item deciſ. Card. 167. Congregatio Concilij cenſuit, Capitula Collegiatarum, quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem habentia ad Synodum Prouincialem eſſe vocanda.

g ¶ *Ex ſacris Canonibus permiſſis renouentur.* Concordat tex. in capite propter Eccleſiaſticos cum ſequentibus, 18. diſt. cap. ſicut olim. de cauſa. Concilio III. Aurelianen. cap. 1. & Concil. Later. ſub Leo. X. ſeſſione 10.

h ¶ *Quare Metropolitani.* Declar. Cardin. Metropolitani negligentes conuocare Concilium Prouinciale à Summo Pontifice excitantur. ¶ Metropolitanus, qui ex aliqua cauſa Concilium hoc ad præſcriptum tempus celebrare non poteſt, à Summo Pontifice ſolet celebrari.

i ¶ *Epiſcopus antiquior.* Declar. Card. Suffraganeus antiquior Metropolitano impedito debet conuocare Concilium Prouinciale, & in cæteris vice dicti Metropolitani fungi, prout decernitur hoc cap. & non Epiſcopus, qui non eſt ſuffraganeus, ſed exemptus, & Apoſtolicæ Sedi immediatè ſubiectus, licet in Concilio Prouinciali per Metropolitanum, dum viueret, celebrato iuxta formã huius cap. elegerit dictum Metropolitanum, cuius Synodo intereſſet, etiam ſi in omnibus dicti Metropolitani ſuffraganeus antiquior eſſet, ac in Concilio Prouinciali ſuper omnes dictos ſuffraganeos ſederet.

k ¶ *Quolibet ſaltem triennio.* Declar. Cardin. In India ob diſtantiam Epiſcoporum Comprouincialium hoc triennij tempus ad Concilium celebrandum vſque ad ſextum annum à Sede Apoſtolica prorogatur.

l ¶ *Synodum in Prouincia ſua.* Declarat. Cardina. Et ad Archiepiſcopum ſpectat electio loci celebrandæ Synodi Prouincialis,

tamen

tamen ceſſantibus impedimentis iuſtis, & accedentibus commoditatibus neceſſarijs, probauit Congregatio Concilij Metropolitanam Eccleſiam non eſſe relinquendam. ¶ Decreta, quæ in Concilijs Prouincialibus conduntur, publicari non debent inconſultò Romano Pontifice mittentes autem ad Sedem Apoſtolicam diœceſanas Synodos laudandi ſunt. ¶ In Concilijs Prouincialibus attendendum eſt, in præſentia Epiſcoporum tempus ordinationis, non autem dignitas Eccleſiarum, vel earum ordo, & præeminentia. ¶ Commendatarij Monaſteriorum, ſiue Abbatiarum in Concilijs Prouincialibus inter Abbates ſunt recipiendi. Canonici Cathedralis Eccleſiæ præferendi ſunt, quando Capitulariter procedunt, extrà hunc caſum Abbates titulares habentes vſum Mitræ debent præcedere Commendatarios poſt hos locum habent Dignitates, & poſt Dignitates collocandi ſunt Procuratores Eccleſiarum Cathedralium, nec tenentur venire ad Concilium Prouinciale exempti, & Abbates eorum, nec ij, qui de iure, vel conſuetudine intereſſe non debent, Capitula tamen Cathedralium Eccleſiarum ſpiritualiter inuitando, & ad obſeruationem decretorum Concilij Prouincialis omnes ſunt obligati, qui Epiſcoporum iuriſdictioni ſubduntur, exempti etiam in caſibus à iure communi, & Concilij Tridentini decretis ſpecialiter Epiſcopis, aut Concilio Prouinciali in ipſo poteſtas tributa eſt, & contra inobedientes iuris remedijs procedendum.

m ¶ *Nec Epiſcopi.* Declar. Card. Epiſcopi Prouinciales non tenentur accedere ad ſuam Metropolitanam, niſi vt interſint Synodo Prouinciali, non obſtante aliqua in contrarium conſuetudine. ¶ Epiſcopi Comprouinciales ex decreto huius cap. non tenentur, nec perſonaliter accedere, nec procuratorem mittere ad præſtandam obedientiam Metropolitano ſuo, nullaque conſuetudo etiam immemorabilis obſtat. ¶ Abbates Commendatarij Capitulorum deputat vocem dumtaxat conſultiuam in Concilio Prouinciali habent: Epiſcoporum Procuratores poſſunt etiam deciſiuam habere, ſi Concilio Prouinciali placuerit.

¶ Eadem ſeſſione vigeſima quarta. cap. 2. de reform.

Epiſcopi nullius Metropolis ad Concilia Prouincialia etiam tenentur accedere. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT VII.

EPiscopi, *n* qui nulli Archiepiscopo subijciuntur *o* aliquem vicinum Metropolitanum *p* semel eligant: in cuius Synodo Prouinciali cum alijs interesse debeant: *q* & quæ ibi ordinata fuerint, obseruent, ac obseruari faciant. In reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia salua, atque integra maneant.

SVPER CAPVT VII.

n ¶ *Episcopus.* Declar. Card. Non solùm etiam Episcopi exempti tenentur eligere, vt in hoc decreto, verùm etiam Prælati inferiores, qui hanc electionem liberam habent, licèt eorum Capitula contradicerent; quæ Capitula tenentur ad eandem obseruantiam decretorum in Concilio Prouinciali conditorum, sicut ipsi Prælati eligentes.

o ¶ *Qui nulli Archiepiscopo subijciuntur.* Declar. Card. Hoc decretum non habet locum in Episcopis, qui sunt in Prouincia Romana, veluti, qui sunt inter Capuanam Prouinciam, & Pisanam. c. tua. de officio vic. & clarius habetur, qui sint in Prouinciali in Camera Apostolica.

p ¶ *Vicinum Metropolitanum.* Declar. Card. Quem solus Episcopus, & alij superiores Ecclesiarum absque consentu Capituli & Cleri, imò ipsis contradicentibus, & aliam electionem facientibus eligere possunt. ¶ Episcopus exemptus, qui Metropolitanum vicinum semel elegit, & eius Prouinciali Synodo interfit, non potest ab eodem Metropolitano compelli, nec cogi ad constitutiones in ea Synodo editas obseruandas. Sic congregatio censuit, & hoc ratione exemptionis: nam Concilium loquitur tantùm de interessentia, in reliquis verò seruat exemptionem Metropolitanorum, semel eligant, &c. Et talis electio ligat successores. ¶ Electio semel facta ab Episcopo exempto Metropolitani, & ad eius Synodum conueniat, ligat successores, similiterque ligat successores electio facta à Prælatis nullius diœcesis non visitantibus. ¶ Prouincialem Synodum semel eligens Episcopus exemptus ad illam in futurum semper accedere tenetur, sub eisdem pœnis, & ac si exemptus non esset. Archipresbyter nullius diœcesis potest Archiepiscopum aliquem in Metropolitanum eligere, atque eius Synodo Prouinciali se subijcere, non obstante cõ-

traditione cleri dicti Archipresbyteratus. ¶ Capitula etiam exempta teneantur obseruare decreta in Synodo Prouinciali facta.

i ¶ *In cuius Synodo Prouinciali cum alijs interesse debeant.* Declarat. Card Cum aliqua Capitula prætendant esse exempta, & immediatè Sedi Apostolicæ subiecta, & quod eorum Episcopi priuilegio non gaudeant, sed subsint suis Metropolitanis: an sicut Episcopus exemptus tenetur semel eligere Metropolitanum, eiusque Concilijs Prouincialibus interesse, ac decreta in illis condita obseruare, idem dicendum sit de istis Capitulis exemptis, scilicet vt decreta illius Prouincialis Concilij, cui interfuit illorum Episcopus non exemptus, obseruare debeant? S. D. N. etiam ex sententia Congregationis declarauit, ita debere obseruari.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. cap. 2. de refor.

Præcipiuntur celebrari Synodi diœcesanæ. H. d.

CAPVT OCTAVVM.

Synodi diœcesanæ *r* quotannis celebrentur: *s* ad quas exempti, etiam omnes, *t* qui aliàs, cessante exemptione, interesse deberent, *u* nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur, *a* ratione tamen parochialium, aut aliarum secularium Ecclesiarum, etiam annexarum, debeant ij, qui illarum curam gerunt, *b* quicunq; illi sint, Synodo interesse. Quod si in his, tam Metropolitani, quàm Episcopi, & alij supra scripti negligentes fuerint, pœnas sacris Canonibus sancitas incurrant.

SVPER CAPVT VIII.

r ¶ *Synodi diœcesanæ.* Declar. Card. Episcopi, qui sunt in Prouincia Papæ tenentur suas Synodos facere, sin autem accersentur Romam ad celebrandum Concilium Prouinciale.

s ¶ *Quotannis celebrentur.* Declar. Card. Episcopus legitimis de causis impeditus potest celebrari facere Synodum diœcesanam in eius Episcopatu per procuratorem, aut Vicarium suum generalem, cum sufficienti mandato, cum Concilium loquatur impersonaliter. ¶ Et in constitutionibus faciendis non est requirendus consensus Capituli, sed non necessariò sequendus, præterquam in cæteris casibus iure expressis. ¶ Scribantur literæ Archiepiscopo Panormitano de Synodo: vt ne coniunctim cum alijs Episcopis, sed vnusquisque separatim

suam

ſuam celebret Synodum, ex Concilij Tridentini decreto. ¶ Licet in Pontificali Romano legatur, quòd cõſtitutiones, quæ in Synodis fiũt per verbum, placet, approbari debeant, hoc tamen non procedit in Synodo diœceſana, in qua Concilij Capituli requirendũ eſt, nõ autẽ eſt neceſſariũ illud ſequi, niſi quibuſdam caſibus à iure expreſsis.

s ¶ *Ad quas exempti etiam omnes.* Declar. Card. Etiam Rectores, qui nullius diœceſi ſunt, tenentur accedere ad Synodum diœceſanam illius Epiſcopi, qui tanquam proximior poteſt eas Eccleſias viſitare ex decreto Concilij præſentis ſeſ. cap. 9. quia cum ius habeat viſitandi iſtos parochos, fruſtrà videretur viſitare, niſi prius ad Synodum vocati, & inſtructi eſſent, eorum ordinum, quos ſcire eos oportet; aliqui tamen dixerunt, quòd d. cap. 9. infrà tribuit tantùm ius viſitandi, quod eſt longè diuerſum à iure cogendi ad Synodũ. Exempti etiam omnes ad Synodum diœceſanam venire debent, ſi exemptione ceſſante intereſſe deberent, & Capitulis generalibus ſubditi non ſunt, & quòd de diœceſi non ſint. ¶ Ratione tamen parochialium obtinentes beneficium in vna diœceſi, vel ciuitate, cum tamen ipſi in alia habitent, tenentur ad Synodum diœceſanam illius Epiſcopi accedere, cui ſubiecti ſunt eiuſque leges obſeruare.

n ¶ *Intereſſe deberent.* Concordat Conc. Tarracon. c. 8.

a ¶ *Accedere teneantur.* Deciſ. Card. 65. Congregatio Concilij cenſuit, Canonicum in ſacris nothum, in Synodo vti Canonicum votum habere non poſſe. ¶ Item deciſ. Card. 118. Congregatio Concilij cenſuit, Regulares, qui ſubduntur Capitulis generalibus, non poſſe cogi ab Epiſcopo ad intereſſendum Synodo, niſi tantùm in caſu expreſſo c. 2. ſeſ. 24. de refor. ¶ Item deciſ. Card. 191. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum in Synodo diœceſana poſſe conſtitutiones facere abſque conſenſu, & approbatione cleri, debere tamen eum exquirere conſilium Capituli, licet illud non teneatur ſequi, niſi in quibuſdam caſibus à iure expreſsis. ¶ Item deciſ. Cardin. 226. Congregatio Concilij cenſuit, exercentes curam animarum, & in parochialibus Hieroſolymitanæ Religionis teneri accedere ad Congregationes, quæ iuſſu Epiſcopi ad caſus conſcientiæ diſſerendos habentur.

b ¶ *Qui illarum curam gerunt.* Declar. Card. etiamſi inſtitutio, vel nominatio ad illos pertineret.

c ¶ *Sacris Canonibus ſancitas.* Concordat diſt. 18. ferè per totam, & Conc. V. Aurel. c. 18. Concil. Tarracon. c. 7.

¶ Eadem Sessione vigesima quarta. cap. 12. de refor.

Synodus Prouincialis debet præscribere, quæ ad diuinorum officiorum celebrationem spectant. Hoc dicit.

CAPVT NONVM.

QVæ ad debitum in diuinis officijs *d* regimen spectant, deque congrua in his canendi, seu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, simulq; de omnibus Ecclesiæ ministris, *e* quæ necessaria erunt, & si qua huiusmodi, Synodus Prouincialis, pro cuiusque Prouinciæ vtilitate, & moribus, certam cuique formulam præscribet. Interea verò *f* Episcopus non minus, quam cum duobus Canonicis, quorum vnus ab Episcopo alter à Capitulo eligatur, in ijs, quæ expedire videbuntur, poterit prouidere.

SVPER CAPVT IX.

d ¶ *Quæ ad debitum in diuinis officijs.* Declar. Card. Improbatur illa consuetudo non posse aliquem in sua Ecclesia campanas pulsare, antequam Cathedralis Ecclesiæ pulsentur, perinde omnes possunt horis tamen debitis suas campanas pulsare. ¶ Pariter improbatur non posse alios Missas in suis Ecclesijs celebrare, donec fuerit decantatũ Præfatium Missæ maioris in Cathedrali. ¶ Similiter non posse Regulares extra eorum claustra per eorum Ecclesiæ districtum facere processiones. ¶ De certa lege in choro conueniendi, & permanendi punctator debet esse clericus in sacris constitutus, secundùm decretum Concilij Prouincialis Compostel. &c. Prouisi per S. D. N. sub dato Romæ apud sanctum Petrum die 17. Octobris. 1568. anno 2. vel alia veriori data. ¶ Quò verò ad residentiam obseruetur decretum Concilij de residentia nouem mensium, & si aliquod statutum in contrarium sit factum, sit irritum & nullum, ac liti, & causæ commissæ in Rota, vel alibi, cedatur quoad hoc cap. ¶ Quoad remissionem, quam faciunt in die cœnæ Domini, seu alio de portionibus alijs accrescentibus, ob non residentiam non fiat, & facta reuocatur. ¶ Præsuppositâ immemorabili consuetudine, quæ allegatur pro parte Capituli, quod deputatio punctatoris pertinet ad Capitulum, nihil innouetur, aliàs remaneat in dispositione iuris communis.

e ¶ *De omnibus Ecclesiæ ministris.* Declar. Card. Quæsitum fuit, an celebranti Canonico, Diaconus, & Subdiaconus Canonico celebrare debeant? Responsum fuit à sacra Congregatione hoc in Prouinciali Synodo statuendum esse: interim verò nihil innouandum vltrà Concilium, quia Concilium nihil determinat.

f ¶ *Interea verò Episcopus.* Declar. Cardin. Canonici, & beneficiati debent dare notam, & copiam authenticam, omnium beneficiorum quæ ad dictos canonicatus, & beneficia pertinent cum Capitulo, vt eas reponere, & eas seruare possent in archiuo.

¶ Item Sessione vigesima quinta. cap. 2. de refor.

Præfecti maioribus Ecclesijs debent iuramentum fidei in Concilio Prouinciali præstare: reliqui verò beneficia Ecclesiastica habituri id ipsum perficere tenentur in Synodo diœcesana. Hoc dicit.

CAPVT X.

COgit temporum calamitas, & inualescentium hæresum malitia, vt nihil sit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, & Catholicæ fidei præsidium videatur posse pertinere. Præcipit igitur sancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & omnibus alijs, qui de iure, vel consuetudine in Concilio Prouinciali interesse debent, vt in ipsa prima Synodo Prouinciali, post finem præsentis Concilij habenda, ea omnia & singula, quæ ab hac sancta Synodo diffinita, & statuta sunt, palàm recipiant, necnon veram obedientiam Summo Romano Pontifici spondeant, & profiteantur, simulque hæreses omnes, à sacris Canonibus, & generalibus Conciliis, præsertimque ab hac eadem Synodo damnatas publicè detestentur, g & anathematizent. Idemque in posterum quicunque in Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcoposque promouendi, in prima Synodo Prouinciali, in qua ipsi interfuerint omninò obseruent. Quod si quis ex supradictis omnibus (quod absit) renuerit, Episcopi Comprouinciales statim Summum Romanum Pontificem admonere sub pœna diuinæ indignationis teneantur interimque ab eiusdem communione abstineant. Cæteri verò omnes, siue in præsenti, siue in futurum beneficia Ecclesiastica habituri, & qui in Synodo diœcesana conuenire debēt: idē vt supra in ea Synodo, quo primo quoque tēpore celebrabitur, faciāt, & obseruēt alijs secundū formā sacrorum canonum puniantur.

SVPER CAPVT X.

g ¶ *Publicè deteſtentur.* Concordat tex. in cap. ſicut. cap. excommunicamus in 2. de hæred. cap. 2. de Summ. Trin.

¶ Item ſeſsione vigeſima quinta. cap. 21. de refor.

Conſtitutiones Conciliorum ſubijacent autoritati Sedis Apoſtolicæ. Hoc dicit.

CAPVT XI.

SAncta Synodus omnia & ſingula, ſub quibuſcunque clauſulis, & verbis, quæ de morum reformatione, atque Eccleſiaſtica diſciplina, tam ſub fœlic. record. Paulo III. & Iulio III. quàm ſub Beatiſsimo Pio IIII. Pontificibus Maximis, in hoc ſacro Concilio ſtatuta ſunt, declarat, ita decreta fuiſſe, vt in his ſalua ſemper autoritas Sedis Apoſtolicæ, & ſit, & eſſe intelligatur.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quinta. de ref. circa. fin.

Principes omnes tenentur operam ſuam præſtare, vt huius Concilij decreta ab omnibus obſeruentur. Hoc dicit.

CAPVT XII.

TAnta fuit illorum temporum calamitas, & hæreticorũ inueterata malitia, vt nihil tam clarum in fide noſtra aſſerenda vnquam fuerit, aut tam certò ſtatutum, quod non humani generis hoſte ſuadente, illi errore aliquo contaminauerint, eapropter ſancta Synodus id potiſsimum curauit, vt præcipuos hæreticorum noſtri temporis errores damnaret, & anathematizaret, veramque, & Catholicam doctrinam traderet, & doceret, prout damnauit, anathematizauit, & definiuit. Cùmque tamdiù tot Epiſcopi, ex varijs Chriſtiani Orbis Prouincijs vocati, ſine magna gregis ſibi commiſsi iactura, & vniuerſali periculo ab Eccleſijs abeſſe non poſsint, nec vlla ſpes reſtet, hæreticos, toties, fide etiam publica, quam deſiderarunt inuitatos, & tamdiù ſpectatos, huc amplius aduenturos: ideòque tandem huic ſacro Concilio finem imponere neceſſe ſit, ſupereſt nunc, vt Principes omnes (quod facit) in Domino maneat, ad operam ſuam ita præſtandam, vt quæ ab ea decreta

creta sunt ab hæreticis deprauari, aut violari non permittant: sed ab his, & omnibus deuotè recipiantur, & fideliter obseruentur.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. de refor. circa fin.

In declarandis decretis huius Concilij recurrendum est ad Summum Pontificem. Hoc dicit.

CAPVT XIII.

SI in recipiendis decretis huius sanctæ Synodi aliqua difficultas oriatur, *b* aut aliqua inciderint, quæ declarationem, quod non credit, aut diffinitionem postulent, præter alia remedia in hoc Concilio instituta, confidit sancta Synodus Beatissimum Romanum Pontificem curaturum, vt vel euocatis ex illis præsertim Prouincijs, vnde difficultas orta fuerit, ijs, quos eidem negotio tractando viderit expedire, vel etiam Concilij generalis celebratione, si necessarium iudicauerit, vel commodiori quacunque ratione ei visum fuerit, prouinciarum necessitatibus, pro Dei gloria, & Ecclesiæ tranquillitate consulatur.

SVPER CAPVT XIII.

b ¶ *Aliqua difficultas oriatur.* Declar. Cardin. Causis grauibus, quæ committuntur in Rota, opponitur hæc clausula, quæ causa Salmanticensi prius opposita fuit, scilicet committatur in Rota, cum facultate inhibendi: præuia tamen matura causæ cognitione, & decretis Concilij in hac parte editis diligenter prius consideratis, & discussis in Rota. ¶ Decreta & literæ Congregationis Concilij semotis litibus sunt executioni demandandæ, nec super his sententia, nec decretum aliquod est faciendum. ¶ S. D. N. Gregorius XIII. reducit ad terminos decretorum Concilij, eas tantùm materias, de quibus Concilium disposuit: eas autem, de quibus Concilium nihil decreuit, reliquit in terminis, in quibus erant ante Concilium, & ideò si qua ipsis Regularibus priuilegia eo tempore indulta fuerunt, quæ decretis Concilij non aduersantur, sanctitas sua non sustulit. ¶ In vna Pisciensi Rota auocauit ad se quasi possessionem, appositus, qui cum Abbate de Florentia litigabat super iure visitationis de decreto Concilij capite octauo, sessione vigesima prima. Sacra Congregatio consulta, respondit, licuisse Rotæ auocare sibi quasi possessionem, eo posse procedere in causa ad vlteriora: cùm verò

verò agatur de interpretandis Concilij decretis, tùm demum Congregatio consulta respondit. ¶ Cùm dicitur ante publicationem Concilij non intelligitur in aliqua particulari diœcesi, sed ante Kal. Maij. 1564. secundùm declarationem Pij IIII. ¶ S. D. N. Gregorius XIII. voluit, illas tantùm declarationes Pij Quarti saluas esse de quibus literæ Apostolicæ iam expeditæ, vel supplicatione signatæ, & registratæ fuerunt. ¶ Episcopo Leodiensi, qui quæsiuit, an publicatio Concilij Tridentini facta in vrbe, liget Leodienses, vbi nec hodie per Episcopum publicatum fuit? Respondet Congregatio, ligare.

¶ Eadem sessione vigesima quinta de refor. circa fin.

Ad Summum Pontificem spectat Conciliorum decreta confirmare. Hoc dicit.

CAPVT XIIII.

ILlustrissimi Domini, Reuerendissimique Patres, placet ne vobis, vt ad laudem Dei omnipotentis, huic sacræ œcumenicæ Synodo finis imponatur? Et omnium, & singulorum, quæ tam sub fœlic. record. Paulo III. & Iulio III. quàm sub sanctissimo Domino nostro Pio Quarto. Romanis Pontificibus, in ea decreta, & diffinita sunt, i confirmatio nomine sanctæ huius Synodi per Apostolicæ Sedis Legatos, & Præsidentes à Beatissimo Romano Pontifice petatur? Responderunt, placet.

SVPER CAPVT XIIII.

i ¶ *Et diffinita sunt.* Concordat Gelasius Papa, Concilio Chalced. & Pelagius Papa in 2. epist. decreta. & Marcel. in epist. decret. ad Episcopos Antioch. Prouinciæ, & Concil. Chalced. actio. 3. & Nicol. I. apud Gratia. in c. 51. Romanorum. 19. dist.

De

De omnibus ad Concilium inuitandis sub fide publica, siue saluo conducto.

TITVLVS TERTIVS.

¶ In sessione decima tertia Conci. Trid. circa fin.

Prorogatur definitio quatuor articulorum de Sacramento Eucharistiæ, eo, quod protestantes super his audiri cupiunt. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

SAncta Synodus errores omnes, qui super sanctissimo Eucharistiæ Sacramento repullularunt tanquam vepres ex agro Dominico euellere, ac omnium fidelium saluti prospicere cupiens, quotidianis precibus Deo Omnipotenti piè oblatis, inter alios ad hoc Sacramentum pertinentes articulos, diligentissima veritatis Catholicæ inquisitione tractatos, plurimis, ac curatissimisque pro rerum grauitate disputationibus habitis, cognitis quoque præstantissimorum Theologorum sententijs, hos etiam tractabat, an necessarium sit ad salutem, & diuino iure præceptum, vt singuli Christi fideles sub vtraque specie ipsum venerabile Sacramentum accipiant. Et, non minus sumat, qui sub altera, quàm qui sub vtraque communicat. Et, an errauerit sancta mater Ecclesia, laicos, & non celebrantes Sacerdotes, sub panis specie dumtaxat communicando. Et, an paruuli etiam communicandi sint. Sed quoniam ex nobilissima Germaniæ Prouincia, ij qui se protestantes nominant, super his ipsis articulis, antequam definiantur, audiri à sancta Synodo cupiunt, & eam ob causam fidem publicam ab illa postularunt, vt ipsis tutò hùc venire, & in hac vrbe commorari, ac liberè coram Synodo dicere, atque proponere, quæ sentirent, & postea, cùm ijbuerit, recedere liceat: sancta ipsa Synodus licet magno desiderio eorum aduentum multos anteà menses expectaret, tamen vt pia mater, quæ ingemiscit, & parturit summopere id desiderans, ac laborans, vt in ijs, qui Christiano nomine censentur, nulla sint

ſchiſmata, ſed quemadmodum eundem omnes Deum, & Redemptorem agnoſcunt, ita idem dicant, idem credant, idem ſapiant: confidens Dei miſericordia, & ſperans fore, vt illi in ſanctiſsimam, & ſalutarem vnius fidei, ſpei, charitatiſque concordiam redigantur, libenter eis in hac re morem gerens, ſecuritatem, & fidem, vt petierunt publicam, quam ſaluum conductum vocant, quoad ſe pertinet, eius, qui infraſcriptus erit, tenoris, dedit, atque conceſsit; & eorum cauſa definitionem illorum articulorum ad ſecundam ſeſsionem diſtulit, quàm, vt illi commodè ei intereſſe poſsint, in diem feſtum conuerſionis Diui Pauli, quæ erit XXV. die menſis Ianuarij anni ſequentis indixit.

¶ Eadem ſeſsione decima tertia. circa fin.

Saluus conductus datus proteſtatibus. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

SAcroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidētibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato, & Nuncijs, omnibus, & ſingulis ſiue Eccleſiaſticis, ſiue ſecularibus perſonis vniuerſæ Germaniæ, cuiuſcunque gradus, ſtatus, conditionis, & qualitatis ſint, quæ ad œcumenicum hoc, & generale Concilium accedere voluerint, vt de his rebus, quæ in ipſa Synodo tractari debent, omni libertate conferre, proponere, & tractare, ac ad ipſum œcumenicum Concilium libere, & tuto venire, & in eo manere, & commorari, ac articulos, quot illis videbitur, tam ſcripto, quàm verbo offerre, proponere, & cum patribus, ſiue ijs, qui ab ipſa ſancta Synodo delecti fuerint, conferre, & abſque illis conuitijs, & cō tumelijs diſputare, necnon quando illis placuerit, recedere poſsint, & valeant, publicam fidem, & plenam ſecuritatem, quàm ſaluum cōductum appellant, cum omnibus & ſingulis clauſulis, & decretis neceſſarijs, & opportunis, etiam ſi ſpecialiter, & non per verba generalia exprimi deberent, quæ pro expreſsis haberi volunt, quantum ad ipſam ſanctam Synodum ſpectat, concedit. Placuit Præterea ſanctæ Synodo, vt ſi pro maiori libertate, ac ſecuritate eorum, certos tā pro commiſsis, quàm pro committendis per eos delictis iudices eis deputari cupiant, illos ſibi beneuolos nominent, etiam ſi delicta ipſa quantumcunque enormia, ac hæreſim ſapientia fuerint,

¶ Item

¶ Item Sessione decima quinta.

Prorogatur definitio quorundam articulorum, vt commodiùs protestantes venire possint, ad Concilium, ac audiri. Hoc dicit.

CAPVT III.

CVM ex eo, quod proximis sessionibus decretum fuit sancta hæc & vniuersalis Synodus per hos dies accuratissimè, diligentissimèque tractauerit ea, quæ ad sanctissimum Missæ sacrificium, & ad Sacramentum Ordinis spectant, vt hodierna sessione quemadmodum Spiritus sanctus suggessisset decreta de his rebus, & quatuor præterea articulos ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum pertinentes in hanc tandem sessionem dilatos publicaret, atque interim affuturos esse putauerit ad hoc sacrosanctum Concilium eos, qui protestantes se vocant, quorum causa eorum publicationem articulorum distulerat, & vt liberè, ac sine cunctatione vlla huc venirent, fidem eis publicam, siue saluum conductum concesserat: tamen cum illi nondum venerint, & eorum nomine supplicatum huic sanctæ Synodo fuerit, vt publicatio, quæ hodierno die facienda fuerat, in sequentem sessionem differatur, certa spe allata affuturos eos esse omninò multo ante illam sessionem, saluo conducto amplioris formæ interim accepto: eadem sancta Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, ijsdem Legato, & Nuncijs præsidentibus, nihil magis optans, quàm ex præstantissima natione Germanica omnes de Religione dissensiones, & schismata tollere, ac eius quieti, paci, otioque consulere, parata ipsos, si venerint, & humaniter excipere, & benignè audire: confidensque eos non fidei Catholicæ pertinaciter oppugnandæ, sed veritatis cognoscendæ studio esse venturos, & vt Euangelicæ veritatis studiosos decet, sanctæ Matris Ecclesiæ decretis, ac disciplinæ ad extremum esse acquieturos, sequentem sessionem, ad edenda, & publicanda ea, quæ supra comn morata sunt, in diem festum sancti Ioseph, qui erit die xjx. mensis Martij distulit, vt satis illi temporis, & spatij habeant, non solùm ad veniendum, verùm etiam ad ea, quæ voluerint, antequam is dies veniat, proponenda.

Quibus, vt omnem cunctandi diutius cauſam adimat, fidem publicam ſiue ſaluum conductum eius, qui recitabitur, tenoris, & ſententiæ, libenter dat, & concedit. Interea verò de matrimonij Sacramento agẽdum, & de eo, præter ſuperiorum decretorum publicationem definiendum eſſe eadem ſeſsione ſtatuit, & decernit, & proſequendam eſſe materiam reformationis.

¶ Item ſeſsione eadem 15.

Saluus conductus proteſtantibus datus. Hoc dicit.

CAPVT IIII.

SAcroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato, & Nuncijs, inhærendo ſaluo conductui, in penultima ſeſsione dato, & illum iuxta tenorem infrà ſcriptum, ampliando, vniuerſis fidem facit, quòd omnibus, & ſingulis Sacerdotibus Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, Militaribus, Popularibus, & alijs quibuſcunque Viris, cuiuſcunque ſtatus, & conditionis, aut qualitatis exiſtant Germanicæ Prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, & alijs locis eiuſdem, & omnibus alijs Eccleſiaſticis, & ſecularibus præſertim Auguſtanæ confeſsionis, perſonis, qui aut quæ vna cum ipſis ad hoc generale Tridentinum Concilium veniunt, aut mittentur, ac profecturi ſunt, aut hucuſque venerunt, quocunque nomine cenſeantur, aut valeant nuncupari tenore præſentium publicam fidem, & pleniſsimam veriſsimamque ſecuritatem, quam ſaluum conductum appellant, liberè ad hanc ciuitatem Tridentinam veniendi, ibidemque manendi ſtandi, in orandi, proponendi, loquendi, vna cum ipſa Synodo de quibuſcunque negotijs tractandi, examinandi, diſcutiendi, & omnia quæcunque ipſis libuerit, ac articulos quoſlibet tam ſcripto, quàm verbo liberè offerendi, propalandi, eoſque Scripturis ſacris, & Beatorum patrum verbis, ſententijs, & rationibus, declarandi, aſtruendi, & perſuadendi, & ſi opus fuerit, etiã ad obiecta Concilij generalis reſpondendi, & cum ijs, qui à Concilio delecti fuerint, diſputandæ Chriſtiane, aut charitatiue, abſque omni impedimento conferendi, opprobrijs, conuicijs, ac contumelijs penitus ſemotis. Et ſignanter, quod cauſæ controuerſæ, ſecundùm ſacram

Scrip-

Scripturam, & Apoſtolorum traditiones, probata Concilia, Catholicæ Eccleſiæ conſenſum, & Sanctorum Patrum autoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur, illo etiam addito, vt religionis prætextu, aut delictorum circa eam commiſſorum, aut committendorum minimè puniantur impartitur, ac omninò concedit, ſic etiam vt propter illorum præſentiam, nec in itinere, aut quocunque locorum eundo, mouendo, aut redeundo, nec in ipſa ciuitate Tridentina diuinis officijs quouis modo ceſſetur. Et vt his peractis, vel non peractis, quandocunque ipſis libuerit, aut maiorum ſuorum mandato, & aſſenſu ad propria reuerti optabunt, aut aliquis eorum optabit, mox abſque vlla re nitentia, & occaſione, aut mora, ſaluis rebus eorum, & ſuorum pariter honore, & perſonis vice verſa poſſint iuxta beneplacitum libere, & ſecurè redire, de ſcientia tamen ab eadem Synodo deputandorum, vt tunc opportunè eorum ſecuritate abſque dolo, & fraude prouideatur. Vult etiam ſancta Synodus in hac publica fide ſaluoque conducto, omnes quaſcunque clauſulas includi, ac contineri, ac pro incluſis haberi, quæ pro plena, efficaci, & ſufficienti ſecuritate, in eundo ſtando, & redeundo, neceſſariæ, & opportunæ fuerint. illud etiam ad maiorem ſecuritatem, & pacis, ac conciliationis bonum exprimens, quod ſi quiſpiam, aut illorum aliqui ſiue in itinere, Tridentum veniendo, ſiue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme (quod abſit) egerint, aut commiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ, & aſſecurationis beneficium, eis conceſſum annullari, aut caſſari vult, & concedit, vt in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſis dumtaxat, & non ab alijs, condigna animaduerſione, cum emenda ſufficienti per partem ipſius Synodi meritò approbanda, & laudanda mox puniantur, illorum aſſecurationis forma, conditionibus, & modis omninò manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult, vt ſi quiſquam, vel aliqui ex ipſa Synodo, ſiue in itinere, aut manendo, aut redeundo aliquid enorme (quod abſit) egerint, aut commiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ, & aſſecurationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli, in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſa Synodo dumtaxat, & non alijs condigna animaduerſione, & emenda ſufficienti per partem Dominorum Germanorum Auguſtanæ confeſſionis, tunc hic præſentium merito laudanda, & approbanda, mox puniatur, præſenti aſſecurationis forma, conditionibus, & modis omninò manentibus illibatis. Vult præterea ipſa Synodus, quod liceat ipſis Ambaſſiatoribus, omnibus, & ſingulis toties, quoties cunque oppor-

tunum fuerit, ſeu neceſſarium ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandem, necnõ Nuncium, vel Nuncios ſuos ad quæcunque loca pro ſuis neceſſarijs negotijs ordinandis, liberè mittere, ſeu deſtinere, ac ipſos miſſos, ſeu deſtinatos, ſeu miſſum, & deſtinatum ſuſcipere toties quoties eis videbitur expedire, ita quod aliqui, vel aliquos per deputandos Concilij ſocientur, qui eorum ſecuritati prouideant, vel prouideat: qui quidem ſaluus conductus, & ſecuritas ſtare, ac durare debeat à tempore, & per tempus, quo in ipſius Synodi, & ſuorum tuitionis curam ipſos ſuſcipi contigerit, & vſque ad Tridentinum produci, ac toto tempore manſionis eorum ibidem, & rurſum, poſt ſufficientem audientiam habitam, ſpatio viginti dierum præmiſſo cum ipſi petierunt, aut Concilium habita huiuſmodi audientia ipſis receſſum indixerit à Tridentino vſque in quem quiſque elegerit ſibi locum tutum, Deo fauente reſtituet, dolo & fraude, prorſus excluſis. Quæ quidem omnia pro vniuerſis & ſingulis Chriſti fidelibus, pro omnibus Principibus tam Eccleſiaſticis, quàm ſecularibus quibuſcunque, atque omnibus alijs Eccleſiaſticis, & ſecularibus perſonis, cuiuſcunque ſtatus, & conditionis exiſtant, aut quocunque nomine cenſeantur, inuiolabiliter obſeruanda eſſe promittit, & bona fide ſpondet. Inſuper omni fraude, & dolo excluſis vera, & bona fide promittit ipſam Synodum, nullam vel manifeſtè, vel occultè occaſionem quæſituram, aut aliqua autoritate, potentia, iure, vel ſtatuto priuilegio legum, vel Canonum, aut quorumcunque Conciliorum præſertim Conſtantienſis, *a* & Senenſis, quacunque forma verborum expreſſa, in aliquod huius fidei publicæ, & pleniſsimæ aſſecurationis, ac publicæ, & liberæ audientiæ ipſis per ipſam Synodum conceſſæ, præiudicium, quouis modo vſuram, aut quemquam vti permiſſuram: quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quod ſi ſancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel ſuis, cuiuſcunque conditionis, vel ſtatus, aut præeminentiæ exiſtens, præſcriptæ aſſecurationis, & ſalui conductus formam, & modum in quocunque puncto, vel clauſula violauerit, (quod tamen auertere dignetur Omnipotens) & ſufficiens emenda non fuerit mox ſubſequuta, & ipſorum arbitrio meritò approbanda, & laudanda, habeant ipſam Synodum, & habere poterunt, incidiſſe in omnes pœnas, quas iure diuino, & humano, aut conſuetudine huiuſmodi ſaluorum conductuum, violatores

tores incurrere possunt, absque omni excusatione, aut quauis in hac parte contradictione.

De omnibus ad Concilium inuitandis.

SVPER CAPVT IIII.

a ¶ *Præsertim Constantiensis.* Concordat Concil. Constantien. sessi. 19. in cap. quod non obstantibus saluis conductibus.

¶ In Sessione decima sexta.

Suspenditur Concilium, vt meliori tempore prosequi valeat. Hoc dicit.

CAPVT V.

SAcrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata; præsidentibus in ea Reuerendissimis Dominis, Sebastiano Archiepiscopo Sipontino, & Aloysio Episcopo Veronensi, Apostolicis Nuncijs, tam eorum proprio, quàm reuerendissimi, & illustr. Domini Marcelli, tituli sancti Marcelli sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Crescentij Legati, ob aduersam eius grauissimā valetudinem absentis, nomine, non dubitat Christianis omnibus patere hoc Concilium œcumenicum Tridentinum, primò à Paulo fœl. rec. conuocatum, & collectum fuisse deinde à sanctissimo Domino nostro Iulio III. efflagitante Carolo Quinto Augustissimo Imperatore, ea præcipuè de causa fuisse restitutum, vt religionem in multis Orbis partibus, & præsertim in Germania, in diuersas opiniones miserabiliter distractam, in statum pristinum reuocaret, abusus, & mores Christianorum corruptissimos emendaret. Cùmque ad hoc agendum quamplurimi Patres, nulla laborum suorum, periculorumque habita ratione, è diuersis Regionibus alacriter confluxissent, resque strenuè, magno fidelium concursu, fœliciterque procederet, ac spes esset non leuis, illos Germanos, qui eas nouitates excitarant in Concilium venturos, sic animatos, vt veris Ecclesiæ rationibus vnanimiter acquiescerent, lux deniq; quædā rebus affulsisse videretur, caputque attollere inciperet profligata antea, & afflicta Respublica Christiana: ij repente tumultus, ea bella hostis generis humani versutia exarse-

exarſerunt, vt Concilium veluti hærere, ac ſuum curſum interrumpere ſatis commodè cogeretur, ſpeſque omnes vlterioris progreſſus hoc in tempore tolleretur: tantumque aberat, vt ſancta Synodus Chriſtianorum malis, & incommodis moderetur, vt multorum mentes, præter ſui anni ſententiam, irritaret potiùs, quàm placeret. Cùm igitur ipſa ſancta Synodus, omnia & præcipuè Germaniam, armis ardere, & diſcordijs videret, omnes ferè Epiſcopos Germanos, præſertim Principes Electores, ſuis conſultum, Eccleſijs è Concilio abijſſe decreuit tantæ neceſsitati non reluctari, & ad meliora tempora reticere, vt Patres, quod eis non agere non licèt ſuis ouibus proſpectum ad ſuas Eccleſias regredi valerent, ne diutiùs vtrobique inutili otio conterantur. Atque ita quoniam ſic temporum conditio tulit, huius œcumenici Concilij Tridentini progreſſum per biennium ſuſpendendum fore decernit, prout præſenti decreto ſuſpendit, ea tamen lege, vt ſi citius pacata res ſit, ac trãquillitas priſtina reuertatur, quod ſperat Dei optimi, maximi beneficio non longo forè ſpatio futurum ipſius Concilij progreſſus eodemmet tempore ſuam vim firmitatem, vigoremque habere cenſeatur: ſin autem (quod Deus auertat) peracto biennio prædicta legitima impedimenta non fuerint ſubmota, cum primum ceſſauerint, talis ſuſpenſio eo ipſo ſublata eſſe intelligatur, ac ſuus vigor, & robur Concilio ſit reſtitututum, & eſſe intelligatur, ſine alia noua Concilij Conuocatione, accedente ad hoc decretum conſenſu, & autoritate Sanctitatis ſuæ, & ſanctæ Sedis Apoſtolicæ. Interea tamen eadem ſancta Synodus exhortatur omnes Principes Chriſtianos, & omnes Prælatos, vt obſeruent, & reſpectiuè quatenus ad eos ſpectat obſeruare faciant in ſuis Regnis dominijs, & Eccleſijs omnia, & ſingula, quæ per hoc ſacrum œcumenicum Concilium fuerunt hactenus ſtatuta, & decreta.

¶ Item ſeſsione decima octaua.

Omnes, qui nobiſcum communionem non habent, vt ad Synodum veniãt inuitantur. Hoc dicit.

CAPVT VI.

VOniam ſancta Synodus ex corde optat, Deumque enixè rogat, quæ ad pacem ſunt Eccleſiæ, vt vniuerſi communem matrẽ in terris agnoſcentes, quæ quos peperit, obliuiſci non poteſt, vnanimes, vno ore glorificemus Deum

Deum, & Patrem Domini nostri Iesu Christi, per viscera misericordiæ eiusdem Dei & Domini nostri, omnes, qui nobiscum communionem non habent ad concordiam, & reconciliationem, & vt ad hanc sanctam Synodum veniant, inuitat atque hortatur, vtque charitatem (quod est vinculum perfectionis) amplectantur, pacemque Christi exultantem in cordibus suis præferant, in quam vocati sunt in vno corpore. Hanc ergò non humanam, sed Spiritus sancti vocem audientes, ne obdurent corda sua, sed in suo sensu non ambulantes, nec sibi placentes, ad tam piam, & salutarem matris suæ admonitionem excitentur, & conuertantur. Omnibus enim charitatis officijs sancta Synodus eos vt inuitat, ita complectetur.

¶ Eadem Sessione decima octaua.

Congregatio generalis potest fidem publicam concedere. Hoc dicit.

CAPVT VII.

INsuper eadem sancta Synodus decreuit, fidem publicam in Congregatione generali concedi posse, & eandem vim habituram eiusdemque roboris, & momenti futuram, ac si in publica sessione data & decreta fuisset.

¶ Eadem sessione decima octaua.

Saluus conductus concessus Germanicæ nationi in Congregatione Generali. Hoc dicit.

CAPVT OCTAVVM.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legatis, vniuersis fidem facit, quòd omnibus & singulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, Militaribus, popularibus, & alijs quibuscunque viris cuiuscunque status, & conditionis, aut qualitatis existant, Germanicæ Prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, ac alijs locis eiusdem, & omnibus alijs Ecclesiasticis, & secularibus, præsertim Augustanæ confessionis, personis, qui, aut quæ vna cum ipsis, ad hoc generale Concilium Tridentinum veniunt, aut mittentur, aut profecturi sunt, aut hucusque venerunt, quocunque nomine censeantur, aut valeant nū-

cupari: tenore præsentium publicam fidem, & plenissimam verissimamque securitatem, quam saluum conductum appellant liberè ad hanc ciuitatem Tridentinam veniendi, ibidemque manendi, standi, morandi, propinquandi, loquendi vna cum ipsa Synodo, de quibuscunque negotijs tractandi, examinandi, discutiendi, & omnia quæcunque ipsis libuerit, ac articulos quoslibet tam scripto, quàm verbo liberè offerendi, propalandi, eosque scripturis sacris, & Beatorum Patrum verbis, sententijs, & rationibus declarandi, astruendi, & persuadendi, & si opus fuerit etiam ad obiecta Concilij generalis respondendi, & cum his, qui à Concilio delecti fuerint, disputandi, aut charitatiuè absque omni impedimento conferendi opprobrijs, conuicijs, ac contumelijs penitùs semotis, & signanter quòd causæ controuersæ, secundùm sacram Scripturam, & Apostolorum traditiones probata Concilia Catholicæ Ecclesiæ consensum, & Sanctorum Patrum autoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur, illo etiam addito, vt Religionis prætextu, aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum minimè puniantur, impertitur, ac omninò concedit: sic etiam vt propter illorum præsentiam, nec in itinere, aut quocunque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa ciuitate Tridentina diuinis officijs quouis modo cessetur: vt vt his peractis, vel non peractis, quandocunque ipsis libuerit, aut maiorũ suorum mandato, & assensu ad propria reuerti optabunt, aut aliquis eorum optabit, mox absque vlla renitentia, & occasione, aut mora saluis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis vice versa, possint iuxta beneplacitum liberè, & securè redire, de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum, vt tunc opportunè eorum securitati absque dolo & fraude prouideatur. Vult etiam sancta Synodus in hac publica fide, saluoque conductu, omnes quascunque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo, necessarias, & opportunæ fuerint. Illud etiam ad maiorem securitatem, & pacis ac conciliationis bonum exprimens, quòd si quispiam, aut illorum aliqui, siue in itinere Tridentum veniendo, siue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme (quod absit) egerint, aut cõmiserint, quo posset huius fidei publicæ, & assecurationis beneficium eis concessum annullari, aut cassari, vult, & cõcedit, vt in huiusmodi facinore deprehensi ab ipsis dumtaxat, & non ab alijs condigna animaduersione cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi meritò approbanda, & laudanda,

mox

mox puniantur, illorum assecurationis forma, conditionibus, & modis omninò manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult, vt si quisquam vel aliquis ex ipsa Synodo, siue in itinere, aut manendo, aut redeũdo, aliquod enorme (quod absit) egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ, & assecurationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli, in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo dumtaxat, & non ab alijs condigna animaduersione, & emenda sufficienti per partem Dominorum Germanorum Augustanæ confessionis, tunc hic præsentium meritò laudanda, & approbanda mox puniatur, præsenti assecurationis forma, conditionibus, & modis omninò manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quod liceat ipsis Ambasiatoribus, omnibus & singulis, toties, quotiescunque opportunum fuerit, seu necessarium ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandem, necnon Nuncium, vel Nuncios suos, ad quæcunque loca pro suis necessarijs negotijs ordinandis libere mittere, seu destinare, ac ipsos missos, seu destinatos, seu missum, & destinatum suscipere toties, quoties ipsis videbitur expedire, ita quod aliqui, vel aliquis per deputandos Concilij socientur, qui eorum securitati prouideant, vel prouideat. Qui quidem saluus conductus. & securitas stare, ac durare debeat, à tempore, & per tempus, quo in ipsius Synodi, & suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & vsque ad Tridentum produci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem, & rursum, post sufficientem audientiam habitam spatio viginti dierum præmisso, cum ipsi petierint, aut Concilium habita huiusmodi audientia, ipsis recessum indixerit à Tridento, vsque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo fauente restituet, dolo, & fraude prorsus exclusis. Quæ quidem omnia, pro vniuersis, & singulis Christi fidelibus: pro omnibus Principibus, tam Ecclesiasticis, quàm secularibus, quibuscunque atque omnibus alijs Ecclesiasticis, & secularibus personis cuiuscunque status, & conditionis existant, aut quocunque nomine censeantur inuiolabiliter obseruanda esse, promittit, & bona fide spondet. Insuper omni fraude & dolo exclusis, vera & bona fide promittit ipsam Synodum nullam, vel manifestè, vel occultè occasionem quæsituram, aut aliqua autoritate, potentia, iure, vel statuto, priuilegio legum, vel Canonum, aut quorumcunque Conciliorum præsertim Constantiensis, & Senensis, quacunque forma verborũ expressa, in aliquod huius fidei publicæ, & plenissimæ

assecurationis, ac publicæ, & liberæ audientiæ ipsis per ipsam Synodum concessæ, præiudicium quouis modo vsuram, aut quemquam vti permissuram: quibus in hac parte pro hac vice, derogat. Quod si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis, cuiuscũque conditionis, vel status, aut præeminentiæ existens præscriptæ assecurationis, & salui conductus formam, & modum, in quocunque puncto, vel clausula violauerit (quod tamen auertere dignetur Omnipotens) & sufficiens emenda non fuerit mox subsequuta, & ipsorum arbitrio merito approbanda, & laudanda, habeant ipsam Synodum, & habere poterunt incidisse in omnes pœnas, quas iure diuino & humano, aut consuetudine, huiusmodi saluorum conductuũ violatores incurrere possunt, absque omni excusatione, aut quauis in hac parte contradictione.

¶ Eadem sessione decima octaua.

Extenditur saluus conductus prædictus ad alias nationes. H. d.

CAPVT NONVM.

SAcrosancta Synodus in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis delatere Legatis, omnibus, & singulis alijs, qui nobiscum in his, quæ sunt fidei, communionem non habent ex quibuscunque Regnis, nationibus, prouincijs, ciuitatibus, ac locis, in quibus publicè, & impunè prædicatur, vel docetur, siue creditur contrarium eius, quod sancta Romana sentit Ecclesia dat fidem publicam, siue saluum conductum sub eadem forma, & eisdem verbis, quibus datur Germanis.

De

De Reliquijs, & veneratione Sanctorum,

TITVLVS QVARTVS.

¶ In sessione vigesima quinta Conci. Trid. decreto de inuoc. &c.

Concionatores instruere debent plebem de vtili, & pia Sanctorum, & Reliquiarum, & Imaginum veneratione. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

MAndat sancta Synodus omnibus Episcopis, & cæteris docendi munus, curamque sustinentibus, vt iuxta Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ vsum, à primæuis Christianæ Religionis temporibus receptum Sanctorumque Patrum consensionem, & sacrorum Conciliorum decreta in primis de Sanctorum intercessione, inuocatione, Reliquiarum honore, & legitimo imaginum vsu fideles diligenter instruant, docentes eos, Sanctos vna cum Christo regnantes, orationes suas pro hominibus Deo offerre: bonum atque vtile esse suppliciter eos inuocare: & ob beneficia impetranda à Deo per Filium eius IESVM Christum Dominum nostrum, qui solus noster Redemptor, & Saluator est, ad eorum orationes opem auxiliumque confugere. Illos verò, qui negant Sanctos æterna fœlitate in cœlo fruentes inuocandos esse; aut qui asserunt, vel illos pro hominibus non orare, vel eorum, vt pro nobis etiam singulis orent, inuocationem esse idolatriam, vel pugnare cum verbo Dei; aduersariqúe honori vnius mediatoris Dei, & hominum IESV Christi, vel stultum esse in cœlo regnantibus, voce, vel mente supplicare: impiè sentire.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. in decre. de inuocatio. &c.

Damnantur asserentes veneration̄em Sanctorum Reliquijs non deberi. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

SAnctorum Martyrum, & aliorum cum Chriſto viuentium ſancta corpora, quæ viua membra fuerunt Chriſti, & templum Spiritus ſancti, ab ipſo ad æternam vitam ſuſcitanda, & glorificanda, à fidelibus venerãda ſunt, per quæ multa beneficia à Deo hominibus præſtantur. Ita vt affirmantes Sanctorum Reliquijs venerationem, atque honorem non deberi; vel eas aliaſque ſacra monumenta à fidelibus inutiliter honorari, atque eorum opis impetrandæ cauſa Sanctorum memorias fruſtrà frequentari; omninò damnandi ſunt prout iam pridem eos damnauit, & nunc etiam damnat Eccleſia.

¶ Eadem ſeſſione vigeſima quinta. in decret. de inuoc. &c.

Sacris imaginibus honor, & reuerentia exhibẽri debet. H. d.

CAPVT III.

IMagines Chriſti, Deiparæ Virginis, & aliorum Sanctorum, in templis præſertim habendas, & retinendas doceant Epiſcopi, eiſque debitum honorem, & venerationem impertiendam, nõ quod credatur ineſſe aliqua in ijs diuinitas, vel virtus propter quam ſint colendæ, vel quòd ab eis ſit aliquid petendum, vel quod fiducia in imaginibus ſit figenda; veluti olim fiebat à gentibus, quæ in idolis ſpem ſuam collocabant; ſed quoniam honos, qui eis exhibetur, refertur ad prototypa, quæ illæ repræſentant; ita vt per imagines, quas oſculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Chriſtum adoremus; & Sãctos quorum illæ ſimilitudinem gerunt, veneremur. Id quod Conciliorum, præſertim verò ſecundæ Nicænæ Synodi decretis, *a* contra imaginum oppugnatores eſt ſanctum.

De Reliquijs & veneratione Sanctorum.

SVPER CAPVT TERTIVM.

a ¶ *Secundæ Nicænæ Synodi decretis.* Vt habetur in Concil. II. Nicæno, actione tertia.

¶ Ea-

¶ Eadem sessione vigesima quinta. in decret. de inuocatio. &c.

Picturis eruditur populus, & excitatur ad pietatem colendam. H. d.

CAPVT IIII.

ILlud diligenter doceant Episcopi, per historias mysteriorũ nostræ redemptionis, picturis, vel alijs similitudinibus expressas, eruditi, & cõfirmari populum in articulis fidei commemorandis, & assiduè recolendis: tùm verò ex omnibus sacris imaginibus magnum fructum percipi, non solùm, quia admonetur populus beneficiorum, & munerum, quæ à Christo sibi collata sunt: sed etiam, quia Dei per Sanctos miracula, & salutaria exempla oculis fidelium subijciuntur, vt pro ijs Deo gratias agant, ad Sanctorumque imitationem vitam, moresque suos componant, excitenturque ad adorandum, ac diligendum Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut senserit, anathema sit.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. in decre. de inuocat &c.

In imaginum veneratione vehementer cauere debet omnis occasio erroris. Hoc dicit.

CAPVT V.

IN sanctas & salutares imaginum obseruationes, si qui abusus irrepserint, eos prorsus aboleri, sancta Synodus vehementer cupit: ita vt nullæ falsi dogmatis imagines, & rudibus periculosi erroris occasionem præbentes statuantur. Quod si aliquando historias, & narrationes sacræ Scripturæ, cum id indoctæ plebi expediet, exprimi, & figurari contigerit; doceatur populus, non propterea diuinitatem figurari, quasi corporeis oculis cõspici, vel coloribus aut figuris exprimi possit.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. in decret. de inuocat. &c.

Superstitio, & turpis quæstus, seu lasciuia maximè in sacrorum veneratione vitari debet. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT VI.

Mnis superstitio in Sanctorum inuocatione, Reliquiarum veneratione, & imaginum sacro vsu tollatur: omnis turpis quæstus eliminetur: omnis denique lasciuia vitetur, ita vt procaci venustate imagines non pingantur, nec ornentur, & Sanctorum celebratione, ac Reliquiarum visitatione homines ad comessationes, atque ebrietates non abutantur; quasi festi dies in honorem Sanctorum per luxum, ac lasciuiam agantur. Et tanta circa hæc diligentia, & cura ab Episcopis adhibeatur, vt nihil inordinatum, aut præposterè, & tumultuariè accommodatum, nihil profanum, nihilq; inhonestum appareat; cum domum Dei deceat sanctitudo. *b*

SVPER CAPVT VI.

b ¶ *Cum domum Dei deceat sanctitudo.* Concordat illud Psal. 62. *Domum tuam Domine decet sanctitudo* & tex. in cap. decrat, de immuni. Ecclesiarum. in 6.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. in decre. de inuoca. &c.

Non licet insolitam ponere imaginem, seu noua admittere miracula, vel Reliquias, nisi Episcopo approbante. Hoc dicit.

CAPVT VII.

Tatuit sancta Synodus, nemini licere vllo in loco, vel Ecclesia, etiam quomodolibet exempta, vllam insolitam ponere, vel ponendam curare imaginem, nisi ab Episcopo approbata fuerit: nulla etiam admittenda esse noua miracula, nec nouas reliquias recipiendas, *c* nisi eadem recognoscente, & approbante Episcopo: qui simul atque de ijs aliquid compertum habuerit, adhibitis in consilium Theologis, & alijs pijs viris, ea faciat, quæ veritati, & pietati consentanea iudicauerit. Quod si aliquis dubius, aut difficilis abusus sit extirpandus, vel omnino aliqua de his rebus grauior quæstio incidat; Episcopus antequam controuersiam dirimat, Metropolitani, & Comprouincialium Episcoporum in Concilio Prouinciali sententiam expetat: ita tamen vt nihil inconsulto sanctissimo Romano Pontifice nouum, aut in Ecclesia hactenus inusitatum decernatur.

S V-

SVPER CAPVT VII.

e ¶ *Nec nouas Reliquias recipiendas.* Declar. Cardin. Sic Sanctorum Reliquiæ antiquæ habendæ ſunt in illa veneratione, qua hactenus fuerunt: ſi verò ſunt nouæ, Epiſcopus ſeruet hoc decretum.

De immunitate Eccleſiarum, cœmiterij, & rerum ad eas pertinentium.

TITVLVS QVINTVS.

¶ In ſeſſione vigeſima quinta Conc. Trid. cap. 20. de reform.

Eccleſiæ, & perſonarum Eccleſiaſticarum immunitas non debet vlla ratione violari. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

CVpiens ſancta Synodus Eccleſiaſticam diſciplinam in Chriſtiano populo, non ſolùm reſtitui, ſed etiam perpetuò ſartam tectam à quibuſcunque impedimentis conſeruari, præterea, quæ de Eccleſiaſticis perſonis conſtituit; ſeculares quoque Principes officij ſui admonendos eſſe cenſuit, confidens eos, vt Catholicos, quos Deus ſanctæ fidei, Eccleſiæque protectores eſſe voluit, ius ſuum Eccleſiæ reſtitui non tantùm eſſe conceſſuros, ſed etiam ſubditos ſuos omnes ad debitam erga clerum, parochos, & ſuperiores ordines reuerentiam reuocaturos, *a* nec permiſſuros, vt officiales, aut inferiores magiſtratus Eccleſiæ, & perſonarum Eccleſiaſticarum immunitatem Dei ordinatione, & canonicis ſanctionibus conſtitutam aliquo cupiditatis ſtudio, ſeu inconſideratione aliqua violent: ſed vna cum ipſis Principibus debitam ſacris Summorum Pontificum, & Conciliorum conſtitutionibus obſeruantiam præſtent.

De immunitate Eccleſiarum.

SVPER CAPVT PRIMVM.

4 ¶ *Superiores ordines reuerentiam reuocaturos.* Concordat text. in

cap. Concilia. §. hinc. 17. distinctio. cap. quis dubitet. cap. duo sunt, & cap. fina. 96. distinct.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. cap. 20. de refor.

Apostolicæ sanctiones in fauorem libertatis Ecclesiasticæ debent ab omnibus obseruari. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

DEcernit sancta Synodus, & præcipit, *b* sacros Canones, & Concilia generalia omnia, necnon aliàs Apostolicas sanctiones in fauorem Ecclesiasticarum personarum libertatis Ecclesiasticæ, & contra eius violatores editas, quæ omnia præsenti etiã decreto innouat, exactè ab omnibus obseruari debere.

SVPER CAPVT II.

b ¶ *Et præcipit.* Concordat tex. in c. peruenit. 86. d. c. si quis suadente. 17. q. 4. toto tit. de immun. Eccles. c. quamquam. de censi. in 6. c. fœlicis. de pœn. in 6. Conc. Ticin. vers. statuimus, & vers. sancimus. Conc. Aquisgran. c. 9. Conc. Later. sub Leo. X. sess. 9. & 10.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. cap. 20. de reform.

Superiores Principes tenentur animaduertere in eos, qui quoquo modo Ecclesiasticam libertatem impediunt. Hoc dicit.

CAPVT III.

SAncta Synodus admonet Imperatorem, Reges, Respublicas, Principes, & omnes & singulos cuiuscunque status, & dignitatis extiterint, vt quo largiùs bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eò sanctiùs, quæ Ecclesiastici iuris sunt, tanquam Dei præcipua eiusque patrocinio tecta venerentur; nec abvllis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, aliisve Dominis temporalibus, seu Magistratibus, maximèque ministris ipsorum Principum lædi patiantur: sed seuerè in eos, qui illius libertatem immunitatem, atque iurisdictionem impediunt, animaduertant: quibus etiam ipsimet exemplo, ad pietatem, religionem, Ecclesiarumque protectionem, existant, imitantes anteriores optimos, religiosissimosq; Principes, *c* qui res Ecclesiæ suæ in primis autoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum iniuria vendicarunt.

Adeò

Adeòque ea in re quisque officium suum sedulò præstet, quo cultu diuinus deuotè exerceri, & Prælati cæteriqúe clerici in residentijs & officijs suis, quieti & sine impedimentis, cum fructu & ædificatione populi permanere valeant.

SVPER CAPVT III.

c ¶ *Religiosissimosque Principes.* Concordat tex. in cap. Valentinianus. 63. d. cap. Ecclesiæ. in fin. 78. d. c. Constantinus, & c. vlt. 96. d.

De Religiosis domibus vt Episcopo sint subiectæ.

TITVLVS SEXTVS.

¶ In sessione septima Conci. Trid. cap. 15. de reform.

Cura Hospitalium pertinet ad Ordinarios. H. d.

CAPVT PRIMVM.

CVrent Ordinarij, vt Hospitalia quæcunque à suis administratoribus, quocunque illi nomine censeantur, etiam quomodolibet exemptis, fideliter & diligenter gubernentur *a* constitutionis Concilij Vienensis, *b* quæ incipit, *Quia contingit*, forma seruata. Quam quidem constitutionem sancta Synodus innouandam duxit, & innouat cum derogationibus in ea contentis.

De Religiosis Domibus.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Fideliter, & diligenter gubernentur.* Declar. Card. Quia curare debent Episcopi, vt Hospitalia à suis administratoribus, quomodolibet exemptis, diligenter, ac fideliter gubernentur, dubium non est, quin illorũ visitationẽ instituere debent, vt per illam cognoscere possint, quæ facere debebant administratores Hospitaliũ, & cõfraternitatũ.

b ¶ *Constitutionis Concilij Vienensis.* Hæc cõstitutio habetur in cle. 2. eod. tit. vide illã ingloss. sup. c. quia ad Collegij. 10. de Magistris, verb. *Concilij Vienensis.*

¶ Item Sessione vigesima secunda. c. 8. de refor.

Episcopi ius habent visitandi vniuersa pia loca, & alia quæcunque ad Dei cultum instituta, demptis scholis, quæ sub Regum immediata protectione consistunt. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

HAbeant Episcopi ius visitandi Hospitalia, *c* Collegia quæcunque, ac Confraternitates laicorum, *d* etiam quas Scholas, siue quocunque alio nomine vocant: non tamen, quæ sub Regum immediata protectione sunt, sine eorum licentia: eleemosynas Montis Pietatis, siue Charitatis, & pia loca omnia, quomodocunque nuncupentur etiam si prædictorum locorum cura ad laicos *e* pertineat, atque eadem pia loca *f* exemptionis priuilegio *g* sint munita, ac omnia, quæ ad Dei cultum, aut animarum salutem, seu pauperes sustentandos instituta sunt, ipsi ex officio suo iuxta sacrorum Canonum statuta *h* cognoscant, & exequantur, *i* non obstantibus *k* quacunque consuetudine, etiam immemorabili, priuilegio *l* aut statuto *m*

SVPER CAPVT SECVNDVM.

c ¶ *Habeant ius visitandi Hospitalia.* Declar. Card. Licet autem hoc decretum concedat facultatem Episcopis visitandi Hospitalia, & cætera pia loca, non probat tamen, quin & iudices seculares eadem visitare possint, si hoc eis aliàs legitimè. ¶ An stante prohibitione in fundatione Hospitalis, quod Ordinarius non possit se intromittere in eius visitatione, possit Ordinarius vigore præsentis cap. dictum Hospitale visitare? Congregatio censuit, non posse. ¶ Congregatio censuit, Ordinarium posse visitare Hospitale priuatum ex hoc decreto corrigere, & reformare, in his tantùm, quæ ad obseruandam voluntatem fundatorum pertinet, & ex alio decreto sess. 22. cap. 9. autem habere exigendi rationem ab administratoribus ipsius Hospitalis, vna tamen cum illis deputatis, quibus ex cõsuetudine ratio reddenda est. Ordinarius non habet autoritatem visitandi Hospitalia, neque Confraternitates, quæ à laicis regũntur, nisi in casibus à iure expressis: caput autem, hoc intelligitur, & habet locum tantùm in casibus à iure communi permissis; licet autem Ordinario ab eis rationem administrationis exigere nulla habita ratione iuris communis, sed seruata

tantùm

tantùm huius cap. diſpoſitione; Ordinarius Hoſpitalia etiam priuata viſitare, & corrigere poteſt, in his tantùm, quæ pertinent ad obſeruationem voluntatis fundatoris. ¶ Hoſpitalia etiam vnita, in quibus Eccleſiæ ſunt, vbi aſsiduè diuina officia celebrentur, & bona eorum, & earum non ſunt diſtincta, debent ab Ordinarijs viſitari.

d ¶ *Confraternitates laicorum.* Deciſ. Card. 210. Epiſcopus poteſt viſitare Confraternitates perſonarum ſecularium in Eccleſijs Regularium exemptorum exiſtentes, non autem eorum capellas, vel altaria, quæ intra eaſdem Eccleſias conſiſtunt. ¶ Item declar. Card. Epiſcopus poteſt viſitare capellas Confraternitatū laicorum in Eccleſijs Regularium erectas, & cogere adminiſtratores, quæ ſub Regum immediata protectione ſunt. Ex an in exceptione, qua hic excipiantur Hoſpitalia, quæ ſub Regum immediata protectione ſunt, vt ſine eorum licentia non poſsint ab Epiſcopis viſitari, comprehendantur omnia Hoſpitalia, quæ ſunt in eorum ditionibus, & Regnis? Congregatio cenſuit, non comprehendi Hoſpitalia, niſi, quæ expreſsè reperiuntur ſub Regum protectione. Congregatio cenſuit, ſi Epiſcopo Hoſpitale aliquod viſitare volenti iuxta hoc cap. opponatur exceptio, quod ſub immediata Regum protectione exiſtat, vtique non ad ſecularem iudicem, ſed ad ipſummet Epiſcopū talis exceptionis cognitionem, & diffinitionem pertinere.

e ¶ *Cura ad laicos.* Decla. Card. Hoſpitalia licet à laicis miniſtrentur, & ſint ſub protectione Ducum, ſi alàs Eccleſiaſtica erant, poſſunt ab Ordinarijs viſitari, & poteſt Epiſcopus in eis exequi, quæ in hoc decreto continentur. ¶ Congregatio cenſuit, Epiſcopum viſitare poſſe omnia Hoſpitalia, & pia loca, quocunque nomine nuncupentur, etiam ſi ſint priuata laicorum, & corrigere, & reformare in caſibus à iure conceſsis, nempè ob negligentiam, vel dilapidationem bonorū, vtque teſtatoris voluntas ſeruetur iuxta hoc decretum.

f ¶ *Eadem pia loca.* Declar. Card. Etiam ſi ſint priuata. ¶ Illuſtriſ. & reuerendiſsimus Dominus Epiſcopus Abulenſis, nuper volens viſitare quoddam Hoſpitale de Olmedo, à laicis ibi fundatum, necnō capellanias in eo exiſtentes, fuit impeditus à Religioſis ſancti Hieronymi, prætendentibus ad eos dicti Hoſpitalis adminiſtrationē ſpectare, ad quorum inſtantiam, proceſſus ad ſeculares iudices delatus fuit; quo tamen non obſtante, Epiſcopus prætendit rigore huius cap. dictū Hoſpitale viſitare poſſe, & ita ſupplicatur declarari, etiam ſi dictus Prior à fundatione fuerit patronus inſtitutus. Congregatio Cō-

cilij censuit ex decreto huius cap. Episcopum posse visitare, nisi aliter cautum sit in fundatione. ¶ Et licet prædictus Prior instaret attentis verbis, in fine dictæ declarationis, tamen, quia verba institutionis dicti Hospitalis, & iuris patronatus erant huiusmodi videlicet: item rogo & peto in gratiam, & eleemosynam, & propter seruitium Domini nostri, à domino Priore nunc temporis Beatæ Mariæ della Mezza Vada Ordinis sancti Hieronymi, vt tempore meæ migrationis ab hac præsenti vita, & ab eius successoribus pro tempore, & in perpetuum exeuntibus, in dicto Monasterio sint patroni dicti Hospitalis, quod ita fundo, & relinquo fundatum, quos ego nomino in tales patronos succesiuè, vnum post alium, ita vt Prior pro tempore dicti Monasterij patronatus dicti mei Hospitalis, quod ita fundaui, vt illud visitet, & in eo prouidere debeat, quidquid ei videbitur conuenire, pro illius sustentatione, in quantum sufficient redditus, quos ego relinquo dicto Hospitali, adeo, quod dictus patronus apponat personam fidelem, & bonæ conscientiæ, quæ locare debeat hæreditates & bona per me dicto Hospitali relicta, exigatq; eorum redditus, eosque iustè & sincerè exponat in sustentationem ipsius Hospitalis, & illius manutentionem, & personarum, & operũ sibi benè iussarum, prout redditus per me relicti sufficient dante dicto patrono tali personæ pro eius labore ex redditibus dicti Hospitalis, quod sibi videbitur mereri; dictusque patronus singulo anno recipiat computatum dictorum introitum, & visitet capellam, & sciat, an Missæ illius, quas ego instituo, celebrentur, & exigat pœnas à Clericis, & capitulo huius oppidi de Olmedo, si eas incurrerint ob non celebrationem dictarum Missarum, virtute & vigore horum verborum, siue clausulæ prædictæ iuris patronatus, & testamẽti, quia in prædicta fundatione non fuit cautum, vt Episcopus nullatenus se intromittat? Congregatio Concilij respondit, nõ benè instare, quia fundatio, quæ producitur, non excludit Episcopum à visitatione.

g ¶ *Exemptionis priuilegio.* Declar. Card. Si loca pia in eorum fundatione exempta facta fuissent ab Ordinario, per hoc decretum nihil est eis derogatum.

h ¶ *Iuxta sacrorũ Canonũ statuta.* Conc. tex. in c. tua. c. Ioãnes. de testa.

i ¶ *Cognoscant & exequantur.* Declar. Cardin. Congregatio censuit Episcopum habere votum absoluendi, & condemnandi cæteris deputatis, & illius votum connumerari debere cum voto cæterorum, quorum maior pars votorum condemnat, vel absoluit.

k ¶ *Non*

k ¶ *Non obstantibus.* Declar. Card. Non obstat, quòd videatur hęc facultas à iure data Episcopis. c. tua. & c. communis. de testibus: & ita Concilium sustulisse eam habentibus ex consuetudine, vel priuilegio, nam etiam de iure potest competere inferioribus Prælatis, quia hoc est officium necessariù, & potiùs dicitur onus, quàm honor.

l ¶ *Priuilegio.* Declar. Card. Nec obstat, quod, qui debēt persoluere aliquod Legatū, sint officiales S. Antonij, vel Inquisitionis, & ideò exempti à iurisdictione Ordinarij, vel professores in aliqua Vniuersitate ratione literarum conseruatoriarum, quæ eximunt à iurisdictione Ordinaria, non autem delegata à Sede Apostolica, vt hîc.

m ¶ *Ant statuto.* Decl. Card. Concilium hic non sustulit fundationē, quare quando in fundatione cautum est, vt non possit visitari ab Ordinario, Ordinarius ex hoc decreto non poterit visitare. Congregatio censuit, executionem aduersus administratores condēnatos iuxta hoc decretum, siue soli Ordinario reddita fuerit ratio, siue vna cum alijs deputatis ad ipsummet Ordinariū spectare. ¶ Congregatio censuit, decretū hoc debere habere locū etiam extra visitationē, & in casibus à iure nō expressis, & licet Episcopis exigere rationem ab administratoribus etiam locorum merè laicorum, & priuatorum, generaliter sine vlla distinctione, & quando ex priuilegio, vel consuetudine, vel aliqua alia constitutione alijs reddenda, nisi in fundatione aliter cautū esset, nempè quòd rationes, nec Ordinario reddendæ essent. ¶ Congregatio censuit, Ordinarium ex hoc cap. posse ab administratoribus Hospitalium, aliorumque piorum locorum rationem administrationis exigere, donec coram Ordinario eodem doctum fuerit de institutione, in qua secùs expressè cautum sit. ¶ Præsuppositā consuetudine potest proprius Sacerdos Hospitalis pauperibus ibi degentibus Sacramenta ministrare, ibique eosdem sepelire, absque interuentu parochi dummodò Sacerdos Hospitalis ab Ordinario sit approbatus.

¶ Eadem sessione vigesima secunda cap. 9. de reform.

Piorum locorum seu Confraternitatum administratores tenentur singulis annis reddere rationem Ordinario, nisi secùs ab institutoribus cautum sit. Hoc dicit.

CAPVT TERTIVM.

ADministratores, *n* tam Ecclesiastici, quā laici, fabricæ cuiusus Ecclesiæ *o* etiā Cathedralis, Hospitalis *p* cōfraternitatis, eleemosynæ Montis Pietatis, & quorūcunque piorū locorum

rum *q* ſingulis annis teneantur reddere rationem adminiſtrationis Ordinario, conſuetudinibus, & priuilegijs quibuſcunque in contrarium ſublatis, niſi ſecùs fortè in inſtitutione, *r* & ordinatione talis Eccleſiæ, ſeu fabricæ expreſsè cautum eſſet. Quod ſi ex conſuetudine, *ſ* aut priuilegio, aut ex conſtitutione aliqua loci, alijs ad id deputatis ratio reddenda eſſet, tunc cum ijs adhibeatur etiam Ordinarius: *t* & aliter factæ liberationes dictis adminiſtratoribus minimè ſuffragentur. *u*

SVPER CAPVT III.

u ¶ *Adminiſtratores.* Declar. Card. Regulariter de omnibus locis pijs Epiſcopo eſt reddenda ratio ab adminiſtratoribus, ſiue ea ſint publica, ſiue priuata. Eccleſia, vel laicalia loca, aut pia vniuerſitatum non ſunt obnoxia redditioni rationum Ordinario, ſub hoc decreto non comprehenduntur Abbates præpoſitæ, & Abbatiſſæ vitam Regularem ducentes. ¶ Adminiſtratores Monaſteriorum de illis rationem Ordinario reddere non tenentur. ¶ Extra viſitationem non habet locum hoc decretum. ¶ Hoc decretum habet locum in caſibus etiã in iure non conceſsis.

t ¶ *Fabrica cuiuſuis Eccleſiæ.* Declar. Card. Ratio ſumptuum fabricæ cuiuſuis Eccleſiæ eſt reddenda Epiſcopis Ordinarijs, niſi aliter in inſtitutione eiuſdem fabricæ ſtatutũ ſit. ¶ Quoad reddendam rationem adminiſtrationis fabricæ Eccleſiæ Cathedralis, Ordinario, niſi conſtet ex inſtitutis, & ordinationibus eius, non poſſe Ordinarium ſe intromittere, teneantur Capitulum, & Canonici eam reddere.

p ¶ *Hoſpitalia.* Declar. Cardin. Etiam ſi eſſent vnita. ¶ Adminiſtratores Hoſpitalium debent Epiſcopo reddere rationem adminiſtrationis ſuæ, & ſi conſuetudine, priuilegio, & inſtitutione aliqua perſonis alijs ad id officium electis ratio eſſet reddenda prædictæ adminiſtrationis, reddenda tamen Ordinario cum interuentu dictorum electorum.

q ¶ *Quorumcunque piorum locorum.* Declar. Cardin. Adminiſtratores piorum locorum etiam exemptorum nullam rationem reddentes, poſthac eam Epiſcopo reddere debent: quod ſi alijs reddere ſolent, cum illis tamen præſentialiter adhibendus eſt Epiſcopus, qui quoties in dicto actu ad rationem computatorum adhibetur, in condemnatione, vel abſolutione adminiſtratorum vnicum votum habet. ¶ Loca etiam pia vniuerſitatum non ſunt iſti redditioni rationum Ordinario

obnoxia.

obnoxia. ¶ An Ordinarius debeat interesse redditioni computatorum Hospitalis, perpetuo vnitifabricæ Cathedralis, licet habeat votum in actu absoluendi, vel condemnandi? An verò satis sit, ad celebrationem rei assistere, etiam si dissentiat? Congregatio censuit, Episcopum ita habere votum. ¶ An votum suum debeat numerari cum alijs, ita vt maior pars votorum absoluat, aut condemnet: an verò requiratur omninò votum Ordinarij ad condemnandum, & absoluendum, etiam si maior pars deputatorum esset in contrario voto? Congregatio censuit, votum Episcopi sic accipiendum, consuetudinibus, & priuilegijs etiam immemorabilibus, & vt hæc derogatio aliquid operetur. Clem. enim, quia contingit. de Religio. domib. sustulit consuetudinem, & priuilegia. Et ita censuit Congregatio in vna Cordubensi.

r ¶ *Nisi secùs fortè in institutione.* Declar. Card. Verba hæc, *nisi secùs fortè in institutione, & ordinatione tali Ecclesiæ, seu fabricæ expressè cautum esset*: intelliguntur habere locum in Hospitali, quod cum tali conditione institutum est, scilicèt, vt non teneantur administratores Ordinario reddere rationem. ¶ Nam si in fundatione fuerunt expressè exempta Ordinarijs, tunc non poterit Ordinarius visitare etiã virtute huius decreti, per quod nihil est eis derogatum.

s ¶ *Quod si ex consuetudine.* Declar. Card. Tam Hospitalibus Ecclesiasticis, quàm priuatis.

t ¶ *Adhibeatur etiam Ordinarius.* Declar. Cardin. Qui habebit votum prout alij, & tanquam votum vnius connumerabitur. ¶ Ordinarius habet votum in illo absoluendo, & condemnando, sicuti cæteri deputati, & eius votum debet numerari cum alijs, ita vt maior pars votorum absoluat, aut condemnet. ¶ Cumque debet interuenire illis statutis diebus, ex consuetudine, aut priuilegio, vel constitutione reddenda est ratio, dummodò singulis annis id fiat.

u ¶ *Minimè suffragentur.* Decis. Card. 50. Congregatio Concilij censuit, nec Episcopum, nec Capitulum debere exigere rationem redditionis administrationis, tempore, quo recitantur horæ Canonicæ, & diuinæ celebrantur. Item non posse parochos recipere aliquid etiam à sponte dantibus pro administratione Sacramentorum: pro eleemosyna autem, quod sponte offeretur, posse accipere.

¶ Item seſsione vigeſima quinta. cap. 8. de reform.

Adminiſtratores Hoſpitalium teneantur obſeruare conſtitutionem ſuper hoc editam in Concilio Vienenſi. Hoc dicit.

CAPVT IIII.

ALlis, qui Hoſpitalia vulgò nuncupata, ſeu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorum, ſenum, pauperûmve vſum præcipuè inſtituta, in commendam, *a* adminiſtrationem aut quemcunque titulum, aut etiam Eccleſijs ſuis vnita obtinent: vel ſi Eccleſiæ parochiales, Hoſpitalibus fortè vnitæ, aut in Hoſpitalia erectæ, earumque patronis in adminiſtrationem conceſſæ ſint præcipit omninò ſancta Synodus, vt impoſitum illis onus, officiúmve adminiſtrent, atque hoſpitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis, actu exerceant, iuxta conſtitutionem Concilij Vienenſis, *b* alias in hac eadem Synodo, ſub fœlic. recor. Paulo III. innouatam, quæ incipit: *Quia contingit.*

SVPER CAPVT IIII.

a. ¶ *In commendam.* Declar. Card. Hoſpitalia ob rationabilem cauſam quandoque à Sede Apoſtolica ad quatuor menſes tantùmmodò commendantur, cum clauſula, quòd omnes fructus in vſus pauperum conuertantur. ¶ Petenti Cardinali de Piſis, vt Hoſpitale Placentinum vacans morte eius familiaris ſibi ſolùm ad ſex menſes commendetur. Congregatio cenſuit, dandum, & cuſtodiendum, ad quatuor menſes per breue, vt poſteà de idoneo viro prouideatur ex hoc decreto, modò ipſe nullum inde fructum percipiat, ſed omnes in vſum Hoſpitalis conuertat. ¶ Vltra triennium Congregatio cenſuit, comprehendi Hoſpitale, cuius à 300. annis citrà collatio, & inſtitutio in perpetuum titulum dari conſueuit, quia Concilium excipit vnum caſum dumtaxat, quando aliter in fundatione cautum non eſt.

b ¶ *Conſtitutionem Concilij Vienenſis.* Hæc cõſtitutio habetur in Cle. 2. eod. tit, & innouatur in c. 1. ſup. eod. Vide illam ſup. in glo. c. qui ad Collegij. 10. de Magiſt. verb. *Concilij Vienenſis.*

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quinta. cap. 8. de reform.

Fructus reſidui Hoſpitalium debent in alium pium vſum arbitrio Ordinarij conuerti, ſeruata in primis eorum inſtitutione. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT V.

I Hospitalia ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum personarum genus suscipiendum fuerint institura, nec in loco vbi sunt dicta Hospitalia, similes personæ, aut perpaucæ, reperiantur; mandat adhuc sancta Synodus, vt fructus illorum in alium pium vsum, qui eorum institutioni proximior sit, ac pro loco & tempore vtiliorconuertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum v superitiores sint, per ipsum deligendis, magis expedire visum fuerit, nisi aliter forte, etiam in hunc euentum in eorum fundatione, aut institutione fuerit expressum: quo casu, quod ordinatum fuit obseruari curet Episcopus, aut si id non possit, ipse prout suprà vtiliter prouideat.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. cap. 8. de refor.

Si hospitalitatis munus administratores obire cessauerint, possunt priuari administratione, quæ vni & eidem personæ non debet committi vltra triennium. Hoc dicit.

CAPVT VI.

I omnes & singuli cuiuscunque Ordinis, & Religionis, & dignitatis, etiam si laici fuerint, qui administratio nem Hospitalium habent, non tamen Regularibus subiecti, vbi viget Regularis obseruantia ab Ordinatione niti, hospitalitatis munus, adhibitis omnibus, ad quæ tenẽtur necessarijs re ipsa obire cessauerint, non solùm per ecclesiasticas censuras, & alia iuris remedia ad id compelli possint, sed etiã Hospitalis ipsius administratione, curáve perpetuò priuari possint, alijq; eorum loco ab ijs, ad quos spectabit, substituantur. Et prædicti nihilominus etiam ad fructuum restitutionem, quos contra ipsorum Hospitalium institutionem perceperunt, quæ nulla eis remissione, aut cõpositione indulgeatur, in foro conscientiæ teneantur. Nec administratio, seu gubernatio huiusmodi laicorum vni & eidem personæ vltra triennium deinceps committatur, nisi aliter in fundatione cautum reperiatur. Non obstante (quoad omnia suprà dicta) quacunq; vnione, exemptione, & consuetudine in contrarium, etiam immemorabili, seu priuilegio, aut indultis quibuscunque.

De Eccleſijs ædificandis, vel reparandis.

TITVLVS SEPTIMVS.

¶ In ſeſsione vigeſima prima. Conc. Trid. cap. 4. de reformat.

Epiſcopi interdum nouas parochias, etiam inuitis Rectoribus erigere poſſunt. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

IN ijs Eccleſijs, in quibus ob locorum diſtantiam, *a* ſiue difficultatem, parochiani ſine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda accedere nō poſſunt, nouas parochias, *b* etiam inuitis Rectoribus, iuxta formam conſtitutionis Alexandri Tertij, *c* quæ incipit, *Ad audientiam.* Epiſcopi etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis Delegati, conſtituere poſsint.

De Eccleſijs ædificandis.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Ob locorum diſtantiam.* Declar. Card. Licet parochialis Eccleſia in eo ſit loco, vbi minor pars Parochianorum habitat, & maior pars longè habitat in alijs oppidis, nihilominus parochus habitare debet prope Eccleſiam, ſed ſuccurrendum eſt remedio præſentis decreti, & ca. ad audientiam. de Eccleſijs ædif.

b ¶ *Nouas parochias.* Declar. Card. Etiam inuitis Rectoribus poſſunt inſtitui nouæ parochiales, vt in hoc decreto ſtatutum eſt. ¶ Quando Epiſcopus procedit ad aliquem actum, vigore decretorum Concilij Tridentini, quem etiam ſuo Ordinario iure facere poterat, & in decreto datur ei facultas procedendi, etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis Delegatus, ſi velit diuidere parochias ex hoc cap. quod poterat, per tex. in cap. ad audientiam. de Eccleſ. ædificandis. An ſi appelletur poſsit appellatio in ſecunda inſtantia iudici interponi, & proſequi

coram

coram Metropolitano, vel sit necessariò interponenda apud sanctam Sedem Apostolicam, & ibi tractanda, & prosequenda? S. D. N. etiam ex sententia Congregationis Concilij declarauit, non esse hoc casu necessarium ad Apostolicam Sedem appellare.

¶ *Constitutionis Alexandri Tertij.* Hæc constitutio refertur in cap. ad audientiam. ext. eod. cuius tenor talis est. *Ad audientiam nostram noueris peruenisse: quod villa, quæ dicitur. H. tantùm perhibetur ab Ecclesia parochiali distare, aut tempore hyemali cum pluuiæ inundant, non possunt parochiani sine magna difficultate ipsam adire. Vnde non valent congruo tempore Ecclesiasticis officijs interesse. Quia igitur dicta Ecclesia ita dicitur redditibus abundare, quod præter illius villæ prouentus ministerium illius conuenienter valet sustentationem habere; mandamus, quatenus (si res ita se habet) Ecclesiam ubi ædifices, & in ea Sacerdotem sublato appellationis obstaculo ad præsentationem Rectoris Ecclesiæ maioris, cum Canonico fundatoris assensu instituas ad sustentationem suam eiusdē villæ obuentiones Ecclesiasticas percepturum, prouidens tamen, vt competens in ea honor pro facultate loci Ecclesiæ matrici seruetur: quod quidem fieri posse videtur, cum eiusdem villæ dominus viginti acras terræ frugiferæ velit ad vsus Sacerdotis conferre. Si verò personam matricis Ecclesiæ virum idoneum præsentare distulerit, vel opus illud voluerit impedire, tu nihilominus facias idem opus ad perfectionem deduci, & virum bonum appellatione cessante diffugio instituere non omittas.*

¶ Eadem sessione vigesima prima. cap. 4 de refor.

Competens portio debet assignari Sacerdotibus nouarum Ecclesiarum. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

Illis Sacerdotibus, qui de nouo erunt Ecclesijs nouiter erectis præficiendi, competens assignetur portio arbitrio Episcopi ex fructibus ad Ecclesiam matricem & quomodocunque pertinentibus: & si necesse fuerit compellere possit populum ea subministrare, quæ sufficiant ad vitam dictorum Sacerdotum sustentandam: quacunque reseruatione generali, vel speciali, vel affectione superdictis Ecclesijs non obstantibus. Nec huiusmodi ordinationes, & erectiones possint tolli, nec impediri ex quibuscunque prouisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusuis alijs derogationibus, vel suspensionibus.

SVPER CAPVT SECVNDVM.

d ¶ *Ex fructibus ad Ecclesiam matricem.* Declar. Card. Intelligendum est si esset Cathedralis, & quæcunque matrix. ¶ Licet Episcopo assignare Sacerdotibus, qui erunt præfecti nouis parochijs secundum hoc decretum constitutis, competentem portionem arbitrio suo ex omnibus fructibus ad matricem pertinentibus, non distinguendo magis decimas, quàm alia corpora redituum. ¶ An Ordinarius in erectione parochialis Ecclesiæ, facta iuxta formam Concilij Tridentini. cap. 14. sessio. 24. de reform. potuerit vigore eiusdem Concilij, vnire eidem parochiali, in actu ipsius erectionis, vnum ex quatuor Canonicatibus, habentibus curam animarum annexam, existentem in alia Ecclesia non Collegiata, quæ erat parochialis loci, in quo noua parochia fuerit erecta. ¶ Congregatio censuit die 9. Aprilis, 1587. affirmatiuè, scilicèt potuisse ex cap. sequenti, quia multa facta tenent, & stante necessitate loci, & personarum, quæ hoc facit, in contrarium declinabant multi illustrissimi, hoc tamen non obstante fuit decisum vt suprà. ¶ Non licèt Episcopo loco erectionis faciendæ potius certam populi partem separare ab antiqua parochia, & alteri commodiori applicare, si vel exiguus numerus populi, vel inopia, vel alia causa impediat, aut certè non postulet erigi nouam parochiam. Assignatio facienda pro noua parochia, prius sit ex fructibus ad Ecclesiam matricem pertinentibus, & si ea non sufficiat, tunc demum populus compellendus, & si non potest populus ob paupertatem, Episcopus debet de suo, iuxta Hostiensem. Ad succurrendum parochianis foris habitantibus, vt supra dictum est, erigatur vna capellania extra ciuitatem, quæ non sit Ecclesia per se, sed in potestate matricis Ecclesiæ, in qua ponatur Sacerdos amobilis, approbatus ab Ordinario, qui administret Sacramenta illis, qui sunt extra ciuitatem, quibus non potest in nocte, quia portæ ciuitatis clauduntur iuxta allegata cap. 5.

¶ Eadem sessione vigesima prima. cap. 7. de reform.

Ex Ecclesijs, quæ collapsæ, ob earum inopiam nequeunt instaurari ad aliæ Ecclesias transferri debent beneficia. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT III.

CVM illud valdè curandum ſit, ne ea, quæ ſacris miniſterijs dedicata ſunt, temporum iniuria abioleſcant, & ex hominum memoria excidant, Epiſcopi, etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis Delegati, transferre poſsint beneficia ſimplicia, etiam iuris patronatus, ex Eccleſijs, quæ vetuſtate, vel aliàs collapſæ ſint, *e* & ob eorũ inopiam *f* nequeant inſtaurari, vocatis his, quorum intereſt, in matrices, aut alias Eccleſias locorum eorundem, ſeu viciniorũ arbitrio ſuo, atque in eiſdem Eccleſijs erigant altaria, vel capellas ſub eiſdem inuocationibus, vel in iam erectas altaria, vel capellas transferant, cum omnibus emolumentis, & oneribus prioribus Eccleſijs impoſitis. *g* Parochiales verò *h* Eccleſias, etiam ſi iuris patronatus ſint, ita collapſas reſici, *i* & inſtaurare procurent ex fructibus *k* & prouentibus quibuſcunque ad eaſdem Eccleſias quomodocunque pertinentibus, qui ſi non fuerint ſufficientes, omnes patronos, & alios qui fructus aliquos, ex dictis Eccleſijs prouenientes, percipiunt; aut in illorum defectum, parochianos omnibus remedijs opportunis ad prædicta cogant, quacunque appellatione, exemptione, & contradictione remota. *l* Quod ſi nimia egeſtate omnes laborent, *m* ad matrices, ſeu viciniores *n* Eccleſias transferantur, cum facultate tam dictas parochiales, quàm alias Eccleſias dirutas, in profanos vſus, non ſordidos, *o* erecta tamen ibi Cruce conuertendi.

SVPER CAPVT III.

e ¶ *Vetuſtate, vel aliàs collapſæ ſint.* Decl. Card. Eccleſię collapſæ, vel reſtituẽdæ, vel alio trãsferendæ iuxta hoc decretũ. ¶ An ruinatæ Eccleſiæ in ædificia publica, vel priuatas domos cõuerti poſsint ad vſus nõ ſordidos? Cõgregatio cenſuit, hoc totum relinquendum arbitrio Ordinarij. ¶ Et an pecunia ex dictis ruinis conuertenda ſit in bona ſtabilia pro Eccleſia, vel eroganda in pios vſus? Congregatio cenſuit, conuertendum in vtilitatem Eccleſiæ arbitrio Ordinarij.

f ¶ *Et ob eorum inopiam.* Declar. Card. Si populus nolit Eccleſiã, quæ minatur ruinam, inſtaurare, debet penitus deſtrui. ¶ An huius cap. diſpoſitio procedat etiam in Eccleſia, quæ nõ prorſus eſt collapſa, ſed maiori ex parte ruinã minatur? Congregatio cenſuit affirmatiuè: ſed voluit prædictam declarationem valere ex hoc caſu tantùm propoſito, & Illuſtriſſimi noluerunt, quòd procedat generaliter, ne Epiſcopi ſumpta tali occaſione Eccleſias transferrent, etiam ſi Eccleſiæ non eſſent ita collapſæ, & ruinam minantes.

g ¶ *Et oneribus prioribus Ecclesijs impositis.* Declar. Cardin. Nec per Episcopum vllum nouum onus imponendum est ex coniecturis, vel verè similitudinibus.

h ¶ *Parochiales verò.* Declar. Cardin. Parochiales Ecclesias dirutas restaurari, aut transferre Episcopus debet curare, seruata forma præuia huius decreti. ¶ Item censuit Congregatio de domibus parochialium intelligendum, quod de Ecclesijs parochialibus decisum est.

i ¶ *Ita collapsas refici.* Concordat tex. in cap. 1. & cap. pen. ext. eod. & c. locorum Ordinarij inf. de accusat.

k ¶ *Instaurari procurent ex fructibus.* Declar. Cardin. Pro hac instauratione non sunt sequestrandi fructus pro parochi victu.

l ¶ *Et contradictione remota.* Declar. Cardin. Item intelligendum est de instaurandis, vel reficiendis, vel de noùo ædificandis domibus pro necessaria parochi habitatione.

m ¶ *Quod si nimia egestate omnes laborent.* Declar. Card. An transferendi facultas Ecclesias collapsas, nimia egestate laborantes competens Episcopo vigore huius cap. ver. *Quod si nimia, &c.* competat eius Vicario generali? Congregatio censuit negatiuè, nisi speciale mandatum habuerit. ¶ Ecclesia diruta paruorum reddituum potest ex sententia Congregationis in profanos vsus, non tamen sordidos (erecta tamen ibi Cruce) conuerti & transferri ad matricem, seu viciniorem Ecclesiam, vbi erigendum est altare, sub eadem inuocatione impositio onere titulari, vt curet ibi celebrare singulis hebdomadis, per Sacerdotem idoneum. Cœmiterium item profanandum, & deinde ossa transferenda esse ad nouum cœmiterium, quod à titulari construatur in eo loco, quo magis placuerit populo.

n ¶ *Ad matrices, seu viciniores.* Declar. Card. Quando Ecclesia diruitur, onus Missarum ad matricem Ecclesiam transferendum est, & in ea expensis possidentis Ecclesiam dirutam altare erigendum, sub nomine Ecclesiæ diratæ: cœmiterium autem ad locum vicinum, prout populo magis placuerit, transferendum est, eademque mortuorum ossa transportanda sunt.

o ¶ *In profanos vsus non sordidos* Declar. Card. Qui dicantur vsus sordidi, arbitrio Ordinarij hoc totum relinquitur. ¶ Ordinarij arbitrio relinquitur, in quos vsus non sordidos ruinæ Ecclesiæ conuertendæ sint: si autem dictæ ruinæ vendantur, pretium in vtilitatem Ecclesiæ, eiusdem Ordinarij arbitratu, est exponendum. ¶ Ordinarius nõ debet sine causa profanare capellas, & si aliquam profanandi causam habeat,

habeat eorum cæmenta potius attribuenda sunt Ecclesiæ, quæ est caput dictarum capellarum, quàm alteri.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. cap. 3. de regul.

CAPVT QVARTVM.

DE cætero *p* monasteria non erigantur *q* sine Episcopi, in cuius diœcesi erigenda sunt licentia prius obtenta.

SVPER CAPVT IIII.

p ¶ *De cætero.* Concordat tex. in cap. de Monachis, cum duobus sequen. 18. q. 2.

q ¶ *Monasteria non erigantur.* Declar. Cardin. Monachi non possunt Monasteria ædificare in parochia, in qua ea non habent, sine cognitione, & licentia Papæ ex decreto Congregationis.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. cap. 5. de regul.

Episcopi curare debent, vt Sanctimoniales ad Monasteria intra vrbes existentia reducantur. Hoc dicit.

CAPVT V.

QVia Monasteria Sanctimonialium, extra Mœnia vrbis, vel oppidi *r* constituta, malorum hominum prædæ, *ſ* & alijs facinoribus, sine vlla fæpè custodia sunt exposita, *t* curent Episcopi, & alij superiores (si ita videbitur expedire) vt Sanctimoniales ex ijs ad noua, vel antiqua Monasteria *u* intra vrbes, vel oppida frequentia reducantur, *x* inuocato etiam auxilio, si opus fuerit, brachij secularis. Impedientes verò, vel non obedientes per censuras Ecclesiasticas parere compellant.

SVPER CAPVT V.

r ¶ *Extra mœnia vrbis, vel oppidi.* Declar. Card. Monasteria Monialium extra mœnia vrbis, & oppidi, etiam, quod ea ~~sint exempta~~, & immediatè Sedi Apostolicæ subiecta, possunt Ordinarij tanquam Sedis Apostolicæ Delegati, ea Monasteria vrbis transferre iuxta hoc decretum.

ſ ¶ *Malorum hominum prædæ.* Declara. Cardin. Moniales, quæ habent Monasteria exposita excursioni pyratarum, & aliorum ma-

lorum hominum, in Monaſterio vrbano eiuſdem Ordinis collocari debent, non ſunt tamen in plura vrbana Monaſteria diſtribuenda, dum proprium ædificatur, quia hoc cum decretis Concilij Tridentini non conuenit ſtatutis eiuſdem Monaſterij.

t ¶ *Siue vlla ſæpè cuſtodia ſunt expoſita.* Declar. Cardin. Sed non habet locum hoc decretum in illis Monaſterijs, quæ longè diſtant ab vrbibus, vel oppidis, & à frequentiſsimo pago circumcirca cuſtodiuntur.

u ¶ *Ad noua, vel antiqua Monaſteria.* Declar. Card. Tranſlatio Monaſterij Monialium, cui imminet ſcandalum, eſt facienda ad aliud eiuſdem Ordinis Monaſterium, nec redditus Monaſterij trãſlati ſunt Monaſterio, in quod fuit tranſlatum, licet non poſſet de ſeminario prouidere. Tranſlatio Monialium de vno loco ad aliud eiuſdem Ordinis eſt facienda propter ſuperuenientiam aëris peſtilentis. Monachæ Collegij Nolani propter peſtilentem quendam aquæ defluxum ex vicino monte, petunt tranſitum ad aliud Monaſterium ſub eadem regula: ſcribatur Epiſcopo Nolano, vt ſita eſt, benignè concedat. Quando reſtaurantur Monaſteria, ſi hoc expedire probatur, fiat permiſſum, vt nouitiæ Moniales ad aliud tranſferantur, donec perficiatur opus.

x ¶ *Reducant.* Declar. Card. Vnio Monaſteriorum Monialium facienda eſt, cùm legitima cauſa ſubeſt, accedente ad id Papæ autoritate. ¶ Moniales Tertiariæ, quæ tria vota ſubſtantialia emiſerunt, cogendæ omninò ſunt, ad obſeruandam clauſuram: in alijs autem Tertiarijs, quæ dicta vota ſubſtantialia non emiſerunt, ſeruanda eſt præciſe Bulla Pij Quinti edita anno 1566. 4. Kalendas Iunij, ſicque declarandum eſt Breue aliàs à Pio Quinto ſcriptum Nuncio Hiſpaniarum pro Tertiarijs Hiſpanis, quæ tria vota non emiſiſſent quatenus in eo conceſſit, vt permanerent, prout ante vixerunt; intelligitur tamen hæc permiſsio iuxta præſcriptum dictæ Bullæ, quæ etiam generaliter in omnibus Tertiarijs huiuſmodi vbicunque degentibus, deinceps obſeruetur, nulla amplius ratione illius iuſſionis facta ab eodem Pio Quinto, vt iſtis Tertiarijs ſolemniter non profeſsis, certus terminus præfigatur ad profitendum, quo elapſo, ſi non fuiſſent profeſſæ ad domos parentum propinquorumque reuerterentur. Cùm enim nulla ſuper hac iuſſione fuerit promulgata Bulla, ſed aliquæ tantùm literæ, quæ partim à Congregatione Concilij, partim à nonnullis prioribus Regularium pro quibuſdam particula-

ticulatibus harum Tertiarum Monasterijs scriptæ fuerunt, obid satis est ad generalem prædictæ Bullæ iam diu editæ, & passim receptæ obseruationem redire.

De præbendis & dignitatibus.

TITVLVS OCTAVVS.

¶ In sessione septima Conci. Trid. cap. 3. de reform.

Ecclesiastica beneficia non nisi his, qui per se ipsos ministerium exercere possunt, debent conferri. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

INferiora beneficia Ecclesiastica, *a* præsertim curam animarum habentia, personis dignis, *b* & habilibus, & quæ in loco residere, ac per se ipsos curã *c* ipsam exercere valeant, iuxta constitutionẽ Alexandri III. *d* in Lateranensi, quæ incipit: *Quia nõnulli*; & aliam Gregorij Decimi, *e* in generali Lugdunensi Concilio, quæ incipit, *Licet Canon*, editam conferantur. Aliter autem facta collatio, siue prouisio omninò irritetur: *f* & Ordinarius collator pœnas constitutionis Concilij generalis, *g* quæ incipit, *Grauemini*, se nouerit incursurum.

De præbendis & dignitatibus.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Inferiora beneficia Ecclesiastica.* Decis. Card. 9. Item censuit Cõgregatio Concilij cogendos esse curatos ad subeunda per se ipsos, & non per substitutos ea munia, ad quæ tenentur: tolerandos autem, vt per substitutum suppleant in illis tantùm casibus, quibus expressis verbis Canonum decretorum, & Concilij permissum est eis, vt per Vicarios coadiutores, vel substitutos possint officio suo fungi.

b ¶ *Personis dignis.* Declar. Card. Stante penuria Sacerdotum idoneorum Episcopus prouideat ea ratione, qua potest meliori.

c ¶ *Per se ipsos curam.* Declar. Card. Parochus, si eo morbi genere, teneantur, vt ad functionem sui sacerdotij, aut ad res diuinas per se obeundas minimè idoneus esse videatur, non tenetur durante illo morbi genere sacris ordinibus se initiari facere.

d ¶ *Iuxta constitutionem Alexandri Tertij.* Hæc constitutio habetur in cap. quia nonnulli de clericis non residen. cuius tenor talis est. *Quia nonnulli modum auaritiæ non ponentes, dignitates diuersas Ecclesiasticas, & plures Ecclesias parochiales contra sacrorum Canonum instituta nituntur accipere: vt cum vnum officium vix implere sufficiant, stipendia sibi vendicent plurimorum: ne id de cætero fiat districtius inhibemus. Cum igitur Ecclesia, vel Ecclesiasticum ministerium committi debuerit, talis ad hoc persona quæratur, quæ residere in loco, & curam eius per se ipsam valeat exercere. Quod si aliter actum fuerit: & qui receperit, quod contra sacros Canones accepit, amittat. Et qui dederit largiendi potestate priuetur.*

e ¶ *Et aliâ Gregorij Decimi.* Hæc constitutio habetur in cap. licet. canon de electione. in 6. cuius tenor talis est. *Licet Canon à fœlicis recordationis Alexandro Papa Tertio prædecessore nostro editus inter cætera statuerit, vt nullus regimen Ecclesiæ parochialis suscipiat: nisi vigesimũ annum ætatis attigerit: ac scientia, & moribus commendandus existat: quodque talis ad regimen assumptus huiusmodi si monitus non fuerit, præfixo à Canonibus tempore in presbyterum ordinatus, à regiminis eiusdem amoueatur officio, & alij conferatur. Quia tamen in obseruatione Canonis memorati se multi exhibent negligentes: nos periculosam illorum negligentiam volentes iuris executione suppleri: præsenti decreto statuimus: vt nullus ad regimen parochialis Ecclesiæ assumatur: nisi sit idoneus moribus, scientia & ætate. Decernentes collationes de parochialibus Ecclesijs, his, qui non attigerint vigesimum quintum annum de cætero faciendas viribus omninò carere. Is etiam, qui ad huiusmodi regimen assumetur (vt gregis sibi crediti diligentius curam gerere possit) in parochiali Ecclesia (cuius Rector extiterit) residere teneatur personaliter: & infra annum à sibi commissi regiminis tempore numerandum, se faciat ad sacerdotium promoueri. Quod si infra idem tempus promotus non fuerit, Ecclesia sibi commissa (nulla etiam præmissa monitione) sit, præsentis cõstitutionis autoritate priuatus. Super residentia verò (vt præmittitur) facienda, possit Ordinarius gratiam dispensationis ad tempus facere, prout causa rationabilis id exposcit.*

f ¶ *Prouisio omninò irritetur.* Concordat text. in Clentina secunda.

de ætate

de ætate & qualitate. & cap. is qui. in fin. inf. eodem titulo.

g ¶ *Constitutionis Cōcilij generalis.* Hæc constitutio habetur in c. graue nimis. ext. eod. cuius tenor talis est. *Graue nimis est & absurdum, quòd quidam Ecclesiarum Prælati, cum possint viros idoneos ad Ecclesiastica beneficia promouere, assumere non verentur indignos quibus nec morū honestas, nec literarum scientia suffragatur, carnalitatis sequentes affectum, non iudicium rationis; vnde quanta Ecclesijs damna proueniant, nemo sanæ mentis ignorat. Volentes igitur huic morbo mederi, præcipimus, vt prætermissis indignis idoneos assumant, qui Deo & Ecclesijs velint & valeant gratum impendere famulatum, fiatque de hoc in Prouinciali Cōcilio diligens inquisitio annuatim: ita vt qui post primam & secundam correctionem fuerit repertus culpabilis, à beneficijs conferendis per ipsum Concilium suspendatur, instituta in eodem Concilio persona prouida & honesta, quæ suspensi suppleat defectum in beneficijs conferendis. Et hoc ipsum circa capitula, quæ in his deliquerint obseruetur. Metropolitani verò delictum superioris iudicio relinquatur, ex parte Concilij nunciandum. Vt autem hæc salubris prouisio pleniorem consequatur effectum huiusmodi suspensionis sententia præter Romani Pontificis autoritatem, aut proprij Patriarchæ minimè relaxetur, in hoc quoque quatuor Patriarchales Sedes specialiter honorentur.*

¶ Eadem Sessione septima. c. 6. de refor.

Ordinarij examinare possunt omnes vniones perpetuas à quadraginta annis citra factas, & demceps faciendas. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

VNiones perpetuæ *h* à quadraginta annis *i* citrà factæ, examinari ab Ordinarijs tanquam à Sede Apostolica Delegatis, possint; & quæ per subreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint, irritæ declarentur. *k* Illæ verò, quę à dicto tempore citrà concessæ, nondum in toto, vel in parte sortitæ sunt effectum, & quæ deinceps ad cuiusuis instantiam fient, nisi eas ex legitimis, aut aliis rationabilibus causis coram loci Ordinario, vocatis quorum interest, verificandis, factas fuisse constiterit, per subreptionem obtentæ præsumuntur; ac propterea (nisi aliter à Sede Apostolica declaratum fuerit) viribus omnino careant.

SVPER CAPVT II.

h ¶ *Vniones perpetuæ.* Concordat cap. acceſsiones ſup. de iure patronatus. c. in vnionibus. inf. eod. tit.

i ¶ *A quadraginta annis.* Declar. Card. Non datur poteſtas per Concilium Tridentinum examinandi, & reuidendi vniones, quæ per 40. annos, ante confirmationem eiuſdem Concilij decretorum facta fuerunt. ¶ Per hoc decretum non excluduntur Ordinarij, quominus vniones reuidere poſsint in caſibus, quibus licet de iure communi etiam vltra 40. annos. ¶ Vniones perpetuæ ſuprà 40. annos factæ ab Ordinarijs examinari non debent; vnio vero facta ante quadraginta annos, & quæ poſt quadraginta annos facta, Epiſcopo quærenti tenetur eam oſtendere.

k ¶ *Irritæ declarentur.* Declar. Card. Vniones perpetuæ per ſubreptionem obtentæ à 40. annis à publicatione Concilij Tridentini cõputandæ, debent ab Ordinarijs irritæ declarari. ¶ Vniones perpetuæ à 40. annis citra factæ à die publicationis Concilij Tridentini computandæ, ab Ordinarijs poſſunt examinari, & irritæ declarari.

¶ Eadem ſeſſione ſeptima. cap. 13. de reform.

Electus ab Eccleſiaſticis perſonis ad quoduis beneficium non inſtituatur, quin prius ab Ordinario idoneus iudicetur. Hoc dicit.

CAPVT TERTIVM.

PRæſentati, *l* ſeu electi, vel nominati à quibuſuis Eccleſiaſticis perſonis, etiam Sedis Apoſtolici Nuncijs ad quæuis Eccleſiaſtica beneficia *m* non inſtituantur, nec confirmẽtur, nec admittantur etiam prætextu cuiuſuis priuilegij, ſeu conſuetudinis, etiam ab immemorabili tempore præſcriptæ, niſi fuerint prius à locorum Ordinarijs examinati, & idonei reperti, *n* & nullus appellationis remedio ſe tueri poſsit, quominus examen ſubire teneatur. Præſentatis tamen electis, ſeu nominatis ab Vniuerſitatibus, ſeu Collegijs generalium ſtudiorum exceptis.

SVPER CAPVT III.

l ¶ *Præſentati.* Concordat c. liceat. cum ibid. alleg. ſup. de iure patr.

m ¶ *Ad quæuis Eccleſiaſtica beneficia.* Deciſ. Card. 32. Congregatio Concilij cenſuit, Canonicum ſemel ab examinatoribus vrbis, cum canonica-

nonicatum adeptus eſt, examinatum, & idoneum repertum, ſi eo dimiſſo, alium canonicatum obtinuerit, non eſſe iterum examinandū. Item deciſ. Card. 73. Congregatio Concilij cenſuit in prouiſione beneficiorum ſimplicium, quorum collatio liberè ſpectat ad collatorem inferiorem, non requiri approbationem Epiſcopi, prout requiritur in inſtitutione; vt dicitur in c. 13. ſeſ. 7. de ref.

n ¶ *A locorum Ordinarijs examinati.* Declar. Card. Obtinentes beneficia curata ab inferioribus collatoribus, debent ab Ordinarijs examinari: ſecùs in beneficijs ſimplicibus ad prædictos collatores inferiores pertinentibus. Hoc etiam procedit in beneficijs, quæ ſunt de iure patronatus & ſimplicibus.

o ¶ *Et idonei reperti.* Declar. Card. Congregatio cenſuit, hoc nō procedere in Eccleſijs electiuis. ¶ In beneficijs curatis, ſiue ſint iuris patronatus, ſiue liberæ collationis, examen faciendum eſt ab Epiſcopis Ordinarijs, ſecundum diſpoſitionem Concilij Tridentini ſeſ. 24. c. 18 & in quibuſuis alijs beneficijs, ad quæ præſentatio, ſeu electio, vel ordinatio facienda ſit à quibuſcunque alijs perſonis Eccleſiaſticis, inferioribus Epiſcopo, prout ſtatutū eſt à Concilio Tridētino hic, & inf. ſeſ. 25. c. 9. ¶ In beneficijs ſimplicibus, quorum collatio liberè pertinet ad inferiorem, non requiritur iſta approbatio, quæ eſt facienda ab Epiſcopo in his beneficijs, quemadmodum ſi inſtitutio pertineat ad inferiores, ex c. 9 ſeſ. 25. & præſenti decreto, ita etiam in his, quorū inſtitutio pertinet ad Monaſteriū. ¶ Ex hoc decreto. & c. 9. ſeſ. 25. Epiſcopus poteſt poſſeſſores beneficiorū curatorum, ſiue ſimpliciū, de iure patronatus cōpellere ad oſtendendas eorum Bullas: ſi tamen beneficia poſt Concilium collata ſunt, & declarare inſtitutionē irritam, & inanem eſſe, ſi abſque examine Epiſcopi facta ſit, & compellere ad fructuum perceptorum reſtitutionē, vltra priuationem: & ſi iſti valent examini iterum ſe ſubijcere, debet eos admittere, vt eadem etiam beneficia ipſis concedantur, quatenus reperiantur idonei. ¶ Et ſi inſtitutio pertinet ad inferiorem, ita vt non dependeant ab aliquo iure patronatus, quod per Concilium ſublatum eſt c. 9. ſeſ. 28. præſentatio ſoli Epiſcopo facienda eſt, ad effectum examinis duntaxat, attenta etiam quacunque conſuetudine immemorabili, quæ in contrarium inualuiſſet, vt hic ſancitum eſt.

¶ Item ſeſſione decima quarta. cap. 10. de reform.
Regularia beneficia Regularibus duntaxat conferri debent. H. d.

CAP.

CAPVT IIII.

REgularia beneficia, *p* in titulum, Regularibus profeſsis prouideri conſueta, *q* cùm per obitum, aut reſignationem, vel aliàs illa in titulum obtinentis vacare contigerit, Religioſis tantùm illius Ordinis, *r* vel his, qui habitum omninò ſuſcipere, & profeſsionem emittere teneantur, & non alijs, ne veſtem lino, lanaque contextam induant, *ſ* conferantur.

SVPER CAPVT IIII.

p ¶ *Regularia beneficia.* Concordat cap. fin. ſup. de ætate & quali. c. cũ cautam ext. de elect. c. cumde benef. hoc tit. in 6.

q ¶ *Prouideri conſueta.* Deciſ Card. 255. Congregatio Concilij cenſuit, ſi beneficium huiuſmodi ſit ſeculare, nihil ſubeſſe difficultatis vt Michael non teneatur habitum Religionis ſuſcipere, & profiteri. Quod ſi à principio fuerit Regulare, & poſteà immutauerit ſtatum concurrentibus his, quæ à iure communi requiruntur ad inducendum huiuſmodi mutationem, itidem cogi oratorem non poſſe, vt habitum Religionis aſſumat, in eaque profiteatur. Quod ſi beneficium ſit Regulare taleque nunc permaneat, collationem oratori, qui ſecularis eſt tanquam de ſeculari factam viribus carere.

r ¶ *Religioſis tantùm illius Ordinis.* Declar. Card. An præter Papam Ordinarij collatores poſsint Regularia beneficia, in titulum Regularibus profeſsis prouideri conſueta, conferre etiam ſecularibus, qui illius habitum omninò ſuſcipere, & profeſsionem emittere teneantur? Viſo hoc cap. facta Congregatio die 12. Decembris. 1585. cenſuit, poſſe etiam Ordinarios collatores portiones Monachales, & canonicales, & ſimilia ſimplicia beneficia Regularibus prouideri conſueta conferre, nedum eius Ordinis profeſsis ſed etiam ſecularibus, qui habitum ſuſcipere, & profeſsionem emittere omninò teneantur. Abbatias tamen & beneficia adminiſtrationem habentia, non niſi profeſsis iuxta Canones per Ordinarios inferiores conferri poſſe. ¶ Item cẽſuit, in prouiſionibus beneficiorum, quos Ordinarij inferiores faciũt, vt profeſsis non eſſe apponendum decretum ex nunc, prout ex tunc, & poſtquam in prouiſionibus Apoſtolicis apponi conſuetum, ſed prouiſiones faciendas eſſe purè, & ſimpliciter ad formam Concilij in hoc cap. vt qui habitum omninò ſuſcipere, & profeſsionem emittere

tere teneantur. ¶ Regulares sunt incapaces beneficij simplicis, etiam si esset Canonicatus Regularis, non autem beneficij curati, iuxta dispositionem cap. quod Dei timorem, de statu Monach. licet non hodie cum obiit et Concilium Lateranense ad concordata. Vide not. c. 18. sessi. 24.

ſ ¶ *Lanaq; contextam induant.* Insinuatur illud Deuter. cap. 22. *Non indueris vestimento, quod ex lana linoq; contextum est.*

¶ Item sessione vigesima prima. cap. 4 de refor.

Tot ministri assignari debent Ecclesijs, quot ratio muneris postulat. Hoc dicit.

CAPVT QVINTVM.

Episcopi tanquam Apostol cæ Sedis Delegati in omnibus Ecclesijs parochialibus, t vel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, u vt vnus Rector non possit sufficere Ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo, cogant Rectores, vel alios, ad quos pertinet sibi tot Sacerdotes ad hoc munus adiungere, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum.

SVPER CAPVT V.

t ¶ *In omnibus Ecclesijs parochialibus.* Concordat cap. ad audientiam. el 1. ext de Eccles. ædif.

u ¶ *Ita numerosus sit.* Decis. Card. 106. Congregatio Concilij censuit, Episcopum in vim Concilij Tridenti. cap. 4. sess. 21. non posse erigere coadiutoriam, sed vtique cogere Rectorem, ad adiungendum sibi tot Sacerdotes, quot sufficiunt Ecclesijs Sacramentis ministrandis. Item decis Card. 258. Congregatio Concilij censuit, ex ea sola causa, quod populus alicuius parochialis adeò sit numerosus, vt vnus Rector non possit sufficere Sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo, minimè quidem licere Ordinario nouam parochiam erigere, nisi & alia concurrant, quæ exprimuntur constitutione fœl. rec. Alexandri Tertij, quæ incipit, *Ad audientiam.* & innouatur decreto Concilij. cap. 4. sess. 21. vers. *In ijs verò.* Sed ob huiusmodi magnam multitudinem debere Ordinarium vti remedio dicti cap. 4. in princ. scilicèt cogendo Rectores, vt tot sibi Sacerdotes adiungat, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum.

a ¶ *Vt vnus Rector non posſit sufficere.* Declar. Card. Ex hoc decreto non licet Episcopo parochias vnire, sed tantùm nouas constituere. Vbi populus est numerosus, & quod vnus Rector satisfacere populo nequeat, omninò seruari debet dispositio huius cap. ¶ Hoc decretũ. ad constituendum nouas parochias, & assignandum nouas portiones nouis parochijs, quæ Regularium sunt:

b ¶ *Cogant Rectores.* Declar. Card. Episcopus ob multitudinẽ populi potest compellere Rectorem ad sibi adiungendos alios Sacerdotes pro Missis, atque alijs diuinis officijs celebrandis, aut sacramentis administrandis, cum moderamine tamen multitudinis Missarũ. ¶ Parochus potest sibi alium presbyterum ad curam animarum adiutorem accipere, modo sit ab Ordinario approbatus.

¶ Eadem sessione vigesima prima. cap. 5. de refor.

Propter Ecclesiarum paupertatem potest Episcopus vnire aliquot beneficia. Hoc dicit.

CAPVT VI.

MT Ecclesiarum status, c vbi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conseruetur, possint Episcopi etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati, iuxta formam iuris, *d* sine tamen præiudicio obtinentium facere vniones perpetuas *e* quarumcunque Ecclesiarum, & parochialium, & baptismalium, & aliorum beneficiorum curatorum, vel non curatorum *f* cũ curatis propter earum paupertatem, *g* & in cæteris casibus à iure permissis, etiam si dictæ Ecclesiæ, vel beneficia essent generaliter, vel specialiter seruata, aut qualitercunque affecta. Quæ vniones etiã non possint reuocari, nec quoquo modo infringi vigore cuiuscunque prouisionis, etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

SVPER CAPVT VI.

c ¶ *Vt Ecclesiarum status.* Declara. Cardin. Hoc cap. quo disponitur posse Episcopum facere vniones perpetuas quarumcunque Ecclesiarum parochialium, & aliorum beneficiorum cum cura, propter eorum paupertatem, non comprehendit beneficia iuris patronatus. Et si necessitatibus parochialium prouideri nõ possit, vnionibus permissis iuxta hoc cap. tunc adhibenda remedia, quæ posita sunt in c. 13.

ſeſſ. 24. Quod ſi non poſsit prouideri neceſsitatibus parochialium, remedijs prædictis propoſitis in d. c. 13. habeat Epiſcopus remedia iuris communis, quibus vti poteſt aduerſus patronos illarum Eccleſiarum, quæ ſufficientes reditus non habent pro cultu diuino, & ſuſtentatione Rectoris, quod poſſunt compelli patroni ad præſtandam congruã ſuſtentationem, vel patiantur illa vniri. Abb. in c. ad audientiam. de Eccleſijs ædificandis. n. 4. & 5. & gloſ. notab. in cap. quicunque fidelium, verb. aliquid. 16. q. 7.

d ¶ *Iuxta formam iuris.* Declar. Card. Qua præterita nulla erit vnio. Hoc eſt de conſenſu Epiſcopi iuxta clem. vni. de rebus Eccleſ. non alienan. Epiſcopus has vniones facere poteſt: Concordat c. in vnionibus. inf. eod. & cap. quia iure inf. de paroch.

e ¶ *Vniones perpetuas.* Declara. Cardin. Epiſcopus parochiales tenues vnire poteſt inuicem, vel alijs parochialibus Eccleſiarum parochialium, &c. parochiales, quæ ſunt de iure patronatus non comprehenduntur hoc decreto.

f ¶ *Vel non curatorum.* Declar. Card. Non tamen Hoſpitalia etiam, quod darentur in titulum, in quibus nulla exercetur hoſpitalitas. ex c. 8. ſeſſ. 22. de reform. ¶ Non comprehenduntur beneficia hîc ad inferiorem collatorem pertinentia.

g ¶ *Propter earum paupertatem.* Concordat tex. in cap. quoniam cum ſeq. c. in Eccleſ. inf. eod. c. ſicut vnire. de excef. Præl. Conc. Later. ſub Leo. X. ſeſſ. 9. de reform. Curiæ.

¶ Eadem Seſsione vegeſima prima. c. 6. de refor.

Rectoribus imperitis coadiutores idonei deputari debent: illos verò, qui turpiter viuunt, ſi incorrigibiles exiſtant, beneficijs expoliare oportet. Hoc dicit.

CAPVT VII.

QVia illiterati *h* & imperiti parochialium Eccleſiarum Rectores ſacris minus apti ſunt officijs, & alij propter eorum vitæ turpitudinem potiùs deſtruunt, quàm ædificant, Epiſcopi etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis Delegati, *i* eiſdem illiteratis, & imperitis, ſi aliàs honeſtæ vitæ ſint, coadiutores, aut Vicarios pro tempore *k* deputare, partemque fructuum eiſdem pro ſufficienti victu aſsignare, vel aliter prouidere poſsint, qua cunque appellatione, & exemptione remota. *l* Eos verò,

qui turpiter & ſcandaloſe viuunt, poſtquã promoti fuerint, coerceãt, ac caſtigent, & ſi adhuc incorrigibiles in ſua nequitia perſeuerent, eos beneficijs, iuxta ſacrorum Canonum conſtitutiones, *m* exemptione, & appellatione quarumcunque remota, priuandi facultatem habeant.

SVPER CAPVT VII.

h ¶ *Quia illiterati.* Concordat tex. in cap. illiteratos. 36. d. cap. niſi cum prid. de renunt. cap. 1. 38. d. cap. cum ex eo. de elect. in 6. Conc. VIII. Tolet. c. 8.

i ¶ *Epiſcopi tanquam Apoſtolicæ Sedis Delegati.* Decla. Card. Hæc deputatio ad eum ſpectat, qui poteſt inſtituere concurſum, nec ideò parochus, cui datus eſt coadiutor poterit abeſſe à reſidentia.

k ¶ *Coadiutores, aut Vicarios pro tempore.* Declar. Cardin. Arguuntur hoc decreto Epiſcopi, qui ex cauſa infirmitatis conſtituunt in parochialibus Vicarios perpetuos, data etiam Rectori facultate de non reſidendo.

l ¶ *Appellatione & exemptione remota.* Declar. Cardin. Ad effectum ſuſpenſiuum, ſed non deuolutiuum.

m ¶ *Iuxta ſacrorum Canonum conſtitutiones.* Concordat tex. in cap. inuentum. 56. q. 1. cap. fœlicis. de pœn. in 6. Clem. multorum. de pœn. & cap. quia frater. 7. q. 1.

¶ Item ſeſſione vigeſima ſecunda. cap. 4. de refor.

Voce Capituli caret, qui Subdiaconus non eſt. H. d.

CAPVT VIII.

Vicunque in Cathedrali *n* vel Collegiata ſeculari, vel regulari Eccleſia diuinis mancipatus officijs, in Subdiaconatus ordine ſaltim conſtitutus non ſit, vocem in huiuſmodi Eccleſijs in Capitulo non habeat, etiam ſi hoc ſibi ab alijs liberè fuerit conceſſum. *o*

SVPER CAPVT VIII.

n ¶ *Quicunque in Cathedrali.* Declar. Card. Qui ſunt in ſacris, & maximè in presbyteratus ordine nullo ſtatuto videntur prohiberi poſſe, quin vocem habeant in Capitulo.

o ¶ *Liberè fuerit conceſſum.* Declar. Cardin. Non modò in omnibus actibus

actibus expediendis, qui capitulariter expediuntur, (ed etiam in electionibus.

¶ Eadem seſsione vigeſima ſecunda. cap. 4. de reform.

Quiſque præbendatus tenetur ordines requiſitos infra annum ſuſcipere, & eos diebus ſtatutis per ſeipſum exercere. Hoc dicit.

CAPVT IX.

QVI, qui dignitates, *p* perſonatus, officia, præbendas, portiones, ac quælibet alia beneficia in Cathedralibus, vel Collegiatis, ſecularibus, vel Regularibus Eccleſijs obtinent, aut in poſterum obtinebunt, quibus onera varia ſunt annexa, videlicet, vt alij Miſſas, *q* alij Euangelium, alij Epiſtolas dicant, ſeu cantent, quocunque ij priuilegio exemptione, prærogatiua, generis nobilitate ſint inſigniti, teneantur, iuſto impedimento ceſſante, infrà annũ *r* ordines ſuſcipere requiſitos: *ſ* alioquin pœnas in curriculo iuxta conſtitutionẽ Conc. Vienenſis, *t* quæ incipit, *Vt ij, qui*, quam præſenti decreti innouat: cogantque Epiſcopi eos diebus ſtatutis dictos ordines per ſe ipſos exercere, ac cætera omnia officia, quę debent, in cultu diuino præſtare, ſub eiſdem & alijs, etiam grauioribus pœnis, arbitrio eorum imponendis. Nec alijs in poſterum fiat prouiſio, niſi ijs, qui iam ætatem, *u* & cæteras habilitates integrè habere dignoſcantur: aliter irrita ſit prouiſio. *a*

SVPER CAPVT IX.

p ¶ *Ii, qui dignitates.* Decl. Card. Canonici, qui ordines ſacros debitos, poſt monitionem ſumere recuſant, ab Ordinario priuari debent. Archidiaconus, ad quem de conſuetudine Eccleſiæ ſpectat (abſente Decano) conuocare Capitulum, & in eo proponere, & reſolutiones accipere, id poteſt, etiam ſi non ſit in ſacris, cum ille ſit actus iurisdictionis, qui competit Archidiacono, etiam in ſacris conſtituto, & ad Decanum non ſpectat ratione ordinis, ſed antiquitatis, & ſuperioritatis.

q ¶ *Vt alij Miſſas.* Declar. Card. An Canonici teneantur per ſe ipſos cantare Miſſas in omnibus Feſtis, & Dominicis Aduentus, & Quadrageſimæ, an tantùm ſolemnibus? Congregatio cenſuit, cogendos eſſe ad perſonaliter canendas Miſſas illis diebus, quibus ex inſtitutis, & legitima conſuetudine illius Eccleſiæ debent.

¶ *Infra annum.* Declar. Card. Ex hoc decreto &c. 12. ſeſ. 24. de reform. §. neminem etiam, non eſt priuandus quis canonicatu eo, quod intra annum non ſit promotus ad ſacros ordines, qui tamen decem & octo annos natus ſit, neque per decretum Conc. ſeſ. 23. c. 12. ante 22. annum ſacris initiari poſsit, quia per hoc decretum non cogitur, niſi in legitimà ætate conſtitutus.

§ ¶ *Ordines ſuſcipere requiſitos.* Deciſ. Card. 270. Congregatio Concilij cenſuit, ad obtinendam parochialem oportere eum, cui confertur, attingere vigeſimum quintum annum, atque intra annum à die collationis debere ipſum ad presbyteratus ordinem ſe facere promoueri, quemadmodum expreſsè cauetur conſtitutione Gregor. X. in gener. Lugdun. Conc. edita, cui inhæret Trid. Conc. ſeſ. 7. ¶ Item decl. Card. Cõmendatarij non tenentur promoueri ad ſacros ordines. Primò, ſi Monaſteria carent omni prorſus cura & conuentu. Secundò vel ſi habeant tantùm iuriſdictionem temporalem. Tertiò vel ſi cura animarũ ſacramentalis ſoli conuentui incumbit, non autem perſonæ cõmendatarij. Quartò, vel ſi iuriſdictionem, quã ex conceſsione Sedis Apoſtolicæ habent, nõ poſsint actu exercere, quia de facto prohibentur. Quintò, quod ſi eã iuriſdictionem ſpiritualem actu exerceãt, & ſic curam animarũ habere videantur. c. ducũ. 7. c. licet. de elect. vbi Hoſti. Ioan. And. Bellam. Ancar. Card. Butr. Abb. c. ſuper eo. de præb. extrau. execrab. in fi. vbi glo. verſ. viſitare. de præb. in extrau. Ioan. XXII. tamen, quia ex larga ſignificatione eſſe dicitur, Innoc. & alij. c. cum ſatis. de offic. Archid. & c. de multa. de præb. Staphil. de ſtat. & quali. benef. n. 20. idcircò regulariter cõmendatarij non erunt cogẽdi ſuſcipere ſacros ordines: ſed quandoq; pro locorum, & perſonarum qualitate expedit eos ad id cogere arbitrio Sanctiſsimi: ſed an ad Sacerdotium, vel ſufficiat ad Diaconatum ſimul. Card. Clem. 1. q. 20. de offi. Vic. Mil. verb. curatũ. in fi. Rebuf. in prax. benef. tit. de nõ promo. n. 32. & intra quod tempus. & ante cum decreto irritante. ¶ Si verò cura animarũ ſacramentalis, ſiue Monachorum, ſiue perſonarum ſecularium incubuerit perſonis Cõmendatariorum, tenebuntur ſacris ordinibus initiari. An exprimendum ſit præciſè ad ſacerdotium, & intra annum, alias ipſo iure priuati ſint, ad c. licet canon. de elect. in 6. vbi gloſ. verb. ſacerdotio, & verb. cõmendare. & Clem. nec in agro. §. cæterum. de ſtatu Monachorum. An diſtinguendum ſit, ſi cõmendã in anno 22. obtinuerit, tenentur promoueri ad ſacerdotium intra 25. annum. § In Gallijs indiſtincte commendatarij tenentur promoueri

ad ſa-

ad sacros ordines, vt in concessionibus commendarum Gallicarum apponatur decretum, & infra annum sacris initietur, alioquin post annum elapsum, vacent ipso iure commendæ, quarum si quæ existunt de Monasterijs omni prorsus cura, & conuentu carentibus, eo casu S.D.N. aliquam commendatariorum habebit rationem.

s ¶ *Iuxta Constitutionem Concilij Vienensis.* Hæc constitutio refertur in Clemen. 2. de ætate, & qualita. cuius tenor talis est. *Vt hi, qui diuinis in Cathedralibus, vel Collegiatis secularibus, vel regularibus Ecclesijs sunt mancipati officijs, vel mancipabuntur in posterũ, ad suscipiendos sacros ordines propensius inducantur: statuimus, vt nullus de cætero in huiusmodi Ecclesijs vocem in Capitulo habeat, etiam si hoc sibi ab alijs liberè concedatur, nisi saltim in subdiaconatus ordine fuerit constitutus. Illi verò, qui dignitates, personatus, officia, vel præbendas, quibus certi ordines sunt annexi pacificè nunc obtinent in eisdem Ecclesijs, vel obtinuerint in futurum (nisi iusto impedimento cessante) ad huiusmodi ordines se promoueri fecerint infra annum ex tunc donec ad eos promoti fuerint, nullo modo vocem in Capitulo habeant earundem. Ipsisque distributionum, quæ dantur his, qui certis horis intersunt pars dimidia subtrahatur: non obstantibus quibuslibet consuetudinibus, vel statutis. Pœnis alijs, quæ contra tales promoueri ad ordines recusantes statuuntur in iure, nihilominus in suo robore permansuris.*

u ¶ *Qui iam ætatem.* Declar. Card. Declaratur in sess. 24. c. 12. *f.* neminem ibi, vt in tali ætate. ¶ Obtinens parochialem Ecclesiam per prouisionem Sedis Apostolicæ, habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum fructuum, & prouentuum ad dictam Ecclesiam parochialem pertinentium possessionem, licèt in limine adeptæ possessionis prædictæ mota lis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur promoueri facere intra annum, lite pendente, partemque fructuum ei pro sufficienti victu assignare, iuxta Concilij Tridentini formam.

x ¶ *Aliter irrita sit prouisio.* Concordat cap. 1. sup. eod. & cap. 2. sup. de Magist.

¶ Item sessione vigesima tertia, cap. 6. de refor.

CAPVT X.

NVllus prima tonsura initiatus, *b* aut etiam in minoribus ordinibus constitutus, ante decimum quartum annum *c* beneficium possit obtinere,

SVB-

SVPER CAPVT X.

b ¶ *Nullus prima tonſura initiatus.* Declar. Card. Hoc caput non prohibet, quin ille, qui iam 14. annum ætatis ſuæ attigit, licèt nondum expleuerit poſsit beneficium ſimplex obtinere.

c ¶ *Ante decimum quartum annum.* Declar. Card. Niſi in fundatione aliter ſit ſtatutum, quia ei non eſt derogatum. ¶ Item decis. Cardin. 155. Congregatio Cõcilij cenſuit, ad beneficiũ ſimplex ſufficere annum decimum quartum inceptum, licèt non completum.

¶ Item ſeſsione vigeſima quarta. cap. 12. de reform.

De ætate & qualitate promouendorum ad dignitates, vel perſonatus. Hoc dicit.

CAPVT XI.

ARchidiaconi, *d* qui oculi dicuntur Epiſcopi, ſint in omnibus Eccleſijs, vbi fieri poterit, Magiſtri in Theologia, ſeu Doctores, aut Licentiati in iure Canonico. *e* Ad cæteras autem dignitates, *f* vel perſonatus, quibus animarum cura nulla ſubeſt, clerici *g* alioquin idonei, *h* & viginti duobus annis non minores *i* aſciſcantur.

SVPER CAPVT XI.

d ¶ *Archidiaconi.* Declar. Card. Archidiaconi, qui non habent curam animarum, vel iur ſdictionem, non comprehenduntur hoc decreto, vt ſint Doctores, vel Licentiati. ¶ Hoc etiam debet intelligi de illis Archidiaconis, qui re vera Archidiaconatus officium exercent, ſecùs ſi nomine tantùm eſſent Archidiaconi. ¶ Quod ſi ſtatuit Cõcilium Tridentinum, eſt intelligendum de illis Archidiaconis, qui ea munera exercent, quæ de iure communi tenentur, non autem de his, qui non exercent.

e ¶ *Aut Licentiati in iure Canonico.* Declar. Cardin. Qui verè carent cura animarum, & omni prorſus iuriſdictione, non comprehenduntur hoc decreto, quoad qualitatem Doctoratus, vel Licentiaturæ per hoc caput requiſitum.

f *Ad cæteras autem dignitates.* Declar. Card. Synodo Prouinciali non licet imponere onus dignitatibus, quod quis niſi graduatus non poſſit eas obtinere ſine ſanctæ Sedis Apoſtolicæ autoritate. ¶ Nullo Concilij

Concilij decretum ſtatutum eſt, vt qui decanatum conſequi volet, is neceſſariò ſit Magiſter, ſiue Doctor, ſiue Licentiatus in Theologia, aut iure Canonico, vel ciuili. ¶ Quod dignitates & Canonicatus in Cathedralibus debẽtur tantum graduatis, non eſt inducendum exnecceſsitate, nec per Concilium Prouinciale id ſtatui poteſt.

g ¶ *Clerici.* Deciſ. Card. 16. Congregatio Concilij cenſuit, ad obtinendam in Cathedrali, vel Collegiata dignitatem non curatam requiri ætatem annorum 22. completam. ¶ Item deciſ. Card. 151. Cõgregatio Concilij cenſuit, cùm qui ad dignitatem approbatus eſt, examini nihilominus ſubijciendum tam eius Epiſcopi, qui non contulit dignitatem, quàm eius, qui contulit, niſi tamen ſtatim cum collatione dignitatis examinatus, & ordinatus fuerit.

Item deciſ. Card. 187. Congregatio Concilij cenſuit, obtinentem canonicatum in Cathedrali Eccleſia etiam ante factam ordinum diſtributionem in ea ſaltem ætate oportere eſſe conſtitutum, vt intra annum ad ſubdiaconatum poſsit promoueri. ¶ Item deciſ. Cardinal. 232. Congregatio Concilij cenſuit, minimè eſſe neceſſe, Archidiaconos, qui cura animarum omnique prorſus iuriſdictione carent, nullosque ex Archidiaconatu fructus percipiunt, eſſe præditos qualitatibus, quæ habentur ex cap. 12. verſ. Archidiaconi. ſeſ. 24. ¶ Item deciſ. Cardin. 257. Congregatio Concilij cenſuit, ſæpius eiuſdem Cõcilij decretis, vel noui iuris inductum eſſe, quoad ætatem obtinentium canonicatus in Collegiatis Eccleſijs, ideo ſufficere ad huiuſmodi canonicatus obtinendos ætatem 14. annorum.

h ¶ *Alioquin idonei.* Declar. Card. Qui iam ſacerdos eſt, & prouiſus per Sedem Apoſtolicam in forma dignitatum, de canonicatu ſuper literatura, ſeu idoneitate ſcientiæ examinandus eſt ab Ordinario, & eidẽ quorumcunque alij ordini ſacro illi canonicatui requiſito.

i ¶ *Et viginti duobus annis non minores.* Decl. Card. Ætas viginti duorũ annorum ſufficit ad requirendum canonicatũ, cui vnita eſt parochialis. ¶ Ætas viginti duorũ annorum non requiritur in canonicatibus Collegiatarum Eccleſiarum magis nunc, quàm antè Concilium. Concilium autem nihil innouauit ſuper ætate promouendorũ ad canonicatus Collegiatarum Eccleſiarum in hoc cap. etiam quod ad ætatem illius, qui promouendus eſt, Collegiatarum canonicatus non cõprehendantur. ¶ Nullo Concilij decreto ſtatutum eſt, quæ in eis ætas requiratur, qui canonicatus in Eccleſijs Collegiatis conſequi volunt, ſed id relictum eſt intra illos terminos, qui ante illud Concilium

Tridentinum præscripti sunt. ¶ De consensu Ordinarij, dispensatur super ætate resignatarij, attenta fide vitæ, & morum probitatis, eodē consensu, & eadem de causa, etiam quod non promoueatur, hic locus alium declarat sess. 22. de refor. c. 4.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. cap. 12. de refor.

CAPVT XII.

NEminem deinceps *k* ad dignitatem, canonicatum, aut portionem *l* recipiant, nisi, qui eo ordine sacro, *m* aut sit initiatus, *n* quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit, aut in tali ætate, *o* aut infra tempus à iure, *p* & ab hac sancta Synodo statutum, initiari valeat. *q*

SVPER CAPVT XII.

k ¶ *Neminem deinceps.* Declar. Card. Decretum hoc Concilij Tridentini. §. neminem. locum habet in collegiatis Ecclesijs.

l ¶ *Canonicatum, aut portionem.* Decla. Card. Qui iam est Canonicus, & in minore ætate constitutus non est cogendus ad susceptionē ordinum, nisi postquam peruenerit ad legitimam ætatem. ¶ Distributiones quotidianæ non comprehenduntur sub hoc vers. quas seruiens faciat suas, licet professionem non emiserit.

m ¶ *De ordine sacro.* Declar. Card. Monitus ad suscipiendum ordinem, quem eius dignitas, aut portio requirit, si non receperit, autoritate huius decreti priuatus poterit denuntiari, iuxta aliàs statuta in Concilio Constantiensi sess. 24. de dispens.

n ¶ *Aut sit initiatus.* Decla. Card. Vacante præbenda presbyterali potest Episcopus illā conferre illi, qui diaconalē, aut subdiaconalē ordinē habet, & hoc vni, qui ætatē habeat pro his obtinēdis. ¶ An vacante canonicatu presbyterali in Cathedrali in mensibus Ordinarij, cū propter ætatem viginti duorum annorum nequeat illum aliàs idoneo conferre, possit illi prouidere de canonicatu subdiaconali per resignationem alterius Canonici autoritate Sedis Apostolicæ, & presbyteralem conferre dicto resignanti in legitima ætate constituto? Congregatio censuit, posse ex hoc decreto.

o ¶ *Aut in tali ætate.* Declar. Card. Obtinentes præbendas in Cathedralibus, quatenus eorum ætates patiātur, statim cogendi sunt suscipere, & illos ordines exercere, qui sunt illis præbendis annexi.

Si ne-

Si neque ante Concilium, neque post Concilium Tridentinum nullus ordo, siue diaconalis, siue presbyteralis, canonicatui annexus fuerit, & parochialis Ecclesia legitimè, & perpetuò eidem canonicatui vnita, tanquam principale accessorium attendenda est natura canonicatus, non autem parochialis, & ita sufficit, vt is, cui collatio facta est, sit in ætate viginti duorum annorum; quæ in canonicatus collatione requiritur. ¶ Obtinens canonicatum per resignationem in ætate minus legitima constitutus, nulla facta mentione de impedimento ætatis, nequaquam illum retinere potest, sed infra sex menses resignare permittitur, nulla tamen sibi reseruata pensione.

p ¶ *Infra tempus à iure.* Concordat tex. in clicet canon. cap. cum ex eo. de elect. in 6. & cap. 1. in fin. de priuil.

q ¶ *Initiari valeat.* Declar. Card. Et qui non poterit initiari ob defectum ætatis, priuari poterit canonicatu, & fructibus etiam perceptis. S. D. N. Gregorius XIII. decreuit nihil disposuisse Concilium qua ætate debeant esse ij, qui canonicatus acquirere volunt, in Collegiatis Ecclesijs, sicque reliquisse in illis terminis, qui ante Concilium constituti sunt.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. cap. 12. de reform.

Episcopus cum consilio Capituli designare tenetur quibus præbendis, quisque ordo ex sacris annexus esse debeat. Hoc dicit.

CAPVT XIII.

IN omnibus Ecclesijs *r* Cathedralibus omnes canonicatus, *s* ac portiones *t* habeant annexum ordinem *u* presbyterij, diaconatus, vel subdiaconatus. Episcopus *a* autem cum consilio Capituli *b* designet, ac distribuat, prout viderit expedire, quibus quisque ordo *c* ex sacris annexus in posterum esse debeat: ita tamen vt dimidia saltem pars presbyteri sint; cæteri verò diaconi, aut subdiaconi. Vbi verò consuetudo laudabilior habet, vt plures, vel omnes sint presbyteri, omninò obseruetur.

SVPER CAPVT XIII.

r ¶ *In omnibus Ecclesijs.* Decl. Card. Habet locum in Cathedralibus:

& Congregatio censuit, non extendi ad canonicatus in Collegiatis.

s ¶ *Omnes canonicatus.* Declar. Card. Cum intellexisset Congregatio Concilij Vicarium Patauinum in annexione sacrorum ordinum, quam fecerat canonicatibus illius Ecclesiæ inclusisse dignitates, censuit rescribendum his verbis: Cum Concilium dignitatum, cùm de illa annexione disposuit, cum idem voluerit, saltem dimidiam partem presbyteralem esse; conuocet iterum Capitulum, ac de eius consilio subtrahat dignitates, & earum loco designet, & distribuat, quibus alijs canonicatibus debeat esse sacer ordo annexus.

t ¶ *Ac portiones.* Declar. Card. Non ergò dignitates, nec etiam dimidiæ portiones.

u ¶ *Habeant annexum ordinem.* Decis. Card. 45. Congregatio Concilij censuit, cap. 12. sess. 14. in ea parte, in qua dicitur, quod omnes canonicatus debeant habere annexum ordinem presbyteratus, diaconatus, vel subdiaconatus, non comprehendere canonicatum iuris patronatus laicorum, ante Concilium fundatum, in cuius fundationis limine fuerit appositum pactum, quòd descendentes à fundatore possent dictum canonicatum obtinere, licèt non sint sacerdotes, nec in sacris ordinibus constituti, sed tantùm simplices clerici, donec deuenerint ad ordinem sacerdotalem. Ideò in hac sententia erunt dandæ literæ ad Vicarium Placentinum, coram quo casus hic contingit.

Item dec. Card. 69. Congregatio Concil. censuit, minimè potuisse Episcopum statuere, vt Decanus primam obtinens dignitatem in Ecclesia Collegiata sanctæ Mariæ, teneatur contra consuetudinem dictæ Ecclesiæ inseruire in diaconi officio sacerdoti celebranti, nisi Decanus vltra dignitatem decanatus obtineret in eadem Ecclesia etiã præbendam onus hoc canendi Euangelium annexum habentem; tũc enim ad onus prædictum etiam subeundum cogendum fore. ¶ Itẽ decis. Cardin. 205. Congregatio Concilij censuit, ad obtinendum in Cathedrali canonicatum, cui est annexus ordo subdiaconatus, sufficere, quem esse constitutum in tali ætate, vt intra annum possit promoueri ad subdiaconatum.

a ¶ *Episcopus.* Declar. Card. Episcopus cogere non potest, vt omnes Canonici sacerdotes efficiantur, sed sufficit, si dimidia eorum pars presbyteri sint, inter quos præcipuè debet esse prior, cæteri verò diaconi, vel subdiaconi, vt Concilium decreuit. ¶ Non obstat huic decreto statutum Ecclesiæ, vt putà quòd tertia pars sint acolyti, nec consuetudo etiam immemorabilis, & ligat hoc decretum in posterum,

postquam

postquam ordines fuerint distributi, & tunc possunt compelli ad eos ordines suscipiendos, & exercendos, quos eorum canonicatus habere fuerit iudicatum, iuxta formam præsentis decreti. Si verò aliquis inhabilis, & non idoneus reperiatur ad ordines sacros suscipiendos, eorũ, qui ante distributionem ordinem fuerint recepti, carebit voce in Capitulo, prout sess. 22. c. 4. & quatenus eorum ætas patiatur. ¶ Prouisus de canonicatu habente annexum ordinem sacrũ, si est completæ ætatis, vt possit infra annum ordinem requisitum suscipere, non habet vocem in Capitulo iuxta hoc decretum, & clementinam, vt ij, qui. de ætate & qualit. Sed non perdit partem aliquam distributionum, nec habet vocem in Capitulo, licet sit aliàs in sactis, ex quo non habet ordinem requisitum, iuxta dispositionem dictæ clementinæ, iuxta glo. in verb. extunc.

b ¶ *Cum consilio Capituli.* Declar. Card. Episcopus in ordinatione facienda, qui Canonici presbyteri, qui diaconi, qui subdiaconi esse debeant, vt vigore huius cap. tenetur solùm adhibere consilium Capituli non consensum, qui potest eis inuitis, quod magis expedire iudicauerit perficere. ¶ Item decis. Card. 208. Congregatio Concilij cẽsuit, distributionem ordinum in Ecclesia Cathedrali, non adhibito Capituli consilio, quemadmodum Concilium mandat decret. cap. 12, sess. 24. esse nullam.

c ¶ *Quibusquisque ordo.* Declar. Card. Episcopus cum consilio Capituli designare debet, quibus canonicatibus quisque sacer ordo debeat esse annexus, non quibusuis Canonicis, quia Concilium hic mandat sacros ordines annecti canonicatibus ipsis, non autem personis eos obtinentibus.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. cap. 13. de reform.

Summus Pontifex à Concilio Prouinciali instructus prouideat, vt Episcopalis dignitas sufficientes habeat redditus. Hoc dicit.

CAPVT XIIII.

QVoniam plærasque Cathedrales *d* Ecclesiæ tam tenuis reditus sunt, & angustæ, vt Episcopali dignitati nullo modo respondeat, neque Ecclesiarum necessitati sufficiant, examinet Concilium Prouinciale, vocatis ijs, quorũ interest, & diligenter expendat, quas propter angustias, tenuitatemque inuicem vnire, vel nouis prouentibus augere expediat: confectaque de

præmissis instrumenta ad Summum Romanum Pontificem mittat: quibus instructus Summus Pontifex ex prudentia sua, prout expedire iudicauerit, aut tenues inuicem vniat, aut aliqua accessione ex fructibus augeat. Interim verò donec prædicta effectum sortiantur, huiusmodi Episcopis, qui fructuum subuentione pro diœcesis suæ tenuitate indigent, poterit de beneficijs aliquibus, dum tamen curata non sint, e nec dignitates, seu canonicatus, & præbendæ, f nec Monasteria, in quibus viget regularis obseruantia, vel quæ Capitulis generalibus, & cæteris visitatoribus subduntur, à Summo Romano Pontifice prouideri.

SVPER CAPVT XIIII.

d ¶ *Quoniam plæraque Cathedrales.* Concordat tex. in cap. & tempo-ris. cum seq. 16. q. 1.

e ¶ *Dum tamen curata non sint.* Decl. Cardin. Parochialis non debet vniri Cathedrali.

f ¶ *Seu canonicatus, & præbendæ.* Declarat. Cardin. Collegiatæ non debent vniri Cathedrali sine autoritate Papæ, qui id quandoque efficere debet cum causæ cognitione. ¶ Si duæ parochiales, per consuetudinem, quæ per quadraginta annos viguerit, semper tanquam vnitæ vni, semper collatæ sine dispensatione fuerunt, eorum possessor non est molestandus.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. cap. 13. de refor.

Episcopus prouidere debet, vt parochiales Ecclesiæ habeant vnde commodè possint sustentari. Hoc dicit.

CAPVT XV.

IN parochialibus Ecclesijs, quarum fructus adeò exigui sunt, vt debitis nequeant oneribus satisfacere, curabit Episcopus, si per beneficiorum vnionem, non tamen regularium, id fieri non possit, vt primitiarum, vel decimarum assignatione, aut parochianorum symbola, ac collectas, aut qua commodiori ei videbitur ratione tantùm redigatur, quod pro Rectoris, ac parochiæ necessitate decenter sufficiat.

¶ Ea-

¶ Eadem seſsione vigeſima quarta. cap. 13. de reform.

Eccleſiæ parochiales alijs beneficijs, ſeu locis non vniantur, & quæ vnitæ ſunt ab Ordinarijs reuideantur. Hoc dicit.

CAPVT XVI.

IN vnionibus g quibuſlibet faciendis, Eccleſiæ parochiales Monaſterijs quibuſcunque aut Abbatijs, ſeu dignitatibus, *h* ſiue præbendis, *i* Eccleſiæ Cathedralis, vel Collegiatæ, ſiue alijs beneficijs ſimplicibus, aut Hoſpitalibus Militijsve non vniantur, & quæ vnitæ ſunt, reuideantur ab Ordinarijs, *k* iuxta aliàs decretum in eadem Synodo ſub fœlic. record. Paulo Tertio, *l* quod etiam in vnitis, ab eo tempore citra æquè obſeruetur, non obſtantibus in ijs, quibuſcumque verborum formis, quæ hîc pro ſufficiẽter expreſsis habeantur.

SVPER CAPVT XVI.

g ¶ *In vnionibus.* Deciſ. Card. 54. Congregatio Concilij cenſuit, cap. 13. ſeſſ. 24. dum parochiales poſſe vniri monaſterijs, intelligendum eſſe de parochialibus, quæ actu, non autem de illis, quæ habitu tantum ſupra hominum memoriam parochiales exiſtunt. ¶ Item deciſ. Card. 219. Congregatio Concilij cenſuit, nõ poſſe ab Ordinarijs fieri vniones parochialium Eccleſiarum, obſtantibus Collegijs ſecularium, ſeu regulariũ perſonarum, non obſtante decreto eiuſdẽ Cõcilij c. 13. ſeſ. 24. de refor. & ſi factæ fuerint nullas eſſe vniones, &c.

l ¶ *Sub fœlic. record. Paulo Tertio.* Videlicet in c. vniones. ſup. eod.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quarta. cap. 15. de reform.

Epiſcopus poteſt vnire, ſeu ſupprimere aliquot beneficia pro decenti Canonicorum ſuſtentatione. Hoc dicit.

CAPVT XVII.

IN Eccleſijs Cathedralis, & Collegiatis inſignibus, vbi frequentes, adeòque tenues ſunt præbendæ, *m* ſimul cum diſtributionibus quotidianis, vt ſuſtinẽdo decenti Canonicorum gradui, *n* pro loci & perſonarum qualitate non ſufficiant: liceat Epiſcopis *o* cum conſenſu Capituli, *p* vel aliquot ſimpli-

simplicia beneficia, *q* non tamen regularia, iis vnire, *r* vel si hac ratione prouideri non possit, aliquibus ex his suppressis, *s* cum patronorum consensu, si de iure patronatus laicorum sint, quarum fructus, & prouentus, reliquarum præbendarum distributionibus quotidianis applicentur, eos ad pauciorem numerum reducere: ita tamen vt tot supersint, qui diuino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesiæ cõmodè valeant respondere: non obstantibus quibuscunque constitutionibus, & priuilegijs, aut quacunque reseruatione generali, vel speciali, aut affectione: *t* neque prædictæ vniones, *u* aut suppressiones tolli, seu impediri possint ex quibuscunque prouisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibuslibet alijs derogationibus, vel suspensionibus.

SVPER CAPVT XVII.

m ¶ *Adeòque tenues sunt præbendæ.* Declar. Card. Per hoc decretum non licet Episcopo vnire beneficia capellanijs, etiam Cathedralibus, quæ habeant tenues redditus, cum loquatur solùm de præbendis. Itẽ neque sacristiæ, aut fabricæ vniones fieri possunt.

n ¶ *Sustinendo decenti Canonicorum gradui.* Declar. Card. An Abbati exempto collegiatæ secularis habenti iurisdictionem ordinariam, & quasi Episcopalem in sua Ecclesia, vbi præbendæ simul cum distributionibus quotidianis adeò tenues sunt, & pro sustinendo decenti Canonicorum gradu loci, & personarum qualitate non sufficiant, liceat cum consensu Capituli aliquibus ex his suppressis, & eorum fructibus, & prouentibus aliquarum præbendarum distributionibus applicatis eas ad pauciorem numerum reducere? Congregatio censuit, non licere id Abbati, sed Episcopo tantùm cum consensu Capituli, si modò ipsa Collegiata Ecclesia insignis sit, & alia seruentur, quæ præscripta sint à Concilio hoc cap.

o ¶ *Licet Episcopis.* Declar. Card. Episcopus ergò potest, sed non tenetur, vnde Metropolitanus non potest in hoc supplere. ¶ Quæsitum fuit, an hoc idem liceret Abbatibus etiam secularibus, habentibus iurisdictionem ordinariam, & quasi Episcopalem in subditos? Responsum fuit à sacra Congregatione, non licere. ¶ Sed Abbati, qui iurisdictionem quasi Episcopalem habet, etiam si esset exemptus ac ordinarius illius Ecclesiæ, etiam si in dicta Ecclesia omninò, quæ in hoc decreto continentur, concurrerent, sed tantùm Episcopo, prout hîc.

p ¶ *Cum*

p ¶ *Cum consensu Capituli.* Decis. Card. 47. Congregatio Concilij censuit, verba illa, liceat Episcopis cum consensu Capituli contenta in cap. 11. sess. 24. esse intelligenda de consensu Capituli, illius Ecclesiæ, in qua fit reductio præbendarum.

q ¶ *Aliquot simplicia beneficia.* Declar. Card. Congregatio censuit non comprehendi dignitates.

r ¶ *Ijs vnire.* Declar. Card. Non tamen distributionibus Capellanorum, deseruientium in eadem Ecclesia, aut Fabricæ seu sacristiæ Ecclesiarum.

s ¶ *Aliquibus exhis suppresis.* Declar. Card. ob tenuitatem præbēdarum Episcopus aliquas earum supprimere potest cum consensu Capituli. ¶ Prælatus collegiatæ Ecclesiæ hanc tenuium præbendarum suppressionem facere non potest licèt sit exēptus, & Ecclesia sit insignis, cum hoc solis Episcopis, Concilium concesserit cum consensu suorum Capitulorum.

t ¶ *Aut affectione.* Declar. Cardin. Idem seruandum hîc, quod sanctæ mem. Pius V. & S. D. N. Gregorius XIII. Decreuerunt in vnionibus factis seu faciendis seminarijs, quod vniones de beneficijs reseruatis validæ sint, si modo factæ fuerint ante ipsorum vocationem: quodsi post vacationem facere reperiantur, nullæ sint, & prouisi à Sede Apostolica mitti debent in possessionem dictorum bonorum.

u ¶ *Neque prædictæ vniones.* Declar. Card. Vniri possunt simplicia beneficia viuentium propter tenuitatem præbendarum, sine tamen præiudicio obtinentium, seruata forma huius Decreti, sed si beneficia viuentis contingat resignari, & resignationem per Sedē Apostolicam admitti, vnio pro illa vice suspenditur.

¶ Item sessione vigesimaquinta cap. 16. de ref.

¶ *Beneficia parochialia non debent in simplicia conuerti. Hoc dicit.*

CAPVT XVIII.

STATVIT Sancta Synodus, vt Ecclesiastica beneficia secularia, quocumque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primæua eorum institutione, aut aliter quomodocumque retinent, illa deinceps in simplex beneficium, *x* etiam assignata Vicario perpetuo congrua portione,

tione, non conuertantur: *a* non obſtantibus quibuſcunque gratijs, quæ ſuum plenarium effectum non ſunt conſequutæ.

SVPER CAPVT XVIII.

x ¶ *Illa deinceps, in ſimplex beneficium.* Declar. Cardin. Parochiales Eccleſiæ in ſimplex beneficium conuerti non poſſunt. ¶ Quod intelligendum eſt etiam in qualibet parte fructuum ipſius parochialis. ¶ Nec vniri poſſunt parochiales Eccleſiæ cum ſimplicibus beneficijs, vt fuit deciſum in cap. 13. ſeſ. 14. cum ibi not. ¶ Hæc beneficia ſimplicia in curata conuerti ab Ordinario poſſunt.

a ¶ *Non conuertantur.* Declar. Cardin. Et etiam pro parte ſcilicèt ex parte etiam minori fructuum parochialis conſtituere beneficium ſimplex. ¶ Non prohibetur beneficium regulare curatum conuerti in ſimplex, conſtituto in eo Vicario perpetuo.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quinta. cap. 16. de reform.

Eccleſiæ Vicario congrua portio aſsignanda eſt: ſi ſecùs fiat beneficium obtinens recipere tenetur curam animarum. Hoc dicit.

CAPVT XIX.

IN beneficijs, in quibus contra eorum inſtitutionem, ſeu fundationem cura animarum in Vicarium perpetuum *b* tranſlata eſt, etiam ſi in hoc ſtatu ab immemorabili tempore reperiantur, ſi congrua portio fructuum Vicario, quocunq; nomine is appelletur, non fuerit aſsignata; ea quam primum, & ad minus intrà annum à fine præſentis Concilij, arbitrio Ordinarij, iuxta formam decreti ſub fœlic. recor. Paulo III. *c* aſsignetur. Quod ſi id commodè fieri non poſsit, aut intra dictum terminum factum nõ erit: cum primum per ceſſum, vel deceſſum Vicarij, ſeu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum vacauerit, beneficium curam animarum recipiat; ac Vicariæ nomen ceſſet, & in antiquum ſtatum reſtituatur. *d*

SVPER CAPVT XIX.

b ¶ *In Vicarium perpetuum.* Deciſio Cardin. 93. Congregatio Concilij cenſuit, conſtitutionem ſanctæ memoriæ Pij Quinti, de Vicarijs perpetuis, ita eſſe intelligendum, vt omnia onera, incumbentia parochiali Eccleſiæ, in qua fuerit erecta Vicaria perpetua pertineant ad Vicarium perpetuum ſolùm, nulla autem ex parte ad Eccleſiam, ſeu

seu Monasterium, aut alium locum pium, quibus vnita fuerit ipsa parochialis.

c ¶ *Sub fœl. record. Paulo III.* Vt habetur in cap. beneficia. inf. de accusation.

d ¶ *In antiquum statum restituatur.* Declar. Card. Sed non poterit Ordinarius separare ab Ecclesijs parochialibus beneficia simplicia, siue oratoria, si illis vnita essent, etiam si illis separatis parochialibus non egerent.

De conces. præben. vel Eccles. non vacan.

TITVLVS NONVS.

¶ In sessione vigesima quarta. Conc. Trid. cap. 19. de reform.

Derogantur expectatiuæ omnes quibuscunque concessæ. H.d.

CAPVT PRIMVM.

DEcernit sancta Synodus, mandata de prouidendo, & gratias, quæ expectatiuæ dicuntur *a* nemini amplius etiam Collegijs, *b* Vniuersitatibus, Senatibus, & alijs singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summã, vel alio quouis colore concedi, nec hactenus concessis cuiquam vti licere. Sed nec reseruationes mentales, *c* neque aliæ quæcunque gratiæ, ad vacatura, nec indulta ad alienas Ecclesias, vel Monasteria alicui, etiam ex sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, concedantur, & hactenus concessa, abrogata esse censeantur.

De concessione præbendæ.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Quæ expectatiuæ dicuntur.* Declar. Card. Expectatiuæ sunt omnino sublatæ, etiam si illę factæ sint de consensu Ordinariorũ. ¶ Decretum hoc expectatiuarum abrogatarum intelligi debet vt sonat ad literam, & non debet extendi etiam ex identitate rationis. ¶ Ex hoc decreto expectatiuarum abrogatarum colligitur, non posse erigi canonicatum supra numerarium ad futuram præbendam.

 b ¶ *Col-*

b ¶ *Collegijs.* Declar. Card. Nec capitula Ecclesiarum possint Canonicos supra numerarios creare super futura præbenda.

c ¶ *Sed nec reseruationes mentales.* Concordat tex. in c. 2. ex t. eod. tit. & cap. Detestanda eo. tit. in 6.

¶ Item sessione vigesima quinta cap. 7. de refor.

Prohibentur beneficiorum regressus, ac coadiutoriæ cum futura successione. Hoc dicit.

CAPVT II.

CVM in beneficijs Ecclesiasticis, ea quæ hæreditariæ successionis imaginem referunt, sacris constitutionibus sint odiosa, *d* ex patrum Decretis contraria, nemini in posterum accessus aut regressus, etiam de consensu, ad beneficium Ecclesiasticum cuiuscumque qualitatis concedatur, nec hactenus concessi suspendantur, extendantur, aut transferantur. Hocque Decretum in quibuscumque beneficijs Ecclesiasticis, ac in quibuscumque personis, etiam cardinalatus honore fungentibus, locum habeat. In coadiutorijs *e* quoque cum futura successione idem posthac obseruetur, vt nemini in quibuscumque beneficijs Ecclesiasticis permittantur.

SVPER CAPVT II.

d ¶ *Sint odiosa.* Concordat tex. in cap. ad Apostolicam 8. quæst. 1. &c. transmissa c. ad extirpandas de filijs Presby. c. consul' tur d: iure patron. cap. ad hæc de decim. Conc. Rom. tempore Marij c. 5.

e ¶ *In coadiutorijs.* Declar. Card. Episcopo N. petenti, vt possit facere coadiutorem in Abbatia, quam in Episcopatus resignatione retinuit, concessum est, vt eligat Vicarium ad vitam, vel coadiutorem, &c.

¶ Eadem sessione vigesima quinta, cap. 7. de refor.

Coadiutor cum futura successione, nisi ad sint qualitates omnes à iure requisitæ, concedi non debet. Hoc dicit.

CAPVT III.

SI Ecclesiæ Cathedralis, *f* aut monasterij vrgens necessitas, aut euidens vtilitas postulet, Prælato dari coadiutorem, is nō aliàs

cum

tum futura succeſsione detur, quàm hæc cauſa prius diligenter à ſanctiſ. Romano Pontifice ſit cognita : & qualitates omnes in illo concurrere certum ſit, quæ à iure, & decretis huius ſanctæ Synodi, g in Epiſcopis, & Prælatis requiruntur : alias conceſsiones ſuper his factæ ſubreptitiæ eſſe cenſeantur.

SVPER CAPVT III.

f ¶ *Si eccleſiæ cathedralis.* Concordat text. in cap. ſcripſit, & capit. quamuis 7. q. 1.

g ¶ *Decretis huius ſanctæ Synodi.* Vt habetur ſup. de ætate. & qual. per totum.

Vt eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur.

TITVLVS DECIMVS.

¶ In ſeſsione vigeſima quarta Concilij Tridentcap. 13. de ref.

Quarum præbendarum fructus nequeant diminui. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

IN poſterum omnes cathedrales eccleſiæ quarum reddi-tus ſummam ducatorum mille, & parochiales, quæ ſummã ducatorum centum *a* ſecundum verum annuum valorem non excedunt, nullis penſionibus aut reſeruationibus *b* fructuum grauentur.

Vt eccleſiaſt. benef. ſine diminutione confer.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Summã ducatorũ centum.* Deciſ. Card. 98. Cõgregatio Concilij cenſuit, valorẽ centũ ducatorũ, qui ex decreto 13. ſeſs. 24. de refor. debent remanere Rectori parochialis eccleſiæ, quæ penſione grauatur eſſe intelligendum iuxta morem cuiuſque regionis.

b ¶ *Nul-*

b ¶ *Nullis pensionibus, aut reservationibus.* Declar. Card. In resignatione parochialium in Lusitania salua manet pensio resignantibus. Petenti Episcopo Anconitano, quemadmodum si Canonici Cathedralis maneant in parochijs, deferetur ibi cultus Cathedralis, vt liceat resignare parochias retentis triginta, vel quadraginta scutis, visum est concedendum, modò addatur clausula: Petente Episcopo, & seruatis seruandis. ¶ Doctori Fulginati obtinenti Prioratum cum cura animarum, & parochialem, permissum est resignare parochialem, pensione arbitrio Episcopi reseruata. ¶ De parochia 125. aureorum Episcopo Amadensi, in cuius resignatione vult relinquere 30. titulari, visum est concedendum. ¶ Postulatum Brixiani presbyteri, vt sibi liceret alteri parochiam tradere in Vicariatum perpetuum relictum est. ¶ Pro mercede capellani sufficiunt 50. aurei. Merces Vicarijs perpetuis assignari debet, nec maior centum, nec minor quinquaginta aureorum summa, nisi Vicarijs temporaneis solitum fuisset plus assignari. Pius Quintus in Bulla incipiente, *Ad exequendum*, publicata Kalen. Februarij. 1567.

¶ Item sessione vigesima quinta cap. 5. de reform.

Vt beneficia sine diminutione oneris conferantur. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

RAtio postulat, vt illis, quæ benè constituta sunt, contrarijs ordinationibus non detrahatur. Quando igitur ex beneficiorum quorumcunque erectione, seu fundatione, *c* aut alijs constitutionibus, qualitates aliquæ requiruntur, *d* seu certa illis onera sunt iniuncta in beneficiorum collatione, seu in quacunque alia dispositione eis non derogetur. *e* Idem in præbendis Theologalibus, Magistralibus, Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, aut Subdiaconalibus, quandocunque ita constituta fuerint, obseruetur, vt eorum qualitatibus, vel ordinibus nihil in vlla prouisione detrahatur: & aliter facta prouisio subreptitia censeatur.

SVPER CAPVT II.

c ¶ *Erectione, seu fundatione.* Declar. Card. Habens capellam non tenetur promoueri ad sacerdotium, dummodò in fundatione cautum nõ sit, vt capellanus per se ipsum Missas celebret, sed debet curare, vt per alium Missæ in illa celebrentur, nec erit satisfactum oneri si Missæ in alia Ecclesia erunt celebratæ.

d ¶ *Qua*

d ¶ *Qualitates aliquæ requiruntur.* Decis. Cardin. 171. Congregatio Concilij censuit, non licere Episcopo post Concilium, etiam accedente patronorum consensu derogare qualitatibus in beneficij fundatione appositis, ideòque si beneficium in fundatione certam ætatem requirat, non posse Episcopum illud, quamuis patronus consenserit, ei conferre, qui nequaquam fuerit huiusmodi ætatis. ¶ Item decis. Card. 193. Congregatio Concilij censuit, non posse ab Episcopo beneficijs simplicibus nouum onus imponi.

e ¶ *Eis non derogetur.* Declar. Cardin. Hic de consensu patronorum, sed per hoc censetur sublatam esse facultatem huiusmodi, de qua per Doctores in cap. cum accessissent. de const. vbi Abb. num. 5.

De pluralitate beneficiorum.

TITVLVS VNDECIMVS.

¶ In Sessione septima Concil. Trident. cap. 2. de reformatio.

Nullus potest plures Cathedrales Ecclesias obtinere. H. d.

CAPVT PRIMVM.

NEmo quacunque etiam dignitate, gradu aut præeminentia præfulgens, plures Metropolitanas, seu Cathedrales Ecclesias, in titulum, siue commendam, aut alio quouis nomine contra sacrorum Canonum instituta, *a* recipere, & simul retinere præsumat: cum valdè fœlix sit ille censendus, cui vnam Ecclesiam benè, ac fructuosè, & cum animarum sibi commissarum salute regere contigerit. Qui autem plures Ecclesias contra præsentis decreti tenorem nunc detinent, vna, quam maluerint, retenta, reliquas infra sex menses, si ad liberam Sedis Apostolicæ dispositionem pertineant, alias infrà annum dimittere teneantur: alioquin Ecclesiæ ipsæ, vltimo obtenta dumtaxat excepta, eo ipso vacare censeantur.

De plu-

De pluralitate beneficiorum.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Contra ſacrorum Canonum inſtituta.* Concordat text. in cap. Sanctorum. 70 diſt. & 21. quæſt. 1. per totam cum allegatis. in c. cum Eccleſiaſticus. inf. eod.

¶ Eadem ſeſsione ſeptima. cap. 4. de reform.

Præſumens retinere plura incompatibilia beneficia, omnibus ipſo iure priuatur. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

QVicunque de cætero *b* plura curata, *c* aut alias incompatibilia beneficia *d* Eccleſiaſtica, ſiue per viam vnionis *e* ad vitam, ſeu commendæ perpetuæ, aut alio quocunque nomine, & titulo contra formam ſacrorum Canonum, & præſertim cõſtitutionis Innocentij Tertij, *f* quæ incipit, *De multa*, recipere, ac ſimul retinere præſumpſerit, beneficijs ipſis, iuxta ipſius conſtitutionis diſpoſitionem, ipſo iure, etiam præſentis Canonis, vigore priuatus exiſtat.

SVPER CAPVT II.

b ¶ *Quicunque de cætero.* Declar. Cardin. Poſsidentes beneficia citrà diſpoſitionem huius ex præſumpta diſpenſatione, in qua fundatur regula de triennali, ſe tueri non poſſunt, quia non habet locum contra hoc decretum, & cap. 17. ſeſsione vigeſima quarta, ita vt ſuam prouiſionem tueri valeant. ¶ De parochialibus, quæ reſidentiam perſonalem requirunt, & inter ſe incompatibiles ſunt, vna tantùm poteſt per hoc decretum retineri. Quoad alia beneficia reſidentiam requirentia, non reſidentes diſtributiones percipere non debent, quę propter ſeruitium cultus diuini aſsignatæ ſunt, non tamen procedendum eſt, ad priuationem dictorum beneficiorum, ſi ea cum legitimis diſpenſationibus obtinuerunt: quia de his in futurum tantùm ſtatuit Concilium, dummodò in vno illorum reſideat, vbi magis eſt neceſſaria reſidentia.

c ¶ *Plura curata.* Declar. Card. Congregatio cenſuit, poſſe obtinere dignitatem parochialem cum mera curata.

d ¶ *In-*

d ¶ *Incompatibilia beneficia.* Declar. Card. Parochiales Ecclesiæ sunt incompatibiles cum beneficijs, in quibus assignatæ sunt distributiones quotidianæ, quas à diuinis absentes amittant. ℂ Quod de incompatibilibus beneficijs dicitur, idem intelligendum est de omnibus beneficijs residentiam requirentibus, quæ aliquis post publicationem Concilij receperit; vt duos canonicatus, vel canonicatum cum parochiali. ¶ An obtinentes dignitates in Cathedrali Ecclesia, quarum præbendæ sunt admodum tenues, nec ad quotidianas distributiones, etiam personaliter diuinis laudibus, cũ alijs in choro inseruiant, admittuntur, possent vacante parochiali intra ciuitatem, eius curam habere, seruata in reliquis forma Concilij, videlicet si digni, & idonei in examine per concursum reperiantur. Congregatio censuit, posse; expectandum tamen, donec vacet parochialis aliqua huiusmodi, tunecq; Episcopum debere S. D. N. consulere, & veros redditus dignitatis, & parochialis exprimere. ℂ Scribantur literæ Archiepiscopo Valentinensi, vt Hieronymo Bodio obtinenti parochialem in ciuitate, & canonicatum in Cathedrali, si possit vtrique commodè inseruire, desinat molestiam exhibere. ¶ Hoc incompatibilitatis decretum procedit etiam in illis, qui post Concilium Tridentinum recipiunt duos, & retinent sine dispensatione Sedis Apostolicæ: secùs si ante Concilium, etiam si ab Ordinario collatio facta sit. ℂ Capellania & Monasterium, quorum fructus tenues sunt, incompatibilia beneficia, nec possunt retineri sub eodem tecto, sine dispensatione Apostolica. Capellania, quæ habet onus celebrandi certas Missas, & coadiuuandi in cura animarum Ecclesiæ plebanatus, est beneficium incompatibile, cum alio beneficio curato, vel aliàs personalem residentiam requirente, & licet eius Rector non subijciatur. cap. licet, Gau. de elect. in 6. tamen comprehenditur sub decretis Concilij Tridentini, loquẽdo de beneficiorum, non tanquam curatorum residentia. ¶ Obtinenti parochialem in ciuitate, & Cathedrali si possit vtrique inseruire, non est molestia inferenda. ℂ Habentem dignitatem tenuem in Ecclesia Cathedrali, quæ distributionibus quotidianis non participet, Ecclesia parochialis inconsultò Romano Pontifice conferri non debet.

e ℂ *Sine per viam vnionis.* Declar. Card. Decretum hoc non seruandum est in his tantùm dignitatibus, & canonicatibus, quibus à principio coniuncta fuit cura animarum, non autem si ab initio illis cura annexa non esset, sed postea, vt aiunt, ex post facto. ¶ An hoc de-

cretum habeat locum in duabus parochijs, quarum altera vnita est simplici beneficio, vel dignitati? Congregatio censuit, non habere locum, si parochialis vnita est perpetuò, & accessoriè, vnde non potest retineri, si modò vtranque legitimè obtinuit. ¶ Dignitates, quibus à principio fuit coniuncta cura animarum sunt incompatibiles: si verò eis ex post facto coniuncta fuit, possunt cum legitima dispensatione ante Concilium Tridentinum obtenta retineri.

f ¶ *Constitutionis Innocentij Tertij.* Hæc constitutio refertur in cap. de multa ext. de præbendis: cuius tenor talis est.

De multa prouidentia fuit in Lateranensi Concilio prohibitum, vt nullus diuersas dignitates Ecclesiasticas, vel plures Ecclesias parochiales reciperet contra sacrorum Canonum instituta, alioquin recipiens sic acceptum amitteret, & largiendi potestate conferens priuaretur. Quia verò propter præsumptiones, & quorundam cupiditates, nullus hactenus, ac rarus de prædicto statuto fructus prouenit: nos euidentiùs, & expressiùs occurrere cupientes, præsenti decreto statuimus: vt quicunque receperit aliquod beneficium, curam habens animarum annexam, si prius tale beneficium habebat, eo sit ipso iure priuatus, & si fortè illud retinere contenderit, etiam alio spolietur. Is quoque ad quem prioris spectat donatio, illud post receptionem alterius liberè conferat, cui meritò viderit conferendum, & si vltra sex menses conferre distulerit, non solùm ad alios, secundùm Lateranensis Concilij statutum eius collatio deuoluatur, verùm tantùm de suis cogatur prouentibus in vtilitatem Ecclesiæ, cuius est illud beneficium assignare, quantum à tempore vacationis ipsius constiterit esse perceptum. Hoc idem in personatibus esse decernimus obseruandum addentes, vt in eadem Ecclesia, nullus plures dignitates, aut personatus habere præsumat, etiam si curam non habeant animarum. Circa sublimes tamen & literatas, personas, quæ maioribus beneficijs sunt honorandæ (cùm ratio postulauerit) per Sedem Apostolicam poterit dispensari.

¶ Eadem Sessione septima. c. 5. de refor.

Cura esse debet Ordinario, vt obtinentes incompatibilia beneficia sibi exhibeant instrumenta dispensationum, & etiam vt beneficia ipsa debitis obsequijs minimè defraudentur. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT TERTIVM.

ORdinarij locorum quoscunque plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia Ecclesiastica obtinentes, dispensationes suas exhibere districtè compellant: & aliàs procedant iuxta constitutionem Gregorij Decimi, g in generali Lugdunensi Concilio editam, quæ incipit, *Ordinarij*: quam eadem sancta Synodus innouandam censet, & innouat: addens insuper, *h* quòd ipsi Ordinarij etiam per idoneorum Vicariorum deputationem, *i* & congruæ portionis fructuum assignationem omnino prouideant, vt animarum cura nullatenus negligatur, & beneficia ipsa debitis obsequijs minimè defraudantur: *k* appellationibus, priuilegijs & exemptionibus quibuscunque, etiam cũ iudicum specialium deputatione, & illorum inhibitionibus in præmissis minimè suffragantibus.

SVPER CAPVT III.

g ¶ *Iuxta constitutionem Gregorij Decimi.* Hæc constitutio refertur in c. Ordinarij. de offi. Ord. in 6. cuius tenor talis est.

Ordinarij locorum subditos suos, plures dignitates, vel Ecclesias, quibus animarum cura imminet obtinentes, seu personatum, aut dignitatem cum alio beneficio, cui cura similis est annexa: districtè compellant: dispensationes, autoritate quarum huiusmodi Ecclesias personatus, seu dignitates canonicè tenere se asserunt: infra tempus pro facti qualitate ipsorum Ordinariorum moderandum arbitrio exhibere. Quod si fortè iusto impedimento cessante nullam dispensationem infra idem tempus contigerit exhiberi, Ecclesiæ beneficia, personatus, seu dignitates, quæ sine dispensatione aliqua eo ipso illicitè detineri constabit, per eos, ad quos eorum collatio pertinet liberè personis idoneis conferantur. Cæterum si dispensatio exhibita sufficiens euidenter appareat, exhibens nequaquam in beneficijs huiusmodi, quæ canonicè obtinet, molestetur. Prouideat tamen Ordinarius qualiter, nec animarum cura in eisdem Ecclesijs, personatibus, seu dignitatibus negligatur: nec beneficia ipsa debitis obsequijs defraudentur. Si verò de dispensationis exhibitæ sufficientia dubitetur: super hoc erit ad Sedem Apostolicam recurrendum: cuius est æstimare quem modum sui beneficij esse velit. In conferendis insuper personatibus, dignitatibus,

& alijs beneficijs curam habentibus animarum annexam ijdem Ordinarij diligentiam obseruent: vt personatum, dignitatem, vel aliud beneficium similem curam habens animarum alicui plura similia obtinenti, non ante conferre præsumant, quàm eis super obtentis dispensatio euidenter sufficiens ostendatur. Qua etiam ostensa ita demum ad collationem procedi volumus si appareat per eandem, quod is, cui est collatio facienda huiusmodi personatum, dignitatem, vel beneficium retinere liberè valeat cum obtentis; vel si ea, quæ sic obtinet liberè, ac sponte resignet. Aliter autem de personatibus, dignitatibus, & beneficijs talibus facta collatio nullius penitus sit momenti.

h ¶ *Addens insuper.* Concordat tex. in c. Episcopis, sup. de cler. non resid. cum ibid. allegatis.

i ¶ *Vicariorum deputationem.* Declar. Card. deputatio Vicariorum habet locum in omnibus beneficijs incompatibilibus, non autem in curatis, quando ea obtinentes eis non inseruiunt.

k ¶ *Debitis obsequijs minimè defraudentur.* Declar. Card. In hoc decreto, & præcedenti capellæ, & canonicatus, & alia beneficia non curata requirentia residentiam, si tamen aliàs sint incompatibilia, comprehenduntur. ¶ Per hoc decretum non permittitur Ordinarijs visitare Ecclesias Regularium. ¶ Nec temporis longitudo obstat, quia ab Episcopo compelli possunt ad dispensationes exhibendas, & illorum titulos ostendendos. ¶ Subcollectores, & alij officiales Sedis Apostolicæ minimè comprehenduntur, neque quoad ostensionem titulorum, sub hoc decreto, nisi beneficia ad Episcopi iurisdictionem spectarent, veluti si essent membra sancti Antonij Vienensis, vel aliorum: sic è contrario illi, qui obtinent duo, vel plura beneficia cum dispensatione legitima, ante Concilium Tridentinum obtenta, requirent personalem residentiam, tenentur residere, in quo magis est necessarium: nec ideò possunt alterutro priuari, amittunt tamen distributiones quotidianas eius beneficij, cuius ministerio non inseruiunt. Congregatio censuit, nihil innouandum in beneficijs simplicibus, quæ etiam clericatus nuncupantur, in Ecclesijs parochialibus, vel alibi constitutis, quorum fructibus possessores gaudent, nullum seruitium nec per se ipsos, nec per substitutos illis Ecclesijs præstando, quibus dicti clericatus subsunt, vt possint cogi, vel per se ipsos, vel per alios in habitu clericali manutenere, qui illis Ecclesijs inseruiant, licet cap. 3. sess. 21. præsupponat, quòd omnia beneficia sint ad cultum diuinum, atque Ecclesiastica munera obeunda instituta, iuxta c. vit.

de

de rescriptis. lib. 6. Si tanto tempore possessores talium beneficiorum non sunt coacti ad aliquod istorum, nec apparet, quod ad certum sunt obligati, satis est, si dicunt horas canonicas. Vnde si beneficia ipsa non requirunt residentiam, non debent cogi per substitutum deservire exemplo illius Canonici, qui causa studiorum non residet, nec etiam tenetur ad substitutum. Abb. in c. licet. de præb.

¶ Item sessione vigesima quarta. cap. 17. de refor. in commu.

Nulli debent conferri plura beneficia, nisi causa congruæ sustentationis. Hoc dicit.

CAPVT QVARTVM.

CVM Ecclesiasticus ordo peruertatur, *l* quando vnus plurium officia occupat clericorum, sanctè sacris Canonibus cautum fuit, *m* neminem oportere in duabus Ecclesijs conscribi; verum quoniam multi improbæ cupiditatis affectu seipsos, non Deum decipientes, ea, quæ benè constituta sunt varijs artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere nō erubescunt, sancta Synodus debitam regendis Ecclesijs disciplinam restituere cupiens, præsenti decreto, quod in quibuscunque personis quocunque titulo, etiam si Cardinalatus honore fulgeant, mandat obseruari, statuit, vt in posterum vnum tantùm beneficium Ecclesiasticum, *n* singulis conferatur: *o* quod quidem si ad vitam eius, cui confertur, honestè sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex *p* sufficiens, dummodò vtrunque personalem residentiam non requirat, *q* eidem conferri. *r* Hæque non modò ad Cathedrales Ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia, tàm secularia, quàm regularia quæcunque etiam commendata, pertineant, cuiuscūque tituli, ac qualitatis existant. *s*

SVPER CAPVT IIII.

l ¶ *Cum Ecclesiasticus ordo peruertatur.* Declar. Card. Non comprehenduntur dignitates cum canonicatu, quæ nullos, vel tenues habent fructus, licet haberent sedem in choro, quæ ex consuetudine per Canonicos obtineri solent, iuxta cap. 1. de consuetud. in 6. Item dignitas cum beneficio curato absque dispensatione Apostolica ante Concilium potuit obtineri. ¶ Capellania, cui adiunctum est onus deser-

uiendi in choro, obtineri non poteſt cum canonicatu per hoc decretum, non niſi haberet ſimpliciter onus celebrandi Miſſam, niſi eſſet ſub eodem tecto, & tunc poteſt cum diſpenſatione. ¶ Nec qui regreſſum habet ante Concilij publicationem ad parochialem Eccleſiam, vel canonicatum, vel parochialem, vel ante obtinebat ſimul, non eſt moleſtandus, ſi poſt Concilium facto loco regreſſui vult obtinere vtrunque beneficium, ea tamen lege, vt reſideat in parochiali amiſsis diſtributionibus quotidianis pro tempore, quo in canonicatu non deſeruierit. ¶ Hoc decretum non comprehendit beneficia iuris patronatus.

m ¶ *Sacris Canonibus cautum fuit.* Concordat tex. in cap. clericum, 21. quæſt. 1.

n ¶ *Vnum tantùm beneficium Eccleſiaſticum.* Concordat Concil. Nicæn. I. cap. 15. & 16. Antioch. cap. 3. Arel. I. c. 2. & 22 & Mileu. c. 15. cap. quia in tantùm. cap. referente. c. ad hæc. cap. cum non. ca. de multa. ext. de præb. cap. quia nonnulli. ext. de cler. non reſid. 21. q. 1. per tot. cap. Sanctorum. 70. d.

o ¶ *Singulis conferatur.* Declar. Card. Idem intelligitur cum effectu, vt vnum poſsit retinere, quia Ordinarius poteſt inſtituere præſentatum, vel conferre aliud beneficium incompatibile, vel ratione reſidentiæ, vel ratione ſufficientiæ dummodò habita poſſeſsione pacifica ſecundi beneficij dimittat primum. ¶ Congregatio die 2. Februarij. 1588. idem eſſe in beneficijs, quæ ſint iuris patronatus, in quibus non fit collatio, ſed inſtitutio.

p ¶ *Aliud ſimplex.* Epiſcopus non poteſt duo beneficia ſimplicia cõferre vni, vt dicitur; quod tamen intellige, niſi eſſent ſub eodem tecto, Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione indigeant. ¶ Epiſcopus habenti vnum ſimplex beneficium, quod non ſufficiat ad eius ſuſtentationem, poteſt eidem aliud conferre citrà diſpenſationem Apoſtolicam, & habenti beneficium ſufficiens poteſt conferre aliud, ſed habita poſſeſsione ſecundi beneficij ſufficientis, vacat primum ſufficiens. ¶ Epiſcopus poteſt conferre ſecundùm beneficium, ſi primum non ſufficit ad ſuſtentationem, ſed ſi duo non ſufficerent, non poteſt conferre tertium abſque diſpenſatione Apoſtolica. Pro collationibus autem beneficiorum Epiſcopus nihil pro ſigillo accipere poteſt; notarius verò pro labore, charta, & alijs aureum vnum pro beneficio. ¶ Vltra duo beneficia ſimplicia Epiſcopus vni conferre non poteſt.

Sim

Simplex beneficium est Archipresbyteratus, licèt habeat aliquã iurisdictionem, dummodò residentia non sit in ea necessaria. ¶ Beneficia etiam curata alijs beneficijs annexa transeunt in simplicium naturam, dummodò accessoriè sint vnita, & illorum cura per Vicarium ab Ordinario positum exerceatur. ¶ Plura beneficia non possunt obtineri, licet simplicia sint, sine dispensatione Papæ, intellige sub eodem tecto, ac requirentia residentiam.

q. ¶ *Dummodò vtrunque personalem residentiam non requirat.* Declar. Card Illi, qui obtinent duo, vel plura beneficia cum legitima dispensatione ante Concilium Tridentinum obtenta requirentia personalem residentiam, tenentur residere, in quo maior est necessitas, nec idcirco possunt alterutro priuari: amittunt tamen distributiones quotidianas eius beneficij, cui non inseruiunt.

r. ¶ *Eidem conferri.* Decis. Cardina. 76. Congregatio Concilij censuit, Episcopum ex causa posse dispensare, vt quis possit obtinere duo beneficia difformia sub eodem tecto, dummodò, quodlibet per se non sit sufficiens ad sustentationem prouisi. ¶ Item decis. Cardina. 79. Congregatio Concilij censuit, consuetudini permittenti, vt in eadem Ecclesia dignitas cum canonicatu per eundem obtineri, & retineri possit, non censeri derogatum ex decreto Concilij Tridentini capite 17. sessione 24. de reformatione, vbi disponitur habenti beneficium competens non posse conferri alterum. ¶ Item decisio Cardin. 85. Congregatio censuit, quod si habenti vnum beneficium insufficiens, aliud sufficiens ab Episcopo fuerit collatum, habita pacifica possessione recipiendi, vacat primum sufficiens. ¶ Item decisio Cardin: 142. Congregatio Concilij censuit, qui dispensatus est ad beneficia, dummodo plura semel non sint, non posse obtinere plura, quàm vnum, quamuis illud ad vitam obtinentis honestè sustentandam non sufficeret. ¶ Item decisio. Cardin. 107. Congregatio Concilij censuit obtinentem legitimè præbendam, & parochialem ante Concilium, posse post Concilium vtrunque beneficium retinere, dummodò in parochiali residerat. ¶ Item decisio Cardin. 159. Congregatio Concilij censuit, Episcopum habenti vnum simplex beneficium, quod non sufficiat ad eius sustentationem posse aliud simile conferre, sed non posse plura simplicia vsque ad eius sustentationem eidem conferre.

Item

Item decis. Card. 229. Congregatio Concilij censuit, non posse ab Ordinarijs fieri vniones parochialium Ecclesiarum, obstantibus Collegijs secularium, seu regularium personarum, non obstante decreto eiusdem Concilij cap. 13. sess. 24. de ref. & si factæ fuerint, nullas esse vniones, &c.

ſ ¶ *Cuiuscunque tituli, ac qualitatis existant.* Declar. Cardin. Non est molestandus is, qui obtinuit vnum canonicatum ab Ordinario, & vnā parochialem, dummodò resideat in parochiali, ex Bulla Pij V. ¶ Nec etiam, qui obtinebat duos canonicatus in diuersis Ecclesijs, etiam sine dispensatione Apostolica, amittit tamen distributiones quotidianas illius canonicatus, in quo non residet pro tempore, quo non deseruit. Distributiones quotidianæ cuiuslibet capellaniæ arguunt residentiam in choro, ideò incompatibilis est cum beneficijs residentiam requirentibus. ¶ Qui in præsenti plures canonicatus obtinet legitimè, & cum autoritate Sedis Apostolicæ ante Concilij Tridentini cōfirmationem, Ecclesiam parochialem, & Monasterium perpetuò commendatum, non potest ex hoc decreto cogi, vt alterutrum dimittat, quasi duas parochiales obtineat, sed potest vtrunque retinere, cū Monasterium, quāuis curam habeat animarum, appellatione tamen parochialis hoc cap. non comprehendatur. ¶ Hoc decretum licet dicatur in præsenti, ligare incipit tamen Kal. Maij anni 1564. ¶ Habens legitimè canonicatum, & parochialem ante Concilium, acquisiuerit, potest vtrunque beneficium retinere per constitutionē sanctę mem. Pij Quinti, dummodò resideat in parochiali a missis distributionibus quotidianis: secus verò si esset dignitas cum canonicatu, & parochiali, quia obstat extrauagans, execrabilis.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. cap. 17. de reform. in com.

Obtinens plures Ecclesias incompatibiles, tenetur vna retenta alias infrà sex menses dimittere. Hoc dicit.

CAPVT V.

QVi, qui in præsenti plures parochiales, *t* Ecclesias, aut vnam Cathedralem, & aliam parochialem obtinent; cogantur omninò, quibuscunque dispensationibus, ac vnionibus ad vitam non obstantibus, vna tantùm parochiali, *u* vel sola Cathedrali retenta, alias parochiales infra spatium sex mensiū *a* dimit-

dimittere; b alioquin tam parochiales, quàm beneficia omnia, quæ obtinent, ipso iure vacare *c* censeantur; ac tanquam vacantia *d* libere alijs idoneis conferantur: nec ipsi antea illa obtinentes, tuta conscientia, fructus post dictum tempus retineāt. Optat autem sancta Synodus, vt resignantium necessitatibus commoda aliqua ratione, prout Summo Pontifici videbitur, prouideatur.

SVPER CAPVT V.

a ¶ *Qui in præsenti plures parochiales.* Declar. Cardin. Sub hoc cap. nō comprehenduntur, qui cum parochiali obtinent dignitatem, & canonicatum habentes curam annexam. ¶ Dignitas Ecclesiæ Collegiatæ, cui à principio cura animarum iniuncta est, aut illi principaliter imminet, non accessoriè, comprehenditur in hoc decreto. ¶ Qui vnā habet parochialem cum fructibus & alteram cum nudo titulo, vnam ex his tenetur, quàm velit resignare. ¶ Habens duas parochias, quarum altera est beneficio simplici, vel dignitati in perpetuò vnita, alteram dimittere tenetur. ¶ Cui non est constitutum salarium, fuit dispensatum, vt plures possit retinere, quādo timetur ne parochiales perueniāt ad manus hæreticorum. ¶ Habens vnam parochialem, & titulum alterius, cuius fructus omnes alteri sunt reseruati, nihilominus alteram dimittere tenetur. ¶ Ordinarius potest Ecclesiam parochialem habenti alteram parochialem conferre, sed post adeptionem possessionis pacificæ secundæ vacabit prima. ¶ Non comprehenduntur, qui cum parochiali obtinent Monasterium commendatum cum cura, cum non veniat appellatione parochialis Ecclesiæ, de qua hoc cap. ¶ Habens parochialem Ecclesiam ac alium dignitatem habentem etiam curam animarum, an teneatur ex decreto huius cap. intra sex menses alterum beneficium dimittere. Quidam aiunt, non teneri iuxta cap. statutum. de elect. in 6. quodque de iure videtur, vel ex alijs Concilij decretis erit hoc casu prouidendum, Sanctitas tamen sua censuit, quia eadem videtur ratio subesse, quando cura animarum à principio iniuncta fuit dignitati. ¶ An præsumpta dispensatio, in qua fundatur regula de triennali, habeat locum contra decretū huius cap. Congregatio censuit, quod non, quia regula triennalis requirit titulum coloratum. Gemin. consi. 86. circa fin. vide etiam sess. 14. cap. 9. ¶ Vnam Cathedralem, ac aliam parochialem habens Episcopatum, & parochialem, quam resignare non potest, quia est de iure patronatus, nihilominus vnum dimittere tenetur ex istis duobus be-

neficijs. ¶ De postulatione. Quid habentes parochias, in quibus alij habent regressus, vel accessus, coacti resignare, agere debent? Conclusum fuit, dandam esse optionem regressario, vt vel cedenti sibi parochiam soluat eadem pensionem, vel patiatur resignare alteri cum suspensione regressus.

u ¶ *Vna tantùm parochiali.* Decl. Card. Episcopi Cremonēsis petitio, vt quidam presbyter duas obtinens parochiales alteram centum scutorum, ex quibus solui pensionem 56. alteram reseruatis patruo omnibus fructibus possit vtranque retinere, penitus est a Congregatione reiecta. ¶ Petitio etiam de duabus parochijs, quarū altera est litigiosa, vt possit vnam retinere, dum alterius lis terminetur, reiecta est a sacra Congregatione. ¶ Petitio etiam, vt ex quatuor parochijs cùm cesserit duabus, & sibi vnam reseruauerit titulo sancti Columbani, liceat titulum retinere, responsum est, vt titulum relinquat, nec eo accedat. Habens parochialem, & Monasterium in commendam ad vitam, cui cura animarum imminet, alteram dimittere non tenetur. ¶ Habens duas parochiales, quarum altera est beneficio simplici, vel dignitati, in perpetuum vnita; alteram dimittere non tenetur. ¶ Habens legitimè duas, aut plures dignitates non curatas, & parochialem suam curatam, vnam solam retinere potest. ¶ Qui non tenetur alteram dimittere, si habet parochialem, & canonicatum obtentum ante Concilium, sed tenetur residere in parochiali, etiam quod in fundatione canonicatus caueat, quod illum obtinens, sit ipso iure priuatus, si per triginta dies absens fuerit. ¶ Papa attenta personarum *& locorū* qualitate dispensat, vt vni parochialis, & canonicatus conferatur, si vtriq; inseruire potest. ¶ Licèt aliàs resolutum fuerit, quòd habens ante Concilium duos canonicatus, quibus singulis esset vnita parochialis, per hoc decretum non tenetur ad alterius dimissionem, nihilominus contrarium est verius, quòd alterum dimittere tenetur. ¶ Habenti parochiam cùm datur canonicatus Cathedralis, si duobus illis mensibus elapsis, non sua culpa, quibus debebat dimittere parochiam, concedantur ad dimittendum alij duo menses. ¶ Dum hoc decretum loquitur, de beneficiorum pluralitate tollenda, scire oportet, ante Cōcilium non erat necessaria dispensatio pro retentione parochiæ cum canonicatu, quod iam habenti parochialem canonicatus conferatur adepta possessione canonicatus, vacat parochialis. ¶ Episcopus potest habenti canonicatum, aut beneficium simplex, quod ad victum iur sufficiat parochialem Ecclesiam conferre, & adepta possessione paro-

parochialis vacabit canonicatus. ¶ Habens beneficium ſimplex ad victum eius ſufficiens, ſi adipiſcatur pacificam parochialis Eccleſiæ poſſeſſionem ſibi legitimè collatæ, vacat beneficiū ſimplex. ¶ Habens canonicatum, & duo ſimplicia beneficia Eccleſiaſtica, quorū omnium annui redditus ſecundū æſtimationem cōmunem non excedunt ſcuta 125. non prohibetur à Concilio, quin ea omnia tetinere poſsit. Cōcilium Trid. non prohibet, quin habens canonicatum retinere poſsit parochialem, & è contrà, ſed ſolùm cogit, vt quis dimittat alterū duorum acquiſitorum. ¶ Canonicus obtinens dignitatem perdit canonicatum in petitione Canonicorum Aquenſium, vt reſidentes in canonicatu poſsint parochiales retinere, ſed in hac petitione viſum eſt ſcribendum, vt doceant de perſona, & de beneficijs, ac de alijs. ¶ Reſidens in prioratu, qui curam habet animarum, retinere poteſt canonicatum & beneficium ſimplex, ſed beneficio ſimplici per alium inſeruire debet. ¶ Habens prioratum cum cura animarum, & canonicatū, cuius diſtributiones amittit, poteſt etiam beneficium ſimplex retinere modò per alium ei inſeruiat. ¶ Qui impetrat per nouam prouiſionem Narbonenſem Archidiaconatum, & obtinet alterum Archidiaconatum Aconitanum, cum non poſsit poſsidere Narbonenſem ob potentiam intruſi, cum quo litigat, petit igitur, ne priuetur Aconitano. Quæ petitio contra decretum factum à Pontifice, habita, vel non habita poſſeſsione, cuiuſcunque, perinde eſt, rem ad S. D. N. reijciendam. ¶ Iuxta deciſionem Congregationis aliàs editam poſſe canonicatum ex conſuetudine Eccleſiæ in eadem obtinere dignitatem. An obtinens canonicatum, cui poſt Concilium iniunctum eſt munus Pœnitentiarij, poſsit vigore dictæ conſuetudinis obtinere etiam dignitatem in eadem Eccleſia? Congregatio die octaua Ianuarij 1587. cenſuit, non poſſe, quia conſuetudo ſtrictè eſt interpretanda, & quia nemo poteſt eſſe triplex in eadem Eccleſia. ¶ Habens archipresbyteratum, ſi regreſſum habet ad parochialem, quam obtinuit ante Concilij Tridentini publicationem cum diſpenſatione tali, quod ſi regreſſus ei contigiſſet, ipſam parochialem cum archipresbyteratu, poſſe retinere, ſi caſus prædicti regreſſus poſteà euenerit, etiam poſt Concilium Tridentinum poteſt retinere, & tenetur in parochiali reſidere, & non perdit quicquam archipresbyteratus, niſi diſtributiones quotidianas.

a ¶ *Infra ſpatium ſex menſium.* Declara. Cardin. Licèt habens duas parochiales infra ſex menſes alteram dimittere teneatur, fauore tamē

Militiæ ſancti Ioannis Hieroſolymitani, fuit aliquibus conceſſus annus, ſi habent parochiales in Italia, & ſi extra, fuit datus ſecundus annus.

b ¶ *Dimittere.* Declar Cardin. Etiam ſi ſint de iure patronatus laicorum, etiam ſi regreſſatæ, & qui habet regreſſum, nolit præſtare conſenſum, quia tunc facta reſignatione cum honeſta penſione, ſi noluerit acceptare, reſignatio fiet alteri, & regreſſus ſuſpenditur vſque ad ceſſum, vel deceſſum reſignatarij. ¶ Habens autem parochialem, quam ex hoc decreto dimittere tenetur, ſi ea eſt obligata alteri ratione regreſſus, conueniendus eſt primo iſte habens regreſſum, an ipſe cum aliqua penſione reſignanti reſeruanda parochialem velit. Quod ſi eam recipere recuſet, alteri reſignare debet cum ſuſpenſione regreſſus.

c ¶ *Ipſo iure vacare.* Decl. Card. Qui non dimittit vnam ex duabus Eccleſijs curatis intra tempus à ſacro Concilio aſsignatum, debet condignas pœnas ſubire, & puniri, prout in eo ſtatuitur.

d ¶ *Tanquam vacantia.* Concordat tex. in extrauag. execrab. §. qui vero. de præbend.

De decimis, primitijs, & oblationibus.

TITVLVS DVODECIMVS.

¶ In ſeſsione vigeſima quinta. Conc. Trid. cap. 12. de reformat.

Præcipitur decimarum ſolutio. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

NON ſunt ferendi, *a* qui varijs artibus decimas Eccleſijs obuenientes, ſubtrahere moliuntur, aut, qui ab alijs ſoluendas temerè occupant, & in rem ſuam vertunt: cum decimarum ſolutio debita ſit Deo, *b* & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas inuadant. Præcipit igitur ſancta Synodus omnibus, cuiuſcunque gradus, & conditionis ſint, *c* ad quos decimarum ſolutio ſpectat, *d* vt eas, ad quas de iure tenentur in poſterum Cathedrali,

drali, e aut quibuſcunque alijs Eccleſijs, vel perſonis, quibus legitimè debentur, integrè perſoluant.

De decimis, primitiis, & oblationibus.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Non ſunt ferendi.* Concordat Concil. II. Matiſconen. cap. 5. Concil. Ticinen. verſ. in ſacris. Exod. 22. & 23. Leuit. 27. Numer. 18. Tobi. 1. Malachi. 3. cap. reuertimini. 16. quæſtione 1. cap. decimas. cum ſequent. 16. quæſt. 7. cap. parochianos. cap. ex tranſmiſſa. & ſequentibus. ext. eodem.

b ¶ *Debita ſit Deo.* Concordat tex. in c. tua nobis ext. eod. tit. & cap. decimas. 16. q. 1.

c ¶ *Et conditionis.* Declar. Cardin. Abbatiſſa, vel Moniales de bonis emptis tenentur, ad primitias, & decimas ſoluendas Rectori parochiali, de quibus eſt controuerſia. ¶ Item deciſ. Card. 168. Congregatio Concilij cenſuit, ſi decimæ ſint impoſitæ rei, quia ab initio fuerunt conceſſæ, vel traditæ cum ea conditione, & onere, vt ex eis decimæ ſoluantur, tunc ad quoſcunque peruenerint, etiam Mendicantes, teneri eas ſoluere: ſi verò debeantur pro adminiſtranda cura animarū, tunc, quia parochi, his Mendicantibus aliqua Sacramenta non adminiſtrant, Mendicantes ad eas non teneri, ſi tamen à ſolutione decimarum Sedis Apoſtolicæ priuilegijs eximantur.

d ¶ *Ad quos decimarum ſolutio ſpectat.* Declaratio. Cardin. Decimæ parochiales perſoluendæ ſunt ijs, à quibus percipiuntur Sacramenta.

e ¶ *In poſterum Cathedrali.* Declar. Card. Ad decimas præteritas viderit iudex competens.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quinta. cap. 12. de reform.

CAPVT SECVNDVM.

QVI decimas *f* aut ſubtrahunt, aut impediunt, excommunicentur. Nec ab hoc crimine, niſi plena reſtitutione ſequuta abſoluantur.

SVPER CAPVT II.

f ¶ *Qui decimas.* Concordat tex. in cap. omnes decimæ. 16. q. 7. c. per-

uenit. cap. non eſt. cap. tua. & cap. in quibuſdam. ext. eod. Clemen. 1. eodem titulo.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quinta. cap. 12. de reform.

Fideles de bonis ſibi à Deo collatis ſubuenire debent paſtoribus ſuis. Hoc dicit.

CAPVT TERTIVM.

HOrtatur ſancta Synodus omnes & ſingulos, pro Chriſtiana charitate, debitoque erga paſtores ſuos munere, vt de bonis ſibi à Deo collatis, Epiſcopis, & parochis, qui tenuioribus præſunt Eccleſijs, largè ſubuenire ad Dei laudem, atque ad paſtorum ſuorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam, non grauentur.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quinta. cap. 13. de refor.

Quarta funeralium Cathedrali, aut parochiali Eccleſiæ perſolui debet, etiã ſi alijs pijs locis hactenus conceſſa fuerit. Hoc dicit.

CAPVT QVARTVM.

DEcernit ſancta Synodus, g vt quibuſcunque in locis, iam ante annos quadraginta, *h* quarta quæ funeralium dicitur *i* Cathedrali, aut parochiali Eccleſiæ ſolita eſſet perſolui, *k* ac poſteà fuerit, ex quocunque priuilegio, *l* alijs Monaſterijs, Hoſpitalibus, aut quibuſuis locis pijs conceſſa, *m* eadem poſthac integro iure, & eadem portione, quæ antea ſolebat, Cathedrali, ſeu parochiali Eccleſiæ perſoluatur: non obſtantibus conceſsionibus, gratijs, priuilegijs, etiam mari magno nuncupatis, aut alijs quibuſcunque.

SVPER CAPVT IIII.

g ¶ *Decernit ſancta Synodus.* Concordat tit. de ſepulturis. ext. in 6. & in Clement.

h ¶ *Iam ante annos quadraginta.* Declarat. Cardina. Non comprehenduntur Monaſteria ædificata à quadraginta annis citrà, aut quæ in dies ædificantur, præſuppoſito, quod huiuſmodi Monaſteria ſunt eius Religionis, cui à Sede Apoſtolica indultum ſit, vt quartam funeralem non teneatur Epiſcopo ſoluere. ¶ A diſpoſitione Concilij Triden-

Tridentini in hoc cap. non ſumitur argumentum in contrariũ, quod à Monaſterijs ædificatis ab annis quadraginta citrà non perſoluatur quarta funeralium Epiſcopo, niſi Monaſteria per Sedem Apoſtolicam ad ſolutionem huiuſmodi quartæ partis funeralium non teneantur. ¶ Ad Monaſterium Fratrum Minorum S. Franciſci de Obſeruantia à triginta annis fabricari cœptum, poſt hoc decretum debeat ſoluere quartam funeralium Cathedrali, cum nihil innouandum, niſi à quadraginta annis ſoluiſſet ſtantibus conceſsionibus Apoſtolicis? Congregatio cenſuit, huiuſmodi Monaſteria, non teneri quartam funeralium perſoluere Epiſcopo præſuppoſito priuilegio, quando Iulius Tertius conceſsit Religioni Fratrum Minorum ſancti Franciſci.

i ¶ *Quarta funeralium dicitur.* Declar. Cardin. Ad quam non tenẽtur Franciſcani pro Monaſterijs conſtructis ab annis quadraginta citrà, præſuppoſito priuilegio exemptionis Iulij III.

k ¶ *Solita eſſet perſolui.* Declar. Card. Regularibus, qui ſunt, in quaſi poſſeſsione non ſoluendi quartam Epiſcopo, ſeu parocho, non incumbit onus probandi, ante quadraginta annos non ſolitam ab eorum Monaſterijs Si Regulares ſunt in quaſi poſſeſsione nõ ſoluendi, onus probandi ante quadraginta annos eſſe ſolitos ſoluere, ſpectat ad prætendentes Epiſcopos, ſeu parochos.

l ¶ *Ac poſteà fuerit ex quocunque priuilegio.* Declar. Cardin. Idem ſi ante quadraginta annos, dummodo priuilegium non ſit in vſu. ¶ In priuilegijs, quæ S. D. N. Mendicantibus conceſsit, ea mens fuit, vt parochi inuitentur, quartæ funeralium ante quadraginta annos ipſi Cathedrali Epiſcopo incumbere.

m ¶ *Ex quocunque priuilegio.* Deciſ. Card. 20. Congregatio Concilij ſæpius reſpondit, decreto Concilij cap. 13. ſeſ. 25. non comprehendi Monaſteria ædificata à quadraginta annis citrà, vel, quæ in dies ædificantur præſuppoſito, quod ſit eius Religionis, cui à Sede Apoſtolica indultum ſit, vt quarta funeralium non teneantur ſoluere Epiſcopo. Item decid. Cardin. 91. Congregatio Concilij cenſuit, Concilium Tridentinum cap. 13 ſeſ. 25. de reform. non ſuſtuliſſe priuilegium, ſuprà quadraginta annos, ante Concilium certis Religionibus conceſſum, ad percipiendum quartam funeralium.

(*)

De pa-

De parochijs, & alienis parochianis.

TITVLVS DECIMVSTERTIVS.

¶ In Seſsione ſexta Conc. Trid. cap. 5. de reforma.

In alterius diœceſi non licet Pontificalia exercere. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

NVlli Epiſcopo liceat, *a* cuiuſuis priuilegij prætextu, Pontificalia in alterius diœceſi *b* exercere, niſi de Ordinarij loci expreſſa licentia, *c* & in perſonas *d* eidem Ordinario, ſubiectas tantùm; ſi ſecus factum fuerit, Epiſcopus ab exercitio Pontificalium; & ſic ordinati ab executione ordinum ſint ipſo iure ſuſpenſi.

De parochijs, & alienis parochianis.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Nulli Epiſcopo liceat.* Concordat Conc. I. Nicæn. c. 17. & Conc. II. Arel. c. 13. & Antioch. c. 13. Sard. c. 18. & 19. & Conc. III. Carth. c. 20. & 21. & Conc. III. Aurel. c. 15. c. placuit cum ſeq. 7. q. 1. & c. 1. 13. q. 1. c. nullum Epiſcopum. cum tribus ſeq. 9. q. 2.

b ¶ *Pontificalia in alterius diœceſi.* Declar. Caro. Cardinales in aliena diœceſi poteſtatem non habent conſecrandi Eccleſias profanatas, niſi de indulgentia Papæ.

c ¶ *Niſi de Ordinarij loci expreſſa licentia.* Declar. Cardi. Non poteſt Prælatus inferior etiam exemptus, huiuſmodi licentiam concedere, ſed Ordinarius loci, intelligitur Epiſcopus, in cuius diœceſi locus eſt conſtitutus. ¶ Patriarcha habens aliquas Eccleſias ſibi immediatè ſubiectas in aliena diœceſi non poteſt huiuſmodi licentiam dare ſine conſenſu Epiſcopi diœceſis. ¶ Capitulum Sede vacante poteſt cõcedere licentiam extero Epiſcopo exercendi Pontificalia in cuius Eccleſias, & Ordines conferendi, tam clericis illius diœceſis, quàm alterius: iuxta tamen formam huius decreti, quæ exteris habentibus dimiſſo-

missorias suorum Episcoporum facultatem non negat ordines recipiendi ab Ordinario legitimam ad id potestatem habente.

d ¶ *Et in personas.* Declar. Card. Episcopus in alterius diœcesi de licentia Ordinarij loci non potest ordinare personas, quæ non sunt subiectæ illi Ordinario, nisi habeant dimissorias generales à suis Ordinarijs: nec potest de licentia Ordinarij ministrare Sacramentum Chrismatis, siue spectat cap. 1. sess. 7. de reform. ¶ Non excluduntur propterea clerici aliarum diœcesum, si suas literas dimissorias habeant, quo minus possint ab Episcopis extraneis in aliena diœcesi de licentia Ordinarij Pontificalia exercentibus ordinari. ¶ Nec Episcopus, qui nullum habet Episcopatum, potest in sua Ecclesia iurisdictionali, veluti si esset præpositura, sine expressa licentia Episcopi, intra cuius fines diœcesis præpositura existit Chrisma conferre, nec alia Pontificalia exercere. ¶ Nec potest Episcopus Pontificalia exercere in loco exempto, & iurisdictionis non Episcopi, sed inferioris: vocatus tamen ab ipso inferiore, sine licentia Episcopi, intra cuius diœcesis fines esset locus ille, etiam si ille inferior prætenderet ratione exemptionis vocare Episcopum, quem maluerit ad ministrandum Sacramentum Confirmationis, dummodò locus ipsius exempti sit intra fines diœcesis alicuius, ita vt non esset nullius, quia tunc posset, sicuti S. D. N. Gregorius XIII. declarauit. ¶ Vicarius generalis non potest cõcedere hanc licentiam, nisi habeat speciale mandatum. glos. vers. non extendat. c. cum nullus. de temp. ordin. in 6.

e ¶ *Eidem Ordinario subiectas tantùm.* Decis. Card. 143. Congregatio Concilij censuit, Episcopum exercentem Pontificalia in aliena diœcesi de Ordinarij loci expressa licentia, posse Ordines conferre etiam suis proprijs diœcesanis, non obstante Concilio cap. 5. sess. 6. de reform. ¶ Item decis. Cardin. 159. Congregatio Concilij censuit, si aliqua Abbatia nullius diœcesecos existat, non posse Episcopum viciniorem ibi conferre Sacramentum Confirmationis, & exercere Pontificalia absque Abbatis expressa licentia, sed esse in facultate ipsius Abbatis, conuocare, quem maluerit Catholicum Antistitẽ, saluo tamen maiori iure Episcopi vicinioris si aliunde id sibi competat, verum posse Episcopum viciniorem visitare beneficia secularia, & clericos seculares dictæ Abbatiæ, illosque culpabiles repertos corrigere, & Episcopum viciniorem dici tantùm illum, cuius Cathedralis Ecclesiæ sit Abbatiæ proximior, non autem locis dictæ Abbatiæ subiectis. ¶ Item decis. Card. 190. In loco exempto intra fines certæ

diœceſeos exiſtenti non poſſe Epiſcopum diœceſanum etiam à ſupe riore loci exempti Ordinario accerſitum Pontificalia exercere, niſi de licentia Epiſcopi loci, intra cuius fines locus huiuſmodi exemptus fuerit conſtitutus. ¶ Item deciſ. Cardin. 242. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum in aliena diœceſi exiſtentem poſſe abſque expreſſa licentia Ordinarij loci non ſolùm ordinare perſonas illi Ordinario ſubiectas, ſed etiam alias, quæ ſuorum Epiſcoporum dimiſſorias rectè confectas ſecum attulerint. ¶ Item deciſ. Card. 250. Congregatio Concilij cenſuit, Priorem ſancti Ioannis Hieroſolymitani in locis nullius diœceſeos, in quibus ipſe iuriſdictionem ordinariam, quaſi Epiſcopalem habet, ſi priuilegium à Sede Apoſtolica, etiam ante Concilium, obtinuerit conferendi primam tonſuram, & quatuor minores ordines, poſſe vtique ſuis ſubditis dumtaxat regularibus primam tonſuram, & quatuor minores ordines conferre. ¶ Poſſe etiam ſi dicto priuilegio fulciatur ad quemcunque Catholicum Antiſtitem eoſdem ſubditos regulares dimittere ad primam tonſuram, & quatuor minores ordines promouendos. ¶ Item poſſe aliquem Catholicum Antiſtitem accerſire, qui ipſis ſubditis regularibus primam tonſuram, & quatuor minores in dictis locis conferat, aliaque ibidem Pontificalia exerceat, Chriſmatiſque Sacramentum conferat licentia alterius minimè requiſita, neque huic rei obſtare decretum cap. 5. ſeſ. 6. ¶ Quintò minimè obſtante dict. c. 5. ſeſ. 6. eundem Antiſtitem ab eo accerſitum in eiſdem locis poſſe ſeculares, in quos Epiſcopalem iuriſdictionem prior habuerit, ad ſacros ordines promouere, ſi literas dimiſſorias Epiſcopi, cuius Cathedralis Eccleſia prioratui proximior fuerit legitimè confectas ſecum attulerint.

¶ Item Seſsione ſeptima. c. 11. de refor.

Quæ requirantur ad ordines ſuſcipiendos in diœceſi non propria. H. d.

CAPVT SECVNDVM.

FAcultates de promouendo *f* à quocunque non ſuffragentur, *g* niſi habentibus legitimam cauſam, ob quã à propriis Epiſcopis ordinari non poſſint, in literis exprimendam: & tunc non ordinentur, niſi ab Epiſcopo in ſua diœceſi reſidente, aut pro eo Pontificalia exercente, & diligenti præuio examinare. *h*

SV-

SVPER CAPVT II.

f ¶ *Facultates de promouendo.* Decisio Cardin. 100. Stante declaratione sacræ Congregationis Tridentini Concilij ex mente fœlicis recordationis Sixti Quinti, facta videlicet quòd Superiores Regulares possint suis subditis itidem Regularibus, qui habentes qualitates requisitas ordines suscipere voluerint, literas dimissorias concedere, ad Episcopum tamen diœcesanum, & si is absuerit ad quencunque alium Episcopum, dum tamen ab ipso Episcopo, qui ordines contulerit, examinentur, quoad doctrinam. Quæsitum fuit, quid esset obseruandum, si Episcopus quidem adsuerit, sed minimè ordinationes voluerit habere? Congregatio Concilij rem ad Sanctum Dominũ nostrum Clementem Octauum, relatam censuit, in casu, quo Episcopus fuerit præsens, & noluerit habere ordinationes, idem prorsus obseruandum esse, quod declaratum fuit reseruari debere, si Episcopus fuerit absens, ita tamen, si susceptio ordinum data opera non fuerit, dilata in id tempus, quo Episcopus diœcesanus nullas esset habiturus ordinationes.

g ¶ *Non suffragentur.* Declarat. Cardin. An qui facultatem à Sede Apostolica obtinuit, vt possit ordinari ab alio, quam à suo Ordinario debeat nihilominus probitatem suam & mores Ordinarij sui testimonio probare. Congregatio censuit, ita debere, prout, & signatura gratiæ S. D. N. iam dudum solita est in huiusmodi facultatibus ponere clausulam illam, de licentia Ordinarij.

h ¶ *Et diligenti prænio examine.* Declarat. Card. An Episcopus, qui à sua diœcesi abest, debet subditos suos, non aliter, quàm probatos, & examinatos ad alium Episcopum ordinandos dimittere, possit suas literas dimissorias dare, & ordinandos subijcere suo examini, si ita sibi videtur. Et si absentes sint, ad se, vt ipsos examinet, vocare, si commodum erit, alioquin eorum examen committere Ordinario loci, in quo illi degunt. ¶ Intelliguntur à Sede Apostolica concessæ, non tamen ab Ordinarijs, quæ appellantur literæ dimissoriæ.

¶ Item sessione decima quarta. cap. 2. de reformat.

Episcopi titulares nullibi valeant quemquam absque sui Prælati expresso consensu ordinare. Hoc dicit.

CAPVT III.

QVoniam nonnulli Episcopi Ecclesiarum, quæ in partibus infidelium consistunt, clero carentes, & populo Christiano, cum ferè vagabundi sint, & permanentem sedem non habeant, non quæ IESV Christi, sed alienas oues inscio proprio pastore quærentes, dum per hanc sanctam Synodum, *i* se Pontificalia officia in alterius diœcesi, nisi de loci Ordinarij expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subiectas tantùm, exercere prohibitos vident, in legis fraudem, & contemptum, quasi Episcopalem cathedram in loco nullius diœcesis sua temeritate eligunt, & quoscunque ad se viuentes, etiam si suorum Episcoporum, seu Prælatorum literas commendatitias non habeant, clericale charactere insigniri, & ad sacros etiam presbyteratus ordines promouere præsumunt: quo plerumque fit, vt minus idonei, & rudes, ac ignari, & qui à suo Episcopo tanquam inhabiles, & indigni reiecti fuerunt, ordinati, nec diuina officia peragere, nec Ecclesiastica Sacramenta rectè valent ministrare. Nemo Episcoporum, qui titulares vocantur, etiamsi in loco nullius diœcesis, etiam exempto, aut aliquo Monasterio, cuiusuis Ordinis residerint, aut moram traxerint, vigore cuiusuis priuilegij sibi de promouendo quoscunque ad se venientes pro tempore concessi, alterius subditum, etiam prætextu familiaritatis continuæ commensalitatis suæ, absque sui proprij Prælati expresso consensu, *k* aut literis dimissorijs, ad aliquos sacros, aut minores ordines, vel primam tonsuram promouere, seu ordinare valeant. Contra faciens, ab exercitio Pontificalium per annum: taliter verò promoti ab executione ordinum sic susceptorum, donec suo Prælato visum fuerit, ipso iure sint suspensi.

SVPER CAPVT III.

i ¶ *Per hanc sanctam Synodum.* Videlicet in cap. 1. sup. eod.

k ¶ *Proprij Prælati expresso consensu.* Concordat cap. vnusquisque inf. eod. cum ibid. alleg.

¶ Eadem sessione decima quarta. cap. 3. de reform.

Clerici absque approbatione sui Episcopi ordinati, possunt ab ipso suspendi, si minus idonei reperti fuerint. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT IIII.

EPiscopus quoscunque suos clericos, *l* præsertim in sacris constitutos, absque suo præcedenti examine, *m* & commendatitijs literis, quacunque autoritate promotos *n* licèt tanquam habiles ab eo, à quo ordinati sunt, probatos, quos tamen ad diuina officia celebranda, seu Ecclesiastica Sacramenta ministranda minus idoneos, & capaces repererit, à susceptorum ordinum exercitio, ad tempus, de quo ei videbitur, suspendere, & illis ne in altari, aut aliquo ordine ministrent, interdicere possit.

SVPER CAPVT IIII.

l ¶ *Episcopus quoscunque suos clericos.* Declar. Card. Episcopus non potest examinare promotos à suo antecessore, nisi post promotionem aliqua noua causa superuenerit, vt in cap. accepimus. de ætate & qualitate ordina. Quod si idem Episcopus aliquos minus idoneos ordinauerit, eos suspendere debet. ¶ Suspensus ab eo tanquam nō idoneus à celebratione Missarum, per testes in vrbe idoneitatem probās absoluendus est.

m ¶ *Absque suo præcedenti examine.* Declar. Card. Congregatio cēsuit non comprehendi examinatos, & promotos ad sacros ordines, à prædecessoribus Episcopis, nisi post promotionem noua causa superuenerit.

n ¶ *Quacunqua autoritate promotos.* Decis. Cardin. 177. Congregatio Concilij censuit. Episcopi Vicarium habentem generale mandatum in forma, posse absente Episcopo concedere dimissorias ad ordines, atque item remittere interstitia, ideò quantum ad hoc pertinet, oratores, nisi aliud obstet, esse ritè promotos, sed ex eo quod eodem die oratores minores ordines susceperint, ita demum esse malè promotos; si regionis consuetudine receptum non sit, vt ipsi minores ordines eodem die conferantur. ¶ Item decis. Cardin. 181. Congregatio Cōcilij censuit, decretum Concilij cap. 3 sessio. 24 non comprehendere examinatos, & promotos à prædecessoribus Episcopis, nisi post promotionem noua causa superuenerit.

¶ Eadem sessione decima quarta. cap. 8. de refor. *In alienos subditos clericos, nemo procedere debet, sine proprij Episcopi interuentu. Hoc dicit*

CAPVT V.

QVia nonnulli, quorum etiam aliqui verè sunt pastores, ac proprias oues habent alienis etiam ouibus o præesse curarunt, & ita alienis subditis, quandoque intendunt, vt suorum curam negligant: quicunque (etiam Episcopali præditus dignitate) qui alienos subditos puniendi priuilegium habuerit, contra clericos sibi non subditos, præsertim in sacris constitutos, quorumcunque etiam atrocium criminum reos, nisi cum proprij ipsorũ clericorum Episcopi, si apud Ecclesiam suam resederit, aut personę ab ipso Episcopo deputandæ interuentu nequaquam procedere debeat: aliàs processus, & inde sequuta quæcunque viribus omninò careant.

SVPER CAPVT V.

o ¶ *Alienis etiam ouibus.* Concordat c. quoniam. sup. hoc. eod. tit.

¶ Eadem sessione decima quarta. cap. 9. de reform.

Beneficia vnius diœcesis, non debent vnuri beneficijs, seu locis pijs alterius diœcesis. Hoc dicit.

CAPVT VI.

QVia iure optimo, p distinctæ fuerunt diœceses, & parochiæ, ac vnicuique gregi proprij attributi pastores, & inferiorum Ecclesiarum rectores, qui suarum quisque ouiũ curam habeant, vt ordo Ecclesiasticus non confundatur, aut vna, & eadem Ecclesia duarum quodammodo diœcesum fiat, non sine graui eorum incommodo, qui illi subditi fuerint: beneficia vnius diœcesis, etiamsi parochiales Ecclesiæ, vicariæ perpetuæ, aut simplicia beneficia, seu præstimonia, aut præstimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum diuinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacunque de causa, alterius diœcesis beneficio, aut Monasterio, seu Collegio, vel loco etiam pio perpetuò non vniantur, decretum huius sanctæ Synodi q super huiusmodi vnionibus in hoc declarando.

SVPER CAPVT VI.

p ¶ *Quia iure optimo.* Concordat tex. in cap. Ecclesias. 13. q. 1. cap. 1. 99 dist. & 80. dist. per totam.

q ¶ *De-*

q ¶ *Decretum huius sanctæ Synodi.* Videlicet cap. vt Ecclesiarum. sup. de præbend. & dignit.

¶ Item sessione vigesima tertia cap. 3. de refor.

Episcopus subditos suos non nisi probatos debet ad alium ordinandos dimittere. Hoc dicit.

CAPVT VII.

Episcopi per semetipsos r ordines conferant; quòd si ægritudini fuerint impediti, subditos suos non aliter, quàm iam probatos, & examinatos ſ ad alium Episcopum ordinandos dimittant. t

SVPER CAPVT VII.

r ¶ *Episcopi per semetipsos.* Declarat. Card. Hoc cap. non aduersatur proximo sequenti. ¶ Ordinarij dimissorias pro accipiendis ordinibus, nemini concedant, nisi eum examinauerint, vel examinari fecerint per suum delegatum, ad hoc specialiter deputatum, quod seruandum est etiam cum illis, qui à Sede Apostolica facultatem habent, ordines, à quocunque suscipiendi. ¶ An Episcopus absens à sua diœcesi possit dare dimissorias, quando & quomodo diœcesanis absentibus, vide not. inf. cap. 8. ¶ Episcopus potest alienos clericos ordinare, si habeant dimissorias proprij Ordinarij, iuxta cap. 8. inf. licet Episcopus dimittens ex alia legitima causa, quàm ægritudinis sit impeditus. Dimissorias verò literas Episcopus quamquam absens dare potest, ad ordinandos etiam sub suo examine subijcere, si ita sibi videbitur, ita tamen, vt eos examinet, si commodum erit. Alioquin eorum examen committere Ordinario loci, in quo illi degunt, & ordinandi sunt.

ſ ¶ *Iam probatos, & examinatos.* Declar. Cardin. Dandam licentiam diœcesano à suo Ordinario Congregatio censuit, vt ad sacros ordines ab alijs Episcopis promoueri possit, cum testimonio tamen de vita, & moribus proprij Ordinarij, vt sancitum est sessione 23. cap. 8. in hac parte non aduersari præsens cap. etiam declarauerit. ¶ Fratres Carthusiani volentes ordinari ab Episcopo alterius diœcesis, debent habere licentiam ab Episcopo, in cuius diœcesi sunt, vt cap. 11. sess. 7. ¶ Hoc postea fuit correctum à Gregorio XIII. cum suis Regularibus.

t ¶ Or-

t ¶ *Ordinandos dimittant.* Decis. Cardina. 55. Congregatio Concilij censuit, Episcopum posse alienos clericos ordinare, si habeant literas dimissoriales proprij ordinarij, licèt Episcopus literas dimissoriales concedere alia legitima causa, quàm ægritudinis, expressa in ca. 3. sessio. 23. de reform. fuerit impeditus.

¶ Item sessione vigesima tertia. cap. 8. de refor.

Facultas promouendi à non suo Episcopo, dumtaxat suffragatur ei, cuius mores Ordinarij sui testimonio commendentur. Hoc dicit.

CAPVT VIII.

Nusquisque *u* à proprio Episcopo ordinetur: *a* quòd si quis ab alio promoueri petat, *b* nullatenus id ei, etiã cuiusuis generalis, aut specialis rescripti *c* vel priuilegij prætextu, etiam statutis temporibus permittatur, nisi eius probitas, *d* ac mores Ordinarij, sui testimonio commendentur. *e* Si secùs fiat, *f* ordinans à collatione ordinum per annum, & ordinatus, à susceptorum ordinum *g* executione, quandiù proprio Ordinario videbitur expedire, sit suspensus.

SVPER CAPVT VIII.

u ¶ *Vnusquisque.* Concordat tex. in cap. 1. cum tribus seq. 71. d. cap. quoniam, sup. eod. c. 1. 21. q. 2. c. 1. & 2. de temp. ord. in 6. Conc. I. Nicæn. c. 17. Concil. III. Au. el. c. 15. Magunt. c. 14.

a ¶ *A proprio Episcopo ordinetur.* Declar. Card. De omnibus ordinibus tam sacris, quàm minoribus intelligitur.

b ¶ *Ab alio promoueri petat.* Declar. Card. Et est concedenda cum in fra scripta probatione probitatis, & morum tantùm, nec aduersatur. c. 13. supra positum, nec 11. istiusmet sess. ¶ S. D. N. Gregorius XIII. statuit, vt Regulares suscipiant ordines sacros ab Episcopis, in quorũ diœcesi sunt Monasteria, in quibus tunc degunt, vel dimissorias ab eis accipiant, iuxta hoc decretum.

c ¶ *Aut specialis rescripti.* Declar. Cardin. Etiam à Sede Apostolica absenti.

d ¶ *Nisi eius probitas.* Declar Card. Qui à Sede Apostolica obtinuit, vt ordinari possit ab alio, quàm à suo Ordinario, debet probitatem suã, & mores Ordinarij, seu testimonio comprobare, ac ideò inoleuit illa clausula suo Ordinario, vel de eius licentia probitas, & mores ordinandi

nandi commendentur à quocunque alio. Item censuit Congregatio die 28. Aprilis. 1575. ¶ Eadem die & anno censuit Congregatio, in casu, quo aliquis fuerit absens per plures annos ab Ordinario, ita vt illum commendare de vita, & moribus non possit, sufficere literas dimissorias Ordinarij, quæ continebunt, quòd ordinandus non sit excommunicatus, vel contumax, sed de legitimis parentibus: informatio vero de vita, & moribus habenda est ex loco, in quo fuit versatus. Bayliuo sancti Stephani Hierosolym. petenti, ne aliquis Episcopus possit ordinare subditum Bayliui, atque ipsius fide, & testimonio de vita, & moribus ordinandi? Congregatio respondit, nihil, & ad ordines, quòd Episcopi viciniores non habere possent notitiã de vita, & moribus eorum, qui sui subditi non sunt, & subditos non inuenire Episcopos, qui eos ordinare velint, absque testimonio, & fide sui Ordinarij, requirentibus Episcopis posse tunc has fides dare. ¶ Episcopus Vrgellensis, antequam subditos aliquos Abbatis Monasterij Beatæ Mariæ Ordinis sancti Augustini Canonicorum Regularium ordinare vellet, decernebat nomine suo proprio edictum, vt in Ecclesia dicti Monasterij publicaretur, siqui ad Ordines maiores assumendi essent, iuxta cap. 5. præsent. sessio. Congregatio censuit, debere Episcopum mittere edicta ad Abbatem, aut debere curare, vt illa publicentur, nomine suo proprio in Ecclesijs parochialibus sibi subiectis, erat enim Abbas in quasi possessione, vt in eius Ecclesia, aut oppido non publicarentur aliqua edicta, decreta ab aliquo Ordinario, nisi in subsidium eius.

e ¶ *Testimonio commendentur.* Declar. Card. Etiam si essent absentes, & ad titulum pensionis, vel patrimonij assumendi essent, sed non testimonij Vicario generalis, nisi haberent speciale mandatum concedendi dimissorias. ¶ Per literas, quas Episcopus absens à sua diœcesi poterit dare, si absentes diœcesani literas petierint, vt ordinari possint ab alio, & propter absentiam valdè eis incommodum sit ire ad subijciendum se examini Ordinarij, poterit Ordinarius Episcopus examen illorum demandare Episcopo loci, in quo degunt.

f ¶ *Si secùs fiat.* Declar. Cardina. Clericus ab alieno Episcopo sine Ordinarij sui dimissorijs ordinatus, & ministrans, efficitur irregularis.

g ¶ *Susceptorum ordinum.* Declar. Card. Absoluere à suspensione eos, qui nullius diœcesis existentes, sine literis dimissorijs ordinati fuerunt, spectat ad Episcopum, ad quem ex Concilio pertinebat illis di-

missorias concedere. ¶ Proprius Episcopus ad hoc, vt possit dimissorias concedere, dicitur ille, in cuius diœcesi ordinandus beneficium habet. Et ita fuit iudicatum in vna Leodiensium, si recte cõsideretur. Episcopus ordinans aliquem ad primam tonsuram, quem parentes dicebant natum in diœcesi, & pro tali habetur, non incurrit irregularitatem, etiam si sit alterius diœcesis. Ita in vna Hieracensium censuit Congregatio.

¶ Eadem sessione vigesimatertia. cap. 9. de refor.

Quando Episcopus familiarem suum non subditum ordinare poterit. Hoc dicit.

CAPVT IX.

EPiscopus familiarem suum *h* non subditum ordinare non possit, nisi per triennium, *i* secum fuerit commoratus, & beneficium *k* quacunque fraude cessante, statim re ipsa illi conferat: consuetudine quacunque, etiam immemorabili, in contrarium non obstante.

SVPER CAPVT IX.

h ¶ *Episcopus familiarem suum.* Declar. Card. Habet locum hoc decretum, etiam in minoribus ordinibus, vt teneatur Episcopus etiam conferre beneficium.

i ¶ *Nisi per triennium.* Declar. Card. Ex identitate rationis sufficit, quòd triennium inceperit, antequam fuisset Episcopus. ¶ Familiaris Episcopi, de quo hoc decretum loquitur, etiam potest ordinari ad titulum patrimonij, si illud sufficiens habuerit, & si Episcopus ita iudicauerit pro necessitate, aut commoditate Ecclesiæ, iuxta decretũ cap. 2. sess. 21. modò certæ, aut particulari Ecclesiæ adscribatur, vbi suo munere fungi debeat, iuxta c. 16. infra hac eadem sessio. ¶ Congregatio Concilij declarauit, quod scilicet Episcopus possit ordinare familiarem suum triennalem non subditum, & dare illi dimissorias ad ordinem à quocunque: dispensare tamen non potest super illis interstitijs, de quibus c. 12. & 14. infra hac eadem sess. nisi pro Ecclesiæ suæ vtilitate. ¶ Quicunque per decem annos, siue in cura, siue alibi resederit, potest ibidem à Vicario Sanctissimi ordinari, familiares verò, seu officiales Papæ, ac familiares Cardinalium, & si Cardinales habitassent Romæ, atque etiam Episcoporum in Curia residentium, qui saltem

saltem per triennium habitauerint in vrbe possunt de licentia ipsorũ dominorum à Vicario Sanctissimi promoueri, dum tamen suprà dicti omnes sufficientem titulum habeant, & alia à iure requisita. k ¶ *Et beneficium.* Declar. Card. Episcopus ordinat familiarem suum etiam ad titulum pensionis, si pro commoditate, vel necessitate suarũ Ecclesiarum iudicat ordinandum. ¶ Item decisio Cardin. 111. Dubitatum fuit, an Episcopus, qui decreto Concilij. cap. 9. sessio. 23. familiarem suum sibi non subditum, & per triennium secum commoratum ordinat, collato ei statim re ipsa beneficio, possit postea cũ eodem, quoad temporum interstitia, dispensare, in casibus tamen cõprehensis, cap. 11. & 13. eiusdem sef. Congregatio Concilij censuit, posse. ¶ An sufficiat aliquem obtinere in aliena diœcesi beneficium simplex, vt ordinari queat? Congregatio Concilij censuit, sufficere quod beneficium sit simplex.

¶ Eadem sessione vigesima tertia. cap. 8. de refor.

Abbatibus non licet intra fines alicuius diœcesis, cuiquam nisi regulari sibi subdito tonsuram, seu minores ordines conferre. Hoc dicit.

CAPVT X.

Abbatibus, ac alijs quibuscunque, *l* quantumuis exemptis, *m* non liceat in posterum intra fines alicuius diœcesi consistentibus, etiam si nullius diœcesis, vel exempti esse dicantur, cuiquam, qui regularis subditus sibi non sit, *n* tonsuram, vel minores ordines conferre.

SVPER CAPVT X.

l ¶ *Abbatibus, ac alijs quibuscunque.* Declarat. Cardin. Abbates primam tonsuram, aut minores ordines, præterquam suis subditis regularibus, alicui conferre non possunt, non obstante quacunque consuetudine contraria. ¶ Quidam laicus annis elapsis primam tonsuram suscepit, & ordines minores ab Abbate Casinensi, eius in temporalibus, & spiritualibus superiore, credens, illum habere potestatem, sed cum sit contra dispositionem huius cap. dubitatur, a iste indigeat dispẽsatione, vel necesse habeat, cupiẽs esse clericus, iterordinari ad dictos ordines tanquam nulliter ei collocatos? Congregatio Concilij sic respondit, indiget dispensatione, sed non est necesse, vt iterum ordinetur. ¶ Abbates regulares habentes ius baculi

deferendi, & mitram, poſt quàm ſacerdotalem ordinem, & munus benedictionis ſuſceperint, poſſunt tonſuram, & ordines minores ſubditis Epiſcopi iuriſdictioni conferre, ſi modò ipſius Epiſcopi conſenſus accedat, & à dicto Epiſcopo pro ſe quiſque literas dimiſſorias impetraverit; ita vt ſatis non ſit id generatim ab Epiſcopo conceſſum eſſe, ſed hac conceſsione ſemper opus eſt ſingulis. ¶ Etiam ſi non eſt benedictus Abbas poteſt ſuis ſubditis ordines minores conferre, ſi id fuerit ei ex priuilegio conceſſum. ¶ Abbas, qui eſt benedictus, vel ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ habet, vt Pontificalia exercere poſsit, ac ſi eſſet benedictus, poteſt omnia ſacra benedicere, illis exceptis, in quibus vnctio requiritur. ¶ Poſſunt etiam dicti Abbates ordines conferre alijs Regularibus, qui dimiſſorias ſpeciales ſuorum ſuperiorum, necnon ſpecialem conſenſum Epiſcopi loci habuerint, in quo ordines huiuſmodi ſuſcipere cupiunt. Tonſuratus verò ab Abbate non benedicto, vel non habente hanc poteſtatem ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ, debet iterum tonſurari. ¶ Præterea ijdem Abbates, ſacerdotes, & benedicti dictos ordines conferre poſſunt ſecularibus aliorum Epiſcoporum iuriſdictioni ſubiectis, modò attulerint ſuorum ſuperiorum ſpeciales licentias, & ſpecialem conſenſum Epiſcopi loci, in quo ordines cupiunt ſuſcipere.

m ¶ *Quantumuis exemptis.* Declar. Card. Non licet Præpoſito Terræ Prati Florentinenſis diœceſis concedere literas dimiſſorias, & idē de Archipresbytero Terræ Collis, qui eſt exemptus, & habet iuriſdictionem ordinariam, & de Archipresbytero Barenſi habente multa priuilegia Apoſtolica, & exemptiones.

n ¶ *Subditus ſibi non ſit.* Declar. Card Hoc verò ſi iure proprio ſibi liceat, vt in cap. Abbas. de priuilegijs. in 6. ſecùs ſi ex priuilegio Apoſtolico cap. 5. ſeſ 6. Ibidem Epiſcopum loci Capituli Sede vacante, eadem pœna ad impetrantes dimiſſorias ab Abbatibus, & ſimilibus. Item decif. Card. 97. Congregatio Concilij cenſuit, Abbates etiam benedictos, vel habentes facultatem à Sede Apoſtolica faciendi omnia, quæ facere poſſunt Abbates benedicti, non poſſunt primam tonſuram, & quatuor minores ordines conferre ſibi non ſubditis, niſi habeāt literas dimiſſorias ſuorum Ordinariorum.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima tertia. cap. 10. de refor.

Ea omnia, quæ ordinationem clericorum ſecularium concernunt, ad Epiſcopos, & non ad alios pertinent. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT XI.

ABbates, *o* & alij exempti, *p* aut Collegia, vel Capitula quæcunque, etiam Ecclesiarum Cathedralium, literas dimissorias aliquibus clericis secularibus, vt ab alijs ordinentur, non concedant, sed horum omnium ordinatio, seruatis omnibus, quæ in huius sanctæ Synodi decretis continentur, *q* ad Episcopos, intra quorum diœceſis fines existant, *r* pertineant: non obstantibus quibuſuis priuilegijs, præscriptionibus, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus. *ſ*

SVPER CAPVT XI.

o ¶ *Abbates.* Declar. Cardin. Nulli Abbati, etiam quibuſuis priuilegijs munito, licet concedere dimissorias cuicunque clerico seculari, etiam ad Ordinarium eius directas. ¶ Præsuppoſita declaratione Congregationis aliàs edita, quod superiores regulares dimissorias ad ordines suscipiendos concedere possint Regularibus sibi subiectis ad diœceſanum. An possint concedere literas dimissorias pro ordinibus personis Regularibus dicti Monasterij sui? Congregatio die 22. Maij censuit, posse.

p ¶ *Et alij exempti.* Declar. Card. Licèt Fratres sancti Ioannis Hieroſolymitani sunt priuilegiati etiam circa clericos, qui in eorum Monasterijs, & ordinibus inseruiunt, non possunt tamen literas dimissorias ad ordines suscipiendos alijs concedere, nisi fuerint sui ordinis profeſsi.

q ¶ *Synodi decreti contimentur.* Videlicet infra. de tempore ordin. per totum.

r ¶ *Diœceſis fines exiſtant.* Deciſ. Card. 6. Congregatio Concilij censuit, oratorem pro obtinendis dimissorijs posse adire etiam eũ Episcopum, in cuius diœceſi beneficium obtinet Eccleſiasticum.

ſ ¶ *Etiam immemorabilibus.* Declar. Card. Non licet ex hoc decreto Fratribus sancti Ioannis Hieroſolymitani concedere aliquibus clericis secularibus literas dimissorias, vt ab Episcopis ordinentur. ¶ Inter Archimandritam, & Archiepiscopum Meſſanenſem super collatione ordinum, & conceſsione literarum dimissoriarum, circa hoc cap. controuerſia vertente, Congregatio censuit, non licere Archimandritæ ordines conferre.

¶ Item seſsione vigeſima quarta. cap. 13. de reform.

Vbi Eccleſiæ parochiales certos non habent fines, eos quamprimum Epiſcopus conſtituere debet: & parochiales, ſi alicubi deſint, fieri mandet. Hoc dicit.

CAPVT XII.

IN his ciuitatibus, ac locis, vbi parochiales Eccleſiæ certos non habent fines, nec earum Rectores proprium populum, quem regant, ſed promiſcuè petentibus ſacramenta adminiſtrant, mandat ſancta Synodus Epiſcopis pro tutiori animarum eis commiſſarum ſalute, vt diſtincto populo in certas, propriaſque parochias, vnicuique ſuum perpetuum, peculiarem parochum aſsignent, *t* qui eas cognoſcere valeat, & à quo ſolo licitè ſacramenta ſuſcipiant: *u* aut alio vtiliori modo, prout loci qualitas exegerit, prouideant. Idemque in his ciuitatibus, ac locis, vbi nullæ ſunt parochiales, quàm primum fieri curent; non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs, & conſuetudinibus etiam immemorabilibus.

SVPER CAPVT XII.

t ¶ *Peculiaremque parochum aſsignent.* Concordat tex. in cap. 1. 13 quæſtio. 1. cap. plures. 16. quæſt. 1. cap. 1. ext. hoc eodem tit. & cap quia iure ſup. eod.

u ¶ *Sacramenta ſuſcipiant.* Deciſio. Card. 262. Congregatio Concil' cenſuit, ſi in oppido eſt Eccleſia parochialis abſque fonte baptiſmali, & Archipresbyteratus ab illa ſeparatus cum fonte baptiſmali, it demum Archipresbyteratum, cui aliàs cura non incumbit animarum, eſſe curatum ſi tenentur homines oppidi pro pueris baptizandis ſolum Archipresbyterum adire, & ille tenetur id Sacramentum adeuntibus miniſtrare.

(***)

De pri-

De priuilegijs, & excesſibus priuilegiatorum.

TITVLVS DECIMVSQVARTVS.

¶ In seſsione septima Conci. Trid. cap. 12. de reform.

CAPVT PRIMVM.

FACVLTATES de non promouendo, *a* præterquam in casibus à iure expreſsis, conceſſæ, *b* ad annum tantùm ſuffragentur.

De priuilegijs, & exceſsi priuilegiat.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *De non promouendo.* Declar. Card. Interim tamen, dum non promouetur, debet per capellanum Miſſarū onera, ad quę tenetur ſubire. *b* ¶ *Conceſſæ.* Concordat tex. in cap. licèt canon. & cap. cum ex eo. de electio. in 6.

¶ Eadem Seſsione ſeptima. c. 14. de refor.

Innouatur conſtitutio Innocentij IIII. & quãdo exempti conueniri poſſint coram locorum Ordinarijs. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

IN exemptorum cauſis conſtitutio Innocentij IIII. *c* quæ incipit: *Volentes*, in generali Concilio Lugdunẽſi edita, ſeruetur: quam ſacroſancta Synodus innouandam cenſuit, & innouat; addendo inſuper quòd in ciuilibus cauſis mercedũ, & miſerabilium perſonarũ, clerici ſeculares, aut regulares *d* extra Monaſterium degentes, quomodolibet exempti, etiam ſi certum iudicẽ à Sede Apoſtolica deputatum, in partibus habeant: in alijs verò, ſi ipſum iudicem non habuerint, coram locorum Ordinarijs, tanquam in hoc ab ipſa Sede Delegatis, conueniri, & inre medio ad ſoluendũ debitum cogi, & compelli poſsint: priuilegijs, & exemptionibus, conſeruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduerſus præmiſſa nequaquam valituris.

SV-

SVPER CAPVT II.

¶ *Conſtitutio Innocentij IIII.* Hæc conſtitutio refertur in ca. 1. de priuilegijs, in 6. Cuius tenor talis eſt.

Volentes libertatem (quam nõnullis Apoſtol. Sedes priuilegio exemptionis indulſit) ſic integram obſeruari: vt & illam alij non infringant, & ipſi eius limites non excedant: declaratione definimus, quòd quantumcunque ſic exempti gaudeant libertate: nihilominus tamen ratione delicti, ſine contractus aut rei, de qua contra ipſos agitur, ritè poſſunt coram locorum Ordinarijs conueniri: & illi quando ad hoc ſuam in ipſos iuriſdictionem (prout ius exigit) exercere. Nunquid ergò carent omninò his commodo libertatis? Non vtique, quia nec coram Ordinarijs ipſis dummodò ſit in loco exempto commiſſum delictum, vel contractus initus, aut res litigioſa: nec vbi domicilium habent, ſi alibi delinquant, vel contrahant, aut res ipſa conſeſtat conueniri poſſunt aliquatenus ſuper iſtis: neque domiciliorum prætextu locorum diœceſani (ſi vbi deliquerunt, vel contraxerunt, aut res ipſa conſiſtit, illi conueniantur) remittendi eos illuc, vel ipſis, vt illic reſpondeant minùs habeant aliquam poteſtatem. Saluis nihilominus caſibus alijs, in quibus eos Epiſcoporum iuriſdictioni ſubeſſe canonica præcipiunt inſtituta. Et id ipſum decernimus circa illos, quibus vt non niſi ſub vno certo iudice teneantur, de ſe conquerentibus reſpondere Apoſtolico priuilegio eſt conceſſum.

§. IN EOS AVTEM.

IN eos autem, quibus nec interdici, ſuſpendi, vel excommunicari à quo quam valeant: à Sede Apoſtolica eſt indultum (ſicut ſunt religioſi quamplures) in quorum priuilegijs continetur: ne quiſquam Epiſcopus, vel Archiepiſcopus Monaſteriorum ſuorum Monachos pro vlla cauſa, vllóve loco interdicere, ſuſpendere, vel excommunicare præſumant: ijdem Ordinarij iuriſdictionem ſuam, quantum adiſta, vbicunque illi fuerint, penitus exercere non poſſint. Niſi forſan ipſi Monachi ad Monaſterium ſuorum Prioratus Ordinarij eiſdem ſubiectos (vt vel gerant eorum regimen, vel in eis tanquam proprij locorum ipſorum Monachi reſideant) fuerint deſtinati. Tunc enim & ſi liberè poſſint ad eadem Monaſteria reuocari: ac tam illorum, quàm ipſorum Prioratuum Monachi reputentur (cum nõ ſit inconueniens aliquem ſic vtrobique locum habere Monachicum) vnũ alteri ſubeſſe Monaſterio: vel ab ipſo noſcitur dependère: ratione tamen eorundem Prioratnũ dicti Ordinarij ſua iuriſdictione in ipſis etiam quoad præmiſ-

præmiſſa (quandiù morantur in illis) licitè vti poſſunt.

d ¶ *Aut Regulares.* Declar. Card. Regulares inſeruientes de licentia ſuperiorum ſuorum beneficijs ſimplicibus, quæ ſunt tamen membra Monaſteriorum Religionis, non poterunt viſitari ab Ordinjs, nec cõprehenduntur hoc decreto.

¶ Item ſeſſione decima quarta. cap. 5. de reformat.

Conſeruatoriæ literæ non impediunt, quominus quis coram ſuperiore ordinario in crimmalibus, & mixtis cauſis conueniri poſſit. H.d.

CAPVT III.

CVM nonnulli, qui ſub prætextu, quòd ſuper bonis, & rebus, ac iuribus ſuis diuerſæ eis iniuriæ, ac moleſtiæ inferantur, certos iudices *e* per literas conſeruatorias deputari obtinent, ac defendant, & in poſſeſſione, ſeu quaſi bonorum, rerum, ac iurium ſuorum manuteneant, & conſeruent, nec ſuper illis eos moieſtari permittant, eiuſmodi literas in pleriſque contra cõcedentis mentem in reprobum ſenſum detorqueant: idcircò nemini omninò cuiuſcunque dignitatis, & conditionis ſit, etiam ſi Capitulum fuerit, conſeruatoriæ literæ *f* cum quibuſcunque clauſulis, aut decretis, & quorumcunque iudicum deputatione, quocunque etiam alio prætextu, aut colore conceſſæ ſuffragentur ad hoc, vt coram ſuo Epiſcopo, ſiue alio ſuperiore Ordinario in criminalibus & mixtis cauſis accuſari, & conueniri, ac contra eum inquiri, & procedi non poſsit, aut quominus ſi qua iura ei ex conceſsione competierint, ſuper illis liberè valeat apud iudicem Ordinarium conueniri. In ciuilibus etiam cauſis, ſi ipſe actor extiterit, aliquem ei apud ſuos conſeruatores iudices in iudicium trahere minimè liceat.

SVPER CAPVT III.

e ¶ *Certos iudices.* Concordat tex. in cap. 1. & cap. vltimo. de officio delegat.

f ¶ *Conſeruatoriæ literæ.* Declar. Cardin. Conſeruatoriæ Vniuerſitatum non ſunt in hoc decreto comprehenſæ, neque à Concilio comprehenſæ. cap. 20. ſeſ. 24. de reform. reformatæ, vel abrogatæ. ¶ Literæ conſeruatoriæ conceſſæ Vniuerſitati, vel Regularibus, vel alijs, quas hoc decreto Concilium voluit eſſe ſaluas, non ſunt ſublatæ altero decreto Concilij ſeſ. 24. cap. 10.

¶ Eadem sessione decima quarta. cap. 5. de reform.

Quinam tueri se possint literis conseruatorijs, qui autem non. H. I.

CAPVT QVARTVM.

FAmiliaribus eius, qui literis conseruatorijs tueri se solent, nihil illæ prosint, præter quam duobus dumtaxat, si tamen illi propriis eius sumptibus vixerint. Nemo etiã similiũ literarum beneficio, vltra quinquennium g gaudere possit. Non liceat quoque conseruatoribus iudicibus vllum habere tribunale rectum. In causis vero mercedum, aut miserabilium personarum, huius sanctæ Synodi super hoc decretum in suo robore permaneat. Vniuersitates autem generales, *h* ac Collegia Doctorum seu Scholarium, & Regularia loca, *i* necnon Hospitalia actu Hospitalitatem seruãtia, ac Vniuersitatum, Collegiorum, locorum, & Hospitalium, huiusmodi personæ, in præsenti canone minimè comprehensæ, sed exemptæ omninò sint, & esse intelligantur.

SVPER CAPVT IIII.

g ¶ *Vltra quinquennium.* Declar. Cardin. Literæ conseruatoriæ sunt omninò sublatæ, nec eis poterit quisquã se tueri, nisi per quinquennium à die publicationis Concilij computandæ.

h ¶ *Vniuersitates aut generales.* Declar. Cardin. Conseruatoriæ Vniuersitatum, Collegiorum regularium, & similium, non sunt à Concilio sublatæ, nec ex vlla parte imminutæ, non obstante cap. 10. sessio. 24. & quæ causæ graues sint, & quæ plenariam cognitionem requirant, & ita non obstat Bulla Pij Quarti reuocatoria facultatum, quæ Concilio repugnant. ¶ Sanctissimo approbante sententiam Congregationis anno 1575. mandatum fuit, omnibus Prioribus Regularium notatis in schedula, quòd intra mensem in singulis ciuitatibus Italiæ eligerent suos conseruatores, coram quibus conueniri possint, & eos stabiles habeant, sic vt variari non liceat, eosque Ordinarijs significarent, quod si non fecissent, elapso mense scribendum ad Ordinarios, quòd coram ipsis conueniri possint. ¶ Congregatio censuit, eos, qui facultatem à Sede Apostolica obtinuerunt, eligendi sibi conseruatores, non esse cogendos ad eligendum aliquem ex his, qui in Synodis Prouincialibus, aut diœcesanis designati fuerunt, ex decreto Concilij sessio. 25. cap. 19.

i ¶ &c.

j ¶ *Regularia loca.* Decis. Cardin. 83. Congregatio Concilij censuit, conseruatorias Regularibus concessas, quas Concilium Tridentinum cap. 7. sessio. 14. de refor. saluas esse voluit non fuisse sublatas ex decreto Concilij cap. 20. versic. 24.

¶ Item sessione vigesima secunda. cap. 5. de reform.

Dispensationes omnes reuideri debent ab Ordinarijs. H. d.

CAPVT V.

DIspensationes *k* quacunque autoritate concedendæ, si extra Romanam Curiam committendæ erunt, committantur Ordinarijs *l* illorum, qui eas impetrauerint. Eà verò, quæ gratiosè concedentur, suum non sortiantur effectum, nisi prius ab eisdem, tanquam Delegatis Apostolicis, summariè tantum, & extra iudicialiter cognoscatur, *m* expressas preces subreptionis, vel obreptionis vitio non subiacere.

SVPER CAPVT V.

k ¶ *Dispensationes.* Declar. Card. Summariè tantùm extra iudicialiter; requiritur tamen citatio.

l ¶ *Committantur Ordinarijs.* Declar. Cardin. Dispensationes in forma gratiosa impetratæ, quæ vulgò dicuntur, sine causa, debent præsentari Ordinarijs, vt ab eisdem cognoscantur iuxta decretum Concilij, præsenti cap. nec antea partes illis vti possunt. Ita Congregatio censuit anno 1588.

m ¶ *Cognoscatur.* Declaratio Cardin. Nec aliquid accipere Episcopo, vel Vicario licet, nec ratione taxæ etiam ex immutabili tempore, nec ratione sigilli, vel cuiusuis alterius rei. Quapropter decretum illud, quod solet poni in literis dispensationum, vt nihil munueris, aut præmij, etiam sponte oblati, accipi possit, pro illarum executione, ita intelligendum est, vt nec Ordinarius ipse, nec Vicarius eius quicquã prorsus etiam pro mercede laboris, quæ ea in re suscipierent, capere possint, Notarij verò pro examine testium, quartam partẽ aurei, seu ducati licitè accipere possint. Ita declarauit S. D. N. Gregorius XIII. qui dicit etiam, quòd pro literis, quoad absolutionem, & dispensationem in foro conscientiæ tantùm, nihil omninò percipi possit, quẽ admodum & Romæ obseruatur. ¶ Nemo poterit publicare indulgentias in eius Ecclesia concessas, sine licentia, & autoritate ordinarij

illius loci, non obſtante quacunque exemptione. ¶ Quando ſunt plures iudices in ſolidum cõſtituti, vnam cauſam cognoſcente, cæteri cognoſcere prohibentur, eſt enim locus præuentioni. cap. plures de officio deleg. lib. 6.

¶ Item ſeſſione vigeſima quarta. cap. 11. de reform.

Propter honorarios quoſcunque titulos Sedis Apoſtolicæ non eximitur quis à iuriſdictione Ordinarij. Hoc dicit.

CAPVT VI.

Voniam priuilegia, & exemptiones, quæ varijs titulis pleriſque conceduntur, hodie perturbationem in Epiſcoporum iuriſdictione excitare, & exemptis occaſionem laxioris vitæ præbere dignoſcuntur, decernit ſancta Synodus, vt ſi quando iuſtis, grauibus, & ferè neceſſarijs ſuadentibus cauſis, aliquos honorarijs titulis protonotariatus, Acolythatus Comitis Palatini Capellani Regij aut alijs huiuſmodi in Romana Curia, vel extra, inſignibus decorandos eſſe placuerit: necnon alios quicunque Monaſterio oblatos, vel quomodocunque ad dictos, aut ſub nomine ſeruientium Militijs, ſeu Monaſterijs, Hoſpitalibus, Collegijs, aut quocunque alio titulo aſſumi, nihil ex his priuilegijs detractum eſſe Ordinarijs *n* intelligatur, quominus ijs, quibus ea iam conceſſa ſunt, vel in poſterum concedi contigerit ipſis Ordinarijs, tanquam Apoſtolicæ Sedis Delegatis, plenè in omnibus, & quoad Capellanos Regios, iuxta conſtitutionem Innocentij III. *o* quæ incipit, *Cum capella*, ſubiecti exiſtant: exceptis tamen his, qui prædictis locis, aut Militijs actu ſeruiunt, *p* & intra eorum ſepta, ac domos reſident ſubque eorum obedientia viuunt, ſiue ijs, qui legitimè, & ſecundum regulam earundem Militiarum profeſsionem fecerint, de qua Ordinario conſtare debeat non obſtantibus priuilegijs quibuſcunque, etiam eligionis ſancti Ioannis Hieroſolymitani, & aliarum Militiarum.

SVPER CAPVT VI.

n ¶ *Nihil ex ijs priuilegijs detractum eſſe Ordinarijs.* Declar. Card. Hoc caput non habet locum in ciuilibus.

o ¶ *Iuxta conſtitutionem Innocentij III.* Hæc conſtitutio refertur in cap. cum capella. ext. eod. cuius tenor talis eſt.

Cum capella Ducis Burgundiæ gaudere dicatur huiuſmodi priuilegio, quòd nullus Archiepiſcopus, vel Epiſcopus in perſonas Canonicorum eiusdem

dem Capellæ ſuſpenſionis, vel excommunicationis, aut interdicti ſententias audeat promulgare, quidam Capellæ ſupra dictæ Canonici, qui parochiales Eccleſias à te tenent occaſione priuilegij prælibati, in his etiã quarum iuriſdictio ad te pertinet, ita ſe dicunt exemptos, vt quantumcunque grauiter interdum excedant, tuæ correctioni recuſant, & ſententiæ ſubiacere. Quo circa mandamus, quatenus in quantum exempti ſunt eiuſdem ratione Capellæ. Apoſtolicis priuilegijs deferas reuerenter: ſed in quantum ratione parochialium Eccleſiarum, vel aliàs iuriſdictionem tuam reſpicere dignoſcuntur, officij tui debitum in eoſdem liberè proſequaris.

p ¶ *Aut Militijs actu ſeruiunt* Declar. Cardin. Fuit dubitatum, an ex hoc decreto poſſint Fratres ſancti Ioannis Hieroſolymitani dare dimiſſorias clericis inſeruientibus in eorum Eccleſijs, vt poſſint ordinari? Et concluſum fuit, quod non. ¶ Non inſeruiens actu Militiæ, nec inſeruiens in eius domo, nec ſub illius obedientia, ſi non probauerit in ea legitimam profeſſionem emiſiſſe, non debet eius priuilegio gaudere, ſuper quo videatur conſtitutio Gregorij Papæ XIII. Equitis Hieroſolymitani habentes indulgentias à S. D. N. debent literas Apoſtolicas expedire, & Epiſcopo Ordinario præſentare: aliter tenetur dictus Ordinarius contra eos, & eorum clericos procedere, prout cauetur ſeſſione 6. cap. 3. ſeſſione 14. cap. 4. & præſenti cap.

¶ Eadem ſeſſione vigeſima quarta. cap. 11. de refor.

Priuilegio Curialium non eximunt beneficiatos à iuriſdictione Ordinarij, in his, quæ pertinent ad beneficia. Hoc dicit.

CAPVT VII.

DRiuilegia, quæ reſidentibus in Curia Romana vigore Eugenianæ conſtitutionis, *q* aut familiaritatis Cardinalium competere ſolent, ea in ijs, qui beneficia Eccleſiaſtica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minimè intelligantur: ſed Ordinarij iuriſdictioni ſubiecti permaneant: non obſtantibus quibuſcunque inhibitionibus.

SVPER CAPVT VII.

q ¶ *Vigore Eugenianæ conſtitutionis.* Hæc conſtitutio refertur in Extrauagante. diuina. eod. tit. cuius tenor talis eſt.

Diuina in eminenti S. dis Apoſtolicæ ſpeculo diſponente clementia ſtatuti

ſtituti ad ea libenter intendimus, per quam officiales prædictæ Sedis ad ſequijs, ad quam veluti fidelium omnium matrem pro animarũ ſalute quærenda, & iuſtitia proſequenda, de diuerſis mundi partibus confluit multitudo, tutius, & quietius ſe promptiores valeant exhibere. Hinc eſt quòd nos ex certis rationabilibus cauſis moti, etiam nonnullorum prædeceſſorum noſtrorum veſtigijs inhærentes diſtrictius inhibemus locorum Ordinarijs, necnon commiſſarijs, & delegatis eorum, cæteriſq; vniuerſis & ſingulis quacunque poteſtate & autoritate præfulgeant, cuiuſcunque dignitatis, gradus, vel præeminentiæ fuerint, ne contra officiales præfatos quocunque nomine nuncupentur, in noſtris, & dictæ Sedis obſequijs nunc & pro tempore exiſtentes necnon quoſcunq; alios pro ipſius & eorum cauſis vel negotijs proſequendis ad Sedem prædictam venientes, ac in ea (durante negotiorum, & cauſarum huiuſmodi proſecutione) moram trahentes, & recedentes ab eadem procedere: aut in eos excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti, aut priuationis officiorum, aut beneficiorum, ſeu quamuis aliam ſententiam promulgare præſumant. Nos enim omnes & ſingulos proceſſus, & ſententias contra tenorem, & mentem noſtræ inhibitionis huiuſmodi latas, & habitas, & in poſterum habendas, ac etiam promulgandas, & quæcunque inde ſecuta declaramus nulla, irrita & inania, nullius-que extitiſſe, vel exiſtere roboris vel momenti, necnon quidquid in contrarium à quoquam quauis autoritate ſcienter, vel ignoranter attentatũ forſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari etiam decernimus irritum & inane, & nihilominus in omnes & ſingulos ordinarios, & officiales commiſſarios, & delegatos eorum, qui ſe dignitatibus, ac beneficijs Eccleſiaſticis quibuſcunque officialium, aut negotia huiuſmodi apud dictam Sedem proſequentium prædictorum: eos illis forſan priuandos atque priuatos decernendo, ſeu declarando, vel cuiuſcunque priuationis prætextu illa perſonis alijs conferendo, ſeu de illis in eos quomodolibet ſe intromittendo, tam in dantes quàm in recipientes excommunicationis, ſuſpenſionis, & inter latas ſententias promulgamus, quibus volumus eos ipſo facto incurrere. A qua quidem excommunicationis ſententia abſolui nequeant: niſi à nobis vel per nos deputandis, præterquam in mortis articulo conſtituti. Præmiſſa autem à die affixionis præſentium ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de vrbe ex certa ſcientia quoſcunque ligare volumus & arctare. Non obſtantibus Apoſtolicis, & quibuſcunque Generalibus, aut Prouincialibus, aut Synodalibus Concilijs, edictis, conſtitutionibus, ordinationibus, & Apoſtolicis priuilegijs: per quæ effectus præſentium impediri poſſet, quomodolibet, vel differri; etiam ſi de illis

eorum-

eorumque totis tenoribus habenda esset in præsentibus mentio specialis: & quæ præsentibus volumus habere pro sufficienter expressis, cæterisq; contrarijs quibuscunque. Nulli ergò omninò hominũ liceat hanc paginã nostræ inhibitionis, declarationis, constitutionis, & voluntatis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ 1432. octauo idus Martij, Pontificatus nostri anno secundo.

¶ Item sessione vigesima quinta. cap. 18. de refor.

Non est frequentius in legibus dispensandum, sed solùm, quando vrgens ratio postulat, idque gratis fieri debet. Hæc dicit.

CAPVT VIII.

SAncti publicè expedit, legis vinculum quandoque relaxare, vt plenius euenientibus casibus, & necessitatibus, pro communi vtilitate satisfiat: sic frequentius legem soluere, exemploque potiùs, quàm certò personarum, rerumque delectu, petentibus indulgere, nihil aliud est, quã vnicuique ad leges transgrediẽdas aditum aperire. Quapropter sciant vniuersi sacratissimos canones exactè ab omnibus, & quoad eius fieri poterit indistinctè obseruãdos r Quod si vrgens iustaque ratio, & maior quandoque vtilitas postulauerint cum aliquibus dispensandum esse: id, causa cognita ſ ac summa maturitate, atque gratis, à quibuscunque, ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum: aliterque facta dispensatio subreptitia censeatur.

SVPER CAPVT VIII.

r ¶ *Indistinctè obseruandos.* Concordat tex. in cap. si Romanorum. 19. distinct. & cap. si quis omnem. 1. quæst. 7. & cap. 1. de constit. ca. à Sanctis Patribus. 25. q. 1.

ſ ¶ *Causa cognita.* Concordat tex. in cap. 1. de voto. & cap. si homicidium. inf. de homicidio.

De teſtamentis, & vltimis voluntatibus.

TITVLVS DECIMVSQVINTVS.

¶ In ſeſsione vigeſima ſecunda. Conc. Trid. cap. 6. de reforma.

Epiſcopo conſtare debet de veritate precum prius quam commutationes vltimarum voluntatum executioni demandentur. H.d.

CAPVT PRIMVM.

IN commutationibus vltimarum voluntatum, quæ nō niſi ex iuſta, & neceſſaria cauſa fieri debent, Epiſcopi, tanquam Delegati Sedis Apoſtolicæ, ſummariè, *a* & extra iudicialiter cognoſcant, nihil in precibus, tacita veritate, vel ſugeſta falſitate fuiſſe narratum, prius quam commutationes prædictæ executioni demandentur.

De teſtamentis & vltimis voluntatibus.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Summariè.* Declaratio Cardina. Idem in omnibus articulis illius cauſæ.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima ſecunda. cap. 8. de reform.

CAPVT SECVNDVM.

EPiſcopi etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegati in caſibus à iure conceſsis, *b* omnium piarum diſpoſitionum, tam in vltima voluntate, quàm inter viuos ſint executores. *c*

SVPER CAPVT II.

b ¶ *In caſibus à iure conceſsis.* Videlicet in clem. quia contingit. de religio. domibus.

c ¶ *Sint executores.* Declar. Card. An Epiſcopi ita ſint piarum diſpoſitionum executores, vt Archidiaconi, Diaconi, & cæteri inferiores non

non possint de eis cognoscere iuxta eorum cõsuetudines etiam immẽ morabiles? Congregatio censuit, Episcopos cumulatiuè executores, ad alios inferiores piarum dispositionum esse.

¶ Item sessione vigesima quinta. cap. 4. de reformat.

Episcopis & Generalibus ordinum conceditur facultas, vt in celebrandis Missis in testamentis relictis, quod commodius fuerit, disponere possint. Hoc dicit.

CAPVT III.

Contingit sæpè in quibusdam Ecclesijs, vel tam mãgnum Missarum *d* celebrandarum numerum ex varijs defunctorum relictis impositum esse, vt illis pro singulis diebus, à testatoribus præscriptis, nequeat satisfieri, vel eleemosynam huiusmodi pro illis celebrandis adeò tenuem esse, vt non facilè inueniatur, qui velit huic se muneri subijcere; vnde depereunt piæ testantium voluntates, & eorũ cõscientias, ad quos prædicta spectant, onerandi occasio datur. Sancta Synodus cupiens hæc ad pios vsus relicta, quo plenius & vtilius potest impleri, facultatem dat Episcopis, vt in Synodo diœcesana, itemque Abbatibus, & Generalibus Ordinum, vt in suis Capitulis generalibus, re diligenter perspecta, possint pro sua conscientia in prædictis Ecclesijs, quas hac prouisione indigere cognouerint, statuere circa hæc, e quidquid magis ad Dei honorem, & cultum, atque Ecclesiarum vtilitatem viderint expedire: *f* ita tamen, vt eorum semper defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute legata ea ad pios vsus reliquerunt.

SVPER CAPVT III.

d ¶ *Tam magnum Missarum.* Declar. Card. Caput hoc intelligendum est de Missis tantùm, non ex alijs suffragijs. ¶ Hoc decretum habet locum etiam in reductione officiorum pro defunctis. ¶ Improbatur certa taxa eleemosynarum pro Missis à testatoribus præscriptis. hoc non intelligitur de Missis in fundatione impositis, sed de relictis.

e ¶ *Statuere circa hæc.* Decl. Card. Congregatio censuit, Episcopũ in Synodo diœcesi. posse cõstitutiones facere absq; cõsensu & approbatio

ne cleri: debere tamen eum requirere consilium Capituli, licèt illud nō teneatur sequi, nisi in aliquibus casibus à iure expressis de Synodo, vide sess. 24. c. 14.

f ¶ *Viderint expedire.* Decis. Card. 174. Congregatio Concilij censuit, ex decreto Concilij. cap. 4. sessione 25. non licere Episcopo reducere onera Missarum beneficio in fundatione apposita. ¶ Item dec sio Cardina. 253. Congregatio Concilij censuit, redditus pia testantium voluntate pro Missarum celebratione aliisque pijs vsibus relictos posse ab Episcopo in distributiones quotidianas, nec alium vsum quantumuis pium, nullo modo conuerti.

DECRE.

DECRETORVM SACRI CONCILII TRIDENTINI.

LIBER TERTIVS.

De iustificatione.

TITVLVS PRIMVS.

¶ In sessione sexta Conci. Trident. cap. 1.

Neque per vim naturæ, neque per ipsam literam legis Moysi potuit homo iustificari, tametsi in eo liberum arbitrium minimè fuerit extinctum. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

CVM hoc tempore, non sine multarum animarum iactura, & graui Ecclesiasticæ vnitatis detrimento erronea quædam disseminata sit de iustificatione doctrina, ad laudem & gloriam omnipotentis Dei, Ecclesiæ tranquillitatem, & animarum salutem, sacrosancta œcumenica & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in eo nomine sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli diuina prouidentia Papæ Tertij, Reuerendissimis Dominis Dominis Ioanne Maria, Episcopo Prænestino de Monte, & Marcello tit. sanctæ Crucis in Hierusalem presbytero, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis, exponere intendit omnibus Christi fidelibus veram sanamque doctrinam ipsius iustificationis

cationis, quam Sol iustitiæ Christus IESVS fidei nostræ autor, & consummator *a* docuit Apostoli tradiderunt, & Catholica Ecclesia, Spiritu sancto suggerente perpetuò retinuit, districtius inhibendo, ne deinceps audeat quisquã aliter credere, prædicare, aut docere, quàm præsenti decreto, statuitur, ac declaratur. Primo declarat sancta Synodus ad iustificationis doctrinam probè, & Syncerè intelligendam, oportere, vt vnusquisque agnoscat, & fateatur, quòd cum omnes homines in præuaricatione Adæ innocentiam perdidissent, *b* facti immundi, & vt Apostolus inquit, natura filij iræ, quemadmodum in decreto de peccato originali exposuit, vsque adeò serui erant peccati, & sub potestate diaboli, ac mortis, vt non modò gentes per vim naturæ, sed ne Iudæi quidem per ipsam etiam literam legis Moysi, inde liberari, aut surgere possent, tametsi in eis liberum arbitrium minimè extinctum esset, viribus licèt attenuatum, & inclinatum. ¶ Vnde dicitur in Canone primo.

Si quis dixerit, hominem suis operibus, quæ vel per humanæ naturæ vires, vel per legis doctrinam fiant, absque diuina per IESVM Christum gratia posse iustificari coram Deo, anathema sit. ¶ Rursus in Canone quinto.

Si quis liberũ hominis arbitriũ post Adæ peccatũ amissum, & extinctum esse dixerit, aut rem esse de solo titulo, imò titulũ sine re, figmentum denique à Sathana inuectum in Ecclesiam, anathema sit.

De iustificatione.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Fideinostræ autor, & consummator.* Concordat illud Pauli ad Hebræos. 12. versic. 2. *Aspicientes in autorem fidei, & consummmatorem IESVM.*

b ¶ *Innocentiam perdidissent.* Concordat Celestinus Papa Primus, epistola 1. cap. 4. & illud ad Romanos 5. versic. 12. *In omnes homines mors pertransijt, in quo omnes peccauerunt.* & illud 1. Corint. 15. versic. 22. *In Adam omnes moriuntur.* & illud Isai. 64. vers. 6. *Facti sumus vt immundus omnes nos.*

¶ Eadem sessione sexta. cap. 2.

Deus misit filium suum, vt saluum faceret genus humanum. H. d.

CAPVT SECVNDVM.

COelestis Pater, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, Christum Iesum filium suum, & ante legem & legis tempore multis Sanctis Patribus declaratum, ac promissum, cū venit beata illa plenitudo tēporis, ad homines miserit, vt & Iudæos, qui sub lege erant, redimeret, & gentes, quæ non sectabantur iustitiam, iustitiam apprehenderēt, atque omnes adoptionem filiorum reciperent. Hunc proposuit Deus propiciatorem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris, non solum autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi.

¶ Eadem sessione sexta, cap. 3.

Illi tantùm salui fiunt, quibus meritum passionis Christi communicatur. Hoc dicit.

CAPVT TERTIVM.

MErum etsi Christus pro omnibus mortuus est, nō omnes tamen mortis eius beneficium recipiunt, sed ij duntaxat quibus meritum passionis eius communicatur: nam sicut re vera homines, nisi ex semine Adæ propagati nascerentur, non nascerentur iniusti, cum ea propagatione, per ipsum dum cō cipiuntur, propriam iniustitiam contrahant: ita nisi in Christo renascerentur, nunquā iustificarentur, cum ea renascentia, per meritum passionis eius gratia, qua iusti fiunt, illis tribuatur.

¶ Eadem sessione sexta, cap. 3. & 4.

Describitur iustificatio impij. Hoc dicit.

CAPVT QVARTVM.

DIRO beneficio iustificationis Apostolus gratias nos semper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partē sortis Sanctorum in lumine, & eripuit de potestate tenebrarum, transtulitque in Regnum filij dilectionis suæ; in quo habemus redemptionem, & remissionem peccatorum. Quibus verbis iustificationis impij descriptio insinuatur, vt sit transtatio ab eo statu, in quo homo nascitur filius primi Adæ, in statum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei, per secundum Adam IESVM Christū Salvatorem nostrum.

¶ Eadem Sessione sexta. c. 5.

Ad iustificationem in adultis requiritur motio Spiritus sancti, & cooperatio liberi arbitrij, in cuius potestate est recipere, vel abiicere diuinam inspirationem. Hoc dicit.

CAPVT V.

IVstificationis exordium in adultis à Dei per Christum Iesum præueniente gratia, sumendum est, hoc est, ab eius vocatione, qua nullis eorum existentibus meritis vocantur, vt, qui per peccata à Deo auersi erant, per eius excitantem, atque adiuuantem gratiam ad conuertendum se ad suam ipsorum iustificationem, eidem gratiæ libere assentiendo, & cooperando disponantur: ita vt tangente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens, quippè qui illam & abijcere potest, *c* neque tamen sine gratia Dei mouere se ad iustitiam coram illo libera sua voluntate possit: vnde in sacris literis cùm dicitur: *Conuertimini ad me & ego conuertar ad vos*, libertatis nostræ admonemur. Cum respondemus: *Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur*: Dei nos gratia præueniri confitemur. ¶ Vnde dicitur in Canone secundo.

Si quis dixerit, ad hoc solùm diuinam gratiam per Christum Iesum dari, vt facilius homo iustè viuere, *f* ac vitam æternam promereri possit, quasi per liberum arbitrium, sine gratia vtrunque, sed ægre tamen, & difficulter possit, anathema sit. ¶ Rursus in Canone tertio.

Si quis dixerit, sine præueniente Spiritus sancti inspiratione, *g* atque eius adiutorio, hominem credere, & sperare, diligere, aut pœnitere posse, sicut oportet, vt ei iustificationis gratia conferatur, anathema sit. ¶ Rursus in Canone quarto.

Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium à Deo motum, & excitatum nihil cooperari assentiendo Deo excitanti, atque vocanti, quo ad obtinendam iustificationis gratiam se disponat, ac præparet, neque posse dissentire si velit, sed velut inanime quoddam nihil omnino agere, meréque passiuè se habere, anathema sit. ¶ Rursus in Canone sexto.

Si quis dixerit, non esse in potestate hominis, *h* vias suas malas facere, sed mala opera ita, vt bona Deum operari, non permissiuè solùm,

lùm, sed etiam propriè, & per se, adeò vt sit proprium eius opus non minus proditio Iudæ, quàm vocatio Pauli, anathema sit.

SVPER CAPVT V.

c ¶ *Illam & abijcere potest.* Concordat Prosperus lib. 2. de vocatio. gent. c. 26. & 27.

d ¶ *Conuertimini ad me.* Concordat tex. in cap. conuertimini. de pœnit. dist. 1. & illud Zachar. 1. vers. 3. *Conuertimini ad me, ait Dominus exercituum, & conuertar ad vos.* & illud Ioël. 2. vers. 12. *Conuertimini ad me in toto corde vestro.*

e ¶ *Conuerte nos Domine ad te.* Concordat illud Hier. 31. vers. 18. *Conuerte me & conuertar.* & illud eiusdem Hieremiæ in orat. vers. 21. *Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur.*

f ¶ *Vt facilius homo iustè viuere.* Concordat Conc. Mileuit. c. 5. Cõcil. Afric. c. 8. & tex. in c. vlt. de consecr. dist. 4.

g ¶ *Spiritus sancti inspiratione.* Concordat Cõc. Arausic. II. c. 6. & illud ad Rom. 5. vers. 5. *Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis.*

h ¶ *Esse in potestate hominis.* Concordat August. lib. 2. cont. duas epist. Pelag. cap. 3. & Prosp. sent. 14. ad cap. Gallorum. & respond. ad 10. obiect. Vincen. & Concil. Arausic. II. circa fin. & illud Ioan. 1. v. 12. *Dedit eis potestatem filios Dei fieri.*

¶ Eadem sessione sexta. cap. 6.

Adulti disponuntur ad iustitiam per actus fidei, & spei, & per aliqualem dilectionem Dei. Hoc dicit.

CAPVT VI.

DIsponuntur adulti ad ipsam iustitiam dum excitati diuina gratia, & adiuti, fidem, ex auditu concipientes liberè mouentur in Deum, credentes vera esse, quæ diuinitus reuelata, & promissa sunt; atque illud in primis, à Deo iustificari impium per gratiam eius, per redemptionem, quæ est in Christo Iesu, & dum peccatores se esse intelligentes, à diuinæ iustitiæ timore, quo vtiliter concutiuntur, ad considerandum Dei misericordiam se conuertendo, in spem eriguntur, fidentes Deum sibi propter Christum propicium fore; illumque tanquam omnis iustitiæ fontem diligere incipiunt, ac propterea mouentur aduersus peccata per odium aliquod,

aliquod,& deteſtationem,hoc eſt,per eam pœnitentiam, quam ante baptiſmum agi oportet: denique dum proponunt ſuſcipere baptiſmum, inchoare nouam vitam,& ſeruare diuina mandata. De hac diſpoſitione ſcriptum eſt: *Accedentem ad Deum oportet credere,quia eſt, & quòd inquirentibus ſe remunerator ſit:*&, *Confide fili, remittuntur tibi peccata tua:*&, *Timor Domini expellit peccatum:*&, *Pœnitentiam agite,* i &, *Baptizetur vnuſquiſque veſtrum in nomine Ieſu Chriſti in remiſſionem peccatorum veſtrorum:* &, *Accipietis donum Spiritus ſancti:* &, *Euntes ergò docete omnes gentes* k *baptizantes eos in nomine Patris,& Filij,& Spiritus ſancti, docentes eos ſeruare, quæcunque mandaui vobis. Denique, Præparate corda veſtra Domino.* ¶ Vnde dicitur in Canone nono.

Si quis dixerit,Sola fide impium iuſtificari; ita vt intelligat nihil aliud requiri,quod ad iuſtificationis gratiam conſequendam cooperetur,& nulla ex parte neceſſe eſſe eum ſuæ voluntatis motu præparari,atque diſponi, anathema ſit.

SVPER CAPVT VI.

i ¶ *Pœnitentiam agite.* Concordat tex.in cap.aguot.& cap.propriè. de conſecratione.diſt.4.& illud Actu.2.verſ.38. *Pœnitentiam agite, & baptizetur vnuſquiſque veſtrum in nomine Ieſu Chriſti in remiſſionem peccatorum veſtrorum: & accipietis donum Spiritus ſancti.*

k ¶ *Euntes ergò docete omnes gentes.* Concordat tex.in cap.prima. c. ſi quis.cap.propriè.de conſecratione.d.4. & illud Matth. vlt. ver. 19. *Euntes docete ergò omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris, & Filij,& Spiritus ſancti,docentes eos ſeruare omnia quæcunque mandaui vobis.* Et illud Marc.vlt. verſ. 15. *Euntes in mundum vniuerſum prædicate Euangelium omni creaturæ.*

¶ Eadem Seſsione ſexta cap. 7.

Iuſtificatio eſt renouatio interioris hominis. Hoc dicit.

CAPVT VII.

DIſpoſitionem,ſeu præparationem iuſtificatio ipſa conſequitur,quæ non eſt ſola peccatorum remiſsio,ſed & ſanctificatio,& renouatio interioris hominis per voluntariã ſuſceptionem gratiæ,& donorum,vnde homo ex iniuſto fit iuſtus, & ex inimico amicus, vt ſit hæres ſecundum ſpem vitæ æternæ.

¶ Ea-

¶ Eadem sessione sexta. cap. 7.

Connumerantur vniuersæ iustificationis causæ; videlicet finalis, efficiēs, meritoria, instrumentalis, & formalis. Hoc dicit.

CAPVT VIII.

IVstificationis causæ sunt finalis quidem, gloria Dei & Christi, ac vita æterna: efficiens verò, misericors Deus, qui gratuito abluit, & sanctificat, signans, & vngens spiritu promissionis Sancto, qui est pignus hæreditatis nostræ: meritoria autem, dilectissimus vnigenitus suus Dominus noster IESVS Christus, qui cum essemus inimici propter nimiam charitatem, qua dilexit nos, sua sanctissima passione in ligno Crucis nobis iustificationem meruit, & pro nobis Deo Patri satisfecit: instrumentalis item, Sacramentum baptismi, quod est Sacramentum fidei, sine qua nulli vnquam contigit iustificatio: demum vnica formalis causa est iustitia Dei, non qua ipse iustus est, sed qua nos iustos facit; qua videlicet ab eo donati, renouamur spiritu mentis nostræ, & non modò reputamur, sed verè iusti nominamur, & sumus iustitiam in nobis recipientes, vnusquisque suam secundùm mensuram, quam Spiritus sanctus partitur singulis, prout vult, & secundùm propriam cuiusque dispositionem, & cooperationem: quamquam enim nemo possit esse iustus, nisi cui merita passionis Domini nostri Iesu Christi communicātur: id tamen in hac impij iustificatione fit, dum eiusdem sanctissimæ passionis meritò per Spiritum sanctum charitas Dei diffunditur in cordibus eorum, qui iustificantur, atque ipsis inhæret. ¶ Vnde dicitur in Canone decimo.

Si quis dixerit, homines sine Christi iustitia, per quam nobis meruit, iustificari, aut per eā ipsam formaliter iustos esse, anathema sit.

¶ Rursus in Canone vndecimo.

Si quis dixerit, homines iustificari, vel sola imputatione iustitiæ Christi, vel sola peccatorum remissione, exclusus à gratia, & charitate, quæ in cordibus eorum per Spiritum sanctum diffundatur, atque illis inhæreat, aut etiam gratiam, qua iustificamur, esse tantum fauorem Dei, anathema sit.

¶ Eadem sessione sexta. cap. 7.

Fides, quæ iustificat impium, est illa, quæ per charitatem operatur. H. d.

CAPVT IX.

IN ipſa iuſtificatione cum remiſſione peccatorum hæc omnia ſimul infuſa accipit homo per Ieſum Chriſtum, cui inſeritur, fidem, ſpem, & charitatem: nam fides niſi ad eam ſpes accedat, & charitas, neque vnit perfectè cum Chriſto, neque corporis eius viuum membrum efficit: qua ratione veriſsimè dicitur, fidem ſine operibus mortuam, & otioſam eſſe, & in Chriſto Ieſu, neque circunciſionem aliquid valere, *l* neque præputium, ſed fidem, quæ per charitatem operatur. Hanc fidem ante Baptiſmi Sacramentum ex Apoſtolorum traditione catechumeni ab Eccleſia petunt, cum petunt fidem, vitam æternam præſtantem: quam ſine ſpe, & charitate fides præſtare non poteſt: vnde & ſtatim verbum Chriſti audiunt: *Si vis ad vitam ingredi, ſerua mandata*. Itaque veram & Chriſtianam iuſtitiam accipientes, eam ceu primam ſtolam *m* pro illa, quam Adam ſua inobedientia ſibi, & nobis perdidit, per Chriſtum Ieſum, illis donatam candidam, & immaculatam iubentur ſtatim renati conſeruare, vt eam perferant ante tribunal Domini noſtri Ieſu Chriſti, & habeant vitam æternam. ¶ Vnde dicitur in Canone duodecimo.

Si quis dixerit, fidem iuſtificantem nihil aliud eſſe, quàm fiduciam diuinæ miſericordiæ peccata remittentis propter Chriſtum, vel eam fiduciam ſolam eſſe, qua iuſtificamur, anathema ſit.

SVPER CAPVT IX.

l ¶ *Nec circunciſionem aliquid valere.* Concordat tex. in cap. circunciſio. de pœn. diſt. 2. & illud ad Galat. cap. 5. verſ. 6. *In Chriſto Ieſu, neque circunciſio aliquid valet, neque præputium: ſed fides, quæ per charitatem operatur.* & illud eiuſdem epiſt. ad Galat. cap. 6. verſic. 15. *In Chriſto enim Ieſu, neque circunciſio aliquid valet, neque præputium, ſed noua creatura.*

m ¶ *Ceu primam ſtolam.* Concordat tex. in cap. quomodo renouari. de pœnit. d. 1. & illud Luc. 15. verſic. 22. *Citò proferte ſtolam primam, & induite illum.*

¶ Eadem ſeſsione ſexta. cap. 8.

Quomodo intelligi debeat, per fidem, & gratis impium iuſtificari. H. d.

CAP.

CAPVT X.

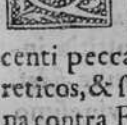

VM Apostolus dicit, iustificari hominem, per fidem & gratis ea verba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesiæ Catholicæ consensus tenuit, & expressit: vt scilicèt per fidem ideò iustificari dicamur, quia fides est humanæ salutis initium, fundamentum, & radix omnis iustificationis, sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum eius cõsortium peruenire: gratis autem iustificari ideò dicamur, quia nihil eorum, quæ iustificationem præcedunt, siue fides, siue opera, ipsam iustificationis gratiam promeretur: si enim gratia est iam non ex operibus: alioquin, vt idem Apostolus inquit, gratia iam non est gratia.

¶ Eadem sessione sexta. cap. 9.

Vana est fiducia illa & certitudo quorundam existimantium se esse gratiam consequutos, vnde neque ratione illius quisquam iustificatur: neque qui iusti sunt, illam habere tenentur. Hoc dicit.

CAPVT XI.

Vamuis necessarium sit credere, neque remitti, neque remissa vnquã fuisse peccata, nisi gratis diuina misericordia propter Christũ: nemini tamen fiduciã, & certitudinem remissionis peccatorum suorũ iactanti, & in ea sola quiescenti peccata dimitti, vel dimissa esse dicendum est: cum apud hæreticos, & schismaticos possit esse, imò nostra tempestate sit, & magna contra Ecclesiam Catholicam contentione prædicetur, vana hæc, & ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud asserendum est, oportere eos, qui verè iustificati sunt, absque vlla omnino dubitatione apud semetipsos statuere se esse iustificatos, neminemque à peccatis absolui, ac iustificari, nisi eum, qui certò credat se absolutum, & iustificatum esse, atque hac sola fide absolutionem, & iustificationem perfici, quasi, qui hoc non credit, de Dei promissis, deque mortis, & Resurrectionis Christi efficacia dubitet: nam sicut nemo pius de Dei misericordia, de Christi merito, deque Sacramentorum virtute, & efficacia dubitare debet: sic quilibet dum seipsum, suamque propriã infirmitatem, & indispositionem respicit, de sua gratia formidare, & timere potest, cum nullus scire valeat certitudine fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consequutum.

¶ Vnde dicitur in Canone decimo tertio.

Si quis dixerit, omni homini ad remissionem peccatorum assequẽ dam necessarium esse, vt credat certo, & absque vlla hæsitatione propriæ infirmitatis, & indispositionis, peccata esse sibi remissa, anathema sit. ¶ Rursus in Canone decimoquarto.

Si quis dixerit, hominẽ à peccatis absolui, ac iustificari ex eo quod se absolui, ac iustificari certò credat, aut neminem verè esse iustificatum, nisi qui credat se esse iustificatum, & hac sola fide absolutionem & iustificationem perfici, anathema sit.

¶ Eadem Sessione sexta. c. 10.

Iustitia accepta augetur per bona opera. Hoc dicit.

CAPVT XII.

IVstificati, & amici Dei, ac domestici facti, euntes de virtute in virtutem renouantur, vt Apostolus inquit, de die in diem, hoc est, mortificando membra carnis suæ, & exhibẽdo ea arma iustitiæ in sanctificationem, per obseruationem mandatorum Dei, & Ecclesiæ, in ipsa iustitia per Christi gratiã accepta, cooperante fide bonis operibus, crescunt, atque magis iustificantur, sicut scriptum est: *Qui iustus est, iustificetur adhuc.* & iterum: *Ne verearis vsque ad mortem iustificari.* & rursus: *Videtis, quoniam ex operibus iustificatur homo, & non ex fide tantùm.* Hoc verò iustitiæ incrementum, petit sancta Ecclesia, cùm orat: *Da nobis Domine fidei, spei, & charitatis augmentum.* ¶ Vnde dicitur in Canone vigesimo quarto.

Si quis dixerit, iustitiam acceptam non conseruari, atque etiam nõ augeri coram Deo per bona opera, sed opera ipsa fructus solùmmodò & signa esse iustificationis adeptæ, non autem ipsius augendæ causam, anathema sit.

¶ Eadem sessione sexta. cap. 11.

Iustificatus tenetur ad obseruantiam mandatorum. Hoc dicit.

CAPVT XIII.

NEmo quantumuis iustificatus, liberum se esse ab obseruatione mandatorum putare debet. ¶ Vnde dicitur in Canone vigesimo.

Si quis

Si quis hominem iustificatum, & quantumlibet perfectum dixerit non teneri ad obseruantiam mandatorum Dei & Ecclesiæ, sed tantũ ad credendum: quasi verò Euangelium sit nuda, & absoluta promissio vitæ æternæ, sine conditione obseruationis mandatorum, anathema sit. ¶ Rursus in Canone vigesimo primo.

Si quis dixerit, Christum Iesum à Deo hominibus datum fuisse, vt Redemptorem, cui fidant, non etiam vt legislatorem, cui obediant, anathema sit.

¶ Eadem sessione sexta. cap. 11.

Nemini sunt Dei præcepta ad obseruandum impossibilia. H.d.

CAPVT XIII.

NEmo temeraria illa, & à Patribus sub anathemate prohibita voce vti debet, Dei præcepta homini iustificato ad obseruandum esse impossibilia: nam Deus impossibilia non iubet, sed iubendo monet, & facere quod possis, & petere, quod non possis, & adiuuat, vt possis. Cuius mandata grauia nõ sunt; cuius iugum suaue est, & onus leue: qui enim sunt filij Dei, Christum diligunt, qui autem diligunt eum, vt ipsemet testatur, seruant sermones eius, quod vtique cum diuino auxilio præstare possunt. ¶ Vnde dicitur in Canone decimo octauo.

Si quis dixerit Dei præcepta homini etiam iustificato, & sub gratia constituto esse ad obseruandum impossibilia, anathema sit.

¶ Eadem sessione sexta. cap. 11.

Iusti in leuia peccata quandoque cadunt. Hoc dicit.

CAPVT XV.

LIcet in hac mortali vita, quantumuis Sancti, & Iusti in leuia saltim, & quotidiana, quæ etiam venialia dicuntur peccata, quandoque cadant, non propterea desinunt esse iusti: nam iustorum illa vox est, & humilis, & verax: *Dimitte nobis debita nostra. n* ¶ Vnde dicitur in Canone vigesimo tertio.

Si quis hominem semel iustificatum dixerit, amplius peccare non posse, neque gratiam amittere, atque ideò eum, qui labitur, & peccat, nunquam verè fuisse iustificatum, aut contra, posse in tota vi-

peccata omnia, etiam venialia, vitare, nisi speciali Dei priuilegio, quē admodum de Beata Virgine tenet Ecclesia, anathema sit.

SVPER CAPVT XV.

n ¶ *Dimitte nobis debita nostra.* Concordat tex. in c. vnum. 25. d. c. ad huc. & cap quotidianis. de pœnit. d. 3. & illud Matth. 6. & Lucæ. 11. vers. 4. *Dimitte nobis debita nostra.*

¶ Eadem Sessione sexta. cap. 11.

Deus non deserit, nisi prius deseratur. Hoc dicit.

CAPVT XVI.

IVsti ipsi eo magis se obligatos ad ambulandum in via iustitiæ sentire debent, quo liberati iam à peccato, serui autem facti Deo sobriè, iustè, & piè viuentes proficere possint per Christum Iesum, per quem accessum habuerunt in gratiam istam Deus namque sua gratia semel iustificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur.

¶ Eadem sessione sexta. cap. 11.

Præter fidem, adhuc exhibitio bonorum operum requiritur ad iustitiam. Hoc dicit.

CAPVT XVII.

NEmo sibi in sola fide blandiri debet, putans fide sola se hæredem esse constitutum, hæreditatemque consequuturum: etiam si Christo non compatiatur, vt & conglorificetur: nam & Christus ipse (vt inquit Apostolus) cum esset filius Dei, didicit ex ijs, quæ passus est, obedientiam: & consummatus, factus est omnibus obtemperantibus sibi, causa salutis æternæ. Propterea Apostolus ipse monet iustificatos dicens: *Nescitis, quod ij, qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed vnus accipit brauium: sic currite, vt comprehendatis. Ego igitur sic curro, non quasi in incertum, sic pugno, non quasi aërem verberans, sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo: ne fortè cum alijs prædicauerim, ipse reprobus efficiar.* Item Princeps Apostolorum Petrus: *Satagite vt per bona opera certam vestram vocationem, & electionem faciatis: hæc enim facientes non peccabitis aliquando.*

¶ Vnde

¶ Vnde dicitur in Canone decimo nono.

Si quis dixerit nihil præceptum esse in Euangelio præter fidem cætera esse indifferentia, nec præcepta, neque prohibita, sed libera: aut decem præcepta nihil pertinere ad Christianos, anathema sit.

¶ Eadem sessione sexta. cap. 11.

Hæreticum est asserere iustum in omni bono opere peccare. H.d.

CAPVT XVIII.

CONstat eos orthodoxæ religionis doctrinæ aduersari, qui dicunt, iustum in omni bono opere saltem venialiter peccare: aut quod intolerabilius est, pœnas æternas mereri. ¶ Vnde dicitur in Canone vigesimo quinto.

Si quis in quolibet bono opere, iustum saltem venialiter peccare dixerit, aut, quod intolerabilius est, mortaliter, atque ideò pœnas æternas mereri, tantumque ob id non damnari, quia Deus ea opera non imputet ad damnationem, anathema sit.

¶ Eadem sessione sexta. cap. 11.

Iustificatus non peccat, dum intuitu æternæ mercedis benè operatur. Hoc dicit.

CAPVT XIX.

ERrare constat eos, qui statuunt, in omnibus operibus iustos peccare, si in illis suam ipsorum socordiam excitando, & se se ad currendum in stadio cohortando cùm hoc vt in primis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur æternam, cum scriptum sit: *Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas propter retributionem.* Et de Moyse dicat Apostolus, quòd respiciebat in remunerationem. ¶ Vnde dicitur in Canone vigesimo sexto.

Si quis dixerit, iustos non debere pro bonis operibus, quæ in Deo fuerint facta, expectare, & sperare æternam retributionem à Deo per eius misericordiam, & Iesu Christi meritum, si benè agendo, & diuina mandata custodiendo vsque in finem perseuerauerint; anathema sit. ¶ Rursus in Canone trigesimo primo.

Si quis dixerit, iustificatum peccare, dum intuitu æternæ mercedis benè operatur, anathema sit.

¶ Ea-

¶ Eadem ſeſsione ſexta, cap. 12.

Nulli hominum licet ſine ſpeciali reuelatione certò ſtatuere ſe eſſe de numero prædeſtinatorum. Hoc dicit.

CAPVT XX.

NEmo quandiù in hac mortalitate viuitur de arcano diuinæ prædeſtinationis myſterio vſque adeò præſumere debet, vt certò ſtatuat ſe omnino eſſe in numero prædeſtinatorum: quaſi verum eſſet, quod iuſtificatus aut amplius peccare non poſsit: aut ſi peccauerit, certã ſibi reſipiſcentiam promittere debeat: nam niſi ſpeciali reuelatione, ſciri non poteſt, quos Deus ſibi elegerit. ¶ Vnde dicitur in Canone decimo quinto.

Si quis dixerit, hominem renatum, & iuſtificatum teneri ex fide ad credendum ſe certo eſſe in numero prædeſtinatorum, anathema ſit. ¶ Rurſus in Canone decimo ſeptimo.

Si quis iuſtificationis gratiam, non niſi prædeſtinatis ad vitam cõtingere dixerit: reliquos verò omnes, qui vocantur, vocari quidem, ſed gratiam non accipere, vtpotè diuina poteſtate prædeſtinatos ad malum, anathema ſit.

¶ Eadem ſeſsione ſexta. cap. 13.

De perſeuerantiæ munere nemo ſibi aliquid certi abſoluta certitudine, ſine ſpeciali reuelatione polliceri debet. Hoc dicit.

CAPVT XXI.

DE perſeuerantiæ munere, de quo ſcriptum eſt: *Qui perſeuerauerit vſque in finem, o hic ſaluus erit*: quod quidẽ aliunde haberi nõ poteſt, niſi ab eo, qui potens eſt eum, qui ſtat, ſtatuere, vt perſeueranter ſtet, & eum, qui cadit, reſtituere, nemo ſibi certi aliquid abſoluta certitudine polliceatur: tametſi in Dei auxilio firmiſsimam ſpem collocare; & reponere omnes debeant. Deus enim, niſi ipſi illius gratiæ defuerint, ſicut cœpit opus bonum, ita perficiet, operans velle, & perficere. Verum tamen, qui ſe exiſtimant ſtare, videant, ne cadant, & cum timore, ac tremore ſalutem ſuam operentur in laboribus, in vigilijs, in eleemoſynis, in o[illegible] & caſtitate: for-

te: formidare enim debent, scientes, quòd in spem gloriæ, & nondum in gloriam renati sunt, de pugna, quæ superest cum carne, cum mundo, cum diabolo: in qua victores esse non possunt, nisi cum Dei gratia Apostolo obtemperent dicenti: *Debitores sumus non carni, vt secundùm carnem viuamus: si enim secundùm carnem vixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis.* ¶ Vnde dicitur in Canone decimo sexto.

Si quis magnum illud vsque in finem perseuerantiæ donũ se certò habiturum absoluta, & infallibili certitudine dixerit, nisi hoc speciali reuelatione didicerit, anathema sit.

SVPER CAPVT XXI.

¶ *Qui perseuerauerit vsque in finem.* Concordat rex. in cap. suggestum. 7. quæst. 1. & cap. non reuertebantur. de pœnit. dist. 2. & illud Matth. 10. vers. 22. & cap. 24. versi. 13. *Qui perseuerauerit vsque in finem hic saluus erit.*

¶ Eadem sessione sexta. cap. 15.

Quolibet peccato mortali amittitur gratia, sed non fides. H. d.

CAPVT XXII.

Diuersus hominum quorundam callida ingenia, qui per dulces sermones, & benedictiones seducunt corda innocentium, asserendum est, nõ modò infidelitate, per quã & ipsa fides amittitur, sed etiam quocunque alio peccato mortali, quamuis non amittatur fides, acceptam iustificationis gratiam amitti: diuinæ legis doctrinæ defendendo, quæ à regno Dei non solùm infideles excludit, sed & fideles quoque fornicarios, adulteros, molles, masculorum concubitores, fures, auaros, ebriosos, maledicos, rapaces, cæteroscq; omnes, qui lethalia cõmittunt peccata: à quibus cũ diuinæ gratiæ adiumẽto abstinere possũt, & pro quibus à Christi gratia separantur. ¶ Vnde dicitur in Canone 27.

Si quis dixerit, nullum esse peccatum mortale, nisi infidelitatis, aut nullo alio quantũuis graui, & enormi, præter quã infidelitatis peccato, semel acceptã gratiam amitti, anathema sit. ¶ Rursus in Cano. 28.

Si quis dixerit, amissã per peccatũ gratia, simul, & fidẽ semper amitti, aut fidem, quæ remanet, non esse veram fidẽ licet non sit viua, aut eũ, quo fidem sine charitate habet, nõ esse Christianũ, anathema sit.

De merito bonorum operum.

TITVLVS SECVNDVS.

¶ In seſsione sexta Concilij Tridentini cap. 16.

Bonis operibus in gratia factis meretur quis vitam æternam. H.d.

CAPVT PRIMVM.

IVſtificatis hominibus, ſiue acceptam gratiam perpetuò conſeruauerint, ſiue amiſſam recuperauerint, proponenda ſunt Apoſtoli verba: *Abundate in omni opere bono, ſcientes, quòd labor veſter non eſt inanis in Domino. Non enim iniuſtus eſt Deus, a vt obliuiſcatur operis veſtri, & dilectionis quam oſtendiſtis in nomine ipſius.* Et, *Nolite amittere confidentiam veſtram, quæ magnam habet remunerationem: atque ideò benè operantibus vſque in finem, & in Deo ſperantibus proponenda eſt vita æterna; & tanquam gratia filijs Dei per Chriſtum Ieſum miſericorditer promiſſa, & tanquam merces ex ipſius Dei promiſſione bonis ipſorũ operibus, & meritis fideliter reddenda.* Hæc eſt enim illa corona iuſtitiæ, quam poſt ſuum certamen, & curſum repoſitam ſibi eſſe aiebat Apoſtolus, à iuſto iudice ſibi reddendam, non ſolùm autem ſibi, ſed & omnibus, qui diligunt aduentum eius. Cum enim ille ipſe Chriſtus Ieſus tanquam caput in membra, & tanquam vitis in palmites, in ipſos iuſtificatos iugiter virtutem influat, quæ virtus bona eorum opera ſemper antecedit, & comitatur, & ſubſequitur, & ſine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria eſſe poſſent, nihil ipſis iuſtificatis amplius deeſſe credendum eſt, quominus plenè illis, quidem operibus, quæ in Deo ſunt facta, diuinæ legi pro huius vitæ ſtatu ſatisfeciſſe, & vitam æternam ſuo etiam tempore, ſi tamen in gratia deceſſerint, conſequendam, verè promeruiſſe cenſeantur: cũ Chriſtus Saluator noſter dicat: *Si quis biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non ſitiet in æternum: ſed fiet in eo fons aquæ ſalientis in vitam æternam.* Ita neque propria noſtra iuſtitia, tanquam ex nobis propria ſtatuitur, neque ignoratur, aut repudiatur iuſtitia Dei: quæ enim iuſtitia noſtra dicitur, quia per eam nobis inhærentem iuſtificamur, illa eadem Dei

eſt,

est, quia à Deo nobis infunditur per Christi meritum. ¶ Vnde dicitur in Canone trigesimo secundo.

Si quis dixerit, hominis iustificati bona opera ita esse dona Dei, vt non sint etiam bona ipsius iustificati merita, aut ipsum iustificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi meritum, cuius viuum membrum est, fiunt, non verè mereri augmentũ gratiæ, vitam æternam, & ipsius vitæ æternæ, si tamen in gratia decesserit, consequutionem, atque etiam gloriæ augmentum, anathema sit.

De merito bonorum operum.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Non enim iniustus est Deus.* Concordat tex. in cap. non est tam iniustus de pœnit. d. 2. & illud ad Hebr. 6 vers. 10. *Non enim iniustus est Deus, vt obliuiscatur operis vestri, & dilectionis, quam ostendistis in nomine ipsius.*

¶ Eadem Sessione sexta. cap. 16.

Propter opera meritoria non debet quis de propria virtute gloriari: sed diuinam bonitatem, atque seueritatem oportet semper ante oculos habere. Hoc docet.

CAPVT II.

Licet bonis operibus in sacris literis vsque adeò tribuatur, vt etiam qui vni ex minimis suis potum aquæ frigidæ dederit, promittat Christum eum, non esse sua mercede carituru̇m, & Apostolus testatur, id, quod in præsenti est momentaneum, & leue tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternæ gloriæ pondus operari in nobis: absit tamen, vt Christianus homo in se ipso vel confidat, vel glorietur, & non in Domino: cuius tanta est erga omnes homines bonitas, vt eorum velit esse merita, quæ sunt ipsius dona. Et quia in multis offendimus omnes, vnusquisque sicut misericordiam, & bonitatem, ita seueritatem, & iudicium ante oculos habere debet, nec se ipsum aliquis, etiam si nihil sibi conscius fuerit, iudicare: quoniam omnis hominum vita non humano iudicio examinanda, & iudicanda est, sed Dei: qui illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit cõsilia cordium, & tunc laus erit vnicuique à Deo, qui, vt scriptum est,

reddet vnicuique secundùm opera sua. ¶ Vnde dicitur in Canone trigesimo tertio.

Si quis dixerit, per hanc doctrinam Catholicam de iustificatione à sancta Synodo hoc præsenti decreto expressam, aliqua ex parte gloriæ Dei, vel meritis Iesu Christi Domini nostri derogari, & non potiùs veritatem fidei nostræ, Dei denique, ac Christi Iesu gloriam illustrari, anathema sit.

De Sacramentis in genere.

TITVLVS TERTIVS.

¶ In Sessione septima Concil. Trident. in princ.

Referuntur Canones, quibus continetur doctrina Catholica pro Sacramentis in communi. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

AD consummationem salutaris de iustificatione doctrinæ, quæ in præcedenti proxima sessione vnò omnium Patrum consensu promulgata fuit, consentaneum visum est de sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis Ecclesiæ Sacramentis agere, per quæ omnis vera iustitia vel incipit, vel cœpta augetur, vel amissa reparatur: propterea sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea Apostolicæ Sedis Legatis, ad errores eliminandos, & extirpandas hæreses, quæ circa sanctissima ipsa Sacramenta, hac nostra tempestate, tùm de damnatis olim à Patribus nostris hæresibus suscitatæ, tùm etiam de nouo adinuentæ sunt, quæ Catholicæ Ecclesiæ puritati, & animarum saluti magnopere officiunt, sanctarum Scripturarum doctrinæ Apostolicis traditionibus, atque aliorum Conciliorum, & Patrum consensui inhærendo, hos præsentes Canones statuendos, & decernendos censuit: reliquos, qui supersunt ad cœpti operis perfectionem deinceps, diuino spiritu adiuuante, editura.

CA-

CANON I.

Si quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non fuisse omnia à IESV Christo Domino nostro instituta, aut esse plura, vel pauciora quàm septem, videlicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam Vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, aut etiam aliquod horum septem non esse verè, & propriè Sacramentum, anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, ea ipsa nouæ legis Sacramenta, à Sacramentis antiquæ legis non differre, nisi quia cæremoniæ sunt aliæ, & alij ritus externi, anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, hæc septem Sacramenta ita esse inter se paria, vt nulla ratione aliud sit alio dignius, anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non esse ad salutem necessaria, sed superflua, & sine eis, aut eorum voto, per solam fidem homines à Deo gratiam iustificationis adipisci, licet omnia singulis necessaria non sint, anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, hæc Sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse, anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non continere gratiam, quam significant, aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non cõferre, quasi signa tantum externa sint acceptæ per fidem gratiæ, vel iustitiæ, & notæ quædam Christianæ professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus, anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, non dari gratiam per huiusmodi Sacramenta semper, & omnibus, quantum est ex parte Dei, etiam si ritè ea suscipiant, sed aliquando, & aliquibus, anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, per ipsa nouæ legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, sed solam fidem diuinæ promissionis ad gratiã consequendam sufficere, anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, in tribus Sacramẽtis, Baptismo, scilicèt, Cõfirmatione & Or-

& Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est, signũ quoddam spirituale, & indelebile, vnde ea iterari non possunt, anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, Christianos omnes in verbo, *b* & omnibus Sacramentis administrandis habere potestatem, anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, in ministris, dum Sacramenta conficiunt, & conferunt, non requiri intentionem saltim faciendi, quod facit Ecclesia, anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, ministrum, in peccato mortali existentem, *c* modò omnia essentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum, aut conferendum pertinent, seruauerit, non conficere, aut conferre Sacramentum, anathema sit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, receptos, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in solemni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato, à ministris omitti, aut in nouos alios per quemcunque Ecclesiarum pastorem, mutari posse, anathema sit.

De Sacramentis in genere.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Esse inter se paria.* Concordat tex. in cap. nihil. de consecratio. dist. 2. cum simili.

b ¶ *Christianos omnes in verbo.* Concordat Conc. Carthag. III I. c. 98. & Conc. Constan. in cõdemnatio. art. 13. Ioan. Vviclef. & cap circa ministrum. inf. de pœnit. & remiss. cap. quod attinet. inf. de extr. vnct. cap si quis. inf. de sacro. ord.

c ¶ *In peccato mortali existentem.* Concordat Concil. Constant. sess. 8. contra Vviclef. cap. remissionem. 1. quæst. 1. cap. circa ministrum. inf. de pœnit. & remiss. cap. fin. 15. quæst. 8.

¶ Item sessione vigesima prima, cap. 2.

Ecclesia in Sacramentorum dispensatione, quod magis expedire iudicauerit, statuere potest. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT SECVNDVM.

DEclarat ſancta Synodus, hanc poteſtatem perpetuò in Eccleſia fuiſſe, vt in Sacramentorum diſpenſatione, ſalua illorum ſubſtantia, ea ſtatueret, vel mutaret, quæ ſuſcipientium vtilitati, ſeu ipſorum Sacramentorum veneration, pro rerum, temporum, & locorum varietate, magis expedire iudicauerit. I dautem Apoſtolus, non obſcurè viſus eſt innuiſſe, cùm ait: *Sic nos exiſtimet homò, vt miniſtros Chriſti, & diſpenſatores myſteriorum Dei:* atque ipſum quidem hac poteſtate vſum eſſe ſatis conſtat, cum in multis alijs, tùm in ipſo Sacramento Euchariſtiæ, cum ordinatis nonnullis circa eius vſum: *Cætera*, inquit, *cùm venero, diſponam.*

¶ Item ſeſſione vigeſima quarta cap. 7. de refor.

Tam Epiſcopi, quàm Parochi adminiſtrantes aliquod Sacramentum tenentur illius vim, & vſum, prout opus fuerit, explicare. H.d.

CAPVT III.

VT fidelis populus ad ſuſcipienda Sacramenta, maiori cũ reuerentia, atque animi deuotione accedat: præcipit ſancta Synodus omnibus Epiſcopis, vt non ſolùm, cùm hæc per ſe ipſos erunt populo adminiſtranda, prius illorum vim, & vſum pro ſuſcipientium captu explicent, ſed etiam idem à ſingulis parochis piè, prudenterque etiam lingua vernacula, ſi opus ſit, & commode fieri poterit, ſeruari ſtudeant, iuxta formam à ſancta Synodo in catecheſi ſingulis Sacramentis præſcribendam: quam Epiſcopi, in vulgarem linguam fideliter verti, atque à parochis omnibus populo exponi curabunt.

De

De Baptiſmo, & eius effectu.

TITVLVS QVARTVS.

¶ In ſeſsione quinta Concilij Trident. in princ.

Chriſti Domini meritum per Sacramentum Baptiſmi, tam adultis, quàm paruulis applicatur. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

SI quis Adæ peccatum, quod origine vnum eſt, & propagatione, non imitatione transfuſum omnibus, ineſt vnicuique proprium, vel per humanæ naturæ vires vel per aliud remedium aſſerit tolli, quam per meritũ, vnius mediatoris Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui nos Deo reconciliauit, in ſanguine ſuo, factus nobis iuſtitia, ſanctificatio, & redemptio, aut negat ipſum Chriſti Ieſu meritum per baptiſmi Sacramentum in forma Eccleſiæ ritè collatum, tam adultis, quàm paruulis applicari, anathema ſit: quia non eſt aliud nomen ſub cœlo datum hominibus, in quo oporteat nos ſaluos fieri, vnde illa vox: *Ecce agnus Dei: ecce qui tollit peccata mundi.* & illa: *Quicunque baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis.*

¶ Eadem ſeſsione quinta. in princ.

Paruuli recenter nati baptizari debent in remiſsionem peccati originalis. Hoc dicit.

CAPVT II.

SI quis paruulos recentes ab vteris matrum baptizandos negat, etiam ſi fuerint à baptizatis parentibus orti, aut dicit in remiſsionem quidem peccatorum *a* eos baptizari, ſed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lauacro neceſſe ſit expiari ad vitam æternam conſequendam; vnde fit conſequens, vt in eis forma baptiſmatis in remiſsionem peccatorum, non vera, ſed falſa intelligatur, anathema ſit: quoniam non aliter intelligendum eſt id, quod dixit Apoſtolus: *Per vnũ homi-*

hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors: & ita in omnes homines mors pertranſijt, in quo omnes peccauerunt: niſi quemadmodum Eccleſia Catholica vbique diffuſa ſemper intellexit. Propter hanc enim regulam fidei ex traditione Apoſtolorum, etiam paruuli, qui nihil peccatorum in ſemetipſis adhuc committere potuerunt, ideò in remiſsionem peccatorum veraciter baptizantur, vt in eis regeneratione mandetur, quod generatione contraxerunt. *Niſi enim qui renatus fuerit* b *ex aqua, & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei.*

De Baptiſmo, & eius effectu.

SVPER CAPVT II.

a ¶ *In remiſsionem quidem peccatorum.* Concordat Conc. Mileuit. c. 2. Africanum. cap. 77. cap. placuit. de conſec. d. 4.

b ¶ *Niſi quis renatus fuerit.* Concordat tex. in cap. filius. can. non dubito. de conſec. d. 4. cap. debitum. cum ſeq. ext. eod. tit. Et illud Ioan. 3. verſ. 5. *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei.*

¶ Eadem ſeſsione quinta. in princ.

Per gratiam baptiſmalem, totum id, quod verum peccati rationem habet, aufertur. Hoc dicit.

CAPVT III.

QUI quis per Ieſu Chriſti Domini noſtri gratiam, quæ in baptiſmate confertur, reatum originalis peccati remitti negat, aut etiam aſſerit, non tolli totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet, ſed illud dici tantùm radi, aut non imputari, anathema ſit: in renatis enim nihil odit Deus, quia nihil eſt damnationis ijs, qui verè conſepulti ſunt cum Chriſto per baptiſma in mortem: qui non ſecundùm carnem ambulant, ſed veterem hominem exuentes, & nouum, qui ſecundùm Deũ creatus eſt, c induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxij, ac Deo dilecti effecti ſunt, hæredes, quidem Dei, cohæredes autẽ Chriſti, ita vt nihil prorſus eos ab ingreſſu cœli remoretur.

SVPER CAPVT III.

c ¶ *Qui ſecundùm Deum creatus eſt.* Concordat tex. in cap. quomodo

renouari. de pœn. d. 2. & illud ad Ephes. 4. vers. 24. *Induite nouum hominem, qui secundùm Deum creatus est.*

¶ Eadem sessione quinta. in princ.

In baptizatis remanet concupiscentia, quæ tamen non est verè, & propriè peccatum. Hoc dicit.

CAPVT IIII.

MAnere in baptizatis concupiscentiam, vel fomitem, hæc sancta Synodus fatetur, & sentit: quæ cum ad agonem relicta sit, nocere, non consentientibus, sed vtiliter per Christi Iesu gratiam repugnantibus nō valet: quinimò, qui legitimè certauerit, coronabitur. Hanc concupiscētiam, quam aliquando Apostolus peccatum appellat, sancta Synodus declarat, Ecclesiam Catholicam nunquam intellexisse peccatum appellari, quod verè, & propriè in renatis peccatū sit, sed quia ex peccato est, & ad peccatū inclinat. Si quis autē contrariū senserit, anath. sit.

¶ Item sessione sexta. cap. 4.

Exprimitur virtus, & effectus Baptismi. Hoc dicit.

CAPVT V.

IRanslatio ab eo statu, in quo homo nascitur *filius* primi Adæ, in statum gratiæ, & adoptionis *filiorum* Dei post Euangelium promulgatum, sine lauacro regenerationis, aut eius voto fieri non potest, sicut scriptum est: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.* ¶ Vnde in sessione septima statuuntur sequentes Canones.

CANON I.

Si quis dixerit, baptismum Ioannis habuisse eandem vim *d* cum baptismo Christi, anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, aquam veram, & naturalem, e non esse de necessitate baptismi, atque ideò verba illa Domini nostri Iesu Christi: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto,* ad metaphoram aliquam detorserit, anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, in Ecclesia Romana, quæ omnium Ecclesiarum mater

mater eſt, *f* & magiſtra, non eſſe veram de baptiſmi Sacramento doctrinam, anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit baptiſmum, qui etiam datur ab hæreticis *g* in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, cum intentione faciendi, quod facit Eccleſia, non eſſe verum baptiſmum, anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit baptiſmum, liberum eſſe, hoc eſt, non neceſſarium ad ſalutem, *h* anathema ſit.

CANON VI.

Si quis dixerit baptizatum, non poſſe, etiam ſi velit, gratiam amittere quantumcunque peccet, niſi nolit credere, anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, baptizatos per baptiſmũ ipſum ſolius tatũ fidei fieri, non autem vniuerſæ legis Chriſti ſeruandæ, anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, baptizatos liberos eſſe ab omnibus ſanctæ Eccleſiæ præceptis, quæ vel ſcripta, vel tradita ſunt, ita vt ea obſeruare non teneantur, niſi ſe ſua ſponte illis ſubmittere voluerint, anathema ſit.

CANON IX.

Si quis dixerit, ita reuocandos eſſe homines ad baptiſmi ſuſcepti memoriam, vt vota omnia, quæ poſt baptiſmum fiunt, vi promiſſionis, in baptiſmo ipſo iam factæ, irrita eſſe intelligant: quaſi per ea & fidei, quam profeſsi ſunt detrahatur, & ipſi baptiſmo, anathema ſit.

CANON X.

Si quis dixerit, peccata omnia, quæ poſt baptiſmum fiunt, ſola recordatione, & fide ſuſcepti baptiſmi, vel dimitti, vel venialia fieri, anathema ſit.

CANON XI.

Si quis dixerit verùm, & ritè collatum baptiſmum, iterandum eſſe illi, qui apud infideles fidem Chriſti negauerit, cùm ad pœnitentiam conuertitur, anathema ſit.

CANON XII.

Si quis dixerit, neminem eſſe baptizandum, niſi ea ætate, qua Chriſtus baptizatus eſt, vel in ipſo mortis articulo, anathema ſit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, paruulos, eo quod actum credendi non habent, ſuſcepto baptiſmo, inter fideles computandos non eſſe, ac propterea, cũ

ad annos diſcretionis peruenerint, eſſe rebaptizandos; aut præſtare, omitti eorum baptiſma, quàm eos non actu proprio credentes, baptizari in ſola fide Eccleſiæ, anathema ſit.

CANON XIIII.

Si quis dixerit, huiuſmodi paruulos baptizatos, cum adoleuerint, interrogandos eſſe, an ratum habere velint, quod patrini eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti ſunt, & vbi ſe nolle reſponderint, ſuo eſſe arbitrio relinquendos, nec alia interim pœna ad Chriſtianam vitam cogendos, niſi vt ab Euchariſtiæ, aliorumque Sacramentorum perceptione arceantur, donec reſipiſcant, anathema ſit.

SVPER CAPVT V.

d ¶ *Habuiſſe eandem vim.* Concordat D. Auguſt. in Enchir. c. 49. & aliud. & cap. non regenerabantur. de conſ. d. 4.

e ¶ *Aquam veram, & naturalem.* Concordat tex. in c. pen. ext. eod. & cap. filius. & cap. non dubito. de conſec. d. 4.

f ¶ *Omnium Eccleſiarum mater eſt.* Concordat tex. in c. 1. 12. diſtinct. & cap. rogamus. 24. quæſt. 1. cap. fin. inſ. de extre. vnctio. cum ibi allegatis.

g ¶ *Qui etiam datur ab hæreticis.* Concordat Conc. Florent. in decretis Eugen. cap. dictum. §. quod verò, cum duobus ſeq. 1. q. 1. ¶ Item S. D. N. Pius Quintus probauit ſententiam Congregationis Concilij, Caluiniſtarum baptiſmum verum eſſe, & ideò baptizati ab eis nō ſunt iterum baptizandi: non enim Caluiniſtæ diſceſſerunt ab Eccleſia circa baptiſmum, & ſeruant formam Eccleſiæ, ſed non reliqua ſolemnia. ¶ Cæremoniæ ſupplendæ ſunt in baptizatis à Caluiniſtis, etiam in adultis, præuia abiuratione hæreſis, & reconciliatione.

h ¶ *Non neceſſarium ad ſalutem.* Concordat tex. in cap. nulla præter. de conſec. diſt. 4. & illud Ioan. 3. *Niſi quis renatus. &c.* vt ſuprà.

De Sacramento Confirmationis.

TITVLVS QVINTVS.

¶ In ſeſſione ſeptima Concilij Tridentini.

Referuntur tres Canones, quibus doctrina Catholica pro Sacramento Confirmationis continetur. Hoc dicit.

CAN.

CANON I.

SI quis dixerit, confirmationem baptizatorum *a* otiosam cæremoniam esse, & non potius verùm, & proprium Sacramentum: aut olim nihil aliud fuisse, quã catechesim quandam, qua adolescentiæ proximi fidei suæ rationem coram Ecclesia exponebant, anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, iniurios esse Spiritui sancto *b* eos, qui sacro confirmationis chrismati, virtutem aliquam tribuunt; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, sanctæ confirmationis Ordinarium ministrum *c* non esse solùm Episcopum, *d* sed quemuis simplicem Sacerdotem, anathema sit.

De Sacramento Confirmationis.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Confirmationem baptizatorum.* Concordat tex. in c. nullus ministrorum. de consecra. d. 4.

b ¶ *Iniurios esse Spiritui sancto.* Concordat tex. in cap. 1. & cap. 2. de consec. dist. 1.

c ¶ *Confirmationis Ordinarium ministrum.* Concordat tex. in cap. si quis omnes. inf. de sacr. ord. cap. manus. de consec. d. 5. Conc. Flor. in decre. Eugen. Euseb. Papa in epist. ad Episcopos Tusciæ. Melchia. in epist. ad Episcopos Hispan. Innoc. I. in epist. 1. c. 3. Concil. II. Hispal. cap. 5. & 7.

d ¶ *Non esse solùm Episcopum.* Declar. Card. Episcopo chrismatis tãtùm conferendi causa ad loca suæ diœcesis accedente, laici vel Ecclesiarum Rectores ad illius impensas non tenentur. ¶ Etiam Abbates ex priuilegio Sedis Apostolicæ, de consensu tamen Ordinariorum, hoc Sacramentum confirmationis conferre possunt. ¶ Omnes Prælati inferiores exempti habentes iurisdictionem episcopalem, si intra fines alicuius diœcesis sunt, tenentur accedere ad Episcopum, intra cuius limites existunt pro sanctis oleis. ¶ S. D. N. consultò respondit, non posse Abbates vti facultate conferendi sacrosanctum confirmationis chrisma, nisi Ordinarius loci consenserit, & quemadmodum, & quandiu placuerit ei. ¶ Qui verò est nullius diœcesis, habensque iurisdictionem, vt suprà, potest accersire, quem maluerit

Catholicum Episcopum, pro ministrando chrismatis Sacramento non obstante cap. 7. sessione. 6.

De venerabili Eucharistiæ Sacramento.

TITVLVS SEXTVS.

¶ In sessione decima tertia. Conc. Trid. in princ.

Synodus Tridentina præsertim in votis habuit errores circa sacrosanctam Eucharistiam superseminatos stirpitus conuellere. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea, sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nuntijs, etsi in eum finem non absque peculiari Spiritus sancti ductu, & gubernatione, conuenerit, vt veram, & antiquam de fide, & Sacramentis doctrinam exponeret, & vt hæresibus omnibus, & alijs grauissimis incommodis, quibus Dei Ecclesia miserè nunc exagitatur, & in multas, ac varias partes scinditur, remedium afferret, hoc præsertim iam inde à principio in votis habuit, vt stirpitus conuelleret zizaniam execrabilium errorum, & schismatum, quam inimicus homo, his nostris calamitosis temporibus in doctrina fidei, vsu, & cultu sacrosanctæ Eucharistiæ superseminauit, quam alioqui Saluator noster in Ecclesia sua tanquam symbolum reliquit eius vnitatis, & charitatis, qua Christianos omnes inter se coniunctos, & copulatos esse voluit. Itaque eadem sacrosancta Synodus, sanam, & synceram illam, de venerabili hoc, & diuino Eucharistiæ Sacramento doctrinam tradens, quam semper Catholica Ecclesia, ab ipso IESV Christo Domino nostro, & eius Apostolis erudita, atque à Spiritu sancto illi omnem veritatem in dies suggerente edocta retinuit, & ad finem vsque sæculi conseruabit: omnibus Christi fidelibus interdicit, ne posthac de sanctissima Eucharistia aliter credere, docere, aut prædicare audeant, quã vt est hoc præsenti decreto explicatum, atque definitum.

¶ Ea-

¶ Eadem seſsione decima tertia, cap. 1.

In Sacramento Euchariſtiæ totus Chriſtus verè, & realiter continetur Hoc dicit,

CAPVT SECVNDVM.

DOcet ſancta Synodus, & apertè, ac ſimpliciter profitetur, in almo ſanctæ Euchariſtiæ Sacramento poſt panis, & vini conſecrationem Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum verum Deum, atque hominem verè, realiter, ac ſubſtantialiter ſub ſpecie illarum rerum ſenſibilium contineri: nec enim hæc inter ſe pugnant, vt ipſe Saluator noſter, ſemper ad dexteram Patris in cœlis aſsideat, iuxta modum exiſtendi naturalem, & vt multis nihilominus alijs in locis ſacramentaliter præſens ſua ſubſtantia nobis adſit, ea exiſtendi ratione, quam etſi verbis exprimere vix poſſumus poſsibilem tamen eſſe Deo, cogitatione per fidem illuſtrata aſſequi poſſumus, & conſtantiſsimè credere debemus. Ita enim maiores omnes noſtri, quotquot, in vera Chriſti Eccleſia fuerunt, qui de ſanctiſsimo hoc Sacramento diſſererunt, apertiſsimè profeſsi ſunt, hoc tamen admirabile Sacramentum, in vltima cœna Redemptorem noſtrum inſtituiſſe, cùm poſt panis vinique benedictionem, ſe ſuum ipſius Corpus illis præbere, ac ſuum ſanguinem, diſertis, ac perſpicuis verbis teſtatus eſt: quæ verba *a* à ſanctis Euangeliſtis commemorata, & à D. Paulo poſteà repetita, cum propriam illam, & apertiſsimam ſignificationem præferent, ſecundum quam à Patribus intellecta ſunt: indigniſsimum ſanè flagitium eſt, ea à quibuſdam contentioſis, & prauis hominibus ad fictitios, & imaginarios tropos, quibus veritas carnis, & ſanguinis Chriſti negatur, contra vniuerſum Eccleſiæ ſenſum detorqueri, quæ tanquam columna, & firmamentum veritatis, hæc ab impijs hominibus excogitata commenta, velut Sathanica, deteſtata eſt, grato ſemper, & memore animo præſtantiſsimum hoc Chriſti beneficium agnoſcens. ¶ Vnde in Canone primo dicitur.

Si quis negauerit. in ſanctiſsimæ Euchariſtiæ Sacramento contineri verè, realiter, & ſubſtantialiter corpus & ſanguinem vna cum anima, & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, ac proinde totum Chriſtum, ſed dixerit tantùmmodo eſſe in eo, vt in ſigno, vel figura, aut virtute, anathema ſit.

De

De venerabili Eucharistiæ Sacramento.

SVPER CAPVT II.

a ¶ *Quæ verba.* Horum verborum meminerunt omnes Euangelistæ ac etiam D. Paulus: videlicet Matth. cap. 26. versi. 26. Marc. cap. 14. versi. 22. Luc. cap. 22. versic. 19. Ioan. cap. 6. versic. 25. & 1. Corinth. 11. versic. 24.

¶ Eadem sessione decima tertia. cap. 2.

Quamplurimi sunt sacræ Eucharistiæ fructus, & effectus; est enim Eucharistia memoriale Passionis Christi, atque spiritualis animarum cibus, & antidotus: pignus præterea futuræ gloriæ, ac symbolum mystici Ecclesiæ corporis. Hoc dicit.

CAPVT III.

SAluator noster, discessurus ex hoc mundo ad Patrem, Sacramentum hoc instituit, in quo diuitias diuini sui erga homines amoris velut effudit, memoriam faciens mirabilium suorum, & in illius sumptione colere nos sui memoriam præcepit, *b* suamque annuntiare mortẽ, donec ipse ad iudicandum mundum veniat. Sumi autem voluit Sacramentum hoc, tanquam spiritualem animarum cibum, quo alantur, & confortentur viuentes vita illius, qui dixit: *Qui manducat me, & ipse viuet propter me:* & tanquam antidotum, quo liberemur à culpis quotidianis, & à peccatis mortalibus præseruemur. Pignus præterea id esse voluit futuræ nostræ gloriæ, & perpetuæ fœlicitatis; adeòque symbolum vnius illius corporis, cuius ipse caput existit, cuique nos tanquam membra arctissima fidei, spei, & charitatis, connexione astrictos esse voluit, vt idipsum omnes diceremus, nec essent in nobis schismata. ¶ Vnde dicitur in Canone quinto.

Si quis dixerit, vel præcipuum fructum sanctissimæ Eucharistiæ esse remissionem peccatorum, vel ex ea non alios effectus prouenire, anathema sit.

SVPER CAPVT III.

b ¶ *Colere nos sui memoriam præcepit.* Concordat tex. in cap. iteratur de consec. d. 2. & illud Luc. 22. versi. 19. & 1. Corint. 11. versic. 24. *Hoc facite in meam commemorationem.*

¶ Ea-

¶ Eadem Sessione decima tertia. cap. 3.

Eucharistia etiam antequam à quoquam suscipiatur, sanctificandi virtutem habet: vtpotè, quæ statim post consecrationem, vel ex vi verborum, vel ex vi naturalis connexionis, seu ratione hypostaticæ vnionis totum Christum verissimè continet. Hoc dicit.

CAPVT IIII.

COmmune hoc quidem est sanctissimæ Eucharistiæ cum cæteris Sacramentis, symbolum esse rei sacræ, *c* & inuisibilis gratiæ formam visibilem: verùm illud in ea excellens, & singulare reperitur, quod reliqua Sacramenta tunc primum sanctificandi vim habent, cum quis illis vtitur, at in Eucharistia ipse sanctitatis autor ante vsum est: nondum enim Eucharistiam de manu Domini Apostoli susceperant, cùm verè tamen ipse affirmaret corpus suum esse quod præbebat. Et semper hæc fides in Ecclesia Dei fuit, statim post consecrationem verum Domini nostri corpus, verumque eius sanguinem sub panis & vini specie vna cum ipsius anima, & diuinitate existere: sed corpus quidem sub specie panis, & sanguinem sub vini specie, ex vi verborum, ipsum autem corpus sub specie vini, & sanguinē sub specie panis, animāq; sub vtraque vi naturalis illius connexionis, & concomitantiæ, qua partes Christi Domini, qui iam ex mortuis resurrexit, non amplius moriturus, *d* inter se copulantur: diuinitatem porrò propter admirabilem illam eius cum corpore, & anima hypostaticam vnionem. ¶ Vnde dicitur in Canone quarto.

Si quis dixerit, peracta consecratione, in admirabili Eucharistiæ Sacramento non esse corpus, & sanguinem Domini nostri IESV Christi. sed tantùm in vsu, dum sumitur, non autem ante, vel post, & in hostijs, seu particulis consecratis, quæ post communionem reseruantur, vel supersunt, non remanere verum corpus Domini, anathema sit.

SVPER CAPVT IIII.

c ¶ *Symbolum esse rei sacræ.* Concordat text. in cap. sacrificium. de consecratio. dist. 2.

d ¶ *Non amplius moriturus.* Concordat tex. in cap. semel Christus. cap. iteratur. cap. singuli. cap. qui manducant. de consecrat. dist. 2. &

illud Apoſt. ad Roman. 6. verſic. 9. *Chriſtus reſurgens ex mortuis iam non moritur.*

¶ Eadem ſeſsione decima tertia. cap. 3.

Sub vna quaque Euchariſtiæ ſpecie, & ſub ſingulis cuiuſque ſpeciei partibus contimetur totus Chriſtus. Hoc dicit.

CAPVT V.

VEriſsimum eſt tantundem ſub alterutra ſpecie, atque ſub vtraque contineri: e totus enim & integer Chriſtus ſub panis ſpecie, & ſub quauis ipſius ſpeciei parte: totus item ſub vini ſpecie, & ſub eius partibus exiſtit. ¶ Vnde dicitur in Canone tertio.

Si quis negauerit, in venerabili Sacramento Euchariſtiæ ſub vnaquaque ſpecie, & ſub ſingulis cuiuſque ſpeciei partibus, ſeparatione facta, totum Chriſtum contineri, anathema ſit.

SVPER CAPVT V.

e. ¶ *Atque ſub vtraque contineri.* Concordat tex. in cap. quamuis. iuſtra. de commun. ſub vtraque ſpecie. cap. qui manducant. cap. qui inuitat. cap. ſinguli. de conſec. diſt. 2.

¶ Eadem ſeſsione decima tertia. cap. 4.

Ex vi conſecrationis conuertitur tota ſubſtantia panis in corpus Chriſti, & tota ſubſtantia vini in ſanguinem: quæ conuerſio conuenienter appellatur tranſubſtantiatio. Hoc dicit.

CAPVT VI.

QVoniam Chriſtus Dominus Redemptor noſter, corpus ſuum id, quod ſub ſpecie panis offerebat, verè eſſe dixit, ideò perſuaſum ſemper in Eccleſia Dei fuit, idque nunc denuò ſancta hæc Synodus declarat per conſecrationem panis, & vini conuerſionem fieri totius ſubſtantiæ f panis, in ſubſtantiam corporis Chriſti Domini noſtri, & totius ſubſtantia vini, in ſubſtantiam ſanguinis eius: quæ conuerſio conuenienter, & proprie à ſancta Catholica Eccleſia tranſubſtantiatio eſt appellata. ¶ Vnde dicitur in Canone ſecundo.

Si quis

Si quis dixerit, in sacrosancto Eucharistiæ Sacramento remanere substantiam panis, & vini, vna cum corpore & sanguine Domini nostri IESV Christi, negauerit que mirabilem illam, & singularem conuersionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, manentibus dumtaxat speciebus panis & vini, quam quidem conuersionem Catholica Ecclesia aptissimè transsubstantiatio appellat, anathema sit.

SVPER CAPVT VI.

f ¶ *Conuersionem fieri totius substantiæ.* Concordat tex. in cap. panis. de consecr. d. 2. cap. cum Marthe. de celeb. Missa.

¶ Eadem sessione decima tertia, cap. 5.

Eucharistiæ Sacramento cultus latriæ exhiberi debet. Hoc dicit.

CAPVT VII.

NVllus dubitandi locus relinquitur, quin omnes Christi fideles pro more in Catholica Ecclesia semper recepto, latriæ cultum, qui vero Deo debetur, huic sanctissimo Sacramento in veneratione exhibeant: neque enim ideò minus est adorandum, quod fuerit à Christo Domino, vt sumatur, institutum: nam illum eundem Deum præsentem in eo adesse credimus, quem pater æternus introducens in orbem terrarum, dixit: Et adorent eum omnes Angeli Dei: quem Magi procidentes adorauerunt, quem denique in Galilæa ab Apostolis adoratum fuisse, Scriptura testatur. ¶ Vnde dicitur in Canone sexto.

Si quis dixerit, in sancto Eucharistiæ Sacramento Christum, vnigenitum Dei filium, non esse cultu latriæ, etiam externo, adorandum, anathema sit.

¶ Eadem sessione decima tertia. cap. 5.

Laudabile est Eucharistiam peculiari celebritate venerari, & in processionibus, vt adoretur circumgestare. Hoc dicit.

CAPVT VIII.

DEclarat ſancta Synodus, piè, & religioſe admodum in Dei Eccleſiam inductum fuiſſe hunc morem, vt ſingulis annis peculiari quodam, & feſto die *g* præcelſum hoc, & venerabile Sacramentum ſingulari veneratione ac ſolemnitate celebraretur, atque in proceſsionibus reuerenter, *h* & honorificè illud per vias, & loca publica circumferetur: æquiſsimum eſt enim ſacros aliquos ſtatutos eſſe dies, cùm Chriſtiani omnes ſingulari, ac rara quadam ſignificatione gratos, & memores teſtentur animos, erga cõmunem Dominum, & Redemptorem, pro tam ineffabili, & planè diuino beneficio, quo mortis eius victoria, & triumphus repræſentatur: ac ſicquidem oportuit victricem veritatem de mendacio, & hæreſi triumphum agere, vt eius aduerſarij in conſpectu tanti ſplendoris, & in tanta vniuerſæ Eccleſiæ lætitia poſiti, vel debilitati, & fracti tabeſcant, vel pudore affecti, & confuſi aliquando reſipiſcant. ¶ Vnde dicitur in Canone ſexto.

Si quis dixerit, in ſancto Euchariſtiæ Sacramento Chriſtum vnigenitum Dei filium, non eſſe feſtiua peculiari celebritate venerandum; nec in proceſsionibus, ſecundùm laudabilem, & vniuerſalem Eccleſiæ ſanctæ ritum, & conſuetudinem, ſolemniter circumgeſtandum; vel non publicè, vt adoretur, populo proponendum, & eius adoratores eſſe idololatras, anathema ſit.

SVPER CAPVT VIII.

g ¶ *Peculiari quodam & feſto die.* Concordat tex. in Clemen. vni. de Reliq. & ven. Sanct.

h ¶ *Vtque in proceſsionibus reuerenter.* Declarat. Cardin. Magis decet, ſolemnitas venerabilis Sacramenti celebretur in Cathedrali Eccleſia, quàm in alia, ex eaque ſumi ſanctiſsimum Sacramentum, & in proceſsione per vias publicas circumferri, & ad eandem Eccleſiam referri, totiuſque rei agendæ autoritas penes Capitulum ſit.

¶ Eadem ſeſſione decima tertia. cap. 6.

Reſeruari debet in ſacrario ſancta Euchariſtia, & ad infirmos honorifice deferri. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT IX.

Onſuetudo aſſeruandi in ſacrario *i* ſanctam Euchariſtiam, adeò antiqua eſt, vt eam ſeculum etiam Nicæni Cõcilij agnouerit: porrò deferre ipſam ſacram Euchariſtiam ad infirmos, *k* & in hunc vſum diligenter in Eccleſijs cõſeruari, præter quam quod cum ſumma æquitate, & ratione coniunctum eſt, tùm multis in Cõcilijs præceptum inuenitur, & vetuſtiſſimo Catholicæ Eccleſiæ more eſt obſeruatum. Quare ſancta hæc Synodus retinendum omninò ſalutarem hunc, & neceſſarium morem ſtatuit. ¶ Vnde ditur in Canone ſeptimo.

Si quis dixerit, non licere ſacram Euchariſtiam in ſacrario reſeruari, ſed ſtatim poſt conſecrationem aſſantibus neceſſariò diſtribuendam: aut non licere, *l* vt illa ad infirmos honorificè deferatur, anathema ſit.

SVPER CAPVT IX.

i ¶ *Conſuetud. aſſeuerandi in ſacrario.* Concordat text. in cap. ſanè. de celebr. Miſſa. cap. de cuſt. Euchar. cap. presbyter. de conſecrat. d. 2. & 1. Conc. Nicæ. cap. 14.

k ¶ *Deferre ipſam ſacram Euchariſtiam ad infirmos.* Concordat Concil. Rhem. cap. 2. Concil. Lateran. ſub innocent. III. cap. 26. cap. præſente. 93. diſt. & Conc. Ancyra. cap. 6. Conc. 1. Nicæn. c. 12. Concil. IIII. Carthag. c. 77. & 78. Agath. c. 15.

l ¶ *Aut non licere.* Declar. Cardin. Non licèt ſanctam Euchariſtiam ad ægrotantes deferre, qui morbi grauitate impediti ſumere eam non poſſunt, ſed venerationis gratia ſoleant deoſculari, vt ſi fortè aliquo in loco talis eſt conſuetudo, ea prorſus eſt tollenda, vel ſic ſacratiſſimum Sacramentum ad infirmos deferendum eſt, vt illud ſumant, non vt adorent tantùm, ſicuti fit in aliquibus locis, quod Pius Quintus prohibuit.

¶ Eadem ſeſsione decima tertia. cap. 7.

Nullus ſibi conſcius peccati mortalis, quantumuis ſibi contritus videatur, abſque præmiſſa ſacramentali confeſſione ad Euchariſtiam accedere debet: & oppoſitum pertinaciter aſſerentes excommunicantur. Hoc dicit.

CAPVT X.

I non decet ad ſacras vllas functiones quempiam accedere, niſi ſanctè: certè quo magis ſanctitas, & diuinitas cœleſtis huius Sacramenti viro Chriſtiano comperta eſt, eo diligentiùs cauere ille debet, ne abſq; magna reuerentia, & ſanctitate ad id percipiendum accedat, præſertim cum illa plena formidinis verba *m* apud Apoſtolum legamus: *Qui manducat, & bibit indignè, iudicium ſibi manducat, & bibit, non dijudicans opus Domini.* Quare communicare volenti reuocandum eſt in memoriam eius præceptum. Probet ſe ipſum homo *n* Eccleſiaſtica autem conſuetudo declarat, eam probationem neceſſariam eſſe, vt nullus ſibi conſcius peccati mortalis, quantumuis ſibi cõtritus videatur, abſque præmiſſa ſacramentali confeſsione ad ſacram Euchariſtiam accedere debeat. Quod à Chriſtianis omnibus, etiam ab ijs Sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc ſancta Synodus perpetuò ſeruandum eſſe decreuit, modò non deſit illis copia confeſſoris: quod ſi neceſsitate vrgente Sacerdos abſque præuia confeſsione celebrauerit, quàm primum confiteatur. ¶ Vnde dicitur in Canone vndecimo.

Si quis dixerit, ſolam fidem eſſe ſufficientem præparationem ad ſumendum ſanctiſsimum Euchariſtiæ Sacramentum, anathema ſit. Et ne tantùm Sacramentum indignè, atque ideò in mortem, & condemnationem ſumatur, ſtatuit, atque declarat ipſa ſancta Synodus, illis, quos conſcientia peccati mortalis grauat, quantumcunque etiam ſe contritos exiſtiment, habita copia confeſſoris, neceſſariò præmittendam eſſe confeſsionem ſacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, vel pertinaciter aſſerere, ſeu etiam publicè diſputando defendere præſumpſerit; eo ipſo excommunicatus exiſtat.

SVPER CAPVT X.

m ¶ *Illa plena formidinis verba.* Relata 1. Cor. 11. verſ. 27. cap. quid ergò. c. ſancta. c. ſicut Iudas. c. timorem. de conſec. d. 2.

n ¶ *Probet ſe ipſum homo.* Concordat tex. in c. quotidie. c. qui ſcelerate. c. panem. de conſec. d. 2. & habetur. 1. Corint. 11. verſ. 28.

¶ Eadem ſeſsione decima tertia. cap. 8.

Tripliciter poteſt Euchariſtia manducari, vel ſacramentaliter tantùm, vel ſacramentaliter ſimul & ſpiritualiter. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT XI.

QVo ad vſum Euchariſtiæ, rectè & ſapienter Patres noſtri tres rationes o hoc ſanctum Sacramentum accipiendi diſtinxerunt. Quoſdam enim docuerunt ſacramentaliter dũtaxat id ſumere, vt peccatores: alios autem ſpiritualiter, illos nimirum, qui voto propoſitum illum cœleſtem panem edentes, fide viua, quæ per dilectionem operatur, fructum eius, & vtilitatem ſentiunt. Tertios porrò ſacramentaliter ſimul & ſpiritualiter, hi autem ſunt, qui ita ſe prius probant, & inſtruunt, vt veſtem nuptialem induti, ad diuinam hanc menſam accedant. ¶ Vnde dicitur in Canone octauo.

Si quis dixerit, Chriſtum in Euchariſtia exhibitum, ſpiritualiter tantum manducari, & non etiam ſacramentaliter, ac realiter, anathema ſit.

SVPER CAPVT XI.

o ¶ *Tres rationes.* Concordat tex. in cap. quid eſt, cum ſeq. cap. dupliciter. cap. in illo. de conſec. d. 2. Auguſtin. contra Donatiſtas ſæpè. Proſp. in lib. ſententiarum.

¶ Eadem ſeſsione decima tertia, cap. 8.

Laici à Sacerdotibus communionem accipere, Sacerdotes verò celebrantes ſe ipſos communicare debent. Hoc dicit.

CAPVT XII.

IN ſacramentali Euchariſtiæ ſumptione ſemper in Eccleſia Dei mos fuit, vt laici à Sacerdotibus communionem acciperent: Sacerdotes autem celebrantes ſe ipſos communicarent, p qui mos tanquam ex traditione Apoſtolica deſcendens, iure, ac meritò retineri debet. ¶ Vnde dicitur in Canone decimo.

Si quis dixerit, non licere Sacerdoti celebranti ſe ipſum communicare, anathema ſit.

SVPER CAPVT XII.

o ¶ *Celebrantes ſe ipſos communicarent.* Concordat tex. in cap. relatum. de conſecrat. diſtinct. 2.

¶ Ea-

¶ Eadem seſsione decima tertia. cap. 8.

Adhortantur Christi fideles ad panem hunc superſubſtantialem frequenter ſuſcipendum. Hoc dicit.

CAPVT XIII.

DEterno affectu admonet ſancta Synodus, hortatur, rogat, & obſecrat per viſcera miſericordiæ Dei noſtri, vt omnes, & ſinguli, qui Chriſtiano nomine cenſentur in hoc vnitatis ſigno, in hoc vinculo charitatis, in hoc concordiæ ſymbolo iam tandem aliquando conueniant, & concordent, memoreſque tantæ maieſtatis, & tam eximij amoris Ieſu Chriſti Domini noſtri, qui dilectam animam ſuam in noſtræ ſalutis pretium, & carnem ſuam nobis dedit ad manducandum; hæc ſacra myſteria corporis, & ſanguinis eius ea fidei conſtantia, & firmitate, ea animi deuotione, ea pietate, & cultu credant, & veneretur, vt panem illum ſuperſubſtantialem frequenter ſuſcipere poſsint, & is verè eis ſit animæ vita, & perpetua ſanitas mentis, cuius vigore confortati, ex huius miſeræ peregrinationis itinere ad cœleſtem patriam peruenire valeant, eundem panem Angelorum, *q* quem modo ſub ſacris, velaminibus edunt, abſque vllo velamine manducaturi. ¶ Vnde dicitur in Canone nono.

Si quis negauerit, omnes, & ſingulos Chriſti fideles *r* vtriuſque ſexus, cum ad annos diſcretionis peruenerint, teneri ſingulis annis, ſaltim in Paſchate, *ſ* ad communicandum, *t* iuxta præceptum ſanctæ matris Eccleſiæ, anathema ſit.

SVPER CAPVT XIII.

q ¶ *Eundem panem Angelorum.* Concordat tex. in cap. re vera. c. omnia. de conſec. d 2. & illud Pſal. 77. verſ. 25. *Panem Angelorum manducauit homo.*

r ¶ *Singulos Chriſti fideles.* Concordat tex. in cap. omnis vtriuſque ſexus. de pœnit. & remiſ. Conc. Lateran. ſub Innocent. III. c. 21.

ſ ¶ *Saltem in Paſchate.* Declar. Card. Quærebatur, ſtante priuilegio Minoribus, & alijs Religioſis conceſſo, vt omni tempore, præterquam in die Dominicæ Reſurrectionis, poſsit ab illis Euchariſtia ſumi, an qui ab eis intra Dominicam in Albis Euchariſtiam perceperunt, præcepto de quo in cap. omnis. de pœnit. & remiſsio. ſatisfecerit?

rit? Congregatio die 23 Ianuarij, 1586. censuit negatiuè, quia d. cap. omnis sicut vult, vt quis proprio parocho confiteatur, ita à proprio etiam Eucharistiam sumi, & quia subdit, nisi de proprij Sacerdotis consilio duxerit, abstinendum ab Eucharistia, ab eodem recipi debet Eucharistia: eius enim est destruere, cuius est condere. l. vlt. C. de leg. Alexand. ibid. num. 13. Eo magis, quia tunc Religiosi non poterant hoc Sacramentum ministrare. Card. in Clem. 1. num. 2. de priu. Leo Decimus hoc eis concessit, sic Nauar. in Manua. cap. 17. nu. 52. Dubitatur rursum, an eis, qui infra dictum tempus, de manu parochi Eucharistiam acceperunt, & sic præcepto Ecclesiæ satisfecerunt, vel intentionem habent, prius quam labatur octaua Paschalis, de manu parochi eam sumere, licitum sit ipso Resurrectionis die de Religiosorum manu communicare? Congregatio censuit, die 23. Ianuarij, 1586. id non esse licitum, cum sit expressè prohibitum. Nauar. vbi sup. ¶ In Paschate sumenda est Eucharistia in propria parochia, nec excusatur sumens in hebdomada sancta, vel immediatè post Pascha extra eam. ¶ Laici in Regularium Monasterijs inseruientes etiam ipsi Eucharistiam in propria parochia sumere debent.

t ¶ *Ad communicandum.* Decis. Card. 273. Congregatio Concilij cēsuit, non satisfacere præcepto Ecclesiæ eum, qui sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum suscipit, ante, vel post diem Paschatis non de manu parochi, sed Regularium habentium à Sede Apostolica priuilegium ministrandi hoc Sacramentum, præter quam in die Paschatis.

¶ Item sessione vigesimaprima. cap. 4.

Paruulis ante vsum rationis non est necessaria sacramentalis Eucharistiæ communio. Hoc dicit.

CAPVT XIIII.

Sancta Synodus docet, paruulos vsu rationis carentes, nulla obligari necessitate, ad sacramentalem Eucharistiæ communionem: si quidem per baptismi lauacrum regenerati, & Christo incorporati, adeptam iam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non possunt: neque ideò tamen damnanda est antiquitas, si eum morem in quibusdam locis aliquando seruauit: vt enim sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt, ita certè eos nulla salutis necessitate id fe-

ciſſe ſine controuerſia credendum eſt. ¶ Vnde dicitur in Canone 4.

Si quis dixerit, paruulis antequam ad annos diſcretionis peruenerint, neceſſariam eſſe Euchariſtiæ communionem, anathema ſit.

¶ Item ſeſsione vigeſima ſecunda. cap. 6.

Laudatur frequens & quotidiana communio Sacramentalis. H.d.

CAPVT XV.

Optaret ſacroſancta Synodus, vt in ſingulis Miſsis *u* fideles adſtantes non ſolùm ſpirituali affectu, ſed ſacramentali etiam Euchariſtiæ perceptione communicarent, quo ad eos ſanctiſsimi huius ſacrificij fructus vberior perueniat.

SVPER CAPVT XV.

u ¶ *Vt in ſingulis Miſsis.* Declar. Card. Obſtat Concilium Tridentinum Epiſcopo volenti præſcribere certa tempora, vt dies Dominicos, quartam & ſextam feriam, quibus tantùm liceat viris laicis cõiugatis, negotiatoribus, & mulieribus, etiam non coniugatis ſanctiſsimam Euchariſtiam ſumere, & ob irreuerentiam, quam poteſt quotidiana huius Sacramenti ſumptio in ſua diœceſi parere. Hoc fuit deciſum in menſe Ianuarij, 1587. obſtare. Quia antiquo tempore peracta conſecratione, omnes aſtantes ſumebant Euchariſtiam; & ideò licitum eſt quotidie Euchariſtiam ſumere. cap. quotidie. de conſecra. d. 1. tomo 3. 21. nume. 57. Quapropter exhortandi ſunt fideles, vt ſicut quotidie peccant, ita quotidie medicinam accipiant. cap. quotieſcunque. de conſecr. diſt. 2.

¶ Item ſeſsione vigeſima quinta. cap. 10. de regul.

Non licet Euchariſtiam reſeruare intra ſepta Monaſterij Monialium. Hoc dicit.

CAPVT XVI.

Vod ſanctiſsimum Chriſti corpus intra chorum, vel ſepta Monaſterij Monialium, & non in publica Eccleſia conſeruetur, prohibet ſancta Synodus: non obſtante quocunque indulto, aut priuilegio.

De com-

De communione ſub vtraque ſpecie.

TITVLVS SEPTIMVS.

¶ In ſeſsione vigeſima prima Concilij Trident. in princ.

Expedit doctrinam de communione ſub vtraque ſpecie explicare, & definire. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

SAcroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea Apoſtolicæ Sedis Legatis, cum de tremendo, & ſanctiſsimo Euchariſtiæ Sacramento, varia diuerſis in locis errorum monſtra nequiſsimi dæmonis artibus circumferantur; ob quæ in nonnullis Prouincijs multi à Catholica fide, atque obedientia videantur diſceſsiſſe, cenſuit ea, quæ ad communionem ſub vtraque ſpecie, & paruulorum pertinent hoc loco exponēda eſſe. Quapropter cunctis Chriſti fidelibus interdicit, ne poſthac de iis aliter, vel credere, vel docere, vel prædicare audeant, quàm eſt his decretis explicatum, atque definitum.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima prima, cap. 1.

Laici & clerici non conficientes nullo diuino præcepto obligantur ad Euchariſtiæ Sacramentum ſub vtraque ſpecie ſumendum. H.d.

CAPVT SECVNDVM.

SAncta Synodus à Spiritu ſancto, qui ſpiritus eſt ſapientiæ & intellectus, ſpiritus conſilij & pietatis, edocta, atque ipſius Eccleſiæ iudicium, & conſuetudinem ſequuta, declarat, ac docet, nullo diuino præcepto laicos, & clericos nō cōficientes, obligari ad Euchariſtiæ Sacramentū ſub vtraque ſpecie ſumendum, nec vllo pacto, ſalua fide dubitari poſſe, quin illis alterius ſpeciei communio ad ſalutem ſufficiat: nam etſi Chriſtus Dominus in vltima cœna venerabile hoc Sacramentum in panis & vini ſpeciebus inſtituit, & Apoſtolis tradidit, non tamen illa inſtitutio,

& traditio eo tendunt, vt omnes Christi fideles statuto Domini ad vtranque speciem accipiendam astringantur: sed neque ex sermone illo, apud Ioannem 6. rectè colligitur, vtriusque speciei communionem à Domino præceptam esse, vtcunque iuxta varias Sanctorum Patrum, & Doctorum interpretationes intelligatur: namque, qui dixit: *Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis*: dixit quoque: *Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum*. Et qui dixit: *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem habet vitam æternam*: dixit etiam: *Panis, quẽ ego dabo, caro mea est pro mũdi vita*: & denique; qui dixit: *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo*: dixit nihilominus: *Qui manducat hunc panem viuet in æternum*. ¶ Vnde dicitur in Canone primo.

Si quis dixerit ex Dei præcepto, vel necessitate salutis, omnes & singulos Christi fideles, vtranque speciem sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti sumere debere, anathema sit.

¶ Eadem sessione vigesima prima. cap. 2.

Ecclesia iustis ex causis decreuit laicos, & clericos non conficientes sub altera tantùm specie communicare debere. Hoc dicit.

CAPVT III.

AGnoscens sancta mater Ecclesia suam in administratione Sacramentorum autoritatem, licèt ab initio Christianæ Religionis non infrequens vtriusque speciei vsus fuisset: tamen progressu temporis, latissimè iam mutata illa consuetudine, grauibus, & iustis causis adducta, hanc cõsuetudinem sub vtraque specie communicandi approbauit, & pro lege habendam decreuit, quam reprobare, aut sine ipsius Ecclesiæ autoritate prolibito mutare non licet. ¶ Vnde dicitur in Canone secundo.

Si quis dixerit, sanctam Ecclesiam Catholicam, non iustis rationibus adductam fuisse, vt laicos, atque etiam clericos non conficientes sub panis tantùm modo specie communicare, aut in eo errasse, anathema sit.

¶ Ea-

¶ Eadem sessione vigesima prima. cap. 3.

Totus & integer Christus, verumque Sacramentum etiam sub altera tantùm specie sumitur. Hoc dicit.

CAPVT IIII.

QVamuis Redemptor noster, in suprema illa cœna hoc Sacramentum in duabus speciebus instituerit, & Apostolis tradiderit: tamen fatendum est, etiam sub altera tantùm specie totum, atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi, ac propterea quoad fructum attinet, nulla gratia necessaria ad salutem, eos fraudari, qui vnam speciem solam accipiunt.

¶ Vnde dicitur in Canone tertio.

Si quis negauerit, totum & integrum Christum, omnium gratiarum fontem & autorem, sub vna panis specie sumi, quia, vt quidam falsò asserunt, non secundùm ipsius Christi institutionem sub vtraq; specie sumatur, anathema sit.

¶ Item sessione vigesima secunda. in fin.

Proponuntur duo articuli super concessione calicis, quorum determinatio refertur ad Sum. Pontif. Hoc dicit.

CAPVT V.

CVM sancta Synodus superiori sessione duos articulos, alias propositos, & tunc nondum discussos, videlicet, An rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, vt communicaret laicos, atque etiam non celebrantes Sacerdotes, sub vna panis specie, ita sint retinendæ, vt nulla ratione calicis vsus cuiquam sit permittendus: &, an si quæ sint, & Christianæ charitati consentaneis rationibus concedendus alicui, vel nationi, vel regno calicis vsus videatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit, & quænam illæ sint, in aliud tempus, oblata sibi occasione, examinandos, atque definiendos, reseruauerit: nunc eorum pro quibus petitur, salutì optimè consultum volens, decreuit, integrum negotium ad sanctissimum Dominum nostrum esse referendum, prout præsenti decreto refert qui pro sua singulari prudẽtia id efficiat, quod vtile Reipublicæ Christianæ, & salutare petẽtibus vsum calicis fore iudicauerit.

De celebratione Missarum, & diuinis officijs.

TITVLVS OCTAVVS.

¶ In sessione vigesima secunda. Conc. Trid. cap. 1.

Oportuit nobis dari Sacerdos Christus Dominus, qui posset omnes perfectè sanctificare. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

QVoniam sub priori Testamento, teste Apostolo Paulo, propter Leuitici Sacerdotij imbecillitatem consummatio non erat, oportuit Deo Patre misericordiarum, ita ordinante Sacerdotem alium secundùm ordinem Melchisedech surgere, Dominum nostrum IESVM Christum, qui posset omnes, quotquot sanctificandi essent, consummare, & adperfectum adducere.

¶ Eadem sessione vigesima secunda. cap. 1.

Missa est verum sacrificium à Christo Domino post vltimam cœnam institutum, quando corpus, & sanguinem suum sub speciebus panis, & vini Deo patri obtulit, ac sub earundem rerum symbolis Apostolis, eorumq; in sacerdotio successoribus vt offerrent præcipit. Hoc dicit,

CAPVT SECVNDVM.

DEus & Dominus noster IESVS Christus, & si semel se ipsum in ara Crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, vt æternam illic redemptionem operaretur, quia tamen per mortem Sacerdotium eius extinguendum non erat, in cœna nouissima, qua nocte tradebatur, vt dilectæ sponsæ suæ Ecclesiæ inuisibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret sacrificium, quo cruentum illud semel in Cruce peragendum repræsentaretur, eiusque memoria in finem vsque sæculi permaneret, atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur: Sacerdotem secundùm

cundùm ordinem Melchiſedech, ſe in æternum conſtitutum declarans, corpus & ſanguinem ſuum ſub ſpeciebus panis & vini Deo patri obtulit, ac ſub earundem rerum, ſymbolis Apoſtolis, quos tunc noui teſtamenti Sacerdotes conſtituebat, vt ſumerent, tradidit, & eiſdem, eorumque in ſacerdotio ſucceſſoribus, vt offerrent, præcepit per hæc verba: *Hoc facite in meam commemorationem*: vti ſemper Eccleſia Catholica intellexit, & docuit; nam celebrato veteri Paſcha, quod in memoriam exitus de Ægypto multitudo filiorum Iſraël immolabat, nouum inſtituit Paſcha ſe ipſum ab Eccleſia per Sacerdotes ſub ſignis viſibilibus immolandum in memoriam tranſitus ſui ex hoc mundo ad Patrem, quando per ſui ſanguinis effuſionem nos redemit, eripuitque de poteſtate tenebrarum, & in regnum ſuum tranſtulit. ¶ Vnde dicitur in Canone primo.

Si quis dixerit, in Miſſa non offerri Deo verum & proprium ſacrificium, aut quod offerri non ſit aliud, quàm nobis Chriſtum ad mã ducandum dari, anathema ſit. ¶ Rurſus in Canone ſecundo.

Si quis dixerit, illis verbis: *Hoc facite in meam commemorationem*, Chriſtum non inſtituiſſe Apoſtolos Sacerdotes: aut non ordinaſſe, vt ipſi alijque Sacerdotes offerrent corpus & ſanguinem ſuum, anathema ſit.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima ſecunda, cap. 1.

Miſſæ ſacrificium fuit Prophetarum oraculis prædicatum, & veterum ſacrificiorum imaginibus adumbratum. Hoc dicit.

CAPVT TERTIVM.

MISSA quidem illa munda oblatio eſt, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari poteſt: quã Dominus per Malachiam nomini ſuo, quod magnum futurum eſſet in gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit: & quam non obſcurè innuit Apoſtolus Paulus Corinthijs ſcribens, cùm dicit, non poſſe eos, qui participationi menſæ dæmoniorum polluti ſunt, menſæ Domini participes fieri: per menſam altare vtrobique intelligens. Hæc denique illa eſt, quæ per varias ſacrificiorum, naturæ, & legis tempore, ſimilitudines figurabatur: vt potè, quæ bona omnia, per illa ſignificata, velut illorum omnium conſummatio, & perfectio complectitur.

¶ Ea-

¶ Eadem seſsione vigeſima ſecunda. cap. 2.

Sacrificium Miſſæ eſt verè propiciatorium non ſolùm viuis, verùm etiam defunctis in purgatorio exiſtentibus: nec ex hoc quicquam Paſsioni Chriſti derogatur. Hoc dicit.

CAPVT IIII.

QVoniam in diuino hoc ſacrificio, quod in Miſſa peragitur, idem ille Chriſtus continetur, & incruente immolatur, qui in ara Crucis ſeipſum cruente obtulit: docet ſancta Synodus ſacrificium iſtud verè propitiatorium eſſe, per ipſumque fieri, vt, ſi cum vero corde, & recta fide, cum metu, & reuerentia contriti, ac pœnitentes ad Deum accedamus, miſericordiam conſequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno. Huius quippe oblatione placatus Dominus gratiam, & donum pœnitentiæ concedens, crimina, & peccata, etiam ingentia dimittit. Vna enim eademque eſt hoſtia, idemque nunc offerens ſacerdotum miniſterio, qui ſeipſum tunc in Cruce obtulit, ſola offerendi ratione diuerſa. Cuius quidem oblationis, cruentæ inquam, fructus per hanc incruentam vberrimè percipiuntur: tantùm abeſt, vt illi per hanc quouis modo derogetur. Quare non ſolùm pro fidelium viuorum peccatis, pœnis, ſatisfactionibus, & alijs neceſsitatibus, ſed & pro defunctis in Chriſto, nondum ad plenum purgatis, ritè iuxta Apoſtolorum traditionem offertur. ¶ Vnde dicitur in Canone tertio.

Si quis dixerit, Miſſæ ſacrificium tantùm eſſe laudis, & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem ſacrificij in Cruce peracti, nõ autem propiciatorium, vel ſoli prodeſſe ſumenti: neque pro viuis, & defunctis, pro peccatis, pœnis, ſatisfactionibus, & alijs neceſsitatibus offerri debere, anathema ſit. ¶ Item in Canone quarto.

Si quis dixerit, blaſphemiam irrogari ſanctiſsimo Chriſti ſacrificio, in Cruce peracto per Miſſæ ſacrificium, aut illi per hoc derogari, anathema ſit.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima ſecunda. cap. 3.

Miſſæ ſacrificium ſoli Deo offertur, & ſi id fiat in honorem Sanctorum ad impetrandum eorum patrocinia. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT V.

Vamuis in honorem, & memoriam sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueuerit: non tamen illis sacrificium offerri docet, sed Deo soli, qui illos coronauit: vnde nec Sacerdos dicere solet: Offero tibi sacrificium Petre, vel Paule: sed Deo de illorum victorijs gratias agens, eorum patrocinia implorat, vt ipsi pro nobis intercedere dignentur in cœlis, quorum memoriam facimus in terris. ¶ Vnde dicitur in Canone quinto.

Si quis dixerit, impostura esse, Missas celebrare in honorem sanctorum, & pro illorum intercessione apud Deum obtinenda, sicut Ecclesia intendit, anathema sit.

¶ Eadem sessione vigesima secunda. cap. 4.

Canon, qui inter Missarum solemnia profertur, pijssimè ab Ecclesia institutus est. Hoc dicit.

CAPVT VI.

VM sancta sanctè administrari conueniat, sitque hoc omnium sanctissimum sacrificium, Ecclesia Catholica, vt dignè reuerenterque offerretur, ac perciperetur, sacrum Canonem multis ante seculis instituit, ita ab omni errore purum, vt nihil in eo contineatur, quod non maximè sanctitatem, & pietatem quandam redoleat, mentesque offerentium in Deum erigat. Is enim constat cum ex ipsis Domini verbis, tùm ex Apostolorum traditionibus, ac sanctorum quoque Pontificum pijs institutionibus. ¶ Vnde dicitur in Canone sexto.

Si quis dixerit Canonem missæ errores continere, ideòque abrogandum, anathema sit.

¶ Eadem sessione vigesima secunda. cap. 5.

Commendantur ritus & cæremoniæ, quibus Ecclesia vtitur in Missarum celebratione. Hoc dicit.

CAPVT VII.

VM natura hominum ea sit, vt non facilè queat sine adminiculis exterioribus ad rerum diuinarum meditationē sustolli: propterea pia mater Ecclesia ritus quosdam, vt scilicet quædam submissa voce, alia verò elatiore in Missa

pronuntiarentur, inſtituit: cæremonia item adhibuit, vt myſticas benedictiones, lumina thymiamata, veſtes, aliaq; id genus multa ex Apoſtolica diſciplina, & traditione, quo & maieſtas tanti ſacrificij cõmendaretur, & mentes fidelium per hæc viſibilia religionis, & pietatis ſigna, ad rerum altiſsimarum, quæ in hoc ſacrificio latent, contemplationem excitarentur. ¶ Vnde dicitur in Canone ſeptimo.

Si quis dixerit, cæremonias, veſtes, & externa ſigna, quibus in Miſſarum celebratione Eccleſia Catholica vtitur, irritabula impietatis eſſe, magis quàm officia pietatis, anathema ſit. ¶ Item in Canone nono.

Si quis dixerit, Eccleſiæ Romanæ ritũ, quo ſubmiſſa voce pars canonis, & verba conſecrationis proferuntur, damnandum eſſe, anathema ſit.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima ſecunda. cap. 6.

Miſſæ, in quibus ſolus Sacerdos ſacramentaliter communicat, licitæ ſunt; & communes cenſeri debent. Hoc dicit.

CAPVT VIII.

SAcroſancta Synodus Miſſas illas, in quibus ſolus Sacerdos ſacramentaliter communicat, vt priuatas, & illicitas minimè damnant, ſed probat, atque adeò commendat. *a* Siquidem illæ quoque Miſſæ verè communes cenſeri debent, partim, quod in eis populus ſpiritualiter communicet; partim verò, quod à publico Eccleſiæ miniſtro non proſe tantùm, ſed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Chriſti pertinent, celebrentur. ¶ Vnde dicitur in Canone octauo.

Si quis dixerit, Miſſas, in quibus ſolus ſacerdos ſacramentaliter cõmunicat, illicitas eſſe, ideòque abrogandas, anathema ſit.

SVPER CAPVT VIII.

a ¶ *Probat, atque adeò commendat.* Concordat Fabianus Papa in c. & ſi non de conſec. d. 1. & Concil. Elber. in c. omnis homo. de conſe. d. 2. & Concil. I. Tole. c. 13. dum probat certis quibuſdam temporibus communicantes.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima ſecunda, cap. 7.

Aqua miſcenda eſt vino in calice offerendo ex præcepto Eccleſiæ. H. d.

CAP.

CAPVT IX.

MOnet sancta Synodus, præceptum esse ab Ecclesia Sacerdotibus, vt aquam vino in calice offerēdo misceret, *b* tū quòd Christum Dominum ita fecisse credatur, tùm etiā, quia è latere eius aqua simul cum sanguine exierit, quod Sacramentum hac mixtione recolitur; & cum aquæ in Apocalypsi B. Ioannis populi dicantur: ipsius populi fidelis cum capite Christo vnio repræsentatur. ¶ Vnde dicitur in Canone nono.

Si quis dixerit, aquam non miscendam esse vino in calice offerendo, eo quod sit contra Christi institutionem, anathema sit.

SVPER CAPVT IX.

b ¶ *In calice offerendo miscerent.* Concordat Concil. Carthag. c. 24. & Concil. III Brachar. c. 1. ex Cypria. lib. 2. epist. 3.

¶ Eadem sessione vigesima secunda. cap. 8.

Non expedit Missam vulgari passim lingua celebrari: tenentur nihilominus pastores, ex ijs, quæ in Missa leguntur, interdum aliquid exponere. Hoc dicit.

CAPVT X.

ETsi Missa magnam contineat populi fidelis eruditionem, non tamen expedire visum est Patribus, vt vulgari passim lingua celebraretur. Quam obrem retento vbique cuiusq; Ecclesiæ antiquo, & à sancta Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarum matre, & magistra, probato ritu, ne oues Christi esuriāt, nēve paruuli panem petant, & non sit, qui frangat eis, mandat sancta Synodus pastoribus, & singulis curam animarum gerentibus, vt frequenter inter Missarum celebrationem, vel per se, vel per alios ex ijs quæ in Missa leguntur, aliquid exponant, atque inter cætera sanctissimi huius sacrificij mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Dominicis, & Festis. ¶ Vnde dicitur in Canone nono.

Si quis dixerit, lingua tantùm vulgari Missam celebrari debere, anathema sit.

¶ Eadem sessione vigesima secunda. in decre. de obseru.

Maxima cura adhibenda est, vt Missæ sacrificium cum omni puritate peragatur. Hoc dicit.

CAPVT XI.

QVanta cura adhibenda ſit, vt ſacroſanctum Miſſæ ſacrificium omni religionis cultu, ac veneratione celebretur, quiuis facilè exiſtimare poterit, qui cogitauerit, maledictum in ſacris literis eum vocari, qui facit opus Dei negligenter; quod ſi neceſſariò fatemur nullum aliud opus adeò Sanctum ac Diuinum à Chriſti fidelibus tractari poſſe, quàm hoc ipſum tremendum myſterium, quo viuifica illa hoſtia, qua Deo Patri reconciliati ſumus, in altari per Sacerdotes quotidie immolatur: ſatis etiam apparet omnem operam, & diligentiam in eo ponendam eſſe, vt quanta maxima fieri poteſt interiori cordis munditia, & puritate, atque exteriori deuotionis, ac pietatis ſpecie peragatur.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima ſecunda. in decre. de obſeru.

Ordinarij tenentur prohibere ea, quæ ab huius ſacrificij dignitate aliena ſunt; videlicet, quæ auaritia, vel irreuerentia, vel ſuperſtitio induxit. Hoc dicit.

CAPVT XII.

QVM multa iam ſiue temporum vitio, ſiue hominum incuria, & improbitate irrepſiſſe videantur, quæ à tanti ſacrificij dignitate aliena ſunt, vt ei debitus honor, & cultus ad Dei gloriam, & fidelis populi ædificationem reſtituatur: decernit ſancta Synodus, vt Ordinarij locorum Epiſcopi ea omnia prohibere, atque è medio tollere ſedulò curent, ac teneantur, quæ vel auaritia, *c* idolorum ſeruitus, vel irreuerentia, *d* quæ ab impietate vix ſeiuncta eſſe poteſt, vel ſuperſtitio veræ pietatis falſa imitatrix, induxit.

SVPER CAPVT XII.

c ¶ *Auaritia.* Declar. Card. Hæc auaritia non ſolùm arcenda eſt, ab eo, qui celebrat, ſed ab ijs etiam, qui à celebrante aliquid exquirunt vt illi faciant licentiam celebrandi.

d ¶ *Irreuerentia.* Declar. Card. Vbi eſt conſuetudo, quòd Sacerdos ornamentis ſacerdotalibus indutus, eleemoſynam quærat, & pacem offerat, illam S. D. N. cenſuit tolerandam. ¶ Sacerdoti celebranti oblationem, & eleemoſynam accipere liceat, dummodò apud altare maneat,

maneat, ne per eleemoſynam vagetur, quæ vagatio hîc ſpecialiter tollitur, de obſeruand. & euitand. in celebratione Miſſæ. ¶ Parochus autem Eccleſiam circumire poteſt. At ſimplex Sacerdos, nec ad populum ſe vertere, nec Eccleſiam circumire poteſt. Ita Congregatio facto verbo cum Sanctiſsimo cenſuit.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima ſecunda. in decre. de obſer.

Omnis turpis quæſtus pro Miſsis celebrandis caueri debet, & ab Epiſcopis prohiberi. Hoc dicit.

CAPVT XIII.

VT multa paucis comprehendantur: in primis quod ad auaritiam pertinet, cuiuſuis generis mercedum conditiones, pacta, & quidquid pro Miſsis nouis *e* celebrandis datur: necnon importunas, atque illiberales eleemoſynarum exactiones, *f* potiùs quàm poſtulationes, aliaque huiuſmodi, quæ à ſimoniaca labe, vel certe à turpi quæſtu nō longè abſunt, Epiſcopi omninò prohibeant.

SVPER CAPVT XIII.

e ¶ *Pro miſsis nouis.* Declar. Card. Qui Miſſas nouas celebrant, poſſunt ſe tantùm in medio altaris ad populum vertere, & oblationes ſponte factas recipere, non autem circumire Eccleſiam hac de cauſa. *f* ¶ *Illiberales eleemoſynarum exactiones.* Declar. Card. Poteſt accipi eleemoſyna inter partes ſtabilita, pro Miſsis celebrandis, & promittens ſoluere poteſt conueniri. Caie. in ſum. verb. ſimonia, regu. 5. & Soto de iuſt. & iur. lib. 9. q. 6.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima ſecunda. in decre. de obſer.

In Miſsarum celebratione omnis irreuerentia vitari debet, tam ex parte celebrantis, quàm ex parte loci, & etiam ex parte intereſſentium. Hoc dicit.

CAPVT XIIII.

VT irreuerentia vitetur, ſinguli Epiſcopi in ſuis diœceſibus interdicant, necui vago, & ignoto, Sacerdoti Miſſas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publicè, & notoriè criminoſus ſit; aut

ſa nćto altari miniſtrare, aut ſacris intereſſe permittant: néve patian-
tur, g priuatis in domibus, h atque omninò extra Eccleſiam, i &
ad diuinum tantùm cultum dedicata oratoria, k ab eiſdem Ordina-
rijs deſignanda, & viſitanda, ſanctum hoc ſacrificium à ſecularibus,
aut regularibus quibuſcunque peragi, l ac niſi prius, qui intersint,
decenter compoſito corporis habitu, declarauerint, ſe mente etiam,
ac deuoto cordis affectu, non ſolùm corpore adeſſe.

SVPER CAPVT XIIII.

g ¶ *Nè vepatiantur.* Concordat Concilium Laodic. cap. 58. Concil. 11. Carthag. can. 9. cap. ſicut. cum ſequentibus. cap. hic ergò. c. nullus presbyter. c. clericos. de conſec. d. 1. & Anacle. epiſt. 1.

h ¶ *Priuatis in domibus.* Declar. Card. Facultatem celebrandi in priuatorum domorum oratorijs, ab Apoſtolica Sede emanatam, Epiſcopus impedire non poteſt; verùm oratoria ipſa viſitare ei permittitur, & corrigere, quidquid corrigendum inuenerit, licentias autem ab anteceſſoribus Ordinarijs conceſſas reuocare, aut limitare eius arbitrio permittitur. ¶ An poſsit Ordinarius reſtringere licentias iam conceſſas celebrari faciendi in priuatis oratorijs, vigore huius decreti? Congregatio cenſuit non poſſe, ſi huiuſmodi licentiæ conceſſæ ſint à Sede Apoſtolica, ſed debere earum formam obſeruare, viſitando tantùm hæc oratoria, ſi decenti in loco, ornataque ſint; quod ſi licentiæ ab Epiſcopis conceſſæ ſunt, poſſe eas reſtringere, prout conuenire videbitur. ¶ Licentiam celebrandi Miſſam in oratorio alicuius laici, reuocari non poteſt ſine cauſa.

i ¶ *Atque omninò extra Eccleſiam.* Deciſ. Cardin. 38. Congregatio Concilij declarauit, caput vnicum de obſeruandis, & euitandis in celebratione Miſſæ. ſeſsione vigeſima ſecunda in ea parte, in qua diſponitur extra Eccleſiam, & ad diuinum tantùm cultum dedicata oratoria ſacrificium Miſſæ celebrari non debere, non derogaſſe priuilegio introducto in fauorem Epiſcoporum, per cap. vltim. de priuileg. in 6.

k ¶ *Dedicata oratoria.* Declar. Cardina. In oratorijs extra Eccleſiam dedicatis celebrare liceat, dummodò nullum parochiæ damnum inferatur. ¶ In priuatis oratorijs celebrandi facultas ab Epiſcopo concedi non poteſt, quod procedit etiam in locis deſtinatis, oratorij formam non habentibus. ¶ Idem de Principum domibus cenſendū eſt, nam hoc caſu illæ priuatæ cenſentur, idem de palatijs Baronū. ¶ Ordinarij

dinarij arbitrio permittit Pontifex, perſonarum, & infirmitatis, qualitate penſata, & pro infirmorũ commoditate, in priuato oratorio, vel altari ad hoc deputato facultatem celebrandi concedat. ¶ Ordinarius debet dare licentiam Marchioniſſæ, vt poſsit facere celebrari Miſſam in oratorio, quod propter ætatis & valitudinis incommoda in aula ſui palatij honeſto, & opportuno loco ad ſacræ Miſſæ vſum extruendum curauit, quod occluſum teneat, ſicuti ſacrificij, quod ibi agendum eſt, dignitas poſtulat. Sic reſponſum fuit Archiepiſcopo Ianuenſi. ¶ In priuatis domibus non debet permitti, vt Miſſæ celebrentur, niſi pro neceſsitate, & tunc in oratorio fieri debet, aut altari ad diuinum cultum dedicato. ¶ Literis Archiepiſcopi Ianuenſis quærentis, quid agendum ſibi eſſet, in praua Ianuenſium conſuetudine, qui tam ægri, quàm valentes paſsim contra decreta Concilij Tridentini Miſſas domi audiunt? Viſum eſt reſpondendum, vt nemini, qui poſsit ad Eccleſiam ire, id permittat, in caſu tamen neceſsitatis concedat arbitrio ſuo, modo celebretur in oratorio, vel altari ad id miniſterium conſtituto. ¶ Infans nobiliſsima mulier Portugaliæ, cùm per conſuetudinem non poſset ipſa, nec eius familia exire domo ad miſſam, an poſsit & liceat ſibi, & familiæ in oratorio audire? Conceſſum id fuit ſine tamen præiudicio parochiæ.

Licentia celebrandi Miſſam in oratorio, vel Eccleſia de nouo fabricata dari non debet, niſi cum clauſula, ſaluo iure, & ſine præiudicio Eccleſiæ parochialis. Hoc tamen præiudicium intelligitur in iis, quæ ſpectant ad Sacramentorum adminiſtrationem, & ad alia, quæ ipſi parochiæ de iure debita attinent. In alijs verò non. ¶ Oratorium ab Ordinario viſum, atque recognitum, ſi exiſtimetur idoneũ, in quo honor, & cultus Deo tribuatur, quod Miſſæ ſacrificium requirit, debet ab eodem Ordinario, ſi adſit aliqua legitima cauſa permitti, vt in eodem Miſſa celebretur.

l ¶ *Quibuſcunque peragi*. Declaratio Cardina. Fuit dubitatum, an hoc decreto ſcilicèt de Miſsis in priuatis domibus ſit derogatum Epiſcopo priuilegium, de quo in cap. vltimo. de priuilegijs in 6? fuit ab omnibus Cardinalibus die 1586. deciſum negatiuè, quia intentio Concilij eſt tollere abuſus, & in Epiſcopis non eſt abuſus, cum fiat ex cauſa, vt quotidie Miſſam audiant, dicto capite vltimo, quam non audirent, ſi illa priuilegia Epiſcopi derogarentur.

Fuit

Fuit etiam dubitatum, an possint vti isto priuilegio Episcopi propter valitudinem? Fuit ab omnibus decisum, vt prima affirmatiuè, quia profectionis, & valetudinis causa æquiparantur. ¶ Eodem priuilegio possunt vti Episcopi, ex vrgenti periculo, nam & per caput concedimus. de consecr. dist. 1. conceditur Missæ celebratio propter necessitatem extra Ecclesiam. ¶ Rursus fuit dubitatum, stante declaratione aliàs edita à sacra Congregatione, quod licentia celebrandi in priuatis oratorijs sit petenda à Sede Apostolica, an Episcopus non valens commodè accedere ad Ecclesiam, possit absque dicta licentia domi celebrare, vel celebrare sibi facere? Et fuit decisum dicta die quod sic. ex cap. Missarum solemnia. de consecrat. dist. 1. ¶ Rursus quærebatur, an stante prædicta declaratione, quòd licentia est petenda à Sede Apostolica, an Episcopus possit concedere alijs? & fuit decisum negatiuè, ex hoc textu, & ex dicta declaratione, ad tollendum abusus, licet de iure possit. d. cap. Missarum solemnia.

¶ Eadem sessione vigesima secunda. in decre. de obseru.

Musicæ lasciuæ, ac seculares omnes actiones ab Ecclesijs arceri debent. Hoc dicit.

CAPVT XV.

AB Ecclesijs musicas eas, vbi siue organo, siue cantu lasciuum, aut impurum aliquid miscetur; item seculares omnes actiones, vana, atque ideò profana colloquia, deambulationes, strepitus, *m* clamores arceant Episcopi: vt domus Dei, verè domus orationis esse videatur, ac dici possit.

SVPER CAPVT XV.

m ¶ *Deambulationes, strepitus.* Declar. Cardin. Iudices etiam Ecclesiastici, qualis est Vicarius cum adiunctis, non possunt intra corpus Ecclesiæ iudicium exercere, vt infra cap. 6. sessione 25. de reformatione.

¶ Eadem sessione vigesima secunda. in decrero de obseru.

Ordinarij edicto & pœnis propositis cauere debent, ne vlla interfit superstitio, in Missarum celebrationibus. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT XVI.

NE ſuperſtitioni locus aliquis detur, edicto & pœnis propoſitis caueant Ordinarij, ne Sacerdotes alijs quàm debitis horis *n* celebrent, néve ritus alios, aut alias cæremonias, & preces in Miſſarum celebratione *o* adhibeant, præter eas, quæ ab Eccleſia, probatæ, ac frequenti, & laudabili vſu receptæ fuerint. Quarundam verò Miſſarum, & candelarum certum numerum, qui magis à ſuperſtitioſo cultu, quam à vera religione inuentus eſt, omninò ab Eccleſia remoueant: doceantque populum, quis ſit, & à quo potiſſimum prouenìat ſanctiſſimi huius ſacrificij tam pretioſus, ac cœleſtis fructus. Moneant *p* etiam eundem populum, vt frequenter ad ſuas parochias, ſaltem diebus Dominicis, *q* & maioribus feſtis accedat. *r*

SVPER CAPVT XVI.

n ¶ *Debitis horis*, Declar. Cardin. Ante diem & horis indebitis celebrari nulli liceat, etiam vigore priuilegiorum à Sede Apoſtolica ante Concilium Tridentinum conceſſorum. ¶ An autem Regulares poſsint Dominicis diebus dicere Miſſas, niſi prius in Eccleſia maiori fuerit cantatum Præfatium? Congregatio cenſuit, nullo decreto Cõcilij id ſancitum eſſe, & ne proceſsiones faciant extra clauſtra, vel publicas monitiones, ſeu quaſuis Bullas publicent, ſine Epiſcopi licẽtia, ſic declarauit Congregatio iſtud oppoſitum enim eſt contra Bullam cœnæ Domini, & alias conſtitutiones Pontificum. ¶ Placuit confirmari Florentiæ confraternitati, ſancti Frãciſci, & Beatæ Mariæ Magdalenæ, facultatem celebrandi Miſſam; ante lucem, ſed ita, vt Miſſa non incipiatur, niſi duabus horis ante Solis ortum. ¶ Prælatis, capellanis, clericis, fratribus, alijſque ſuperioribus mandat Pius Quintus in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub ſuæ indignationis, ac perpetuæ ſuſpenſionis à diuinis pœnis, vt deinceps Miſſas veſpertino tempore licentiarum à maiori Pœnitentiario obtentarum, aut aliarum ſacultatum, ſiue quouis alio prætextu celebrare, vel celebrari facere, non præſumant. Et hæc ſancta conſtitutio Pij Quinti habetur in Bullario.

o ¶ *Et preces in Miſſarum celebratione*. Declar. Cardin. Licèt nouæ, & non receptæ preces in Miſſa prohibeantur, non tamen calculatoriè, dummodò ob illas nihil omittatur in Miſſa. ¶ Per hæc etiam ver-

ba non prohibetur, quin vbi consuetudo viget, vulgari sermone dici possint.

p ¶ *Moneant.* Declar. Card. Populus monendus est, vt Dominicis diebus, & festis maioribus in suis parochijs Missas audiat, non tamen est ad id per censuras Ecclesiasticas cogendus. ¶ Sed neque pœnis, neque mulctis possit Episcopus populum adstringere, neque in casu notabilis negligentiæ, aut contumaciæ, non modò vt populus accedat ad audiendam Missam, & sacram concionem ad Ecclesiam parochialem, sed etiam pueri cogi non possunt ad discendam doctrinam Christianam ibidem.

q ¶ *Ad suas parochias saltem diebus Dominicis.* Declar. Cardin. Circa excommunicationem ferendam in eas, quibus diebus Dominicis non accedunt ad matricem, vel parochialem Ecclesiam pro missa audienda. Congregatio censuit, hanc pœnam excommunicationis, nullo decreto Concilij impositam fuisse, sed tantùm iniunctum Episcopis, vt moneant populum, vt frequenter ad suas parochias saltim diebus Dominicis, & maioribus festis accedat, vt loquitur in præsenti cap. Item moneant populum diligenter teneri vnumquemque parochiæ suæ interesse, vbi commodè id fieri potest, ad audiendum verbum Dei, vt loquitur sess. 24. cap. 4. ¶ De Rectore Monoculo, qui vult se dari Religioni, & celebrare Missam, negatum est, qui captus toto oculo, neque huius dispositionis reperitur exemplum, ne scandalo populo sit.

r ¶ *Et maioribus festis accedat.* Concordat tex. in c. in Dominicis cũ seq. 9. q. 2. c. 2. de paroch. Conc. Agath. c. 21. & 63.

¶ Eadem sessione vigesima secunda, in decre. de obser.

Ordinarijs locorum conceditur facultas constituendi ea omnia, quæ huic sacrificio congruere videbuntur. Hoc dicit.

CAPVT XVII.

HÆc omnia, quæ summatim enumerata sunt omnibus locorum Ordinarijs ita proponuntur, vt non solùm ea ipsa, sed quæcunque alia ad sacrosancti huius sacrificij reuerentiam pertinere visa fuerint, ipsi pro data sibi à sacrosancta Synodo potestate, ac etiam vt Delegati Sedis Apostolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, statuant, atque ad ea inuiolatè seruanda,

censu-

censuris Ecclesiasticis, aliisque pœnis, quæ illorum arbitrio constituentur, fidelem populum compellant: non obstantibus priuilegijs, exceptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscũque. ſ

SVPER CAPVT XVII.

ſ ¶ *Ac consuetudinibus quibuscunque.* Decis. Cardin. 278. Pro parte Episcopi Salmanticensis Ecclesiæ à sacra rituũ Congregatione quæsitum fuit, an cæremoniale Episcoporum nuper editum, tollat immemorabiles Ecclesiarum consuetudines. ¶ Eadem sacra rituum Congregatio, respondit, vt aliàs sæpè, cæremoniale præceptum tollere abusus, non autem immemorabiles Ecclesiarum consuetudines, maximè si consuetudo immemorabilis legitimè præscripta sit.

¶ Item sessione vigesima tertia. cap. 14. de refor.

CAPVT XVIII.

CVRET Episcopus, t vt presbyteri saltim diebus Dominicis, & festis solemnibus, si autem curam habuerint animarum, tam frequenter, vt suo muneri satisfaciant Missas celebrent.

SVPER CAPVT XVIII.

t ¶ *Curet Episcopus.* Declar. Cardin. Adhortationibus, & monitionibus cum suis presbyteris agere debet Episcopus non censuris Ecclesiasticis, vt diebus Dominicis, & festiuis solemnibus celebrent. ¶ Sed non potest Episcopus sub pœnis & censuris monere, vt legitimè nõ impediti debeant celebrare, sed solis adhortationibus, & monitionitionibus. ¶ An Episcopus hoc faciat solis adhortationibus, & monitionibus: an verò possit monere, & censuris compellere, & legitimè non impediti debeant celebrare? Congregatio censuit, non posse ex hoc capite.

De pœnitentijs, & remiſsionibus.

TITVLVS NONVS.

¶ In Seſsione ſexta Concil. Trident. cap. 14.

Qui poſt baptiſmum in peccata labuntur, Sacramento pœnitentiæ reparari poterunt. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

QVI ab accepta iuſtificationis gratia per peccatum exciderunt, rurſus iuſtificari poterunt, cùm excitãte Deo, per pœnitentiæ Sacramentum merito Chriſti amiſſam gratiam recuperare procurauerint: hic enim iuſtificationis modus eſt lapſi reparatio, quam ſecundam poſt naufragium *a* deperditæ gratiæ tabulam ſancti Patres aptè nuncupa runt: etenim pro ijs, qui poſt baptiſmum in peccata labuntur, Chriſtus Ieſus Sacramentum inſtituit pœnitentiæ, cùm dixit: *Accipite Spiritum ſanctum: quorum remiſeritis peccata, b remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta ſunt.* ¶ Vnde dicitur in Canone vigeſimo nono.

Si qui dixerit, eum, qui poſt baptiſmum lapſus eſt, non poſſe per Dei gratiam reſurgere, aut poſſe quidem, ſed ſola fide amiſſam iuſtitiam recuperare ſine Sacramento pœnitentiæ, prout ſancta Romana, & vniuerſalis Eccleſia à Chriſto Domino, & eius Apoſtolis edocta, hucuſque profeſſa eſt, ſeruauit, & docuit, anathema ſit.

De pœnitentijs, & remiſsionibus.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Secundam poſt naufragium.* Concordat D. Hierony. in epiſto. ad Demet. quæ incipit: *Inter omnes.* & ſuper cap. 1. Amos. & Tertul. in lib. de pœnit. & in c. ſecunda poſt. de pœnit. d. 1. & cap. pœnitentiæ can. vni. inf. eodem.

b ¶ *Quorum remiſeritis peccata.* Concordat illud Ioann. 20. nume. 23. *Accipite Spiritum ſanctum: quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis:*

&

& quorum retinueritis, retenta ſunt. Et illud Matthæ. 16. nume. 19. *Quodcunque ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in cœlis: & quodcunque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in cœlis.*

¶ Eadem ſeſsione ſexta. cap. 14.

Pœnitentia hominis lapſi præter ceſſationem à peccatis, & eorum deteſtationem, includit etiam eorundem confeſsionem, abſolutionem, & ſatisfactionem ſaltem in voto. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

DEcendum eſt Chriſtiani hominis pœnitentiam poſt lapſum multò aliam eſſe à baptiſmali, eaque contineri non modò ceſſationem à peccatis, eorum deteſtationē, aut cor contritum, & humiliatum, verùm etiam eorundem ſacramentalem confeſsionem ſaltem in voto, & ſuo tempore faciendam, & ſacerdotalem abſolutionem: itemque ſatisfactionem per ieiunia, eleemoſynas, orationes, & alia pia ſpiritualis vitæ exercitia: non quidem pro pœna æterna, quæ vel Sacramento, vel Sacramenti voto vna cum culpa remittitur, ſed pro pœna temporali: quæ vt ſacræ literæ docent, non tota ſemper, *d* vt in baptiſmo fit, dimittitur illis, qui gratia Dei, quam acceperunt, ingrati, Spiritum ſanctum contriſtauerunt, & templum Dei violare nō ſunt veriti. De qua pœnitentia ſcriptum eſt *Memor eſto vnde excideris, age pœnitentiam, & prima opera fac.* Et iterum: *Quæ ſecundùm Deum triſtitia eſt, pœnitentiam in ſalutem ſtabilem operatur.* Et rurſus: *Pœnitentiam agite, & facite fructus dignos pœnitentiæ.* ¶ Vnde dicitur in Canone trigeſimo.

Si quis poſt acceptam iuſtificationis gratiam cuilibet peccatori pœnitenti ita culpam remitti, & reatum æternæ pœnæ deleri dixerit: vt nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exoluendæ, vel in hoc ſæculo, vel in futuro in purgatorio, antequam ad regni cœlorum aditus patere poſsit, anathema ſit.

SVPER CAPVT II.

c ¶ *Con contritum, & humiliatum.* Concordat tex. in cap. ſacrificium. de pœn. d. 1. & illud Pſal. 50. n. 19. *Cor contritum, & humiliatum Deus non deſpicies.*

d ¶ *Non tota ſemper.* Concordat cap. quoad ſatisfactionem. cap. diuina iuſtitia. inf. eod.

e ¶ *Age pœnitentiam*. Concordat tex. in cap. quia ſanctitas. 50. diſt. & cap. miror. de pœnitent. diſtinct. 1. & illud Apoc. 2. n. 5. *Memor eſto vnde excideris: & age pœnitentiam, & prima opera fac*: & illud 2. Corint. 7. n. 10. *Quæ ſecundùm Deum triſtitia eſt, pœnitentiam in ſalutem ſtabilem operatur*. & illud Matth. 3. num. 2. *Pœnitentiam agite*. & illud Luc. 3. n. 8. *Facite ergò fructus dignos pœnitentiæ*.

¶ Item ſeſsione decima quarta. cap. 1.

Per Sacramentum Pœnitentiæ lapſis poſt baptiſmum applicantur merita Chriſti Domini. Hoc dicit.

CAPVT III.

QUia in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum eſſet, vt iuſtitiam in baptiſmo, ipſius beneficio, & gratia ſuſceptam, conſtanter tuerentur, non fuiſſet opus aliud ab ipſo baptiſmo Sacramentum ad peccatorum remiſſionem eſſe inſtitutum. Quoniam autem Deus, diues in miſericordia, cognouit figmentum noſtrum, illis etiam vitæ remediũ contulit, qui ſeſe poſtea in peccati ſeruitutem, & dæmonis poteſtatẽ tradidiſſent, Sacramentum videlicet pœnitentiæ, quo lapſis poſt baptiſmum, beneficium mortis Chriſti applicatur.

¶ Eadem Seſsione decima qurata. cap. 1.

Vniuerſis, qui ſe mortali peccato inquinaſſent, fuit quouis tempore neceſſaria pœnitentia, quæ tamen nec ante aduentum Chriſti erat Sacramẽtum, nec modò eſt ante baptiſmum. Hoc dicit.

CAPVT IIII.

HAc quidem pœnitentia vniuerſis hominibus, qui ſe mortali aliquo peccato inquinaſſent, quouis tempore ad gratiam, & iuſtitiam aſſequendam neceſſaria, illis etiam, qui baptiſmi Sacramento ablui petiuiſſent, vt peruerſitate abiecta, & emendata tantam Dei offenſionem cum peccati odio, & pio animi dolore deteſtarentur. Vnde Propheta ait: *Conuertimini, & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus veſtris, & non erit vobis in ruinam iniquitas*. Dominus etiam dixit: *Niſi pœnitentiam egeritis, omnes*

omnes ſimiliter peribitis. Et princeps Apoſtolorum Petrus peccatoribus baptiſmo initiandis, pœnitentiam commendans, dicebat: *Pœnitentiam agite, & baptizetur vnuſquiſque veſtrum.* *f* Porrò nec ante aduentum Chriſti pœnitentia erat Sacramentum, nec eſt poſt aduentum illius cuiquam ante baptiſmum.

SVPER CAPVT IIII.

f ¶ *Baptizetur vnuſquiſque veſtrum.* Concordat tex. in cap. agunt. cap. propriè. de conſecratione. diſtinctione quarta. & illud Actu. 2. num. 38. *Pœnitentiam agite, & baptizetur vnuſquiſque veſtrum.*

¶ Eadem ſeſsione decima quarta, cap. 1.

Chriſtus Dominus inſtituit Sacramentum pœnitentiæ, quando diſcipulis ſuis dixit: Accipite Spiritum ſanctum, &c. *quæ verba non licet contra inſtitutionem huius Sacramenti interpretari. Hoc dicit.*

CAPVT V.

DOMINVS Sacramentum pœnitentiæ tunc præcipuè inſtituit, cum à mortuis excitatus, inſufflauit in Diſcipulos ſuos, dicens: *Accipite Spiritum ſanctum:* g *quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta ſunt.* Quo tam inſigni facto, & verbis tam perſpicuis, poteſtatem remittendi, & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles poſt baptiſmum lapſos, Apoſtolis & eorum legitimis ſucceſſoribus fuiſſe communicatam, vniuerſorum Patrum conſenſus ſemper intellexit, & nouatianos, remittendi poteſtatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Eccleſia Catholica, tanquam hæreticos exploſit, atque condemnauit. Quare veriſsimum hunc illorum verborum Domini ſenſum ſancta hæc Synodus probans, & recipiens, damnat eorum commentitias interpretationes, qui verba illa ad poteſtatem prædicandi verbum Dei, & Chriſti Euangelium annunciandi, contra huiuſmodi Sacramenti inſtitutionem falſò detorquent. ¶ Vnde dicitur in Canone primo.

Si quis

Si quis dixerit, in Catholica Ecclesia pœnitentiam non esse verè, & propriè Sacramentum pro fidelibus, quoties post baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis à Christo Domino nostro institutum, anathema sit. ¶ Item in canone tertio.

Si quis dixerit, verba illa Domini Saluatoris: *Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt*, non esse intelligenda de potestate remittendi, & retinendi peccata in Sacramento pœnitentiæ, sicut Ecclesia Catholica ab initio semper intellexit: detorserit autem contra institutionem huius Sacramenti, ad autoritatem prædicandi Euangelium, anathema sit.

SVPER CAPVT V.

g ¶ *Accipite Spiritum sanctum.* Concordat tex. in cap. vt constitueretur. 50. dist. & cap. 1. sup. eodem. & illud Ioann. 20. numero 22. *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.*

¶ Eadem sessione decima quarta. cap. 2.

Sacramentum Pœnitentiæ differt à Sacramento Baptismi, non solùm penes materiam & formam, verum etiam in qualitate ministri, & in diuersa fructuum conditione. Hoc dicit.

CAPVT VI.

POEnitentiæ Sacramentum multis rationibus à baptismo differre dignoscitur: nam præterquam quod materia, & forma, quibus Sacramenti essentia perficitur, longissimè distidet: constat certè, baptismi ministrum iudicem esse non oportere: cum Ecclesia in neminem iudicium exerceat, qui non prius in ipsam per baptismi ianuam fuerit ingressus: *Quid enim mihi* (inquit Apostolus) *de ijs, qui foris sunt, iudicare?* Secùs est de domesticis fidei, quos Christus Dominus lauacro baptismi sui corporis membra semel effecit: nam hos si se posteà crimine aliquo contaminauerint, non iam repetito baptismo ablui, cum id in Ecclesia Catholica nulla ratione liceat, sed ante hoc tribunal tanquam reos sisti voluit, vt per Sacerdotum sententiam, non semel, sed quoties ab admissis peccatis ad ipsum pœnitentes confugerent, possent liberari. Alius præterea

terea eſt baptiſmi, & alius pœnitentiæ fructus: per baptiſmum enim Chriſtum induentes nouæ prorſus in illo efficimur creaturę, plenam, & integram peccatorum omnium remiſſionem conſequentes; ad quam tamen nouitatem, & integritatem per Sacramentum pœnitentiæ, ſine magnis noſtris fletibus, & laboribus, diuina id exigente iuſtitia, peruenire nequaquam poſſumus, vt merito pœnitentiæ laborioſus quidam baptiſmus à Sanctis Patribus dictus fuerit. ¶ Vnde dicitur in Canone ſecundo.

Si quis Sacramenta confundens, ipſum baptiſmum pœnitentiæ Sacramentum eſſe dixerit, quaſi hæc duo Sacramenta diſtincta non ſint, atque ideò pœnitentiam non rectè ſecundam poſt naufragium tabulam appellari, anathema ſit.

¶ Eadem ſeſsione decima quarta. cap. 2.

Pœnitentiæ Sacramentum eſt maximè neceſſarium. Hoc dicit.

CAPVT VII.

EST hoc Sacramentum pœnitentiæ lapſis poſt baptiſmum ad ſalutem neceſſarium, vt nondum regeneratis ipſe baptiſmus.

¶ Eadem ſeſsione decima quarta. cap. 3.

In illis verbis: Ego te abſoluo, conſiſtit forma, & præcipua vis Sacramẽtum pœnitentiæ. Hoc dicit.

CAPVT VIII.

DOcet ſancta Synodus Sacramenti pœnitentiæ formam, in qua præcipuè ipſius vis ſita eſt, in illis miniſtri verbis poſitam eſſe: *Ego te abſoluo, &c.* Quibus quidem de Eccleſiæ ſanctæ more preces quædam laudabiliter adiunguntur: ad ipſius tamen formæ eſſentiam nequaquam ſpectant, neque ad ipſius Sacramenti adminiſtrationem ſunt neceſſariæ.

¶ Eadem ſeſsione decima quarta. cap. 3.

Tres ſunt pœnitentiæ partes, & quaſi materia ipſius Sacramenti, nempè contritio, confeſſio, & ſatisfactio. Hoc dicit.

CAPVT IX.

SVnt quasi materia huius Sacramẽti ipsius pœnitentis actus, nempè contritio, confessio, & satisfactio: qui quatenus in pœnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque, & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, hac ratione pœnitentiæ partes dicuntur. Hæc de partibus huius Sacramenti sancta Synodus tradens, simul eorum sententias damnat, qui pœnitentiæ partes, incussos conscientiæ terrores, & fidem esse contendunt. ¶ Vnde dicitur in Canone quarto.

Si quis negauerit ad integram & perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in pœnitente quasi materiam Sacramenti pœnitentiæ, videlicet contritionem, confessionem, & satisfactionem; quæ tres pœnitentiæ partes dicũtur, aut dixerit duas tantùm esse pœnitentiæ partes, terrores, scilicet, incussos conscientiæ cognito peccato, & fidem conceptam ex Euãgelio, vel absolutione, qua creditquis, sibi per Christum remissa peccata, anathema sit.

¶ Eadem sessione decima quarta. cap. 3.

Reconciliatio cum Deo est res, & effectus Sacramenti pœnitentiæ. H. d.

CAPVT X.

RES & effectus Sacramenti pœnitentiæ, quantum ad eius vim, & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo, quã interdum in viris pijs, & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientiæ pax, ac serenitas, cum vehementi spiritus consolatione consequi solet.

¶ Eadem sessione decima quarta. cap. 4.

Contritio est animi dolor, ac detestatio de peccato commisso cum proposito non peccandi de cætero: & fuit quouis tempore ad remissionem peccatorum necessaria. Hoc dicit.

CAPVT XI.

COntritio, quæ primum locum, inter pœnitentis actus habet, animi dolor, ac detestatio est de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cætero. Fuit autem

quouis

quouis tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic contritionis metus necessarius, & in homine post baptismum lapso, ita demum præparat ad remissionem peccatorum, si cum fiducia diuinæ misericordiæ, & voto præstandi reliqua coniunctus sit, quæ ad ritè suscipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur sancta Synodus, hanc contritionem non solùm cessationem à peccato, & vitæ nouæ propositum, & inchoationem, sed veteris etiam odium continere, iuxta illud: *Proiicite à vobis omnes iniquitates vestras, in quibus præuaricati estis, & facite vobis cor nouum, & spiritum nouum.* Et certè qui illos Sanctorum clamores consideraverit: *Tibi soli peccaui, & malum coram te feci. Laboraui in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meum. Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ*, & alios huius generis, facilè intelliget eos, ex vehementi quodam ante actæ vitæ odio, & ingenti peccatorum detestatione manasse.

SVPER CAPVT XI.

¶ *Tibi soli peccaui.* Concordat text. in capite. & venit. de pœnitentia distinctione prima. cap. totam. de pœnitentia. distinctione tertia. & illud Psalm. 50. numero sexto. *Tibi soli peccaui, & malum coram te feci.* & illud Psalm. 6. numero 7. *Laboraui in gemitu meo: lauabo per singulas noctes lectum meum.* & illud Isaiæ 38. numero decimo quinto. *Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ.*

¶ Eadem sessione decima quarta. cap. 4.

Contritio ex vi voti Sacramenti Pœnitentiæ, quod includit, hominem Deo reconciliat. Hoc dicit.

CAPVT XII.

DOcet sancta Synodus, & si contritionem hanc aliquando charitate perfectam esse contingat, hominemque Deo reconciliare, prius quam pœnitentiæ Sacramentum actu suscipiatur, ipsam nihilominus reconciliationem, ipsi contritioni sine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non esse adscribendam.

¶ Eadem ſeſsione decima quarta, cap. 7.

Attritio, quæ vel ex turpitudine peccati, vel ex metu pœnarum concipitur, ſi voluntatem peccandi excludat, cum ſpe veniæ, donum Dei eſt, & ad gratiam impetrandam diſponit. Hoc dicit.

CAPVT XIII.

MEtum contritionem imperfectam, quæ attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati conſideratione, vel ex gehennæ, & pœnarum metu communiter concipitur, ſi voluntatem peccandi excludat cum ſpe veniæ declarat non ſolùm non facere hominem hypocritam, & magis peccatorem, verum etiam donum Dei eſſe, & Spiritus ſancti impulſum, non adhuc quidem inhabitantis, ſed tantùm mouentis, quo pœnitus adiutus, viam ſibi ad iuſtitiam parat. Et quamuis ſine Sacramento pœnitentiæ per ſe ad iuſtificationem perducere peccatorē nequeat: tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento pœnitentiæ impetrandū diſponit. Hoc enim timore vtiliter concuſsi Niniuitæ ad Ionæ prædicationem, plenam terroribus pœnitentiam egerunt, & miſericordiam à Domino impetrarunt. Quam obrem falsò quidam calumniātur Catholicos Scriptores, quaſi tradiderint Sacramentum pœnitentiæ abſque bono motu ſuſcipientium, gratiam conferre: quod nunquam Eccleſia Dei docuit, neque cenſuit; ſed & falsò docent contritionem eſſe extortam, & coactam, non liberam, & voluntariam. ¶ Vnde dicitur in Canone quinto.

Si quis dixerit, eam contritionem, quæ paratur per diſcuſsionem, collectionem, & deteſtationem peccatorum, qua quis recogitat annos ſuos in amaritudine animæ ſuæ, ponderando peccatorum ſuorum grauitatem, multitudinem fœditatem, amiſsionem æternæ beatitudinis, & æternæ damnationis incurſum, cum propoſito melioris vitæ, non eſſe verum & vtilem dolorem, neque præparare ad gratiam, ſed facere hominem hypocritam, & magis peccatorem, demum illam eſſe dolorem coactum, & non liberum, ac voluntarium, anathema ſit. ¶ Item in Canone ſeptimo ſeſſ. 6.

Si quis dixerit, opera omnia, quæ ante iuſtificationem fiunt, quacunque ratione facta ſint, verè eſſe peccata, vel odium Dei mereri, aut quantò vehementius quis nititur ſe diſponere ad gratiam, tantò

eum grauius peccare, anathema ſit. ¶ Item in Canone octauo eiuſdem ſeſs. 6.

Si quis dixerit, gehennæ metum, per quem ad miſericordiam Dei de peccatis dolendo confugimus, vel à peccando abſtinemus, peccatum eſſe, aut peccatores peiores facere, anathema ſit.

¶ Eadem ſeſsione decima quarta. cap. 5.

Confeſsio ſacramentalis iure diuino tanquam neceſſaria ad ſalutem eſt inſtituta. Hoc dicit.

CAPVT XIIII.

EX inſtitutione Sacramenti pœnitentiæ iam explicata, vniuerſa Eccleſia ſemper intellexit inſtitutam eſſe à Domino integram peccatorum cõfeſsionem, & omnibus poſt baptiſmum lapſis, iure diuino neceſſariam exiſtere: quia Dominus noſter Ieſus Chriſtus, è terris aſcenſurus ad cœlos Sacerdos ſui ipſius Vicarios reliquit, *k* tanquam præſides, & iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Chriſti fideles ceciderit: quo pro poteſtate clauium, remiſsionis, aut retentionis peccatorum ſententiam pronuncient. Conſtat enim Sacerdotes iudicium hoc, incognita cauſa, exercere non potuiſſe, neque æquitatem quidem illos in pœnis iniungendis ſeruare potuiſſe ſi in genere duntaxat, & non potius in ſpecie, ac ſigillatim ſua ipſi peccata declaraſſent. ¶ Vnde dicitur in Canone ſexto.

Si quis negauerit, confeſsionem ſacramentalem, *l* vel inſtitutam, vel ad ſalutem neceſſariam eſſe iure diuino, anathema ſit.

SVPER CAPVT XIIII.

k ¶ *Sui ipſius Vicarios reliquit.* Concordat tex. in c. verbum. de pœnit. d. 1. & c. adhuc. de pœnit. d. 3.

l ¶ *Confeſsionem ſacramentalem.* Concordat clem. 1. in epiſt. 1. ad Iacob. Conc. Cabilon. cap 6.

¶ Eadem ſeſsione decima quarta. cap. 5.

Omnia peccata mortalia, quorum quis, poſt diligentem ſui diſcuſsionem, conſcientiam habet, & eas circunſtantias, quæ ſpeciem peccati mutant, tenetur pœnitens recenſere in confeſsione. Hoc dicit.

CAPVT XV.

EX dictis colligitur, oportere à pœnitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem, cõscientiam habent, in confessione recenseri; etiam si occultissima illa sint, & tantùm aduersus duo vltima decalogi præcepta commissa, quæ nonnunquam animum grauius sauciant, & periculosiora sunt ijs, quæ in manifesto admittuntur: nam venialia, quibus à gratia Dei non excludimur, & in quæ frequentius labimur, *m* quamquam rectè, & vtiliter, citràque omnem præsumptionem, in confessione dicantur, quod piorum hominum vsus demonstrat: taceri tamen citra culpam, multisq; alijs remedijs expiari possunt. Verum cum vniuersa mortalia peccata, etiam cogitationis, homines iræ filios, & Dei inimicos reddant: necessum est omnium, etiam veniam, cum aperta, & verecunda confessione à Deo quærere. Itaque dum omnia, quæ memoriæ occurrunt, peccata Christi fideles confiteri studeant, procul dubio omnia misericordiæ diuinæ ignoscenda exponunt. Qui verò secùs faciunt, & scienter aliqua retinent, nihil diuinæ bonitati per Sacerdotem remittendum proponunt. Si enim erubescat ægrotus vulnus medico detegere, quod ignorat, medicina non curat. Colligitur præterea etiam eas circunstantias in cõfessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant, quod sine illis, peccata ipsa neque à pœnitentibus integrè exponantur, nec iudicibus innotescant: & fieri nequeat, vt de grauitate criminum rectè censeri possint, & pœnam quam oportet, pro illis pœnitentibus imponere. Vnde alienum à ratione est, docere circunstantias has ab hominibus otiosis excogitatas fuisse, aut vnam tantùm circunstantiam confitendam esse, nempè peccasse in fratrem. ¶ Vnde dicitur in Canone septimo.

Si quis dixerit, in Sacramento pœnitentiæ ad remissionem peccatorum necessarium non esse iure diuino confiteri omnia, & singula peccata mortalia, quorum memoria cum debita, & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ sunt contra duo vltima decalogi præcepta, & circunstantias, quæ peccati speciem mutant, sed eam confessionem tantùm esse vtilem, ad erudiendum, & consolandũ pœnitentem, & olim obseruatam fuisse tantùm ad satisfactionem canonicam imponendam: aut dixerit eos, qui omnia peccata confiteri studeant, nihil relinquere velle diuinæ misericordiæ ignoscendum,

dum; aut demum, non licere confiteri peccata venialia, anathema ſit.

SVPER CAPVT XV.

m ¶ *In quæ frequentius labimur.* Concordat tex. in cap. de quotidianis. cap. adhuc. verſ. nam quicunque. de pœn. d. 3. & illud Prouerb. 24. num. 16. *Septies enim cadet iuſtus & reſurget.*

¶ Eadem ſeſsione decima quarta. cap. 5.

Confeßio ſacramentalis, nec impoſsibilis eſt, nec grauis. H. d.

CAPVT XVI.

IMpium eſt, confeſsionem, quæ præfata ratione fieri præcipitur, impoſsibilem dicere, aut carnificinam illam conſcientiarum appellare. Conſtat enim nihil aliud in Eccleſia à pœnitentibus exigi, quàm vt poſtquam quiſquam diligentius ſe excuſſerit, & conſcientiæ ſuæ ſinus omnes, & latebras explorauerit, ea peccata confiteatur, quibus ſe Dominum, & Deum ſuum mortaliter offendiſſe meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in vniuerſum eadem confeſsione incluſa eſſe intelliguntur: pro quibus fideliter cum Propheta dicimus: *Ab occultis meis munda me Domine.* Ipſa verò huiuſmodi confeſsionis difficultas, ac peccata detegendi verecundia, grauis quidem videri poſſet, niſi tot tantiſque commodis, & conſolationibus leuaretur, quæ omnibus dignè ad hoc Sacramentum accedentibus per abſolutionem certiſsimè conferuntur. ¶ Vnde dicitur in Canone octauo.

Si quis dixerit, confeſsionem omnium peccatorum, qualem Eccleſia ſeruat, eſſe impoſsibilem, anathema ſit.

¶ Eadem ſeſsione decima quarta. cap. 5.

Secreta confeßio nec aliena eſt à diuino mandato, neque humanitus inuenta. Hoc dicit.

CAPVT XVII.

VOad modum confitendi ſecretò apud ſolum Sacerdotem, etſi Chriſtus non vetuerit, quin aliquis in vindictam ſuorum ſcelerum, & ſui humiliationem, cum ob aliorum exem-

exemplum, tum ob Ecclesiæ offensæ ædificationem, delicta sua publicè confiteri possit: non est tamen hoc diuino præcepto mandatum, nec satis consultum humana aliqua lege præciperetur, vt delicta præsertim secreta, publica essent confessione aperienda; vnde cum à sanctissimis, & antiquissimis Patribus magno vnanimique consensu secreta confessio sacramentalis, qua ab initio Ecclesia sancta vsa est, & modò etiam vtitur, fuerit semper commendata, manifestè refellitur inanis eorum calumnia, qui eam à diuino mandato alienam, & inuentum humanum esse, atque à Patribus in Concilio Lateranensi congregatis, initium habuisse, docere non verentur. ¶ Vnde dicitur in Canone sexto.

Si quis dixerit, modum secretè confitendi soli sacerdoti, quem Ecclesia Catholica ab initio semper obseruauit, & obseruat alienum esse ab institutione, & mandato Christi, & inuentum esse humanum, anathema sit.

¶ Eadem sessione decima quarta. cap. 5.

Ecclesia determinauit tempus, quo vnusquisque tenetur adimplere præceptum diuinum confessionis. Hoc dicit.

CAPVT XVIII.

PER Lateranense Concilium n Ecclesia non statuit, vt Christi fideles confiterentur, quod iure diuino necessarium, & institutum esse intellexerat; sed vt præceptum confessionis saltim semel in anno, ab omnibus & singulis, cum ad annos discretionis peruenissent, impleretur. Vnde iam in vniuersa Ecclesia, cum ingenti animarum fidelium fructu, obseruatur mos ille salutaris confitendi sacro illo, & maximè acceptabili tempore Quadragesimæ: quem morem hæc sancta Synodus maximè probat, & amplectitur tanquam pium, & meritò retinendum. ¶ Vnde dicitur in Canone octauo.

Si quis dixerit confessionem sacramentalem esse traditionem humanam, à pijs abolendam, aut ad eam non teneri omnes, & singulos vtriusque sexus Christi fideles, iuxta magni Concilij Lateranensis institutionem, semel in anno, & ob id suadendum esse Christi fidelibus, vt non confiteantur tempore Quadragesimæ, anathema sit.

SV-

SVPER CAPVT XVIII.

n ¶ *Per Lateranenſe Concilium.* Hoc decretum habetur in c. 21. Cõcil. Later. ſub Innocent. III. & refertur in cap. omnis vtriuſque ſexus ext. eod. cuius tenor talis eſt.

Omnis vtriuſque ſexus fidelis poſtquam ad annos diſcretionis peruenerit, omnia ſua ſolus peccata ſaltem ſemel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti, & iniunctam ſibi pœnitentiam proprijs viribus ſtudeat ad implere, ſuſcipiens reuerenter ad minus in Paſcha Euchariſtiæ Sacramentum: niſi de proprij Sacerdotis conſilio ob aliquam rationabilem cauſam ad tempus ab huiuſmodi perceptione duxerit abſtinendum, alioquin & viuens ab ingreſſu Eccleſiæ arceatur, & moriens Chriſtiana careat ſepultura. Vnde hoc ſalutare ſtatutum frequenter in Eccleſijs publicetur, nequiſquam ignorantiæ cæcitate valamen excuſationis aſſumat. Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit iuſta de cauſa ſua confiteri peccata, licentiam prius poſtulet, & obtineat à proprio Sacerdote, cum aliter ipſe illum non poſſet abſoluere, vel ligare. Sacerdos autem ſit diſcretus & cautus, vt more periti Medici ſuperinfundat vinum & oleum vulneribus ſauciati, diligenter inquirens peccatoris circunſtantias, & peccati: ex quibus prudenter intelligat, quale debeat ei præbere, & cuiuſmodi remedium adhibere, diuerſis experimentis vtendo ad ſaluandum ægrotum. Caueat autem omninò, ne verbo, aut ſigno, aut alio quouis modo aliquatenus prodat peccatorem, ſed ſi prudentiori conſilio indiguerit illud abſque vlla expreſſione perſonæ cautè requirat; quoniam, qui peccatum in pœnitentiali iudicio ſibi detectum præſumpſerit reuelare, non ſolùm à ſacerdotali officio deponendũ decernimus, verum etiam ad agendum perpetuam pœnitentiam in arctum Monaſterium detrudendum.

¶ Eadem ſeſsione decima quarta, cap. 6.

Soli Sacerdotes miniſtri ſunt Sacramenti pœnitentiæ: & ſi quidem etiam ſi in peccato mortali exiſtant, poteſtate ligandi, & ſoluendi minimè carent. Hoc dicit.

CAPVT XIX.

CIrca miniſtrum Sacramenti pœnitentiæ, declarat ſancta Synodus, falſas eſſe & à veritate Euangelij penitus alienas, doctrinas omnes, quæ ad alios quoſuis homines præter Epiſcopos & Sacerdotes, clauium miniſterium pernicioſè extendunt,

putantes verba illa Domini: *Quæcunque alligaueritis ſuper terram, erunt ligata & in cœlo, & quæcunque ſolueritis ſuper terram, erunt ſoluta & in cœlo: & quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta ſunt*: ad omnes Chriſti fideles indifferenter, & promiſcuè, contra inſtitutionem huius Sacramenti, ita fuiſſe dicta, vt quiuis poteſtatem habeat remittendi peccata: publica quidem per correctionem, ſi correctus acquieuerit: ſecreta verò per ſpontaneam confeſsionem, cuicunque factam. Docet quoque etiam Sacerdotes, qui peccato mortali tenentur, o per virtutem Spiritus ſancti, in ordinatione collatam, tanquam Chriſti miniſtros functionem remmittendi peccata exercere, eoſque praue ſentire, qui in malis Sacerdotibus hanc poteſtatem non eſſe contendunt. ¶ Vnde dicitur in Canone decimo.

Si quis dixerit, Sacerdotes, qui in peccato mortali ſunt, poteſtatem ligandi & ſoluendi non habere; aut non ſolos Sacerdotes eſſe miniſtros abſolutionis, ſed omnibus & ſingulis Chriſti fidelibus eſſe dictum, *Quæcunque alligaueritis ſuper terram, erunt ligata & in cœlo: & quæcunque ſolueritis ſuper terram, erunt ſoluta, & in cœlo: & quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta ſunt*. Quorum verborum virtute quilibet abſoluere poſsit peccata, publica quidem per correctionem dumtaxat, ſi correctus acquieuerit, ſecreta verò per ſpontaneam confeſsionem, anathema ſit.

SVPER CAPVT XIX.

o ¶ *Qui peccato mortali tenentur.* Concordat tex. in cap. ſecundùm Eccleſiæ. 19. diſt. c. non nocet. 1. quæſt. 1.

¶ Eadem Seſsione decima quarta. cap. 6.

Sacramentalis abſolutio actus eſt iudicialis; eritq; nullius momenti, ſi ex parte miniſtri deſit intentio, vel ex parte pœnitentis contritio. H. d.

CAPVT XX.

QVamuis abſolutio Sacerdotis alieni beneficij ſit diſpenſatio, tamen non eſt ſolùm nudum miniſterium, vel annunciandi Euangelium, vel declarandi remiſſa eſſe peccata, ſed ad inſtar actus iudicialis, quo ab ipſo veluti à iudice,

iudice ſententia pronuntiatur, atque ideò non debet pœnitens, adeò ſibi de ſua ipſius fide blandiri, vt etiam ſi nulla illi adſit contritio, aut Sacerdoti animus ſerio agendi, & verè abſoluendi, deſit, putet tamen ſe propter ſuam ſolam fidem verè, & coram Deo eſſe abſolutum: nec enim fides ſine pœnitentia remiſſionem vllam peccatorum præſtare: nec is eſſet, niſi ſalutis ſuæ negligentiſsimus, qui Sacerdotem iocoſe abſoluentem cognòſceret, & non alium ſeriò agentem, ſedulo requireret. ¶ Vnde dicitur in Canone nono.

Si quis dixerit, abſolutionem ſacramentalem Sacerdotis, non eſſe actum iudicialem, ſed nudum miniſterium pronuntiandi, & declarandi remiſſa eſſe peccata confitenti, modò tantùm credat ſe eſſe abſolutum: aut Sacerdos non ſeriò, ſed ioco abſoluat: aut dixerit non requiri confeſsionem pœnitentis, vt Sacerdos ipſum abſoluere poſsit, anathema ſit.

¶ Eadem ſeſsione decima quarta. cap. 7.

Nulla eſt abſolutio, quam Sacerdos in eum profert, in quem non habet iuriſdictionem. Hoc dicit.

CAPVT XXI.

QVoniam natura, & ratio iudicij, illud expoſcit, vt ſententia in ſubditos dumtaxat feratur, *p* perſuaſum ſemper in Eccleſia Dei fuit, & veriſsimum eſſe Synodus hæc confirmat, nullius momenti abſolutionem eam eſſe debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut ſubdelegatam habet iuriſdictionem.

SVPER CAPVT XXI.

p ¶ *In ſubditos dumtaxat feratur.* Concordat tex. in cap. ſi Epiſcopus. eodem tit. lib. 6.

¶ Eadem ſeſsione decima quarta. cap. 7.

Summus Pontifex, & Epiſcopi habent ius reſeruandi ſibi caſus, à quibus nullus inferior poteſt abſoluere præter quam in articulo mortis, in quo quilibet Sacerdos, quoſlibet pœnitentes à quibuſuis peccatis, & cenſuris abſoluere poteſt. Hoc dicit.

CAPVT XXII.

MAgnopere ad Christiani populi disciplinam pertinet, sanctissimis Patribus nostris visum est, vt atrociora quædam, & grauiora crimina non à quibusuis, *q* sed à summis dumtaxat Sacerdotibus absoluerentur. *r* Vnde merito Pontifices Maximi pro suprema potestate, sibi in Ecclesia vniuersa tradita, causas aliquas criminum grauiores, suo potuerunt peculiari iudicio reseruare. Nec dubitandum est, quando omnia, quæ à Deo sunt, ordinata sunt, quin hoc idem Episcopis omnibus in sua cuique diœcesi, in ædificationem tamen, non in destructionē, liceat pro illis in subditos tradita, supra reliquos inferiores Sacerdotes autoritate præsertim quo ad illa, quibus excommunicationis censura annexa est. Hanc autem delictorum reseruationem, consonum est diuinæ autoritati, non tantùm in externa politia, sed etiam coram Deo vim habere: verumtamen piè admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, vt nulla sit reseruatio, in articulo mortis; *ſ* atque ideò omnes Sacerdotes quoslibet pœnitentes à quibusuis peccatis, & censuris absoluere possint: extra quem articulum Sacerdotes, cum nihil possint in casibus reseruatis, *t* id vnum pœnitentibus persuadere nitantur, vt ad superiores & legitimos iudices pro beneficio absolutionis accedant. Vnde dicitur in Canone vndecimo.

Si quis dixerit, Episcopos non habere ius reseruandi sibi casus, nisi quoad externam politiam, atque ideò casuum reseruationem non prohibere, quominus Sacerdos à reseruatis verè absoluat, anathema sit.

SVPER CAPVT XXII.

q ¶ *Grauiora crimina non à quibusuis.* Concordat tex. in cap. si quis suadente. 17. quæst. 4. cap. ita quorumdam. de iudic. cap. conquestus. de sentent. excommunicat. cap. quicunque. de sent. excommun. in 6. cum simil.

r ¶ *Sacerdotibus absoluerentur.* Declar. Cardina. Idem etiam possunt Prælati Regulares, in Regulares sibi subiectos, & inferiores Episcopis seculares, qui habent iurisdictionem quasi Episcopalem in loco, & nulli diœcesi, nec ipsi, nec eorum subditi subsunt.

ſ ¶ *Nulla sit reseruatio in articulo mortis.* Concordat tex. in cap. pastoralis

ſtoralis. de offi. Ordin, cap. fin, de pœnis. lib. 6. cum ſimil. Cæleſt. Pp. epiſt. 2. cap. 2. Concilium IIII. Carthag. cap. 76. Concil. X I. Toleta. cap. 12.

t ¶ *Cum nihil poſsint in caſibus reſeruatis.* Decla. Card. Regulares per priuilegium, quod Maremagnum vocatur, facultatem non habent abſoluendi pœnitentes, in caſibus Epiſcopis reſeruatis. ¶ Mendicantes, neque Ieſuitæ, nec alij vigore Magni maris abſoluere poſſunt à caſibus reſeruatis. ¶ Regulares non poſſunt ex priuilegijs, præſertim ex illo, quod Mare magnum appellant, eis conceſsis, abſoluere quemquam in caſibus, quos Epiſcopus ſibi reſeruauerit, nec poſſunt abſoluere ad cautelam, tam in exteriori, quàm in interiori foro, eos, qui incidiſſe videntur in Bulla Cœnæ Domini. ¶ Et omnes, qui audiunt confeſsiones, virtute Bullæ Iubilei indicti à Summo Pontifice cum facultate abſoluendi à quibuſcunque enormitatibus reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, etiam in Bulla Cœnæ Domini, ſed non virtute priuilegiorum, & facultatum perpetuò conceſſarum ipſis Regularibus, & Confraternitatibus, vt putà Roſarij, & aliorum piorum locotum, vt in libro literarum, fol. 143. comprehenduntur etiam exempti, non autem, qui ſunt nullius diœceſis, qui vt ſuprà, poſſunt reſeruare ſibi caſus. ¶ Confeſſores in vim priuilegiorum Roſarij non abſoluunt confitentes à caſibus reſeruatis Epiſcopo, niſi priuilegia ipſa talem tradant facultatem, vel ſint obtenta, vel confirmata poſt Concilium Tridentinum. ¶ Fratres Mendicantes, etiam cuiuſcunque Ordinis Regulares, in vim priuilegiorum non abſoluunt à caſibus Epiſcopo reſeruatis. Congregatio cenſuit anno 1577. die 30. Ianuarij, Epiſcopũ poſſe aduerſus eos, qui temporibus ab Eccleſia ſtatutis confiteri, & Euchariſtiam ſumere neglexerint, etiam vſque ad excommunicationem procedere, & ſic in cap. omnis vtriuſque ſexus. de pœnit. & remiſ. ab Eccleſia velit arcendos, quæ pœna differt ab excommunicatione, iuxta Cajet. col. 2. quæſt. 3. & Couarru. in cap. Alma mater. de ſentent. excommunicat. Epiſcopus tamen poteſt aggrauare pœnas à iure communi ſtatutas, quia cum tales confeſsionem, & communionem negligentes mortaliter peccent, ab Epiſcopo excommunicari poſſunt. ¶ Eadem Congregatio eadem die cenſuit, Epiſcopum talibus pro ſatisfactione pœnas pecuniarias pio loco applicandas imponere poſſe, cum hæc aliquando magis timeantur. ¶ Eadem Congregatio die ſupra dicta cenſuit, non expedire vt Epiſcopus ſibi reſeruet abſolutionem eorum, qui temporibus conſtitutis negligunt con-

fiteri, & communicare. ¶ Item decis. Card. 53. Congregatio Concilij censuit, illos, qui confessiones audiunt, posse virtute Iubilei indicti, à Summis Pontificibus cum facultate absoluendi à quibuscunque casibus, absoluere à casibus Episcopo reseruatis, sed non virtute priuilegiorum Regularibus, seu Confraternitatibus concessorum. ¶ Itē decis. Card. 110. Congregatio Concilij censuit, non posse Regulares absoluere à casibus Episcopo reseruatis, in vim priuilegiorum eis ante Concilium concessorum, neque audire confessiones personarum secularium, nisi prius fuerint approbati ab Ordinario.

¶ Eadem sessione decima quarta. cap. 8.

Falsum omninò est asserere, culpam à Domino nunquam remitti, quin vniuersa etiam pœna condonetur. Hoc dicit.

CAPVT XXIII.

VO ad satisfactionem, quæ ex omnibus pœnitentiæ partibus, quemadmodum à Patribus nostris Christiano populo fuit perpetuò tempore commendata, ita vna maximè nostra ætate, summo pietatis prætextu, impugnatur ab ijs, qui speciem pietatis habent, virtutem autem eius abnegarunt: sancta Synodus declarat, falsum omninò esse, & à verbo Dei alienum culpam à Domino nunquam remitti, quin vniuersa etiam pœna condonetur. Perspicua enim & illustria in sacris literis exempla reperiuntur, *u* quibus præter diuinam traditionem, hic error quàm manifestissimè reuincitur. ¶ Vnde dicitur in Canone duodecimo.

Si quis dixerit, totam pœnam simul cum culpa remitti semper à Deo, satisfactionemq; pœnitentium non esse aliam, quam fidem, qua apprehendunt Christum pro eis satisfeciſſe, anathema sit.

SVPER CAPVT XXIII.

u ¶ *Exempla reperiuntur.* Videlicet Genes. 3. Num. 12. & 14. 2. Regum. 12. & 24. 1. Paralip. 21.

¶ Eadem sessione decima quarta. cap. 8.

Colligitur necessitas satisfactionis, cum ex ratione diuinæ iustitiæ, tùm ex Dei clementia, qua nos à peccatis reuocat; tùm etiam ex compassione, qua Christo tenemur. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT XXIIII.

DIuinæ iuſtitiæ ratio exigere videtur, vt aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante baptiſmum per ignorantiam deliquerint: aliter verò, qui ſemel à peccati & dæmonis ſeruitute liberati, & accepto Spiritus ſancti dono, ſcienter templum Dei violare, & Spiritum ſanctum contriſtare non formidauerint. Et diuinam clementiam decet, ne ita nobis, abſque vlla ſatisfactione peccata dimittantur, vt occaſione accepta, peccata leuiora putantes, velut iniurij, & contumelioſi Spiritui ſancto, in grauiora labamur, theſaurizantes nobis iram in die iræ. Procul dubio enim magnopere à peccato reuocant, & quaſi fræno quodam coercent hæ ſatisfactoriæ pœnæ, cautioreſque, & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt: medentur quoque peccatorum reliquijs, & vitioſos habitus, malè viuendo comparatos, contrarijs virtutum actionibus tollunt. Neque verò ſecurior vlla via in Eccleſia Dei vnquam exiſtimata fuit ad amouendam imminentem à Domino pœnam, quàm, vt hæc pœnitentiæ opera homines cum verò animi dolore frequentent. Accedit ad hæc quod dum ſatisfaciendo patimur pro peccatis, IESV, qui pro peccatis noſtris ſatisfecit, ex quo omnis noſtra ſufficientia eſt, conformes efficimur: certiſsimam quoque inde arrham habentes, quod ſi compatimur, & conglorificabimur.

¶ Eadem ſeſsione decima quarta, cap. 8.

Noſtra ſatisfactio per Chriſtum eſt, ex illo enim habet omnem ſuam vim. Hoc dicit.

CAPVT XXV.

NON ita noſtra eſt ſatisfactio hæc, quam pro peccatis noſtris exoluimus, vt non ſit per Chriſtum Ieſum: nam qui ex nobis, tanquam ex nobis, nihil poſſumus: eo cooperante, qui nos confortat, omnia poſſumus: ita non habet homo, vnde glorietur, ſed omnis gloriatio noſtra in Chriſto eſt, in quo viuimus, in quo moremur, in quo ſatisfaciamus: facientes fructus dignos pœnitentiæ, qui ex illo vim habent, *a* ab illo offeruntur Patri: & per illum acceptantur à Patre.

SV-

SVPER CAPVT XXV.

a ¶ *Qui ex illo vim habent.* Concordat tex in cap. tempora, cum multis seq. 26. q. 7. cap. de pœnitentibus. de consecr. dist. 4. Concil. III. Carthag. cap. 31. Concil. IIII. Carthag. cap. 74. Concil. Cabilo. c. 34. & 38. Concil. Afric. cap. 9.

¶ Eadem sessione decima quarta. cap. 8.

Conuenientes satisfactiones iniungere debent Sacerdotes, vtpotè quibus claues ligandi, & soluendi concessæ sunt. Hoc dicit.

CAPVT XXVI.

DEbent Sacerdotes Domini quantum spiritus & prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate salutares, & conuenientes satisfactiones iniungere, ne si forte peccatis conniueant, & indulgentius cum pœnitentibus agant, leuissima quædam opera pro grauissimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, vt satisfactio, quam imponunt, non sit tantùm ad nouæ vitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam, & castigationem: nam claues Sacerdotum, non ad soluendum dumtaxat, sed & ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres, & credunt, & docent. Nec propterea existimarunt Sacramentum pœnitentiæ esse forum iræ, vel pœnarum. ¶ Vnde dicitur in Canone decimo quinto.

Si quis dixerit, claues Ecclesiæ esse datas tantùm ad soluendum, nõ etiam ad ligandum, & propterea Sacerdotes dum imponunt pœnas confitentibus agere contra finem clauium, & contra institutionem Christi, & fictionem esse, quod virtute clauium sublata pœna æterna, pœna temporalis plerumq; exoluenda remaneat, anathema sit.

¶ Eadem sessione decima quarta. cap. 8.

Ex nostris satisfactionibus merita Christi minimè obscurantur. H. d.

CAPVT XXVII.

NEmo vnquam Catholicus sensit ex nostris satisfactionibus, vim meriti, & satisfactionis Domini nostri Iesu Christi, vel obscurari, vel aliqua ex parte imminui: quod dum noua-

nouatores intelligere nolunt, ita optimam pœnitentiam, nouam vitam eſſe docent; vt omnem ſatisfactionem vim & vſum tollant. ¶ Vnde dicitur in Canone decimo quarto.

Si quis dixerit, ſatisfactiones, quibus pœnitentes per Chriſtum Ieſum peccata redimunt non eſſe cultus Dei, ſed traditiones hominum doctrinam de gratia, & verum Dei cultum, atque ipſum beneficium mortis Chriſti obſcurantes, anathema ſit.

¶ Eadem ſeſsione decima quarta. cap. 9.

Pœnis ſponte ſuſceptis, vel etiam à Sacerdote iniunctis, ſeu à Deo inflictis & à nobis patienter tolleratis ſatisfacere poſſumus. Hoc dicit.

CAPVT XXVIII.

DOcet ſancta Synodus, tantam eſſe diuinæ munificentiæ largitatem, vt non ſolùm pœnis ſponte à nobis pro vindicando peccato ſuſceptis, aut Sacerdotis arbitrio pro menſura delicti impoſitis; ſed etiam, quod maximum amoris argumentum eſt, temporalibus flagellis à Deo inflictis, & à nobis patienter tolleratis, apud Deum Patrem per Chriſtum Ieſum, ſatisfacere valeamus. ¶ Vnde dicitur in Canone decimo tertio.

Si quis dixerit pro peccatis quoad pœnam temporalem minimè Deo per Chriſti merita ſatisfieri pœnis ab eo inflictis, & patienter toleratis, vel à Sacerdote iniunctis, ſed neque ſponte ſuſceptis, vt ieiunijs, orationibus, eleemoſynis, vel alijs etiam pietatis operibus: atque ideo optimam pœnitentiam eſſe tantùm nouam vitam, anathema ſit.

¶ Item ſeſsione vigeſima tertia. cap. 15. de refor.

Ad confeſsiones ſecularium audiendas non cenſetur idoneus, niſi qui aut beneficium parochiale, aut approbationem Epiſcopi obtinet. H.d.

CAPVT XXIX.

QVamuis presbyteri *b* in ſua ordinatione à peccatis abſoluendi poteſtatem accipiant; decernit tamen ſancta Synodus, nullum etiam Regularem *c* poſſe confeſsiones ſecularium, etiam Sacerdotum audire, *d* neque ad id idoneum reputari, niſi aut parochiale beneficium, *e* aut ab Epiſcopis per exa-

men, *f* ſi illis videbitur eſſe neceſſarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem *g* (quæ gratis detur) obtineat: priuilegijs, cõſuetudine quacunque etiam immemorabili non obſtantibus.

SVPER CAPVT XXIX.

b ¶ *Quamuis presbyteri.* Declar. Card. S.D.N. audita relatione Congregationis declarauit, Epiſcopos vigore priuilegij, de quo in cap. fina. de pœnitentia & remiſsione, non poſſe ſibi eligere Sacerdotem ſibi ſubditum, qui à proprio Ordinario non fuerit ad hoc ad formam huius decreti admiſſus, ſeu approbatus ad audiendas confeſsiones.

c ¶ *Nullum etiam Regularem.* Deciſio Card. 96. Congregatio Concilij cenſuit, in Monaſterijs, ac etiam Collegijs Regularium, vbi Regularia inſtituta ſeruantur, poſſe Prælatos Regulares, ſiue aliorum Religioſorum confeſſores abſque licentia Epiſcopi confeſsiones eorum ſecularium, qui ſunt verè de familia, & continui commenſales, non tamen illorum, qui tantùm deſeruiunt in Monaſterijs, audire, &c. ¶ Itē declar. Cardin. & S.D.N. declarauit tempore Iubilei poſſe omnes Regulares confiteri peccata ſua Sacerdotibus approbatis ab Ordinario ad audiendas confeſsiones, in Bulla enim non fit mentio, niſi de Ordinario eorum, qui audiunt confeſsiones, non autem de Ordinario pœnitentium.

d ¶ *Poſſe confeſsiones ſecularium, etiam Sacerdotum audire.* Declarat. Cardin. In priuatis etiam domibus ex vrgenti cauſa, veluti infirmorum, & ſenum, qui ob ingraueſcentem ætatem Eccleſiam commodè adire non poſſunt, nec in huiuſmodi caſibus conſtitutiones Synodales, & aliæ prohibitiones allegari poſſunt. ¶ Prælati Regulares, ſeu alij Religioſi confeſſores, non poſſunt audire confeſsiones ſeculariū, qui ſunt de familia, & deſeruiunt ipſorum Monaſterijs, abſque approbatione, vel licentia Epiſcopi. Sic Congregatio die 14. Auguſti, 1568. cenſuit.

e ¶ *Niſi aut parochiale beneficium.* Declar. Card Aut ab Epiſcopis per examen, & Prælati, quibus per cap. fin. extra de pœnit. & remiſsion. dicèt ſibi confeſſorem eligere, non poſſunt quemcunque Sacerdotem, ſed eum tantùm, qui ad formā huius cap. ab Ordinario ad id munus approbatus, vel parochiale beneficium obtinet, eligere. Sic Pontifex audita Congregationis ſententia reſpondit, inhærēdum eſſe decreto Concilij Tridentini, quoad huiuſmodi Prælatos.

f ¶ *Aut*

¶ *Aut ab Epiſcopis per examen.* Declarat. Cardin. Regulares confeſſores audientes ſecularium confeſsiones ſemel ab Epiſcopo in ciuitate, & diœceſi ſuæ præuio examine approbati ab eodem Epiſcopo iterum non ſunt examinandi, à ſucceſſore verò de nouo examinari poſſunt, iuxta Bullam Pij Quinti 8. id. Auguſti. Pontificatus ſui anno ſexto, quæ non eſt reuocata per reductionem priuilegiorum ad terminos Concilij per ſanctum Dominum noſtrum Gregorium Decimum tertium. ¶ Fratres Mendicantes ſemel examinati, & idonei approbati pro confeſsionibus audiendis, non debent iterum ab eodem Ordinario, nec etiam per ſucceſſorem eius examinari, ſic etiam Pius Quintus in extra. Rom. Pontif. publicata 8. id. Auguſti, 1571. adijciens, nihilominus ſemel examinatum, & idoneum approbatum ab Ordinario, ab Epiſcopo ſucceſſore, pro maiori conſcientiæ ſuæ quiete de nouo poſſe examinari. ¶ Fratres Ordinum Mendicantium à ſuis Generalibus, vel eorum miniſtris Prouincialibus ad audiendas confeſsiones Chriſti fideliũ vtriuſque ſexus approbati, hoc decreto Concilij Tridentini non comprehenduntur. Pius Quintus in Extrauag. & ſi Mendicantium, publicata anno 1567. Hanc facultatem idem Pius reuocauit, volens ab his Frattibus Concilij Tridentini decretum obſeruari in dict. Extrauag. Rom. Pont.

g ¶ *Et approbationem.* Declar. Cardina. Nullus præter quam Epiſcopus ſe interponere debet in his, quæ ſpectant ad approbandos Sacerdotes ſacræ confeſsionis miniſtros. ¶ An abſolutio data à Sacerdote vigore facultatis generaliter Summi Pontificis, vel ſpecialiter à parocho conceſſæ ab Epiſcopo, ſi is Sacerdos examinatus, & approbatus non fuerit, valida cenſeatur, quoad eos præſertim, qui tali Sacerdoti bona fide confeſsi ſunt, rati eſſe approbatum, vel ignorantes approbationem requiri. Congregatio Concilij cenſuit, nullam cenſeri, tametſi confitentes, quoad Deum excuſati cenſeantur, vbi tamen reſciuerint reiterandam eſſe confeſsionem. ¶ Fuit dubitatum, an ille, qui confeſſus fuerit peccata confeſſori non approbato, fuerit benè abſolutus, vel potiùs nulla dicatur confeſsio? Et fuit dictum, confeſsionem eſſe nullam, fuit benè reſolutum ſub die prima Decembris. 1588. quod ſi ille, qui confeſſus fuerit, ignorauerit confeſſorem non eſſe approbatum, vel requiri approbationem tenetur reiterare confeſsionem, ¶ Subditi inferiorum, & exemptorum licentiam audiendi confeſsiones petere ab Epiſ-

copo debent, & ab eo approbationem obtinere; offerri tamen Episcopo debent à superiore illarum Ecclesiarum, neque potest contra hoc decretum Concilij Concilium Prouinciale, vel Metropolitanum aliqua statuere; veluti si aliquis Baro prætextu inimicitiarum cum Episcopo, & eius clero, vellet confiteri extero presbytero etiã approbato ab Ordinario suo, qui si hunc voluerit accersiri, qui eius & suæ familiæ confessiones audiat, poterit ei permitti, dummodò ab Episcopo Baronis pœnitentis ad id idoneus sit approbatus.

¶ Item sessione vigesima quarta. cap. 6. de refo. in com.

A quibuscunque peccatis occultis possunt Episcopi, seu eorum speciales Vicarij pœnitentes absoluere, non tamen eis licet in omnibus pœnis dispensare. Hoc dicit.

CAPVT XXX.

Liceat Episcopis *h* in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus, ex delicto occulto prouenientibus, *i* excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, k & exceptis alijs deductis ad forum contentiosum, dispensare, *l* & in quibuscũque casibus occultis etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, delinquentes quoscunque sibi subditos *m* in diœcesi sua per se ipsos, aut Vicarium ad id specialiter deputatum, *n* in foro conscientiæ gratis absoluere, imposita pœnitentia salutari. Idem & in hæresis crimine *o* in eodem foro conscientiæ eis tantùm non eorum Vicarijs, sit permissum.

SVPER CAPVT XXX.

h ¶ *Liceat Episcopis.* Declar. Card. In hoc decreto non comprehenduntur inferiores, habentes iurisdictionem ordinariam, & quasi Episcopalem, sed tantùm Episcopi priuatiuè, quoad alios. ¶ Sed Episcopi illarum Regionum, in quibus Concilium Tridentinum ad hoc receptum non est, non possunt vti ista facultate concessa in hoc decreto. ¶ Quæsitum fuit à Cardinalibus Congregationis, an Episcopo in aliquod delictorum, de quibus in hoc cap. prolapso liceat ad se absoluendum proprium suum confessarium deputare cum eadem autoritate, quam ipse potest ex eodem hoc cap. in sibi subditos exercere? Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini censuit, id Episcopo licere.

i ¶ Ex

i ¶ *Ex delicto occulto prouenientibus.* Declar. Card. Epiſcopus ſi à ſimonia occulta diſpenſare poteſt, non poteſt tamen ſimoniacum rehabilitare ad beneficia in poſterum obtinenda, nec ad ea retinenda, quæ per ſimoniam occultam obtinet.

k ¶ *Homicidio voluntario.* Declar. Cardin. Appellatione homicidij non venit mutilatio membri. Nec obſtat gloſ. in commen. primo. de homicid. quia procedit, quoad incurrendum irregularitatem, non quoad diſpenſationem.

l ¶ *Diſpenſare.* Declar. Card. Quærebatur, an Epiſcopus in caſu huius cap. 6. habeat facultatem diſpenſandi cum ſuo diœceſano, abſente in aliena diœceſi legitimè impedito commoranti? Congregatio cenſuit, quod forenſis in caſu huius cap. 6. poteſt abſolui in Sacramento pœnitentiæ ab illo Epiſcopo, in cuius diœceſi, vel ciuitate commoratur, non autem diſpenſari. Facit ad hoc, quia Nunci, qui poſſunt abſoluere excommunicatos, ob iniectionem manus in clericos, nõ poſſunt abſoluere ſubditos extra prouinciam. Accedit etiam, quia Concilium loquitur de abſolutione ſacramentale in foro conſcientiæ, quæ requirit pœnitentiam exemplo confeſsionis, quia non poteſt fieri per Nuncium, vel per literas.

m ¶ *Sibi ſubditos.* Declar. Card Qui non eſt ſubditus Epiſcopi, putà Medicus, Prætor, & ſimiles exteri, qui tamen habitant in ciuitate, hoc decreto comprehenduntur, & ſi commiſerint crimina in alijs ciuitatibus, habita tamen hac diſtinctione: quod ſcilicèt poſsint abſolui in Sacramento pœnitentiæ, à ſuis criminibus, non tamen diſpenſari ſuper his. ¶ An Epiſcopus in vim huius cap. poterit abſoluere Sacerdotem ſibi ſubditum à ſimonia occulta, & rehabilitare ad ordines, & beneficia tam obtenta, quàm obtinenda? Congregatio cenſuit potuiſſe abſoluere, & ad ordines rehabilitare, & beneficia tam obtenta, quàm obtinenda, ſed non ad beneficia quibus propter ſimoniam priuatus fuiſſet, vel ad obtinenda.

n ¶ *Aut Vicarium ad id ſpecialiter deputatum.* Declar. Cardina. Congregatio Concilij cenſuit, ab Epiſcopo poſſe non tantùm Vicario generali, ſed etiam Pœnitentiario, aut Vicario ad id ſpecialiter deputato, committi abſolutionem huius cap. ¶ Congregatio cenſuit, hoc decreto Concilij derogatum eſſe, non tantùm in crimine hæreſis, ſed in omnibus caſibus comprehenſis in dicta Bulla Pij Quinti. ¶ Item quærentibus, an idem locum habeat in caſibus poſt Concilium Tridentinum ex noua lege Sedi Apoſtolicæ reſeruatis? S. D. N. Grego-

rius XIII. audita relatione Congregationis respondit, non habere locum. ¶ Item an in delictis occultis in materia clausuræ? Idem respondit relatione Congregationis per constitutionem Pij quinti, cēseri huic decreto derogatum.

o ¶ *Idem & in hæresis crimine.* Declar. Card. Episcopus, aut Inquisitor absoluere non possunt hominem hæreticum in foro conscientiæ, licèt hæc facultas à Concilio sit ipsis tradita.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. cap. 8. de refor. in commu.

Publicè peccantibus pœnitentia publica iniungi debet; quam tamen Episcopus in secretam poterit commutare. Hoc dicit.

CAPVT XXXI.

APostolus monet, *p* publicè peccantes palàm esse corripiendos. Quando igitur ab aliquo publicè, & in multorum conspectu crimen commissum fuerit, vnde alios scandalo offensos, commotosque fuisse, non sit dubitandum: huic condignam pro modo culpę pœnitentiam publicè iniungi oportet: vt quos exemplo suo ad malos mores prouocauit, suæ emendationis testimonio ad rectam reuocet vitam. Episcopus tamen publicè hoc pœnitentiæ genus in aliud secretum poterit commutare, quando ita magis iudicauerit expedire.

SVPER CAPVT XXXI.

p ¶ *Apostolus monet.* Concordat tex. in cap. si peccauerit. vers. ergò. 2. quæst. 1. cap. sed illud. 45. dist. & cap. pœnitentes. cap. in capite. cum seq. 50. distinct. & illud 1. ad Timoth. 5. num. 20. *Peccantes coram omnibus argue.*

¶ Eadem sessione vigesima quarta. c. 8. de ref. in comm.

In singulis Ecclesijs Cathedralibus Pœnitentiarius ab Episcopo instituì debet, qui Doctor sit, aut Licentiatus in Theologia, vel Iure Canonico, & annorum quadraginta. Hoc dicit.

CAPVT XXXII.

IN omnibus Cathedralibus Ecclesijs, *q* vbi id commodè fieri poterit, Pœnitentiarius aliquis *r* cum vnione præbendæ *s* proximè vacaturæ, *t* ab Episcopo instituatur, *u* qui Magister sit, *x* vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel iure Canonico.

nonico, & annorum quadraginta, ſeu aliàs, qui aptior pro loci qualitate reperiatur: qui dum confeſsiones in Eccleſia audiet, *b* interim præſens in choro cenſeatur. *c*

SVPER CAPVT XXXII.

q ¶ *In omnibus Cathedralibus Eccleſijs.* Declar. Card. Officium Pœnitentiariæ in Cathedrali poteſt per ſolum Epiſcopum conſtitui: ad quem quoque pertinet electio perſonæ, quoties opus fuerit exercendo tali officio, nec requiritur aliquis Capituli conſenſus. Collatio autẽ præbendæ vniendæ ab his fieri debet, ad quos anteà ſpectabat.

r ¶ *Pœnitentiarius aliquis.* Declar. Card. Si officij Pœnitentiarij etiã vnitæ præbendæ vacatio contingat in menſe Apoſtolico, vel aliàs præbenda eſſet reſeruata, vel affecta, an electio perſonæ Pœnitentiarij huiuſmodi pertineat ad Epiſcopum, vel ad Sanctiſsimum? Congregatio bis, re diligenter diſcuſſa, citatis etiam Procuratoribus Epiſcoporum, quorum intereſt, & eorum bonis allegationibus perpenſis cenſuit pertinere ad Sanctiſsimum.

ſ ¶ *Cum vnione præbendæ.* Declar. Card. Quæ fiat ab ijs, ad quos ſpectat illam conferre. ¶ An vniones factæ autoritate Sedis Apoſtolicæ in caſu huius cap. in fauorem Pœnitentiarij, dicantur ſaltim ex veriſimili mente comprehenſæ in hoc decreto ad effectum, vt tales vniones cadant, vel ne, ſub excluſione regulæ reuocatiuæ vnionum? Congregatio cenſuit, huiuſmodi vniones cadere ſub exceptione dictæ regulæ. ¶ Congregatio die 11. Februarij. 1588. cenſuit, Concilium debere intelligi, etiam de vnione facta autoritate Sedis Apoſtolicæ in fauorem Pœnitentiarij, ad effectum, vt dicta vnio non cadat ſub regula præter quam autoritate Concilij facta. ¶ Præbendæ pro Pœnitentiario à Capitulo Sedi vacante aſsignari non poſſunt, ſed ab Epiſcopo hoc præſtandum eſt. cap. 2. ne Sede vacante. ¶ Portio, quæ ſit in Eccleſia in præbendam pœnitentialem erigi non poteſt, ſed præbenda canonicalis. ¶ In Eccleſia, vbi hæc præbenda pœnitentialis nondum erecta eſt, à Sede Apoſtolica fuit deputatus Pœnitentiarius, ſine præbenda aſsignatur ei ſtipendio ſeptuaginta ſcutorum à Capitulo in perpetuum perſoluendo. ¶ Et ſi non eſſet præbenda, & fructus omnes exiſterent in diſtributionibus quotidianis, tunc diſtributiones habebuntur pro præbenda. ¶ An aſsignatio vnius portionis Eccleſiæ loco præbendæ facta ab Epiſcopo pro Pœnitentiario ſubſiſtat? Congregatio cenſuit, non ſubſiſtere.

An

An prouiſio facta per Capitulum Sede vacante de pœnitentiario cum eadem portione cenſeatur bona, vel potiùs ab eo nominatus indigeat prouiſione Sedis Apoſtolicæ, ex quo videtur prouiſione Papæ reſeruata? Congregatio cenſuit, non eſſe bonam. ¶ An pœnitentiarius ſic inſtitutus acquiſierit aliquod ius ad canonicatus, & præbendas eiuſdem vacantes, durante dicta Sede vacante, de quibus autoritate Apoſtolica fuit prouiſus, cum canonicatus & præbenda primo vacatura ſpectat ad pœnitentiarium, & ideò prouiſio ſit nulla? Congregatio cenſuit, validam eſſe, quoniam hoc decretum non comprehendit præbendas Sedi Apoſtolicæ reſeruatas.

t ¶ *Proximè vacaturæ.* Declar. Cardin. Non tamen in menſe Papæ, præbenda, in menſibus Apoſtolicæ Sedi reſeruatis vacans, non poteſt erigi in præbendam pœnitentialem. An præferatur prouiſio Theologi? Nota ſup. cap. 1. ſeſ. 5. ¶ In Eccleſijs, quibus ex conſuetudine optantur præbendæ, ſi ea, quæ poſt Concilium primo vacauit, non fuit in pœnitentialem erecta, poteſt optari poſtea vacans, ſed ſi ante optationem Epiſcopus erexit, erectio præualet, etiam ſi poſteà optaretur.

u ¶ *Ab Epiſcopo inſtituatur.* Declar. Cardina. Solo abſque conſenſu Capituli, & etiam ab eodem eligatur, & licèt vacet Sedes Epiſcopalis. Capitulum nihil poteſt, etiam quod eo tempore pœnitentiarius moreretur. ¶ Pœnitentiarius ab Epiſcopo inſtituatur, etiam ſine conſenſu Capituli, vt Congregatio cenſuit. ¶ An quoties occurrerit vacatio officij Pœnitentiarij, & per conſequens præbendæ, illi annexæ, prouiſio illius pertineat ad ſolum Epiſcopū, abſque eo quod Capitulum in aliquo ſe intromittere poſsit? S. D. N. referente Congregatione Concilij decreuit, inſtitutionem officij Pœnitentiarij quandoque faciendam, ad ſolùm Epiſcopum pertinere, abſque conſenſu Capituli, collationem autem præbendæ vniendæ ab illis fieri debere, ad quos antea ſpectabat. ¶ S. D. N. Gregorius XIII. cenſuit, officium Pœnitentiarij, necnon eiuſdem perſonæ electionem quandocunque faciendam, ac etiā quoties occurrerit vacatio dicti officij, ad ſolùm Epiſcopum, abſque conſenſu Capituli pertinere, collatio autem præbendæ vniendæ, vel vnitæ ab illis fieri debere, ad quos antea ſpectabat. Sicque electio Pœnitentiarij facta à Capitulo Sede Epiſcopali vacante, eſt inualida, nec talis deputatio, & inſtitutio habet locum in canonicatibus, & præbendis Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, & affectis diſpoſitioni.

x ¶ *Qui*

a ¶ *Qui Magiſter ſit.* Declar. Card. Qui Pœnitentiarius, nec retento, nec dimiſſo officio poteſt optare aliam præbendam, cuius officio fuit perpetuo vnitus canonicatus, & certa præbenda ex hoc decreto Concilij Tridentini, & autoritate Apoſtolica vnita, & confirmata fuit.

b ¶ *Dum confeſſiones in Eccleſia audiet.* Declar. Cardin. Si Pœnitentiarius huius decreti deputatus renueret confeſsiones audire, puniri poteſt ab Epiſcopo. ¶ Pœnitentiarius habendus pro præſente in choro, dum audit confeſsiones in Eccleſia, ſiue in confeſsionario, ſiue extra, non autem pro tempore, quo reſidet in confeſsionario, nec audit confeſsiones, alijs in choro diuina celebrantibus, nec recitans officium priuatè, nec ſi dixerit Miſſam, eſt cenſendus præſens choro. Non poteſt pœnitentiarius Canonicus cogi ad maiorem reſidentiã, quàm alij Canonici, qui per tres menſes abeſſe poſſunt, dummodò non abſit tempore, quo frequentius pœnitentes accedunt, & diebus feſtis ſolemnibus, veluti tempore ieiuniorum, Quadrageſimæ, & Adventus, quatuor anni Temporum, Reſurrectionis, Aſcenſionis, &c. Pœnitentiarius non poteſt abſoluere quemquam à caſibus, quos Epiſcopus ſibi expreſsè reſeruauerit, niſi ipſemet Epiſcopus hanc illi ſpeciatim dederit facultatem. ¶ Illuſtriſsimi, & Reuerendiſsimi Domini, ſtatutum eſt per decretum ſacri Concilij Tridentini, cap. 3. ſeſs. 24. de reform. quod in Cathedralibus Eccleſijs, in quibus commodè fieri poteſt, ſit vnus Pœnitentiarijs, qui teneatur audire confeſsiones, indifferenter omnium caſuum reſeruatorum, & non reſeruatorum. Prætendit enim Pœnitentiarius, nõ teneri, niſi ad reſeruatos tantùm, ſed videtur teneri ad non reſeruatos, quia Concilium generaliter, & indiſtinctè loquitur, ideò generaliter, & indiſtinctè eſt intelligendum, & tanto magis id procedit, quia deputatio talis pœnitentiarij reddetur fruſtratoria, ſi tantùm ad reſeruatos reſtringenda eſſet; nullus enim ad confitendum ad illum accederet, ne detegeretur eo ipſo, quod in caſibus reſeruatis deliquerit, quod ex eo ſolo comprehenderetur, quod pœnitens ad pedes talis Pœnitentiarij accederet; vnde multi ſe abſtinerent cum illo confiteri, & ſic inuenta ad vnum finem operaretur contrarium. Ideò ſupplicatur pro declaratione ſuper hoc caſu. ¶ Secundo dubitatur, an Pœnitentiarius teneatur ante & poſt meridiem ſtatutis horis in ſede ſibi in Eccleſia pro audiendis confeſsionibus ſpecialiter deputata aſsiſtere? Ipſe enim aſſerit, quod ſufficit, quod in choro, ſiue alibi in eadem Eccleſia ſit, vbi qui vult confi-

teri, poteſt illum perquirere, ſed videtur teneri ad aſsiſtendum in Sede, ſaltem per aliquod tempus, nam ideò à reſidentia chori, & altaris liberatur: quia tenetur in Sede aſsiſtendo audire confeſsiones, vt dicit Concilium; tum etiam, quia iam ad hanc matricem, & inſignem Eccleſiam, propter deuotionem corporum Sanctorum, Secundi primi Epiſcopi dictæ Eccleſiæ, ac Vincentij, Sabinæ, & Chriſtetis, ſororum Patronorum dictæ Ciuitatis, ad eandem Eccleſiam confluatur, iuſtum videtur, quod propter Eccleſiæ decorem, & autoritatem Pœnitentiarius in ſua Sede ad id deputata reſideat, vt omnes illum videant, ne eum perquirere cogantur, maximè cùm verecundia affecti plures perquirere illum recuſarent. Et arguendo etiam à ſimili videmus, quod miles ſeculatis certis horis, & locis, teneatur vigiliam, & aſsiſtentiam perſonalem facere, nec in alio aſsiſtendo ſatisfaciet, ſed imò teneatur in loco ſibi deputato aſsiſtere. Nec obſtat dicere, quod idem ſeruatur in Eccleſijs Cathedralibus vrbis, in quibus ſemper aſsiſtunt in ſua Sede. Vnde idem eſſet ſeruandum in alijs Eccleſijs. capite, neceſſe, de conſecratione. diſtinctione prima. Ideò ſupplicatur etiam, pro declaratione, quando, & quanto tempore debeat in dicta Sede reſidere.

Tertio dubitatur, an debeat tenere in manu virgam, ſeu baquetam tempore, quo ſedet in dicta ſede? Quod videtur affirmatiuè dicendum, tùm, quia idem ſeruatur in alijs Cathedralibus vrbis, ad quarum ſimilitudinem ſunt inſtituti pœnitentiarij in alijs Eccleſijs Cathedralibus; tùm, quia per illam demonſtratur, & plena autoritas, & poteſtas fori pœnitentialis conceſſa ipſi tantùm; tùm etiam, quia Chriſti fideles humiliter eidem caput ſubmittendo, vt extremitate dictæ virgæ tangantur, nec dum humilitatem alijs oſtendunt, ſed & reuerentiam ipſius pœnitentiarij, ideò ſupplicatur pro opportuna ſuper hoc declaratione. ¶ Reuerendiſsimi Domini, Vti frater, Libellus, qui erit cum his literis, declarabit amplitudini tuæ tres dubitationes, quæ de Pœnitentiarij in iſta Eccleſia inſtituti officio exortæ, & ſacræ Congregationi Cardinalium Concilij Tridentini interpretum propoſitæ fuerunt. ¶ Congregatio ad primam reſpondendum cenſuit, Pœnitentiarium teneri integras confeſsiones audire, non autem ſolos caſus reſeruatos: Ad ſecundum debere eundem peccata confiteri volentibus, ſeu facere poteſtatem horis opportunis, loco, & ſede Epiſcopi, ad quem hoc ſpe-

ſtat arbitratu. Quo viſo ad tertiam reſpondit, nouas conſuetudines non inducendas, quæ amplitudini tuæ præſcribere volumus, ne iſthic de his ignoretur Congregationis ſententia interea eam in Domino benè valere, eiuſque gratiæ auctionem in dies fieri optamus. Romæ die 21. Aprilis. 1587.

c ¶ *Præſens in choro cenſeatur.* Deciſio Cardina. 94. Congregatio Concilij cenſuit, obtinenti canonicatum, cui poſt Concilium munus ſit iniunctum Pœnitentiarij, non poſſe in eadem Eccleſia vna cum dicto canonicatu obtinere dignitatem, in vim conſuetudinis Eccleſiæ permittentis Canonicum poſſe retinere canonicatum cum dignitate. ¶ Itē deci. Card. 115. Cōgregatio Concilij cenſuit, inſtitutionem officij Pœnitentiarij ad ſolum Epiſcopum abſque conſenſu Capituli pertinere, collationem autem præbendæ Pœnitentiariæ vnitæ ab illo fieri debere. ¶ Item deciſio Cardina. 131. An qui ſemel tempore Paſchatis peccata fuerit confeſſus Pœnitentiario deputato, in vim decreti Concilij Tridentini, capite 18. ſeſſione 14: dicatur ſatisfeciſſe præcepto Eccleſiæ, contento in capite omnes vtriuſque ſexus extrà. de pœnitentia & remiſsione. Omnes Illuſtriſsimi Domini fuerunt illius ſententiæ, videatur ſatisfeciſſe. ¶ Itē deciſio Cardinā. 156. Congregatio Concilij cenſuit, pœnitentiarium ad præſcriptum Concilij inſtitutum ante vacationem præbendę ei officio vnitæ, nec vocem in Capitulo, neque in choro ſibi vendicare poſſe, minuſque habendum interim eſſe pro Canonico, præbendam autem ipſi officio vniendam integram, atque canonicalem eſſe debere. ¶ Item deciſ. Cardin. 169. Congregatio Concilij cenſuit, ſi collatio ſit communis inter Epiſcopū, & Capitulum, & vacatio præbendæ Pœnitentiarij contingat in quatuor menſibus inferiorum collatorum electionem perſonæ Pœnitentiarij ad Epiſcopum, & Capitulum ſimul, quemadmodum ante Concilium, pertinere. ¶ Item deciſ. Card. 195. Congregatio Concilij cenſuit, Pœnitentiarium nō poſſe abſoluere à caſibus Epiſcopo reſeruatis, niſi Epiſcopus ipſe hāc ei tribuerit facultatem. ¶ Item deciſ. Card. 222. Congregatio Concilij cenſuit, & declarauit, Pœnitentiarium ab Epiſcopo ad præſcriptum Concilij inſtitutum teneri officium exercere, etiam ante vacationem præbendæ ipſi officio vnitæ. ¶ Item deciſ. Card. 277. In Cathedrali Vercelenſi ſunt viginti quatuor Canonici, quorum duodecim ex deſignatione Epiſcopi ſunt Sacerdotes, ſex Diaconi, & alij ſex Subdiaconi.

Ex consuetudine illius Ecclesiæ Canonici habent duplicem optionem, vnam tituli, alteram præbendæ temporalis. Nam Canonicus retento titulo optat præbendam temporalem vacantem alteram tituli. Nam inferioris ordinis Canonici optant titulos ordinis superioris, & ita Diaconus potest optare titulum sacerdotalem Canonici Sacerdotis defuncti. Fuit dubitatum an præbenda pœnitentiarij defuncti possit optari? Et Congregatio respondit, non posse. ¶ Nunc quæritur, an ordo sacerdotalis, cuius erat Pœnitentiarius, possit optari à Canonico ordinis inferioris, adeò, vt præbenda pœnitentiarij debeat postea obtineri à Canonico Ordinis inferioris? Congregatio Concilij censuit, non posse.

De Indulgentijs & suffragijs.

TITVLVS DECIMVS.

¶ In sessione vigesima prima Concil. Trident. c. 9. de ref.

Indulgentiæ per Ordinarios locorum adhibitis duobus de Capitulo publicari debent: qui etiam oblatas eleemosynas gratis colligere tenentur. H. d.

CAPVT PRIMVM.

INdulgentias, *a* aut alias spirituales gratias, quibus Christi fideles non decet priuari, deinceps, per Ordinarios locorum, *b* adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas esse decernit sancta Synodus: quibus etiam eleemosynas, atque oblata sibi charitatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur: vt tandem, cœlestes hos Ecclesiæ thesauros non ad quæstum, sed ad pietatem exerceri, omnes vere intelligant.

De Indulgentijs, & suffragijs.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Indulgentias.* Declar. Cardina. Per huius decreti posteriorem

partem, non possunt Ordinarij prohibere, quin Religiosi indulgentias, olim à Summo Pontifice concessas, publicent, nullo etiam verbo cum eis facto: at indulgentias, sibi ipsis de nouo concessas, absque Ordinarij licentia publicare non possunt.

b ¶ *Deinceps per Ordinarios locorum.* Declar. Cardin. Nec aliquis sine eorum licentia, & autoritate poterit eas publicare, non obstante quacunque exceptione, etiam si Regularis sit, aut in Ecclesijs ipsorum Regularium etiam prætextu priuilegiorum confraternitatis Rosarij, sed per Ordinarium, adhibitis duobus de Capitulo debitis temporibus populo publicari debent.

¶ Item sessione vigesima quinta, in decre. de indulgen.

Vtilis est, & populo maximè salutaris indulgentiarum vsus. H.d.

CAPVT SECVNDVM.

QVM potestas conferendi indulgentias à Christo Ecclesiæ concessa sit, *c* atque huiusmodi potestate, diuinitus sibi tradita antiquissimis etiam temporibus illa vsa fuerit: sacrosancta Synodus indulgentiarum vsum, Christiano populo maximè salutarem, & sacrorum Conciliorum autoritate *d* probatum, in Ecclesia retinendum esse docet, & præcipit: eosque anathemate damnat, qui aut inutiles esse asserunt, vel eas concedendi in Ecclesia potestatem esse negant.

SVPER CAPVT II.

c ¶ *A Christo Ecclesiæ concessa sit.* In illo Matth. 16. num. 19. *Quodcunque ligaueritis super terram, &c.* & in illo Ioan. 20. nume. 23. *Quorum remiseritis peccata remittuntur eis, &c.* & concordat tex. in c. audiuimus. cap. quandocunque. 24. quæst. 1. cap. vt constitueretur. 50. dist. cap. adhuc. de pœnit. d. 1.

d ¶ *Sacrorum Conciliorum autoritate.* Concordat Concil. Ancyranum per multa capita Neocæsar. c. 5. Nicæn. c. 1. & 11. Carthag. IIII. cap. 75. Agathen. cap. 60.

¶ Eadem sessione vigesima quinta, circa fin. sessio.

Prauos quæstus pro indulgentijs consequendis abolendos esse decernitur. Hoc dicit.

CAPVT TERTIVM.

IN indulgentijs concedendis moderationem, iuxta veterem, & probatam in Ecclesia consuetudinem, adhiberi cupit sancta Synodus, ne nimia facilitate Ecclesiastica disciplina eneruetur. Abusus verò, qui in ijs irrepserũt, & quorum occasione insigne hoc indulgentiarum nomen ab hæreticis blasphematur, emendatos, & correctos cupiens; præsertim decreto generaliter statuit, prauos quæstus omnes pro his consequendis, vnde plurima in Christiano populo abusuum causa fluxit, omninò abolendos esse. Cæteros verò, qui ex superstitione, ignorantia, irreuerentia, aut aliunde quomodocunque prouenerunt, cũ ob multiplices locorum, & Prouinciarum, apud quas hi committuntur, corruptelas commodè nequeant specialiter prohiberi, mandatum nibus Episcopis, vt diligenter quisque huiusmodi abusus Ecclesiæ suæ, colligat, eosque in prima Synodo Prouinciali referat: vt aliorum quoque Episcoporum sententia cognita statim ad Summum Romanum Pontificem deferantur: cuius autoritate & prudentia, quod vniuersali Ecclesiæ expediet, statuatur, vt ita Sanctarum indulgentiarũ munus piè, sanctè, & incorruptè omnibus fidelibus dispensetur.

¶ Eadem sessione vigesima quinta, in princ. sess.

Catholica doctrina de Purgatorio, & de suffragijs mortuorum debet populo commendari. Hoc dicit.

CAPVT IIII.

VM Catholica Ecclesia, Spiritu sancto edocta, ex sacris literis, & antiqua Patrum traditione, in sacris Concilijs, & nouissimè in hac œcumenica Synodo docuerit, Purgatorium esse, animasque ibi detentas, fidelium suffragijs, potissimum verò acceptabili altaris sacrificio iuuari: præcepit sancta Synodus Episcopis, vt sanam de Purgatorio doctrinam, à sanctis Patribus, & sacris Concilijs traditam, à Christi fidelibus credi, teneri, doceri, & vbique prædicari, diligenter studeant.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. in princip. sess.

Suffragia pro defunctis piè ac deuotè fieri præcipiuntur. H. d.

CAP.

CAPVT V.

CVrent Epiſcopi, vt fidelium viuorum ſuffragia, Miſſarum, ſcilicèt, ſacrificia, orationes, eleemoſynæ, aliaque pietatis opera, quæ à fidelibus, pro alijs fidelibus defunctis geri conſueuerunt ſecundùm Eccleſiæ inſtituta piè, & deuotè fiant: & quæ pro illis ex teſtatorum fundationibus, vel alia ratione debentur, non perfunctoriè, ſed à Sacerdotibus, & Eccleſiæ miniſtris, & alijs, qui hoc præſtare tenentur, diligenter, & accuratè perſoluantur.

De Extrema Vnctione.

TITVLVS VNDECIMVS.

¶ In ſeſsione decima quarta. Conc. Trid. in prin. de extr. vnct.

Firmiſsimo præſidio extremæ vnctionis muniuit Chriſtus finem vitæ noſtræ. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

CLementiſsimus Redemptor noſter, qui ſeruis ſuis quouis tempore voluit de ſalutaribus remedijs, aduerſus omnia omnium hoſtium tela eſſe proſpectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis alijs præparauit, quibus Chriſtiani conſeruare ſe integros, dum viuerent, ab omni grauiori ſpiritus incommodo poſsint, ita extremæ vnctionis Sacramento finem vitæ, tanquam firmiſsimo quodam præſidio muniuit: nam & ſi aduerſarius noſter *a* occaſiones per omnem vitam quærat, & captet, vt deuorare animas noſtras quoquo modo poſsit: nullum tamen tempus eſt, quo vehementius ille omnes verſutiæ neruos intendat ad perdendos nos penitùs, & à fiducia etiam ſi poſsit, diuinæ miſericordiæ deturbandos, quam cum impẽdere nobis exitum vitæ proſpicit,

De

De Extrema Vnctione.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Et ſi aduerſarius noſter.* Concordat tex. in cap. nulli dubium. 3. q. 1. & illud. 1. Pet. 5. num. 8. *Aduerſarius veſter, diabolus tanquam Leo rugiens circuit.*

¶ Eadem Seſsione decima quarta. cap. 1. de extre. vnct.

Extrema vnctio eſt verè & propriè Sacramentum à Chriſto Domino inſtitutum, & à Beato Iacobo Apoſtolo promulgatum. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

INſtituta eſt ſacra vnctio infirmorum, tanquam verè & propriè Sacramentum noui Teſtamenti à Chriſto Domino noſtro, apud Marcum quidem inſinuatum, per Iacobum autem Apoſtolum, ac Domini fratrem fidelibus commendatum, ac promulgatum. *b Infirmatur*, inquit, *quis in vobis, inducat presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eum, vngentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei ſaluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus: & ſi in peccatis ſit, dimittentur ei.* Quibus verbis, vt ex Apoſtolica traditione per manus accepta, Eccleſia didicit, docet materiam, formam, proprium miniſtrum, & effectum huius ſalutaris Sacramenti. Intellexit enim Eccleſia materiam eſſe oleum ab Epiſcopo benedictum: nam vnctio aptiſsimè Spiritus ſancti gratiam, qua inuiſibiliter anima ægrotantis inungitur, repræſentat; formam deinde eſſe illa verba: *Per iſtam vnctionem*, &c. ¶ Vnde dicitur in Canone primo.

Si quis dixerit, extremam vnctionem, non eſſe verè & propriè Sacramentum à Chriſto Domino noſtro inſtitutum, & à Beato Iacobo Apoſtolo promulgatum, ſed ritum tantùm acceptum à Patribus, aut figmentum humanum, anathema ſit.

SVPER CAPVT II.

b ¶ *Promulgatum.* In illo Iacob. 5. num. 14. *Vngentes eum oleo.* & concordat tex. in cap. presbyteros. 95. d. cap. 1. §. 1. ext. eod. Concil. Cabilon. cap. 48. Innoc. I. epiſt. 1. c. 8.

¶ Ea-

¶ Eadem sessione decima quarta. cap. 2. de ext. vnct.

Infirmorum vnctio gratiam confert, peccata remittit, & infirmum alleuiat. Hoc dicit.

CAPVT III.

PRES & effectus huius Sacramenti illis verbis explicatur: *Et oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus, & si in peccatis sit dimittentur ei, res etenim hæc gratia est Spiritus sancti*: cuius vnctio delicta, siquæ sunt adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergit, & ægroti animam alleuiat, & confirmat, magnam in eo diuinæ misericordiæ fiduciam excitando, qua infirmus subleuatus, & morbi incommoda, ac labores leuius fert, & tentationibus dæmonis calcaneo insidiantis facilius resistit, & sanitatem corporis interdum, vbi saluti animæ expedierit, consequitur. ¶ Vnde dicitur in Canone secundo.

Si quis dixerit, sacram infirmorum vnctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleuiare infirmos, sed iam cessasse, quasi olim fuerit gratia curationum, anathema sit.

¶ Eadem sessione decima quarta. cap. 3. de ext. vnct.

Ministri proprij extremæ vnctionis sunt Sacerdotes: illam verò infirmi tantum suscipere debent. Hoc dicit.

CAPVT IIII.

QVod attinet ad præscriptionem eorum, qui & suscipere & ministrare hoc Sacramentum debent, haud obscurè fuit illud etiam in verbis prædictis traditum: nam & ostenditur illic, proprios huius Sacramenti ministros esse Ecclesiæ presbyteros: quo nomine eo loco, non ætate seniores, aut primores in populo intelligendi veniunt, sed aut Episcopi, aut Sacerdotes ab ipsis ritè ordinatis per impositionem manuum presbyterij. Declaratur etiam hanc esse vnctionem infirmis adhibendam: illis verò præsertim, qui tam periculosè decumbunt, vt in exitu vitæ constituti videantur: vnde & Sacramentum exeuntium nuncupatur. ¶ Vnde dicitur in Canone quarto.

Si quis dixerit presbyteros Ecclesiæ, quos Beatus Iacobus adducendos

cendos esse Sacerdotes ab Episcopo ordinatos, sed ætate seniores, in quauis communitate; obidque proprium extremæ vnctionis ministrum non esse solùm Sacerdotem, anathema sit.

¶ Eadem Sessione decima quarta. cap. 3. de extre. vnct.

Extrema vnctio iterari potest. Hoc dicit.

CAPVT V.

SI infirmi post susceptam hanc vnctionem conualuerint, iterum huius Sacramenti subsidio iuuari poterunt, cùm in aliud simile vitæ discrimen inciderint.

¶ Eadem sessione decima quarta. cap. 3. de extre. vnctio.

Episcopus sit eorum, quæ in superioribus Capitulis huius tituli decreta sunt; ex quibus colligitur Sacramentum extremæ vnctionis absque ingenti scelere contemni non posse. Hoc dicit.

CAPVT VI.

NVlla ratione audiendi sunt, qui contra apertam & dilucidam Apostoli Iacobi sententiam docent hanc vnctionem, vel figmentum esse humanum, vel ritum à Patribus acceptum, nec mandatum Dei, nec promissionem gratiæ habentem: & qui illam iam cessasse asserunt, quasi ad gratiam curationum dumtaxat in Primitiua Ecclesia referenda esset: & qui dicunt, ritum, & vsum, quem S.R.E. in huius Sacramenti administratione obseruat, Iacobi Apostoli sententiæ repugnare, atque ideò in alium commutandum esse: & denique, qui hanc extremam vnctionem à fidelibus sine peccato contemni posse affirmant. Hæc enim omnia manifestè pugnant cum perspicuis tanti Apostoli verbis: nec profecto Ecclesia Romana, aliarum omnium mater & magistra, aliud in hac administranda vnctione, quantum ad ea, quæ huiusmodi Sacramenti substantiam perficiunt, obseruat, quàm quod Beatus Iacobus præscripsit. Neque verò tanti Sacramenti contemptus absque ingenti scelere, & ipsius Spiritus sancti iniuria esse potest. ¶ Vnde dicitur in Canone tertio.

Si quis dixerit extremæ vnctionis ritum, & vsum, quem obseruat S.R.E. repugnare sententiæ B. Iacobi Apostoli, ideoq; eum mutandum, possèq; à Christianis absque peccato contèni, anathema sit.

SV-

SVPER CAPVT VI.

¶ *Aliorum omnium mater, & magistra.* Concordat tex. in c. non de cet. 12. dist. cap. 2. in fin. de sum. Trinit. cap. fin. de foro compet. cap. fin. can. 3. sup. de Baptis. cap. & si Missa. sup. de celebr. Missa. cap. 1. inf. de obseruatio. ieiun. Vigilius Papa in epistola ad Eutherum. in fine. Felix. I. in epist. 3.

De Sacramento Ordinis.

TITVLVS DVODECIMVS.

¶ In sessione vigesima prima Conc. Trid. cap. 1:

Ecclesia Catholica nouum, & visibile Sacerdotium à Christo accepit, in quo ipse potestatem tradidit Eucharistiæ consecrandi, necnon & peccata dimittendi, & retinendi. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

Sacrificium & sacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta sunt, vt vtrunque in omni lege extiterit. Cum igitur in nouo Testamento sanctum Eucharistiæ sacrificium visibile ex Domini institutione Catholica Ecclesia acceperit: fateri etiam oportet, in ea nouum esse visibile, & externum Sacerdotium, in quod vetus translatum est. Hoc autem ab eodem Domino Saluatore nostro institutum esse, atque Apostolis eorumque successoribus in Sacerdotio, potestatem traditam consecrandi, offerendi, & ministrandi corpus & sanguinem eius, necnon & peccata dimittendi, & retinendi sacræ literæ ostendunt, & Catholicæ Ecclesiæ traditio semper docuit. ¶ Vnde dicitur in Canone primo.

Si quis dixerit, non esse in nouo Testamento Sacerdotium visibile, & externum: vel non esse potestatem aliquam consecrandi, & offerendi verum corpus, & sanguinem Domini, & peccata remittendi, & retinendi, sed officium tantùm, & nudum ministerium prædicandi Euangelium: vel eos, qui non prædicant, prorsus non esse Sacerdotes, anathema sit.

¶ Eadem seſsione vigeſima tertia. cap. 2.

Præter Sacerdotium iuxta Eccleſiæ ordinatiſſimam diſpoſitionem, plures, & diuerſi ſunt miniſtrorum Ordines, qui Sacerdotio ex officio deſeruiunt. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

CVM diuina res ſit tam ſancti ſacerdotij miniſterium, conſentaneum fuit, quò dignius & maiori cum veneratione exerceri poſſet, vt in Eccleſia ordinatiſsima diſpoſitione, plures & diuerſi eſſent miniſtrorũ ordines, qui ſacerdotio ex officio deſeruirent, & ita diſtributi, vt qui iam clericali tonſura inſigniti eſſent, per minores ad maiores aſcenderent: nam non ſolùm de Sacerdotibus, ſed & Diaconis ſacræ literæ apertam mentionem faciunt: & quæ maximè in illorum ordinatione attendenda ſunt, grauiſsimis verbis docent: & ab ipſo Eccleſiæ initio ſequentium ordinum nomina, [a] atque vnius cuiuſque eorum propria miniſteria, Subdiaconi ſcilicet, Acolyti, Exorciſtæ, Lectoris, & Oſtiarij in vſu fuiſſe cognoſcantur: quamuis non pari gradu: nam ſubdiaconatus ad maiores ordines à Patribus, & ſacris Conciliis refertur, in quibus & de alijs inferioribus frequentiſsimè legimus. ¶ Vnde dicitur in Canone ſecundo.

Si quis dixerit, præter Sacerdotium non eſſe in Eccleſia Catholica alios ordines, & maiores, & minores, per quos velut per gradus quoſdam in Sacerdotium tendatur, anathema ſit.

De Sacramento Ordinis.

SVPER CAPVT II.

[a] ¶ *Sequentium ordinum nomina.* Concordat canon Apoſt. qui refertur in cap. Epiſcopus. 35. diſtinct.

¶ Eadem seſsione vigeſima tertia. cap. 3.

Ordo ſacer gratiam ſuſcipientibus præſtat, eſtque vnum ex ſeptem Sacramentis, verbis, & ſignis exterioribus conſtans. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT III.

CVM Scripturæ teſtimonio, Apoſtolica traditione, & Patrum vnanimi conſenſu perſpicuum ſit, per ſacram ordinationem, quæ verbis & ſignis exterioribus perficitur, gratiam conferri, dubitare nemo debet, ordinem eſſe vere & propriè vnum ex ſeptem ſanctæ Eccleſiæ Sacramentis; inquit enim Apoſtolus: *Admoneo te, vt reſuſcites gratiam Dei, quæ eſt in te per impoſitionem manuum mearum: non enim dedit nobis Deus ſpiritum timoris, ſed virtutis, & dilectionis, & ſobrietatis.* ¶ Vnde dicitur in Canone tertio.

Si quis dixerit, ordinem, ſiue ſacram ordinationem non eſſe verè & propriè Sacramentum à Chriſto Domino inſtitutum, vel eſſe figmentum quoddam humanum, excogitatum à viris rerum Eccleſiaſticarum imperitis: aut eſſe tantùm ritum quendam eligendi miniſtros verbi Dei, & Sacramentorum: anathema ſit. ¶ Item in Canone quarto.

Si quis dixerit, per ſacram ordinationem, non dari Spiritum ſanctum: ac proinde, fruſtrà Epiſcopos dicere: *Accipite Spiritum ſanctum*, anathema ſit. ¶ Item in Canone quinto.

Si quis dixerit, ſacram vnctionem, qua Eccleſia in ſancta ordinatione vtitur, non tantùm non requiri, ſed contemnendam, & perniciоſam eſſe: ſimiliter & alias ordinis cæremonias: anathema ſit.

¶ Eadem ſeſſione vigeſima tertia. c. 4.

Per ſacrum ordinem imprimitur character: vnde ſimul ritè ordinatus, laicus fieri non poteſt. Hoc dicit.

CAPVT IIII.

QVoniam in Sacramento Ordinis, ſicut & in baptiſmo, & confirmatione character imprimitur, qui nec deleri, neque auferri poteſt: meritò ſancta Synodus damnat eorum ſententiam, qui aſſerunt noui Teſtamenti Sacerdotes temporariam tantùmmodò poteſtatem habere; ac ſemel rite ordinatos, iterum laicos effici poſſe, ſi verbi Dei miniſterium non exerceant. ¶ Vnde dicitur in Canone quarto.

Si quis dixerit, per ſacram ordinationem, non imprimi chara-

cterem; vel eum, qui Sacerdos semel fuit, laicum rursus fieri posse, anathema sit.

¶ Eadem sessione vigesimatertia. cap. 4.

Ecclesiastica Hierarchia constat ex Episcopis, presbyteris, & ministris, quorum omnium Episcopi superiores sunt, & ampliori gaudent potestate. Hoc dicit.

CAPVT V.

SI quis omnes Christianos promiscuè noui Testamẽti Sacerdotes esse, aut omnes pari inter se potestate spirituali præditos affirmet; nihil aliud facere videtur, quã Ecclesiasticam Hierarchiam, quæ est, vt castrorum acies ordinata confundere, perinde ac si contra B. Pauli doctrinam omnes Apostoli, omnes Prophetæ, omnes Euangelistæ, omnes sint Doctores. Proinde sacrosancta Synodus declarat, præter cæteros Ecclesiasticos gradus Episcopos, qui in Apostolorum loco successerunt, ad hunc Hierarchicum ordinem præcipuè pertinere: & positos sicut idem Apostolus ait à Spiritu sancto regere Ecclesiam Dei, eosq; presbyteris superiores esse, ac Sacramentum confirmationis conferre, ministros Ecclesiæ ordinare, atque alia pleraque peragere ipsos posse; quarum functionum potestatem, reliqui inferioris ordinis nullam habent. ¶ Vnde dicitur in Canone sexto.

Si quis dixerit, in Ecclesia Catholica, non esse Hierarchiam diuina ordinatione institutam, quæ constat ex Episcopis, presbyteris, & ministris, anathema sit. ¶ Item in Canone septimo.

Si quis dixerit, Episcopos non esse presbyteris inferiores, vel non habere potestatem confirmandi & ordinandi, vel eam, quam habent illis esse cum presbyteris communem: anathema sit.

¶ Eadem sessione vigesima tertia. cap. 4.

In collatione ordinum Ecclesiasticorum, non exigitur consensus, seu autoritas cuiusuis potestatis secularis; nec legitimus Ecclesiasticæ minister est, qui ab Ecclesiastica potestate, non fuerit ritè ordinatus. H. d.

CAPVT VI.

DOcet sancta Synodus, in ordinatione Episcoporum, Sacerdotum, & cæterorum ordinum, nec populi, nec cuiusuis secularis potestatis, & Magistratus consensum, siue vocationem,

nem, siue autoritatem ita requiri, vt sine ea irrita sit ordinatio, quin potius decernit, eos, qui tantùmmodò à populo, aut seculari potestate à Magistratu vocati, & instituti, ad hæc ministeria exercenda, ascendunt: & qui ea propria temeritate sibi sumunt, omnes non Ecclesiæ ministros, sed fures, & latrones, per ostium non ingressos, habendos esse. ¶ Vnde dicitur in Canone septimo.

Si quis dixerit, ordines ab Episcopo collatos, sine populi, vel potestatis secularis consensu, aut vocatione irritos esse: aut eos, qui nec ab Ecclesia statica, & canonica potestate ritè ordinati, nec missi sunt, sed aliunde veniunt, legitimos esse verbi & Sacramentorum ministros, anathema sit. ¶ Item in Canone octauo.

Si quis dixerit, Episcopos, qui autoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos, ac veros Episcopos, sed figmentum humanum, anathema sit.

¶ Eadem sessione vigesima tertia. cap. 17. de reform.

Ministeria ordinum à Diaconatu ad ostiariatum, in vsum reuocari oportet, & nonnisi per constitutos in dictis ordinibus exercentur. H. d.

CAPVT VII.

VT sanctorum ordinum à diaconatu ad ostiariatum sanctiones ab Apostolorum temporibus in Ecclesia laudabiliter receptæ, & pluribus in locis aliquandiù intermissæ, in vsum iuxta sacros Canones reuocentur, *b* nec ab hæreticis, tanquam otiosæ traducantur: illius pristini moris restituendi desiderio flagrans sancta Synodus decernit, vt in posterum huiusmodi ministeria non nisi per constitutos in dictis ordinibus *c* exerceantur: *d* omnesque & singulos Prælatos Ecclesiarum in Domino hortatur, & illis præcipit, vt quantũ fieri commodè poterit, in Ecclesijs Cathedralibus, Collegiatis, & Parochialibus *e* suæ diœcesis, si populus frequens, & Ecclesiæ prouentus id ferre queant, huiusmodi functiones curent restituendas; & ex aliqua parte reddituum aliquorum simplicium beneficiorum, vel fabricæ Ecclesiæ, si prouentus suppetant, aut vtriusque illorum eas functiones exercentibus stipendia assignent: quibus, si negligentes fuerint, Ordinarij iudicio, aut ex parte mulctari, aut in totum priuari possint.

S.V.

SVPER CAPVT VII.

b ¶ *Iuxta sacros Canones renouentur.* Concordat tex. in cap. 1. 25. dist. cap. Acolytus. cap. Exorcista. cap. Lector. cap. Ostiarius. cap. Psalmista. 23. distinctio. cap. minores. inf. de tempor. ordin. Innocen. in epist. 4. cap 5.

c ¶ *Nisi per constitutos in dictis ordinibus.* Declar. Card. Munus Acolyti aut Thuribularij, & his similia, non possunt exerceri, nisi per cõstitutos in illis ordinibus: quod est notandum, cum hoc vt plurimum & passim non seruetur. cap. 3. dist. 92.

d ¶ *Exerceantur.* Declar. Cardin. Etiam si essent Fratres laici, qui talibus ordinibus non essent insigniti.

e ¶ *Et parochialibus.* Hoc habet locum in Prioratibus, qui curam animarum exercent.

De temporibus ordinationum, & qualitate ordinandorum.

TITVLVS DECIMVS TERTIVS.

¶ In sessione vigesima prima Concil. Trident. cap. 2. de ref.

Is solùm secularis ordinari debet, qui Ecclesiasticum obtinet beneficium, quod sibi ad victum honestè sufficiat. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

CVM non deceat eos, qui diuino ministerio ascripti sunt cum ordinis de decore mendicare, *a* aut sordidum aliquem quæstum exercere, compertumque sit, complures, pleriſque in locis ad sacros ordines nullo ferè delectu admitti, qui varijs artibus, ac fallacijs confingunt, se beneficium Ecclesiasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere: statuit sancta Synodus, ne quis deinceps Clericus secularis, *b* quamuis aliàs sit idoneus, moribus, scientia, & ætate, ad sacros ordines promoueatur, nisi prius legitimè constet, *c* eum beneficium Ecclesiasticum,

sticum, d quod sibi ad victum honestè sufficiat, pacificè possidere. Id verò beneficium *e* resignare non possit, *f* nisi facta mentione, quòd ad illius beneficij titulum sit promotus: neque ea resignatio admittatur, *g* nisi constito, quòd aliunde viuere commodè possit: & aliter facta resignatio nulla sit. *h*

De temporibus ordin.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Cum ordinis dedecore mendicare.* Concordat tex. in cap. Diaconi sunt. circa med. 93. dist.

b ¶ *Nullus deinceps clericus secularis.* Declar. Cardin. Nullus clericus secularis, aut regularis non professus, debet ad sacros ordines promoueri sine sufficienti titulo, ex Bulla Pij V. edita anno 5. Idibus octobris.

c ¶ *Nisi prius legitimè constet.* Declar. Card. Ob penuriam Sacerdotum potest aliquis ordinari sine beneficio, vel patrimonio, dummodò quis spondeat se necessaria ordinando subministraturum.

d ¶ *Eum beneficium Ecclesiasticum.* Declar. Cardin. Ad titulum seminarij nullus ad sacros ordines promouendus, ad aliquod autem beneficium seminario vnitum ordinari potest. ¶ Non possunt pauperes clerici in seminario degentes per Episcopum ad titulum seminarij promoueri & ordinari. ¶ Cooptati in Collegium seminarij non possunt ordinari ad titulum seminarij, nisi ob causam inseruiendi beneficio quod forsan esset seminario vnitum. ¶ Poterit tamen ordinari sub certa assignatione fructuum à seminario facta, causa inseruiendi beneficio vnito seminario, & ibi inseruiat, donec aliàs ei prouisum fuerit de congrua sustentatione.

e ¶ *Id verò beneficium.* Declar. Cardin. Fuit dubitatum, an pro forma traditum esset, vt resignans teneretur facere mentionem se ad titulum illius fuisse promotum, adeò, quòd per æquipollens adimpleri non possit, & fuit resolutum die 12. Maij. 1588. pro forma traditum esse à Concilio, stante clausula annullatiua, & quòd Concilium negatiuè loquatur Ias. in l. si quid nominatim. ff. de lib. & posth. Felin. in cap. cum dilectus ext. de rescript. quo stante, per æquipollens non potest adimpleri. ¶ Beneficium semel à se alienans, quia illud resignauit in manibus Ordinarij, illud idem amplius recuperare non potest, præsertim si resignatio facta est per Bullam Pij Quinti. 6. idus

Augusti. 1565. quæ huiusmodi resignationes beneficiorũ fieri prohibuit in manibus Ordinariorum, & si facta essent, statuit beneficia ipsa verè vacare, & à Sede Apostolica, vel à superioribus Ordinariorũ posse conferri, neque verè ab ipso Ordinario eadem resignatio fuerat admittenda, si resignans, cum presbyteratus ordini etiam adscriptus, nihil aliud habeat, quo vitam suam commodè sustentare possit, cũ S.D.N. altera Bulla edita kal. Aprilis 1568. huiusmodi resignationes prohibuerit admitti, & quia Ordinarius, huic interdicto non paruit, sua Sanctitas hac in re voluit resignantem ab eo Ordinario alendum esse, aut alia ratione illius commodis prouidendum, eique ipsum beneficium resignatum omnino adimendum, & in eo constituendum eum, qui fuerat à principio præsentatus.

f ¶ *Resignari non possit.* Declar. Card. Qui beneficium ad quod fuit ordinatus, resignare curauerit, per Pœnitentiarium est absoluendus, ne resignet. ℭ Cum habens parochiam curasset, non reuocare procuratorem, quem fecerat ad resignandum, petijt, vt absolueretur à iuramento, quo loco visum est procuratorem posse reuocare.

g ¶ *Nec ea resignatio admittatur.* Declar. Card. Et pœnam admittentibus imponit Pius Quintus in Bulla sub dato Kal. 1568. incipiente: *Quanta Ecclesia Dei.*

h ¶ *Et taliter facta resignatio nulla sit.* Decis. Cardin. 57. Congregatio Concilij censuit, tutum etiam in conscientia eum, qui beneficium, ad cuius titulum erat promotus, resignauit, & aliud ex causa permutationis obtinuit, tacendo in resignatione, quod erat promotus ad titulum primi beneficij, dummodò secundum beneficium sit æquiualens primo. ¶ Item declar. Cardin. Si Ordinarius non habens facultatem admittendi resignationem, in certis casibus à Pio Quinto sublatam hanc resignationem admiserit, beneficium ad quod quis erat ordinatus, vacat Sedi Apostolicæ, & Ordinarius illi de proprio prouidere tenetur. ¶ Ordinarius, qui admisit resignationem factam, ab aliquo presbytero, qui nihil aliud præter id beneficium habebat, vnde commode se sustentare posset, tenetur eum alere, nec potest illud beneficium resignatum restituere, sed in eo institui debet ille, qui præsentatus fuerat à patrono. ¶ Præsuppositis supplicatione resignationis parochialis, de qua agitur in fauorem D. Ioann. de Miron, cũ reseruatione pensionis centũ & octoaginta ducatorũ, per D. Gasparem soluendorum, & quod in eadem supplicatione D. Gaspar narrauerat, quod per quinquennium dictam parochialem possederat, an

in casu de quo agitur, intret Concilium Tridentinum hoc cap. Congregatio Concilij censuit, intrare.

¶ Eadem sessione vigesima prima. cap. 2. de reform.

Nullus ad titulum patrimonij, vel pensionis, nisi pro necessitate, vel commoditate Ecclesiæ, & seruatis quibusdam conditionibus promoueri debet. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

PAtrimonium, *i* vel pensionē obtinentes *k* ordinari posthac non possint, nisi illi, quos Episcopus iudicauerit assumendos pro necessitate, *l* vel commoditate Ecclesiarū suarum: *m* eo quoque prius perspecto, patrimoniū illud, vel pensionem verè ab eis obtineri, taliaq; esse, quæ eis ad vitam sustentandam satis sint: atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extingui, vel remitti nullatenus possint, donec beneficium ecclesiasticum sufficiens sint adepti, vel aliunde habeant vnde viuere possint, antiquorum Canonum pœnas *n* super his innouando. *o*

SVPER CAPVT II.

i ¶ *Patrimonium.* Decl. Card. Quātitas patrimonij, ad quod quis promoueri possit, non taxatur, sed remittitur ad terminos Concilij. ¶ Si quis ante Concilium est promotus, qui iam erat Subdiaconus ordinatus absque titulo beneficij, poterit is postea absque titulo promoueri, dummodò saltem ad titulum patrimonij promoueatur. ¶ Vide Bullā Pij V. Rom. Pont. sacrorū, anno 1568. vbi spectat hoc ad clericos regulares non professos. ¶ Item decis. Card. 172. Congregatio Concilij censuit, non expedire, vt ad titulum patrimonij quis ad sacros ordines promoueatur, nisi certi redditus ad honestam promouendi sustentationem sufficientes super certis redditibus fuerint in forma legitima, & valida assignati.

k ¶ *Vel pensionem obtinentes.* Decl. Card. Ad titulum donationis alicuius potest etiam quis ordinari, si ita Episcopus iudicauerit, esse assumendum pro necessitate, aut vtilitate Ecclesiarum, & sic donatio est realiter vera, & non ficta, quæ deinceps alienari non poterit, absque Episcopi licentia, & donec ordinatus beneficium sufficiens adeptus fuerit, vel aliunde habeat, vnde viuere possit.

Cùm non ſufficientis patrimonij, vel beneficij, ante dictæ conſtitutionis publicationem, fuerant ad ſacros, non tamen presbyteratus ordines promoti, Concilium iam de promotis ad titulum non ſufficientis patrimonij, vel beneficij, reſpondit non promouendos ad ordines ſuperiores, niſi conſequuti fuerint, vnde congruè ſuſtentari poſsint.

l ¶ *Pro neceſsitate.* Deciſ. Cardin. 215. Congregatio Concilij cenſuit, poſſe Epiſcopum in ſumma clericorum penuria ob neceſsitatem Eccleſiæ ordinare ad ſubdiaconatum ſuos clericos, cum aſsignatione perpetua fructuum aliquorum bonorum, quorum fructus ſufficiant ad eorum ſuſtentationem. ¶ Item deciſ. Card. 233. Congregatio Cõcilij cenſuit, poſſe aliquem ad ſacros ordines promoueri ad titulum bonorum immobilium, & annuorum reddituum, qui ei donentur; ſi tamen Epiſcopus iudicauerit, eum aſſumendum, pro neceſsitate ſuarum Eccleſiarum, donationeſque huiuſmodi benè, & abſque vlla fraude in forma valida fiant, ac bona, & redditus donati huiuſmodi promouendo ſufficiant ad vitam honeſtè ſuſtentandam: & nullo modo poſsint alienari abſque licentia Epiſcopi, donec ille beneficium ſufficiens adipiſcatur, vel aliunde habeat, vnde commodè viuere poſsit. Itē decl. Car. Ad titulum patrimonij poſſunt etiam ordinari familiares triennales Epiſcoporum, iuxta formam cap. 9. ſeſ. 23. Sed tamen debent adſcribi Eccleſijs, pro quarum neceſsitate ſunt ordinati, iuxta formam cap. 16. ſeſs. 23. ¶ Poteſt aliquis ad ſacros ordines promoueri ad titulum bonorum, quæ ei donantur, ſi tamen Epiſcopus iudicauerit eſſe aſſumendum pro neceſsitate, vel commoditate Eccleſiarum, donationeſque huiuſmodi verè & abſque vlla fraude in forma valida fiant, de tot bonis, quæ promouendo ſufficiant, ad vitam honeſtè ſuſtentandam, quæque deinceps nullo modo alienari poſsint, donec ille beneficium ſufficiens adipiſcatur, vel aliunde habeat, vnde viuere poſsit.

m ¶ *Vel commoditate Eccleſiarum ſuarum.* Declar. Card. An per Bullam Sixti V. contra malè promotos, intelligatur derogatum conſuetudini quorundam locorum, vbi propter penuriam Sacerdotum, ad ſacros ordines promoueri ſolent, qui ſuper alienis bonis aſſecurationem habent victus, & aliarum rerum neceſſariarum, cum cautione, ſine alio titulo beneficij, vel patrimonij, & an in locis inopia laborantibus, ſufficiens patrimonium dici poſsit, quod habet annuum reditum, ducat. 25. ¶ Quoad primum ſua Sanctitas conſultus non probat

talem.

talem consuetudinem, sed vult patrimonium, ad cuius titulum ordinandus promoueri debet, esse rem certam fructiferam, de qua ipse disponere possit, ac propterea omninò prohibet talis consuetudinis obseruantiam. Quoad secundum verò, Ordinarij arbitrio relinquit hoc iudicium, an tale patrimonium sufficiat, propter diuersitatem locorum, cum in vno sufficiat, quod alibi non erit sufficiens: dummodò animaduertatur, bona esse ipsius ordinandi propria, ac ab omni contractuum simulatione, & cæteris, quæ ab amicis, & coniunctis fieri solent in huiusmodi casibus, penitùs libera, & aliena. Quoad Iesuitas, cũ post sacerdotium exire non possint, nisi à superioribus eijciantur, prouideatur illis de redditu, saltem quadraginta aureorum annuorum, ex bonis Religionis. Quoad alios, qui arbitrio suo exire, quando volunt, possunt, ne detur illis occasio exeundi, vt fruatur illo redditu, vocentur prius, & intelligatur, qua alia via prospici possit, deinde maturè deliberandum. ¶ An clericus alioquin idoneus habens beneficium sufficiens de per se, sed iuncto patrimonio habeat, quod sufficiat ad honestã vitæ sustentationem, possit promoueri? Censuit Congregatio posse per Episcopũm, iuxta formam dicti Concilij præsenti cap. non obstante dicta Bulla Pij Quinti. ¶ Quid si cum beneficio, aut patrimonio insufficienti iungantur pitantiæ, & eleemosynæ? Congregatio respondit, non posse. ¶ An possit promoueri, etiam si nihil prædictorum, vel minus sufficienter haberet, si Episcopus obliget se suppleturum quod ad alimenta sufficiat, quousque habeat, vnde se sustentare possit, etiam si Episcopus obliget, se suppleturum alimenta? Congregatio censuit, item non posse. ¶ Quid si tantùm habeat, quod ex industria, vel honesto labore lucratur, putà, quod sit Musicus, Magister Grammaticæ, Pictor, vel alterius licitæ professionis, idque sit sufficiens ad sustentationem vitæ, an possit promoueri? De industria, vel honesto labore item censuit, non posse.

n. ¶ *Antiquorum Canonum pœnas.* Declar. Card. Concilium renouauit tantùm pœnas. cap. cum secundum, extra, de præben. in hoc ca. 5. Ordinatus contra formam huius decreti sine beneficio, aut patrimonio, non est per hoc suspensus, nec aliquam pœnam incurrit, sed cogendus est Ordinarius ei prouidere, iuxta cap. cum secundum, extrà. de præbend. & hic solus canon, non alij, à Concilio renouatus est. Clerici tamen Regulares, qui ante professionem factam ad sacros ordines promouentur, ipso facto suspensi sunt, & ita ordinum suscepto-rum actus exercendo fiunt irregulares. Ita Pius Quintus in extrauag.

quæ incipit Roma. Pont. sacrorum, publicata idib. Octobris. 1568.
¶ Ab hac Pij Quinti constitutione Gregorius XIII. eximit clericos Societatis IESV, ac potiùs declarauit illa constitutione Pij Quinti cos non comprehendi.
o ¶ *Super his innouando.* Concordat tex. in c. neminem. cum seq. 70. dist. c. cum secundum, de præb. c. fi Episcopus. de præb. in 6. c. fina. de rescrip. in 6. Alexand. PP. in Conc. Lateran. par. 1. c. 5.

¶ Item sessione vigesima tertia. cap. 4. de reform.

Prima tonsura initiandus qualis esse debeat. Hoc dicit.

CAPVT III.

PRima tonsura non initientur, *p* qui Sacramentum confirmationis non susceperint, & fidei rudimenta edocti non fuerint, quique legere, & scribere nesciant, *q* & de quibus probabilis coniectura non sit, eos non secularis iudicij fugiendi fraude, sed vt Deo fidelem cultum præstent, hoc vitæ genus elegisse.

SVPER CAPVT III.

p ¶ *Prima tonsura.* Decis. Cardin. 26. Congregatio Concilij respondit, nullam esse à Tridentino Concilio præstitutam ætatem tonsuræ, & quatuor minoribus ordinibus, sed eam attendendam, quæ à sacris Canonibus præscribitur.
q ¶ *Quique legere, & scribere nesciant.* Cõcordat tex. in c. fi. eo. ti. li. 6.

¶ Eadem sessione vigesima tertia. cap. 7. de refor.

Ad sacrum ministerium promouendi ab Episcopo euocari, ac diligenter examinari debent. Hoc dicit.

CAPVT IIII.

SAcrosancta Synodus, antiquorum Canonum *r* vestigijs inhærendo, decernit, vt quando Episcopus ordinationem facere disposuerit, omnes, qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem, vel quando Episcopo videbitur, ad ciuitatem euocentur. Episcopus autem Sacerdotibus, & alijs prudẽtibus viris peritis diuinæ legis, ac in ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, sibi as-

b aſcitis, ordinandorum genus, *ſ* perſonam, ætatem, inſtitutionem, mores, doctrinam, & fidem diligenter inueſtiget, & examinet. *t*

SVPER CAPVT IIII.

r ¶ *Antiquorum Canonum.* Concordat tex. in c. quando 24. d.

ſ ¶ *Ordinandorum genus.* Declar. Card. Non excluditur filius Neophitæ. ¶ Item decis. Card. 8. Congregatio Concilij cenſuit, quamuis ordinandorum genus, ætatem, & conditionem diligenter inquirere debeant iuxta c. 7. ſeſ. 13. non tamen eos excludere oportet, ab ordinatione, niſi aliud Canonicum obſtet impedimentum, qui à Iudæis originem trahunt, vel quorum maiores etſi hæretici fuerint, emendatos tamen eſſe conſtet, & reincorporatos Eccleſiæ vnitati, & pro culpa huiuſmodi ad mandatum Eccleſiæ pœnitentiam recepiſſe, quam vel perfecerunt, vel perfectioni eius inſiſtunt, aut paratos fuiſſe ad recipiendum eandem iuxta conſtitutionem Bonifacij VIII. quæ incipit: *Statutum.* Id tamen intelligendum eſſe, niſi oppoſitum aliquo priuilegio Apoſtolico, aut confirmatione caueretur.

t ¶ *Inueſtiget & examinet.* Declar. Card. Qui Subdiaconi, vel Diaconi, vel Presbyteri ſunt, petuntque admitti ad Cathedralis Eccleſiæ canonicatus, ipſis in forma dignum à Sede Apoſtolica collatos, vt eum ordinem habeant, quem dicti canonicatus requirunt, non opus eſſe, quod examinetur cauſa explorandi eorum literaturam, illi verò, qui ſacros ordines nondum ſuſceperunt, examinandi ſunt, an illam doctrinam habeant, quæ ex præſcripto Concilij Tridentini, neceſſaria eſt illi ordini ſacro, qui canonicatui, quem conſequi volunt, erit annexus. ¶ Quæſitum fuit, quid reſpondendum de ordinatis ante legitimam ætatem ab Epiſcopo, qui ante ordinationem in Eccleſia publico edicto proteſtatus fuerat, quod non intendebat ordinare, niſi eos, qui legitimam ætatem haberent, præſuppoſita atteſtatione eiuſdem Eccleſiæ Decani, aſſerentis audiuiſſe ab ipſo Epiſcopo, quod diceret, huiuſmodi proteſtationem fieri ad terrorem: cæterum ſe habere intentionem ordinis ſimpliciter conferendi? Et quidem videtur, eos eſſe ordinatos, ſed ab exercitio ordinum eſſe ſuſpenſos vſque ad debitum tempus. Sed quia in contrarium inclinabat maior pars, dicendo, quod non ſufficit vnus teſtis, idcirco terminatum eſt ex vno ore ab illuſtriſſimis, vt res ad Papam deferatur.

¶ Et

¶ Eadem seſsione vigeſima tertia. cap. 8. de reformat.

Ordines, ſtatutis à iure temporibus, & in digniori Eccleſia loci, & publicè celebrentur. Hoc dicit.

CAPVT V.

ORdinationes ſacrorum ordinum, *u* ſtatutis à iure temporibus, *x* ac in Cathedrali Eccleſia, vocatis præſentibus ad id Eccleſiæ Canonicis, publicè celebrentur, ſi autem in alio diœceſis loco, præſente clero loci, dignior, quantum fieri poterit, Eccleſia ſemper adeatur.

SVPER CAPVT V.

u ¶ *Ordinationes ſacrorum ordinum.* Concordat Gelaſ. I. in epiſ. 1. canone 13. cap. vlt. 75. diſt. c. 1. cum ſeq. ext. eod. tit.

x ¶ *Statutis à iure temporibus.* Declar. Cardin. Caput hoc locum habet, tam in maioribus, quàm in minoribus ordinibus, & in vtroque caſu opus eſt beneficij collatione. ¶ Priuilegium ſuſcipiendi ordines extra tempora per hoc decretum non eſt ſublatum.

¶ Eadem seſsione vigeſima tertia. cap. 5. de ref.

CAPVT VI.

AD minores ordines promouendi bonum à parocho, & magiſtro ſcholæ, in qua educantur, teſtimonium habeant.

¶ Eadem seſsione vigeſima tertia. c. 11. de reform.

Quid obſeruandum ſit in minoribus ordinibus conferendis, & etiam poſtquam collatæ fuerint. Hoc dicit.

CAPVT VII.

MInores ordines his, qui ſaltem Latinam linguam intelligant, *a* per temporum interſtitia, *b* niſi aliud Epiſcopo expedire magis videretur, conferantur, vt eo accuratiùs, quantum ſit huius diſciplinæ pondus, poſsint edoceri, ac in vno quoque munere, iuxta præſcriptum Epiſcopi ſe exercçant,

teant, & idque in ea, cui adscripti erunt, Ecclesia, nisi forte ex causa studiorum absint, atque ita de gradu in gradum ascendant, vt in eis cũ ætate vitæ meritum, doctrina maior accrescat: quod & bonorum morum exemplum, & assiduum in Ecclesia ministerium, atque maior erga presbyteros, & superiores ordines reuerentia, & crebrior, quam antea, corporis Christi communio maximè comprobabunt. Cumque hinc ad altiores gradus, & sacratissima mysteria sit ingressus, nemo ijs, initietur, quem non scientiæ spes maioribus ordinibus dignum ostendant.

SVPER CAPVT VII.

a ¶ *Latinam linguam intelligant.* Decis. Card. 17. Congregatio Concilij censuit, homines Religionis Illiricæ, quamuis Latini idiomatis rudes, si tamen linguam Illiricam intelligant, posse ad ordines promoueri, nisi canonicum obsistat impedimentum, non obstante c. 11. sess. 23. & constitutione sanctæ mem. Sixti Quinti.

b ¶ *Per temporum interstitia.* Decis. Card. 185. Congregatio Concilij censuit, Episcopum ita demum interstitia minorum ordinum posse remittere, si ei magis expedire visum fuerit, cæterum vbicunque sanctius esse putauerit illa remittere, quatuor minores, non aliter potest eadem die vni conferre, quod si ita in loco hodie consueuerit.

c ¶ *Se exerceant.* Concordat cap. fi. sup. de Sacram. Ordinis. cum ibidem allegatis. Concil. I. Brachar. cap. 38. Concil. I. Nicæ. cap. 2. Sardi. capite 13.

¶ Eadem sessione vigesima tertia. cap. 5. de reform.

Ad maiores ordines promouendi debent in Ecclesia iussu Episcopi denuntiari: cuius inquisitionis Episcopus per literas testimoniales certior fiet. Hoc dicit.

CAPVT VIII.

HI, qui ad singulos maiores ordines erunt assumendi, per mensem ante ordinationem Episcopum adeant, qui parocho, aut alteri, cui magis expedire videbitur, committat vt nominibus, ac desiderio eorum, qui volent promoueri, publicè in Ecclesia propositis, *d* de ipsorum ordinandorũ natalibus, ætate, moribus, & vita à fide dignis diligenter inquirat: & literas te-

ſtimoniales e ipſam inquiſitionem factam continentes, f ad ipſum Epiſcopum quàm primùm tranſmittat.

SVPER CAPVT VIII.

d ¶ *Publicè in Eccleſia propoſitis.* Declar. Card. An regulares promouendi ad ordines inter alia teneantur etiam nomen, & deſiderium eorum in Eccleſia publicè proponi facere, & teſtimonium deferre, ad præſcriptum huius cap. Congregatio cenſuit, non teneri, ſed ſufficere teſtimonium à ſuis ſuperioribus allatum. ¶ An Epiſcopus ſine atteſtationibus, & inquiſitione, quæ in hoc decreto iniungitur, aliquem promouere poſsit, ſi ipſum omnes qualitates requiſitas habere ſciuerit? Congregatio reſpondit, poſſe, ſed non licere. ¶ Similiter ab inferioribus poſſe concedi literas teſtimoniales Epiſcopis illas requirentibus, quando ſcilicèt Epiſcopus tanquam vicinior, vel diœceſanos ordinat ſubdiœceſanos inferioris, qui etiam eſſent nullius diœceſis.

e ¶ *Et literas teſtimoniales.* Decl. Card. An ex Bulla Sixti V. contra malè promotos Epiſcopus ordinans circa clericos diœceſis ordinandos, teſtimoniales literas à ſuis Ordinarijs habentes, de requiſitis ad ordinationem alia diligentia vti teneatur, quam ipſos examinandi quoad ſufficientiam? S. D. N. de ſententia Congregationis reſpondit, ſanctitatis ſuæ mentẽ eſſe, Ordinarium cum ſuis ſubditis dimiſſorias petentibus teneri adhibere diligentiam ſuper omnibus requiſitis circa ordinandum iuxta Concilium Tridentinum, & ſacros Canones, & ſi ea ipſos habere conſtiterit, & in ijſdem dimiſſorijs in ſcientia ſua de eiſdem fidem facere, & tunc cùm talibus dimiſſorias habentibus non opus eſſe Epiſcopum ordinantem facere diligentiam ſuper dictis requiſitis in examine ſuper idoneitate, & literatura.

f ¶ *Factam continentes,* Concordat concil. III. Carthag. cap. 22. & Cõcil. IIII. Carthag. cap. 22.

¶ Eadem ſeſſione vigeſima tertia. c. 11. de reform.

CAPVT IX.

N minoribus ordinibus conſtituti non niſi poſt annum à ſuſceptione poſtremi gradus minorum ordinum ad ſacros ordines promoueantur, niſi neceſsitas, g aut Eccleſiæ vtilitas, iudicio Epiſcopi h aliud expoſcat.

SV-

SVPER CAPVT IX.

g ¶ *Nisi necessitas.* Declar. Card. Vel quia prouisus de beneficio curato, quia tenetur se promoueri facere ad sacerdotium intra annum, & quando promoueatur, non est necesse, vt sit in aliquo ordine.

b ¶ *Iudicio Episcopi.* Declar. Card. Non est Episcopi, ad quem dimissus est ordinandus, hoc iudicium facere.

¶ Eadem sessione vigesima tertia. cap. 12. de ref.

De ætate promouendi ad vnumquemque sacrum ordinem. Hoc dicit.

CAPVT X.

NVllus in posterum ad subdiaconatus ordinem ante vigesimum secundum, ad diaconatus ante vigesimum tertium, ad presbyteratus ante vigesimum quintum *i* ætatis suæ annum promoueatur. Sciant tamen Episcopi, non singulis in ea ætate constitutos, debere ad hos ordines assumi, sed dignos dumtaxat, & quorum probata vita senectus sit.

SVPER CAPVT X.

i ¶ *Ante vigesimum quintum.* Decis. Card. 119. Congregatio Concilij censuit, sufficere annum vigesimum quintum fuisse cœptum, vt quis ad presbyteratus ordinem, cæteris requisitis concurrentibus, promoueri possit.

¶ Eadem sessione vigesima tertia. cap. 12. de refor.

CAPVT XI.

PRegulares, *k* nec in minori ætate *l* quàm seculares, nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur, priuilegijs quibuscunque, quoad hoc penitus exclusis.

SVPER CAPVT XI.

k ¶ *Regulares.* Declar. Card. Tex. in c. cum nullus. §. religiosi. de tẽp. ord. & ibi Gemin. n. 3. & aliàs Congregatio hoc censuit. ¶ Itẽ decis. Card. 240. Congregatio Concilij censuit, Regulares superiores posse suo subdito itidem regulari, qui præditus qualitatibus requisitis ordines suscipere voluerit, literas dimissorias concedere, ad Episcopum

tamen diœcesanum, nempè illius Monasterij, in cuius familiam ab ijs, ad quos pertinet is regularis, positum fuerit, & si diœcesanus abfuerit, vel non esset habiturus ordinationes, vel Episcopalis Sedes vacaret, ad quemcunque alium Episcopum, dum tamen ab eo Episcopo, qui ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam, & dum ipsi regulares non distulerint de industria concessionem dimissoriarum in id tempus, quo Episcopus diœcesanus, vel abfuturus, vel nullas habiturus esset ordinationes. Verùm cum à superioribus Regularibus Episcopo diœcesano absente, vel ordinationes non habente, literæ dimissoriæ dabuntur, in eis vtique huiusmodi causam absentia diœcesani, vel ordinationum, ab eo non habendarum, exprimendum esse. *l.* ¶ *Nec in minori ætate.* Declar. Card. Circa ætatem Episcopus non potest dispensare, glos. in clem. generalem. Sylvest. versi. ætas. nu. 2. Et ordinatus ante ætatem, etiam si ministrauerit, non est tamen irregularis, licèt peccet, Sylvest. vers. irregularis, n. 14. art. 27. propè finē, & talis promotus, non est ipso iure suspensus, Sylvest. num. 16. paulò post hoc non asseritur ex Congregationis sententia.

¶ Eadem sessione vigesima tertia. cap. 13. de reform.

Quales esse debeant promouendi in subdiaconos, & diaconos. H. d.

CAPVT XII.

VBdiaconi, & diaconi ordinentur, habentes bonum testimonium, & in minoribus ordinibus iam probati, ac literis & ijs, quæ ad ordinem exercendum pertinent, instructi. Qui sperant, Deo autore, se continere posse, Ecclesijs, quibus ascribentur, inseruient, sciantque maximè decere, si saltim diebus Dominicis, *m* & solemnibus cum altari ministrauerint, sacram communionem perceperint.

SVPER CAPVT XII.

m ¶ *Si saltem diebus Dominicis.* Declar. Card. Si isti diaconi, & subdiaconi in Missa solemni ministrantes essent Sacerdotes, melius est, vt ante, vel post Missam maiorem celebrent, quàm Eucharistiam solam recipiant, de manu Sacerdotis, cui ipsi administrauerint.

¶ Eadem Sessione vigesima tertia. c. 13. de reformat.

Non nisi post annum à susceptione subdiaconatus, licèt ad diaconatum ascendere; neque duo sacri ordines eodē die cuiquam concedantur. H. d.

CAP.

CAPVT XIII.

PRomoti ad ſacrum ſubdiaconatus ordinem, ſi per annum ſaltem *n* in eo non ſint verſati, ad altiorem gradum, *o* niſi aliud Epiſcopo videatur, aſcendere non permittantur. Duo ſacri ordines, *p* non eodem die, etiam regularibus conferantur, priuilegijs, ac indultis quibuſuis conceſsis non obſtantibus quibuſcunque.

SVPER CAPVT XIII.

n ¶ *Si per annum ſaltem.* Deciſ. Card. 52. Congregatio Concilij cenſuit, eos, qui ad ſubdiaconatus ordinem quatuor temporibus Quadrageſimæ promoti fuerunt, poſſe anno ſubſequenti eiſdem quatuor temporibus Quadrageſimæ ad diaconatum promoueri, licèt annus naturalis, integer tunc lapſus non fuerit, cuius futuro anno Paſchæ feſtũ celerius, quam ſuperiori celebretur. ¶ Item declar. Card. Ob eminentiam doctrinæ, vel bonum teſtimonium, & de conſenſu Ordinarij, Summus Pontifex concedit, vt quis omnes ordines etiam presbyteratus breuiori tempore ſumere poſsit, etiam extra tempora, Sic reſponſum fuit Epiſcopo Placentino. ¶ An per Bullam Sixti Quinti contra malè promotos in interſtitijs ſeruandis, annus, qui interponi debet in promotione de vno ad alterum ſacrum ordinem, duodecim menſium completus eſſe debeat, vel ſufficiat lapſa eſſe quatuor interſtitia, quæ propter varietatem feſtorum mobilium occurrunt, quouſque duodecimus menſis cõpleatur? S. D. N. ex ſententia Congregationis dixit, attendendum eſſe curſum quatuor dictorum interſtitiorum, non autem tempus duodecim menſium completorum. ¶ An per dictam conſtitutionem cenſeatur reuocatum, ſeu reſtitutum arbitriũ Epiſcopo conceſſum, vt poſsit ordinare infra annum à promotione vnius ordinis ſacri ad alterum, iuxta decretum Concilij Tridentini hoc cap. Sanctitas ſua reſpondit, non eſſe ſuæ mentis alterare diſpoſitionem ſupra dicti decreti, quæ vult manere in ſua priſtina validitate, & vigore abſque vlla innouatione, vel ſubſtitutione.

o ¶ *Ad altiorem gradum.* Declar. Cardin Niſi eſſet prouiſus de parochiali, vt ſup cap. 11.

p ¶ *Duo ſacri ordines.* Declar. Card. Qui ex conſuetudine illius regionis quatuor minores ordines, & ſubdiaconatum eodem die ſuſceperunt, non ſunt ſuſpenſi.

¶ Eadem seſsione vigeſima tertia. cap. 14. de reformat.

De qualitate eorum, qui aſſumi debent ad gradum presbyteratus. H. d.

CAPVT XIIII.

QVi piè & fideliter in miniſterijs anteactis ſe geſſerint, & ad presbyteratus ordinem aſſumuntur, bonum habeant teſtimonium, & ijſint, qui nō modò in diaconatu ad minus annum integrum, *q* niſi ob Eccleſiarum vtilitatem, ac neceſsitatem aliud Epiſcopo videretur *r* miniſtrauerint, ſed etiam ad populum docendum *ſ* ea, quæ ſcire omnibus neceſſariū eſt ad ſalutem, ac miniſtrandi Sacramenta, diligenti examine præcedenti, cō probentur, atque ita pietate, ac caſtis moribus conſpicui, vt præclarū bonorū operum exemplū, & vitæ monita ab eis poſsint expectari.

SVPER CAPVT XIIII.

q ¶ *Annum integrum.* Declar. Card. Intellige Eccleſiaſticum.

r ¶ *Aliud Epiſcopo videretur.* Deciſ. Card. 2. Congregatio Concilij cenſuit, facultatem remittendi interſtitia Epiſcopo ex cauſis comprehenſis in c. 21. & 14. ſeſ. 24. tranſire in Vicarium. cap. Sede vacan. Item deciſ. Card. 184. Congregatio Concilij cenſuit, remiſsionem interſtitiorum, etiam quoad regulares ex cauſis tantùm à Concilio expreſsis faciendam pertinere ad Epiſcopum ordinantem eum, tamen hac in re debere, quoad cauſas, deferre iudicio & atteſtationi ſuperioris regularis ordinandi.

ſ ¶ *Sed etiam ad populum docendum.* Declar. Cardin. An ſubdiaconi & diaconi, qui carent doctrina hic requiſita in ordine presbyteratus ſint ad ordinem presbyteratus admittendi, vbi eſt defectus Sacerdotum, & vbi propter tenuitatem præbendarum nulla adeſt ſpes habendi exteros Sacerdotes? Congregatio cenſuit nunquam ignaros eſſe promouendos ad ſacros ordines; ſed iam promotis conferri poſſe parochiales, quando literatiores inueniri non poſſent, ſed Epiſcopus diligenter curare debet, vt diſcant & prout profecerunt tunc promoueri, iſque ex ſua conſcientia, & iudicio rem totam conficiat, iuxta illud: *Tu magis ſcire potes*, interea autem ſi adſit penuria Sacerdotum ſecularium vtendum opere Regularium.

(**)

De

De ſponſalibus & matrimonijs.

TITVLVS DECIMVSQVARTVS.

¶ In ſeſsione vigeſima quarta Conc. Triden. in prin.

Indiſſolubilitas matrimonij ortum habet à iure diuino. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

MAtrimonij perpetuum, indiſſolubilemque nexum primus humani generis pareos diuini Spiritus ſancti inſtinctu pronũtiauit, cùm dixit: *Hoc nunc os ex oſsibus meis, a & caro de carne mea:* quam ob rem relinquet homo patrem ſuum, & matrem, & adhærebit vxori ſuæ, & erunt duo in carne vna. Hoc autem vinculo duos tantùmmodò copulari, & coniungi, Chriſtus Dominus apertiùs docuit, cum poſtrema illa verba, tanquam à Deo prolata, referens dixit: *Itaque iam non ſunt duo, ſed vna caro. b* ſtatimque eiuſdem nexus firmitatem, ab Adamo tantùm ante pronũtiatam his verbis confirmauit: *Quos ergò Deus coniunxit, homo non ſeparet.*

De ſponſalibus & matrimonijs.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Hoc nunc os ex oſsibus meis.* Concordat tex. in c. fraternitatis. 35. quæſt. 10. cap. debitum. de bigam. & illud Geneſ. 2. numero. 23. *Hoc nũc os ex oſsibus meis, & caro de carne mea. Quam ob rem relinquet homo patrem ſuum & matrem, & adhærebit vxori ſuæ, & erunt duo in carne vna.* Et idem repetitur Matth. 19. n. 5. & Marci. 10. n. 7. & 1. Corint. 6. n. 16. & Epheſ. 5. n. 31.

b ¶ *Sed vna caro.* Concordat tex. in cap. ſunt qui. 27. q. 2 c. fina. 20. q. 2. c. de infidelibus. de conſan. & affin cap. Martinus. de cognat ſpirit. & illud Matth. 19. n. 5 *Iam non ſunt duo, ſed vna caro.* Et idem in locis proximè allegatis.

¶ Ea-

¶ Eadem sessione vigesima quarta, in princ.

Christus Dominus promeruit gratiam illam, quæ coniugibus in matrimonio communicatur. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

GRatiam, quæ naturalem amorem perficeret, & indissolubilem vnitatem confirmaret, coniugesque sanctificaret, ipse Christus, venerabilium Sacramentorum institutor, atque perfector sua nobis passione promeruit: quod Paulus Apostolus innuit dicens: *Viri diligite vxores vestras, c sicut Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit, pro ea; mox subiungens: Sacramentum hoc magnum est. Ego autem dico in Christo & in Ecclesia.*

SVPER CAPVT II.

c ¶ *Viri diligite vxores vestras.* Concordat text. in cap. nemo. in fine, 32. q. 4. cap. debitum. de bigam. & illud ad Ephes. 5. num. 25. *Viri diligite vxores vestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea.* & num. 32. *Sacramentum hoc magnum est, &c.*

¶ Eadem sessione vigesima quarta, in prin.

In Matrimonium, quod vnum est ex nouæ legis Sacramentis plures hæretici insanierunt, quorum præcipui errores per duodecim Canones exterminantur, & anathematizantur. Hoc dicit.

CAPVT III.

QVM matrimonium in lege Euangelica veteribus connubijs per Christum gratiam præstet, meritò inter noua legis Sacramenta annumerandum, d Sancti Patres nostri, Concilia, & vniuersalis Ecclesiæ traditio semper docuerunt: aduersus quam impij homines huius seculi insanientes non solùm perperam de hoc vniuersali Sacramento senserunt, sed de more suo prætextu Euangelij libertatem carnis introducentes, multa ab Ecclesiæ Catholicæ sensu, & ab Apostolorum temporibus probata consuetudine aliena, scripto, & verbo asseruerunt, non sine magna Christi fidelium iactura: quorum temeritati sancta, & vniuersalis Synodus cupiens occurrere insigniores prædicatorum schismaticorum hæreses,

ſes, & errores, ne plures ad ſe traliat pernicioſa eorum contagio, exterminandos duxit hos ipſos hæreticos, eorumque errores decernēs anathematiſmos.

SVPER CAPVT III.

d ¶ *Inter nouæ legis Sacramenta annumerandum.* Concordat Cōc. Florent. ſub Eugen. IIII. & tex. in cap. ad abolendam. de hæret.

CANON I.

Si quis dixerit, matrimonium non eſſe propriè & vèrè vnum ex ſeptem legis Euangelicæ Sacramentis à Chriſto Domino inſtitutum ſed ab hominibus in Eccleſiam inuectum, neque gratiam conferre, anathema ſit.

CANON II.

Si quis dixerit, licere Chriſtianis plures ſimul habere vxores, e & hoc nulla lege diuina eſſe prohibitum, anathema ſit.

SVPER CANON II.

e ¶ *Plures ſimul habere vxores.* Concordat tex. in c. ſi quis. 32. q. 7. toto tit. de ſponſa duo. c. gaudemus. de diuor.

CANON III.

Si quis dixerit, eos tantùm conſanguinitatis, & affinitatis gradus, qui Leuitico exprimuntur, f poſſe impedire matrimonium contrahendum, & dirimere contractum, nec poſſe Eccleſiam in nonnullis illorum diſpenſare, aut conſtituere, vt plures impediant, & dirimant, anathema ſit.

SVPER CANON III.

f ¶ *Qui Leuitico exprimuntur.* Concordat tex. in cap. pitacium. 30. q. 3. Concil. Tolet. II. can. 5. 35. q. 2. & 3. per totam. cap. non debet. de conſanguin. & affin.

CANON IIII.

Si quis dixerit, Eccleſiam non potuiſſe conſtituere impedimenta matrimonium dirimentia, vel in his conſtituendis erraſſe, anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, propter hæreſim, aut moleſtam cohabitationem, aut affectatam abſentiam à coniuge, diſſolui poſſe matrimonij vinculum, g anathema ſit.

SVPER CANON V.

g ¶ *Diſſolui poſſe matrimonij vinculum.* Concordat tex. in cap. de illa.

cum sequent. de diuor. cap. de infidelibus. de consang. & affinita]

CANON VI.

Si quis dixerit, matrimonium ratum, non consummatum, per solemnem Religionis professionem *h* alterius coniugum non dirimi anathema sit.

SVPER CANON VI.

h ¶ *Per solemnem Religionis professionem.* Concordat tex. in c. commissum. ext. eodem.

CANON VII.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, *i* cùm docuit & docet, iuxta Euangelicam, & Apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius coniugum matrimonij vinculum non posse dissolui, & vtrunque, vel etiam innocentem, qui causam adulterio non dedit, non posse, altero coniuge viuente, aliud matrimonium contrahere, mœcharique eum, qui, dimissa adultera, aliam duxerit, & eam, quæ dimisso adultero, alij nupserit, anathema sit.

SVPER CANON VII.

i ¶ *Ecclesiam errare.* Concordat tex. in c. placuit. cum seq. 32. q. 7. c. gaudemus. de diuor. Concil. Mileuit. I. c. 17. Conc. Afric. c. 69. & illud Matth. 19. n. 9. *Qui dimissam duxerit, mœchatur.* & idem Luc. 16. num. 18. & 1. Corint. 7. num. 11.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare cum ob multas causas separationem inter coniuges, quoad thorum, seu quoad cohabitationem, ad certum, incertúmve tempus, fieri posse decernit, anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, clericos in sacris ordinibus constitutos, *k* vel Regulares, castitatem solemniter professos posse matrimonium contrahere, *l* contractumque validum esse, non obstante lege Ecclesiastica, vel voto: & oppositum nihil aliud esse, quam damnare matrimonium, posseque omnes contrahere matrimonium, qui non sentiunt se castitatis, etiam si eam vouerint, habere donum, anathema sit, cum Deus id rectè petentibus non deneget, nec patiatur nos supra id, quod possumus tentari.

SVPER CANON IX.

k ¶ *In sacris ordinibus constitutos.* Declar. Card. Furiosus habens dilucida intervalla ad subdiaconatus ordinem promotos continere tenetur,

netur, & concedenda non eſt ei diſpenſatio, vt matrimonium contrahere poſsit. ¶ Idem cenſuit Congregatio. anno 1588.

l ¶ *Poſſe matrimonium contrahere.* Concordat diſt. 27. per tot. & 17. q. 1. & toto tit. qui cleri. vel vouen. Concil. Carthag. IIII. cap. 104. Concil. Matiſcon. cap. 4.

CANON X.

Si quis dixerit, ſtatum coniugalem anteponendum ſtatui virginitatis, *m* vel cœlibatus, & non eſſe melius, ac beatius manere in virginitate, aut cœlibatu, quam iungi matrimonio, anathema ſit.

SVPER CANON X.

m ¶ *Anteponendum eſſe ſtatui virginitatis.* Concordat tex. in cap. nuptię. 32. q. 2. cap. qui ſint. 33. q. 5. c. commiſſum. ext. eod. & illud Matth. 19. num. 11. *Non omnes capiunt verbum iſtud, ſed quibus datum eſt.* & illud. 1 Corin. 7. num. 25. *De virginibus præceptum Domini non habeo, conſilium autem do.*

CANON XI.

Si quis dixerit, prohibitionem ſolemnitatis nuptiarum certis anni temporibus ſuperſtitionem eſſe tyrannicam, ab ethnicorum ſuperſtitione profectam, aut benedictiones, & alias cæremonias, quibus Eccleſia in illis vtitur, damnauerit, anathema ſit.

CANON XII.

Si quis dixerit, cauſas matrimoniales non ſpectare ad iudices Eccleſiaſticos, *n* anathema ſit.

SVPER CANON XII.

n ¶ *Non ſpectare ad iudices Eccleſiaſticos.* Concordat tex. in c. multorum. 35. q. 6. c. 1. de conſ. & affi. c. accedentibus. de excel. Præl.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quarta. cap. 1. de refor. matrimon.

Hortantur Coniuges, vt in eadem domo ante benedictionem nuptiarum non cohabitent: quam benedictionem proprius parochus, vel cui ipſe vel Epiſcopus commiſerit, præſtare debet. Hoc dicit.

CAPVT IIII.

Anc̃ta Synodus hortatur, vt coniuges ante benedictionem ſacerdotalē, in templo ſuſcipiendam, in eadē domo non cohabitent, o ſtatuitq; benedictionem *p* ſacerdotalē

à proprio parocho fieri, neque à quoquam, nisi ab ipso parocho, vel ab Ordinario licentiam ad prædictam benedictionem faciendam alij Sacerdoti concedi posse quacunque consuetudine, etiam immemorabili, quæ potiùs corruptela dicenda est, vel priuilegio non obstantibus.

SVPER CAPVT IIII.

¶ *In eadem domo non cohabitent.* Concordat tex. in c. 1. cum multis seq. 30. q. 5. & cap. nulli. 35. q. 2.

¶ *Statuitq; benedictionem.* Decis. Card. 80. Congregatio Concilij censuit, sponso & sponsæ licet corrupto, vel corruptæ in primis nuptijs esse impetrandam benedictionem. ¶ Item declar. Cardi. Quis erit proprius parochus, qui sponsos benedicere debet, cum viri accedunt ad contrahendum ad terras, & domos vxorum, vbi diù remanent, autequam cohabitent. ¶ Congregatio censuit eum esse, qui proprius parochus vxoris sit, quando scilicet vir ad eius domum accedit pro contrahendo, & consummando eius matrimonio. ¶ Ex hoc tex. sunt argumenta. Quidam parochi instabant contra Episcopum Ecclesiæ Syracusanæ negantes, ei amplius debere decimam auri partem, quam accipiebat ex annulorum nubentium benedictionibus: solus enim parochus ex hoc cap. benedicit. Contrarium tamen censuit Congregatio, quia ille denarius non debebatur ratione ministerij illius, sed loco præbendæ ad sustentationem suæ dignitatis, & cũ immemoriali tempore ita fieri consueuerit, non est tollenda hæc laudabilis consuetudo. ¶ Alij Sacerdotes à parocho proprio contrahentium, vel alio Sacerdote, cui ipse parochus, vel Ordinarius licentiam dederit, benedictio sacerdotalis est facienda iuxta hoc decretum, non obstantibus quibuscunque.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. cap. 1. de reform.

Qui sine proprij parochij licentia aliquos matrimonio coniungit, aut benedicit manet ipso iure suspensus. Hoc dicit.

CAPVT V.

SI quis Parochus, vel alius Sacerdos, siue Regularis, siue secularis sit, etiam si id sibi ex priuilegio, vel immemorabili consuetudine licere contendat, alterius parochiæ sponsos sine illorum parochi licentia

centia matrimonio coniungere, aut benedicere auſus fuerit ipſo iure tamdiù ſuſpenſus maneat, q quamdiù ab Ordinario eius parochi, qui matrimonio intereſſe debeat, ſeu à quo benedictio ſuſcipienda erat, abſoluatur.

SVPER CAPVT V.

q ¶ *Tandiù ſuſpenſus maneat.* Declar. Cardin. Id eſt ſublata pœna excommunicationis: de qua in clem. 1. in fin. de priuil. ℂ Præſuppoſito, quod Rector habeat parochianos in duabus diœceſibus, & quidē in vna ipſa parochialis cū maiori parochianorum parte exiſtat, in altera ſit domus Rectoris, in qua modò ipſe, modò eius capellanus reſidere conſueuit, & propterea in ſuſpenſionem inciderit, an abſolutionem obtinere debet ab Ordinario, in cuius diœceſi ipſa Eccleſia exiſtit, vbi etiam præſupponitur, habere domum conductitiam? Imò potiùs ab alio, in cuius diœceſi Rector habet propriam domum, maximè ſi parochiani ſint coniuncti matrimonio quando fuit commiſſum delictum.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quarta. c. 1. de reform. matr.

CAPVT VI.

HAbeat parochus librum, in quo coniugum, & teſtium nomina diemque, & locum contracti matrimonij deſcribat, quem diligenter apud ſe cuſtodiat.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quarta. cap. 1. de ref. matr.

Hortantur coniuges vt Sacramenta Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ, ante matrimonij conſummationem deuotè ſuſcipiant. Reliquæ etiam laudabiles conſuetudines, quarum antea vſus erat, retineri ſuadentur. Hoc dicit.

CAPVT VII.

SAncta Synodus coniuges hortatur, vt antequàm contrahant, vel ſaltem triduo ante matrimonij conſummationem ſua peccata diligenter confiteantur, & ad ſanctiſsimum Euchariſtiæ Sacramentum piè accedant. Siquæ prouinciæ alijs vltra prædictas, laudabilibus con-

ſuetudinibus, & cæremonijs hac in re vtuntur, eas omninò retinere ſancta Synodus vehementer optat.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quarta, c. 6. de matri.

Quandiù rapta in poteſtate raptoris eſt, nullum poteſt inter eos conſiſtere matrimonium. Hoc dicit.

CAPVT VIII.

DEcernit ſancta Synodus inter raptorem, & raptam quandiù ipſa in poteſtate raptoris manſerit, nullum poſſe conſiſtere matrimonium. Quod ſi rapta *r* à raptore ſeparata, & in loco tuto, & libero conſtituta, illum in virum habere conſenſerit, eam raptor in vxorem habeat.

SVPER CAPVT VIII.

r ¶ *Quod ſi rapta.* Concordat tex. in c. fi. de rapt. Conc. Chalced. c. 26. c. eos. & c. de puellis. 36. q. 1. Conc. Vvorm. c. 77. c. 1. & 2. de adult.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quarta. cap. 7. de refor. matri.

Parochus abſque licentia ſui Ordinarij non debet matrimonijs hominum vagantium intereſſe. Hoc dicit.

CAPVT IX.

MVlti ſunt, qui vagãtur, & incertas ſedes habent, & vt improbi ſunt ingenij, prima vxore relicta, aliam, & plerumque plures, illa viuente, diuerſis in locis ducunt, cui morimo cupiens ſancta Synodus occurrere, omnes, ad quos ſpectat, paternè monet, ne hoc genus hominum vagantium, *ſ* ad matrimonium facilè recipiant, Magiſtratus etiam ſeculares hortatur, vt eos coerceant: parochis autem præcipit, *t* ne illorum matrimonijs interſint, niſi prius diligentem inquiſitionem fecerint, & rea ad ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

SVPER CAPVT IX.

ſ ¶ *Ne hoc genus hominum vagantium.* Decl. Card. Non dicitur vagans illa mulier, quæ per octo annos in vna eademque terra habitauit.

t ¶ *Parochis autem præcipit.* Decl. Card. Et ſi contingat contrahentes alienigenas eſſe, & à paruo tempore ibi habitantes, conſtito, quòd nõ

ſint

ſint de comprehenſis inter vagabundos, proprius parochus ad contrahendum is eſt, in cuius parochia contrahentes habitant tempore, quo contrahunt.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quarta. cap. 9. de reform.

Excommunicantur ipſo facto, qui alios quouis modo cogunt, quominùs liberè matrimonia contrahunt. Hoc dicit.

CAPVT X.

ITa plerumq; temporalium dominorum', at magiſtratuũ mentis oculos terreni affectus, atque cupiditates excæcãt vt viros & mulieres, ſub eorum iuriſdictione degentes, maximè diuites, vel magnas hæreditates habentes minis, & pœnis adigant, cũ his matrimonium inuitos contrahere, quos ipſi Domini, vel Magiſtratus illis præſcripſerint. Quare cum maximè nefarium, *u* matrimonij libertatẽ violare, & ab eis iniurias naſci, à quibus iura ſpectantur, præcipit ſancta Synodus omnibus cuiuſcunque gradus, dignitatis, & conditionis, *x* exiſtant, ſub anathematis pœna, quã ipſo facto incurrãt, *y* ne quouis modo directè, vel indirectè ſubditos ſuos, vel quoſcunque alios cogant, quominùs liberè matrimonia contrahant.

SVPER CAPVT X.

u ¶ *Cum maximè nefarium ſit.* Concordat tex. in cap. cum locum. ca. requiſiuit. cap. gemna. ext. eod.

x ¶ *Cuiuſcunque gradus, dignitatis, & conditionis exiſtant.* Decl. Card. S. D. N. Greg. XIII. declarauit, non comprehendi priuatas perſonas, ſed tantùm ſupra dictos dominos temporales, & Magiſtratus cuiuſcunque dignitatis.

y ¶ *Quã ipſo facto incurrãt.* Cõcor. Cõc. Pariſ. I. c. 6. & c. nullus. 36. q. 2.

¶ Eadem Seſsione vigeſima quarta. c. 10. de reform.

Solemnes nuptiarum benedictiones, quibus anni temporibus fieri non debeant, præſens decretum oſtendit. Hoc dicit.

CAPVT XI.

AB Aduentu *a* Dñi noſtri Ieſu Chriſti vſq; ad diẽ Epiphaniæ, & à feria quarta Cinerũ, vſq; in octauã Paſchatis inclu ſiuè, antiquas ſolemniũ nuptiarũ prohibitiones, *b* diligenter

ab

ab omnibus obseruari sancta Synodus præcipit: quas Episcopi, vt ea, qua docet modestia, & honestate fiant, curabunt: sancta enim res est matrimonium, & sanctè tractandum.

SVPER CAPVT XI.

a ¶ *Ab aduentu.* Concordat Concil. Laodicen. cap. 52. Conc. Salegustad. cap. 3. & cap. non oportet. cum tribus seq. 33. q. 4. cap. capellanus. de ferijs.

q ¶ *Antiquas solemnium nuptiarum prohibitiones.* Decis. Cardin. 182. Præterea ab Aduentu D. N. Iesu Christi, vsque ad diem Epiphaniæ, & à feria quarta Cinerum, vsque ad octauam Paschatis conuiuia nuptiarum, solemnitates, traductiones ad domum, & carnalem copulam, decre. Concil. primo cap. sessio. 24. de reformat. matrimo. prohiberi, sed matrimonio coram parocho, & testibus, quolibet tempore contrahi posse.

c ¶ *Et honestate fiant.* Decis. Cardin. 145. Congregatio Concilij censuit, consuetudinem ab his, quorum nuptiæ benedicuntur, aliquid recipiendi, demum esse obseruandam, si ab initio pro fidelium voluntate nulla exactione, aut cōpulsione fuerit introducta, & nec etiam à sponte dantibus quicquam recipiatur, antequam benedictionem Sacerdos liberè fuerit impertitus.

De clandestina desponsatione.

TITVLVS DECIMVS QVINTVS.

¶ In sessione vigesima quarta Conc. Trid. cap. 1. de ref. matr.

Ecclesia semper detestata est, atque prohibuit clandestina matrimonia; quæ tamen rata fuerunt, quandiu Ecclesia ea irrita non fecit. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

TAmetsi dubitandum non est, clandestina matrimonia, libero contrahentium consensu facta, rata, & vera esse matrimonia, quandiu Ecclesia ea irrita non fecit, & proinde iure damnandi sint illi, vt eos sancta Synodus anathemate dam-

damnat, qui ea vera, ac rata esse negant, quique falsò affirmant, matrimonia à filijs familias sine consensu parentum contracta, irrita esse, & parentes ea rata, vel irrita facere posse, nihilominus sancta Dei Ecclesia ex iustissimis causis illa semper detestata est, *a* atque prohibuit.

De clandestina desponsatione.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Illa semper detestata est*. Concordat tex. in cap. non omnis. cap. honorantur. cap. fin. 32. q. 2. cap. aliter. cap. nostrates. 30. q. 5. c. videtur qui matrim. accus. poss. & Concil. Tolet. III. cap. 10.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. cap. 1. de ref. matrim.

Antequam matrimonium contrahatur, ter publicè denuntietur: quo facto, si nullum opponatur impedimentum ad ipsius celebrationem in facie Ecclesiæ procedatur. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

QVM sancta Synodus animaduertat, prohibitiones clãdestinarum desponsationum propter hominum inobedientiam iam non prodesse, & grauia peccata perpendat, quæ ex eisdem clandestinis coniugijs ortum habent, præsertim verò eorum, qui in statu damnationis permanent, dùm priore vxore, cum qua clam contraxerant, relicta, cum alia palàm contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio viuunt: cui modo cum ab Ecclesia, quæ de occultis non iudicat, succurri non possit, nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur: idcircò sacri Lateranensis Concilij, *b* sub Innocentio III. celebrati, vestigijs inhærendo præcipit, vt in posterum, antequam matrimonium contrahatur, ter à proprio contrahentium parocho tribus continuis diebus festiuis in Ecclesia inter Missarum solemnia publicè denuntietur, *d* inter quos matrimonium sit contrahendum: quibus denuntiationibus factis, *e* si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonij in facie Ecclesiæ procedatur, vbi parochus viro, & muliere interrogatis, & eorum mutuo consensu intellecto, vel dicat: Ego vos in matrimonium coniũgo *f* in nomine Patris, & Filij,

& Spiritus ſancti: vel alijs vtatur verbis g iuxta receptum vniuſcuiuſque Prouinciæ ritum. h

SVPER CAPVT II.

b ¶ *Sacri Lateranenſis Concilij.* Hæc conſtitutio refertur in Concil. Later. II. cap. ſi &. & in cap. cum inhibitio, extra eod. cuius tenor talis eſt. *Cum inhibitio copulæ coniugalis ſit in vltimis tribus gradibus reuocata, eam in alijs volumus diſtrictè ſeruari. Vnde prædeceſſorum noſtrorum veſtigijs inhærendo, clandeſtina coniugia penitùs inhibemus, prohibentes etiam ne quis Sacerdos talibus intereſſe præſumat. Quare ſpecialem quorundam locorum conſuetudinem ad alia generaliter prorogando ſtatuimus, vt cùm matrimonia fuerint contrahenda, in Eccleſijs per presbyteros publicè proponantur competenti termino præfinito: vt intra illum, qui voluerit, & valuerit legitimum impedimentum opponant, & ipſi presbyteri nihilominus inueſtigent, vtrùm aliquod impedimentum obſiſtat. Cùm autem apparuerit probabilis coniectura contra copulam contrahendam, contractus interdicatur expreſſè, donec quod fieri debeat ſuper eo manifeſtis conſtiterit documentis.*

§. SI QVIS.

SI quis verò huiuſmodi clandeſtina, vel interdicta coniugia inire præſumpſerit in gradu prohibito etiam ignoranter ſoboles de tali conuunctione ſuſcepta prorſus illegitima cenſeatur, de parentum ignorantia nullum habitura ſubſidium: cum illi taliter contrahendo non expertes ſciētiæ, vel ſaltem affectatores ignorantiæ videantur. Pari modò proles illegitima cenſeatur, ſi ambo parentes impedimentum ſcientes legitimum præter omne interdictum, etiam in conſpectu Eccleſiæ, contrahere præſumpſerunt.

§. SANE.

SAne ſi parochialis Sacerdos tales coniunctiones prohibere contempſerit, aut quilibet etiam Regularis, qui eis præſumpſerit intereſſe per triennium ab officio ſuſpendatur, grauius puniendus, ſi culpæ qualitas poſtulauerit. Sed his, qui taliter præſumpſerint, etiam in gradu conceſſo copulari condigna pœnitentia minungatur. Si quis autem ad impediendam legitimam copulam malitioſè impedimentum obiecerit, canonicam non effugiat vltionem.

c ¶ *Ter à proprio contrahentium parocho.* Declar. Card. Quando matrimonium contrahitur inter duos de diuerſis parochijs, debent in ambabus

babus fieri denuntiationes. ¶ Proprius parochus est, in cuius parochia contrahentes habitant tempore, quo matrimonium contrahunt. Proprius parochus erit parochus vxoris, si matrimoniū in domo vxoris contrahatur, quando, scilicèt vir accedit ad domum vxoris pro cōtrahendo & consummando matrimonio. ¶ Quando matrimonium contrahitur inter duos alienigenas, & à paruo tempore in aliquo loco habitantes qui tamen sint cogniti, ita vt non sint de comprehensis inter vagabundos proprius eorum parochus esse intelligitur, in cuius parochia habitant, eo tempore, quo matrimoniū contrahunt. ¶ Quādo matrimonium contrahitur inter virum, qui sit de vna parochia, & mulierem de alia, sufficit si contrahatur coram parocho proprio mulieris, vel coram parocho in parochia viri. Sic Congregatio censuit, quod ipse Gregorius XIII. confirmauit, & cōtra Nauar. c. 25. n. 144.

d ¶ *Publicè denuntietur.* Declar. Card. Denuntiationes si omitterentur, per hoc matrimonium irritum non est, seruatis tamen cæteris requisitis. Idem censuit Congregatio in decis. 18.

e ¶ *Quibus denuntiationibus factis.* Declar. Card. Concil. Rauennaten. si fuit approbatum decretum in Congregatione, quòd hi si peractis denunntiationibus intra quatuor menses non contraxerint, non possint contrahere, nisi iterum peractis denuntiationibus, arbitrio tamen Episcopi matrimonium, si, antequam fiant publicè denuntiationes, consummatum sit, seu factis denuntiationibus consummatum itidem sit, antequā coram parocho, & testibus celebretur, est verū matrimonium, si posteà contractum sit coram parocho, & testibus, & nullū aliud adsit impedimentum: vbi verò talis est abusus, videlicet, quòd matrimonium consummetur, antequam factæ sint denuntiones, seu post, & antequam contractum sit per verba de præsenti coram parocho, & testibus, est omnino tollendus, & qui id commiserint, & in posterum committant, puniri debent pœna stupri, sed dumtaxat arbitraria. ¶ Sponsus, qui sponsam seduxerit, & stupraverit, non potest puniri pœna contra stuprantem à sacris Canonibus inflicta, prætextu, quòd hodie ex Decreto Concilij, sponsalia post copulam subsequutam, non transeunt in vim matrimonij, vt erant ante Concilium, sed grauiter arbitrio Ordinarij, dumtaxat sunt puniendi ex hoc decreto. ¶ Monendi tamen sunt, vt factis sponsalibus, quam primùm contrahant matrimonium per verba de præsenti, coram parocho, & testibus, ne sponsi hoc periculum subeant, maximè si ipsi sponsi ante cōsummationem matrimonij id petierint.

Curare debent Ordinarij, vt ſponſi factis ſponſalibus, quamprimũ contrahant matrimonium per verba de præſenti coram parocho, ad ſtupri periculum euitandum. ¶ Qui promittunt contrahere matrimonium coram parocho, & teſtibus, & Notario, qui recipit deſuper inſtrumentum de iuramento, in manibus ipſius parochi præſtito, ſi deinde ſequuta eſt inter eos carnalis copula, nullis factis denuntiationibus, ſunt puniendi grauiter arbitrio Ordinarij, qui debet tale matrimonium nullum eſſe declarare, & ſi poſteà voluerint contrahere, per verba de præſenti, id eis permittitur, ſeruatis tamen ex hoc decreto Concilij ſeruandis, & dummodò nullum aliud impedimentum legitimum adſit: ſi aliter quoque alterum voluiſſet cogere ad obſeruanda ſponſalia iurata, iuxta diſpoſitionem cap. ex literis. el 2. de ſpõſalibus, id eis permittitur, vbi parochus viro, & muliere interrogatis matrimonium contractum coram coadiutore in adminiſtrandis Sacramentis Parochi, vel Vicarij perpetui in illa parochia, valet. ¶ Item valet, ſi fuerit contractum coram Parocho notorio fornicatore, non tamen in iudicio condemnato, & confeſſo.

f ¶ *Ego vos in matrimonium coniungo.* Declara. Cardina. Et ſi parochus nihil dicat, conſtat tamen matrimonium, modò partes contrahant.

g ¶ *Vel alijs vtatur verbis.* Declar. Cardin. Non pertinet ad ſubſtantiam matrimonij, vt parochus aliqua verba proferat, ideò valet matrimonium, quamuis verba exprimentia conſenſum prolata ſint tantùm à contrahentibus, dummodò parochus ſit præſens, & intelligat id, quod agitur, licèt diſſentiat, & contradicat: adhibitus verò parochus intelligitur etiam ſi ex alia cauſa eſſet vocatus, dummodò ſit adhibitus ad illum actum.

h ¶ *Iuxta receptum vnius cuiuſque Prouinciæ ritum.* Declar. Cardina. Quæ verba non pertinent ad ſubſtantiam Sacramenti matrimonij; ideò valet matrimonium, etiam quod verba conſenſus prolata ſint tantùm à contrahentibus, non à parocho, dummodò adſit præſentia parochi, quæ ſufficit abſque ipſius parochi verbis.

¶ Eadem ſeſſione vigeſima quarta. c. 11. de reform. matr.

Denuntiationes interdum ex cauſa remitti poterunt, ſi id Ordinario expedire viſum fuerit. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT III.

SI aliquando probabilis fuerit ſuſpicio matrimonium malitioſè impediri poſſe, ſi tres præceſſerint denuntiationes *i* tunc vel vna tantùm denuntiatio fiat, *k* vel ſaltem parocho, & duobus, vel tribus teſtibus præſentibus matrimonium celebretur. Deinde ante illius cõſummationem, denuntiationes in Eccleſia fiant, vt ſi aliqua ſubſunt impedimenta, facilius detegãtur: niſi Ordinarius ipſe *l* expedire iudicauerit, vt prædictæ denuntiationes remittantur: *m* quod illius prudentiæ, & iudicio ſancta Synodus relinquit.

SVPER CAPVT III.

i ¶ *Si tres præceſſerint denuntiationes.* Declar. Card. Vbi propter publicas denuntiationes matrimonium malitioſè impediri poteſt, illis omiſsis coram Parocho, vel alio Sacerdote, de eius vel Epiſcopi licentia, duobus, vel tribus teſtibus adhibitis, per verba de præſenti cõtrahere poſſunt, quo facto antequam deueniant ad conſummationẽ, ſemel, vel bis erunt faciendæ denuntiationes. ¶ Epiſcopus ob vicinitatem temporis, quo prohibitæ ſunt nuptiæ, omittere poteſt aliquas denuntiationes, ſecundùm prudentiam ſuam, & iudicium, non tamen iubere, vt diebus ferialibus fiant.

k ¶ *Vna tantùm denuntiatio fiat.* Declar. Card. Arbitrio Ordinarij non parochi.

l ¶ *Niſi Ordinarius ipſe.* Declar. Card. Epiſcopus poteſt poſt matrimonium contractum, ante illius conſummationem, ſi ita expedire iudicauerit, ſecundùm prudentiam ſuam, & iudicium ex aliqua cauſa arbitrio ſuo remittere denuntiationes, etiam ſi non ſit ſuſpicio, quòd matrimonium malitioſè impediatur. ¶ Non permittitur hæc facultas Commendatario, licèt eius Abbatia iura Epiſcopalia habeat, cuius Abbas appellatione Ordinarij venit, iuxta gloſ. in cap. fina. de offic. Ordin. in 6. Dixit enim S. D. N. quòd Ordinarius hic non intelligitur, niſi Epiſcopus, tamen Cardinali Farneſio Commendatario Farfenſis Monaſterij, fuit permiſſum, non autem eius Vicario. ¶ Non ſolùm ex cauſis hic expreſsis poſſunt hæ denuntiationes omitti, ſed alijs etiam arbitrio Ordinarij, qui illas remittere poteſt, etiam poſt matrimonium contractum, & ante illius conſummationem.

m ¶ *Vt prædictæ denuntiationes remittantur.* Declar. Card. Epiſcopus

poteſt poſt contractum matrimonium, ante illius conſummationem remittere denuntiationes ſi ita expedire iudicauerit. ¶ Præter cauſas hic à Cõcilio expreſſas ſuper omiſsionem denuntiationum, etiã aliæ ſunt ſufficientes, ſecundùm Ordinarij prudentiam, & iudiciũ. ¶ An omiſsio edictorum, quæ præcedere debent celebrationem matrimonij ex conſtitutionibus Synodalibus diœceſis, & conſuetudine immemorabili, quam ſeruatam eſſe etiam poſt Concilium Tridentinũ, reddere debet matrimonium clandeſtinum, prolemque illegitimam, perinde ac ſi matrimoniũ contractum eſſet ſine parocho & teſtibus? Congregatio cenſuit negatiuè. ¶ Si omiſſæ fuerint denuntiationes culpa parochi, non vitiatur matrimonium.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quarta. cap. 1. de ref. matr.

Ad clandeſtinè contrahendum vnuſquiſque inhabilis exiſtit, & huiuſmodi contractui intereſſentes grauiter puniri debent. Hoc dicit.

CAPVT IIII.

VI aliter *n* quam præſente Parocho, *o* vel alio Sacerdote *p* de ipſius parochi, *q* ſeu Ordinarij licentia, *r* & duobus vel tribus teſtibus matrimonium contrahere attentabunt, eos ſancta Synodus, ad ſic contrahendum *ſ* omninò inhabiles reddit, *t* & huiuſmodi cõtractus irritos, & nullos eſſe decernit, prout eos præſenti decreto irritos facit, & annullat. *u* Inſuper Parochũ, vel alium Sacerdotem, qui cum minori teſtiũ numero, & teſtes, qui ſine Parocho, vel Sacerdote huiuſmodi contractui interfuerint, necnon ipſos contrahentes grauiter arbitrio Ordinarij puniri præcipit.

SVPER CAPVT IIII.

n ¶ *Qui aliter.* Deciſ. Card. 13. Congregatio Concilij cenſuit, matrimonium coram Parocho, & teſtibus contractum, niſi aliud obeſt, validum eſſe, quamuis parochus inuitus interfuerit, & alia de cauſa, quã vt matrimonio intereſſet à contrahentibus, accerſitus fuerit, dum tamen ad actum matrimonij verè, & formaliter fuerit adhibitus. ¶ Item deciſ. Card. 41. A cum. N. coram Parocho, & teſtibus contraxit matrimonium, per verba de præſenti, ſed hac tamen conditione inquit A. ſi id ſaluo honore meo fieri poteſt, & ſi fratribus meis placuerit, deinde non expectato conditionis euentu copulam habuit cum N.

affectu

affectu maritali, & copula ſcitur iam à multis. Quæritur, an per hæc ſit iam firmatum verum matrimoniū de præſenti, nec oporteat expecta re conditionis euentum? Et ratio dubitandi eſt, quoniam contractus ille coram Parocho, & teſtibus, cum fuerit per appoſitam conditionem ſuſpenſus, non potuit habere vim matrimonij rati de præſenti, ſed ſponſalium de futuro, & copula cum affectu maritali ſubſequuta, quamuis oſtendat receſſum fuiſſe à conditione: tamen non ſufficit ad matrimonij veritatem, niſi de præſenti contrahatur coram Parocho, & teſtibus, qui interfuerint quidem contractui antea inito: qui contractus non habuit vim matrimonij de præſenti, ſed ſponſalium de futuro. Concilium autem Tridentinum videtur exigere, vt non ſolùm de futuro, ſed etiam de præſenti, coram Parocho, & teſtibus contrahatur. ¶ Congregatio Concilij cenſuit, in caſu, propoſitum matrimonium valere, nec requiri, vt de nouo coram parocho, & teſtibus contrahatur. ¶ Item deciſ. Cardin. 76. Congregatio Concilij cenſuit, matrimonium contractum coram Parocho non Sacerdote valere. ¶ Item deciſ. Card. 89. Congregatio Concilij cenſuit, matrimonium factum coram Parocho denuntiato, excommuncato vtiq; valere. ¶ Item deciſ. Card. 131. An validum cenſeri debeat matrimonium celebratum in parochia mulieris coram Sacerdote habenti licētiam à Parocho viri, & præſertim cū parochiæ viri, & mulieris ſint in diuerſis diœceſibus conſtitutæ? Omnes fuerunt eius ſententiæ, vt matrimonium celebratum coram Sacerdote de licentia parochi viri, in parochia mulieris, etiam ſi in diuerſis diœceſibus ipſæ parochiæ conſtitutæ ſint, valeat. ¶ Item deciſ. Cardin. 164. Congregatio Concilij cenſuit ſæpius declarauit, ſponſalibus verba de futuro contrahendis, nullam formam præſcripſiſſe Concilium, ideòque eo modo contrahi poſſe, quo poterant ante ipſum Concilium.

o ¶ *Quam præſente parocho.* Decl. Card. Hic ver. non habet locum in ſponſalibus de futuro, ſed tantùm in matrimonio, per verba de præſenti, & qui contrahit ſponſalia de futuro, & conſummauerit, poteſt puniri, & matrimonium erit nullum, poterit tamen, qui ſponſalia cō traxerit, compelli ad obſeruantiam iuxta cap. ex literis. 2. de ſponſal. Martha, quæ contraxit ſponſalia de futuro cum N. cum quo carnalis copula non ſequuta eſt, potuit ingredi Monaſterium, & habitum religionis ſuſcipere, & in eo permanere, & profiteri, & poſtquam profeſsionem emiſerit, tunc ab Ordinario pronuntiandum, licere N. matrimonium liberè contrahere cum alia muliere.

Decre-

Decretum hoc annullat solùm contractus matrimoniales per verba de præsenti clandestinè factos: sponsalia verò per verba de futuro relinquit in terminis iuris communis, præter quam quòd per copulā prædictam sponsalia in matrimonium non transibunt. ¶ An prohibitione facta ab Ordinario, ne parochus matrimonio cōiungat aliquos, ita tollatur, seu suspendatur iurisdictio parochi, vt ad celebrandū matrimonium non sit legitimus parochus, matrimoniumque coram eo contractum nullum? Sacra Congregatio respondit, matrimonium valere. Quod si hæc prohibitio facta sit, non ipsi Rectori principali, sed eius Vicario, qui ad nutum Ordinarij amoueri potest, an matrimonium, in quo contra Ordinarij prohibitionem Vicarius iste interuenit, validum sit? Congregatio respondit, validum esse. ¶ Sponsalia de futuro per carnalem copulam subsequutam non transeunt in matrimonium, debet tamen Episcopus cognoscere, an possit per censuras Ecclesiasticas cogere renuentem ex coniugibus, ad obseruanda sponsalia de futuro, iuxta trad. in cap. ex literis. 2. de sponsi. ¶ Sponsalia inter impuberes ante ætatem etiam vnius ex sponsis contracta per verba de præsenti, seruata forma Cōcilij (vt hîc) non transeunt in matrimonium etiam subsequuta copula post ætatem, non seruata de nouo eadem forma Concilij, de qua in hoc decreto. ¶ Non impediuntur autem, quominus iterum, contrahere possint iuxta formam hic præscriptam, & non subsequuta copula nullum erit impedimentum, quin cum consanguinea, vel affine contrahere possit: secùs verò si esset sequuta copula, si enim in primo, vel secundo gradu, esset ortum impedimentum ex fornicatione. ¶ Matrimonium contractum coram testibus, sed sine parocho, vel alio Sacerdote de eius licentia post Cōcilium Tridentinum non solùm est nullum, sed neque vim habet sponsalium, adeò quòd contrahentes, ad denuò contrahendum compelli non possunt. ¶ Contrahens non præsente parocho grauiter puniendus est, & potest posteà nihilominùs seruata forma Concilij Tridentini contrahere. ¶ Qui matrimonium clandestinè sine parocho contraxerint, & consummauerint, possunt, si nullum aliud impedimentum adest, sine dispensatione de nouo contrahere matrimonium in facie Ecclesiæ: tamen contrahentes, ac testes, & notarios, qui clandestinè contractui interfuerunt grauiter pœna arbitraria puniendi sunt. ¶ Qui matrimonium citrà præsentiam parochi, & testium cōtraxerunt, & consummarunt, Ordinarij, vel eius Vicarij arbitrio grauiter sunt puniendi. Deinde si nullum aliud adsit impedimentum, ac

in

in matrimonium consentiant, permittendum est illis, vt illud denuò contrahant seruatis seruandis ex decreto huius cap. ¶ Matrimonium, quod non contrahitur in præsentia parochi proprij, aut alterius Sacerdotis de ipsius parochi, vel Ordinarij licentia nullum est, ipsique contrahentes grauiter puniendi sunt, estque solum necessarium ad hoc vt contractus matrimonij sit validus, quòd præsente parocho proprio contrahentium, vel alio Sacerdote de ipsius, vel Ordinarij licentia, & coram testibus verba de præsenti, ab vtroque contrahentium proferantur, nec ex omissione denuntiationum inducitur, matrimonium prædicto modo contractum esse nullum. Decretum hoc quo statuitur, vt matrimonij contractus fiant solemniter coram parocho, & testibus, habet locum dum taxat in matrimonijs per verba de præsenti, non autem cum sponsalia per verba de futuro contrahuntur. ¶ Satis est si matrimonium coram parocho, & testibus contrahatur per verba de præsenti, & si contrahentes valuis tunc adstent, denuntiationes tunc trinæ, & Sacerdotis benedictiones in Ecclesia faciendæ sunt. Parochus ita præsens matrimonio debet esse, vt appareat à contrahentibus hac de causa adhibitū fuisse. ¶ An verò si inuitus, & compulsus per vim adsit parochus etiam contrahatur matrimonium, præcedente supra dicta prohibitione Ordinarij tale matrimonium subsistat? Congregatio respondit, subsistere. ¶ Et quid si parochus adfuisset, nihil tamen eorum, quæ agebantur, vidit vel audiuit, vtrùm tale matrimonium sit nullum? Congregatio respondit, matrimonium non valere, si non intellexisset, nisi ipse parochus affectasset non intelligere. Matrimonium contractum non seruata forma Concilij Tridentini, licèt certam inter se de contrahendo matrimonio fidem dederint, & posteà coram testibus, siue parocho de præsenti contraxerint, carnali etiam copula inter eos subsequuta, non in sponsalia de futuro resoluitur, ita vt cogi seruata forma Concilij possint contrahere? Sic responsum est Episcopo Patauino. ¶ Si in parochia mulieris contrahatur præsente parocho eius, tenet matrimonium. ¶ Clandestina matrimonia hîc solùm prohibentur, non autem illæ permissiones, quæ matrimonia præcedere solent, quæ factæ seruandæ sunt sicut ante Concilium, cum sponsalia de futuro intacta remanserint. ¶ Et coram parocho, & testibus contrahatur, & posteà sequatur copula, matrimonium nihilominus non censetur, possunt tamen denuò contrahere seruatis seruandis. ¶ Matrimonium contractum absque præsentia parochi, seu alterius Sacerdotis, de ipsius parochi, seu Ordinarij licē-

tia, & duobus, vel tribus, in vim ſponſaliorum non reſoluitur, ita vt contrahentes iudicialiter cogi poſſint ad denuò contrahendum ſeruata forma Concilij Tridentini. ¶ An matrimonium, non præſente parocho contractum in regione hæretica prauitate infecta, qualis eſt Anglia, vbi non eſt copia parochorum, ſit irritum & nullum ex præſenti decreto, videlicet, quod ad talia matrimonia extendatur, & eos ad ſic contrahendum reddat inhabiles? Congregatio cenſuit, non extendi, ſi in illa Eccleſia, in cuius parochia tunc habitant contrahentes, nondum eo tempore, quo ſic contraxerant, vt palàm dicitur, publicatū hoc decretum. ¶ An puella, quæ contraxerit ſponſalia, copula ſubſequuta, & habitum poſteà Religionis ſuſcepit, poſsit in ea profiteri, & vir ſit liber ad contrahendum cum alia? S. D. N. audita relatione Congregationis declarauit, puellam ſic poſſe, & poſtquam etiã profeſsionem emiſerit, tunc ab Ordinario pronuntiandum, licere viro liberè matrimonium contrahere cum alia vxore. ¶ An matrimonium inter hæreticos non ſeruata forma Concilij Tridentini contractum validum exiſtat? Congregatio cenſuit, non exiſtere, ſi contractum ſit poſt triginta dies à prima publicatione huius decreti, facta in Eccleſia eius parochiæ, intra cuius fines habitant hæretici, qui poſteà ſic contraxerunt.

p ¶ *Vel alio Sacerdote.* Declar. Cardi. Si Sacerdos alienus non habuerit licentiam, neque ab Ordinario, neque à Proprio contrahentium parocho, Ordinarius non debet irritare matrimonium, ſed tantū declarare irritū, quia Concilium illud irritū iam fecerit, non eſt vlterius irritandum, ſed opus eſt ſola declaratione, quod irritum ſit, etiã ſi eſſet parochus contrahentium; & ſi ſunt diuerſarum parochiarum ſufficit, vt ſit parochus, ſiue viri, ſiue mulieris.

q ¶ *De ipſius parochi.* Declar. Card. Generalis licentia alicui Sacerdoti à parocho inſcriptis data, exercendi ſcilicet omnia, quæ parochi officio concernant, ſufficit ad matrimonij coram illo Sacerdote celebrati validitatem.

r ¶ *Seu Ordinarij licentia.* Declar. Card. Licet proprius parochus non celebret ipſe matrimonium, tenet, etiam ſi Epiſcopus vocatus crederet proprium parochum. ¶ Intelligitur etiam de generali Vicario Epiſcopi, qui hanc licentiam etiam concedere poterit. ¶ Nec ſufficit tacita, quæ reſultat ex tolerantia: requiritur verò, vel communiter generalis adminiſtrandi omnia Sacramenta, vel ſi hæc abſit, expreſsè, vel ſpecialis licentia Vicarij etiam temporalis, ad nutum amobilis Eccleſiæ

desiæ parochialis, qui Sacramenta administrant, & matrimonijs interueniunt, ſicut ipſi interuenire poſſunt, ita etiam dare licentiam alijs poſſunt inſeruiendi. Ita decidit Rota in vna Barchinonenſi.

ſ ¶ *Adſic contrahendum* Declar. Card. Congregatio declarauit, hoc non procedere in ſponſalibus.

t ¶ *Omninò inhabiles reddit.* Declar. Card. Hic verſ. nihil pertinet ad ſponſalia per verba de futuro contracta, ſed tantùm intelligitur de matrimonio per verba de præſenti contracto. ¶ Ordinarius iudicare debet matrimonia illa nulla eſſe, quæ præſente parocho, vel alio Sacerdote ipſius parochi, vel Epiſcopi licētia, & duobus vel tribus teſtibus contracta non ſunt. ¶ Statuere autem non debet, quòd illi, qui non ſeruata forma prædicta contraxerunt, ſint inhabiles ad contrahendum, quia eſt contra diſpoſitionem huius cap. per verba enim illa decreti ad ſic contrahendum non intelligitur, quòd qui extrà formulam decreti matrimonium contraxerunt, ſimpliciter inhabiles fiant ad rurſus contrahendum, quare qui in contrahendis matrimonijs decreti formulam ſequuti non ſunt, ſi rurſus contrahere velint ex decreti præſcripto, id eſt, adhibito parocho & teſtibus, hoc Ordinarius illis concedere debet, niſi ſanguinis coniunctione, aut propinquitate cum alijs ſacrorum Canonū exceptionibus. ¶ Qui idem Ordinarius, tam in eos, qui matrimonium ſine parocho, & teſtibus contraxerunt, quàm etiam, qui iſtiuſmodi contractibus interfuerunt, pœna arbitraria debet animaduertere. ¶ Matrimonia per verba de præſenti contracta clandeſtinè irrita, & nulla ſunt; ſponſalia autem per verba de futuro contracta relicta ſunt in illis terminis, in quibus ante Concilium. An ſit matrimonium, ſi duo contrahant per verba de præſenti, proprio parocho præſenti, alijs requiſitis non omiſsis, cui contractui parochus formaliter adhibitus non fuit, ſed dum forſan conuiuij, vel confabulationis, vel aliud tractandi cauſa adeſſet, audit huiuſmodi cō tractum fieri, & poſteà alter contrahentium, velit ab huiuſmodi contractu ratione defectus reſilire? Congregatio reſpondit, poſſe ſi alia interuenerint, quæ parochum à contrahentibus adhibitum fuiſſe arguant, qui diceretur adhibitus, vt ſuprà, quamuis ex alia cauſa eſſet vocatus, dummodò ſit adhibitus ad illum actum.

u ¶ *Irritos facit & annullat.* Declar. Cardina. De matrimonij clandeſtini inualiditate arguitur in his locis, vbi decretum iam publicatum fuit, quod illis locis cenſendum eſt, in quibus ſolùm Epiſcoporū, aut parochorū malitia, vel craſſa, aut ſupina ignorantia, ſeu negli

gentia non eſt publicatum hactenus. Deinde quid faciendum, cum duo clandeſtinè contrahunt, aut contraxerunt, & in vnius parochia publicatum fuit decretum, in alterius non item, in qua contrahunt ſimul. Tertiò quid faciendum cum his, qui poſt contractum clandeſtinum matrimonium, idque ſiue ante Concilium, ſiue poſt: decreto tamen hoc non publicato, autoritate imprudentis Epiſcopi, aut ignorantis parochi ſeparati fuerint, & poſteà cum alijs publicè contraxerint, neque iam ſine grauiſsimo ſcandalo ſeparari poſſunt? Ad primũ ſacra Congregatio reſpondit, anno 1588. Decretum Concilij non obligare, ſi in illa parochia, vbi contractum fuit matrimonium nedum erat publicatum, nec triginta dies à prima publicationis nondum fuerãt elapſi, quantumuis, vel malitia, vel ſupina negligentia omiſſa fuerit huiuſmodi publ catio. ¶ Ad ſecundum itidem non obligare decretum, nondum in ea parochia, vbi contrahitur, publicatum vt dictum eſt. ¶ Ad tertium, primum matrimonium eſſe validum, ideòque in eos, qui primo ſpreto ad ſecundum conuolarunt, ſtatuendum prout à iure diſponitur.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quarta. cap. 1. de refor. matri.

Decretum de reformatione matrimonij hoc titulo, & præcedenti comprehenſum, præcipitur in ſingulis parochijs publicari, quo facto poſt triginta dies ſuum robur incipit obtinere. Hoc dicit.

CAPVT V.

NE hæc tã ſalubria præcepta quemquã lateant Ordinarijs omnibus præcipit ſancta Synodus, vt quãprimùm poterunt, curent hoc decretum populo publicari, ac explicare ſingulis ſuarum diœceſum parochialibus Eccleſijs idque in primo anno quam ſæpiſsimè fiat: deinde verò quoties expedire viderint. Decernit inſuper & huiuſmodi decretum in vnaquaque parochia ſuum robur poſt triginta dies *a* habere incipiat à die primæ publicationis, *b* in eadem parochia factæ, numerandos.

SVPER CAPVT V.

¶ *Poſt triginta dies.* Declar. Cardin. Decretum Concilij Tridentini irritans matrimonia clandeſtinè contracta abſque licentia proprij parochi, incipit habere robur poſt triginta dies à die publicationis ip-

ſius

ſius decreti in parochia factæ, & poſt kal. Maij. 1564. iuxta Bullam S. D. Pij V. tenet ſic quod duplex tempus concurrere debet, vnum poſt dictas kal. Maij. 1564. alterum poſt triginta dies à publicatione, adeò vt ſi ante kal. dictas facta fuiſſet publicatum decretum non obligaſſet matrimonia contracta ante publicationem prædictam decreti de reformatione matrimonij in parochia contrahentium factam, ideò ante publicationem irrita non ſunt, nec irrita declaranda. ¶ Ea matrimonia irrita à Concilio declarantur, quæ poſt triginta dies à die publicationis decreti in parochia factæ clandeſtinè contrahunt. *b* ¶ *A die primæ publicationis.* Declar. Card. Hoc decretum de reformatione matrimonij ad hoc, vt robur ſuum accipiat, neceſſe eſt in parochijs publicari, nec eius publicatio in diœceſana Synodo facta æquipollet. ¶ Publicatio Concilij decreti de reformatione matrimonij in Synodo diœceſana, non æquipollet illi publicationi, quam idem Concilium præcipit fieri in ſingulis Eccleſijs parochialibus. Si hæc verba, ſcilicèt: Quod fierēt matrimonia præſentibus parocho, & teſtibus, alioquin eſſent irrita, fuerint publicata in parochia, ſufficit, & æquipollet publicationi totius decreti, quantum ad matrimonij irritationem. ¶ Qui contraxerunt in tertio, vel quarto gradu, etiā poſt confirmationem Concilij, prius quam illis innoteſceret confirmatio, poſſunt ſimpliciter diſpenſari etiam in ciuitatibus, vel locis, vbi propter paupertatem ciuium, vel quando magna pars illorum inter ſe cognatione coniuncta eſt, ſolet diſpenſari; cauſa verò diſpenſandi in ſponſalibus ante confirmationem Concilij, cum eſſent in gradu prohibito, & conſeruatio cum ſponſa, aut præcedens publicatio ſponſalium. Sic Congregatio cenſuit. ¶ Matrimonium contractum per verba de præſenti, de anno 1566. circa decimum, vel vndecimum annum ætatis mulieris, in reliquis ſeruata forma Concilij Tridentini ſubſequuta carnali copula, ex tunc ſimul cum viro cohabitare per multos annos, an hodie poſt legitimam ætatem ipſius mulieris tranſeat, in verum, & validum matrimonium eadem forma Concilij Tridentini non adhibita? Congregatio Concilij cenſuit, non tranſire, niſi iterum corā parocho proprio contrahatur per verba de præſenti, iuxta formam Concilij, ſi modò tempore aduenientis pubertatis mulieris ante copulam publicatum fuerat in parochia contrahentiū hoc decretum Concilij, & lapſi erant triginta dies à prima publicatione, ſic etiam ſæpiùs reſpondit ſacra Congregatio in caſu etiam, quo mulier habebat circiter duodecim annos, & videbatur proxima puber-

tati, quæ cohabitauit quatuor annis cum viro, sed non se cognouerunt carnaliter, prætendebat enim mulierem esse arctam, cuius causa fuit dissolutum matrimonium, deinde inuenit, qui reseruit feras vir repetebat mulierem. ex cap. fraternitatis. de frig. & malef. illa noluit redire, sed opposuit de nullitate matrimonij.

De cognatione spirituali.

TITVLVS DECIMVS SEXTVS.

¶ In sessione vigesima quarta Conc. Trid. cap. 2. de ref. matr.

Cognatio spiritualis, quæ nascitur ex baptismo, inter quas personas contrahatur, ostenditur. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

DOcet experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia, in quibus, vel non sine magno peccato perseueratur, vel ea non sine magno scandalo diriminuntur. Volens itaque sancta Synodus huic incommodo prouidere, & à cognationis spiritualis impedimento *a* incipiens, statuit, vt vnus tantùm siue vir, siue mulier, iuxta sacrorum Canonum instituta, *b* vel ad summum vnus, & vna *c* baptizatum de baptismo suscipiant, *d* inter quos, ac baptizatum ipsum, *e* & illius patrem, & matrem, necnon inter baptizantem, & baptizatum, baptizatique patrem, ac matrem tantùm spiritualis cognatio *f* contrahatur. g

De cognatione spirituali

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Cognationis spiritualis impedimento.* Declar. Card. Bulla Pij declarationis, cognationis spiritualis est de cognatione spirituali contracta ante Concilium, & de matrimonio contracto, vel contrahendo post Concilium. Qui contraxit igitur ante Concilium matrimoniũ indiget

indiget diſpenſatione, vnde valet matrimonium inter filium ſuſcipiē tis,& baptizatam abſque diſpenſatione,contractum poſt publicatio nem Concilij,& S.D.N.Gregorius XIII.dubitans, an eſſet declara toria illa reuocata Pij V.quia regula; reſpondit, non videri reuocatā, quia eſt magis declaratoria,quam regula. ¶ Congregatio Concilij de clarauit, hoc decretum retrotrahi ad præterita, adeo quod liceat om nibus,qui contra hoc decretum à iure antiquo cognationem ſpiritua lem contraxerint,modò non ſint ex expreſsis in decreto, contrahere poſſe matrimonium inter ſe abſque diſpenſatione Apoſtolica, & qui iam contraxerunt poſt Concilium,nulla indigere diſpenſatione. Et ita declarauit Pius V.in vna ex ſuis conſtitutionibus.20.Augu.1566 inſerta inter regulas Chancellariæ eiuſdem Pij V. ¶ Sanctitas ſua.ad tollendum omne dubium,non eos tantùm,qui poſt Concilij Tridē tini confirmationem,ſed illos etiam,qui ante illam,cognationē ſpiri tualem contraxerunt,dummodò nō ſint ex perſonis, inter quas tantū voluit deinceps contrahi hanc ſpiritualem cognationem,matrimonij vincula inter ſe abſque diſpenſatione Sedis Apoſtolicæ inter eos iam contracta valere,plenamq; roboris firmitatē obtinere, declarauit per Bullam publicatam 20. Auguſti.1566. ¶ Nulla cognatio ſpiritualis contrahitur,niſi inter perſonas,quæ nominantur hoc decreto.

b ¶ *Iuxta ſacrorum Canonum inſtituta.* Videlicet cap.non plures. de conſecr.d.4 c.quamuis.eod.tit. lib.6.

c ¶ *Vnus & vna.* Decl.Card.Epiſcopus nō poteſt concedere licētiā, vt duo viri, & duæ mulieres aliquē baptizatū de baptiſmo ſuſcipiāt.

d ¶ *Baptizatum de baptiſmo ſuſcipiant.* Declar.Card.Procurator non contrahit cognationem ſpiritualem ſibi,ſed mandāti. Hinc eſt, quòd vnus,qui ſit viri,& alter,qui ſit procurator mulieris, baptizatum de ſacro fonte ſuſcipere poſſunt, ſed non duo viri, vel duæ mulieres, vnuſquiſque tamen proprio nomine, vir loco mulieris, vel mulier loco viri.

e ¶ *Inter quos ac baptizatum ipſum.* Decl.Card.Inter maritum & vxo rem ſuſcipientis,& baptizatum baptizatiq; patrem,& matrē,&quas cunque alias perſonas, tam ex parte ſuſcipientis, quā baptizantis, & baptizati, in Concil. Trident.nominatim non expreſſas, matrimo nium liberè & licitè contrahi poteſt. ¶ Qui leuat aut tenet procura torio nomine,nullam contrahit cognationem ſpiritualem,ea quoque cognatio inter leuatum, & filium leuantis, nullum eſt impedimen tum,item in filio baptizantis,vel confirmantis.

f ¶ *Spi-*

f ¶ *Spiritualis cognatio* Declar. Card. Spiritualis affinitas ex hoc Cōcilij Tridentini decreto, pertinet ad matrimonia contrahenda, non ad contracta dissoluenda. ¶ Qui in Ecclesia fuit præsens, & qui domi verè baptizatus, si deinde in Ecclesia fuerunt seruatæ solemnitates, nullam cognationem spiritualem contraxit, itaque committatur ordinario, vt si legitimis probationibus cōpererit D. N. filium prius domi fuisse baptizatum, declararet nullum inter N. ipsum, & dictum filium adesse impedimentum cognationis spiritualis.

g ¶ *Contrahatur.* Concordat tex. in cap. super quibus. cap. pystacium, & cap fin. 30 q. 3. cap. 1. cap. super eo. & ferè per totum ext. cod. c. 1. eod. tit. lib. 6.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. cap. 2. de ref. matrim.

Designati dumtaxat à parocho contrahunt cognationem spiritualem, quæ oritur ex susceptione baptizati de sacro fonte. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

PArochus, antequam ad baptismum conferendum accedat, diligenter abijs, ad quos spectabit, scisciteur quem vel quos elegerint, *h* vt baptizatum de sacro fonte suscipiāt, & eum vel eos tantùm ad eum suscipiendum admittat, & in libro eorum nomina describat, doceatque eos quam cognationem contraxerint, ne ignorantia vlla excusari valeant. Quod si alij vltra designatos baptizatum tetigerint, cognationem spiritualem nullo pacto contrahant, *i* constitutionibus in contrarium facientibus, non obstantibus. Si parochi culpa, vel negligentia secus factum fuerit, arbitrio Ordinarij puniatur.

SVPER CAPVT II.

h ¶ *Quem, vel quos elegerint.* Declar. Cardin. Congregatio censuit, si plures suscipiant, omnes contrahere cognationem, si non constat, quis prius tetigerit, si plures sint electi, vel nullus, si vnus est electus, ille tantùm contrahit. ¶ Est glossa, sed bona, vt hæc declaratio non aduersetur Concilio Tridentino intelligendum est, quando plures suscipiant certis à parocho non designatis, vide Nauar. ca. 22. Man. n. 24. & etiam cap. quamuis. de cognatione spiri. in 6. verbo, etiam nunc. & hoc habet locum, quando plures suscipiunt, nullis certis designatis.

i ¶ Cog-

i ¶ *Cognationem ſpiritualem nullo pacto contrahant.* Deciſ. Card. 175. Congregatio Concilij cenſuit, eum, qui tanquam teſtis ſolummodo interfuit baptiſmati filij N. neque ſuſcepit, leuauit, vel aliud ſimile miniſterium præſtitit, nullam propterea contraxiſſe cognationem ſpiritualem; ideò enim N. niſi aliud impedimentum obſtiterit, vxorem ducere poſſe, & in ſic contracto matrimonio debere perſeuerare, ¶ Item declar. Card. Idem dicendum, ſi aſsiſterent animo contrahendi compaternitatem, non tamen tetigerunt. ¶ Idem dicendum de eo, qui leuauit à ſacro fonte eum, qui domi ob imminens periculum fuit ante verè baptizatus, quod ſi plures ſunt deſignati, qui omnes baptizatum tenuerunt, omnes, qui fuerunt deſignati, ad contrahendam compaternitatem, omnes contraxerunt cognationem ſpiritualem, qui tetigerunt, punito tamen parocho capite vltimo. de cognatione ſpirituali. in ſexto. ¶ Illuſtriſſimi, & Reuerendiſsimi Domini ſacræ Congregationis Concilij Tridentini hoc capite diſponit, quod in Sacramento baptiſmi poteſt inſeruire vnus, qui ſuſcipiat infantem de baptiſmo, vel ad ſummum duo. In Epiſcopatu Abulenſi adeſt conſuetudo communiter, vulgariter dicta matrina, non tangit infantem, donec compater, poſtquam eſt baptizatus, & infuſa ſuper eum aqua baptiſmi, ponat infantem in manibus commatris. Itaque dicta commater non tangit baptizatum donec, vt præfertur, baptizatus eſt leuatus à fonte baptiſmali, dubitabatur, ſi attentis præmiſsis dicta commater contrahit cognationem ſpiritualem cum ipſo infante, & illius parentibus ex ſupra geſtis, & aſsiſtentia in dicto actu vti commater nominata ad ipſum effectum, & ne deſuper dubitare contingat, ſupplicamus ſacræ Congregationi pro declaratione difficultatis. Congregatio Concilij cenſuit, mulierem, quæ aſsiſtit infanti, ſi non tetigit infantem, non contrahere cognationem ſpiritualem.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quarta. cap. 2. de ref. matr.

Ex confirmatione pari modo contrahitur cognatio ſpiritualis, ſicuti ex Baptiſmo. Hoc dicit.

CAPVT TERTIVM.

EA cognatio, *k* quæ ex confirmatione contrahitur confirmantem, & confirmatum, illiuſque patrem, & matrem, ac tenentem

non egrediatur: *l* omnibus inter alias personas huius spiritualis cognationis impedimentis omninò sublatis.

SVPER CAPVT III.

k ¶ *Ea cognatio.* Concordat Concil. Magunt. c. 55. c. 1. eod. tit. lib. 6.

l ¶ *Non egrediatur.* Decis. Card. 68. Congregatio Concilij censuit cognationem ex confirmatione ortam, quæ dirimat matrimonium posteà contractum, contrahi solùmmodò inter confirmantem, & cõfirmatum, illiusque patrem & matrem, & tenentes.

De consanguinitate, & affinitate.

TITVLVS DECIMVSSEPTIMVS.

¶ In sessione vigesima quarta Conc. Triden. c. 3. de refor. matrim.

Impedimentum iustitiæ publicæ honestatis, quando & inter quas personas locum habeat. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

IVstitiæ publicæ honestatis impedimentum, *a* vbi sponsalia quacunque ratione valida non erunt, *b* sancta Synodus prorsus tollit, vbi autem valida fuerint primũ gradum non excedant: quoniã in vlterioribus gradibus iam non potest huiusmodi prohibitio absque dispendio obseruari.

De consanguinitate, & affinit.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Iustitiæ publicæ honestatis impedimentum.* Declar. Card. Hoc impedimentum intelligitur tantùm in sponsalibus de futuro, secùs si matrimonium fuisset contractum per verba de præsenti, vt declarauit Pius V. in quadam Bulla sub dat. kal. Iulij 1568. dispositio etiam huius decreti, retrotrahitur, prout sup. in præcedẽti decreto de cogn. spir. dictum fuit, ita declarauit S. D. N. Gregorius XIII.

b ¶ Quæ-

b ¶ *Quacunque ratione valida non erunt.* Declar. Card. Si ſponſalia ſol uuntur de conſenſu Congregatio cenſuit eſſe inualida. ¶ Item deciſ. Card. 64. Congregatio Concilij cenſuit, affinitatem ſuperuenientem etiam per illicitum coitum diſſoluere ſponſalia, quæ fuerint contracta de futuro, & peracta pœnitentia, vel parte illius poſſe inceſtuoſum ab Epiſcopo diſpenſari, vt cũ alia contrahat. ¶ Item deciſ. Card. 204. Congregatio Concilij cenſuit, ſi tempore matrimonij contracti inter N. & Martham, in ætate minus legitima, malitia ætatis defectũ in Martha ſuppleuiſſet, ex eo vtrinque non conſummato ortum eſſe impedimentum publicæ honeſtatis iuſtitiæ, quod fortius vinculum eſt, quàm id, quod prouenit ex ſponſalibus de futuro; quòd ſi malitia ætatis defectum non ſuppleuit, huiuſmodi matrimonium, ſi modò forma ſeruata Concilij contractum fuit, reſolui in ſponſalia de futuro: ex quibus etiam oritur vinculum publicæ honeſtatis iuſtitiæ, licèt de bilius, quã illud quod indicitur ex matrimonio rato non conſummato: itaq; vtroque caſu, vt N. cum ſorore Marthæ matrimonium contrahere legitimè queat, opus eſſe Apoſtolica diſpenſatione. ¶ Item deciſ. Card. 275. Congregatio Concilij cenſuit, ſponſalia per verba de futuro contracta, poſſe quandocunque ante contractum matrimoniũ, per verba de præſenti, mutuo contrahentium conſenſu diſſolui, atq; vbi ſic diſſoluta fuerint, nullum hodie inducere impedimentum.

c ¶ *Primum gradum non excedant.* Decl. Card. Facultate huius decreti gaudent etiam illi, qui ante Concilium contraxerunt in ſecundo gradu, nam inter illos nulla affinitas, præſupponitur, cum ait Concilium ſponſalia valida non excedere primum gradum, loquitur de ſponſalibus de futuro, quæ propriè ac verè ſponſalia vocantur, non de ſponſalibus de præſenti, in matrimonio rato, quod in ſuo priori vigore relinquitur, vt in omnibus illis caſibus, & gradibus, quibus à iure veteri ante Conc. Trid. introductum erat. Bulla Pij V. quæ incipit, *Ad Romanum ſpectat.* publicata 21. Iulij. 1568. ¶ Præſuppoſita declaratione per conſtitutionem ſan. mem. Pij V. ſuper hoc decreto, cẽſuit Cõgregatio, oriri impedimentũ iuſtitiæ publicæ honeſtatis ex ſponſalibus per verba de præſenti, & nulliter cõtractis, omiſſa forma Conci. Trid. c. 1. huius ſeſ. Qui ante Conc. Trid. in ſecundo gradu publicæ honeſtatis erant, poſt Cõcilium publicatũ, ſeu confirmatũ ritè, & abſq; alia diſpẽſatione cõtrahere poſſunt, & matrimoniũ inter eos cõtractũ validũ eſt iuxta formam huius c. ¶ Sponſalia de præſenti, ante ætatẽ etiam vnius, ſequuta carnali copula, non tranſeunt in matrimonium.

In iuſtitia publicæ honeſtatis, & affinitate ex fornicatione attendatur remotior gradus. ¶ Item Congregatio cenſuit, ex matrimonio per verba de præſenti, copula non ſequuta, non oriri affinitatem, remanet tamen impedimentũ hoc vlterioris gradus, ex declaratione Pij Quinti ſub dato Kal. Iunij. 1568. & ita etiam fuit decretum per Congregationem die 27. Aprilis, 1568. & de ordinatione ſanctiſsimi præter Cardinales interfuerunt omnes priores ordinum, & tres Reuerendiſsimi. ¶ Hoc decretum procedit in ſponſalibus de futuro dumtaxat, non autem in matrimonio, ſicut præfertur contracto. Ita declarauit Pius Quintus per breue expeditum 1. Iulij. 1568. ¶ An ex ſponſalibus contractis per hæc verba, promitto te ducere in vxorem, ſi factis denuntiationibus non apparuerit aliquod impedimentum, oriatur impedimentum publicæ honeſtatis. Congregatio Concilij reſpondit, non oriri. ¶ An ex matrimonio contracto per verba de præſenti, conſummato oriatur affinitas, vel impedimentum iuſtitiæ publicæ honeſtatis, & fortius & maius vinculum, quàm impedimentum iuſtitiæ publicæ honeſtatis ex ſponſalibus de futuro, & hoc Cõcilij decretum non loquitur de hoc impedimento, ſed de illa tantùm ex ſponſalibus de futuro, ex quibus gradus iſtius impedimenti colligitur non intelligi ad primum gradum redactum, ſed tantùm illos, qui contrahunt ex ſponſalibus de futuro, prout per Bullam fœli. rec. Pij Papæ Quinti ſub dato Romæ.

¶ Eadem ſeſſione vigeſima quarta. cap. 4. de refor. matrimon.

Affinitas ex fornicatione contracta extra primum & ſecundum gradum non impedit matrimonium. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

Ancta Synodus, *d* grauiſsimis de cauſis adducta, impedimentum, *e* quod propter affinitatem ex fornicatione *f* contractum, inducitur, & matrimonium poſteà factũ dirimit, ad eos tantùm, qui in primo, & ſecundo gradu coniunguntur, *g* reſtringit. In vlterioribus verò gradibus, *h* ſtatuit huiuſmodi affinitatem matrimonium poſteà contractum non dirimere. *i*

SVPER CAPVT II.

d ¶ *Sancta Synodus.* Declar. Card. Diſpoſitio huius decreti etiam retrotra-

trò trahitur, prout suprà, in præcedentibus decretis. c. 2. & 3. de cognatio. spiritua. & iustitia publicæ honestatis dictum fuit, & ita etiam declarauit S.D.N. Gregorius Decimus tertius deuotè hoc cap. intelligendum esse.

e ¶ *Impedimentum.* Concordat tex. in capite quædam. cum multis sequent. 32. quæst. 7. & toto titulo de eo, qui cogno. consanguineam vxo. suæ.

f ¶ *Propter affinitatem ex fornicatione.* Declar. Card. Hoc decretum restringitur, & declaratur prout sup. cap. 2. fuit annotatum. ¶ Personæ, quæ matrimonium contraxerunt, ante Concilij confirmationem in gradu olim de iure communi prohibito, & per hoc & alia decreta in hac sessione permissa, non possunt manere in matrimonio licitè, & sine ylla dispensatione, iuxta trad. per glos. in c. non debet. de consang. & affin. in verb. de cætero.

g ¶ *Qui in primo & secundo gradu coniunguntur.* Declar. Card. Congregatio censuit, impedimentum tertij gradus affinitatis ex fornicatione contractum esse à Concilio hoc cap. Ideò eo non obstante matrimonium posse contrahi absque alia dispensatione Apostolica, etiam quòd huiusmodi affinitas fuisset contracta ante confirmationem Concilij, vt declarauit Pius Quintus anno 1568. 20. Augusti. ¶ Primum & secundum gradum affinitas ex causa fornicationis proueniens non excedit, quod procedit etiam in illis matrimonijs, quæ ante Concilium fuerunt contracta, per Bullam Pij Quinti declarantem. Qui suspicatus est etiam leuiter se fornicatum cum muliere, cuius sororem postea duxit in vxorem, indiget dispensatione, & filij, quos ex tali matrimonio procreauit illegitimi sunt. ¶ Inter personas, quæ siue post, siue ante Concilij Tridentini confirmationem affinitatem infra secundum gradum ex fornicatione prouenientem, si Sedis Apostolicæ dispensatione contraxerint, validum est, nec dirimi debet. Congregatio censuit, idem de impedimento affinitatis superueniente etiam sine Sedis Apostolicæ dispensatione, si contraxerint, validū est, nec dirimi debet dicta Pij Quinti declaratio, ad cuius notitiam, &c. ¶ Congregatio censuit, idem de impedimento affinitatis superueniente post matrimonium contractum. ¶ In primo, & secundo gradu transuersali dispensatur ex causis Ordinarijs. In descendentibus non nisi ex magna causa.

h ¶ *In vlterioribus verò gradibus.* Declar. Card. Impedimentum istud, quod propter affinitatem ex fornicatione contractum dirimit,

ad eos tantùm ſpectat, qui in primo & ſecundo gradu coniunguntur: in vlterioribus verò gradibus Concilium ſtatuit non dirimiſſe, habet etiam locum & comprehendit ſponſalia per verba de futuro contracta, vt cenſuit Congregatio. ¶ Item deciſ. Card. 72. Congregatio Concilij cenſuit, ſcribendum Epiſcopo, potuiſſe Ioannem Antonium oratorem mortua eius prima vxore, accipere in vxorem Ioannam, licèt fuerit vxor Angeli, qui tertio, aut quarto conſanguinitatis gradu, coniunctus erat cum Diamãte prima vxore oratoris, cùm tantùm affinitatis genus ſublatum fuerit, ideò declaratum fuit impedimentum huiuſmodi hodie non obſtare. ¶ Item deciſ. Card. 182. Cõgregatio Concilij cenſuit ad dignoſcendum, an ſubſit impedimentũ affinitatis prouenientis ex fornicatione, attendendum eſſe gradum remotiorem, ideòq; quemadmodum inter eos, qui tertio gradu affinitatis ex fornicatione procedentis coniungũtur matrimonio poſt Cõcilium, quod huiuſmodi impedimentum ad primum, & ſecundum gradum reſtrinxit, licitè contrahitur: ita etiam contrahi poteſt inter eos, qui ſimul ſecundo, & tertio gradibus huiuſmodi affinitatis ex fornicatione inductæ coniunguntur.

i ¶ *Non dirimere.* Declar. Card. Nec impedit contrahere iuxta ſupra dictam Bullam Pij V. kal. Iulij. 1568. ¶ Fuit ſublatum etiam impedimentum per Bullam Pij V. ſubdato 4. Kal. Decẽbris, anno primo, quod impediebat poſſe contrahi matrimonium. ¶ S. D. N. Gregorius XIII. ex ſententia Congregationis dixit per hoc decretum ſublatum cenſeri impedimentum quoque ſuperuenientis affinitatis poſt contractum matrimonium, quia ſi impedimentum dirimens ſublatũ eſt, quod maius eſt; ergò & iſtud, quod ſolùm impedit, ne is per quẽ contracta eſt affinitas ſine peccato poſſit exigere debitum, quod minus eſt; præterea Concilij ſuſtulit tertiũ & quartũ, ergò in omnibus.

¶ Eadem ſeſſione vigeſima quarta. c. 5. de reform. matr.

Quando diſpenſandum ſit cum eo, qui matrimonium contraxit intra gradus prohibitos, & quando non. Hoc dicit.

CAPVT III.

IN quis intra gradus prohibitos *k* ſcienter matrimonium contrahere præſumpſerit, *l* ſeparetur, & ſpe diſpenſationis *m* conſequendæ careat: idque in eo multo magis locum habeat, qui non tantùm matrimonium cõtrahere, ſed

sed etiam consummare ausus fuerit. Quod si ignoranter id fecerit, siquidem solemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit, eisdem subijciatur pœnis: non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facilè experiatur, cuius salubria præcepta temerè contempsit. *o* Si verò solemnitatibus adhibitis, *p* impedimentum aliquod posteà subesse cognoscatur, cuius ille probabilem ignorantiam habuit, *q* tunc facilius cum eo & gratis dispensare poterit. *r*

SVPER CAPVT III.

k ¶ *Si quis intra gradus prohibitos.* Declar. Card. Intra gradus prohibitos, qui se cognouerunt carnaliter, sine tractatu, & cõditione matrimonij, post volentes matrimonium contrahere, & petentes serũ dispensari in aliquo impedimento, & tacentes se carnaliter cognouisse, si obtineãt ex aliqua causa improbata dispensationẽ, potest dici subreptitia: & sic nullam obtinuisse dispensationem ex eo, quia non narrauerunt cognitionem carnalem.

l ¶ *Separetur.* Concordat tex. in c. fin. §. penul. de cland. desp. clem. vni. de consanguin. & affin.

m ¶ *Spe dispensationis.* Declar. Card. Quando scilicèt impedimentũ prouenit ex consanguinitate, & affinitate, non autem ex impedimento iustitiæ publicæ honestatis, ad quod probatio hæc non se extendit. ¶ Sic etiam indigent noua dispensatione, qui obtinuerunt literas, & eis non præsentatis, vel qua nunciũ habuerunt dispensationem fuisse obtentam, vel supplicationem datam contraxerunt, & se carnaliter cognouerunt.

n ¶ *Quod si ignoranter.* Declar. Card. De petitione eorum, qui contractis sponsalibus post publicatam confirmationem Concilij, quam denuntiandi necessitatem in matrimonio, non seruata denuntiatione in postulatione dispensationis, expresserunt, vt ipsi dicunt, errore agentium, ante Concilij Tridentini confirmationem esse facta sponsalia, non conceditur dispensatio.

o ¶ *Temerè contempsit.* Concordat tex. in cap. fin. de immun. Eccles. cap. quia frustrà, de vsuris.

p ¶ *Si verò solemnitatibus adhibitis.* Declar. Card. Illis, qui ignorantes gradum post kal. Maij, anni 1564. contraxerunt, petentibus dispensationem in locis vbi non esset publicatum decretum de clandestinis matrimonijs, censuerunt eam dandã esse gratis. ¶ Hoc locũ habet in cõpositionibus nõ in mercede, quæ soluitur ob expeditionẽ Bullarũ.

q ¶ Pro-

q ¶ *Probabilem ignorantiam habuit.* Declar. Card. Non debent concedi dispensationes matrimoniales sub prætextu ignorantiæ decretorum Concilij, si hæc ignorantia fuerit post Kal. Maij anni 1564. In supplicationibus autem non exprimantur kal. Maij, sed tantùm colligatur ex narratione facti. ¶ Cum ijs, qui post Kalen. Maij ignorantes contraxerunt in tertio vel quarto gradu, & allegatur, quòd nõ fuerit publicatum in parochia sua decret. de reform. matrim. dispensari potest. ¶ Placuit quoad tertium tantùm gradum dispensari cum ijs, qui ignorantes gradum, non clandestinè post Concilij confirmationem contraxerunt, dùm tamen eorum ignorantia probabilis fuerit. ¶ Item pro his, qui ignorantes contraxerunt in tertio, aut quarto, si postmodum factis probationibus iuxta Concilium Tridentinum habetur notitia impedimenti, pro ijs tamen, qui in tertio, aut quarto gradu propter angustiam loci, aut quòd non inueniuntur paris conditionis, similiter qui vult ducere in vxorem sibi attinentem pauperem, constituendo illi dotem, aut etiam pro se dandis litibus aut discordijs componendis contrahere volunt, visæ fuerint legitimę causæ ad dispensandum de contrahendo, dummodò gratis prorsus. At in tertio maturius procedatur. ¶ Idem seruandum esse in casibus supra dictis, in matrimonijs per verba de futuro publicatis, præcedentibus, aut subsequutis osculis, aut per fidei, vel munerum dationem, quæ in nonnullis Prouincijs vim habent matrimonij contracti per verba de præsenti, placuit, dùm huiusmodi sponsalia contracta sint ante confirmationem Concilij, & fuerint proclamata interuenientibus aliquibus supra dictis actibus: etiam de tertio gradu agatur, quòd possint accipi componendæ. ¶ Sed non possunt cogi isti, qui contraxerunt ad petendam dispensationem, etiam si matrimonium esset consummatum, si nollent petere, & vellent recipere, vel alter eorum.

r ¶ *Gratis dispensari poterit.* Declar. Card. Decretum Concilij quòd ait dispensationes concedantur gratis, habet locum in compositionibus non in mercede, quæ pro Bullarum expeditione soluitur ex Cõgregationis sententia.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. cap. 5. de refor. matri.

Ad contrahendum intra gradus prohibitos nunquam, vel rarò, debet dispensari. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT IIII.

IN contrahendis matrimonijs ſ vel nulla omninò detur diſpenſatio, vel rarò, idque ex cauſa, & gratis concedatur. In ſecundo gradu nunquam diſpenſetur, t niſi inter magnos Principes, & ob publicam cauſam.

SVPER CAPVT IIII.

ſ ¶ *In contrahendis matrimonijs.* Declar. Card. Contrahentes in gradibus prohibitis, de quibus dubitatur, an ſint in quarto, vel quinto arbitrio Ordinarij hoc relinquitur, vt credat illis teſtibus, & probationibus, quæ ei magis probare videntur. ¶ Congregatio tamen idem cẽſuit in ſponſalibus. Idque ex cauſa. Cauſa eſt legitima, ſi dos non eſſet competens, in quarto tamen gradu. ¶ Pro diſpenſatione in quarto gradu conſanguinitatis, ſufficit quòd omni adhibita diligentia mulier cum qua diſpenſatur, non inueniat alium virum parem, cui nubere poſsit. ¶ Iuſta cauſa diſpenſationis matrimonialis eſt cauſa dotis incompetentis, & ſatis eſt, ſi in eo loco, vbi mulier habitat, ipſa diligentiam adhibuiſſet in perquirendo virum parem, à quo cum tali dote in matrimonium duceretur, nec tamen inuenerit. ¶ S. D. N. ex vna ſententia Congregationis reſpondit, diſpenſationem ſubreptitiè obtentam non videri, cum in ſupplici libello dictum fuerit de loci angu ſtia, ſi modò verum eſt, oratores in eo loco, vbi contrahendum eſt matrimonium, viros ſibi non conſanguineos paris conditionis, quibus nubant, inuenire non poſſe. ¶ Cauſæ legitimè diſpenſandi in gradibus prohibitis ſunt hæ anguſtiæ, quando non inueniuntur paris conditionis: quando diues vult ducere pauperem, vel indotatam cõſtituendo illi dotem: quando vult docere ob lites, vel inimicitias ſedandas. ¶ Quando diſpenſatio conceditur ob incompetentiam dotis, ſufficit, quòd iſta incompetentia ſit reſpectu perſonarum, quæ degunt in loco mulieris, ideò ſi in loco vicino eſſent aliqui non coniuncti, qui mulierem cum ſua parua dote acciperent, per hoc diſpoſitio non vitiatur. ¶ Cardinales Congregationis Concilij Tridentini habent facultatem à Papa declarandi, quæ ſunt cauſæ diſpenſationis matrimonialis, ex quo ſenſu ſunt illæ accipiendæ. Cauſa verò dotis non ſufficientis eſt iuſta, vt ſi quis in quarto conſanguinitatis gradu diſpenſari poſsit, pro cuius verificatione ſufficit, ſi in eo loco, in quo mulier habitat, ipſa diligentiam adhibeat, in perquirendo virum pa-

rem, à quo cum tali dote in matrimonium ducatur, neque tamen in-ueniat. ¶ Qui contraxerunt in ſecundo, aut tertio etiam poſt confirmationem Concilij, antequam tamen illius confirmatio innoteſceret, poterunt ſimpliciter diſpenſari. ¶ In ciuitatibus etiam, aut locis, vbi ob ciuium paupertatem, vel aliqua magna pars illorum intereſſe cognatione coniuncta eſt ita, vt difficile cum alijs matrimonium contrahere poſsint; erit hæc iuſta cauſa cum illis diſpenſandi in quarto, & quandoque in tertio. ¶ Qui contraxerunt ſponſalia ante Cõcilij confirmationem, cum eſſent in gradu prohibito, & poſteà volunt contrahere matrimonium, non poſſunt abſque cauſa diſpenſari. Cauſa idonea videtur, ſi conuerſatio cum ſponſa, aut publicatio ſponſalium præceſſerunt, aut quid ſimile præter alias cauſas à iure receptas. Vicarius Epiſcopi nihil prorſus poteſt accipere, ſiue pro laboribus inſtruendo proceſſum, ſiue pro decreto ſuper diſpenſationibus matrimonialibus habitis à Sede ſancta Apoſtolica.

t ¶ *In ſecundo gradu nunquam diſpenſetur.* Declar. Card. Pius Quintus declarauit, hoc intelligi de gradibus affinitatis, & conſanguinitatis, Congregatio tamen idem cenſuit in ſponſalibus, decretum fuit in congregatione cap. 3. ſup. loqui de ſponſalibus de futuro, iuxta Bullam Pij Quinti, incipientem, ad Romam. edita anno 1568. primo Iulij, textum verò loqui de matrimonio contracto, & conſummato, quì verba contextus eſſe oſtendunt: de matrimonio verò rato tantùm nihil haberi in hoc Concilio Tridentino, ſed illud, prout eſt de iure, eſſe maius quoddam impedimentum, quàm ſint ſponſalia, & idcircò remittendum iuris diſpoſitioni, & prudentiæ S. D. N. quia pro rerum & cauſarum varietate prouidebit ſingulis caſibus. ¶ Cum ijs, qui contraxerunt in ſecundo ante Concilij confirmationem ſub ſpe diſpenſationis obtinendæ, & præſertim ſi venerunt ad Curiam, atque cœperunt agere pœnitentiam ſalutarem ipſis impoſitam, videtur diſpenſandum eſſe, etiam ſi nulla ſignata ſit ſupplicatio. Congregatio Cardinalium Concilij cenſuit, diſpenſationem cenſeri ſubreptitiã, ſi inter conſanguineos, vel affines, vel ſpirituali cognatione coniunctos carnalis copula præceſsiſſet, cuius mentionem in ſupplicatione non feciſſent, propterea quod tales conſanguinei, affines, & cognati ſpirituales per hanc carnalem copulam redditi ſunt inhabiles ad contrahendum matrimonium, ex eo, quòd dicuntur commiſiſſe inceſtum, qui impedit inceſtuoſos contrahere matrimonium, ideò pro validitate diſpenſationis ſuper gradu, neceſſariam eſſe de iure expreſsionem

copulæ

copulæ carnalis, prout ſtylus Curiæ obſeruat. ¶ Facta relatione cùm ſanctiſsimo in Conſiſtorio, Sanctitas ſua vila eſt annuere cõceſsioni illarum diſpenſationum pro ijs, qui ſe carnaliter cognouerunt, prout ante ſolitum erat cum illa expreſsione copulæ, & ſi non exprimeretur, quòd publica facta eſſent. ¶ Si poſt impetratas literas diſpenſationis ante illarum præſentationem, & decretum Ordinarij, ſe cognouerũt nullis factis, aut adhibitis ſolemnitatibus, committitur Ordinario, quòd ſi dictæ literæ diſpenſationis ſibi præſentabuntur, & cauſa in eis expreſſa probabitur legitima corã ſe, ac quòd oratores poſt impetratas literas ſe cognouerint, diſpenſet cum eis, iniuncta tamen ipſis ſalutari pœnitentia propter inceſtum arbitrio ſuo. ¶ Quod ſi tales contraxerint coram parocho habita notitia obtentæ diſpenſationis, & ſe carnaliter cognouerunt, committitur vt ſuprà, & additur, & punito parocho, qui non ſeruata forma Concilij coniunxit oratores in matrimonium, & grauius, ſi tunc ſciuit illos in gradu prohibito ſe attinere, nec literas diſpenſationis vidit. ¶ Qui Romam miſerunt pro diſpenſatione, & habito nuncio, quòd literæ fuerunt expeditæ contraxerunt, vel ſe cognouerunt, & ita verum eſt fuiſſe expeditas, & habere datas, ante contractum, vel commiſsionem dandas diſpenſationes eſſe Congregatio Cardinalium cenſuit. ¶ Idem viſum eſt etiã, quod literæ non eſſent expeditæ, ſed ſupplicatio ſignata, & ex toto expedita. Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini cenſuit, diſpenſationem reddi nullam ex copula præcedente diſpenſationẽ, ſi de ea non fuit facta mentio in ſupplicatione: copula verò ſuperueniente poſt diſpenſationem ab Ordinario factam non impedire matrimonij validitatem. ¶ Epiſcopus autoritate ordinaria non habet facultatem in gradibus affinitatis, ſeu conſanguinitatis à iure prohibitis inter contrahentes matrimonia diſpenſandi.

(*?*)

DECRETORVM SACRI CONCILII TRIDENTINI.

LIBER QVARTVS.

De maioritate & obedientia.

TITVLVS PRIMVS.

¶ In sessione secunda Concilij Tridentini.

Ordo sedendi, seu sententiã dicendi in Synodo Tridentina seruatus nemini contulit nouum ius præcedendi. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

SAcra Synodus statuit, ac decreuit, quod si fortè contigerit aliquos debito in loco non sedere, & sententiam, etiam sub verbo, placet proferre, congregationibus interesse, & alios quoscunque actus facere, Concilio durante, nulli propterea præiudicium generetur, *a* nulliúque nouum ius acquiratur.

De maioritate, & obedientia.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Nulli propterea præiudicium generetur.* Concordat cap. fin. inf. eodem. Episcopus forma sedendi præscripta est in Concilio 1. Bracharen. cap. 24.

¶ Item

¶ Item seſsione vigeſima quinta. cap. 13. de refor. regu.

Ad Epiſcopum pertinet componere omnes controuerſias inter Eccleſiaſticas perſonas circa ius præcedendi exortas. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

Controuerſias omnes *b* de præcedentia, quæ perſæpè maximo cum ſcandalo oriuntur inter Eccleſiaſticas perſonas tam ſeculares, quàm regulares, *c* cum in proceſsionibus publicis, tùm in ijs, quæ fiunt in tumulandis defunctorũ corporibus, & in deferenda vmbella, & alijs ſimilibus, Epiſcopus, amota omni appellatione *d* & non obſtantibus quibuſcunque componat. *e*

SVPER CAPVT II.

b ¶ *Controuerſias omnes.* Declar. Cardin. Controuerſias omnes pendentes dirimere Epiſcopus hodie poteſt, finitas autem innouare non poteſt, ex Bulla Pij Quinti in fauorem regularium edita. ¶ An ancianitas Monialium à tempore ingreſſus, & ſuſcepti habitus regularis, an verò emiſſæ profeſsionis computari debeat? Congregatio cenſuit, attendendum eſſe tempus profeſsionis.

c ¶ *Quàm regulares.* Deciſ. Cardin. 1. Congregatio Concilij cenſuit, poſſe Epiſcopum compellere regulares ad publicas proceſsiones accedere recuſantes, facultate ſibi tributa decreto Concilij cap. 13. ſeſ. 25. de Regul. & controuerſias præcedentiæ, amota omni appellatione componere, ad præſcriptum dicti cap. 13. obſeruata tamen, quo ad regulares, & confraternitates conſtitutione ſanctæ memo. Gregorij XIII. hac de re edita.

d ¶ *Amota omni appellatione.* Declar. Cardin. Intellige ad effectum ſuſpenſiuum, ſed cùm præuenit ſententiæ Epiſcopi benè applicari poterit, ad effectum deuolutiuum ex Congregationis ſententia in vna Hieracenſi.

e ¶ *Componat.* Declar. Card. Breui manu ſummariè, ac de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij expediat. ¶ Non comprehenduntur, quæ ſunt nullius diœceſis, neque laicorum confraternitates: quos tamen Epiſcopus poteſt tantùm viſitare, non autem compellere.

¶ Eadem seſsione vigesima quinta. c.6.de refor.in cõmu.

Episcopis vbique locorum prima sedes concedi debet, quibus etiam conuenit Capitula conuocare, vota exquirere, & iuxta ea concludere, salua in cæteris Capituli potestate. Hoc dicit.

CAPVT III.

EPiscopis vbique is honor tribuatur, *f* qui eorum dignitati par est, eisque in choro, & in Capitulo, in processionibus, *g* & alijs actibus publicis sit prima sedes, *h* & locus, quem ipsi elegerint, & præcipua omnium rerum agendarum autoritas, *i* qui si aliquid Canonicis *k* ad deliberandum proponãr, neque de re ad suum vel suorum commodum *l* spectante agatur Episcopi ipsi, *m* Capitulum conuocent, *n* vota exquirant, *o* & iuxta ea concludant. Absente verò Episcopo omninò hoc ab ijs de Capitulo, *p* ad quos hoc de iure, vel consuetudine spectat, perficiatur, nec ad id Vicarius Episcopi *q* admittatur. Cæteris autem in rebus Capituli iurisdictio. & potestas, *r* si qua eis competit, & bonorum administratio, salua, & intacta omnino relinquatur.

SVPER CAPVT III.

f ¶ *Episcopis vbique is honor tribuatur.* Concordat Conc. IIII. Carthag. cap. 35. & cap. Episcopus. 95. dist.

g ¶ *In processionibus.* Decl. Card. Processiones dirigendæ, quò voluerit Episcopus cum consilio Capituli: ad eundem, cum eodem consilio spectat rationem processionum præscribere. ¶ Ad Episcopũ pertinet cum consilio Capituli decernere, & edicere, quò & qua dirigẽdæ, deducendæque sint processiones, non obstante immemorabili consuetudine, prout in decreto Concilij. ¶ Hoc Congregationis cõsilium declarauit intelligi oportere in processionibus dumtaxat publicis, non autẽ in priuatis. Priuatas autem processiones eas intellexit, in quibus alieni clerici nõ euocantur, sed à capitularibus, & clericis Cathedralibus tantùm fiunt ob aliquas causas. Porrò in publicis processionibus absente Episcopo eandem facultatẽ habet Vicarius generalis in processionibus decernẽdis, & dirigẽdis, quã Episcopus habet.

h ¶ *Sit prima sedes.* Declar. Card. Per hæc verba fuit resolutum, quod Rector parochialis Ecclesiæ Ripæ Transenensis, qui ex immemorabili cõsuetudine deferebat in publica processione Sacramentũ Ecclesiæ, iuxta clem. vni. de Reli. & ven. Sanct. & sup. sess. 13. can. 6. cedat,

Epis-

Episcopo nuper erecto, qui vult per se Sacramentum huiusmodi deferre. Sic Congregatio censuit de mense Aprilis, 1573.

i ¶ *Et præcipua autoritas.* Declar. Card. Non potest tamen solus Episcopus sine consensu Capituli edicere, & dirigere processiones.

k ¶ *Quod si aliquid canonicis.* Declar. Card. Episcopo ex decreto huius cap. quoad conuocationem Capituli spectat, dumtaxat autoritas est attributa, vt eo casu solo possit ipse eo arbitrio Capitulum conuocare, vota requirere, & iuxta ea concludere, dummodò non sit actum de re ad suum, vel suorum commodum spectante; in reliquis casibus Cõcilium Tridentinum statuit.

l ¶ *Ad suum, vel suorum commodum.* Decl. Card. Et hoc decreto Episcopo ordinario eo dumtaxat casu tribuitur facultas conuocandi Capitulum, quando Canonicis aliquid deliberandum proponit, nec de re agit ad suum, vel suorum cõmodum spectante, nec prohibetur eidem, quominus Capitulũ suo arbitrio conuocare possit, etiã si nulla voluntas accedat. In reliquis Conciliũ suum vnicuique ius reseruabit. Dubitatũ fuit, an decretum Concilij hoc cap. quo conceditur facultas Episcopis cõuocandi Concilium, nisi de re ad suum, vel suorũ cõmodum spectante agatur, sit intelligendũ, quando res ad se vel suos priuato nomine pertinet: an verò etiã si pertineat ratione dignitatis Episcopalis? Congregatio censuit, Episcopum conuocare non posse Capitulum in illis casibus, in quibus iudex esse non potest: & si de re spectante ad Episcopalem dignitatem, potest esse iudex, cõuocare potest Capitulum. facit Abb. in c. venerabili. de cens. in fin.

m ¶ *Episcopi ipsi.* Declar. Card. Hoc tantùm casu Concilium declarauit, quod Capitulum non potest conuocari sine consensu, & præsentia Episcopi, reliquos autem casus reliquit in terminis iuris veteris. In Capitulis vero non exemptis, quæ Ordinario subsunt, seruandum ius commune. ¶ Episcopus controuersiam habens cum Capitulo, non potest domi suæ Capitulum congregare, sed debet ad aulam Capitularem conuocare, in qua solitum est Capitulum semper conuenire.

n ¶ *Capitulum non conuocent.* Declar. Card. Et in domibus proprijs nisi locum ad hoc deputatum specialiter haberent, in quo solitum esset conuocare, & congregare Capitulum. ¶ Capitulum N. prætendit, Episcopum non posse visitare personas Capitulares alibi, quã in loco, & camera Capitulari, Congregatio censuit, in loco decenti. Episcopus Placentinus non potest Capitulum Ecclesiæ Cathedralis domi

domi ſuæ congregare, ſed idem debet in aulas capitulares conuocari, in quibus anteà ſolitum eſt ſemper capitulum conuocari, licet alio Congregationis decreto videatur declaratum, quòd domi ſuæ conuocari poſsit, in caſu prædicto tantùm.

o ¶ *Vota exquirant.* Declar. Cardin. Epiſcopus non habet vocem in Capitulo.

p ¶ *Ab ijs de Capitulo.* Declar. Card. Abſque conſenſu Epiſcopi. ¶ An viſitatio ad fauorem cap. 4. ſeſ. 7. & cap. hoc eatenus. competat ex his decretis Epiſcopi, non liceat Decano, & Capitulo viſitare perſonas ipſi Capitulo ſubiectas cumulatiuè cum Epiſcopo, ſeorſum tamen ab eodem, non excludendo ipſum Epiſcopum toties, quoties ſua autoritate vti volenti, viſitare, corrigere, & emendare, iuxta antiquam & immemorabilem hactenus obſeruatam conſuetudinem? Congregatio cenſuit imo ita licere Decano, & Capitulo viſitare ſubditos ſuos.

q ¶ *Nec ad id Vicarius Epiſcopi.* Declar. Cardin. Non admittuntur ad Capitulum, quod intelligendum eſt, ſi Capitulum eſt exemptum: & ita obſeruari iuſsit Congregatio cum Vicario Tarantinenſi.

r ¶ *Capituli iuriſdictio, & poteſtas.* Declar. Card. Declaratum fuit debere hoc fieri iuxta conſuetudinem, & ſtatuta hactenus obſeruata, & idcircò non poterit cogi Capitulum ad tenendum ſecretarium, qui ſit clericus in ſacris conſtitutus, ſed poteſt habere laicũ. Punctator verò debet eſſe clericus in ſacris conſtitutus, ſecundùm decretum Prouincialis Compoſtellæ reuiſum per S. D. N. anno 1565. Et ſi ab immemorabili tempore deputatio punctatoris ad Capitulum pertineat, ita obſeruetur, quia Concilium in hoc nil innouat.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quinta. cap. 17. de ref. in cõmu.

Præcipitur Epiſcopis, vt ſuum gradum, & ordinem tueantur, & reliquis omnibus, vt eos debita reuerentia proſequantur indicitur. H. d.

CAPVT IIII.

NON poteſt ſancta Synodus non grauiter dolere, audiens Epiſcopos aliquos, ſui ſtatus oblitos, Pontificiam dignitatem non leuiter honeſtare, qui cum Regum miniſtris, regulis & Baronibus in Eccleſia, & extra indecenti quadam dimiſsione ſe gerunt, & veluti inferiores miniſtri altaris, nimis indignè non

non solùm loco cedunt, sed etiam personaliter illis inferiunt. Quare hæc, & similia detestans, sancta Synodus sacros Canones omnes ſ Conciliaque generalia, atque alias Apostolicas sanctiones, ad dignitatis Episcopalis decorem, & grauitatem pertinentes renouando præcipit, vt ab huiusmodi in posterum Episcopi se abstineant, mandans eisdem, vt tam in Ecclesia, quàm foris suum gradum, & ordinem præ oculis habentes, vbique se patres, & pastores esse meminerint: reliquis verò tam Principibus, quàm cæteris omnibus, aut eos paterno honore, ac debita reuerentia prosequantur.

SVPER CAPVT IIII.

ſ ¶ *Sacros Canones omnes.* Concordat tex. in cap. Valentinianus. 63. distinct. & cap. Episcopus. 95. dist. & cap. quis dubitet. cap. duo sunt, cum seq. 96. dist. cap. solita. ext. eod. tit.

¶ Eadem sessione vigesima quinta, circa fin

Nullum cuiquam factum est præiudicium ex loco assignato oratoribus in Synodo Tridentina. Hoc dicit.

CAPVT V.

DEclarat sancta Synodus, ex loco assignato oratoribus, tam ecclesiasticis, quàm secularibus, in sedendo, in cedendo, aut quibuscunque alijs actibus, nullum cuiquam eorum factũ fuisse præiudiciũ: sed omnia illorũ, & Imperatoris, Regũ, Rerumpublicarum, ac Principum suorum iura, & prærogatiuas illæsas & saluas esse, in eorundemque statu permanere prout ante præsens Concilium reperiebantur.

De obseruatione ieiuniorum, & eleemosynis.

TITVLVS SECVNDVS.

¶ In sessione vigesima quinta Conc. Trid. circa fin.

Ciborum delectus, & ieiuniorum obseruatio, necnon & festorum celebratio commendantur. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

Ortatur ſancta Synodus, & per ſanctiſsimum Domini noſtri, atque Saluatoris aduentum, paſtores omnes obteſtatur, vt tanquam boni milites illa omnia, quæ ſancta Romana Eccleſia omnium Eccleſiarum mater, & magiſtra *a* ſtatuit, necnon ea, quæ tam in hoc Concilio, quàm in alijs œcumenicis ſtatuta ſunt, quibuſcunque fidelibus ſedulo commendent, omniq́ue diligentia vtantur, vt illis omnibus, & ijs, præcipuè, ſint obſequentes, quæ ad mortificandam carnem conducunt, vt ciborum delectus, & ieiunia, vel etiam, quæ faciunt ad pietatem augendam, vt dierum feſtorum *b* deuota, & religioſa celebratio, *c* admonentes populos crebro, obedire præpoſitis ſuis: *d* quos, qui audiunt, Deum remuneratorem audiunt, qui verò contemnunt, Deum ipſum remuneratorem ſentiunt.

De obſeruat. ieiun. & eleemoſ.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Omnium Eccleſiarum mater, & magiſtra.* Concordat cap. fin. ſup. de extre. vnctio. cum ibidem allegatis.

b ¶ *Dierum feſtorum.* Deciſ. Cardin. 239. Congregatio Concilij cenſuit, licere diebus feſtis dare operam rebus ad victum neceſſarijs, ac tempore perituris, præſertim tempore vindemiarum, ac meſsium, ac recollectionis fructuum, vel vbi neceſsitas vigeat, aut ſuadeat pietas.

c ¶ *Deuota, & religioſa celebratio.* Decl. Card. Nihil innouandum in conſuetudine hucuſque tolerata in nundinis, quæ non ſunt ſolemnes, ſed fiunt peractis ſacris in feſto alicuius Sancti, ante eius Eccleſiam, extra tamen atrium.

d ¶ *Obedire præpoſitis ſuis.* Concordat tex. in cap. quiſuis. 93. diſt. cap. quia frater. 7. q. 1. & Hebræ. c. 13. num. 17. *Obedite Præpoſitis veſtris, & ſubiacete eis.*

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quinta. cap. 8. de ref. in cõmu.

Hoſpitalitatis officium Eccleſiaſtica beneficia obtinentibus ſpecialiter indicitur. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT SECVNDVM.

ADmonet ſancta Synodus quoſcunque Eccleſiaſtica beneficia, ſecularia, ſeu regularia obtinentes, vt hoſpitalitatis officium, *e* à ſanctis Patribus frequenter commẽdatum, quantum per eorum prouentus licebit, promptè, benigneque exercere aſſueſcant, memores eos, qui hoſpitalitatem amant, Chriſtũ in hoſpitibus recipere.

SVPER CAPVT II.

e ¶ *Hoſpitalitatis officium.* Concordat tex. in §. 1. & c. quieſcamus. 42. diſt. c. vni. 85. diſt. c. quoniam. 16. q. 1. & c. volumus. 89. d.

Ne Sede vacante aliquid innouetur.

TITVLVS TERTIVS.

¶ In ſeſſione ſeptima Concilij Tridentini. cap. 10. de ref.

Infra annum à die vacationis ſedis, non licet Capitulis ordinandi licentiã niſi occaſione beneficij arctatis concedere ſub pœnis in præſenti decreto ſtatutis. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

NON licet Capitulis Eccleſiarum, *a* ſede vacante, *b* infra annum à die vacationis, ordinandi licentiam, *c* aut literas dimiſſorias, ſeu reuerẽdas, vt aliqui vocant, tam ex iuris communis diſpoſitione, quã etiam cuiuſuis priuilegij, aut conſuetudinis vigore, alicui; qui beneficij Eccleſiaſtici recepti, ſiue recipiendi occaſione arctatus non fuerit *d* concedere: ſi ſecus fiat, Capitulum contraueniens Eccleſiaſtico ſubiaceat interdicto: & ſic ordinati, ſi in minoribus ordinibus conſtituti fuerint, nullo priuilegio clericali, præſertim in criminalibus, gaudeãt; in minoribus verò ab executione ordinũ, ad beneplacitũ futuri Prælati ſint ipſo iure ſuſpẽſi. *e*

Ne Sede vacante aliquid innouetur.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Non liceat Capitulis Eccleſiarum.* Decl. Card. Canonicorum non

licèt concedere dimiſſorias ex decreto Concil. Triden. ſeſ. 23. c. 10. etiam ſi territorium habeant diſtinctum & exemptum, ac immemorabilem poſſeſsionem, & ſint iudices ordinarij. Ita reſponſum fuit Epiſcopo Salmonenſi die quinto Iulij. 1575. ¶ Præpoſito Eccleſiæ, vel loci non licet concedere literas dimiſſorias, ita à Cardinalibus Congregationis deciſum fuit contra Cardinalem Medices, Præpoſitum terræ Prati. § Congregatio Concilij cenſuit anno 1586. die 13. Martij, Concilium Prouinciale ſtatuere non poſſe, vt Capitula non dimittant ordinandos ad alios, quàm ad comprouinciales Epiſcopos, niſi id fiat ex rationabili cauſa, pro correctione, videlicet, Prouinciç. Infrà annum, & poſt annum, Sedis vacantis Capitulum literas dimiſſorias, & facultatem ordinandi in Eccleſia vacante concedere non poteſt. Sic ipſum Concilium Tridentinum. ¶ Fuit dubitatum, an Concilium Prouinciale poſsit reſtringere poteſtatem Capitulis his tributam, ita, ſcilicèt, vt non concedant poſt annum literas dimiſſorias ordinandis ad titulum patrimonij, vel penſionum? Reſponſum fuit, in hac re ſeruandum eſſe cap. 2. ſeſ. 21. de reform. quod docet obtinentes patrimonium, vel penſionem, non promouendos, niſi Epiſcopus pro neceſsitate, vel commoditate ſuarum Eccleſiarum iudicauerit eos aſſumendos eſſe. ¶ Capitulum Sede vacante poteſt concedere licentiam extero Epiſcopo exercendi Pontificalia in eorum Eccleſia, & ordines conferendi tam clericis illius diœceſis, quàm exteris, habentibus dimiſſorias ſuorum Epiſcoporum, iuxta tamen formam huius decreti.

b ¶ *Sede vacante.* Concordat tex. in cap. cum nullus. de tempo. Ordin. libro 6.

c ¶ *Ordinandi licentiam.* Declar. Card. Congregatio cenſuit, textum hunc non comprehendere primam tonſuram.

d ¶ *Arctatus non fuerit.* Deciſ. Card. 252. Congregatio Concilij cēſuit, licere Vicario Capituli ſede Epiſcopali, quamuis adhuc intra annum vacante concedere oratori, vtpotè arctato, dimiſſorias ad ordines, &c.

e ¶ *Sint ipſo iure ſuſpenſi.* Declar. Card. In minoribus ordinibus conſtituti non ſuſpenduntur. ¶ Dubitatum fuit, an Epiſcopo exiſtente hæretico facultas concedendi dimiſſorias iuxta hoc cap. pertineat ad Capitulum Cathedralis Eccleſiæ? Secundò, an eo caſu, quo Capitulum concedere poteſt dimiſſorias, ſi Canonici propter hæreſes diſperſi ſint, & nequeunt conuenire ſine difficultate, ſufficiat habere literas

teras dimissorias, ab vno aliquo ex Canonicis Cathedralis Ecclesiæ? Tertiò, an sufficiat, omninò dimissorijs adire pro suscipiendis ordinibus viciniorem Episcopum, seu Metropolitanum? Ad primum Congregatio censuit, & anno 1588. respondit ad Capitulum pertinere si Episcopus sit notoriè hæreticus. Ad secundum sufficere, habere dimissorias à residentibus Capitularibus, etiam si vnus dumtaxat resideret. Ad tertiũ non adeundum ad viciniorem, nec Metropolitanum, sed ad eundam Sedem Apostolicam.

¶ Item sessione vigesima tertia. cap. 10. de reformat.

Iurisdictionem Episcopi obtinentes loco Capituli nequeunt, sicut nec ipsum Capitulum, literas dimissorias sede vacante concedere. H.d.

CAPVT SECVNDVM.

DOEnam impositam *f* his, qui contra sanctæ Synodi sub Paulo III. decretum à Capitulo Episcopali Sede vacante, *g* literas dimissorias impetrant ad illos, qui easdem literas, nõ à Capitulo, sed ab alijs quibus suis in iurisdictione Episcopi loco Capituli Sede vacante, succedentibus obtinerent, mandat extendi. Concedentes autem dimissorias contra formam decreti, ab officio, & beneficio, per annum sint ipso iure suspensi.

SVPER CAPVT II.

f ¶ *Pœnam impositam.* Declar. Cardin. Eadem pœna ad impetrantes dimissorias ab Abbatibus, & similibus. ¶ Non impediuntur tamen Capitula Cathedralium, qui in Sede vacãte Vicarium creare possint, si aliàs ad Capitulum hæc electio spectabat.

g ¶ *A Capitulo Episcopali Sede vacante.* Declar. Card. Sacra Congregatio censuit die 5. Iulij. 1578. non licere Capitulo literas dimissorias concedere ex hoc decreto, quamuis habeat territorium distinctum, & exemptum, ac immemorabilem possessionem, & sint iudices Ordinarij.

¶ Item sessione vigesima quarta, c. 6. de refor. in commu. *Sede vacante tenetur Capitulum eligere œconomos pro fructibus percipiendis, & infra octo dies post mortem Episcopi Vicarium idoneum constituere. Hoc dicit.*

CAPVT III.

CApitulum ſede vacante *h* vbi fructuum percipiendorum ei manus incumbit, œconomum vnum *i* vel plures fideles ac diligentes decernat, qui rerum eccleſiaſticarum, & prouentuum curam gerant, quorum rationem, ei ad quem pertinebit ſint reddituri. ¶ Item officialem *k* ſeu Vicarium infra octo dies poſt mortem Epiſcopi conſtituere, vel exiſtentem confirmare omninò teneatur, qui ſaltem in iure Canonico ſit Doctor *l* vel Licentiatus, vel alias quantum fieri poterit idoneus: ſi ſecùs factũ fuerit ad Metropolitanum *m* deputatio huiuſmodi deuoluatur. Et ſi Eccleſia ipſa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulumque, vt præfertur, negligens fuerit, tunc antiquior Epiſcopus ex ſuffraganeis in Metropolitana, & propinquior Epiſcopus in exempta, œconomum, & Vicarium idoneos poſsit conſtituere.

SVPER CAPVT III.

h ¶ *Capitulum ſede vacante.* Declar. Card. Portionarij, qui non ſunt de Capitulo, nec comprehenduntur ſub hoc decreto, neque clerus poteſt ſe cum Capitulo ad hoc ingerere.

i ¶ *Œconomum vnum.* Cõcordat Conc. Chalced. actio. 16. c. 25. in fi. Conc. Vvormat. c. 76. ¶ Item deciſ. Card. 30. Congregatio Concilij cenſuit, ex decreto Concilij c. 16. ſeſ. 24. à Capitulo ſede vacante vnũ tantùm Vicarium eſſe eligendum: cæterùm non eſſe eo decreto ſublatam conſuetudinem, duos, aut plures eligendi præſertim immemorabilem. ¶ Item deciſ. Card. 102. Congregatio Concilij cenſuit, Capitulum poſſe ad libitum mouere Vicarium, alias per ipſum electum, & cõfirmatum, teneriq; intra octo dies alium conſtituere; alioquin deuoluitur ius deputandi Vicarium, ad Metropolitanum, ac ſi Eccleſia ipſa Metropolitana fuerit, ad antiquiorem Epiſcopum deuoluitur. Item deciſ. Card. 120. Congregatio Concilij cenſuit, non eſſe de neceſsitate, vt Vicarius eligatur de gremio Capituli; cæteris tamen paribus præferendum eſſe Capitularem, & exiſtentibus Doctoribus, vel Licentiatis iure Canonico eligendum in Vicarium, Doctorẽ ſiue Licentiatum in ipſo iure Canonico; aliàs ſufficere, vt eligatur, qui quãtum fieri poſsit, idoneus ſit. ¶ Item deciſ. Card. 238. Congregatio Cõcilij cenſuit, licere Vicario Capituli ſede vacante inſtituere præſentatum à patrono.

k ¶ *Item officialem.* Decl. Card. Non eſt de neceſsitate, vt ſit de gremio

mio, si tamen adesset idoneus cæteris paribus, esset præferēdus. ¶ Capitulum nō potest eligere visitatorem ad visitandā diœcesim absque Vicario. ¶ Ad Vicarium spectat obire illa omnia, quæ ex Concilio pertinent ad Episcopum, occurrente vacatione parochialis, iuxta cap. 18. sess. 24. de refor. Quare idem Vicarius absque Capitulo parochialibus vacantibus deputabit idoneos Vicarios, & proponet edicta ad cō cursum. ¶ Dubitatum fuit, an Vicarius in vim istius decreti à Capitulo constitutus teneretur procedere cum adiunctis, vel sine, iuxta c. 6. sess. 25. Et fuit resolutum die vltima Martij 1588. quòd si Episcopus dùm viuebat habebat autoritatem procedendi, sine adiunctis, quod ita poterit Vicarius; sin minus poterat procedere Episcopus sine adiunctis; ita nec posset Vicarius.

l ¶ *Saltim in iure Canonico sit Doctor.* Vicarius vacāte episcopali sede debet omninò eligi Doctor, vel Licentiatus, si in Capitulo aliqui graduati erant: sin minus possint eligi, alij minus idonei, licèt nō sint graduati. ¶ Si Episcopus demortuus reliquit Vicariū, quem elegerat, cū nō esset Doctor, Capitulum non debet eū confirmare, sed aliū, qui sit Doctor eligere. ¶ Si plures ad officiū Vicarij à Capitulo assumerētur in cōtrouersia magis idoneus, & habens has qualitates Conci. Tridentini remanere debet, & cæteri remouendi sunt. ¶ An extendatur ad Ecclesiam Collegiatam defuncto eius Prælato, qui ordinariam iurisdictionem, & omnia iura Episcopalia habebat? Congregatio die 12. Septembris 1585. censuit negatiuè, quia si non est necesse, vt hic Prælatus mortuus sit Doctor, vt dictum est sup. sess. 12. c. 2. & cap. 12. præsent. sessionis: ergò nec Vicarius.

m ¶ *Ad Metropolitanum.* Concordat tex. in cap. non liceat alicui. 12. q. 2. c. fi. de suppl. negligen. Præl. li. 6.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. c. 16. de ref. in cōm.

Officiales, qui sede vacante fuerunt constituti, tenentur suorum munerum rationem reddere Episcopo succedenti. Hæc dicit.

CAPVT IIII.

EPiscopus *n* ad Ecclesiam vacantē promotus ex ijs, quæ ad eū spectant, ab œconomo, Vicario, & alijs quibuscūq; officialibus, & administratoribus, qui sede vacāte fuerūt à Capitulo, *o* vel ab alijs, in eius locū constitutis, etiā si fuerint ex eodē Capitulo rationē exigat officiorū, iurisdictionis, & administrationis, aut cuius-

cuiuſcunque eorum muneris poſsitque eos punire, qui in eorum officio, ſeu adminiſtratione deliquerint: etiam ſi prædicti officiales redditis rationibus à capitulo, vel à deputatis ab eodem abſolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque Epiſcopo teneatur Capitulum de ſcripturis ad Eccleſiam pertinentibus, ſi quæ ad Capitulum peruenerunt, rationem reddere.

SVPER CAPVT IIII.

n ¶ *Epiſcopus.* Deciſ. Card. 126. Congregatio Concilij cenſuit, emolumenta tempore vacationis ſedis Epiſcopalis obtinentia ex iuriſdictione, & ſigillo, aut alias vndecunque, quæ ad Epiſcopum, Eccleſia non vacante, pertinuiſſent ad Capitulum minimè ſpectare, niſi ex Apoſtolico priuilegio illi conceſſa fuiſſent, ſed debere futuro Epiſcopo reſeruari. Ex his tamen emolumentis deducendum eſſe rationabile ſalarium Vicario conſtituendum, & perſoluendum, quod ſi ex priuilegio Apoſtolico Capitulo competerent non poſſe Canonicos ſi Regulares ſint, & tria vota emiſerint, inter ſe illa diuidere. ¶ Item deciſ. Card. 134. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum per ſe rationem adminiſtrationis officij geſti à Vicario Capituli ſede vacante conſtituto, exigere, atque alicuius delicti compertum punire autoritate ſibi tributa decreto Concilij 16. ſeſ. 24.

o ¶ *Qui ſede vacante fuerint à Capitulo.* Declar. Card. An Capitulum ſede vacante poſsit eligere arbitros ad cognoſcendum de cauſis ſuſpenſionum, quæ contra Vicarium ab eo, ſede vacante, deputatum proponuntur. Congregatio cenſuit, vtique poſſe eo modo, quo Epiſcopus potuiſſet. ¶ Fuit dubitatum, an ſi iſte Vicarius allegaretur ſuſpectus, poſſent eligi arbitri? Et reſolutum fuit, die vltima Martij 1588. quòd nō, ſed recurrendū eſſe ad Capitulum, tanquā ſuperiorē.

De locato & conducto.

TITVLVS QVARTVS.

¶ In ſeſsione vigeſima quinta Conc. Trid. c. 11. de refor. in cōm.

Bona Eccleſiæ anticipatis ſolutionibus locari nequeunt in præiudicium ſucceſſorum, nec fas eſt huiuſmodi locationes confirmare. H. d.

CAP.

CAPVT PRIMVM.

MAgnam Ecclesijs perniciem afferre solet, cum earum bona, repræsentata pecunia, in successorum præiudiciũ alijs locantur: omnes igitur hę locationes si anticipatis solutionibus fient, *a* nullatenus in præiudicium successorum validæ intelligantur: quocunque indulto, aut priuilegio non obstante: nec huiusmodi locationes in Romana Curia, vel extra eam confirmentur.

De locato, & conducto.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Si anticipatis solutionibus fiant.* Concordat tex. in cap. de precarijs. 11. quæst. 2. cap. 2. de precar.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. cap. 11. de refor. in commu.

Iurisdictiones, seu facultates Ecclesiasticas non licet locare: nec ipsarum conductoribus permissum est eas exercere. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

NON liceat iurisdictiones Ecclesiasticas, *b* seu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in spiritualibus, locare, nec conductoribus per se, aut alios exercere: aliterque concessiones, etiam à Sede Apostolica factæ subreptitiæ censeantur.

SVPER CAPVT II.

b ¶ *Iurisdictiones Ecclesiasticas.* Declar. Card. Sub quibus comprehenduntur iurisdictiones damnorum dictorum.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. c. 11. de refor. in cõmu.

Locationes rerum Ecclesiasticarum à triginta annis citrà ad longum tempus factæ, quas Synodus Prouincialis in damnum Ecclesiæ contractas fuisse iudicauerit, irritæ decernuntur. Hoc dicit.

CAPVT III.

LOcationes rerum Ecclesiasticarum, etiam autoritate Apostolica confirmatas sancta Synodus irritas decernit, quas à triginta annis

citrà *c* ad longum tempus, *d* seu vt in nonnullis partibus ad viginti nouem, seu bis viginti nouem annos, vocant factas Synodus Prouincialis, vel deputandi ab ea, in damnum Ecclesiæ, & contra canonicas sanctiones contractas fuisse, iudicabunt.

SVPER CAPVT III.

c ¶ *Quas à triginta annis citra.* Declar. Card. Intelligendus à triginta annis citra, vsque ad confirmationem Concilij.

d ¶ *Ad longum tempus.* Declar. Card. Dominus proprietatis si tempus præfixum esset finitum, ita vt deberet confirmare emphyteusim, continuetur, si non electi deputati à Synodo, donec Synodus Prouincialis, sed deputati ab ea iudicauerint factam in damnum Monasterij: ipse autem dominus curare debet, vt quam primum fiat hoc iudicium.

De iudicijs.

TITVLVS QVINTVS.

¶ In sessione decima tertia Conc. Trid. c. 6. de reform.

Episcopus nisi ob causam, ex qua deponendus, siue priuandus veniret, non debet moneri, vt personaliter in iudicio compareat. H. d.

CAPVT PRIMVM.

QVoniam subditi Episcopo, *a* tametsi iure correpti fuerint, magnopere tamen eum odisse, & tanquam iniuria affecti sint, falsa illi crimina obijcere solent, vt quoquo pacto possint ei molestiam exhibeant; cuius vexationis timor plerumque illum ad inquirenda, & punienda eorum delicta segniorem reddit; idcircò, ne is magno suo, & Ecclesiæ incommodo gregem sibi creditum relinquere, ac non sine Episcopalis dignitatis diminutione vagari, cogatur, ita statuit, & decreuit Episcopus, nisi ob causam, ex qua deponendus, siue priuandus veniret, etiam si ex officio, aut per inquisitionē, seu denuntiationem, vel accusationem, siue alio quouis modo, procedatur, vt personaliter compareat, nequaquam citetur, vel moneatur.

De

De iudicijs.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Quoniam ſubditi Epiſcopo.* Concordat tex. in cap. ſunt nonnulli, 2. quæſt. 7.

¶ Eadem ſeſsione decima tertia, c. 7. de refor.

In cauſis criminalibus Epiſcoporum teſtes tantùm, qui conteſtes, & bonæ famæ ſint, adhiberi debent. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

TEſtes in cauſa criminali *b* ad informationem, vel indicia, ſeu aliàs in cauſa principali contra Epiſcopum, niſi conteſtes, & bonæ conuerſationis, exiſtimationis, & famæ fuerint, non recipiantur: & ſi odio, temeritate, aut cupiditate aliquid depoſuerint, grauibus pœnis mulctentur.

SVPER CAPVT II.

b ¶ *Teſtes in cauſa criminali.* Concordat tex. in cap. accuſatio quoque c. accuſatio Epiſcoporum. c. teſtes. 2. q. 7. c. vlt. 2. q. 5. Concil. Rom. ſub Sylueſt. Anacle. Pap. epiſt. 2. Concil. II. Cartha. c. 6. & Carthag. IIII. cap. 96. & Sixt. III. epiſt. 3. c. 2.

¶ Eadem ſeſsione decima tertia. cap. 8. de reform.

Quæ cauſæ Epiſcoporum debeant coram Pont. Max. agitari. H. d.

CAPVT III.

CAuſæ Epiſcoporum, cum pro criminis obiecti, qualitate comparere debeant, coram Pontifice Maximo referantur, ac per ipſum terminentur.

¶ Item ſeſsione vigeſima quarta, c. 5. de refor.

Solus Summus Pontifex poteſt iudicare de cauſis criminalibus grauibus Epiſcoporum. Hoc dicit.

CAPVT IIII.

CAuſæ criminales grauiores *c* contra Epiſcopos, *d* etiã hæreſis quod abſit, quæ depoſitione dignæ ſunt, ab ipſo tantũ Sũmo Romano Põtifice cognoſcãtur, & terminẽtur. Quod ſi huiuſmodi ſit cauſa, quæ neceſſario extra Romanam Curiam ſit committenda, nemini prorſus ea committatur, niſi Metropolitanis, *e* aut Epiſcopis à Beatiſsimo Papa eligendis. Hæc verò commiſsio, & ſpecialis ſit, & manu ipſius ſanctiſsimi Pontificis ſignata, nec vnquam plus his tribuat, quàm vt ſolam facti inſtructionem ſumant, proceſſumque conficiant, quem ſtatim ad Romanum Pontificem tranſmittant: reſeruata eidem Sanctiſsimo ſententia diffinitiua: cætera aliàs ſub fœlic. recor. Iulio III. *f* ſuper his decreta, necnon & conſtitutio ſub Innocentio III. in Concilio generali, *g* quæ incipit: *Qualiter, & quando*, quam ſancta Synodus in præſenti innouat, ab omnibus obſeruentur.

SVPER CAPVT IIII.

c ¶ *Cauſæ criminales grauiores.* Concordat Concil. Sard. cap. 3. cap. ad abolendam. cap. excommunicamus. §. damnati verò. de hæreti. cap. quo iure. 8. diſtinct.

d ¶ *Contra Epiſcopos.* Declar. Card. Concilium Prouinciale non poteſt formare hunc proceſſum contra Epiſcopum ad effectum tranſmittendi illum ad Sanctiſsimum, quia vult hoc cap. vt non ſolùm definitio, ſed etiam cognitio ſit tantùm Sanctiſsimi. Sic Congregatio cẽ fuit die 3. Octobris. 1585.

e ¶ *Niſi Metropolitanis.* Declar. Cardin. Item poteſt Metropolitanus cognoſcere cauſas ciuiles Epiſcoporum, ex ſententia Congregationis.

f ¶ *Sub fœlic. record. Iulio III.* Videlicet ſup. hoc eodem titulo. cap. 1. 2. & 3.

g ¶ *In Concilio generali.* Hæc conſtitutio eſt Concilij Lateranenſis. c. 8. & habetur in cap. qualiter, & quando. 24 de accuſ. inquiſ. cuius tenor talis eſt.

Qualiter & quando debeat Prælatus procedere ad inquirendum, & puniendum ſubditorum exceſſus ex autoritatibus veteris, & noui Teſtamenti colligitur euidenter, ex quibus poſtea proceſſerunt canonicæ ſanctiones: ſicut olim apertè diſtinximus, & nunc ſacri approbatione Concilij confirmamus:

mamus: legitur enim in Euangelio, quòd villicus ille, qui diffamatus erat apud dominum ſuum, quaſi diſſipaſſet bona ipſius, audiuit ab illo: Quid hoc audio de te? Reddè rationem villicationis tuæ: iam enim non poteris amplius vellicare. Et in Geneſi Dominus ait: Deſcendam & videbo, vtrùm clamorem, qui venit ad me, opere compleuerint. Ex quibus autoritatibus manifeſtè probatur, quòd non ſolùm, cum ſubditus, verum etiam cum Prælatus excedit, ſi per clamorem, & famam ad aures ſuperioris peruenerit, non quidem à maleuolis, & maledicis, ſed à prouidis, & honeſtis non ſemel tantùm, ſed ſæpè quod clamor innuit, & diffamatio manifeſtat, debet coram Eccleſiæ ſenioribus veritatem diligentius perſcrutari (vt ſi rei poſcerit qualitas) canonica diſtrictio culpam feriat delinquentes, non tanquam idem ſit accuſator, & iudex, ſed quaſi denunciante fama, vel deferente clamore officij ſui debitum exequatur; licèt autem hoc ſit obſeruandum in ſubditis, diligentius tamen eſt obſeruandum, in Prælatis, qui quaſi ſignum ſunt poſiti ad ſagitam, & quia non poſſunt omnibus complacere, cum ex officio ſuo teneantur, non ſolùm arguere, ſed etiam increpare: quin etiam interdum ſuſpendere, nonnunquam verò ligare: frequenter odium multorum incurrunt, & inſidias patiuntur. Et ideò ſancti Patres prouidè ſtatuerunt, vt accuſatio Prælatorum non facilè admittatur, ne concuſſis columnis corruat ædificium, niſi diligens adhibeatur cautela, per quam nō ſolùm falſæ, ſed etiam malignæ criminationi ianua præcludatur, verum ita voluerunt prouidere Prælatis, ne criminarentur iniuſtè, vt tamen cauerent, ne delinquerent inſolenter, contra morbum vtrunque inuenientes medicinam congruam: videlicet, vt criminalis accuſatio, quæ ad diminutionem capitis, id eſt, degradationem intenditur, niſi legitima procedat inſcriptio nullatenus admittatur. Sed cum ſuper exceſſibus ſuis quiſquam fuerit infamatus, vt iam clamor aſcendat, qui diutius ſine ſcandalo diſſimulari non poſſit, vel ſine periculo tolerari, abſque dubitationis ſcrupulo ad inquirendum, & pronuntiandum eius exceſſus, non ex odij fomite, ſed charitatis procedatur affectu, quatenus ſi fuerit grauis exceſſus: & ſi non degradetur ab ordine, ab adminiſtratione tamen amoueatur omninò, quod eſt ſecundùm ſententiam Euangelicam à villicatione villicum amoueri, qui non poteſt villicationis ſuæ dignam reddere rationem, debet igitur eſſe præſens is, contra quem facienda eſt inquiſitio, niſi ſe per contumaciam abſentauerit: & exponenda ſunt ei illa capitula, de quibus fuerit inquirendum, vt facultatem habeat defendendi ſe ipſum, & non ſolùm dicta, ſed etiam nomina ipſa teſtium ſunt ei (vt quid, & à quo ſit dictum appareat) publicanda; necnon exceptiones, & replicationes legitimæ admitten-

dæ: ne per suppreſſionem nominum infamandi, per exceptionum verò excluſionem deponendi falſum audacia præbeatur. Ad corrigendos itaque ſubditorum exceſſus tantò diligentius debet Prælatus aſſurgere, quanto damnabilius eorum offenſas deferere incorrectas. Contra quos, vt de notorijs exceſſibus taceatur, & ſi tribus modis poſſit procedi per accuſationẽ, videlicet denuntiationem, & inquiſitionem ipſorum, tamen vt diligens adhibeatur in omnibus cautela, ne fortè per leue compendiũ, ad graue diſpendium veniatur, ſicut accuſationem legitimam debet præcedere mſcriptio, ſic & denuntiationem charitatiua monitio, & inquiſitionem clamoſa inſinuatio præuenire: illo ſemper adhibito moderamine, vt iuxta formã iudicij, ſententiæ quoque forma dictetur. Hunc tamen ordinem contra regulares perſonas non credimus vſque quaque ſeruandum (quæ cum cauſa requirit) facilius, & liberius à ſuis poſſint adminiſtrationibus amoueri.

¶ Eadem ſeſſione vigeſima quarta. cap. 5. de reform.

Minora crimina Epiſcoporum à Concilio Prouinciali debent iudicari, & diffiniri. Hoc dicit.

CAPVT V.

MInores criminales cauſæ Epiſcoporum, in Concilio tantùm Prouinciali, *h* cognoſcantur, & terminentur, vel à deputandis *i* per Concilium Prouinciale.

SVPER CAPVT V.

h ¶ *In Concilio tantum Prouinciali.* Decl. Cardin. In Concilio Prouinciali poſſunt tractari, & diffiniri cauſæ criminales minores, non exiſtentibus inibi duodecim Epiſcopis à Concilio requiſitis: quia cõſtat Concilia Prouincialia ex minori numero Epiſcoporũ conſiſtere. Neq; obſtat, quod in cognoſcẽdis cauſis Epiſcoporũ requirantur duodecim Epiſcopi, quia illud procedit in cauſis maioribus, vt cenſuit Congregatio.

i ¶ *Vel à deputandis.* Decl. Card. Nec eſt neceſſe quòd debeant eſſe Epiſcopi, qui deputandi ſunt per Concilium Prouinciale: quia facultas eſt generalis ¶ Item poſſunt deputati prædicti cognoſcere, & determinare cauſas Concilio Prouinciali diſſoluto, ſi cauſæ erãt cœptæ ab iſtis deputatis ante diſſolutionem dicti Concilij: quia in ſimili non expirat iuriſdictio delegati; quãdo verò cauſa nõ erat cœpta, dicti deputati tũc nõ poſſunt amplius illas terminare. Ita Cõgregatio cẽſuit.

¶ Ea-

¶ Eadem Sessione vigesima quarta. c. 20. de reform.

Ad locorum Ordinarios spectat in prima instantia iudicium causarũ omniũ Ecclesiasticarum, exceptis nonnullis causis, quarum in præsenti decreto fit mentio. H. d.

CAPVT VI.

CAusæ omnes *k* ad forum Ecclesiasticũ quomodolibet pertinẽtes, etiã si beneficiales sint, in prima instãtia *l* corã Ordinarijs locorũ dumtaxat cognoscantur, atque omninò saltim infrà biennĩ *m* à die motæ litis terminentur: alioquin post id spatiũ liberũ sit partibus, vel alteri illarũ iudices superiores, *n* aliàs tamẽ cõpetẽtes adire, qui causam in eo statu, quo fuerit, assumãt, & quam primũ terminari curent, nec antea alijs cõmittantur, nec auocentur, nec appellationes ab eisdẽ interpositæ per superiores quoscũque recipiantur, eorũve cõmissio, aut inhibitio fiat, nisi à diffinitiua, vel diffinitiuæ vim habente, *o* & cuius grauamẽ, per appellationẽ *p* à diffinitiua reparari nequeat. *q* Ab his excipiantur causæ, quæ iuxta canonicas sanctiones *r* apud Sedẽ Apostolicã sunt tractandæ, vel quas ex vrgenti rationabiliq́ue causa iudicauerit Summus Romanus Pontifex per speciale rescriptum signaturæ, Sanctitatis sũæ manu propria subscribendum, committere, aut auocare.

SVPER CAPVT VI.

k ¶ *Causæ omnes.* Decl. Card. Causæ omnes ad forũ Ecclesiasticũ pertinentes, & beneficiales in prima instantia nunquam per signaturam iustitiæ alijs cõmittuntur. Et si matrimoniales causæ fuerint, Episcopis vicinioribus: sed si vel de affectis, aut reseruatis beneficijs ageretur, tunc in Curia cõmittuntur. ¶ Itẽ prouisi per Sedẽ Apostolicã de beneficijs reseruatis, possunt virtute breuiũ in fauorem literarum seu nomine cameræ Apostolicæ ad accipiendã possessionem, & auditorĩ eiusdẽ Cameræ directarũ citare, & ad iudiciũ coram eodẽ A. C. vocare possessores taliũ beneficiorum occupantes, & detinẽtes; ac si corã Ordinario super possessorio tantũ causæ ventilarentur, & cũ sententia super eodem possessorio prolata fuerit potest pars aduersa causam in Curia committere.

l ¶ *In prima instãtia.* Decl. Car. Cõgregatio censuit, hoc nõ procedere in cõseruatorijs Vniuersitatũ, & aliorũ, de quib. in c. 5. & hac sess. in fi.

m ¶ *Infra biennium.* Decl. Card. An hoc c. quo cauetur eas, à locorum Ordinarijs esse intra biennĩ terminãdas, alioquin post id spatiũ liberũ esse partibus, vel alteri illarũ superiores adire, habeat locũ si nõ steterit per iudicẽ, quominus inf. d. tẽpus causã definiat, sed vel ob qualitatem,

litatem causæ, vel partium cauilationes? Congregatio censuit, si per iudicem non stetit, partes alios superiores adire non posse, facit cap. vener. de iud. vbi Abb. & alij in l. ad proper andum. §. sin autem. & §. de illo. C. de iudicijs.

n ¶ *Iudices superiores.* Declar. Card. Quando legitimè appellatur à sententia Episcopi, qui eā tulit etiam tanquā Sedis Apostolicæ Delegatus, ex facultate decretorum huius Concilij, nihil est derogatum iurisdictioni Metropolitanorum. cap. licet. de offic. Ordin.

o ¶ *A diffinitiuæ vim habente.* Declar. Card. Fuit resolutum sub die 4. Augusti. 1588. quod quando fuit appellatum à diffinitiuæ vim habente, cuius grauamen per appellationem diffinitiuæ reparari nequeat, & grauamen fuerit iustificatum, tunc Concilium non disponere, an causa principalis remittenda sit Ordinario, sed remanere in dispositione iuris communis.

p ¶ *Et cuius grauamen per appellationem.* Declar. Card. An iustificato coram Metropolitano grauamine illato ab Ordinario per suam interlocutoriam, causa remaneat coram Metropolitano: nihil innouare Concilium Tridentinum.

q ¶ *A diffinitiua reparari nequeat.* Declar. Card. Intelligitur etiam de grauamine, indebitæ carcerationis, & Ordinarius teneatur huic appellationi deferre, & sinere processum interim tamen reo remanente in carceribus, donec iudex appellationis, causa cognita, aliud iusserit. Metropolitanus quando ad eum appellatur, in causis concernentibus excusationem decretorum Concilij Tridentini, à cognitione earum abstinere debet.

r ¶ *Iuxta canonicas sanctiones.* Concordat tex. in cap. causæ Episcoporum, cum seq. sup. eod. c. nec licuit. 17. d. c. maiores. de bapt. Vigilius Papa in epist. ad Eleuterum. in fine. & Pelagius II. in prima epist. circa finem.

s ¶ *Sunt tractandæ* Decis. Card. 183. Congregatio Concilij censuit, causam etiam criminalem aduersus clericum, quamuis consentientem non posse absque speciali commissione Papæ signata in prima instantia à D. A. C. cognosci, nisi Episcopus quoque consentiat. ¶ Item decis. Cord. 212. Congregatio Concilij censuit, decreto eiusdem Concilij cap. 20. vers. ad hæc. sess. 24. non esse sublatam immemorabilem consuetudinē secundùm quam inferiores Episcopo cognouerint causas matrimoniales, & criminales; ideòq; si huiusmodi immemorabilē consuetudinem tribus sententijs conformibus probauerint non esse

impe-

impediendos eam exercere. ¶ Cæterùm antequam huiuſmodi probationem per tres ſententias conformes ad præſcripſum iuris legitimè præſtiterint, Epiſcopum, intra cuius diœceſis fines is inferior exiſtit, debere huiuſmodi iuriſdictionem exercere. ¶ Deciſ. Card. 223. Congregatio Concilij cenſuit, in cauſis nullitatis profeſsionis, quæ infra biennium ab Ordinario, & ſuperiore regulari non terminantur eſſe locum decreto Concilij. cap. 20. ſeſsio. 25. in princ. ver. atque omninò. ¶ Item deciſ. Card. 228. Congregatio Concilij cenſuit, iuriſdictionem criminalem, quam N. Archipresbyter prætendit ſibi ademptam eſſe, niſi probaret per tres ſententias conformes, ſe ab immemorabili tempore eam iuriſdictionem exercuiſſe: interim verò, quod huiuſmodi probationem, per tres ſententias conformes præſtiterit, Archiepiſcopum, intrà cuius diœceſeos fines Archipresbyteratum exiſtere proponitur, debere eam iuriſdictionem exercere.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quarta. cap. 20. de refor.

Iudicium cauſarum matrimonialium, & criminalium ad Epiſcopum dũtaxat, non ad inferiores ſpectat: nec earum cognitionem poteſt quiſquam Epiſcopo præcipere ſub pœnis in decreto contentis. H. d.

CAPVT VII.

CAuſæ matrimoniales, *t* & criminales *u* non Decani, Archidiaconi, *a* aut aliorum inferiorum iudicio, *b* etiã viſitando, ſed Epiſcopi tantùm examini, & iuriſdictioni relinquantur, etiam ſi in præſenti inter Epiſcopum, *c* & Decanum, ſeu Archidiaconum, *d* aut alios inferiores ſuper cauſarum iſtarum cognitione lis aliqua, in quacunque inſtantia pendeat, coram quo ſi pars verè paupertatem probauerit, non cogatur extra Prouinciam, nec in ſecunda, nec in tertia inſtantia in eadem cauſa matrimoniali litigare: niſi pars altera, & alimẽta, & expenſas litis velit ſubminiſtrare. Legati quoque etiam de Latere Nuncij, Gubernatores Eccleſiaſtici, aut alij quarumcunque facultatum vigore, non ſolùm Epiſcopos in prædictis cauſis impedire, aut aliquo modo eorum iuriſdictionem ijs præripere, aut turbare nõ præſumant: ſed nec etiam contra clericos aliáſve perſonas Eccleſiaſticas, niſi Epiſcopo prius requiſito, eoque negligente procedant, aliàs eorum proceſſus, ordinationéſve nullius momenti ſint; at-

que ad damni ſatisfactionem partibus illati teneantur.

SVPER CAPVT VII.

¶ *Cauſæ matrimoniales.* Declar. Card. Hoc decretum non repugnat, quin Abbatibus habentibus iuriſdictionem pleno iure ſpiritualem, & temporalem cauſæ matrimoniales, & criminales committi poſsint, & debeant. ¶ Dubitatur, an hoc decretum ſuſtulerit etiam res iudicatas, quæ innitantur priuilegijs ante Concilium ipſum obtentis? Congregatio die 9. Aprilis. 1597. in vna Salmantina cenſuit, negatiuè, non ſuſtuliſſe: quia ſententia cum innititur priuilegio, non dat plus roboris priuilegijs, quam de ſe habeant, ſed ſolùm imponit finem liti. ¶ An cõſtitutiones editæ in Synodo diœceſana Hiſpalenſi debeant executioni demandari, pendente iudicio in Rota ſuper earum nullitate, & prætenſis attentatis? Reſpondit Congregatio, non videntur poſſe executioni demandari prædictæ conſuetudines, quia regulariter nullitatis exceptio retardat executionem. l. ſi præter. §. Marcellus. ff. de iudicijs. l. contra maiores. C. de inofficioſo teſtam. latè Iaſ. in l. 4. §. condemnatum. ff. de re iudicata, & præſertim quando nullitas prætenditur proueniens ex defectu iuriſdictionis, & not. Iaſ. vbi ſup. n. 2. quia donec pendet iudicium attentatorum, non poteſt procedi in cauſa principali, Afflict. deciſ. 19. n. 3. ſuſpendit enim cauſam tam petitorij, quàm poſſeſſorij, Caſſad. deciſ. 4. de dilat. Tertiò, quia pendente appellatione nihil eſt innouandum, toto ti. ff lit. pen. nih. innou. c. non ſolùm. de appell. in 6. c. appellatione interpoſita. in prin. 2. q. 6. DD. l. 1. C. de bon. poſſ. Cod. in ſuis memor. ver. appellatio. Ita fuit reſolutum in Congregatione die Iouis. 26. Aprilis. 1589. Congregatio cenſuit, non ſuſtuliſſe Concilium immemorabilem cõſuetudinem, & ideò ſi archipresbyter legitimè probauerit admittendus exercere hanc iuriſdictionem, exerceat. ¶ Item deciſ. Cardin. 245. Congregatio Concilij cenſuit archipresbytero, qui nullius diœceſeos exiſtat, & omnimodam iuriſdictionem Epiſcopalem habeat, diſpenſationes matrimoniales, atque literas in forma ſignificauit, pro ſuis ſubditis committendas eſſe.

¶ *Et criminales.* Declar. Cardin. Niſi eſſent in quaſi poſſeſſione immemorabili, cui in hoc Concilium non derogauit. ¶ Item in exigendo pœnam ab obſeruatoribus dierum feſtorum. ¶ Nec quaſi poſſeſsio immemorabilis erit probanda coram eodem Epiſcopo, & interim Epiſcopus ipſe, & ſolus iuriſdictionem exerceat.

¶ De-

a ¶ *Decani, Archidiaconi.* Declaratio Cardinalium. Hoc de ſecularibus voluit Congregatio intelligendum, non de Regularibus. Etiam ſi fuerint Decani Capitulorũ, ex quocunque priuilegio Apoſtolico: ſed per hoc non intelligitur, quin iſti Decani poſsint viſitare ſubditos ſuos. ¶ Hoc decretum non ſe extendit ad illos, qui nullius diœceſeos ſunt.

An hoc decretum ſe extendit ad Decanum, & Capitulum ab ordinaria iuriſdictione exemptos, & quibus ex priuilegio Apoſtolico, & conſuetudine etiam immemorabili cauſarum, & controuerſiarum, contra & in ipſos, perſonaſque ipſis ſubiectas ratione contractus, nec ſeruetur delictorũ emergentium cognitio cum petitur? Congregatio cenſuit, non ſe extendere, nec etiam ab eos, qui hanc immemorabilem conſuetudinem habent. ¶ An comprehenduntur ſuper hoc capite Abbates, Præpoſiti, ſeu Archipresbyteri nullius diœceſeos, qui ordinariam iuriſdictionem ab immemorabili tempore citrà fungantur? Congregatio cenſuit, non comprehendi eos, qui nullius diœceſeos ſunt.

Quando inferiores Ordinarij poſſunt procedere in criminalibus, ſi legitimè conſtet de immemorabili quaſi poſſeſsione archipresbyteri in cognoſcendis decidendiſque cauſis criminalibus ſuorum clericorum, decretum hoc non derogauit huic immemorabili quaſi poſſeſsioni, archipresbyteri, in cognoſcendis, decidendiſq; cauſis criminalibus ſuorum clericorum, decretum hoc non derogauit, huic immemorabili quaſi poſſeſsioni, vnde in ea archipresbyter conſeruandus. ¶ Hoc decretum non tollit, veluti ſi Archidiacono competerent omnes oblationes, quæ ex benedictionibus nubentium percipiuntur, huiuſmodi iuriſdictiones, dummodò actus benedictionis relinquatur his, quibus ex decreto Concilij ſeſ. 24. c. 1. de refor. matrimonij competit.

b ¶ *Aut aliorum inferiorum iudicio.* Declaratio Cardin. Non comprehenduntur inferiores Prælati, qui ſunt nullius diœceſeos. ¶ An facta viſitatione, & ſeruatis de iure ſeruandis poſsit cogi vnus ſuam innocentiam, & ex eadem cauſa coram Epiſcopo denuò purgare, & an debitè punitus, ab eodem denuò poſsit puniri? Congregatio cenſuit, non poſſe.

c ¶ *Etiam ſi in præſenti inter Epiſcopum.* Declara. Cardin. Sæpiùs reſponſum eſt, hoc decretum Concilij non ſuſtuliſſe immemorabilem conſuetudinem, & idcircò ſi iſti inferiores legitimè probauerint,

ſinendi ſunt exercere huiuſmodi iuriſdictionem, interea tantùm, dū illi immemorabilem conſuetudinem probauerint. Epiſcopi ſoli hanc exercere debeant, cum pro Epiſcopo ſunt, regula, mens, verba, & ratio Concilij, & legitimè probatur, quod per tres ſententias probatum eſt.

d ¶ *Seu Archidiaconum.* Declar. Card. Hoc procedit in decanis, qui ſunt in diœceſi Epiſcoporum, non illius, qui nullius diœceſeos. Et voluit Congregatio. ¶ Decani, & alij Dignitates obtinentes, qui ex aliqua immemorabili conſuetudine cauſas matrimoniales, & criminales cognoſcere ſolent, adhuc poſſunt, ſicut prius, quia Concilium non ſuſtulit immemorabilem. ¶ Decretum huius capituli, non ſuſtulit immemorabilem conſuetudinem, & idcircò ſi Archidiaconi, & Abbates cauſa legitimè probauerint, ſunt ſinendi exercere iuriſdictionem criminalem, & matrimonialem. ¶ Dum autem hæc immemorabilis, ſeu prædicta cognitio cauſarum ad Epiſcopum ſpectat. Quod Decani, & cæteri hîc nominati, non poſſunt cognoſcere cauſas matrimoniales, hoc etiam procedit, ſi eſſent exempti. ¶ Si autem iſti Decani, Archidiaconi, & cæteri hîc expreſsi, haberent aliquod emolumentum in benedictione annulorum pro matrimonijs, vel alijs ſimilibus, Concilium nihil eis præiudicauit, remanere tamen ſalua diſpoſitione Capituli ſup. eadem ſeſ. de refor. matrim.

¶ Item ſeſſione vigeſima quinta. cap. 10. de reform.

Iudices quanta potuerint breuitate terminare debent cauſas. H.d.

CAPVT VIII.

ADmonet ſancta Synodus, tam Ordinarios, quàm alios quoſcunque iudices, vt terminandis cauſis, quanta fieri poterit breuitate ſtudeant, ac litigatorum artibus, ſeu in litis conteſtatione, ſeu alia parte iudicij differenda, modis omnibus, aut termini præfixione, aut competente alia ratione occurrant.

(*?*)

De

De foro competenti.

TITVLVS SEXTVS.

¶ In sessione decima quarta Conc. Trident. cap. 5. de ref.

Per legitimos arbitros debet terminari controuersia orta, super suspicione iudicijs, aut competentia iurisdictionis. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

I in his causis, in quibus habens literas conseruatorias reus fuerit, contigerit, vt electus ab eo conseruator, ab actore suspectus esse dicatur, aut si qua inter ipsos iudices, conseruatorem, & ordinarium controuersia super competentia iurisdictionis orta fuerit, nequaquam in causa procedatur, donec per arbitros, in forma iuris electos super suspicione iurisdictionis fuerit iudicatum.

¶ Item sessione vigesima tertia. cap. 6. de refor.

Non quicunque prima tonsura initiatus, aut etiam in minoribus ordinibus constitutus pertinet ad forum Ecclesiasticum. H. d.

CAPVT SECVNDVM.

Prima tonsura initiatus, *a* aut etiam in minoribus ordinibus constitutus fori priuilegio non gaudeat, nisi beneficium *b* Ecclesiasticum habeat, aut clericalem habitum, *c* & tonsuram *d* deferens, alicui Ecclesiæ *e* ex mandato Episcopi inseruiat, vel in seminario clericorum, aut in aliqua schola, vel Vniuersitate, de licentia Episcopi, quasi in via ad maiores ordines suscipiendos versetur.

De foro competenti.

SVPER CAPVT II.

a ¶ *Prima tonsura initiatus.* Decis. Card. 81. licet clerici in minoribus

bus dumtaxat ordinibus constituti, si beneficium Ecclesiasticum habeant, aut clericalem habitum, & tonsuram deferentes, aliud Ecclesiæ ex mandato Episcopi inseruiant, vel in seminario, aut aliqua Schola, vel Vniuersitate de licentia Episcopi versentur, fori iudicis laici declarati non possint, non tamen propterea Congregatio Concilij censuit, obstare Episcopo, quominus iure suo in huiusmodi clericos delinquentes, si adhuc clerici permanent, possit animaduertere. ¶ Itē decis. Card. 144. Congregatio Concilij censuit, vt clericus fori priuilegio gaudeat, requiri, & sufficere ea, quæ aliquo ex infrà prædictis capitibus sigillatim sunt annotata, quod obtineat beneficium Ecclesiasticum: quod clericalem habitum, & tonsuram deferens alicui Ecclesiæ de mandato Episcopi inseruiat: quod clericalem habitum, & tonsuram deferens in aliquo seminario de licentia Episcopi degat. Quod in habitu, & tonsura incedens in aliqua Schola de licentia Episcopi versetur. ¶ Quod habitum, & tonsuram gestans in aliqua Vniuersitate de licentia Episcopi versetur. ¶ Si verò, quæ in aliquo ex capitibus comprehensa sunt, in clerico concurrant, sed aliqua occasione habitum à se gestari solitum, ad breue tempus deposuerit, non ideò fori priuilegium amittere. An verò habitus sit clericalis ad iudicis Ecclesiastici cognitionem pertinere; quibus autem casibus clericus ex decreto Concilij fori priuilegio non gaudet, nullam requiri monitionem, vt illud amittat.

Item decisio Cardinalium 147. Congregatio Concilij censuit, clericum prima tonsura insignitum habitum clericalem, & tonsuram deferentem, nec alicuius Ecclesiæ seruitio de mandato Episcopi descriptum, licèt fori priuilegio non gaudeat, gaudere tamen beneficio. cap. Odoardus.

Item decis. Card. 148. Congregatio Concilij censuit, obtinentem pensionem haberi pro clerico beneficiato ad effectum priuilegij fori. ¶ Item decis. Card. 165. Congregatio Concilij censuit, clericum primæ tonsuræ, qui post dimissum habitum, & tonsuram clericalem deliquit, & pro eo delicto in Curia seculari citatus fuit, deinde reassumpto habitu, & tonsura Ecclesiæ seruire cœpit, iuxta cap. 6. sess. 23. non posse iudicem laicum processui finem imponere, & contra illum realiter procedere.

b ¶ *Beneficium*. Declar. Card. Congregatio censuit, idem in pensione clerici, qui in decreto hoc Concilij priuilegio fori priuantur, priuilegio tamen Canonis non intelliguntur priuati.

c ¶ *Aut*

c ¶ *Aut clericalem habitum.* Declar. Cardin. Prouiſio in tertio decimo anno ætatis de canonicatu in Eccleſia Collegiata, vbi vigore ſtatuti Eccleſiæ prouiſi ante realem poſſeſsionem, & fructuum perceptionē tenentur portare habitum, & tonſuram per biennium, obſtat hoc decretum. Ita cenſuit Congregatio die 14. Auguſti, anno 1586. clericus in minoribus non beneficiatus, niſi incedat in habitu quamuis ſit adſcriptus, non gaudet priuilegio fori, licèt non ſit monitus.

d ¶ *Et tonſuram.* Declar. Cardin. Nec ſuffitit corona, ſeu tonſura ſine habitu, ſed copulatiuè requiritur vtrunque, Geminia. in cap. ſi iudex verſ. idem. de ſenten. excommunicatio. in 6. Habitus quoque debet eſſe decens, & vſque ad talos hodie; ex huius decreti præſcripto, nec monitio requiritur, nec habitus, & tonſura ſufficiunt, niſi etiam alicui Eccleſiæ inſeruiant. Et ita Congregatio cenſuit in vna Metropolitana, & altera adiacentium.

e ¶ *Alicui Eccleſiæ.* Declar. Cardin. Hæc verba important, vt clericus, qui diù ſine habitu, & tonſura incedens Eccleſiæ alicui, etiam de mandato Epiſcopi inſeruit ipſo facto, ſine aliqua monitione præcedente, amittat fori priuilegium, attenta mente Concilij, quæ ad tollendum penitùs voluit hoc abolere, licèt hoc etiam approbetur à iure communi, vt tenuit Couarru. lib. practic. quæſtio. cap. 33. numero 2. & ita cenſuit Congregatio die 16. Nouembris. 1581. ¶ An clericus in minoribus ordinibus conſtitutus, & in habitu, & tonſura incedens, ac de mandato Epiſcopi inſeruiens capellæ, quæ in Eccleſia exiſtit, & ab ipſo Epiſcopo confraternitati laicorum pro oratorio aſsignata eſt, gaudeat priuilegio fori ex hoc capite? Congregatio Concilij cenſuit, gaudere, & dato quod gaudeat, an idem cenſendum ſit, ſi ſeruitium non continuatum, ſed aliquo impedimento neceſſario interpellatum præſtiterit? Congregatio Concilij cenſuit, gaudere. ¶ De iure communi fuit dubitatum, an clericus deferens habitum, vel tonſuram, vel ſimul vtrunque propter delicta priuetur priuilegio clericali? Tu diſtingue, ſi eſt in factis, retinet priuilegium, ſed punitur. Innocent. in cap. 1. de Apoſt. ſi eſt in minoribus ordinibus, & deliquit, non priuatur priuilegio fori, niſi poſt trinam monitionem. cap. ad audientiam. de ſententia excommunicationis. cap. vlt. de vita & honeſtate clericorum, Innocent. in dicto cap. 1. niſi ſe immiſceat enormitas, putà quod ſit ſeditioſus, quo caſu ipſo facto priuatur priuilegio, per gloſſam in cap. perpendi-

pendimus eodem tit. ¶ Clericus non beneficiatus, qui incedens in habitu, & tonsura inseruit alicui Ecclesiæ, si fuerit cum armis deprehensus, non caret fori priuilegio. Sic fuit decisum anno 1586. ex cap. ad audientiam. de senten. excommunic. ¶ Cui reseruata fuit pensio, vt clerico, si non incedat in habitu, & tonsura, non gaudet priuilegio fori; fuit decisum die supra dicto ex eo, quòd Concilium Tridentinum corrigit ius commune, & tres casus excipit per dictionem (nisi.) An clericus primæ tonsuræ præsentatus ad capellam sacerdotalem, qui super tali præsentatione obtinuit à Papa nouam prouisionem, etiam in vim motus proprij, possit in suis causis ciuilibus gaudere priuilegio fori, quamuis possessionem beneficij non habeat propter intrusum contra quem litem mouit? Congregatio die 16. Iunij. 1587. censuit, gaudere.

De accusationibus, inquisition. & denuntiat.

TITVLVS SEPTIMVS.

¶ In Sessione sexta Concil. Trident. cap. 3. de refor.

Ordinarij locorum corrigere tenentur quoscunque Ecclesiasticos delinquentes, etiam Regulares extra Monasterium degentes. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

Ecclesiarum Prælati *a* ad corrigendum subditorum excessus prudenter, ac diligenter intendant; & nemo secularis clericus, cuiusuis personalis, vel Regularis extra Monasterium degens, *b* etiam sui Ordinis priuilegij prætextu, tutus censeatur, quominus si deliquerit *c* ab Ordinario loci, *d* tanquam super hoc à Sede Apostolica Delegato secundùm Canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi valeat.

De accus. inquis. & denuntia.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Ecclesiarum Prælati.* Concordat cap. cum propriè. sup. de vita, & honest. cum ibidem allegatis. c. omnes inf. cod.

b ¶ *Ex-*

b ¶ *Extra Monasterium degens.* Decl. Card. Intellige de degente sine licentia superioris. vide cap. 4. sess. 25. de Regul Fuit dubitatum, vtrũ existens in aliqua domo ad erectionem Monasterij destinata, comprehendatur in hoc decreto? Et fuit resolutum sub die 24. Maij. 1588. quòd licèt ibi existerent de licentia suorum superiorum: tamen si non haberent in dicta domo Priorem seu Guardianum, & non viuerent iuxta institutum regulæ illius Religionis, comprehendantur in dicto decreto, & ab Ordinario puniri possunt. ¶ Episcopi in hoc decreto agere possunt contra omnes, professoribus Militiarum Hierosolymitanarum exceptis ob priuilegium Pij Quinti, etiam si dicti Milites extra locum suorum Ordinum, cum licentia suorum superiorum, degerent. Idem censuit Congregatio in omnibus alijs regularibus, qui degunt extra Monasterium, etiam cum licentia suorum superiorum, si deliquerint, posse puniri à locorum Ordinarijs, iuxta hoc decretum.

c ¶ *Si deliquerit.* Decl. Card. Regulares degentes de licentia superioris in domo ad erectionem Monasterij destinata, an comprehendantur sub hoc cap. adeò, vt si deliquerint, ab Ordinario puniri, & corrigi valeant? Congregatio censuit anno 1588. non posse, si in ea domo sub superiore conuentualiter viuant.

d ¶ *Ab Ordinario loci.* Declaratio Cardin. Presbyter delinquens in sua diœcesi, si in altero loco comperiatur, ad suum Ordinarium remitti debet.

¶ Eadem sessione sexta. cap. 4. de reform.

Capitula maiorum Ecclesiarum omninò subijciuntur visitationi Episcoporum; seruatis tamen concordijs ab autoribus eorum. H. d.

CAPVT SECVNDVM.

CApitula Cathedralium, *e* & aliarum maiorum Ecclesiarum, *f* aliorumque personæ *g* nullis exemptionibus, *h* consuetudinibus, sententijs, iuramentis, concordijs, *i* quæ tantùm suos obligent autores, non etiam successores, tueri se possint: quominùs à suis Episcopis, *k* & alijs maioribus Prælatis per se ipsos solos, *l* vel illis, quibus sibi videbitur adiunctis *m* iuxta Canonicas sanctiones, toties quoties opus fuerit, visitari, corrigi, & emendari, *n* etiã autoritate Apostolica, possint, & valeant. *o*

SVPER CAPVT II.

e ¶ *Capitula Cathedralium.* Declar. Card. Episcopus sua Capitula visitare potest, & corrigere, si non sunt exempta: si verò exempta essent, seruanda est forma præscripta à Concilio sess. 25. cap. 6. de reformat. Item decis. Cardin. 117. Congregatio Concilij censuit, in visitatione, quando fit inquisitio, quæ præparatoria vocatur non licere Episcopo ad detegenda visitandorum peccata per edicta publica monere homines sub excommunicationis pœna ad reuelandum, neque in ea exigere iuramentum à visitatis, cæterum cum visitare voluerit illos, qui sunt de Capitulo, teneri ad locum Episcopum accedere, vbi Capitulares se congregare consueuerunt, si id commodè fieri possit, sin minus, ad locum congruum, non tamen teneri accedere ad locum Capituli, quoties prosequi voluerit visitationem alicuius particularis personæ de Capitulo, & si Episcopus visitauerit ad morum correctionem, & emendationem, vtique non posse non compilato processu, nec seruatis de iure seruandis pœnam ordinariam infligere.

f ¶ *Aliarum maiorum Ecclesiarum.* Declar. Cardin. Nec etiam Collegiatarum.

g ¶ *Illorumque personæ.* Declar. Card. Ita resolutum à Congregatione non obstantibus priuilegijs ex fundatione. ¶ Præsuppositio, quòd res & bona Capitulorum sunt exempta à iurisdictione Episcopi, an sicut Episcopus visitare potest Capitula, ita etiam possit res & bona, rerumque & bonorum administratores visitare. ¶ Congregatio die 6. Iunij. 1587. cēsuit, Episcopum in visitatione formali posse res, rerumque administratores visitare, aliàs delusoria esset visitatio, si negligentes, & bonorum vsurpatores non castigaret. Archid. in cap. 1. de censibus. in 6. Fus. in suo tracta. de visita. lib. 1. cap. 15. nume. 30. & alibi.

h ¶ *Nullis exemptionibus.* Declar. Card. Si Capitula erunt exempta tenentur seruare decreta illius Concilij Prouincialis, cui interfuit eorum Episcopus.

i ¶ *Concordijs.* Declar. Card. Fuit resolutum à Rota, & à Congregatione Concilij ex mente Gregorij XIII. hunc textum non tollere concordias confirmatas à Sede Apostolica. ¶ Præseruatæ tamen fuere concordiæ confirmatæ ex certa scientia, non autem illi in forma communi, cum indistinctè concedantur ab officio contradicta-

dictarum citrà scientiam Pontificis. ¶ An per Concilium sessione 6. cap. 4. & sessione 25. cap. 6. derogatum sit concordijs non confirmatis per Sedem Apostolicam? Congregatio censuit, derogatum esse concordijs, præter quam confirmatis à Sede Apostolica: reliquos suos dumtaxat tenere autores glossa in capite veniens, de transactionibus. Alexand. consilio 62. volumine primo. ¶ Extat in Ecclesia Abulensi statutum, quo datur forma procedendi in causis criminalibus, vbi agitur de corrigendo beneficiatos Ecclesiæ tam in visitatione, quàm extra, & in multis casibus soli Episcopo iurisdictio tribuitur. Istud statutum non est certa scientia à Sede Apostolica confirmatum, postquam nec Papa id exprimit, nec statuti tenor, vel illius substantia saltem compendiosè in confirmatione refertur. Roman. latè consilio 327. numero 7. & sequenti. & consilio 336. post numerū 2. Panormit. consilio 102. nume. 3. lib. 1. maximè quia licitā & honesta tantùm confirmantur, quod solùm satis ostendit, confirmationem esse in forma communi Panormita. in extrau. num. 6. de confirm. vtil. vel inutil. Imol. in cap. penult. ad fin. eod. tit. Alexand. consi. 1. post num. 11. lib. 5. & quod fortius est, nec etiam in ipsa confirmatione statutum istud aliquo modo designatur, nec quicquam exprimitur, quo Pontifex verisimiliter intelligere potuit in eo statuto de iurisdictione agi, sub nube, ac verborum inuolucro narrata prius substantia aliorum quorundam statutorum aliò pertinentium: quod materiam iurisdictionis omnia statuta Ecclesiæ confirmantur. Vnde indubitatum est confirmationem illam non esse ex certa scientia, vt in specie de statutis generaliter cōfirmatis tradit Alexand. consilio 59. numero 8. libro 1. Bursatus consilio 108. numero 25. lib. 1. His stantibus, credimus confirmationem istam non suffragari, quominus ex Concilio Tridentino fuerit sublatum statutum hoc, nam etsi sacra Congregatio iam resoluit statuta confirmata non esse à Concilio reuocata; quod aliter tenuit Rota in illa Palentinæ iurisdictionis, de qua per Achil. decisio prima de confirmation. vtil. vel inutil. & passim seruatur, illud tamen non videtur recipiendum, vt quælibet statutorum confirmatio, etiam in forma communi, ad præseruanda statuta sufficiat: cum istius generis confirmatio parum, vel nihil operetur. Cardina. consilio 44. numero sexto. Imola dicto capite penulti. in fin. de confirmatio. vtil. & inutil. Curtius Iunior. consilio 312. num. 6. multoque minus videtur illud recipiendum, quando

(vt in caſu noſtro) ſub inuolucro, & generaliter omnia ſtatuta confirmantur, ex eo, quod optimè in propoſito ſcribit Bartolus in l. explicatio. col. 3. num. 12. in fin. C. de rerum permut. vbi ait, quòd ſtatuta non dicantur Papalia, ſi illa generaliter fuerint confirmata: ſecùs ſi aliquod ſtatutum in indiuiduo confirmetur, vt ſequitur Aretinus conſil. 8. poſt. num. 6. Hoc enim caſu, cum non videatur concurrere duplex vinculum, ſaltem conſiderabile, ceſſat ratio, qua mota fuit Congregatio ex dictis Achil. deſcripta, & gloſ. in Clem. dudum. verſ. pacta. de ſepult. ibi, quod derogatio pactorum non trahitur ad confirmata: nam hoc intelligendum eſt de confirmatis in indiuiduo, & cũ cauſæ cognitione: quo caſu vinculum duplex videtur conſiderabile, vt gloſ. ſentit, dùm præſupponit ſententiam etiam fuiſſe latam pro validitate pacti, & in illa Palent. iuriſdictionis totus tenor concordiæ erat inſertus in confirmatione, prout etiam in confirmationibus tunc ſcriptis videre licet. Et cum materia iſta, an decreta Concilij ſuſtulerint, nec ne concordias confirmatas, fuit ſemper dubitabilis, niſi ſacra Congregatio omnem controuerſiam diluiſſet, & magna hinc inde argumenta adferri poſsint, maximèque vigeant verba Concilij præſenti decreto, ibi, nullis concordijs: quæ verba ad ſui generalitatem trahuntur etiam ad concordias confirmatas ſecundùm Bonif. in d. Clem. dudum. §. nos etiam. num. 14. non debet tam facilè declaratio ſacræ Congregationis trahi ad eas concordias, quarum confirmatio non ſolùm non fuit obtenta ex certa ſcientia, ſed nec in indiuiduo. Quare vt omnis diſputandi materia tollatur, & clarius appareat, quid illuſtriſsimi in hoc articulo ſentiant, ſupplicamus in ſacra Congregatione proponi, An confirmatio ſtatutorum Eccleſiæ Abulen. ſit talis, quæ præſeruet ſtatutum eiuſdem Eccleſiæ, vt non includatur ſub decreto Concilij ſeſ. 6. cap. 4. & ſeſ. 25. cap. 6. vel potiùs huic ſtatuto, ex decretis prædictis cenſeatur derogatum? ¶ Præſuppoſito decreto ſacræ Congregationis, quòd concordiæ à Sede Apoſtolica confirmatæ cenſeantur ſublatæ per Concilium præſenti cap. die Iouis. 3 Nouembris. 1586. Congregatio auditis vtrinque aduocatis, eorumque rationibus diligenter perpenſis, cenſuit illas tantùm confirmatas intelligi præſeruatas in decretis Concilij, quæ emanarunt ex certa ſcientia, & cum cauſæ cognitione.

k ¶ *A ſuis Epiſcopis.* Declar. Card. Non autem à Vicarijs etiam generalibus. Si Epiſcopus velit viſitare ex hoc decreto, debet id perſonaliter agere: ſecùs ſi ex alijs Concilij decretis, cum per ſuum Vicarium

carium id agere poſsit, aut Viſitatorem, ſi modò legitimè impeditus fuerit, vt permiſſum eſt inf. ſeſsio. 25. cap. 6. etiam ſi de viſitandis exẽptis ageretur cum d. cap. exemptiones tollat, etiam ſi de viſitandis Hoſpitalibus iuxta cap. 8. ſeſ. 22. ſubcollectores, & alij officiales Sedis Apoſtolicæ minimè comprehenduntur, neque quoad oſtenſionem titulorum ſub hoc decreto.

l ¶ *Perſe ipſos ſolos.* Declar. Cardina. Quando ſolus Epiſcopus, cum quibus Notario, & Fiſcali, quo in loco, & quæ crimina, vide infra ſeſ. 25. cap. 6.

m ¶ *Quibus ſibi videbitur adiunctis.* Declar. Card. Epiſcopus poteſt in viſitatione perſonarum ſui Capituli aſſumere adiunctos in actu viſitationis, quos velit etiam extra gremium Capituli. ¶ An Epiſcopi, incumbentes correctioni, & viſitationi exemptorum, vigore facultatis eis, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis, à Concilio tributæ, procedere valeant contra conſeruatores impedientes, præſertim ſi illi extra diœceſim commorentur? Congregatio cenſuit die 16. Martij 1589 Epiſcopum poſſe procedere.

n ¶ *Viſitari, corrigi, & emendari.* Declar. Card. An liceat Epiſcopo viſitare volenti ſuum Capitulum in edictis publicis præſuppoſitis, etiã in conſtitutionibus promulgatis pronuntiare prouocando quoſcunque, etiam ſub pœna excommunicationis denuntiare, vt deponere debeant, ſi aliqua ſciant, vel habeant contra Capitulares, & eorum vitam & mores? Congregatio cenſuit, Epiſcopo non licere. ¶ An Epiſcopus viſitans poſsit tanquam ſuſpectus recuſari? Congregatio cenſuit, non poſſe, niſi in viſitando modum exceſſerit. ¶ An Epiſcopus in ſpeciali viſitatione poſsit exigere iuramentum? Congregatio cenſuit, poſſe in ſpeciali.

o ¶ *Poſſint, & valeant.* Declar. Card. Hæc facultas non eſt priuatiua ad illos, qui ius habent viſitandi, & corrigendi: vt ſunt Abbates, Decani, & ſimiles, quia iſtis licet viſitare, & corrigere ſeorſum ab Epiſcopis. ¶ In hoc decreto comprehenduntur capellæ, canonicatus, & alia beneficia non curata requirentia reſidentiam, ſi tamen alias ſunt incompatibilia, & temporis longitudo non obſtat, quia ab Epiſcopo compelli poſsint ad diſpenſationes exhibendas. ¶ Et quia mens Cõcilij eſt tollere concordias, quæ tantùm ſuos obligant autores, & tãtùm eſt confirmatio in forma communi, non obligat ſucceſſores. glo. in cap. veniens. de tranſactio. communis tex. eſt Alexand. conſil. 62. num. 2. lib. 1. & quia qui dicunt, pacta confirmata non tolli per gene-

rales derogationes intelligunt, vt confirmationibus ex certa scientia, Alexand. consi. 95. num. 12. & in statutis eorum vult Aret. cons. 7. Rursus fuit dubitatum tempore Sixti Quinti, an intelligantur præseruatæ concordiæ confirmatæ in forma communi? an verò illæ ex certa scientia tantùm? Hinc inde multa fuerunt dicta tandem resolutum fuit die 13. Nouembris. 1586. à sacra Congregatione fuisse præseruatas tantùm concordias confirmatas ex certa scientia, cum illæ in forma communi concedantur ab officio contradictarum, & officio pœnitentiæ citrà scientiam Pontificis.

¶ Item sessione septima, cap. 7. de refor.

Ordinarij locorum visitare debent singulis annis quæcunque beneficia curata perpetuò vnita. Hoc dicit.

CAPVT III.

BEneficia Ecclesiastica curata, *p* quæ Cathedralibus, Collegiatis, *q* seu alijs Ecclesijs, *r* vel Monasterijs *s* beneficijs, seu Collegijs, aut pijs locis quibuscunque perpetuò vnita, & annexa reperiuntur, ab Ordinarijs locorum annis singulis visitentur; qui solicitè prouidere procurent, vt per idoneos Vicarios, etiam perpetuos, *t* nisi ipsis Ordinarijs *u* pro bono Ecclesiarum regimine aliter expedire videbitur, ab eis cum tertiæ partis fructuum, aut maiori, vel minori, arbitrio ipsorum Ordinariorum, portione, *a* etiam super certa re assignanda, *b* ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur: *c* appellationibus, priuilegijs, exemptionibus, etiam cum iudicum deputatione, & illorum inhibitionibus quibuscunque in præmissis minimè suffragantibus.

SVPER CAPVT III.

p ¶ *Beneficia Ecclesiastica curata.* Decis. Cardin. 132. Congregatio Concilij censuit, Episcopum posse ex cap. 7. sessio. 7. visitare Ecclesias parochiales vnitas Monasterio Canonicorum Regularium, tamen si generalis in eo sedem ordinariam principalem non habeat. Item decisio Cardina. 276. An Canonici Regulares, qui de consensu, & mandato suorum superiorum Regularium aliquibus parochialibus Ecclesijs, suis Monasterijs vnitis, præficiunt, si delictum,

curam

curam animarum, aut administrationem non concernens Sacramentorum committerint, posse ab Episcopo puniri, &c. ¶ Congregatio Concilij censuit, non posse ab Episcopo puniri, sed à suis superioribus Regularibus tantùm.

q ¶ *Collegiatis.* Declar. Card. Ordinarius tam ex autoritate Concilij Tridentini, quàm ex Bulla Pij V. quæ incipit, *Ad exequendum*, publicata Kal. Nouembris. 1567. de Vicarijs perpetuis, habet facultatem creandi Vicarios perpetuos in parochialibus Ecclesijs vnitis Collegiatæ Ecclesiæ, & Vicarij siue perpetui, siue temporanei sint, debēt ab eodem Ordinario examinari, & approbari: sic etiam in dicta Bulla Pius V. constituit.

r ¶ *Alijs Ecclesijs.* Declar. Card. Episcopus debet constituere Vicarium perpetuum, siue temporalem in prioratu, cui cura animarum incumbit.

s ¶ *Vel Monasterijs.* Declar. Cardin. In Monasterijs ab ipsorum primæua fundatione curatis non possunt deputari Vicarij isti, sed seruandum est caput 11. sessione 25. de Regularibus, quod exercentes curam sint ab ipso Ordinario approbati: secus si parochiales essent Monasterijs vnitæ. ¶ An Episcopi habeant aliquam iurisdictionem in Ecclesijs exemptis, non obstante, quòd sint vnitæ, vel suppositæ Abbatibus Congregationis montis Oliueti, & quod exercere possint? Congregatio censuit, si huiusmodi Ecclesiæ curatæ sint, & vnitæ Monasterijs, posse Episcopos Ordinariorum loco visitare eas, & in eis Vicarios perpetuos, siue temporaneos constituere, secundùm dispositionem Concilij Tridentini dicto cap. si verò Ecclesiæ huiusmodi sitæ sint in loco ipsorum Monachorum, eisque immineat cura animarum, posse Episcopos visitare personas exercentes in eis curam ipsarum animarum: iuxta tamen illam formam, quam præscripsit Concilium Tridentinum, capite 11. sessione 25. de Regularibus.

In parochialibus vnitis Monasterijs deputari possunt Vicarij perpetui, nisi essent in loco, in quo ipsa Monasteria: quo casu reseruādum est decretum capitis vndecimi, sessione vigesima quinta de Regularibus. ¶ Concessum tamen fuit aliquando ex gratia à Gregorio Decimotertio, vt etiam in parochialibus Monasterio vnitis non deputentur Vicarij, sed vt aliquis ex Regularibus, (ab Episcopo tamen approbatus) curam animarum exercere possit, dummodò secundùm habeat socium Ordinis eiusdem,

dem, imò Monachi non possunt prohiberi, quominus curam exerceant.

t ¶ *Vicarios etiam perpetuos.* Declar. Card. Vicarij perpetui non possunt constitui absque erectione tituli Vicariæ, non obstante Bulla Pij V. & hoc decreto. ¶ Non enim prohibetur, quominùs cura animarum exerceri possit per Vicarium amouibilem, vt sess. 25. c. 7. de Regul. dummodò sit certum, cui particulariter incumbit, vt c. 13. sess. 24. ¶ Congregatio censuit nominationem Vicariorum ad beneficiatos pertinere, & hoc etiam ad eos, ad quos beneficia vnita spectant, sic etiam Pius Quintus dicta Bulla citata addens, Ordinarij, vel eius Vicarij prævio examine approbationem necessariam esse. ¶ Ex dicta Bulla Pij Quinti Kal. Nouemb. anno 2. nominatio Vicariorum & perpetuorum spectat Ecclesijs seu locis, quibus dictæ parochiales sunt vnitæ. ¶ Per dictam Bullam, non tollitur quominùs Vicarij perpetui non possint institui ex declaratione Congregationis Concilij. ¶ Ad dictam nominationem faciendam poterit Episcopus præfigere terminum decem dierum.

u ¶ *Nisi ipsis Ordinarijs.* Declar. Card. Vt possit dispensari cum senibus, infirmis, ac decrepitis, ita vt eorum Ecclesijs, quæ personalem residentiam requirunt, ab idoneis perpetuisque Vicarijs inseruiatur. Item cum ijs, qui propter Monialium, vel Hospitalium curam, in Ecclesijs, quas in mensibus obtinent, non facilè possent residere seruandum est decretum cap. primi de reform. sess. 13. quo decreto non amplius id permittitur, quod in isto casu relictum erat sub Paulo III. arbitrio Ordinariorum, sed non imponitur necessitas residendi.

a ¶ *Portione.* Declar. Card. In constituenda mercede inseruientibus aliorum beneficijs curatis, obseruari debent Concilij Tridentini decreta. ¶ Quæ sit ista portio, declarat Bulla Pij Quinti, licèt ad terminos Concilij fuerit redacta, in reuocatione priuilegiorum Mendicantibus concessorum Bulla superius citata. ¶ Si hæc Bulla Pij V. fuit reuocata, quare ex ea aliqua, vt suprà sint notata. ¶ Licèt suprà dicta Bulla fuerit reuocata per Bullam Gregorij XIII. Kalendarum Martij, anno primo, sub titulo, reductio literarum fœliciſsimæ recordationis Pij Papæ Quinti pro Mendicantibus, posteà ore idem Gregorius illam Pij Quinti reualidauit. ¶ Ex fructibus parochiæ vnitæ Monasterio, detrahere est merces Vicarij, qui ei inseruit, non ex fructibus Monasterij. ¶ Si non apparent certi redditus harum parochialium, censuit Concilij Congregatio, cogendos esse ad assignandum

nandum, de suo scuta quinquaginta dictis Vicarijs, nisi ipsi clarè, & concludenter probent, dictas parochiales, nullos prorsus habuisse redditus, quando fuerunt Ecclesiæ, seu locis prædictis vnitæ.

b ¶ *Super certare assignanda.* Declar. Card. Incerta de quibus in Bulla Ordinarij taxabunt. ¶ In Ecclesijs curatis, vnitis Monasterijs, possint Episcopi Ordinarij locorum eas visitare, & ponere in eis Vicarios perpetuos, siue temporaneos, iuxta dispositionem huius decreti, prout eis expedire videbitur. ¶ Si verò huiusmodi Ecclesiæ curatæ sunt positæ in loco ipsorum Monasteriorum, eisque immineat cura animarum, possunt Episcopi visitare personas exercentes in eis curam animarum iuxta tamen illam formam, quam præscripsit Concilium. cap. 12. sessio. 25. de Regular. ¶ In parochialibus autem Militiæ sancti Ioannis Hierosolymitani, seruandum est breue sanctæ memoriæ Pij Quinti editum 12. Septembris. 1571. Pontificatus sui anno sexto. ¶ Sanctissimus Dominus noster Gregorius Decimus tertius non habet pro reuocata Bullam Pij Quinti, de Vicarijs perpetuis, cum hac limitatione, in fauorem Monasterij, vt Episcopus ad nominationem Monachorum deputet vnum ex ipsis præuio examine approbatum, & ad nutum ipsorum amouibilem, & cum Vicario sic deputato debet habitare vnus dumtaxat alius Monachus, nec plures extra claustrum maneāt. Sed non ita censendum, si vellent deputare capellanum secularem, ad nutum amouibilem, hoc enim pertinet ad Episcopum.

c ¶ *Laudabiliter exerceatur.* Concordat cap. Episcopis. sup. de cler. nō resid. cum ibid. allegatis.

¶ Eadem sessione septima. cap. 8. de refor.

Ordinarij locorum quascunque Ecclesias quomodolibet exemptas singulis annis visitare tenentur. Hoc dicit.

CAPVT IIII.

LOcorum Ordinarij, *d* Ecclesias quascunque, *e* quomodolibet exemptas *f* autoritate Apostolica singulis annis visitare teneantur, & opportunis iuris remedijs prouidere, vt, quæ reparatione indigent, reparentur, & cura animarum, *g* si qua illis immineat, alijsque debitis obsequijs minimè defraudentur; appellationibus, priuilegijs, consuetu-

ſuetudinibus, *h* etiam ab immemorabili tempore præſcriptis, iudicum deputationibus, & illorum inhibitionibus *i* penitùs excluſis.

SVPER CAPVT IIII.

d ¶ *Locorum Ordinarij.* Concordat c. quæcunque. c. quæ aliàs. inf. eodem. Concil. IIII. Tolet. c. 35. Brachar. c. 1. & 2. Arelat. c. 17. c. decernimus. c. Epiſcopum. c. placuit. 10. q. 1.

e ¶ *Eccleſias quaſcunque.* Deciſ. Cardin. 152. Congregatio Concilij cenſuit, poſſe Epiſcopum viſitare quaſcunque Eccleſias ſeculares intra fines ſuæ diœceſeos exiſtentes, vigore cap. 8. ſeſ. 7. etiam ſi ad Regulares pertineant, & ab eis dependeant, dum tamen per ſeculares eis deſeruiatur. ¶ Item Monaſteria quæcunque commendata, in quibus non viget regularis obſeruantia, ac beneficia, tam curata, quàm non curata ſecularia, & regularia qualitercunque commendata vigore c. 8. ſeſsione vigeſima prima, præterea tam beneficia curata vnita quibuſcunque Monaſterijs, & locis pijs ex cap. 7. ſeſsione ſeptima, quàm etiam perſonas exercentes curam animarum in Monaſterijs Regularium, quibus etiam cura imminet iuxta cap. 3. ſeſsione vigeſima quinta de Regular. Eccleſias à Militibus Hieroſolymitanorum eſſe exemptas priuilegijs Summi Pontif à viſitatione Epiſcopi, præter quàm ſi fuerint curata, tunc enim cum huiuſmodi priuilegia excipiant ea, quæ reſpiciunt curam animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem, quoad hoc, poſſe vtique viſitari ab Epiſcopis, &c.

f ¶ *Quomodolibet exemptas.* Declar. Cardin. Epiſcopus viſitat Eccleſias exemptas, etiam inferioribus Prælatis ſubiectas. ¶ An Epiſcopus viſitare poſsit Eccleſias, quas Abbas ſancti Benedicti in eius diœceſi ſitas habet? Congregatio cenſuit, poſſe ex hoc decreto, ſi modò in eis cura animarum exerceatur per Sacerdotes ſeculares. ¶ An Epiſcopus viſitare poſsit Eccleſias, & diœceſis caſtra, vbi Moniales prætendunt habere iuriſdictionem ſpiritualem à tempore immemorabili, viſitandi per deputatos, etiam eligendo Epiſcopum extraneum confirmationem, & ordines conferendi, ac alia Pontificalia exercendi, etiam inuito Epiſcopo loci? Congregatio cenſuit, Epiſcopum poſſe viſitare eos, ex facultate ſibi tributa à Concilio hoc. ¶ Epiſcopus poteſt viſitare omnes parochiales ſuæ diœceſis, in quibus ſunt Sacerdotes ſeculares, licet Eccleſiæ ſint Regularibus ſubiectæ.

Epiſ-

Epiſcopus non habet ius viſitandi ſacellum, vel altare, quod cura caret animarum, & membrum ſit Religionis ſancti Antonij Vienenſis. ¶ Congregatio cenſuit, hoc non habere locum in Eccleſijs Regularium, vbi à Regularibus inſeruitur, & in terminis c. 11. ſeſ. 25. de Regularibus, vbi excipiuntur Abbates, Generales, & Capita Ordinum: ſed limita, niſi per Regulares inſeruiant. ¶ Epiſcopi tanquam Apoſtolicæ Sedis Delegati, ſunt in poſſeſsione viſitandi omnes ſuæ diœceſis Eccleſias Collegiatas, eis tamen remanente ſaluo iure in petitorio.

g ¶ *Cura animarum.* Decl. Card. Etiam ſi Eccleſiæ ſint Regularium, quando cura exercetur per Sacerdotes ſeculares. ¶ Comprehenduntur Eccleſiæ ſeculares, tametſi ad Regulares illæ pertineant, & ab eis dependeant, dum per ſeculares illis deſeruiatur. ¶ Non autem comprehenduntur Monaſteria, & Eccleſię Regularium, hæc autem procedunt quando Eccleſiæ ſunt in diœceſi.

h ¶ *Priuilegijs, conſuetudinibus.* Declara. Cardin. Quid ſi adderetur ſententia, & priuilegium. ¶ An illis videatur Concilium hîc derogare? Congregatio cenſuit, negatiuè, quia cùm hoc cap. faciat diuerſas derogationes, non videtur alijs ab eo expreſsis derogare, & ita Rota in vna Legionenſis iuriſdictionis. ¶ Archidiaconus Mercurij die 13. Nouembris 1587. coram R. D. Blanchetto firmat dictam deciſionem, videlicèt, vt hîc Concilium non comprehendat caſus per ſententias determinatos, idemque confirmauit Rota ſecundo Decembris. 1585. vt Concilium non tollat ſententias, & res iudicatas, vt infra cap. 20. verſic. ad hæc. ſeſsione 24. ¶ Vbi Equites Hieroſolymitani habent iuriſdictionem ſpiritualem, & temporalem, ibi, Ordinarij ſe non interponant ad viſitandum, vide Bullam Pij Quinti paſtoralis officij die vigeſimo ſecundo Septembris 1571. ¶ Item Equites Hieroſolymitani, quatenus beneficia curata non obtinent, non poſſunt ab Ordinarijs viſitari. ¶ Lucenſis Collegiata ſancti Michaelis iuris patronatus, exempta à fundatione, & dotatione viſitari poteſt ab Ordinario, ſed tanquam Apoſtolicæ Sedis Delegato. ¶ Parochiales Eccleſiæ vnitæ Monaſterijs, etiam ſi quæ ſunt capita Ordinum, ab Ordinarijs viſitari debent. Regulares inſeruientes de licentia ſuorum ſuperiorum beneficijs ſimplicibus, quæ ſunt tamen membra Monaſteriorum, ſeu Religionis, non poterunt viſitari ab Ordinarijs, nec comprehenduntur ſub hoc decreto captis decimi quarti, ſeſsione ſeptima de reformatione.

Qui pacificè per triennium beneficium aliquod possedit, non tenetur ostendere titulum, vel docere de titulo.

i ¶ *Et illorum inhibitionibus.* Decis. Card. 153. Congregatio Concilij censuit, non posse Episcopum in visitatione recusari, tanquam suspectum, dum tamen in ea processum non compilet, & se intra visitationis terminos contineat. ¶ Item decis. Card. 272. Congregatio Concilij censuit, Episcopum visitationem aggredientem, atque etiã in præparatoria inquisitione non posse vti suspectum recusari, nec probatione, vel allegatione suspicionis, quominùs pœna extraordinaria, quæ morum correctionem, & emendationem respiciat, visitatos afficere possit impediri.

¶ Item sessione decima tertia, cap. 1. de refor.

In correctione subditorum maximè seruanda est benignitas, & beneuolentia. Hoc dicit.

CAPVT V.

SAcrosancta Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nuntijs, intendens nonnulla statuere, quæ ad iurisdictionem pertinent Episcoporum, vt iuxta proximæ sessionis decretum, illi in commissis sibi Ecclesijs eo libentius resideant, quo facilius, & commodius sibi subiectos regere, & in vitæ, ac morum honestate continere potuerint, illud primum eos admonendos censet, vt se pastores non percussores k esse meminerint, atque ita præesse sibi subditis oportere, vt non in eis dominentur, sed illos tanquam filios, & fratres diligant, elaborentque, vt hortando, & monendo ab illicitis deterreant, ne vbi deliquerint, debitis eos pœnis coërcere cogantur. Quos tamen siquid per humanam fragilitatem peccare contigerit, illa Apostoli est ab eis seruanda præceptio, vt illos arguant, obsecrent, increpent in omni bonitate, & patientia, *l* cum sæpè plus erga erigendos agat beneuolentia, quam austeritas, plus exhortatio, quàm comminatio plus charitas, quàm potestas.

SVPER CAPVT V.

k ¶ *Vt se pastores non percussores.* Concordat Apost. 1. Timoth. 3. n. 2. & Tit.

& Tit. 1. num. 7. & 1. Pet. 5. num. 3. & diſt. 45. in princ. & cap. vlt. diſt. 94. cap. iſto ſubiectos diſt. 95.

l ¶ *In omni bonitate, & patientia.* Declar. Card. Seu in omni patientia & doctrina. Ita 2. Timoth. 4. num. 2. ¶ Item deciſ. Cardin. 178. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum non poſſe in viſitatione imponere pœnas ordinarias delictorum, ſed tantum ordinarias, quæ magis morum emendationem, ac correctionem, quam ordinariam delicti vindictam reſpiciant. ¶ Item deciſ. Cardin. 264. Congregatio Concilij cenſuit, non licere Epiſcopo viſitationem aggredienti proponere edicta, quibus ſubditi iubeantur crimina detegere, multoque minus propoſita pœna excommunicationis.

¶ Eadem ſeſsione decima tertia. cap. 1. de reform.

Vbi ſuauis medicina non prodeſt, acrior adhibenda eſt. H.A.

CAPVT VI.

SI ob delicti grauitatem virga opus fuerit, tunc cum manſuetudine rigor, cum miſericordia iudicium, cum lenitate ſeueritas adhibēda eſt: vt ſine aſperitate diſciplina populis ſalutaris, ac neceſſaria conſeruetur: & qui correpti fuerint, emendentur, aut ſi reſipiſcere noluerint, ceteri ſalubri in eos animaduerſionis exemplo, à vitijs deterreantur; cum ſit diligentis, & pij ſimul paſtoris officium, morbis ouium leuia primum adhibere fomenta; poſt vbi morbi grauitas ita poſtulet, ad acriora & grauiora remedia deſcendere: *m* ſin autem ne ea quidem proficiant illis ſubmouendis, cæteras ſaltem oues à contagionis periculo liberare.

SVPER CAPVT VI.

m ¶ *Et grauiora remedia deſcendere.* Concordat tex. in cap. reſecandæ. cap. corripiantur. 24. quæſt. 3.

¶ Item Seſsione decima quarta. cap. 4. de reform.

Prælati in ſuis Eccleſijs reſidentes quoſcunque ſeculares clericos quoties, & quando opus fuerit, corrigendi, & caſtigandi facultatem habent. Hoc dicit

CAPVT VII.

Mnes Ecclesiarum Prælati, *n* qui ad corrigendos subditorum excessus diligenter intendere debent, & à quibus nullus clericus, per huius sanctæ Synodi statuta, cuiusuis priuilegij prætextu, tutus censetur, quominùs iuxta Canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi possit, si in Ecclesijs suis residerint quoscunque seculares clericos quacunque exemptos, *o* qui alias suæ iurisdictioni subessent, de eorum excessibus, criminibus, & delictis, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra visitationem tanquam ad hoc Apostolicæ Sedis Delegati corrigendi, & castigandi facultatem habeant: quibuscunque exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus, sententijs, iuramentis, concordijs, quæ suos tantùm obligent autores, ipsis clericis, ac eorum consanguineis, capellanis, familiaribus, procuratoribus, & alijs quibuslibet ipsorum exemptorum contemplatione, & intuitu minimè suffragantibus.

SVPER CAPVT VII.

n ¶ *Omnes Ecclesiarum Prælati.* Concordat cap. cum propriè sup. de vita, & honestate. cum ibidem allegatis.

o ¶ *Qualitercunque exemptos.* Decis. Cardin. 158. Congregatio Concilij censuit, non posse ex decreto Concilij. cap. 4. sessione decima quarta, etiam extra visitationem corrigere, & punire clericos seculares exemptos ab Episcopo, & alteri inferiori Ordinario seculares intra diœcesim existentes subiectos, quam sententiã Sanctissimus ad se relatam approbauit.

p ¶ *Tanquam ad hoc Apostolicæ Sedis Delegati.* Declara. Cardina. Quando Episcopi procedunt ex Concilio, vti Apostolicæ Sedis Delegati, in causis, quæ sub eorum iurisdictione ordinaria non comprehenduntur, non potest ab ijs, nisi ad Sedem Apostolicam prouocari, neque ex hoc inferioribus iudicibus vllum fit præiudicium. At quando iurisdictio delegata cumulatur cum ordinaria, Episcopus non potest huiusmodi delegationis prætextu declinare iurisdictionem Metropolitani in casibus illis, in quibus ante Cõcilium ordinatum poterat vti eodem iure, eademque potestate.

¶ Item

¶ Item sessione vigesima prima, c. 8. de reform.

Episcopi singulis annis visitare tenentur Monasteria commendata, in quibus non viget regularis observantia, & etiam beneficia qualitercunque commendata. Hoc dicit.

CAPVT VIII.

QVæcunque in diœcesi ad Dei cultum spectant, ab Ordinario diligenter curari, atque his, vbi oportet, prouideri æquum est: propterea commendata Monasteria, *q* etiam Abbatiæ, Prioratus, *r* & Præposituræ nuncupatæ, in quibus non viget regularis obseruantia, necnon beneficia tam curata, *s* secularia, & regularia, qualitercunque commendata, etiam exempta ab Episcopis, etiam tanquam Apostolicæ Sedis Delegatis, annis singulis visitentur: curentque ijdem Episcopi congruentibus remedijs, etiam per sequestrationem fructuum, *t* vt quæ renouatione indigent, aut restauratione, reficiantur: & cura animarum, si qua illis, vel eorum annexis imminieat, aliaque debita obsequia *u* rectè exerceantur, appellationibus quibuscunque, priuilegijs, consuetudinibus, etiam immemorabili tempore præscriptis, conseruatorijs, iudicum deputationibus, & eorum inhibitionibus non obstantibus.

SVPER CAPVT VIII.

q ¶ *Commendata Monasteria.* Declar. Card. Quæsitum fuit, à quo visitari possint commendatarij? Dicebatur Concilium videri subiecisse commendatarios Ordinarijs in materia residentiæ præsenti decreto. Itemque cum de incompatibilitate agitur sess. 7. c. 4. aut de cura animarum sacramentali, quam ipsimet commendatarij exercent. sess. 25. cap. 11. de Regul. extra istos casus Concilium nihil in specie decreuisse, à quo commendatarij possint visitari, & corrigi: considerandum autem esse, cum ea hodie opinio recepta sit, commendatarios perpetuos pro veris titularibus haberi, & iura de Abbatibus, & Prioribus loquentia habere etiam locum in hisce commendatarijs probatur d. cap. nemo. de electio. in 6. Cassad. in consuet. Burgund. rubr. 9. § 9. Rebuf. de nominatio. q. 8 num. 29. & de pacif. possessio. num. 96. & 43. Gomez. in form. resigna. quæst. 4. num. 2. & de idioma. quæst. 5. nu. 6. Consequens videtur, vt quemadmodum Abbates

à suis

à ſuis ſuperioribus Regularibus viſitari debent, etiam ſi commendatarij viſitari poſsint. Quod ſi hoc omninò conuenire, aut decere videtur; rurſus aduertendum, nullo expreſſo iure, nullaque clara conceſſione Apoſtolica ab ijs viſitentur, & quamquam ſe exemptos probarent, poſſe tamen ab Ordinarijs iudicari ratione rei, contractus, aut delicti, vt ſanxit conſtitutio Innocentij IIII. cap. 1. de priuileg. in 6. quam Concilium innouauit, atque etiam ampliauit, in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum, etiam ſi certus iudex à Sede Apoſtolica in partibus deputatus eſſet, & generaliter quoque in alijs cauſis, ſi certus delegatus non adeſſet. ſeſsio. 7. cap. 14. Quo tamen ad materiam viſitationis viſum eſt pleriſque non poſſe commendatarios nomine commendæ viſitari, nec corrigi, niſi à Delegatis Sedis Apoſtolicæ: ſed quia aliqui Ordinarij hanc facultatem ſibi competere credũt, & ob id vrgent aliquos commendatarios, Sanctitas ſua iuſsit, vt audiantur commendatarij, quibuſnam rationibus, ſe ab hac viſitatione tueantur, ideò eis auditis amplius erit deliberandum. ¶ Item an commendatarij eorum Monaſteriorum, quæ habent conuentum, à ſuis ſuperioribus Regularibus viſitatum, ab Ordinarijs locorum viſitari, & corrigi poſsint? Licèt Concilium Tridentinum ſeſ. 24. c. 11. de commendatarijs, non meminerit in illa commemoratione perſonarum, quæ ab Ordinarijs viſitari debent, non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs eis conceſsis. Congregatio cenſuit, ſi nullius ſint, ad Epiſcopos nullum ius pertinere, ſed ad Sedem Apoſtolicam: ſi incerta dioeceſi ſunt, quoad reſidentiam ſubiacere Epiſcopo Ordinario loci, per cap. 2. ſeſ. 6. & eidem, quoad incompatibilia ſeſsi. 7. cap. 14. ponderando, quod cap. 14. loquitur de commendatis. cap. 5. dat iuriſdictionem Epiſcopis. Quod verò ſpectat ad viſitationem, & correctionem non poſſe ratione commendæ viſitari, aut corrigi, niſi à Sũmo Pontifice, aut eius Delegato, licet Alciat. qui aduerſabatur, dicebat viſitator eſt Delegatus, ratione autem delicti, rei, contractus, ad ius commune ſe remiſerunt, prout Concilium ſe remiſit, illudq; ampliauit, vt ſup. cap. 14. ſeſsio. 7. quod eſt notandum, cum Concilium per d. cap. innouauerit. cap. 1. de priuil. in 6. ¶ Ex hoc decreto licet Epiſcopo viſitare omnes Eccleſias, etiã Regularibus ſubiectas, dummodò illarum miniſtri ſint ſeculares. ¶ Epiſcopus non debet ſe interponere Monaſterijs, in quibus viget regularis obſeruantia. ¶ Non habet locum hoc decretum, vbi viget obſeruantia Regularis, licèt Monaſterium ſit commendatum. ¶ Comprehenduntur in hoc decreto

etiam

etiam illa Monaſteria commendata perpetuo vnita alijs Eccleſijs, vel pijs locis, etiam ſi ipſa loca eſſent ſub regulari protectione, vt infra cap. 8. ſeſ. 22. ¶ Fuit declaratum à Sanctiſsimo, quod Milites Hieroſolymitani non ſint ab Ordinarijs viſitandi, niſi prout præſunt alij Religioſi, habentes ſuos ſuperiores, iuxta decreta Concilij Tridentini, cum ipſi etiam ſint profeſsi, & præceptores non commendatarij, & habeant ſuum procuratorem, ſeu ſuperiorem totius Ordinis, iuxta decretum cap. 20. ſeſ. 25. de Regul.

r ¶ *Prioratus.* Declar. Card. Prioratus Militum Hieroſolymitanorum Ordinarius viſitare non poteſt, cum illi ſint præceptores, non autem commendatarij, & viſitari debeant à Capitulis ſui Ordinis, vt ſeſsio. 7. cap. 8.

ſ ¶ *Tam curata, quàm non curata.* Declar. Card. Epiſcopus Eccleſiam parochialem viſitare debet, eique de parocho prouidere, qui Sacramenta, & alia populo adminiſtret. ¶ Eccleſiæ, vbi cura animarum exercetur, viſitari poſſunt ab Ordinarijs etiam ſi illæ eſſent Militum Hieroſolymitanorum, adhibita tamen moderatione, quam in ſua Bulla Pius Quintus expreſsit, quæ eſt, vt illas dumtaxat viſitent, quæ animarum cura illiuſque exercitium, & Sacramentorum adminiſtrationem reſpiciunt, quæ Bulla incipit, *Expoſuit paſtoralis*, publicata 22. Septembris. 1571.

t ¶ *Etiam perſequeſtrationem fructuum.* Declar. Card. Fructus Eccleſiarum, quæ renouatione indigent, ab Ordinarijs ſequeſtrari poſſunt, vt Eccleſiæ reparentur, etiam ſi illæ eſſent Militum Hieroſolymitanorum.

u ¶ *Aliaq; debita obſequia* Declar. Card. Per vocem (debita) in hoc decreto poſitam, non licet maius ſeruitium, aut onus imponere beneficijs, quàm illis ex antiquiſsima conſuetudine, vel illorum fundatione, vel inſtitutione debetur.

¶ Eadem Seſsione vigeſima prima. cap. 8. de reform.

Epiſcopi poſſunt viſitare Monaſteria commendata obſeruantia, ſi eorum Superiores ab Epiſcopo admoniti intra ſex menſes illa non viſitauerint. Hoc dicit.

CAPVT IX.

SI in commendatis Monaſterijs vigeat obſeruantia regularis, prouideant Epiſcopi paternis admonitionibus, vt eorum Regulariũ

ſuperiores, iuxta eorum regularia inſtituta debitam viuendi rationem obſeruent, & obſeruari faciant, & ſibi ſubditos in officio contineant, ac moderentur. Quod ſi admoniti, intra ſex menſes eos non viſitauerint, vel correxerint: tunc ijdem Epiſcopi, etiam, vt Delegati Sedis Apoſtolicæ, eos viſitare poſsint, & corrigere, prout ipſi ſuperiores poſſent, iuxta eorum inſtituta: quibuſcunque appellationibus, priuilegijs, & exemptionibus penitùs remotis, & non obſtantibus.

¶ Item ſeſsione vigeſima ſecunda. cap. 10. de reform.

Epiſcopus quorumcunque notariorum ſufficientiam inquirere poteſt, & de ea iudicare. Hoc dicit.

CAPVT X.

CVM ex notariorum imperitia plurima damna, & multarum occaſio litium oriatur, poſsit Epiſcopus quoſcunque notarios, etiam ſi Apoſtolica, Imperiali, aut Regia autoritate creati fuerint, etiam tanquam Delegatus Sedis Apoſtolicæ examinatione adhibita, *a* eorum ſufficientiam ſcrutari, illiſque non idoneis repertis, *b* aut quandocunque in officio delinquentibus, officij eius in negotijs, litibus, & cauſis Eccleſiaſticis, ac ſpiritualibus exercendi vſum perpetuò, aut ad tempus prohibere, nec appellatio eorum interdictionem ordinarij ſuſpendat.

SVPER CAPVT X.

a ¶ *Examinatione adhibita.* Declar. Card. Fuit deciſum prima Decembris. 1588. hoc habere locum etiam reſpectu contractuum, qui fiunt à Notarijs ſuper bonis Hoſpitalium, & ſuper bonis patrimonialibus clericorum.

b ¶ *Illiſque non idoneis repertis.* Declar. Card. An facultas prohibendi Notarijs minus idoneis repertis, ne in negotijs Eccleſiaſticis, ac ſpiritualibus eorum officium exerceant, hoc decreto etiam, quoad negotia & lites piorum locorum à laicis adminiſtratoribus attributa, intelligatur? Congregatio cenſuit, intelligi. ¶ Item an eadem facultas extendatur ad contractus perſonarum eccleſiaſticarum, qui de eorum patrimonialibus bonis conficiuntur, præſertim ſtante conſuetudine, quod cauſæ earum ratione bonorum ad forum eccleſiaſticum ſpectant? Congregatio cenſuit, extendi.

¶ Item

¶ Item Sessione vigesima quarta. cap. 3. de reform.

Prælati superiores tenentur quotannis, vel saltim biennio propriæ diœceses per se, vel Visitatores suos visitare. Hoc dicit.

CAPVT XI.

PAtriarchæ, Primates, *c* Metropolitani, & Episcopi suam diœcesim per se ipsos, aut si legitimè impediti fuerint, per suum generalem Vicarium, aut. visitatorem e si quotannis totam propter eius latitudinem visitare non poterunt, saltem maiorem eius partem, ita tamen, vt tota biennio per se, vel Visitatores suos compleatur, visitare non prætermittant.

SVPER CAPVT XI.

c ¶ *Patriarchæ, Primates.* Concordat Concil. V. Aurelia. c. 18. Tarra. c. 7. Conc. IIII. Tolet. c. 35. ferè tota 18. dist.

d ¶ *Propriam diœcesim.* Decl. Card. Etiam si Ecclesiæ sint exemptæ, sed tunc per se ipsum tantùm ex cap. 4. sess. 6. ¶ Fuit dubitatum, an liceret Episcopo in visitatione homines monere per edicta super excommunicationis pœna ad reuelanda ea, quæ scirent contra Capitulares, & alios, qui correctione, & emendatione indigeant? Et fuit resolutum die vlt. Martij. 1588. non licere, & fuit allegatus in terminis Socin. in tract. de visitatione.

e ¶ *Per suum Vicarium, aut Visitatorem.* Declar. Card. Comprehenduntur etiam exempti, qui visitandi essent ab Episcopis, vt possint ipsis legitimè impeditis visitari à Vicarijs, vt hic, secùs si Episcopus vellet ex cap. 4. sessio. 6. visitare, tunc enim non potest, nisi personaliter id agere.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. cap. 3. de reform.

Metropolitani nequeunt visitare Ecclesias suffraganeas, nisi in certo casu. Hoc dicit.

CAPVT XII.

AMetropolitanis, etiam post plenè visitatam propriam diœcesim, non visitentur Cathedrales Ecclesiæ, *f* neque diœceses suorum comprouincialium, nisi causa cognita, & probata in Concilio Prouinciali.

SVPER CAPVT XII.

f ¶ *Non visitentur Cathedrales Ecclesiæ.* Concordat tex. in cap. 1. cap. nullus Primas. 9, quæstio. 2.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. cap. 3. de reform.

Ius visitandi, quod habere solent, Archidiaconi, Decani, vel alij inferiores, non prohibet quominus Episcopus seorsum possit visitare, cui præterea integra acta visitationis per alios factæ exhiberi debent. H. d.

CAPVT XIII.

ARchidiaconi, g Decani. & alij inferiores in ijs Ecclesijs, vbi hactenus visitationem *h* exercere legitimè consueuerunt, debeant quidem assumpto Notario, *i* de consensu Episcopi deinceps per se ipsos tantùm & ibidem visitare. Visitatores etiam, *l* à Capitulo deputandi, vbi Capitulum ius visitandi habet, prius ab Episcopo approbentur: sed non ideò Episcopus, *m* vel eo impedito eius visitator easdem Ecclesias seorsum ab his visitare prohibeatur: cui ipsi Archidiaconi, vel alij inferiores, visitationis factæ infra mensem rationem reddere, & depositiones testium, ac integra acta ei exhibere teneantur: non obstantibus quacunque consuetudine, etiam immemorabili, atque exemptionibus, & priuilegijs quibuscunque.

SVPER CAPVT XIII.

g ¶ *Archidiaconi.* Declar. Card. Ordinarius vel debet dare beneficium ecclesiasticum Archidiacono, de consuetudine iurisdictionem exercendi, vel permittere exercere iurisdictionem Archidiaconatus, sicut erat solitus, cui tamen Archidiacono, cùm prouisum fuerit de aliquo beneficio, vel Archidiaconatus ipsius Archidiaconi cessione, vel morte vacauerit Archidiaconatus, in perpetuum postea sublatus esse intelligitur. Interim verò dum Archidiaconatus iurisdictionem exercet, si ipse, vel eius ministri, quicquam iniustè, vel perperà egerint, Ordinarius in eos animaduertere debet.

h ¶ *Visitationem.* Declar Card. Congregatio censuit, Archidiaconum dum visitet, percipere fructus Archidiaconatus, cum sit absens pro seruitio Ecclesiæ, & ex præcepto Papæ,

i ¶ As-

i ¶ *Aſſumpto Notario.* Declar. Cardin. Verba hæc, quibus dicitur, quod Archidiaconi, Subdiaconi, & alij inferiores in tua viſitatione debeant aſſumere Notarium de Epiſcopi conſenſu, locum non habent in Abbate ſeculari.

k ¶ *Per ſe ipſos tantùm.* Declar. Card. Si iuriſdictio iſtorum inferiorum verſaretur ſolùm in videndis rationibus, & computis Eccleſiarum, per ſubſtitutos poſſunt ad minus implere.

l ¶ *Viſitatores etiam.* Declar. Card. An hoc decretum, quo cauetur, Viſitatores à Capitulo deputatos, eſſe approbandos ab Ordinario, vēdicet ſibi locum, vbi ſoli Capitulo abſque Epiſcopo competit facultas viſitandi? Congregatio die 30. Aprilis. 1587 cenſuit, vendicare ſibi locum, etiam vbi ſoli Capitulo competit ius viſitandi.

m ¶ *Sed non ideò Epiſcopus.* Declar. Card. Licet Epiſcopus poſsit iterum viſitare Eccleſias viſitatas ab inferioribus, vt hic; non poteſt tamē iterum punire punitas ab eis, nec ab eis abſolutos cogere ad innocentiam ſuam demonſtrandam.

¶ Eadem ſeſsione vigeſima quarta. cap. 3. de reform.

Finis & ſcopus Eccleſiaſticæ viſitationis, diſciplina etiam à viſitatoribus ſeruanda in præſenti Capitulo demonſtratur. Hoc dicit.

CAPVT XIIII.

VIſitationum omnium *n* præcipuus ſit ſcopus, ſanam orthodoxamque doctrinam, expulſis hæreſibus, inducere, bonos mores tueri, prauos corrigere, *o* populum cohortationibus, & admonitionibus ad religionem, pacē, innocentiamque accendere: cætera, prout, locus, tempus, & occaſio feret ex viſitantium prudentia ad fidelium fructum cō ſtituere. Quæ vt facilius, *p* fœliciuſque ſuccedant; monentur omnes, & ſinguli ad quos viſitatio ſpectat, vt paterna charitate, Chriſtianoque zelo omnes amplectantur: ideòque modeſto contenti equitatu, famulatuque ſtudeant quàm celerrimè, *q* debita tamen cum diligentia, viſitationem ipſam abſoluere. *r*

SVPER CAPVT XIIII.

n ¶ *Viſitationum omnium.* Concordat tex. in c. 1. §. ſanè. de cenſib. in 6. §. Florentinum. diſt. 85.

o ¶ *Prauos corrigere.* Declar. Card. An Episcopus visitando possit aliquod crimen corrigere, aut punire, aut solùm monere, & reprehendere? Congregatio censuit, posse.

p ¶ *Quæ vt facilius.* Declar. Card. An Episcopus teneatur visitationem concludere intra certum, & determinatum tempus, iuxta latitudinem suæ diœcesis, & particulariter, quoad suam Ecclesiam Cathedralem, & suos Capitulares iuxta numerum clericorum, qui paruus est? & similiter ciuitas? Congregatio Concilij censuit, nullum certum tempus fuisse præfixum, sed id relictum arbitrio Episcopi, quod tamen debet esse moderatum, & discretum. Item censuit, in visitatione seruandum esse eum ordinem, quem præscribit decretum Concilij, sessione 6. cap. 4. & sess. 25. de reform. cap. 6. Si modò Capitulum sit exemptum ab Ordinario: quod si illi subiectum sit, tunc seruandum ordinem positum sessione vigesima tertia. cap. 3. vbi eis de notario, & depositionibus testium, ac de actis expressè depositum est.

q ¶ *Quàm celerrimè.* Nullum certum tempus ab Episcopo obseruandum ad visitationem est præscriptum, sed relictum est arbitrio Episcopi, quod debet esse moderatum, & discretum. ¶ Item vt Episcopus, dum visitat debeat conuenienter visitationem prosequi, nec ad extraneos actus diuertere, sed quàm primùm, legitimo impedimento cessante, vt perficiatur incumbere ad visitationem.

¶ Eadem sessione vigesima quarta cap. 3. de reform.

Pro visitatione, nil vltra id, quod iure permittitur accipiendum est, sub pœnis in præsenti decreto constitutis. Hoc dicit.

CAPVT XV.

Caueant Episcopi, *f* & Visitatores, ne inutilibus sumptibus cuiquam graues, oneroſiue sint; néve ipsi, aut quisquam suorum *t* quidquam procurationis causa *u* pro visitatione, etiam testamentorum ad pios vsus, præter id, quod ex relictis pijs iure debetur, *a* aut alio quouis nomine nec pecuniam, nec munus, quodcunque sit, etiam qua litercunque offeratur, accipiant non obstante quacunque consuetudine etiam immemorabili: exceptis tamen victualibus, *b* quæ sibi, ac suis frugaliter, moderateque pro temporis tamē necessitate, & nō

vltra

vltra erũt miniſtranda. Sit tamen in optione eorum qui viſitantur, ſi malint ſoluere id quod erat ab ipſis antea ſolui, certa pecunia taxata, conſuetum: an verò prædicta victualia ſubminiſtrare: *c* ſaluo item iure conuentionum antiquarum cum Monaſterijs alijſque pijs locis, aut Eccleſijs non parochialibus intto, quod illæſum permaneat. In ijs verò locis, ſeu Prouincijs, vbi conſuetudo eſt, vt nec victualia, nec pecunia, nec quidquam aliud à Viſitatoribus accipiatur, ſed omnia gratis fiant, ibi id obſeruetur. Quod ſi quiſquam (quod abſit) aliquid amplius in ſupra dictis omnibus caſibus accipere præſumpſerit, is præter dupli reſtitutionem, intra menſem faciendam, alijs etiam pœnis iuxta conſtitutionem Concilij Generalis Lugdunenſis, *d* quæ incipit, *Exigit*, necnon & alijs pœnis in Synodo Prouinciali arbitrio Synodi abſque illa ſpe veniæ mulctetur.

SVPER CAPVT XV.

s ¶ *Caueant Epiſcopi.* Declaratio Cardin. Per decretum hoc, interimque, quo prohibetur Epiſcopis, præter victualia quicquam accipiant procurationis cauſa, pro viſitatione, etiam teſtamentorum ad pios vſus, aut alio quouis nomine non cenſetur ſublatum cathedratiuum, quod ſingulis annis exigi ſolet, ab Ordinario tam in viſitatione, quam extra. Ita cenſuit Congregatio Concilij die 8. Octobris 1587. facit gloſ. in ver. viſitationis. cap. 2. de conſt. in 6. & gloſ. in Summa circa fin. & cap. inter cætera 10. q. 3. & cap. conſequenter. de offic. Ord. melius tamen facerent, ſi cathedratiuum ex viſitatione exigerent.

t ¶ *Neque ipſi, aut quiſquam ſuorum.* Declaratio Cardin. nec poteſt quicquam ab eis, qui viſitantur pro decretis, & ordinationibus ſpectantibus viſitationem, pro rogitu, ſeu ſcriptura laboreve ſuo percipere.

u ¶ *Quicquam procurationis cauſa.* Declarat. Car. Epiſcopus re ipſa non viſitans, nihil procurationis cauſa exigere poteſt.

a ¶ *Præter id, quod ex relictis pijs iure debetur.* Declar. Card. Epiſcopus poteſt ex conſuetudine exigere, veluti trigeſimam, ex relictis pijs ratione viſitationis teſtamentorum: ſecus verò ſi in teſtamentis nullum eſſet relictum pium.

b ¶ *Exceptis tamen victualibus.* Declar. Card. Quæ debentur ab ijs, qui conſueuerunt procuratorem præſtare, quod quãdoq; cõſtingit à

communitatibus locorum. ¶ Stante consuetudine, vt Episcopo diœceseos visitante, à laicis, ei victualia ministrentur: Vicario autem visitante ab Ecclesiarum Rectoribus, an huiusmodi consuetudo attendẽda sit? Ad primũ Congregatio censuit, si laici sponte perseuerent, in ista consuetudine, eam seruandam esse. Ad secundùm debere præstari ab ijs clericis, qui visitantur iuxta formam huius decreti.

c ¶ *Victualia subministrare.* Declar. Card. Si ex consuetudine populus subministrat, Episcopo visitante, potest seruare consuetudinem Ecclesiæ vtilem, si populus non conqueritur: laudabile tamen, vt Episcopus illum minus grauet. Si verò populus subministrabat ante Cõcilium singulis triennijs Episcopus non debet exigere si singulis annis visitauerit, nisi pro tempore, quo ante præstabat. ¶ Victualia, seu procurationes tantùm præstanda sunt. Quod si consuetudo esset, vt communitates procurent Episcopum visitantem, ea seruanda est quandiù ipsi voluerint, quod si ipsi recusarent, cogendi non sunt. Episcopus exiens per villas, & oppida, vt Sacramentum confirmationis tantùm conferat, à nemine est procurandus. ¶ Episcopo chrismatis tantùm conferendi causa ad loca suæ diœcesis accedente, laici, vel Ecclesiarum Rectores, ad illius impensas non tenentur.

d ¶ *Iuxta constitutionem Concilij generalis Lugdunensis.* Hæc constitutio refertur in caput. 2. de censibus. libro sexto. cuius tenor talis est.

Exigit peruersorum audacia, vt non simus sola prohibitione delictorum contenti, sed etiam pœnam delinquentibus imponamus. Constitutionem itaq; fœlicis record. Innocentij Papæ Quarti prædecessoris nostri, editam super non recipiendis in pecunia procurationibus, ac super receptione munerum visitantibus eorumque familiaribus interdicta: quam multorum fertur temeritas præterire: volentes inuiolabiliter obseruari eandem decernimus pœnæ adiectione inuandã. Statuentes, vt vniuersi, & singuli, qui ob procurationem sibi ratione visitationis debitam exigere pecuniam; vel etiam à volente recipere, vel aliàs constitutionem ipsam recipiendo munera, siue visitationis officio, non impenso procurationem in victualibus, aut aliquid aliud procurationis occasione violare præsumpserit: duplum eius quod receperint Ecclesiæ à qua id receptum fuerit infrà mensem reddere teneantur. Alioquin ex tunc Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi duplum ipsum vltra prædictum tempus restituere differentes: ingressum sibi Ecclesiæ censeant interdictum: inferiores verò ab officio, & beneficio nouerint se suspensos, quousque de duplo huiusmodi grauatis

Eccle-

Ecclesijs plenariam satisfactionem impendant, nulla eis in hoc dantium remissione liberalitate, seu gratia valitura.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. cap. 9. de reformat.

Ecclesiæ seculares nullius diœcesis eo modo, quo beneficia exempta, debēt à proximiori Episcopo, vel à quocunque alio visitari. H.d.

CAPVT XVI.

VÆ alias *e* sub fœlic. record. Paulo III. & nuper sub beatissimo Domino nostro Pio IIII. in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinarijs diligentia in beneficiorum etiam exemptorum, *f* visitatione *g* constituta sunt, eadem etiā in ijs Ecclesijs secularibus *h* obseruētur, quæ in nullius diœcesi esse dicuntur, vt ab Episcopo, cuius Cathedralis Ecclesia est proximior, *i* si id possit & alioquin ab eo, qui semel in Concilio Prouinciali à Prælato loci illius electus fuerit, *l* tanquam Sedis Apostolicæ Delegato, visitentur: *m* non obstantibus priuilegijs, & consuetudinibus quibuscunque, etiam immemorabilibus.

SVPER CAPVT XVI.

e ¶ *Quæ alias.* Videlicet in cap. 2. cap. locorum. cap. quæcunque. c. si in commendatis sup. hoc tit.

f ¶ *Beneficiorum etiam exemptorum.* Declar. Card. Beneficia nullius diœcesis visitari debent ab Episcopo viciniori, & id ab eodem faciendum est solùm in capite, non in membris. ¶ Collegiatæ nullius diœcesis visitari debent à viciniori Episcopo.

g ¶ *Visitatione.* Declar. Card. Visitator vigore huius capituli eligendus est à Prælato illius loci, qui visitandus est, non autem ab alio.

h *Etiam in ijs Ecclesijs secularibus.* Declar. Card. Hoc decretum habet locum in alijs secularibus non Regularibus, nisi ab ijs subessent beneficia secularia, vt solent esse in Abbatijs, quia illa beneficia secularia possunt visitari. ¶ Abbates Regulares possunt parochiales Ecclesias visitare, & etiam alij inferiores vna cum viciniori Episcopo cumulatiue S. D. N. Gregorius XIII. dixit, quoad parochiales, quibus inseruitur per presbyteros seculares, non regulares, licèt vnitæ, ac dependentes à regularibus, & ideò hoc decreto comprehendi, tamen dedit Sanctitas sua pro illa vice breue, propter abusus, Episcopo Sarsinaten

ſi, ſaluis iuribus vtriuſque, contra Abbatem de balneo Camaldulenſium. ¶ Beneficia ſecularia exempta tantùm, non autem regularia in vim huius decreti ab Ordinarijs viſitari poſſunt. ℂ Congregatio cenſuit, perſonas Eccleſijs, etiam non inſeruientes, etiam comprehendi.

i ¶ *Cuius Cathedralis Eccleſia proximior.* Declar. Cardin. Ab ipſamet Cathedrali diſtantia eſt menſuranda. ℂ Ad Epiſcopum ſpectat, vt concedat literas dimiſſorias ijs, qui ſunt nullius diœceſis, quando non conſtat, quod ſit intra fines alicuius diœceſis, item in viſitatione poterit monere, & corrigere, prout in ſeſsione quinta capit. 2. vt plebem commiſſam vnuſquiſque ſalutaris verbibus paſcat. ℂ Item Epiſcopus vicinior poterit in viſitatione eius, qui eſt, nullius diœceſis, illum ſi non reſidet, vel ſi indiſcretas licentias non reſidendi ſuis ſubditis conceſſerit, monere, & corrigere. ¶ Ad ipſum autem Epiſcopum tanquam viciniorem non ſpectat Sacramentum Confirmationis his, qui nullius diœceſis ſunt, miniſtrare cum poſsint accerſire, quem maluerint Catholicum Epiſcopum, qui eſt nullius diœceſis, ſaluo tamen maiore iure Epiſcopi, ſi aliunde id ſibi competit, & non modò Eccleſiam viſitabit, ſed etiam Prælatum illius, alioſque miniſtros. ℂ Poterit idem Epiſcopus vicinior viſitare Eccleſias huic ſubiectas: cumulatè enim cum Ordinario loci intelligendum eſt.

k ¶ *Si id poſsit.* Declar. Card. In hoc cap. vbi dicitur, Eccleſias ſeculares, quæ nullius diœceſis eſſe dicuntur, viſitandas ab Epiſcopo, cuius Eccleſia Cathedralis eſt vicinior, ſi id poſsit, legendum eſt (ſi id cõſtet) & non ſi id poſsit.

l ¶ *Electus fuerit.* Declaratio Cardina. Et talis electio ligat ſucceſſores.

m ¶ *Viſitentur.* Deciſ. Card. 203. Congregatio Concilij cenſuit, ſæpius Eccleſias ſeculares nullius diœceſeos, quantumcunque exemptas, & Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectas, earumque Prælatum ſecularem habentem in eas iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, poſſe ab Epiſcopo, cuius Cathedralis Eccleſia eſt proximior, viſitari vigore decreti capi. noni ſeſs. vigeſimæ quarta,

¶ Ea-

¶ Eadem sessione vigesima quarta. cap. 10. de reform.
Executionem eorum, quæ ad visitationem, seu morum correctionem spectant, nulla interposita inhibitio, aut appellatio impedire potest. H. d.

CAPVT XVII.

EPiscopi, vt aptius, quem regunt populum, possint in officio, atque obedientia continere, in omnibus ijs, quæ ad visitationem, ac morum correctionem *n* subditorum suorum spectant, ius & potestatem habeant, etiam tanquam Apostolicæ Sedis Delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, iuxta Canonum sanctiones, quæ illis ex prudentia sua pro subditorum emendatione, ac diœcesis suæ vtilitate necessaria videbũtur. Nec in his, vbi de visitatione, *o* aut morum correctione agitur, exemptio, aut vlla inhibitio, *p* appellatio, *q* seu querela, etiam ad Sedem Apostolicam interposita, executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut iudicata fuerint, quoquo modo impediat, aut suspendat. *r*

SVPER CAPVT XVII.

n ¶ *Quæ ad visitationem, ac morum correctionẽ.* Decl. Card. Ea, quæ ad visitationem, & morum correctionem subditorũ spectant, non possunt per appellationem impediri, vel suspendi. ¶ Congregatio Cõcilij censuit, Episcopum solùm visitando posse, non tantùm monere, sed etiam aliquod crimen corrigere, etiam si c. statuit. sess. 25. dicatur, debere duos Capitulares assumere, quod sit, cum procedendum est, ad pœnã ad dictam punitionem respicientem, sed si ad eam pœnam, quæ magis emendationem morũ respiciat, contra nõ recitantes horas, non incedentes in habitu honesto, & similia, id solus efficere potest, quia decretũ Concilij corrigere, & emendare Episcopo visitanti permittit. ¶ Non potest Episcopus prætextu, quod sit Sedis Apostolicæ Delegatus, declinare iurisdictionem Metropolitani in casibus illis in quibus ante Concilium tanquam Ordinarius poterat vti eodem iure, eadem que potestate.

o ¶ *Nec in his, vbi de visitatione.* Decl. Car. Congregatio censuit, hoc habere locũ, quando non fuit processum iudicialiter. ¶ Fuit dubitatũ an Episcopus possit allegari suspectus? Et fuit resolutũ sub die 6. oct. 1588. quod nõ possit, si voluerit visitare ad correctionẽ, etiã non cõpilato processu, & imponere pœnam ordinariã, fuit dictũ, quod sicut meo casu dabatur appellatio de iure, ita etiã poterit allegari suspectus,

nam capitulum iſtud habebit locum in tali caſu, nempè, quando non compilato proceſſu, & ad pœnam ordinariam Epiſcopus procedat.

p ¶ *Aut vlla inhibitio.* Declar. Card. Metropolitanus, qui in cauſis viſitationis ſuis ſuffraganeis inhibet.

q ¶ *Appellatio.* Declara. Card. Interpoſita appellatio ad Metropolitanum ab Epiſcopo vigore huius decreti tanquam Delegato Apoſtolico viſitante licèt deuoluat cauſam, non tamen eam ſuſpendit, quare acta ſunt tranſportanda, & danda copia iuxta præſcriptionem cap. 1. ſeſsio. 13. & cap. 20. huius ſeſ. ¶ Caput hoc decimum non ſuſtulit appellationem deuolutiuam, ſed ſuſpenſiuam tantùm, licèt Epiſcopus id faciat, tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus, prout dicitur hoc c. 10. cum tamen hæc iuriſdictio iure ſuo ordinario, etiam ante Concilium Tridentinum competeret, nec impedit deuolutionem appellationis ad Metropolitanum. ¶ Quo autem ad dandam copiam autorum attinet, Congregatio cenſuit, ſeruanda eſſe decreta Concilij ſeſ. 25. c. 3. & cap. 10. huius ſeſsio. eo, quæ ad viſitationem, & morum correctionem ſubditorum, non poſſunt per appellationem impediri, vel ſuſpendi.

r ¶ *Quoquo modo impediat, aut ſuſpendat.* Declar. Card. In caſibus viſitationis, & correctionis appellari poteſt poſt diffinitiuam, ita tamen, vt appellatio non ſuſpendat executionem, prout ſancitum eſt ſup. c. 1. ſeſ. 22. quod ſi Epiſcopus compilato proceſſu, firmato iudicio, ſeruatis ſeruandis prout iuris fuerit, procedat, veluti ex cauſa blaſphemiæ, & adulterij, aut reſtitutionis fructuum beneficiorum ob non recitatum diuinum officium, & ſimilium non habent locum hæc decreta.

¶ Item ſeſsione vigeſima quinta. cap. 11. de regul.

Exercentes curam animarum perſonarum ſecularium, in quibus Monaſterijs, ſeu domibus Regularium ſubſunt correctioni, & approbationi Epiſcopi, exceptis, quibuſdam quorum hic fit mentio. H.d.

CAPVT XVIII.

IN Monaſterijs, *ſ* ſeu domibus virorum, ſeu mulierum, quibus imminet animarum cura *t* perſonarum ſeculariũ, præter eas, quæ ſunt de illorum Monaſteriorum, ſeu locorum familia perſonæ, tam regu-

regulares, quàm ſeculares, huiuſmodi curam exercentes, ſubſint immediatè in ijs, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent, iuriſdictioni, viſitationi, *u* & correctioni Epiſcopi, in cuius diœceſi ſunt ſita. Nec ibi aliqui etiam ad nutum amouibiles, deputantur, *a* niſi de eiuſdem conſenſu, ac præuio examine *b* per eum, aut eius Vicarium faciendo, excepto Monaſterio Cluniacenſium cum ſuis limitibus, & exceptis etiam ijs Monaſterijs, *c* ſeu locis, in quibus Abbates Generales, aut capita Ordinum *d* ſedem ordinariam principalem habent, atque alijs Monaſterijs, ſeu domibus, *e* in quibus Abbates, aut alij regularium ſuperiores iuriſdictionem Epiſcopalem, *f* & temporalem in parochos, & parochianos exercent: ſaluo tamen eorum Epiſcoporum iure, qui maiorem in prædicta loca, vel perſonas iuriſdictionem exercent.

SVPER CAPVT XVIII.

ſ ¶ *In Monaſterijs.* Declar. Card. S. D. N. Pius V. dixit, quidquid Cõcilium videtur diſpoſuiſſe in hoc decreto, excipiendas eas Eccleſias, in quibus Regentem habent ſpiritualem, & temporalem iuriſdictionem, velle tamen, vt in omnibus Eccleſijs parochialibus, in quibus cura animarum etiam laicorum exercetur, habeant Ordinarij facultatem, eas Eccleſias & perſonas in ijſdem curam exercentes viſitandi, & corrigendi, in his dumtaxat, quæ ad dictam curam, & ſacrorum adminiſtrationem ſpectant, & ab hoc decreto nullus cenſetur exemptus.

t ¶ *Quibus imminet animarum cura.* Declar. Card. Non intelligit hoc decretum priuilegijs derogare, niſi hiſtantùm, quæ ad curam animarum, & actualem ſacrorum adminiſtrationem concernunt.

u ¶ *Iuriſdictioni, viſitationi.* Declar. Card. Epiſcopus habet ius viſitandi parochiam, ſitam in diœceſi, in ijs, quæ ſpectant ad curam animarum, licèt dicta parochia ſit ſub cura Canonicorum Regularium, Vicariumque ex ipſis Canonicis Regularibus, ab eorum ſuperioribus nominatum, & præuio examine per Epiſcopum ipſum, vel eius Vicarium faciendo idoneum, & approbatum: ad nutum tamen huius ſuperioris amouibilem, deputare debet, non obſtantibus quibuſcunque Equites Hieroſolymitani, quatenus beneficia curata non obtinent ab Ordinarijs, viſitare non poſſunt.

a ¶ *Ad nutum amouibiles deputentur.* Declar. Card. An in omnibus Monaſterijs tam illis, quibus à primæua eorum conſtitutione cura

animarũ imminet, quam ijs, quibus posteà annexa fuit, possint ab Ordinarijs huiusmodi Monasterijs poni, sed tantùm à superioribus eorum, præuio tamen examine ipsorum Ordinariorum iuxta præscriptum huius decreti. ¶ Petentibus Iesuitis, an parochia Toletana, in Monasterium erecta, & vnita eorum Collegio, gubernari possit à deputato ab ipsis? Modò sit approbatus ab Ordinario, censuerunt, posse, sicut etiam Monachi possint si ad id approbarentur. Concilium Colonienſe Prouinciale. p. 4 c. 18. to. 4.

b ¶ *Ac præuio examine.* Declar. Card, Etiam si essent in possessione immemorabili aliter faciendi. Et hoc decretum habet etiam locum in Capitulis Ecclesiarum, in quibus exercetur cura animarum, licèt sint in possessione prædicta deputandi capellanos amouibiles, aut per se ipsos curam animarum exercere absque examine per eum, aut eius Vicarium faciendo, seu electio spectat ad Rectorem, siue Abbatem, approbatio ad Episcopum, de eius consensu Vicarius amouibilis est deputandus.

c ¶ *Exceptis etiam ijs Monasterijs.* Decis. Card. 25. Congregatio Cõcilij censuit, ea verba, Generales Abbates, posita in cap. 11. sess. 25. de regul. esse coniunctim intelligenda, ita vt ea exceptio loquatur de Abbatibus, qui ijdem sint Generales. ¶ Item decis. Card. 251. Congregatio Concilij censuit, exceptionem positam in c. 11. sess 25. de Regul. vers. & exceptis, procedere, quoad regulares Ecclesias, in quibus duo autores regulares commorantur, & quę dependent à Monasterijs, in quibus Abbates generales, aut capita Ordinum, sedem ordinariam principalem habent, etiam si in illis Ecclesijs regularibus dependentibus non vigeat regularis obseruantia, ideòque Episcopũ ab huiusmodi Ecclesiarum visitatione debere omninò abstinere.

d ¶ *Aut capita Ordinum.* Declara. Cardin. In Monasterio, in quo Generalis alicuius Religionis Regularium Sedem Apostolicam principalem habet, licèt personæ seculares sint in eodem Monasterio, curam animarum exercentes, quantum ad curam ipsam administrandorum Sacramentorum spectat, nulli visitationi suæ iurisdictionem Episcopi ordinarij diœcesis, in qua Monasterium est subiectum. ¶ Ordinarius verò habet ius visitandi capita Ordinum licèt annexam habeant curam animarum, nec membra proxima capiti.

e ¶ *Atque alijs Monasterijs, seu domibus.* Declar. Cardin. Habet locum hoc decretum etiam in Ecclesijs secularibus illius oppidi, seu loci,

loci, in quo Abbates, & alij regulares ſuperiores eandem iuriſdictionem habent. ¶ Parochiales vnitas Monaſterijs, quæ habent iuriſdictionem, Ordinarij viſitare poſſunt perſonas tantum, quo ad ea, quæ ad curam animarum pertinent. In ijs quoque parochialibus poſſunt viſitari à ſuperioribus regularibus capellani ad nutum amouibiles, dū modò approbati ſint ab Ordinarijs.

f ¶ *Iuriſdictionem Epiſcopalem.* Deciſ. Card. 27. Congregatio Concilij cenſuit, iuriſdictionem tributam Epiſcopo decreto Concilij c. 11. ſeſ. 25. de regul. in perſonas exercentes curam animarum, & adminiſtrationem Sacramentorum, in Monaſterijs regularium, quibus incumbit animarum cura, competere etiam Præpoſitis iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus. ¶ Item eam iuriſdictionem, competere ſuperioribus Regularibus, cæterum ſi Præpoſiti decreta, hac in re à ſuperioribus Regularium decretis diſcrepent, prævalere vtique, & obſeruanda eſſe decreta Præpoſiti. ¶ Item deciſ. Card. 44. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopos non poſſe viſitare Eccleſias parochiales, in quibus Abbates iuriſdictionem Epiſcopalem, & temporalem in parochianos exercent, niſi Epiſcopus maiorem in illis locis, & perſonis iuriſdictionem exerceat.

¶ Eadem ſeſſione vigeſima quinta. cap. 20. de regul.

Monaſteria ſubiecta ijs Prælatis, qui ſunt Ordinum capita, etiam ſi commendata exiſtant, non ſubiacent diſpoſitioni c. quæcunque, &c. Si in commendatis à Capitulis Generalibus, vel Viſitatoribus Ordinum debent de Rectoribus prouidere. Hoc dicit.

CAPVT XIX.

ABbates, qui ſunt Ordinum capita, ac cæteri prædictorū Ordinum ſuperiores, Epiſcopis non ſubiecti, quibus eſt in alia inferiora Monaſteria, & Prioratus, ſuo quiſque loco, atque Ordine ex officio viſitent, etiã ſi cõmendata exiſtant. Quæ cũ ordinũ ſuorũ capitibus ſubſint, g declarat ſancta Synodus, in ijs, quę aliàs de viſitatione Monaſteriorum definita ſunt, non eſſe cõprehenſa: teneanturq; quicunque prædictorum Ordinum Monaſterijs præſunt, prædictos Viſitatores recipere, & illorum ordinationes exequi. Ipſa quoque Monaſteria, quæ ſunt Ordinum capita, iuxta ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, & cuiuſcunque Ordinis conſtitutiones viſitentur. Et quando durabunt huiuſmodi commendæ, Priores clauſtrales,

aut

aut in Prioratibus Conuentuum habentibus, ſubpriores, qui correctiones, & ſpirituale regimen exercent, à Capitulis Generalibus, vel ipſorum Ordinum viſitatoribus inſtituantur. In cæteris omnibus præfatorum ordinum priuilegia, & facultates, *h* quæ ipſorum perſonas, loca, & iura concernunt, firma ſint, & illæſa.

SVPER CAPVT XIX.

g ¶ *Quæcunque Ordinum ſuorum Capitibus ſubſit.* Declar. Card. Prioratus quibuſuis capitibus ſubſunt, etiam Ordinis Hieroſolymitani ab Epiſcopis viſitari non poſſunt.

h ¶ *Priuilegia, & facultates.* Declar. Card. Hodie ex Bulla Pij Quinti in fauorem Mendicantium edicta, Moniales omnes pleno iure Epiſcopo non ſubſunt; etiam Regulares ſunt exempti, & liberati à ſuperioritate, dominio, & iuriſdictione Epiſcoporum, iuxta ipſorum Regularium priuilegia Apoſtolica, ſed hæc Bulla fuit reducta ad metas iuris, & terminos Concilij Tridentini per Gregorium Decimum tertium.

¶ Eadem ſeſſione vigeſima quinta. cap. 6. de reform.

Extra viſitationem non poteſt Epiſcopus procedere contra Capitula Cathedralium, vel aliarum maiorum Eccleſiarum ſeu contra ſuorum perſonas, niſi de conſilio, & aſſenſu alicuius à Capitulo eligendi. Ibid.

CAPVT XX.

Tatuit ſancta Synodus, *i* vt in omnibus Eccleſijs Cathedralibus, & Collegiatis, decretum ſub fœlic record. Paulo III. quod incipit, *Capitula Cathedralium*, *k* obſeruetur, nõ ſolùm quando Epiſcopus viſitauerit, *l* ſed & quoties ex officio, vel ad petitionem alicuius, contra aliquem ex contentis *m* in dicto decreto procedat: *n* ita tamen, vt cum extra viſitationem proceſſerit infra ſcripta omnia locum habeant videlicet, vt Capitulum initio cuiuſlibet anni eligat ex Capitulo duos, *o* de quorum conſilio & aſſenſu Epiſcopus, vel eius Vicarius *p* tam in formando proceſſum, quàm in cæteris omnibus actibus vſque ad finem cauſæ inclusiue, coram Notario tamen ipſius Epiſcopi, *r* & in eius domo, aut conſueto tribunali *ſ* procedere teneatur. Vnum autem tantùm ſit vtriuſque votum, poſſintq; alter Epiſ-

copo

topo accedere. Quod ſi ambo ab Epiſcopo diſcordes in aliquo actu, ſeu interlocutoria, vel diffinitiua ſententia fuerint, tunc intra ſex dierum ſpatiũ cum Epiſcopo tertium eligat: & ſi in electione tertij etiam diſcordent, ad viciniorem Epiſcopum electio deuoluatur, & iuxta eam partem, cum qua tertius cõueniet, articulus in quo erat diſcordia, terminetur: aliàs proceſſus, & inde ſequuta nulla ſint nulloſque producant iuris effectus.

SVPER CAPVT XX.

j ¶ *Statuit ſancta Synodus.* Declar. Card. Decretum hoc quod incipit: *Statuit ſancta Synodus*, loquitur ſolùm de capitibus exemptis, non exempta autem capitula non comprehenduntur, etiam ſi multa habeant priuilegia. ¶ Item decis. Card. 248. Congregatio Concilij cẽſuit, decretum d. cap. 6. ſeſ. 25. habere locum in ijs tantùm capitulis, quæ exemptione, conſuetudine, aut alio ſpeciali iure ſe tuebantur aduerſus iuriſdictionem Epiſcopi, tanquam adeptam eſſe capitulis tantùm huiuſmodi exemptionem, aut aliud ius ſpeciale ante Concilium nitebantur, tùm etiam iuriſdictionem, quam in Capitulares ante Concilium exercebant, eamque Epiſcopo eſſe reſtitutam, qui tamen non aliter ea vti planè debet, aut poteſt, quam cum conſilio, & aſſenſu duorum Canonicorum à capitulo ad præſcriptum eiuſdem Concilij electorum.

k ¶ *Capitula Cathedralium.* Declar. Cardin. Congregatio cenſuit, hoc procedere in capitulis exemptis tantùm. ¶ Hoc decretum non pertinet ad Eccleſiam Cathedralem tanquam Cathedralem, ſed tanquam exemptam, vnde Collegiata, quæ prius non erat exempta, ſed in omnibus Epiſcopo ſubiecta erecta in Cathedralem non comprehenditur in hoc decreto. ¶ Si capitula, de quibus hoc decretum, & ſuprà ſeſsio. 6. cap. 4. ſunt exempta à iuriſdictione Epiſcoporum, tenentur ſeruare decretum illius Concilij Prouincialis, cui interfuit Epiſcopus. An capitula vnicuique Eccleſiæ Collegiatæ ea omnia obſeruare debent, quæ decreta ſunt hoc capitulo à Concilio Tridentino, & ſub nomine proceſſus, etiam intelligatur prima citatio.

l ¶ *Quando Epiſcopus viſitauerit.* Declar. Card. Et ita obſeruari, & eſſe exequendum, Congregatio Concilij cenſuit, vide, quæ ſupra notata ſunt ſeſ. 6. cap. 14. ¶ Illuſtriſsimi, & Reuerendiſsimi Domini, qui D. Epiſcopus Abulenſis virtute executorialium deſuper à Rota decretatum, & aliorum iurium ſibi ad hoc competentium, Cathe-

dralem Eccleſiam Abulenſem, & illius perſonas Capitulares viſitare, corrigere, punire, & caſtigare poteſt, & debet iuxta formam Concilij Tridentini, & negotium hoc, qua decet, pace, & æquitate expedire valeat, ſupplicatur humiliter Illuſtriſsimis & Reueren. D. D. V. V. infra ſcripta dubia declinare. ¶ Primum, an in viſitatione dictæ Eccleſiæ perſonarum, & Epiſcopus neceſſario debeat aſſumere Notarium, & Secretarium Capituli, vel potiùs vnum ex ſuis Notarijs, quem ipſe ad hoc elegerit, cum in Concilio Tridentino hoc cap. 6. expreſsè ſit diſpoſitum, quod acta fiant coram Notario Epiſcopi. ¶ Secundum, an Epiſcopus viſitando poſsit ſolus ſine adiunctis Capitularibus peccata exceſſus Capitularium, quos correctione, & punitione dignos repererit, corrigere, punire, & emendare. ¶ Tertium, an Epiſcopus, vel eius Vicarius, quando ſimul cum adiunctis Capitularibus extra viſitationem, contra aliquem ex Capitularibus ad punitionem delictorum procedant, iuxta formam Concilij Tridentini hoc capite 6. debeat ei ſeruire Fiſcalis ipſius Epiſcopi, qui crimina accuſet, & proſequatur, vel potiùs ad hoc munus ſit aſſumendus, & nominandus alius ex ſeruitoribus, vel capellanis dictæ Eccleſiæ Abulenſis, quod abſurdum videtur, quia famulus non poteſt, qua decet libertate, & ſolitudine accuſare, & proſequi D. D. crimina. ¶ Reuerendiſsime Domine ad tres dubitationes, quæ in libello ijs literis adiuncto contentæ ſacræ Congregationi Cardinalium ex autoritate Sancti Domini noſtri, Concilij Tridentini interpretum propoſitæ fuerunt, ſic ab eadem Congregatione reſponſum fuit, nempè. ¶ Ad primum, in viſitatione, de qua agitur, proprium Notarium ab Epiſcopo eſſe aſſumendum, non illi tamen Capitulo ſuſpectum. ¶ Ad ſecundum, non teneri Epiſcopum in præfata viſitatione adhibere adiunctos Capitulares, & aliquod crimen poſſe corrigere, & punire: non tamen pœna ordinaria, ſed ea, quæ ad morum magis emendationem, quàm punitionem reſpiciunt. ¶ Ad tertium, de Fiſcali poſſe eundem Epiſcopum aſſumere Fiſcalem, vel alium, quem ipſe deputare maluerit, quam ad ſingula Congregationis prædictæ ſententiam volui ad amplitudinem tuam præſcribere, vt ipſius Eccleſiæ, & perſonarum viſitatio, quod ipſa cupit, quoties tranſigatur. Interea eam benè valere, & diuinæ gratiæ donis in dies magis augeri ex animis optamus, Romæ 21. Martij. 1588. ¶ Illuſtriſsimi & Reuerendiſsimi Domini, inter Epiſcopum Abulenſem de pluribus dubitari contigit, quæ Epiſcopus petit à ſacra Congregatione decla-

raria

zari. ¶ Primum eſt, an Epiſcopus ſolus abſque adiunctis Capitularibus poſsit Capitulum viſitare. ¶ Secundum, an hæc viſitandi facultas extendatur etiam ad res & bona Capituli, eiuſque adminiſtratores. ¶ Tertium, an huiuſmodi deciſio habeat locum etiam, cum adminiſtratio rerum, & bonorum inter Epiſcopum, & Capitulum eſt communis. ¶ Quartum, quatenus Epiſcopo competat facultas viſitandi, etiam cum adminiſtratio eſt communis, an præſcribendus ſit modus Epiſcopo ne immutet, aut tollat decreta ab adminiſtratoribus facta, ne eorum poteſtas, aut autoritas labefactetur. ¶ Quintum, an Epiſcopo exigere iuramentum à viſitatis. ¶ Sextum, an de rebus ſcandaloſis tantùm, & publicis, vel etiam ſecretis, & occultis in viſitando poſsit inquirere. ¶ Septimum, an ſit danda tranſſumpta eorum, quæ Epiſcopus viſitando punitione digna reperit. ¶ Octauum, an Capitulum poſsit viſitari ab Epiſcopo in ſuis domibus ipſis Epiſcopalibus; vel in loco Capitulari tantùm. ¶ Nonum, an Epiſcopus viſitando poſsit recuſari, tanquam ſuſpectus. ¶ Decimum, an Epiſcopus viſitans iuramentum, & acta viſitationis in ſcripturam redigere poſsit, præſertim ſi reſpiciunt perſonas Capitulares, contra quas non niſi cum adiunctis eſt procedendum iuxta hoc caput. ¶ Reuerendiſsime Domine vti frater decem ſunt dubitationes libellis his literis adiunctis comprehenſæ, & amplitudinis tuæ nomine ſacræ Congregationi Cardinalium, qui Concilium Tridentinum interpretantur à S. D. N. propoſiti, ſunt oblatæ, quarum ſingulis ſacræ Congregatio reſpondendum duxit, nempè. ¶ Ad primum de viſitatione. Amplitudinem tuam poſſe, quod ſi vt prætenditur, Capitulum habet ſtatutum ab Apoſtolica Sede confirmatum. Hunc articulum Congregatio reijcit ad Rotam, dummodò interea non retardetur viſitatio.

Ad ſecundum reſpondit facultatem viſitandi, etiam ad res, & bona Capituli, eiuſque adminiſtratores, vt in bello, extendi, aliàs luſoria eſſet viſitatio ſi negligentes, & bonorum vſurpatores non caſtigaret, Archidiaconus de conſ. in 6. Fuſius de viſitat. lib. 1. cap. 15. n. 3. ¶ Ad tertium reſpondit, amplitudinem tuam etiam eo caſu, de quo in libello viſitare poſſe, non excedendo tamen terminos viſitationi præſcriptos. ¶ Ad quartum, nullum Epiſcopo præſcribendum modũ, niſi quod iuxta limitationes limites ſe contineat. ¶ Ad quintum, de iuramento non licere in viſitatione præparatoria, ſecùs in Capitulo; An autem depoſitiones teſtium ſint redigendæ in ſcripturam?

Congregatiuè dixit maturius vtraque parte informante ſe deliberaturam. ¶ Ad ſextum, de inquiſitione reſpondit, poſſe. ¶ Ad ſeptimum, de manu ſcriptis dandis poſſe itidem in præparatoria: ſecùs verò in Epiſcopali. ¶ Ad octauum, amplitudinem tuam non poſſe viſitare in eius domibus Epiſcopalibus, ſed cùm viſitare voluerit Capitulum, accedere debere ad locum ſuum, quo licèt Capitulares congregari, & eorum actus expedire conſueuerunt, ſi tamen id congruè fieri poteſt: ſin minus ad locum congruum, & communem: ſed teneri accedere ad locum capitularem, quoties proſequi velit viſitationem alicuius particularis perſonæ de Capitulo. ¶ Ad nonum reſpondit, amplitudinem tuam recuſari non poſſe, cum generalem viſitationem aggreditur, nec cum ad ſpecialem deſcendit, ſi modò ſine ſtrepitu & figura iudicij procedens pœnas imponit delictorum non ordinarias, ſed eas tantùm, quæ morum emendationem reſpiciunt, & modum corrigendi non excedat. ¶ Ad decimum & vltimum, de rediegendis in ſcripturam iuramento actis viſitationis, reſpondit, amplitudinem tuam non poſſe. ¶ De quibus omnibus, cum teneat Congregationis ſententia, ea omninò obſeruabit, quod reliquum eſt, eam in domino valere gratiæque ſuæ donis cumulari optamus, Romæ, die 25. Ianuarij. 1580. Congregatio cenſuit de voto Rotæ hoc decretum non ſolùm comprehendere capitula exempta, ſed omnia alia prætendentia, Rota ſe poſſe teneri, non modò aduerſus viſitationem, vt c. 4. ſeſ. 6. ſed aduerſus ea, quæ hîc diſponuntur, quæ agenda ſunt extra viſitationem, ſiue vigore priuilegiorum, etiam ex fundatione competentium, necnon conſuetudinem etiam immemorabilium ſententiarum, iuramentorum, concordiarū, quæ tantùm ſuos obligent autores. Fuit dubitatum, an portionarij, qui habent vocem in Capitulo poſſent viſitari ab Epiſcopo abſque adiunctis, & fuit reſolutum, quod ſic; quia etiam, quod habeant vocem in Capitulo, non propterea erunt de Capitulo, cum de Capitulo ſunt Canonici tantùm, Felin. in procem. decretal. in 5. & habere vocem in Capitulo non operatur, quod quis ſit de Capitulo. gloſ. & Docto. in clement. 2. de ætate, & qualitate.

m ¶ *Contra aliquem ex contentis.* Decl. Card. An facultas procedendi contra aliquem ex Capitularibus exemptis pertinens ad Epiſcopum & adiunctos, iuxta hoc cap. tota deuoluatur ad Epiſcopum, ſi adiuncti requiſiti cum eo procedere negligant, vel recuſent? Congregatio cēſuit, non deuolui ad Epiſcopum.

n ¶ *In dicto decreto præcedat.* Declar. Card. Hæc facultas non eſt priuato-

ri toria ad alios, qui ius habent visitandi, & corrigendi, quia ijs licebit visitare seorsum ab Episcopo, & correptos ab istis non poterit Episcopus de nouo corrigere. ¶ Etiam si Capitulum ipsum deliquerit, vel aliquem ex Canonicis de mandato Capituli, etiam si Canonicus extra ciuitatem delinquat, maximè degens in aliquo loco, vt putà in loco beneficij, etiam si deliquerit intra corpus suæ Ecclesiæ. ¶ An si collectores Cameræ Apostolicæ ad nudum ministerium exigendi cæteris casibus deputatis si sunt Canonici, vel alias beneficiati, ab Episcopo visitari & corrigi possunt? Congregatio censuit, Episcopum non posse. Sic responsum fuit Episcopo Segobiensi, &c. ¶ Vt Capitulum initio, quando exemptum est à iurisdictione Episcopi, & sic, quæ disposita in hoc capitulo, habent locum tantùm in Capitulis à iurisdictione Episcoporum exemptis. ¶ Portionarij autem non sunt de Capitulo. ¶ An cap. 4. sess. 6. & cap. hoc procedant in Capitulis tãtum? Congregatio censuit, procedere in exemptis. ¶ Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini, an ad Episcopum, vel ad alium superiorem pertineat facultas procedendi contra Capitulares, quando vniuersum Capitulum deliquit, & dato, quod ad Episcopum pertineat, an de consilio & assensu duorum ex Capitulo procedere teneatur, iuxta hoc cap. ¶ Reuerendissime Domine vti frater ad duas dubitationes libello his literis adiuncto cõprehensas, sacra Congregatio Cardinalũ Concil. Trid. interpretũ, cui propositæ fuerunt sic respondendum censuit, nempè, quo ad primum, huiusmodi facultatem procedentem pertinere ad Episcopum, etiam absque adiunctis, quando totum Capitulum deliquit, modò delictum non sit in personam Episcopi, vel in contemptum eius, vel vbi Episcopus habeat interesse, tũc enim facultas contra Capitulares deuoluitur ad proximum superiorem. ¶ Ad secundum verò respondit, Episcopum de consilio, & assensu duorum de Capitulo procedere non teneri, quam Congregationis sententiã amplitudo tua curabit obseruandam, & bene valebit in Domino, cuius gratiæ donis in dies magis augeri optamus, Romæ 13. Nouembris. 1587. ¶ An Capitulum possit singulis annis eligere duos de Capitulo, cum quibus teneatur Ordinarius procedere, & firmare processum vsque ad definitiuam inclusiue contra dignitates, & illos de Capitulo tantùm? Congregatio censuit, hoc cap. non habere locum, nisi quando Capitulum exemptum est.

o ¶ *Eligat ex Capitulo duos.* Declar. Card. In forma procedendi Episcopo hic præscripta, & sic liceat secum adhibere duos de Capitulo,

quando procedere voluerit contra aliquem ex ipsis, in quibus videtur habere locum in Capitulis exemptis tamen debeat seruare in Capitulis, quæ non sunt exempta? Congregatio censuit, nō debere. ¶ An ex hoc decreto possit solus Episcopus sine adiūctis Capitularibus ad correctionem, & punitionem portionariorum procedere, & etiam casu, quo portionarij de consuetudine, aut ex priuilegio Apostolico, vel Ecclesiæ statuto in Capitulo habent, vel semper, vel plurimum vocē? Congregatio censuit, Episcopum posse. ¶ Capitulo licèt eligere duos Canonicos, qui cum Episcopo procedant in casibus Canonicorū: nullum tamen ius habent in electione Fiscalis, qui interuenire solet in criminibus Canonicorum reorum, sed eius electio ad Episcopū pertinet.

p ¶ *Vel eius Vicarius.* Decl. Card. An Vicarius ex decreto huius capituli electus contra Capitulares cum adiunctis ab ipso Capitulo deputatis teneatur, quamuis Capitulum exemptum non sit, nec aliquo modo se tueatur à iurisdictione Episcopi? Congregatio censuit Vicarium non teneri, nisi prout tenetur Episcopus.

q ¶ *In formando processum.* Declar. Card. Aliter tamen censuit Congregatio, quando à Capitulo vniuscuiusque Ecclesiæ Collegiatæ ea omnia obseruari debeant, quæ decreta sunt hoc cap.

r ¶ *Coram Notario tamen ipsius Episcopi.* Declar. Card. Etiam in visitatione, quando esset adhibendus Notarius, nec ad electionem Vicarij cum adiunctis, ac id seruandum tam in extraiudicialibus, quàm in iudicialibus correctionibus. ¶ Excluso Notario Capituli electio Fiscalis ad Episcopum solùm pertinet: Episcopus potest assumere suū Fiscalem, vel alium, quem voluerit deputare. ¶ Quādo Episcopus, vel eius Vicarius iunctis Capitularibus contra Capituli personas procedit, vtrùm Fiscalis ordinarius Episcopi possit interuenire, vel debeat assumere Fiscalem, aliquem capellanum de choro? Congregatio censuit, posse Fiscalem Episcopi interuenire, & Episcopum, vel eius Vicarium non teneri ad sumendum capellanum de choro.

s ¶ *Aut consueto tribunali.* Decl. Card. Ad electionem Episcopi, vel eius Vicarij, dummodò nec in Ecclesia, Vicarius Episcopi debet conuenire in consueto tribunali, eo casu, quo procedit cū adiunctis, quod erat in Ecclesia Salmantina in claustro, dummodò sit extra corpus Ecclesiæ. ¶ Data optione Episcopo, vel Vicario, quo magis in loco velint procedant, quia actio competit ei, qui ad aliquid faciendum est obligatus. ¶ Sic Congregatio die 19. Februarij. 1574. censuit, præsertim, quia Episcopus possit sedere pro tribunali quocunque diœcesis,

cesis, vbi maluerit, sic cap. cum Episcopus, & ibi Doctores de officio Ordinarij in 6.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. cap. 6. de refor.

Vbi de fuga timetur solus Episcopus potest contra quoscunque Capitulares ad summariam informationem, & necessariam detentionem procedere. Hoc dicit.

CAPVT XXI.

IN criminibus ex incontinentia *t* prouenientibus, de qua in decreto de concubinarijs, & in atrocioribus delictis depositionem, aut degradationem requirentibus, vbi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, & ideò opus sit personali detentione, *u* possit initio solus Episcopus, ad summariam informationem, *a* & necessariam detentionem procedere: *b* seruato tamē in reliquis ordine præmisso. In omnibus autem casibus ea ratio habeatur, vt iuxta qualitatem delicti, ac personarum, delinquentes ipsi in loco decenti custodiantur.

SVPER CAPVT XXI.

t ¶ *In criminibus ex continentia.* Decl. Card. In crimine concubinatus potest Episcopus solus ad informationes, & carcerationem procedere, vbi de fuga timetur, idque absque monitione, & forma hic præscriptis. ¶ Congregatio censuit, in crimine concubinatus posse Episcopum solum ex hoc decreto ad informationes summarias, & carcerationem procedere, idq; absque forma illa, & nominatione, quæ prescripta est in hac eadem sess. cap. 14.

u ¶ *Personali detentione.* Decl. Card. Carceres de Capitularibus delinquentibus in domo Episcopi esse debent.

a ¶ *Ad summariam informationem.* Decl. Card. Ibiq; monitione illa de qua inf. c. 14. ¶ An Episcopus visitans teneatur dare transsumptū, si repererit aliquod delictum carceratione, vel castigatione dignum? Congregatio Conc. censuit, teneri. ¶ Mulctæ, quæ exiguntur de Capitularibus non sunt aliquibus eorum functionibus applicandæ, veluti processio, sed pijs locis. ¶ Episcopi reuocare Capitulum adhibitū possunt, dūmodò non proponant de re ad cōmodum suum, vel suorū spectantes Capitulū autē ipsum posse, quādoq; vult, se cōgregare.

b ¶ *Procedere.* Concordat tex. in cap. qualiter. 2. ext. eod. tit. cap. tua, extra. de cohabitatione.

¶ Ea-

¶ Eadem seſsione vigeſima quinta. cap. 6. de reform.

Qui Capitulares non ſunt, neque Dignitates obtinent, in cauſis Eccleſiaſticis Epiſcopo ſubijciuntur: ſeruatis tamen concordijs ab earum antecessoribus, ſaluis etiam ſtudiorum generalium priuilegijs. H. d.

CAPVT XXII.

QVI non obtinet Dignitates, c nec ſunt de Capitulo, d hi omnes in cauſis Eccleſiaſticis Epiſcopo ſubijciantur, nõ obſtantibus quoad ſuprà dicta, priuilegijs, etiam ex fundatione competentibus, necnon conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, e ſententijs, iuramentis, concordijs, f quæ tantum ſuos obligent autores: ſaluis tamen in omnibus priuilegijs, quæ Vniuerſitatibus, Studiorum generalium, ſeu earum perſonis ſunt conceſſa.

SVPER CAPVT XXII.

c ¶ *Qui non obtinent dignitates.* Declar. Card. Qui non obtinent dignitates, nec ſunt de Capitulo Portionarij in Cathedrali habent ſtallum in choro veſtem canonicalem, & votum conſultiuum, ſint de Capitulo, & comprehenduntur hoc decreto. ¶ Dubium faciebat doctrina Innocen. in cap. 2. ad finem. de iuſtitia. vbi requirit, quod quis habeat ius Canonici, eaque cumulat Felin. Sed an viſum fuit ſacræ Congregationi Illuſtriſsimorum Cardinalium propter votum conſultiuum quod habent illi Portionarij, per quod omninò dicuntur eſſe de Capitulo, nam qui habet vocem in Capitulo habet ius Canonici. Felin. in cap. cum all. num. 34. de conſtit. quod autem de dignitatibus, ſicut per eum ibidem. ¶ Item deciſ. Cardin. 55. Congregatio Concilij cenſuit, non ex eo, quia Portionarij integri, & dimidij habent vocem in Capitulo, illos eſſe Capitulares, ſed tunc inter Capitulares cenſeri debere, cum ex Apoſtolico priuilegio, vel ex conſuetudine, aut Eccleſiæ ſtatuto inter Capitulares connumerentur: ideoque ſi ipſi talibus facultatibus non potiantur, Epiſcopus poterit contra illos non cum adiunctis ſolùm procedere. ¶ Item deciſ. Cardin. 103. Congregatio Concilij cenſuit, concordiæ confirmatæ à Papa in forma communi cum qua concurrat conſuetudo immemorabilis, fuiſſe à Concil. Trident. cap. 6. ſeſsio. 25. de reform. derogatum. ¶ Deciſ. Card.

Card. 160. Item censuit Congregatio Concilij decretum cap. 6. qui V. non obtinent dignitates sess. 25. præseruare nedum, quæ habent ad ministrationem cum iurisdictione, sed etiam illas dignitates, quæ pro talibus habentur in Ecclesia, quam sententiam Sanctissimus ad se relatam approbauit. ¶ Item decis. Card. 249. Congregatio Concilij censuit eos, qui non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo, & in Cathedralibus, vel Collegiatis Ecclesijs beneficia obtinent, propriè comprehendi decreto eiusdem Concilij cap. 6. sessione. 25. versic. qui verò.

d ¶ *Neque sunt de Capitulo.* Declar. Card. Et si subsint Capitulis, vel illis inseruiant, aut famulentur foris & intus Ecclesiæ, in diuinis, & nō aliter. ¶ An ex decreto Concilij Tridentini ex hoc cap. possit solus Episcopus sine adiunctis Capitularibus, ad correctionem, & punitionem portionarij de consuetudine, aut priuilegio Apostolico, vel Ecclesiæ habeant in Capitulo semper, vel vt plurimum, vocem? Congregatio censuit, huiusmodi Portionarios non comprehendi hoc cap. si solùm vocem in Capitulo habeant facta Congregatione Concilij Tridentini die Iouis prima Septembris. 1588. ¶ Cum Magister capellæ, cæterique cantores, & organistæ sint de Capitulo, an istos Episcopus punire sine adiunctis possit? Congregatio censuit, nisi hæ personæ comprehendantur in confirmationibus Apostolicis & Concilio, & hoc cap. omnes, qui non obtinent dignitates, neq; sint de Capitulo, in causis Ecclesiasticis Episcopo subijci.

e ¶ *Etiam immemorabilibus.* Declar. Card. An derogatio immemorabilis, de qua hoc cap. extendatur ad dispositа in d. c. 4. sess. 6. Congregatio censuit, extendi.

f ¶ *Concordijs.* Declar. Cardin. Ne tandem proposita à Rota ad Illustrissimos Cardinales, & in Congregatione maturata Illustrissimi cēsuerunt, derogationem, de qua in præsenti textu, concordias etiam à Sede Apostolica confirmatas comprehendere, & attendenda potiùs mens, quia verba legis, & ita fuit resolutum die 15. Aprilis. 1574. Sed iterum exercitantibus Dominis de Rota S. D. N. hunc textū declarauit ex Congregationis sententia, cum suis derogationibus non comprehendere concordias à Sede Apostolica confirmatas. ¶ Fuit propositum in Congregatione, an intelligatur de concordijs in forma cōmuni, an verò de illis tantùm, quæ ex certa scientia die 19. Nouembris. 1586. Congregatio censuit esse præseruatas ex hoc tex. & ex cap. 4. sessio. 6. concordias confirmatas ex scientia cum causæ cogni-

tione dumtaxat. ¶ Super interpretatione cap. 4. ſeſsione 6. & cap. 6. ſeſsione vigeſima quinta Concilij Tridentini facta per Dominos de Rota, inſtante ſacra Congregatione Illuſtriſsimorum Cardinalium eiuſdem Concilij. ¶ De origine ſacræ Congregationis Illuſtriſsimorum Cardinalium Concilij Tridentini fuit propoſitum in Rota dubium, quod erat inter D. Epiſcopum Gadicenſem, & Decanum, & Capitulum eiuſdem Eccleſiæ ſuper interpretatione tam cap. 4. ſeſsione 6. quam huius cap. & parti, hinc dè informantibus fuimus omnes ſine difficultate in voto, quod vigore harum conſtitutionum poſsit per Epiſcopos, & alios maiores Prælatos, Capitula Cathedralium, & aliorum maiorum Eccleſiarum, illarumque perſonæ viſitari, corrigi, & emendari, etiam autoritate Apoſtolica, non ſolùm ſi Capitula huiuſmodi, ac perſonæ vellent ſe tueri exemptionibus, ſed etiam conſuetudinibus, ſententijs, iuramentis, & concordijs, quæ tantùm ſuos obligent autores, non etiam ſucceſſores, itaque ſacra Synodus comprehendit non ſolùm Capitula exempta, ſed omnia alia prætendentia, ſe poſſe tueri aduerſus viſitationem, ſeu vigore inſtitutionum: nouiſsimum enim eſt indefinitum in l. æquipollere vniuerſali, præterea ſatis dixiſſe nullis exemptionibus, ſi nihil vltra impedimentum exemptionis ſancta Synodus tollere voluiſſet, quod non eſt dicendum ſtantibus ſubſequentibus verbis, ſcilicèt, conſuetudinibus, ſententijs, iuramentis, concordijs, &c. ¶ Quam interpretationem clariſsimè comprobant verba huius cap. 161. ſtatuit ſancta Synodus, vt in omnibus Eccleſijs Cathedralibus. Nam qui omne dixit, nihil excludit, & agendum ſit extra viſitationem, derogaturque priuilegijs, etiam ex fundatione competentibus, necnon conſuetudinibus etiam immemorabilibus, ſententijs, iuramẽtis, concordijs, quæ tantùm ſuos obligent autores. ¶ Addit inſuper ſancta Synodus in fauorem Epiſcoporum, omnia, & ſingula, in quibus Epiſcopi, aut eorum Vicarij ex conſtitutionibus, vel priuilegijs, aut conſuetudinibus, ſiue concordijs, ſeu quocunque alio iure maiorem habent poteſtatem, autoritatem, & iuriſdictionem, quàm prædicto decreto ſit comprehenſum, quibus ſancta Synodus derogare non intendit. ¶ Ex illis verbis tollitur vnum motiuum deductum per informantes pro parte Capituli, quod licèt decreta huiuſmodi non contineant derogationem ſtatutorum Capituli, quia ex verbis proximè relatis conſtat de contrario cum ſolùm præſeruentur conſtitutiones in fauorem Epiſcoporum, ex quibus infertur prædicta omnia

multo

multo fortius habere locum, si Capitulum nec exemptum, aut consuetudinem non haberet, aut sententias, aut iuramenta, aut concordias.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. cap. 6. de refor.

Maior autoritas in subditorum correctione, si quocunque iure Episcopis competat, non derogatur per præmissa. Hoc dicit.

CAPVT XXIII.

PRædicta omnia & singula g in ijs Ecclesijs locum non habeant, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarij ex constitutionibus, h vel priuilegijs, aut consuetudinibus, siue concordijs, seu quocunque alio iure maiorem habent potestatem, autoritatem, ac iurisdictionem, quam præsenti decreto sit comprehensum: quibus sancta Synodus derogare non intendit.

SVPER CAPVT XXIII.

g ¶ *Prædicta omnia & singula.* Scilicèt, quæ habentur in tribus proximè præcedentibus capitulis.

h ¶ *Ex constitutionibus.* Declar. Cardin. Congregatio censuit, non obstare, quamuis Vicarius Archiepiscopi possit interuenire in Capitulo, & in eo præsidere, si talis facultas ei ante Concilium ex constitutionibus, aut consuetudine, vel alio quocunque iure legitimè competebat iuxta decretum eiusdem Concilij in fine, præsertim si illud Capitulum nullo exemptionis, aut speciali iure iuuetur aduersus omnimodam subiectionem: in his tamen, in quibus esset agendum in Capitulo, de re spectante ad Archiepiscopum, seu suorum commodum, Congregatio æquum censuit, vt ne eius Vicarius interfit.

De pœnis.

TITVLVS OCTAVVS.

¶ In seſsione decima tertia Conc. Trid. c. 4. de reform.

In ſolemni clericorum degradatione, tot Abbates, ſeu perſonæ, in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ aſsiſtant Epiſcopo degradanti, quot Epiſcopi antea ad eundem actum præſentes eſſe oportebat. H. d.

CAPVT PRIMVM.

CVM tam grauia nonnunquam ſint delicta, ab Eccleſiaſticis commiſſa perſonis, vt ob eorum atrocitatem è ſacris ordinibus deponendæ, & curiæ ſint tradendæ ſeculari: in quo ſecundùm ſacros Canones[a] certus Epiſcoporum numerus requiritur, quos ſi omnes adhibere difficile eſſet, debita iuris executio differretur: ſi quando autem interuenire poſſent, eorum reſidentia intermitteretur: propterea ſtatuit, & decreuit ſancta Synodus: Epiſcopo per ſe, ſeu illius Vicarium in ſpiritualibus generalem, contra clericum, in ſacris etiam presbyteratus ordinibus conſtitutum, etiam ad illius condemnationem, necnon verbalem depoſitionem, & per ſe ipſum etiam ad actualem, atque ſolemnem degradationem ab ipſis ordinibus, & gradibus Eccleſiaſticis in caſibus, in quibus aliorum Epiſcoporum præſentia in numero à Canonibus definito, requiritur, etiam abſque illis procedere liceat: adhibitis tamen, & in hoc ſibi aſsiſtentibus, totidem Abbatibus, vſum mitræ, & baculi ex priuilegio Apoſtolico habentibus, ſi in ciuitate, aut diœceſi reperiri, & commodè intereſſe poſsint, alioquin alijs perſonis in eccleſiaſtica dignitate conſtitutis, quæ ætate graues, ac iuris ſcientia commendabiles exiſtant.

De pœnis.

SVPER CAPVT PRIMVM.

[a] ¶ *Secundùm ſacros Canones.* Concordat Concilium II. Hiſpalenſe. cap.

cap. 6. & text. in cap. fina. 15. quæstio. 7. cap. degradatiõ, eodem titulo. libro sexto.

¶ Eadem sessione decima tertia. cap. 5. de refor.

Episcopus residens potest cognoscere de subreptione, & obreptione gratiæ obtentæ super absolutione delicti, aut super remissione pœnæ, ad quam crimino ius fuerat per eum condemnatus. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

QVoniam per fictas causas, quę tamen satis probabiles videntur, interdum accidit, vt nonnulli eiusmodi gratias extorqueant per quas pœnæ illis Episcoporum iusta seueritate inflictæ, aut remittuntur omninò, aut minuuntur: cum nõ ferendum sit, vt mendacium, quod tantopere Deo displicet, *b* non modò ipsum impunitum sit, verùm etiam alterius delicti veniam impetret mentienti: ideircò, vt sequitur, statuit, & decreuit: Episcopus, apud Ecclesiam suam residens, de surreptione, & obreptione gratiæ, quæ super absolutione alicuius publici criminis, vel delicti, de quo ipse inquirere cœperat, aut remissione pœnæ, ad quam criminosus per eum condemnatus fuerit, falsis precibus impetratur, per se ipsum tanquam Sedis Apostolicæ Delegatus, etiam summariè cognoscat, *c* ipsamque gratiam, postquam per falsi narrationem, aut veri taciturnitatem obtentam esse, legitimè constiterit, non admittat. *d*

SVPER CAPVT II.

b ¶ *Quod tantopere Deo displicet.* Concordant sacræ literæ. Exod. 23. Leuit. 19. Prouerb. 6. 8. 10. 12. & 19. & tex. in cap. si quis dixerit, cum seq. & cap. nemo peritorum. 11. q. 3.

c ¶ *Etiam summariè cognoscat.* Concordat tex. in cap. super literis. c. cum dilecta. ext. de rescrip.

d ¶ *Non admittat.* Decis. Card. 4. Congregatiõ Concilij censuit, subditum Episcopi excommunicatum ab eo, & à Vicario vrbis, & delegatione Papæ absolutum, posse appellare ab ipsius Episcopi pronuntiatione, qui vigore decreti Concilij cap. 5. sess. 13. absolutionem obtentam subreptitiam, & obreptitiam declarauit. 1.

¶ Item Sessione decima quarta. cap. 1. de reforma.

Pœna suspensionis, vel interdicti sacrorum ordinum nunquam contra pœnitentis voluntatem censetur remissa. Hoc dicit.

CAPVT III.

CVM honestius, ac tutius sit subiecto, e debitam Præpositis obedientiam impendendo, in inferiori ministerio deseruire, quàm cum Præpositorum scandalo graduum altiorum appetere dignitatem: ei cui ascensus ad sacros ordines à suo Prælato, *f* ex quacunque causa, etiam ob occultum crimen, quo modolibet etiam extraiudicialiter fuerit interdictus: aut qui à suis ordinibus, seu gradibus, vel dignitatibus ecclesiasticis fuerit suspensus: nulla contra ipsius Prælati *g* voluntatem concessa licentia de se promoueri faciendo, aut ad priores ordines, gradus, & dignitates, siue honores, restitutio suffragetur. *h*

SVPER CAPVT III.

e ¶ *Cum honestius, ac tutius sit subiecto.* Declar. Cardin. Congregatio Concilij censuit, per hoc decretum correctum esse c. ex tenore, & c. ad aures. de temp. ordin. Ampliatum ita, vt comprehendat quoque clericos seculares, & dignitates, & beneficia, quibus annexus sit ordo, obtinētes tam quoad facultatem prohibendi assensum ad ordines, quàm etiam suscipiendi, in ipsisque potestatem appellandi adēptam esse, fuitque etiam dictum arctatum ad ordines suscipiendos, ex hoc decreto non incidere in pœnam c. licet canon. de electio. in 6. iuxta c. ex commissa. de elect. eod. lib. ac etiam quòd si adimat appellationē non recursus. Congregatio censuit, hoc caput habere locum in suspensionibus, & prohibitionibus tam temporaneis, quàm perpetuis, & temporalem prohibitionem, & suspensionem dici eam, vbi ex delicto occulto extraiudicialiter procedit Episcopus ad suum beneplacitum, prohibendo, vel suspendendo, quæ demum tempus suæ administrationis non excedunt.

f ¶ *A suo Prælato.* Decla. Card. Siue eius Vicario, vel officiali fuerit suspensus, &c. Congregatio censuit, suspensum à ministerio altaris, vel interdictum ad se promouendum; contra voluntatem sui Ordinarij, non posse promoueri, neque habilitari.

g ¶ *Nulla contra ipsius Prælati.* Declar. Card. Nec etiam si concedens

fuerit

fuerit Metropolis. ¶ Metropolis suspensum, aut interdictum ab Ordinario absoluere non potest.

b ¶ *Restitutio suffragetur.* Decis. Card. 49. Congregatio Concilij cẽ fuit. c. 1. sess. 14. de refor. habere locum in suspensionibus, & prohibitionibus tam temporaneis, quàm perpetuis: & temporalem prohibitionem, & suspensionem dici eam, vbi ex delicto occulto extraiudicialiter procedit Episcopus ad suum beneplacitum prohibendi, vel suspendendi.

De sent. excommunic. suspensi. & interd.

TITVLVS NONVS.

¶ In sessione vigesima quinta Conc. Trident. cap. 12. de refor.

Regulares tenentur obedire Episcopis in obseruatione censurarum, & dierum festorum. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

CEnsuræ, & interdicta, *a* nedum à Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinarijs promulgata, mandante Episcopo, *b* à Regularibus in eorum Ecclesijs publicentur, *c* atque seruentur. Dies etiam festi, *d* quos in diœcesi sua seruandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regularibus, seruentur. *e*

De senten. excommun. suspen. & interd.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Censuræ, & interdicta.* Decl. Card. Interdicta non solùm generalia sed etiam particularia vnius hominis, Regulares publicare, & seruare debent. Clem. 1. de senten. excommun.

b ¶ *Mandante Episcopo.* Declar. Card. Sub hoc decreto non comprehenduntur, qui sunt nullius diœcesis.

c ¶ *A Regularibus in eorum Ecclesijs publicentur.* Declar. Card. Improbatur verò, imò contra Bullam in Cœna Domini, quòd non possint publicare monitiones, nec expressa licentia Ordinarij.

d ¶ *Dies*

d ¶ *Dies etiam festi.* Declar. Card. Dies festi, quos clerus, & populus ex more, & instituto alicuius Ecclesiæ obseruant Regulares, & si eorum ritu tales dies festos obseruent, ad id tamen cogendi non sunt: licet ex obseruatione dictorum dierum festorum ritus prædictorum in suis officijs obseruandis intactus remaneret.

e ¶ *Seruentur.* Declar. Card. Eorum Regularium ritus permanet illis diebus, quoad lectiones, Epistolas, Euangelia, & similia: in sacris verò lectionibus, & concionibus seruari debent ab ipsis illa Euangelia, & Epistolæ, quibus clerus secularis vtitur more, & instituto illius Ecclesiæ.

¶ Eadem sessione vigesima quinta, cap. 3. de reform.

Pro rebus deperditis à solo Episcopo ferri debet excommunicatio: & tunc non nisi ex re graui, & præmisso causæ maturo examine. H.d.

CAPVT SECVNDVM.

Vamuis excommunicationis gladius *f* neruus sit Ecclesiasticæ disciplinæ, *g* & ad continendos in officio populos valde salutaris: sobriè tamen, *h* magnaque circunspectione exercendus est, cum experientia doceat, si temere, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quàm formidari, & perniciem potius parere, quàm salutem. Quapropter excommunicationes illæ, quas monitionibus præmissis ad finem reuelationis, *i* vt aiunt, aut pro deperditis, seu subtractis rebus ferri solent à nemine prorsus, *k* præter quam ab Episcopo decernantur: *l* & tunc non aliàs, quàm ex re non vulgari, causaque diligenter, ac magna maturitate per Episcopum examinata, *m* quæ eius animum moueat, nec ad eas concedendas cuiusuis secularis, etiam Magistratus autoritate adducatur: sed totum hoc in eius arbitrio, & conscientia sit positum: *n* quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore eas decernendas esse iudicauerit.

SVPER CAPVT II.

f ¶ *Quamuis excommunicationis gladius.* Declar. Card. Episcopus in fulminandis excommunicationibus se gerere debet, vt à Concilio Tridentino statuitur, nec potest procedere, vt Apostolicæ Sedis delegatus, nisi in casibus à iure expressis.

g ¶ *Ner-*

g ¶ *Nemini sit Ecclesiasticæ disciplinæ.* Concordat tex. in cap. dilecto. eod. tit. lib. 6. c. multi. in princ. 2. q. 1. c. visis. in fin. 16 q. 2. c. corripian tur. 24. q. 3.

h ¶ *Sobriè tamen.* Declar. Card. Gladius excommunicationis maxima cum circunspectione est exercendus. ¶ An cùm Ordinarius, vel delegatus mandat aliquid sub pœna excommunicationis, quod in definitiua, vel aliàs requiri potest, possit appellari etiam quoad effectũ suspensiuum, ita vt excommunicatio postea lata sit nulla? Congregatio respondit, debere ipsum tanquam delegatum abstinere ab huiusmodi præceptis, cum additione pœnæ excommunicationis, quæ non nisi in subsidium est exercenda, ab ea tamen si cui commineturr, dari vtique appellationem.

i *Ad finem reuelationis.* Declar. Card. Excommunicationes, quæ ad finem reuelationis ferri solent, conconcedi non possunt à commendatore Abbatiæ hominibus sibi subiectis, quæ ait esse nullius diœceseos, minusque à vicinis Episcopis in iurisdictione eiusdem Abbatiæ; cum ea verè Sedi Apostolicæ subiecta, sit nullius diœceseos, dicatur propterea, si quibus hoc remedio opus erit, confugiendum est eis ad ipsam Sedem Apostolicam, à qua huiusmodi generis excommunicationes impetrat.

k ¶ *A nemine prorsus.* Declar. Card. Vicarius generalis, & ad id facultatem habens, ab Episcopo potest sine præuia cognitione facta ab ipsomet Episcopo, excommunicationem ad finem reuelationem pro rebus deperditis decernere, dum tamen ipse Vicarius cognitionem adhibeat: sed alij dubitabant ex illis verbis, à nemine prorsus præterquam ab Episcopo, quia taxatiuè alios excludit. Congregatio iterum sub die 18. Februarij. 1583. primam firmauit resolutionem.

l ¶ *Præter quam ab Episcopo decernantur.* Declar. Card. Cuius Vicarius generalis potest has excommunicationes decernere adhibita causæ cognitione, & omnes Prælati etiam nullius diœceseos, Episcopis inferiores, qui ante Concilium huiusmodi excommunicationes concedebant, vel ex iure proprio, vel ex priuilegio, vel etiam ex immemorabili consuetudine, hodie nõ possunt, nisi tantùm Episcopi. Ideò qui sunt nullius diœceseos, qui alicui Episcopo non sunt subiecti, sed immediatè Sedi Apostolicæ, ipsam sanctam Sedem eos pro his excõmunicationibus adire oportet. ¶ Stante hac declaratione quærebatur, an eadem potestas competat Vicario Capituli sede vacante? Cõgregatio die 14. Augusti. 1586. censuit affirmatiuè: quia ad Capitu-

tulum transeunt ea, quæ sunt iurisdictionis necessaria, vt est excommunicatio. ¶ Episcopus non potest concedere excommunicationes, quæ ad finem reuelationis, vt aiunt, fieri solent hominibus beneficij, quod sit nullius diœceseos, minusque possunt concedi ab obtinente dictum beneficium, sed eis confugiendum est ad Sedem Apostolicam, si quando his excommunicationibus opus habebunt. ¶ In locis exemptis, qui subsunt immediatè Sedi Apostolicæ, cum nullus Episcopus possit in eis facere excommunicationem ad effectum reuelandi, quia non habet in eis iurisdictionem, recurrendum est propterea ad Sedem Apostolicam. Sic Congregatio ex sententia Pij Quinti, die sexta Octobris. 1569. censuit. ¶ Monitoria pro rebus deperditis ab Episcopis solis sunt decernenda; & inferiores Ordinarij etiam exempti, & immediatè Sedi Apostolicæ subiecti, ac nullius diœceseos ea concedere non possunt, sed ad Sedem Apostolicam pro eis est recurrendum; cum nec Episcopis vicinioribus ea concedere permittatur. ¶ Vicario ex speciali mandato, & non aliàs, non autem commendatario, neque ab Episcopis in beneficijs cõmendatis, si nullius diœceseos erunt, excõmunicatio pro rebus deperditis est ferẽda.

m ¶ *Per Episcopum examinata.* Concordat tex. in c. Episcopi. c. nemo Episcoporum. c. nullus sacerdotum. 11. q. 3. cap. sacro. extr. eod. tit. Concil. V. Aurelian. cap. 2.

n ¶ *Et conscientia sit positum.* Decis. Cardin. 31. An possit Episcopus delegare Vicarijs foraneis facultatem concedendi literas monitoriales pro rebus deperditis, vel subtractis, non obstante decreto cap. 3. sessione 25. dum tamen expressè, & in specie huiusmodi facultas tribuatur? Congregatio sibi certò persuadet Episcopum id non posse, nisi personis circunspectis, & grauibus, quarum nouerit prudentiam, & iudicium esse commissum. ¶ Item decis. Card. 36. Congregatio Concilij censuit, si iuxta cap. 3. sessione 25. de reform. literis monitorialibus ad finem reuelationis, quæ etiam pro rebus subtractis ferri possunt, relaxatis, propalatum aliquid reuelans fuerit, posse actorem contra eos, qui aliquo indicio laborauerint, siue causa fuerit ciuilis, siue criminalis, iudicium experiri, in eoque si legitimè probauerit obtinere: & si executionem iudicari, neque realem, neque personalem habere voluerit, tunc, & non prius licere iudici spirituali gladio excommunicationis, si causæ qualitas id expostulauerit, in eos cõdemnatos vti. ¶ Item decis. Card. 213. Congregatio Cõcilij censuit, Abbati, alijve inferiori, quamuis nullius diœceseos existat, & iurisdictio-

dictionem quaſi Epiſcopalem obtineat, poſt Concilium non licere excommunicationes, quæ pro rebus deperditis, vel ſubtractis ferri ſolent, decernere, ſed debere eius ſubditos ad eas obtinendas Sedē Apoſtolicam adire. Idemque eſſe obſeruandum, ſi huiuſmodi inferior intra fines alicuius diœceſeos exiſtens iuriſdictionem quaſi Epiſcopalē priuatiuè ad Epiſcopum habet, ſitq; priuilegio Sedis Apoſtolicæ immediatè ſubiectus: nam ius huiuſmodi excōmunicationes decernendi in eius ſubditos, neq; ad ipſum, neq; ad Epiſcopū pertinere, ſed adire Sedem Apoſtolicam oportere. Quòd ſi inferior iuriſdictionem quidē quaſi Epiſcopalem in certa parte diœceſis habuerit, ſed appellationes ab eo ad Epiſcopū deuoluantur, hanc facultatem in illius ſubditos ad Epiſcopum etiam pertinere, niſi vbi ea iuriſdictio eſſet inferiori per priuilegium quæſita, ex tenore priuilegij aliud reſultaret.

¶ Eadem ſeſſione vigeſima quinta. cap. 3. de reform.

In cauſis tam ciuilibus, quàm criminalibus, vbi executio realis, vel perſonalis fieri poteſt, abſtinendum eſt à cenſuris. Hoc dicit.

CAPVT III.

IN cauſis iudicialibus o mandatur omnibus iudicibus eccleſiaſticis, cuiuſcunq; dignitatis exiſtant, vt quandocunq; executio realis, vel perſonalis in qualibet parte iudicij propria autoritate ab ipſis fieri poterit, abſtineant ſe tam in procedendo, quā definiendo à cenſuris Eccleſiaſticis, ſeu interdicto, ſed liceat eis, ſi expedire videbitur in cauſis ciuilibus ad forum Eccleſiaſticum quomodolibet pertinentibus contra quoſcunq; etiam laicos per mulctas pecuniarias, *p* quæ locis pijs *q* ibi exiſtentibus, eo ipſo quod exactæ fuerint, aſsignentur; ſeu per captionem pignorum, perſonarumq; diſtrictionem per ſuos proprios, aut alienos executores faciendam; ſiue etiam per priuationem beneficiorum, aliaque iuris remedia procedere, & cauſas definire. Quòd ſi executio realis, *r* vel perſonalis aduerſus reos hac ratione fieri non poterit: ſitque erga iudicem contumacia, tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio ſuo præter alias pœnas ferire poterit. In cauſis quoque criminalibus, vbi executio realis, vel perſonalis, vt ſupra fieri poterit, erit à cenſuris abſtinendum: ſed ſi dictæ executioni facilè locus eſſe non poſsit, licebit iudici hoc ſpirituali gladio, in delinquentes vti, ſi tamen delicti qualitas præcedente bina ſaltim monitione, etiam per edictum id poſtulet.

SVPER CAPVT III.

o *In causis iudicialibus.* Declar. Card. Excommunicatio lata à iudice excommunicato, prius quam legitimè constet de impedimento, vel perturbationibus, præter quas non potest deuenire propria autoritate ad excommunicationem realem, vel personalem, est valida: & qui tali excommunicatione ligatus existit indiget absolutione: debent tamen Ordinarij curare, vt in excommunicationibus proferendis obseruentur decreta Concilij hoc cap.

p ¶ *Per mulctas pecuniarias.* Declar. Card. In mulctis, quæ ex ordine Concilij Tridentini sunt applicandæ locis pijs, idem Concilium Tridentinum est obseruandum.

q ¶ *Quæ locis pijs.* Pœnæ fori ecclesiastici pijs locis sunt applicandæ, nec consuetudo contraria, per quam pars pœnarum applicatur Vicario, valet; & minus cameræ Episcopali, etiam in minima parte.

r ¶ *Quod si executorialis.* Decis. Card. 254. Congregatio Concilij censuit, si sunt duo insolidum obligati in forma cameræ pro eorum debito, & contra vnum tantùm possunt deueniri ad executionem realem, vel personalem non posse contra alterum, contra quem non potest fieri executio realis, vel personalis ad instantiam creditoris in subsidium relaxare censuras.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. cap. 3. de reformat.

Non licet Magistratibus secularibus deferendis, seu reuocandis excommunicationibus iudicare. Hoc dicit.

CAPVT IIII.

NEfas sit seculari cuilibet Magistratui prohibere ecclesiastico iudici ne quem excommunicet, aut mandare, vt latam excommunicationem reuocet sub prætextu, quòd contenta in præsenti decreto non sint obseruata, cum non ad seculares, sed ad ecclesiasticos hæc cognitio pertineat.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. cap. 3. de reform.

Contra existentem per annum in excommunicatione, tanquam contumacem hæresi suspectum procedi potest. Hoc dicit.

CAP.

CAPVT V.

EXcommunicatus quicunque, *ſ* ſi poſt legitimas monitiones non reſipuerit, *t* non ſolum ad ſacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur: ſed ſi obdurato animo cenſuris annexis in illis per annum inſorduerit, etiam contra eum tanquam de hæreſi ſuſpectum procedi poſſit. *u*

SVPER CAPVT V.

ſ ¶ *Excommunicatus quicunque.* Declar. Card. Excommunicatus tanquam contumax à contumacia, ſi coram Ordinario compareat, & ſit paratus ſtare iuri, debet per eundem abſolui. ¶ Præſuppoſito, quod duo ſint obligati in ſolidum in forma cameræ pro eodem debito, & quod contra vnum tantum poteſt deueniri ad executionem realem & perſonalem, an contra alterum, contra quem non poteſt fieri executio realis, vel perſonalis poſsint ad inſtantiam creditoris in ſubſidium relaxari cenſuræ? Congregatio die 12. Decembris. 1585. cenſuit negatiuè: quia hodie remedium cenſurarum eſt ſubſidiarium ex hoc capite tertio: ideò illi non poteſt eſſe locus, quando alia via poterit eſſe conſultum per executionem realem, & cætera. ¶ An ſi iudex deficientibus cæteris remedijs velit excommunicare Canonicos ex hoc capite tertio neceſſarium ſit, vt ex actis conſtet realem, & perſonalem executionem fieri non poſſe, an verò ſufficiat hæc extra iudicium? Congregatio cenſuit, debere ex actis conſtare, ſed quod ſufficiat probari per Nuncij relationem, aliàs exequi non poſſe.

t ¶ *Non reſipuerit.* Concordat tex. in cap. rogo. cum ſequent. 11. quæſt. 3. cap. nulli. cum ſequent. cap. cum deſideres. cap. ſi concubinæ. extra. eod. tit.

u ¶ *Procedi poſſe.* Deciſ. Card. 217. Congregatio Concilij cenſuit, procedi non poſſe aduerſus eum, qui tribus abhinc annis ab A. C. excommunicatus ad hunc vſque diem in excommunicatione permanſit, præterquam in feſtis Paſchalibus, in quibus quolibet anno ab A. C. abſolutionem obtinet.

De appellationibus.

TITVLVS DECIMVS.

¶ In sessione decima tertia Conc. Trid. c. 1. de reform.

In causis visitationis, & correctionis, siue habilitatis, & inhabilitatis, siue criminalibus ante definitiuam sententiam appellari non potest, exceptis duobus casibus. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

CVM rei criminum plerunque ad euitandas pœnas, & Episcoporum subterfugienda iudicia, querelas, & grauamina simulent, *a* & appellationis diffugio iudicis processum impediant, ne remedio ad innocentiæ præsidium instituto ad iniquitatis defensionem abutantur; vtque huiusmodi eorum calliditati, & tergiuersationi occurratur, ita statuit, & decreuit. *b* In causis visitationis *c* & correctionis, *d* siue habilitatis, & inhabilitatis, necnon criminalibus ab Episcopo seu illius in spiritualibus Vicario generali ante definitiuam sententiam ab interlocutoria, vel alio quocunque grauamine non appelletur; neque Episcopus, seu Vicarius appellationi huiusmodi tanquam friuolæ deferre teneatur: sed ea, ac quacunque inhibitione ab appellationis iudice emanata, necnon omni stylo, & consuetudine, etiam immemorabili contraria non obstante, ad vlteriora valeat procedere, nisi grauamen *e* huiusmodi per definitiuam sententiam reparari, *f* vel ab ipsa definitiua appellari non possit: quibus casibus sacrorum, & antiquorum Canonum statuta, *g* illibata persistant.

De appellationibus.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Et grauamina simulent.* Concordat tex. in cap. cum speciali. §. porrò. ext. eod. tit.

b ¶ *Ita*

b ¶ *Ita statuit & decreuit.* Concordat cap. Nihil est sup. de vita & honest. & cap. Episcopi sup. de accusation.

c ¶ *In causis visitationis.* Decis. Card. 140. Congregatio Concilij censuit, à mandato de residendo in visitatione edito non dari appellationem ad effectum suspensiuum, sed deuolutiuum tantùm.

d ¶ *Et correctionis.* Declar. Cardin. Appellatio à correctione non est admittenda per Metropolitanum ante definitiuam sententiam, etiam si Metropolitanus acta solùm videre vellet expensis appellantis transportanda.

e ¶ *Nisi grauamen.* Declaratio Cardina. Non est inhibendum Episcopis in aliqua causa, quæ sit coram eis in prima instantia, nec deferendum appellationibus, nisi appellatum fuerit à definitiua, vel interlocutoria habente vim definitiuæ, cuius grauamen per appellationem à definitiua non possit reparari.

Post definitiuam sententiam in causis visitationis, & correctionis appellari potest, ita tamen vt appellatio non suspendat executionem, nisi grauamen huiusmodi, vt est infra.

Appellatio à definitiua in causa correctionis non suspendit executionem. ¶ In nonnullis casibus veluti in materia correctionis morum, vbi Concilium expresè sustulit appellationem, sublatam intellige quoad effectum suspensiuum, non autem deuolutiuum.

f ¶ *Per definitiuam sententiam reparari.* Decisio Cardina. 224. Congregatio Concilij censuit, grauamen indebitæ carcerationis esse ex his, quæ per appellationem à definitiua reparari nequeunt, ideòque ab eo ante definitiuam appellare licere ex decreto cap. 1. circa principium: & Ordinarium teneri huic appellationi deferre, & sinere processum transferri ad iudicem appellationis: interim tamen reo manente in carceribus, donec iudex appellationis causa cognita aliud iusserit.

g ¶ *Antiquorum Canonum statuta.* Concordat tex. in cap. vt debitus. ext. eod. tit. cum similibus.

¶ Eadem Sessione decima tertia. cap. 2. de reform..

Appellationis causa in criminalibus, vel Metropolitano, vel vni ex vicinioribus Episcopis, seu eorum Vicarijs committi debet. H. d.

CAP.

CAPVT SECVNDVM.

Sententia Episcopi, vel ipsius in spiritualibus Vicarij generalis, in criminalibus appellationis causa, vbi appellationi locus fuerit, si Apostolica autoritate in partibus eam committi contigerit, Metropolitano, seu illius etiã Vicario *h* in spiritualibus generali, aut si ille aliqua de causa suspectus foret, vel vltra duas legales dietas distet, seu ab ipso appellatum fuerit, vni ex vicinioribus Episcopis, *i* seu illorum Vicarijs, non autem inferioribus iudicibus committatur.

SVPER CAPVT II.

h ¶ *Metropolitano, seu illius etiam Vicario.* Declarat. Card. Fuit dubitatum, an Legati, seu Nuncij Apostolici possint committere istas causas suis Auditoribus, vt illas videant tanquam iudices Delegati? Eo fuit resolutum die 6. Octobris. 1588. non posse. Et fuit allegatum c. 1. sess. 25. de reform.

i ¶ *Vni ex vicinioribus Episcopis.* Declar. Cardin. An si à decretis, & sententijs Ordinarij, qui etiam tanquam Sedis Apostolicæ Delegatus ex decreto Concilij processit interponenda appellatio coram Ordinario, vel potius ad Sedem Apostolicam appellandum? Et fuit resolutum appellandum esse ad Metropolitanum: quia Concilium videtur coadiuuare, non autem de nouo dare.

k ¶ *Non autem inferioribus iudicibus committatur.* Declar. Card. die 24. Maij. 1590. Congregatio censuit, sententias latas ab Auditoribus Nunciorum Sanctissimi in causis appellationum in criminalibus nullas esse: nec propter vtilitatem publicam, & communem partium errorem sustineri.

¶ Eadem sessione decima tertia. cap. 3. de refor.

Coram iudice appellationis produci debent acta primæ instantiæ; quæ is, à quo appellatum est, tenetur gratis exhibere. H.d.

CAPVT III.

REus, ab Episcopo, aut eius Vicario in spiritualibus generali, in criminali causa appellans, coram iudice, ad quem appellauit, acta primæ instantiæ *l* omnino producat: & iudex, nisi illis visis, ad eius abso-

absolutionem minimè procedat. Is autem à quo appellatum fuerit intra triginta dies acta ipsa postulanti gratis exhibeat: *m* alioqui absque illis causa appellationis *n* huiusmodi, prout iustitia suasit, terminetur.

SVPER CAPVT III.

l ¶ *Acta primæ instantiæ.* Declar. Card. Constito de contumacia iudicis, à quo, recusantis exhibere acta, partes erunt iudices, ad quem appellatum est, absoluere partem appellantem à molestationibus, & pronuntiare acta, & sententiam iudicis à quo, si vnquam reperiuntur, cassa esse, & vana.

m ¶ *Gratis exhibeat.* Declar. Card. Gratis exhibenda sunt acta in causa criminali confecta per Chancellarium Episcopi, secùs si per Notarium, cui soluenda est merces iuxta cap. 20. sess. 24. ¶ Hic non loquitur de Notario, sed de iudice, aut fortè eius Chancellario, qui non sit Notarius actuarius: quia Notario actuario debetur merces, iuxta cap. 20. sess. 24.

n ¶ *Causa appellationis.* Declar. Card. Congregatio censuit, Episcopum, ad quem appellatum fuerit, excommunicatum coram se comparentem ad cautelam posse absoluere, visis tamen actis, quibus iurisdictio sua fundetur, quamuis aliàs de causæ meritis non cognoscat diffinitiuè, tamen nisi visis omnibus actis primæ instantiæ, non posse iuxta hoc caput sententiam ferre.

¶ Item sessione vigesima secunda. cap. 7. de reform.

In admittendis appellationibus, & in earum progressu seruari debet forma iuris antiqui, præsertim cap. Romana. de appellationibus. lib. 6. Hoc dicit.

CAPVT IIII.

LEgati, & Nuncij Apostolici, *o* Patriarchæ, Primates, & Metropolitani in appellationibus ad eos interpositis, in quibusuis causis, tam in admittēdis appellationibus, quā in concedendis inhibitionibus post appellationem, seruare teneantur formā, & tenorem sacrorum constitutionum, *p* & præsertim Innocentij Quarti, *q* quæ incipit, *Romana*, quacunque consuetudine, etiam immemorabili, aut stylo, vel priuilegio in contrarium non obstantibus: aliter inhibitiones, & processus, & inde sequuta quæcunque sint ipso iure nulla.

SVPER CAPVT IIII.

o ¶ *Legati, & Nuncij Apoſtolici.* Decl. Card. Per hoc decretum nõ comprehenduntur ſententiæ ab inferioribus Ordinarijs latæ, vt earum appellationes deuoluantur ad Epiſcopum diœceſis, ad quem ceſſante exemptione deuoluerentur. ¶ Cap. Romana de appellat. in 6. ſeruari debet etiam in appellationibus ad Sedem Apoſtolicam interpoſitis.

p ¶ *Sacrarum conſtitutionum.* Deciſ. Card. 214. Congregatio Concilij cenſuit, vnicam ſententiam, quæ tranſitum fecerit in rem iudicatã, ad effectum deciſionis Congregationis Concilij tribus æquipollere.

q ¶ *Præſertim Innocentij Quarti.* Hęc cõſtitutio refertur in c. Romana eod. tit. lib. 6. cuius tenor talis eſt. *Romana Eccleſia & infra. Cum ſuffraganeorum Rhemen. Eccleſiæ, ſuorumq́ officialium, qui generaliter de cauſis ad ipſorum forum pertinentibus eorum vices ſupplendo cognoſcunt, vnum & idem conſiſtorium, ſiue auditorium ſit cenſendum, ab ipſis officialibus non ad dictos ſuffraganeos (ne ab eiſdem ad ſe ipſos interponi appellatio videatur) ſed de iure ad Rhemenſ. eſt Curiam appellandum.*

§ AB ARCHIDIACONIS.

AB *Archidiaconis verò, alijſq́ inferioribus Prælatis ſuffraganeis ſubiectis eiſdem, & eorum officialibus ad ſuffraganeos ipſos debet, & non ad eandem Curiam omiſſis dictis ſuffraganeis appellari, niſi aliud Rhemenſ. Eccleſiæ de conſuetudine competat in hac parte.*

§. CVM AVTEM.

CVM *autem ad præfatam Curiam ab eorundem ſuffraganeorum, vel ſuorum officialium audientiam fuerit appellatum: Rhemenſ. Archiepiſcopus, qui pro tempore fuerit, vel officialis ipſius nullatenus in appellationis cauſa interpoſitæ ante definitiuam ſententiam citent partes, nec etiam alijs illam cõmittant appellationis eiuſdem cauſa probabili, ſeu legitima non expreſſa.*

§. SI VERO VOCATIS.

SI *verò vocatis partibus, vel nullatenus, aut non infra decem dies poſt interlocutoriam, vel definitiuam ſententiam appellatum fuiſſe, ſeu aliquid aliud ſimile, ſicque non eſſe per appellationem ad eundem Archiepiſcopum, vel eius officialem deuolutum negotium proponatur: ijdem niſi prius ipſis conſtiterit, cauſam ipſam ad eos totaliter fuiſſe delatam prohibere ne in illa, vel ne ad executionem procedatur ſententiæ, non præſumant.*

§. Quod

§. QVOD SI OBIICIATVR.

QVod si obijciatur ex iniusta causa, seu minus legitima ante sententiam appellationem interpositam extitisse, & ex eo non esse appellationem huiusmodi admittendam, nequeunt prædicti Archiepiscopus, vel eius officialis prohibere, ne procedatur in causa, nisi prius appellatione recepta, velut emissa ex causa probabili cognoscere incipiant de causa huiusmodi, an sit vera.

§. SI AVTEM.

SI autem post sententiam in casibus à iure prohibitis, vtpotè à sententia super manifesto, & notorio crimine, vel de quo quis in iure confessus extitit promulgata, vel consimilibus appellatum fuisse dicatur, possunt, ne sententia executioni mandetur, postquam cognoscere cœperint, vtrùm sit recipienda, vel non, appellatio ab eo interposita, inhibere.

§. IN ALIVM.

IN alium quoque, qui circa rem, de qua inter appellantem, & appellatũ controuersia vertitur, aliquid post eorum inhibitionem attentat, non valet occasione huiusmodi iurisdictionem aliquam vendicare.

§. CVM VERO.

CVM verò is, qui ad Rhemen. Curiam super aliquam causam vocẽ appellationis emittit, nihilominus in causis alijs Ordinarij sui iurisdictioni subijciatur, Rhemens. Archiepiscopus, vel officialis ipsius, nequa quam iurisdictionem ipsam in alijs impediant, vt ab eiusdem Ordinarij potestate totaliter eximant taliter appellantem.

§. DEBET AVTEM.

DEbet autem ad eos ab Episcopis præfatæ Prouinciæ super causis, in quibus temporalem iurisdictionem exercent (nisi fortè de consuetudine, aut priuilegio, siue iure alio speciali sit appellandum ad alium) appellari.

§. SENTENTIAS.

SEntentias quoque interdicti, vel suspensionis, seu excommunicationis in appellantem ab eo, à quo appellatum proponitur promulgatas, nullatenus (nisi vocatis partibus, & de appellatione legitimè cognito) renouent, aut denuncient esse nullas.

§. CVM AVTEM.

CVM autem ad Rhemen. Archiepiscopum ab audientia suffraganei sui super aliqua causa fuerit ante sententiam appellatum, idem Archiepiscopus postquã de appellatione cognito constiterit, eam minus rationabiliẽ extitisse, causam ad eundem suffraganeum remittere nõ postponat.

¶ Item seſsione vigesima quarta, cap. 20. de reform.

Appellans tenetur expensis suis acta omnia antea gesta ad iudicem appellationis transferre, quorum copiam intra mensem exhibere debet Notarius. Si verò in hoc Notarius, vel iudex fraudem fecerint, ad dupli pœnam tenentur. Hoc dicit.

CAPVT V.

SI quis in casibus à iure permissis appellauerit, aut de aliquo grauamine conquestus fuerit, seu aliàs ob lapsum biennij, de quo suprà, ad alium iudicem recurrerit; teneatur actu omnia coram Episcopo gesta ad iudicem appellationis expensis suis transferre: r eodem tamen Episcopo prius admonito, vt si quid ei pro causæ instructione videbitur, possit iudici appellationis significare. Quòd si appellatus compareat, cogatur tunc is quoque actorum, quæ transacta sunt, expensas pro portione sua, si illis vti voluerit, subire, nisi aliter ex loci consuetudine seruetur: vt scilicèt ad appellantem integrum hoc onus pertineat. Porrò ipsam actorum copiam teneatur Notarius, congrua mercede accepta, appellanti quanto citius, & ad minus intra mensem exhibere. Qui Notarius, si in differenda exhibitione fraudem fecerit, ab officij administratione arbitrio Ordinarij suspendatur; & ad dupli pœnam, quanti ea lis fuerit inter appellantem, & pauperes loci distribuendam compellatur. Iudex verò, si & ipse impedimenti huius conscius, particeps ve fuerit, aliter ve obstiterit, ne appellanti integrè acta intra tempus traderentur. Ad eandem dupli pœnam prout suprà teneatur: non obstantibus quoad omnia suprà dicta priuilegijs, *f* indultis, concordijs, quæ suos tantùm teneant autores; & alijs quibuscunque consuetudinibus.

SVPER CAPVT V.

r ¶ *Expensis suis transferre.* Declar. Card. Non contrariatur cap. 3. suprà. sess. 13. nam ibi non loquitur de Notario: hic verbo, Notario.

f ¶ *Priuilegijs.* Declar. Card. Nota Concilium dumtaxat priuilegijs, & consuetudinibus Ecclesiarum, derogare voluisse: ne illarum prætextu excludatur Episcopus volens visitare, corrigere, & emendare facultatem Episcopo concessisse priuatiuè quoad alios inferiores Ordinarios. De quorum exclusione non constet.

De

De peccato actuali, vel originali.

TITVLVS VNDECIMVS.

¶ In sessione quinta Conc. Trident. in decr. de pecca. origin.

Adam per offensam prævaricationis sanctitatem amisit, & iram Dei, ac alia plurima damna incurrit. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

VT fidès nostra Catholica, sine qua, impossibile est placere Deo, purgatis erroribus in sua syncritate integra, & illibata permaneat, & ne populus Christianus omni vento doctrinę circumferatur, cum serpens ille antiquus humani generis perpetuus hostis inter plurima mala, quibus Ecclesia Dei his nostris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, eiusque remedio, non solum noua, sed vetera etiam dissidia excitauerit, Sacrosancta œcumenica, & Generalis Tridentina Synodus in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, iam ad reuocandos errantes, & nutantes confirmandos accedere volens sacrarum Scripturarum, & Sanctorum Patrum, ac probatissimorum Conciliorum testimonia, & ipsius Ecclesiæ iudicium, & consensum sequuta hæc de ipso peccato originali statuit, fatetur, ac declarat. ¶ Si quis non confitetur primum hominem Adam cum mandatum Dei in paradiso fuisset transgressus, statim sanctitatem, & iustitiam, in qua constitutus fuerat amisisse, incurrisseque per offensam prævaricationis hujusmodi iram, & indignationem Dei, atque ideò mortem, quam antea illi comminatus fuerat Deus; & cum morte captiuitatem sub eius potestate, qui mortis deinde habuit imperium, hoc est, diaboli; totumque Adam per illam prævaricationis offensam secundùm corpus, & animam in deterius commutatum fuisse, anathema sit.

¶ Eadem sessione quinta, in decre. de peccato originali.

Peccatum Adæ omni eius propagini nocuit; in quam peccatum originale transfusum est. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

SI quis Adæ præuaricationem ſibi ſoli, & non eius propagini *a* aſſerit nocuiſſe, & acceptam à Deo ſanctitatem, & iuſtitiam, quam perdidit, ſibi ſoli, & non nobis etiam cum perdidiſſe, aut inquinatum illum per inobedientiæ peccatum mortem, & pœnas corporis tantùm in omne genus humanum transfudiſſe, non autem, & peccatum, quod mors eſt animæ: anathema ſit: cum contradicat Apoſtolo dicenti: *Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors: & ita in omnes homines mors pertranſijt, in quo omnes peccauerunt.*

De peccato actuali, vel originali.

SVPER CAPVT II.

a ¶ *Sibi ſoli, & non eius propagini.* Concordat Concil. II. Arauſic. c. 1. & cap. placuit. cap. regenerante. cap. quæris. in fin. de conſecrat. diſtinct. 4. & illud ad Roman. 5. num. 12. *In omnes homines mors pertranſijt, in quo omnes peccauerunt.* & illud 1. Corint. 15. num. 22. *In Adam omnes moriuntur.*

¶ Eadem ſeſsione quinta. in decreto de pecca. origin.

Innouantur Conſtitutiones Sixti IIII. quæ præſcribunt modum deſiniendi illud commune problema, Vtrùm Beatiſsima Virgo contraxerit peccatum originale, necne? Hoc dicit.

CAPVT III.

DEclarat ſancta Synodus *b* non eſſe ſuæ mentis comprehendere in decreto, vbi de peccato originali agitur Beatam, & immaculatam Virginem Mariam Dei genitricem, ſed obſeruandas eſſe conſtitutiones fœlic. rec. Sixti Papæ IIII. *c* ſub pœnis in eis conſtitutionibus contentis, quas innouat.

SVPER CAPVT III.

b ¶ *Declarat ſancta Synodus.* Declaratio Card. Nemo cuiuſcunque ordinis, gradus, vel dignitatis exiſtat, in popularibus concionibus, vel vbicunque promiſcua virorum, & mulierum multitudo conuenire

uenire ſolet, de huius controuerſia, immaculatæ, ſcilicèt, Conceptionis Dominæ noſtræ ex alterutra parte diſputare rationibus, vel Doctorum autoritate, alteram ſententiam aſſerendo, & contrariam repellendo, aut impugnando: vel de hac ipſa quæſtione cuiuſuis pietatis, aut neceſſitatis prætextu vulgari ſermone ſcribere, vel dictare præſumat. ¶ Qui contra fecerit ſuſpenſionis pœnam à diuinis abſque noua declaratione ipſo facto incurrat; ſi modo fuit in ſacris conſtitutus; & quocunque præterea gradu, ſiue dignitate fungatur, illis omnibus ſit ipſo iure priuatus; & ad ea, vel ſimilia munera obtinenda, vel obeunda perpetuæ inhabilitatis cenſuræ ipſo etiam facto ſit obnoxius. Super quibus niſi à Romano Pontifice pro tempore exiſtente diſpenſari, ſiue abſolui non poſſit: & nihilominus alijs pœnis, ſi opus fuerit, à proprio Prælato, pro delicti menſura infligendis, ſubijciatur. Ita Pius Quintus in extrauag. quæ incipit, *Super*. ¶ Quandiù per Apoſtolicam Sedem altera pars definita non fuerit, oppoſitaque ſententia condemnata, liceat viris doctis in publicis Academiæ diſputationibus, ſiue Generaliũ, ſiue Prouincialium Capitulorum, vbi aliàs interſint, qui rem capere poſsint, nec ſcandali vlla ſubeſt occaſio, de illa quæſtione differere, & argumentis vtranlibet partem, vel aſſerere, vel impugnare; dum tamen neutra velut erronea præiudicetur, ſeruenturque illa omnia, quæ à Sixto IIII: prædeceſſore noſtro monſtrata ſunt. ¶ Idẽ Pius pœnas à Sixto IIII. contra aliter facientes ſtatutas ibidem innouat.

c ¶ *Sixti Papæ Quarti.* Hæc conſtitutio refertur in extrauag. Graue nimis. de Reliq. & vener. Sanct. cuius tenor talis eſt.

Graue nimis gerimus, & moleſtum, cum ſiniſtra nobis de quibuſdam Eccleſiaſticis perſonis referuntur: ſed in eorum, qui ad Euangelizandum verbum Dei ſunt deputati exceſsibus prædicando commiſſis: eò grauius pronocamur, quò illi periculoſius remanent incorrecti, cum facilè deleri nequeant, qui multorum cordibus ſic publicè prædicando diffuſius, & damnabilius imprimuntur errores. Sanè cum ſancta Romana Eccleſia de intemeratæ, ſemperque Virginis Mariæ Conceptione publicè feſtum ſolemniter celebret, & ſpeciale, ac proprium ſuper hoc officium ordinauerit, nonnulli (vt accepimus) diuerſorum ordinum Prædicatores in ſuis ſermonibus ad populum publicè per diuerſas ciuitates, & terras affirmare hactenus non erubuerunt, & quotidie prædicare non ceſſant omnes illos, qui tenent, aut aſſerunt eandem glo-

rioſam

rioſam, & immaculatam Dei genitricem abſque originalis peccati macula fuiſſe conceptam, mortaliter peccare, vel eſſe hæreticos, eiuſdem immaculatæ conceptionis officium celebrantes, audientesq; ſermones illorum, qui eam ſine huiuſmodi macula conceptam eſſe affirmant, peccare graviter. Sed & præfatis prædicationibus non contenti confectos ſuper his ſuis aſſertionibus libros in publicum ediderunt, ex quorum aſſertionibus, & prædicationibus non levia ſcandala in mentibus fidelium exorta ſunt, & maiora meritò exoriri formidantur in dies. Nos igitur huiuſmodi temerarijs auſibus, ac peruerſis aſſertionibus, ac ſcandaloſis, quæ exinde in Dei Eccleſia exoriri poſſunt (quantum nobis ex alto conceditur) obuiare volentes motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & certa ſcientia huiuſmodi aſſertiones Prædicatorum eorumdem, & aliorum quorumlibet, qui affirmare præſumerent eos, qui crederent, aut tenerent, eandem Dei genitricem ab originalis peccati macula in ſua conceptione præſeruatam fuiſſe, propterea alicuius hæreſis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare, aut huiuſmodi officium conceptionis celebrantes, ſeu huiuſmodi ſermones audientes alicuius peccati reatum incurrere, vt potè falſas, & erroneas, & à veritate penitus alienas, editoſque deſuper libros prædictos id continentes, quoad hoc autoritate Apoſtolica tenore præſentium reprobamus, & damnamus. Ac motu, ſcientia, & autoritate prædictis ſtatuimus, & ordinamus, quod Prædicatores verbi Dei, & quicunque alij cuiuſcunque ſtatus, gradus, aut ordinis, ac conditionis fuerint, qui de cætero auſu temerario præſumpſerint eorum ſermonibus ad populum, ſeu aliàs quomodolibet affirmare huiuſmodi ſic per nos improbatas, & damnatas aſſertiones veras eſſe, aut dictos libros pro veris legere, tenere, vel habere, poſtquam de præſentibus ſcientiam habuerint, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrant; à qua ab alio quàm à Romano Pontifice (niſi in mortis articulo) nequeant abſolutionis beneficium obtinere. ¶ Item motu, ſcientia, & autoritate ſimilibus ſimili pœnæ, ac cenſuræ ſubijcientes eos, qui auſi fuerint aſſerere, contrariam opinionem tenentes, videlicet gloriosam Virginem Mariam cum originali peccato fuiſſe conceptam, hæreſis crimen, vel peccatum incurrere mortale: cum nondum ſit à Romana Eccleſia, & Apoſtolica Sede deciſum. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contrarijs quibuſcunque; quibus communiter, vel diuiſim à Sede Apoſtolica indultum exiſtat, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſit per literas Apoſtolicas non facientes plenam, ac expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Et

ne

ne de præmissis aliquando valeant ignorantiam allegare, volumus, quòd locorum Ordinarij requisiti præsentes literas in Ecclesijs constitutionibus in eorum ciuitatibus, & suarum diœcesum, & locis insignibus, dum maior ibi multitudo populi ad diuina conuenerit sermonibus ad populum mandent, & faciant publicari. Præterea, quia difficile foret præsentes literas ad singula loca, in quibus expediens fuerit, deferre, etiam volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd earundem literarum transsumpto manu publici Notarij confecto, & authentico alicuius Prælati Ecclesiastici sigillo munito, vbique stetur, prout staretur eisdem originalibus literis, si forent exhibitæ, vel ostensæ. ¶ Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ reprobationis, damnationis, statuti, ordinationis, voluntatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum se nouerit incursurum. Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M. CCCC. LXXX. III. pridie nonas Septembris, Pontificatus nostri anno XIII.

De simonia, & ne aliquid pro spiritualibus exigatur, vel promittatur.

TITVLVS DVODECIMVS.

¶ In sessione vigesima prima Conc. Trid. c. 1. de reform.

Vt in ordinum collatione omnis absit simoniæ suspicio, præcipitur, vt nec pro ordinibus ipsis, nec pro literis dimissorijs, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia de causa, possit quisquam aliquid accipere, excepto casu hic expresso. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

QVoniam ab Ecclesiastico ordine omnis auaritiæ suspitio abesse debet, *a* nihil pro collatione, *b* quorumcunque ordinum, etiam clericalis tonsuræ, nec pro literis dimissorijs, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacunque de causa, etiam sponte oblatum, Episcopi, & alij ordinum collatores,

tores, aut eorum ministri, *c* quouis prætextu accipiant. Notarij verò in ijs tantùm locis, in quibus non viget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis literis dimissorijs, aut testimonialibus, decimam tantùm vnius aurei partem accipere possint, dummodò eis nullum salarium sit constitutum pro officio exercendo: nec Episcopo ex Notarij commodis aliquod emolumentum ex eisdem ordinum collationibus, directè, vel indirectè prouenire possit: tunc enim gratis operam suam eos præstare omninò teneri sancta Synodus decernit: contrarias taxas, ac statuta, & consuetudines, etiam immemorabiles, quorumcunque locorum, quæ potiùs abusus, & corruptelæ, simoniacæ prauitati fauentes, nuncupari possunt, penitùs cassando, & interdicendo. Et qui secùs fecerint, tam dantes, quàm accipientes, vltra diuinam vltionem, pœnas à iure inflictas *d* ipso facto incurrant.

De simonia, & ne aliquid, &c.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Omnis auaritiæ suspicio.* Concordat Concil. Lateran. sub Innoc. III. c. 63. Chalced. acti. 15. c. 2. Cõc. II. Brachar. c. 3. Conc. II. Aurel. cap. 3. Concil. VIII. Tolet. c. 3. tex. in cap. sicut. 1. q. 2. c. 1. c. sicut pro certo. ext. eod. tit.

b ¶ *Nihil pro collatione.* Declar. Card. Consuetudo percipiendi ab ordinatis ad primam tonsuram forcipes, pectines, & mappas, præter faculas; pariterque presbyteris, intelligitur perinde, ac corruptela reuocata, nullaque eo nomine oblatio initiatur Pontifici ab Romano permittente consueuit offerre. ¶ Pro collatione, & institutione Ecclesiarum curatarum, vel pro deputatione Vicariorum in illis, Chancellarius potest in singulas accipere mercedem suo labori conuenientem, quæ tamen scriptura, sigillo & cæteris omnibus cõputatis, vnum aureum non excedat, & dummodò ipsi Chancellario salarium nullum pro officio suo exercendo præstitum sit, & ex pecunia, quã accipit, nihil prorsus emolumenti collatores, aut institutores vllo modo directè, vel indirectè percipiant. ¶ Item declarauit S. D. N. Gregorius XIII. hoc decretum vendicare etiam sibi locum in collatione beneficiorum, præsertim curatorum, neque pro sigillo aliquid accipere posse, non obstante quacunque etiam immemorabili consuetudine. ¶ Ordinarius in collatione beneficiorum pro sigillo nihil potest ac ci-

accipere, etiam ſi ab immemorabili tempore fuerit obſeruatum, vt certum quid recipiat, licèt contrarium ſenſit gloſ. mag. in c. cum olim. de maio. & obe. Et ita cenſuit Congregatio in vna Rauennat. ¶ Officiales Ordinarij, ac Ordinarius ipſe pro diſpenſationibus ad eum remiſsis nihil poſſunt accipere, non obſtante contraria conſuetudine, etiam immemorabili.

e ¶ *Aut eorum miniſtri.* Deciſ. Card. 82. Congregatio Concilij cenſuit, non poſſe Chancellarios pro expeditione literarum collationis, vel inſtitutionis quorumcunque beneficiorum, vel pro deputatione Vicariorum in illis accipere, niſi mercedem ſuo labori conuenientem, vt ſuprà.

d ¶ *Pœnas à iure inflictas.* Concordat Concil. II. Bracharen. cap. 3. & tex. in cap. placuit. 1. q. 1.

¶ Item ſeſsione vigeſima quarta. cap. 14. de refor.

Præcipitur ſub pœnis contra ſimoniacos editis, ne pro ingreſſu Eccleſiæ, ſiue admiſsione ad poſſeſsionem alicuius præbendæ quidquam, quod in pios vſus non conuertitur, accipiatur. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

IN pluribus Eccleſijs, tam Cathedralibus, quàm Collegiatis, & parochialibus, ex earum conſtitutionibus, aut ex praua conſuetudine obſeruari intelligitur, vt in electione, præſentatione, *e* nominatione, inſtitutione, confirmatione, collatione, vel alia prouiſione, ſiue admiſsione ad poſſeſsionem *f* alicuius Cathedralis Eccleſiæ, vel beneficij, canonicatuum, aut præbendarum, vel partem prouentuum, ſeu ad diſtributiones quotidianas certæ conditiones, ſeu deductiones ex fructibus, *g* ſolutiones, *h* promiſsiones, compenſationéſve illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus Eccleſijs dicuntur Turnorum lucra, interponantur: hæc cum ſancta Synodus deteſtetur, mandat Epiſcopis, vt quæcunque huiuſmodi in vſus pios non conuertuntur, atque ingreſſus eos, qui ſimoniacæ labis, aut ſordidæ auaritiæ ſuſpicionem habent, fieri non permittant: ipſique diligenter de eorum conſtitutionibus, ſiue conſuetudinibus ſuper prædictis cognoſcant: & illis tantùm, quas vt laudabiles probauerint, exceptis, reliquas, vt prauas, ac ſcandaloſas reijciant, & aboleant. Eos verò, qui aduerſus hæc in præſenti decreto

comprehenſa, quauis ratione commiſerint, pœnis contra ſimoniacos editis, i ſacris Canonibus, & variis Summorum Pontificum conſtitutionibus, quas omnes innouat, teneri decernit: non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis, conſtitutionibus, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apoſtolica autoritate confirmatis: de quarum ſubreptione, & obreptione, & intentionis defectu, Epiſcopus tanquam Apoſtolicæ Sedis Delegatus, cognoſcere poſsit.

SVPER CAPVT II.

e ¶ *In electione, præſentatione.* Declar. Cardin. Epiſcopus etiam cum conſenſu Capituli ſtatuere non poteſt, vt aliquid minimum ſoluatur in ingreſſu Canonicorum. Et hoc etiam eſt prohibitum per Bullam Pij Quinti.

f ¶ *Siue admißione ad poſſeßionem.* Declar. Card. An Epiſcopus vbi aliàs vigebat conſuetudo, vt quiuis Canonicus pro introitu ad poſſeſſionem amitteret omnes fructus ſuæ præbendæ per triennium, pro vſu, & fabricæ Eccleſiæ ſeruitio ſeu ſacriſtiæ Cathedralis Eccleſiæ, poſsit cum conſenſu Capituli, & Canonicorum ſtatuere, vt quilibet Canonicus prouiſus à Papa in capienda poſſeſsione, vice ſupra dictorum fructuum ſoluat eidem fabricæ, ſeu ſacriſtiæ ſcuta quinque: pro uiſus verò ab Ordinario ſcuta decem? Congregatio cenſuit, non poſſe. ¶ An conſtitutio facta per Epiſcopum, & Capitulum poſt Concilium Tridentinum ad ſoluendam certam quantitatem ratione nouæ poſſeſsionis Epiſcopatus, Canonicatuum, & Dignitatum diſtribuendam in fabricam, ſalarium Notarij, Curſoris, campanarij, & aliorum miniſtrorum Eccleſiæ, quibus iam ſunt aliàs conſtituta ſalaria, ſit valida, necne? S. D. N. ex ſententia Congregationis reſpondit huiuſmodi conſtitutionem ſeruandam, nihil ex pecuniis Notarijs, Curſoribus, Campanarijs, aliſue Eccleſiæ miniſtris attribuendum, ſed integram ſummam in vſum fabricæ conuertendam. ¶ Pro immiſsione in poſſeſsionem præpoſituræ non poteſt Capitulum collegiatum quicquam exigere ab eo, cuius nomine adepta fuit poſſeſsio, niſi ex aliqua lege, vel conſuetudine id in aliquos pios vſus erogandum eſſet, & ſi quid ab eodem exactum eſſet, debet eidem ab eodem Capitulo reſtitui, niſi forte id exactum itidem ex aliquo inſtituto, aut conſuetudine in vſus pios conuerſum eſt.

g ¶ *Deductiones ex fructibus.* Declar. Card. Per hoc decretum etiam prohibentur illi fructus primi anni, qui aliquibus in locis ſoluebantur

tur de omnibus beneficijs ſuarum diœceſum. ¶ Epiſcopus non poteſt primi anni fructus alicuius beneficij ſibi retinere, vel attribuere pro datione poſſeſsionis, de qua legitimè prouiſus eſt.

h ¶ *Solutiones.* Declar. Cardin. Dulciora multa intelliguntur eſſe de genere prohibitorum à Concilio Tridentino hoc cap. ab aliquo Capitulo exigendorum, pro admiſsione in poſſeſsionem alicuius noui Canonici beneficij. § Cuiuſuis prætextu ſtatuti, etiam ex vrgenti cauſa facti pro bono Eccleſiæ non poteſt cogi nouus Canonicus aliquid ſoluere, pro debitis antiquis Eccleſiæ ſuæ, & iam factis pro reparatione, & melioratione bonorum, & hoc attenta Bulla Pij Quinti, & declaratione huius decreti. ¶ Antiſtes in receptione alicuius in Canonicum dulciora, aut ſimilia exigens, tandiù à Pontificalis officij exercitio maneat ſuſpenſus, donec ſatisfactione præuia per Sedem Apoſtolicam illi ſuſpenſio relaxetur. Capitula verò, & Collegia, quæcũque Eccleſiæ ſubiacent interdicto, & ſeculares perſonæ in excommunicationis incurrant ſententiam Pontifici reſeruatam, ſolo mortis articulo excepto. ¶ Iuramenta de dulcioribus præſtanda, eſſe irrita, ipſos iurantes in excommunicationem iam dictam incidere Pius Quintus ſtatuit in Bulla, quæ incipit, *Duorum nimis*, publicata die Kal. Iunij. 1570. ¶ Conſuetudinem Eccleſiæ Melphitenſis autoritate Apoſtolica Leonis Decimi confirmatam, vt presbyteri, & Canonici ad participationem maſſæ communis ipſius Eccleſiæ non admittantur, niſi prius in Acolytatu, Subdiaconatu, & Diaconatu, videlicet in quolibet ex dictis ordinibus per triennium, & in ſacerdotio per annum dictæ Eccleſiæ inſeruierit ſublatam non eſſe per Concilium hic, & per Bullam Pij Quinti ſuper hac eadem re edita, comprehenduntur ſtatuta Eccleſiarum deſeruiendi per annum, vel aliquod tempus, & nihil percipiendi interim de maſſa groſſa; niſi peracto dicto integro ſeruitio, itaque poſt obitum debere hæredibus eum potiùs differre, quàm inferre. ¶ Comprehenditur etiam quicquid ſoluitur pro Miſsis nouis declarandis in Eccleſijs receptiuis, & admittatur ad portionem ſacerdotalem, & ſi tales ſolutiones cederent in ipſos vſus, non enim ſunt beneficia, ſed potiùs ſpectant ad auaritiam, vt ſeſſ. 22. c. de obſeruandis, & euitandis in celebratione Miſſarum ſuprà.

i *Pœnis contra ſimoniacos editis.* Concordat totus fere titulus, extra eodem, & prima quæſtione prima, ferè per totam. cap. cum ſemper. de confeſsio.

De homicidio voluntario, vel casuali.

TITVLVS DECIMVSTERTIVS.

¶ In sessione decima quarta Conc. Trident. cap. 6. de reform.

Homicida voluntarius, etiam occultus inhabilis est, non solùm ad sacros ordines, verum etiam, vt illi conferri possit aliquod beneficium Ecclesiasticum. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

QVM qui per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari auelli debeat, *a* quia sua voluntate *b* homicidium perpetrauerit, etiam si crimen id, nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad sacros ordines promoueri possit: nec illi aliqua ecclesiastica beneficia, etiam si curam non habeant animarum, conferre liceat, sed omni ordine, ac beneficio, *c* & officio Ecclesiastico perpetuò careat.

De homicidio voluntario, &c.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Ab altari auelli debeat.* Concordat tex. in cap. 1. ext. eod. c. inquisitionis. ext. de accus. c. cum non ab homine. ext. de iud. & illud Exo. 21. num. 14. *Si quis per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari meo euelles eum.*

b ¶ *Quia sua voluntate.* Declar. Card. Mandans homicidium committi in personam vnius si committatur in personam alterius, an dicatur incurrisse irregularitatem, adeò vt super ea nec dispensari debeat iuxta hoc decretum, nec Episcopus possit, ex cap. 6. sessio. 24. quamuis homicidium sit occultum, Congregatio Concilij censuit, non incidisse in irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, ita responsum fuit anno 1587. à Cardinale Garaffa, Hieracensi Episcopo.

c ¶ Om-

c ¶ *Omni ordine, ac beneficio.* Declar. Card. Hoc decretum quod loquitur de incapacitate beneficiorum, in qua fuit homicidæ, non extenditur ad pensiones.

¶ Eadem sessione decima quarta. cap. 6. de reform.

Quando in causa homicidij dispensatio concedi debet, committenda est Ordinario loci, vel alteri, qui non nisi causa cognita dispensare possit. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

SI homicidium *d* non ex proposito, sed casu, *e* vel vi vim repellendo, vt quis se à morte defenderet, fuisse commissum narraretur, quam ob causam, etiam ad sacrorum ordinum, & altaris ministerium, & beneficia quæcunque, ac dignitates iure quodammodò dispensatio debeatur: committatur loci Ordinario, aut ex causa Metropolitano, seu viciniori Episcopo, qui non nisi causa cognita, & probatis processibus, ac narratis, nec aliter dispensare possit.

SVPER CAPVT II.

d ¶ *Si homicidium.* Declar. Cardin. An is, qui omni diligentia, prout poterat adhibita, dum operam rei licitæ daret solo casu fortuito homicidium commisit, irregularitatem incurrat, adeò vt ordines suscipere, & beneficia obtinere absque dispensatione non valeat, stante hoc decreto? Congregatio censuit, non incidisse. ¶ Fuit dictum, quod illud caput non inducebat nouam irregularitatem, & ideò ille, qui dabat operam rei licitę, & omnem adhibuit diligentiam ne sequatur homicidium, si deinde sequatur, non incurrit irregularitatem. cap. dilectus cap. ex literis. & in cap. fin. Et fuit resolutum sub die 1. Septembris. 1588. quod Concilium loquatur de eo, qui fuisset in aliqua culpa, & indigeret dispensatione.

e ¶ *Non ex proposito, sed casu.* Declar. Cardin. Quærebatur, an is, qui manu fauit aliquem baculo verberari, eo expresso ne occideretur, si mandatarius armis percusserit, & occiderit, intelligatur incidisse in hoc decretum Concilij, adeò vt omni ordine, atque beneficio, & officio ecclesiastico absq; spe dispensationis perpetuò carere debeat? Cõgregatio cẽsuit negatiuè; & hãc opinionẽ cõfirmat Nauar.

in

in Manuali cap. 27. num. 240. Concilium enim requirit homicidiũ per industrias per insidias,& ex proposito. ¶ Item decis. Card. 243. Congregatio Concilij censuit,ex homicidio merè casuali,cum nulla penitus fuerit admissa culpa,& in quo non dabatur, opera rei illicitæ, nullam oriri irregularitatem.

¶ Item sessione vigesima quinta. cap. 19. de refor.

Concedentes locum ad duellum excommunicantur ipso facto,& aliis pœnis afficiuntur. Hoc dicit.

CAPVT III.

DEtestabilis duellorum vsus,fabricante diabolo, introductus,vt cruenta corporum morte,animarum etiam perniciem lucretur,ex Christiano orbe penitus exterminetur, Imperator,Reges,Duces,Principes,Marchiones,Comites,& quocunque alio nomine, Domini temporales, qui locum ad monomachiam in terris suis inter Christianos concesserint; eo ipso sint excommunicati,ac iurisdictione,& dominio ciuitatis, castri, aut loci,in quo, vel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent,priuati intelligantur: & si feudalia sint,directis dominis statim acquirantur.

¶ Eadem sessione vigesima quinta.cap.19.de reform.

Decernitur vt committentes duellum, & eorum patrini excommunicationem,& alias pœnas incurrant. Hoc dicit.

CAPVT IIII.

QVI pugnam g duelli commiserint, & qui eorum patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam incurrant: & vt homicidæ, *h* iuxta sacros Canones, puniri debeant. Et si in ipso conflictu decesserint perpetuò careant Ecclesiastica sepultura.

SVPER CAPVT IIII.

g ¶ *Qui pugnam.* Declar. Cardin. Hoc etiam locum habet in priuatis duellis

duellis, quæ fiunt sine alicuius Principis autoritate, vel consensu, & sine patrinis. ¶ Qui ex condicto statuto tempore, & in loco consueto commiserit duellum, etiam si nulli patrini socijve ad id vocati fuerint, vel loci securitas habita, nullæve prouocatoriæ literæ, aut denunciationis, chartulæq; præcesserint, censuris, & pœnis à Concilio Tridentino impositis perinde tenentur, ac si publico, & consueto abusu singulare certamen iniuissent. Vide Bullam Gregorij XIII. incipientem, *Ad tollendam detestabilem duellorum*, publicatam 9. Decembris. 1582.

h ¶ *Et vt homicidæ.* Concordat tex. in cap. 2. ext. de cler. pugn. & ext. de torneam. per totum. & toto tit. ext. eod.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. c. 19. de refor.

Dantes consilium in causa duelli, & illius spectatores, excommunicationis, ac maledictionis vinculo teneri statuitur. H. d.

CAPVT V.

ILli, qui consilium *i* in causa duelli, tam in iure, quàm facto dederint, aut alia quacunque ratione ad id quemquam suaserint, necnon spectatores excommunicationis, ac perpetuę maledictionis vinculo teneantur, non obstante quocunque priuilegio, seu praua consuetudine, etiam immemorabili.

SVPER CAPVT V.

i ¶ *Illi, qui consilium.* Declar. Card. Locorum domini, si certamen huiusmodi ex condicto huiusmodi permiserint, aut quàtùm in se fuerit, non prohibuerint omnesque illud fieri mandantes, instigantes, auxilium, consilium, & fauorem dantes, equos, arma, pecuniam, commeatum, & alia subsidia scientes subministrantes, aut ex proposito spectatores, vel socios quouis modo se præbentes, eisdē pœnis subiaceāt, etiam si illi, qui ad locum destinatum pugnaturi accesserunt, impediti pugnam non commiserunt, si per ipsos non stetit, quominus illa cōmitteretur. Ita Gregorius XIII. in eadem iam dicta Bulla. ¶ Item S. D. N. Gregorius XIII. audita relatione respondit, hoc decretum in duellis solemnibus, & publicis, non autem in priuatis habere locum. Nouissimè in hac materia videnda est Bulla S. D. N. Clementis Octaui, edita kalend. Septembris. 1592. quæ incipit, *Detestabilis duellorum vsus*.

De adulterijs, & concubinatu.

TITVLVS DECIMVS QVARTVS.

¶ In seſsione vigeſima quarta. Conc. Trid. c. 8. de refo. matrim.

Concubinarij, ſi ter ab Ordinario admoniti concubinas non eiecerint excommunicentur: & ſi excommunicati per annum inſorduerint, ſeuerius contra eos procedatur. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

GRaue peccatum eſt, *a* homines ſolutos concubinas habere, grauiſsimum verò, & in magni ſacramenti matrimonij ſingularem contemptum admiſſum, vxoratos quoque in hoc damnationis ſtatu viuere, ac audere eas quandoque domi, etiam cum vxoribus alere, & retinere; quare, vt huic tanto malo ſancta Synodus opportunis remedijs prouideat ſtatuit huiuſmodi concubinarios, tam ſolutos quàm vxoratos, cuiuſcunque ſtatus, dignitatis, & conditionis exiſtant, ſi poſtquam ab Ordinario, etiam ex officio ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non eiecerint, ſeque ab earum conſuetudine non ſeiunxerint excommunicatione feriendos eſſe, *b* à qua non abſoluantur, donec re ipſa admonitioni factæ paruerint. Quod ſi in concubinatu per annum *c* cenſuris neglectis, permanſerint, contra eos ab Ordinario ſeuerè *d* pro qualitate criminis procedatur.

De adulterijs, & concubinatu.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Graue peccatum eſt.* Declar. Card. Per hoc decretum non tolluntur aliæ pœnæ à iure communi, vel ſtatutis Synodalibus contra concubinarios inflictæ, nec alius modus procedendi contra eoſdem, niſi vellet ordinarius illos excommunicare, & tunc forma hîc præſcripta ſeruanda eſſet.

b ¶ *Excommunicatione feriendos eſſe.* Concordat Concilium Primũ Toleta-

Toletanum. cap. decimo sexto. capit. his, qui. 43. distinctione.

c ¶ *Quod si in eo concubinatu per annum.* Declar. Card. etiam cum diuersis concubinis.

d ¶ *Ab Ordinario seuerè.* Declar. Card. An Archiepiscopus Mediolanensium, qui adulterum condemnauit ad scuta quinquaginta, quæ pijs locis applicata fuere, non tamen factis monitionibus, seruata forma Concilij hoc cap. contrauenit statuto Concilij? Congregatio die 3. Nouembris. 1587. censuit, Concilium non sustulisse alias pœnas contra adulteros, & sic quod non malè gesserit.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. cap. 8. de reform. matrim.

Concubinæ si ter admonitæ non paruerint, extra oppidum, vel diœcesim eijciantur; adhibitis etiam alijs pœnis contra adulteros, & concubinarios constitutis. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

MVlieres siue coniugatæ, *e* siue solutæ, quæ cum adulteris, seu concubinarijs publicè viuunt, si ter admonitæ, non paruerint, ab Ordinarijs locorum, nullo etiam requirente, ex officio grauiter pro modo culpæ puniantur, & extra oppidum *f* vel diœcesim, si id eisdem Ordinarijs videbitur inuocato, si opus fuerit, brachio seculari, eijciantur: alijs pœnis contra adulteros, & concubinarios inflictis in suo robore permanentibus. *g*

SVPER CAPVT II.

e ¶ *Mulieres siue coniugatæ.* Concordat Concil. II. Arelat. c. 3. c. fraternitatis. 34. dist. c. si concubinæ. de sent. excomm. c. 2. in fin. de cohabit. clerico.

f ¶ *Extra oppidum.* Declar. Card. An mulieres, quæ cum adulteris, & concubinis publicè viuunt possint vltra exilium alijs etiam pœnis contra adulteros inflictis cumulatim puniri ex hoc cap? Congregatio Concilij censuit, posse: quia Concilium non tollit pœnas impositas à iure communi, vt in fin. cap. patet.

g ¶ *In suo robore permanentibus.* Declar. Card. Non tolluntur priuilegia concessa Religionibus de habilitandis illegitimis ad dignitates, & gradus illarum. ¶ Trina monitio tunc necessaria est inter concubinarios, quando in eos vult ferri sententiam excommunicationis: si

verò pœnis pecuniarijs, vel alijs mulctare eos velit iudex, non requiruntur istæ solemnitates.

De cohabitatione clericorum, & mulierum.

TITVLVS DECIMVS QVINTVS.

¶ In Sessione vigesima quinta. Concil. Trid. cap. 14. de refor.

Præscribitur forma procedendi ab Ordinarijs contra clericum impudicum. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

Vam turpe ac clericorum nomine, *a* qui se diuino cultui addixerint, sit indignum, impudicitiæ sordibus, immundoque concubinatu versari, satis res ipsa communi fidelium omnium offensione, summoque clericalis militiæ dedecore, testatur. Vt igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac vitæ integritatem ministri Ecclesiæ reuocentur; populusque hinc eos magis discat reuereri, quò illos vita honestiores cognouerit; prohibet sancta Synodus quibuscunque clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio in domo, vel extra, detinere, aut cum ijs vllam consuetudinem habere audeant, alioquin pœnis à sacris Canonibus, vel statutis Ecclesiarum impositis puniantur. Quod si à superioribus moniti, *d* ab ijs se non abstinuerint, *e* tertia parte fructuum, *f* obuentionum, ac prouentuum beneficiorum suorum quorumcunque, & pensionum ipso facto sint priuati, quæ fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pio loco arbitrio Episcopi applicetur. Sin verò in delicto eodem cum eadem, vel alia fœmina perseuerantes, secundæ monitioni adhuc non paruerint, non tantùm fructus omnes, ac prouentus suorum beneficiorum, & pensiones eo ipso amittant, qui prædictis locis applicentur, sed etiam à beneficiorum ipsorum administratione, quoad Ordinarius, etiam vti Sedis Apostolicæ Delegatus, arbitrabitur suspendantur. Et si ita suspensi, nihilominus eas non expellant, aut cum ijs etiam versentur, tunc beneficijs, portionibus, ac offi-

cijs

cijs, & pensionibus quibuscunque Ecclesiasticis perpetuò priuentur, atque inhabiles, ac indigni, quibuscunque honoribus, dignitatibus, beneficijs, ac officijs, in posterum reddantur: donec post manifestam vitæ emendationem ab eorum superioribus cum ijs ex causa visum fuerit dispensandum. Sed si semel postquam eas semel dimiserint, intermissum consortium repetere, aut alias huiusmodi scandalosas mulieres sibi adiungere ausi fuerint, præter prædictas pœnas, excommunicationis gladio plectantur. Nec quæuis appellatio, aut exemptio, prædictam executionem impediat g, aut suspendat: suprà dictorumque omnium cognitio, non ad Archidiaconos, *h* nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat, qui sine strepitu, & figura iudicij, & sola facti veritate inspecta, procedere possint.

De cohabitatione clerico, & mulier.

SVPER CAPVT PRIMVM.

a ¶ *Quam turpe, ac clericorum nomine.* Declara. Cardinal. Vide suprà. de laicis, sessione vigesima quarta cap. 8. de reform. matrimon. ¶ Hoc decretum de concubinatu, & alijs impudicitiæ sordibus clericorum non procedit in simplici incontinentia absque qualitate concubinatus.

b ¶ *Prohibet sancta Synodus.* Concordat Concil. III. Carthaginen. cap. 18. Nicæn. cap. 3. Concil. I. Matisc. c. 1. Conc. II. Arel. cap. 3. Concil. II. Tolet. cap. 3. Concil. I. Bracharen. cap. 15. Concil. II. Turonen. cap. 10. 11. & 12. Concil. Moguntia. cap. 49. cap. interdixerit. 23. distinctione. capite cum omnibus, capite volumus. capite fœminas. octuagesima prima distinctione. ferè toto titulo. extra eodem.

c ¶ *A sacris Canonibus.* Declaratio Cardinalium. Patroni possunt si ad eos spectat præsentatio alicuius beneficij, per concubinatum detenti, vel alij laici parochiani pro suo interesse, quia ab ijs percipiunt sacramenta, accusare eos.

Quinimo potest Ordinarius procedere contra ipsos de iure non expectata forma huius textus, & vi huius literæ ex Congregationis sententia.

d ¶ *Quod si à superioribus moniti.* Decl. Card. Specialiter nō autē generaliter,

raliter, puta per edictum. ¶ Monitiones ex eodem decreto faciendæ, non tantum in visitatione, sed alijs quoque temporibus fieri possunt. ¶ Tempus quod inter vnam, & aliam monitionem intercedere debet, arbitrio Episcopi relinquitur. ¶ Poterit Episcopus contra omnes procedere, & incarcerando quando timetur de fuga, iuxta traditam formam in cap. 6. huius sessionis absque monitione. ¶ Pœna de qua in vers. Quod si à superioribus moniti, habet locum si clericus primo deliquerit, etiam si edicta generalia præcessissent, sed incurritur, vbi clericus secundo deliquit, primo enim puniri debet alijs pœnis à sacris Canonibus, vel statutis Ecclesiarum impositis; & demum si monitus fuerit, & quidem speciali monitione secundò delinquit, priuatus est tertia parte fructuum, non tamen distributionibus quotidianis ratione canonicatus, vel dignitatis interessendo percipit præter fructus præbendæ distinctæ. ¶ Eadem pœna censetur repetita in vers. si verò in delicto eodem: si autem secundæ monitioni non paruerit, suspendendus est ab administratione beneficiorum, & cum non possit interesse clero, amittit etiam distributiones quotidianas.

e ¶ *Ab his se non abstinuerint.* Declar. Card. Tertia intellige, si secundo deliquerit. ¶ Episcopus procedere potest per denuntiationem ex officio, vel quo alio sibi videbitur modo.

f ¶ *Tertia parte fructuum.* Declar. Card. Si resignatio parochialis verè fuit Romæ expedita, antequam Ordinarius resignantem titulo, ac beneficio dictæ parochialis priuaret eadem dicta resignatio suum effectum sortiri debet, nec eam potest Ordinarius infringere, nec aliquam Ecclesiæ pensionem imponere. ¶ Pœna hæc non transit ad successorem in beneficio si priuatus resignat.

g ¶ *Prædictam executionem impediat.* Declar. Card. Prædictam executionem exceptio, aut appositio, ante, vel post diffinitiuam sententiam suspendere non potest.

h ¶ *Ad Archidiaconos.* Declar. Card. Congregatio censuit, hoc non intelligi in immemorabili.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. cap. 14. de reform.

Clericus impudicus non habens in ære, luat in corpore. Hoc dicit.

CAPVT SECVNDVM.

CLerici impudici, *i* beneficia Ecclesiastica, aut pensiones non habentes, iuxta delicti, & contumaciæ perseuerantiam, & qua-

lita-

litatem ab ipso Episcopo carceris pœna, suspensione ab ordine, ac inhabilitatione ad beneficia obtinenda, aliisve modis, iuxta sacros Canones puniantur.

SVPER CAPVT II.

i ¶ *Clerici impudici.* Declar. Cardin. Si clerici concubinarij notorij sunt, etiam hodie ipso iure à diuinis suspensi, prout in veteri iure sunt.

¶ Eadem sessione vigesima quinta. cap. 14. de reform.

Episcopi impudici qualiter corrigi debeant. H. d.

CAPVT III.

EPiscopi (quod absit) si ab impudicitiæ crimine nõ abstinuerint, & à Synodo Prouinciali admoniti, se non emendauerint, ipso facto sint suspensi: *k* & si perseuerent, etiam ad Sanctissimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur: qui pro qualitate culpæ, etiam per priuationem, si opus erit, in eos animaduertat.

SVPER CAPVT III.

k ¶ *Ipso facto sint suspensi.* Concordat tex. in cap. quorundam. 34. distinctio. Concil. V. Aurel. cap. 3.

De raptoribus.

TITVLVS DECIMVS SEXTVS.

¶ In sessione vigesima quarta Conc. Trid. c. 6. de ref. matri.

Rapta non potest nubere raptori quandiù est in sua potestate: benè tamen si sit ab eo separata. Hoc dicit.

CAPVT PRIMVM.

DEcernit sancta Synodus inter raptorem, & raptam, quandiù ipsa in potestate raptoris manserit nullum posse consistere matrimonium.

monium. Quod si rapta à raptore separata, & in loco tuto, & libero constituta, illum in virum habere consenserit, eam raptor in vxorem habeat.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. c. 6. de refor. matri.

Raptor, ac auxilium illi præbentes, excommunicantur, & alijs pœnis afficiuntur. Hoc dicit.

CAPVT II.

RAptor, ac omnes illi consilium, auxilium, & fauorem, præbentes sint ipso iure excommunicati, *a* ac perpetuò infames, omniumque dignitatum incapaces, & si clerici fuerint de proprio gradu decidant.

De raptoribus.

SVPER CAPVT II.

a ¶ *Sint ipso iure excommunicati.* Declar. Card. An quarumlibet mulierum raptores, qui non idcircò rapiant, vt eas in vxores ducant, sed ob aliam causam, sint ipso iure excommunicati per hoc cap. visum fuit multis ex illustrissimis non comprehendi nisi eos, qui rapiunt, vt in vxores ducant, contra Nauar. c. 27. num. 150. ¶ Quomodocunque sit, fuit decisum per sacram Congregationem die 23. Ianuarij. 1586. Raptores ob aliam causam, quàm vt in vxores ducant, non comprehendi à Concilio, propter eandem, vel maiorem rationem, & constitutio etiam pœnalis extenditur tali casu.

¶ Eadem sessione vigesima quarta. cap. 6. de reform. matrim.

CAPVT III.

TEneatur raptor mulierem raptam, siue eam in vxorem duxerit siue non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

De

De furtis.

TITVLVS DECIMVS SEPTIMVS.

¶ In Seſsione vigeſima ſecunda. Concil. Trid. cap. 11. de refor.

Vſurpantes bona, ſeu iura cuiuſlibet pij loci, ac huiuſmodi vſurpationi quomodolibet conſentientes excommunicantur, cum reſeruatione abſolutionis ad Romanum Pontificem: ac præterea alijs pœnis obnoxij declarantur. Hoc dicit.

CAPVT VNICVM.

QVi quem clericorum, aut laicorum, quacunque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali præfulgeat in tantum malorum omnium radix, cupiditas occupauerit, vt alicuius Eccleſiæ, ſeu cuiuſuis ſecularis, vel regularis beneficij, montium pietatis, aliorumque piorum locorum iuriſdictiones, bona, cenſus, ac iura, etiam feudalia, & emphyteutica, fructus, emolumenta, ſeu quaſcunque obuentiones, quæ in miniſtrorum, & pauperum neceſsitates conuerti debent, per ſe, vel per alios vi, vel timore incuſſo, ſeu etiam per ſuppoſitas perſonas, clericorum, aut laicorum, ſeu quacunque arte, aut quocunque quæſito colore, in proprios vſus conuertere, illoſque vſurpare præſumpſerit, *b* ſeu impedire, ne ab ijs, ad quos iure pertinent, percipiantur, is anathemati tandiù ſubiaceat, quandiù iuriſdictiones, bona, res, iura, fructus, & redditus, quos occupauerit, vel qui ad eum quomodocunque etiam ex donatione ſuppoſitæ perſonæ, peruenerint Eccleſiæ, eiuſque adminiſtratori, ſiue beneficiato integrè reſtituerit, ac deinde à Romano Pontifice abſolutionem obtinuerit. Quod ſi eiuſdem Eccleſiæ patronus fuerit, *c* etiam iure patronatus, vltra prædictas pœnas, eo ipſo priuatus exiſtat. Clericus vero, qui nefandæ fraudis, & vſurpationis huiuſmodi fabricator, ſeu conſentiens fuerit, eiſdem pœnis ſubiaceat: necnon quibuſcunque beneficijs priuatus ſit, & ad quæcunque alia beneficia inhabilis efficiatur, & à ſuorum ordinum executione, etiam poſt integram ſatisfactionem, & abſolutionem, ſui Ordinarij arbitrio ſuſpendatur.

De furtis.

SVPER CAPVT VNICVM.

a ¶ *Malorum omnium radix cupiditas.* Concordat Concil. Tribur. c. 7. Concil. III. Aurel. c. 22. Conc. I. Parisien. c. 1. Concil. II. Turon. c. 18. Conc. V. Aurel. c. 15. Conc. Magunt. c. 6. & 11. Conc. Vvorma. c. 75. Conc. Aquisgran. c. 88. Conc. Later. sub Leo. X. sess. 9 & 10. ca. prædia cum sequent. 12. q. 2. & illud ad Timot. 6. num. *Radix omnium malorum est cupiditas.*

b ¶ *Vsurpare præsumpserit.* Declar. Card. Dispositio huius cap. non habet locum quando dominus beneficij cædit arbores frugiferas, & illas ad proprium commodum conuertit, sed sibi vendicat locum in hoc casu cædentium arbores frugiferas, quando sunt extranei, qui hoc cõmittunt, licet cũ iniuria hoc nõ faciant, sed solùm animo furandi.

c ¶ *Quod si eiusdem Ecclesiæ patronus fuerit* Declar. Card. Nullus laicus absque speciali facultate Sedis Apostolicæ Ecclesias, seu Ecclesiastica bona possidere potest, & si essent iuris patronatus proprij non obstante etiam quacunque possessione. ¶ Qui bona Ecclesiarum absque sanctæ Sedis Apostolicæ assensu post publicationem Concilij in perpetuum scienter annuo censu locauerunt, conduxerunt, permutarunt, aut aliàs alienarunt, & alienata receperunt, subiacent pœnis præsentis decreti, non impetrato dicto assensu. ¶ Occupans hospitale, in quo fuit præsentatus à prætenso patrono, non obtenta licentia, & institutione ab Episcopo, non incidit in pœnas huius decreti. Postquam Sedes Apostolica Placentiam in fœudum concessit, non potuerunt vendi, nec emi bona Ecclesiastica, domus, ædificia, vel iura Ecclesijs attributa, vigore breuis Apostolici ibi registrata, vt in cap. 31. sess. 25. ¶ Rectores piorum locorum cædentes arbores fructiferas non incidunt in hunc canonẽ, nisi in proprios vsus conuerterent.

De verborum significatione.

TITVLVS DECIMVS OCTAVVS.

¶ In sessione vigesima quarta Conc. Trident. cap. 21. de refor. *Non intendit sancta Synodus ex verbis c. placet. 4 sup. de constit. solitam formã tractãdi negotia in general. Cõcilijs vlla ex parte immutare. H. d.*

CAP.

CAPVT VNICVM.

CVpiens sancta Synodus, vt ex decretis ab ea editis nulla vnquam futuris temporibus dubitandi occasio oriatur, verba illa posita in decreto, publicato sessione prima, [a] sub beatissimo Domino nostro Pio Quarto videlicet: Quæ proponentibus Legatis, ac præsidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, sedandas de religione controuersias, coercendas linguas dolosas, depranatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ veram, & Christianam pacem conciliandam apta, & idonea ipsi sanctæ Synodo videbuntur explicando declarat mentis suæ non fuisse, vt ex prædictis verbis solita ratio tractandi negotia in generalibus Concilijs vlla ex parte immutaretur: neque noui quid quam, præter id, quod à sacris Canonibus, vel generali Synodorum forma hactenus statutum est, cuiquam adderetur, vel detraheretur.

De verborum significatione.

SVPER CAPVT VNICVM.

[a] ¶ *In decreto publicato sessione prima*. Videlicet in cap. placet. in 2. sup. de constitution.

Expliciunt decreta sacrosancti Concilij Tridentini.

LAVS DEO.

INDEX TITVLORVM COpilationis Concilij Tridentini ordine alphabetico digeſtus.

A

Accuſationibus, inquiſitionibus, & denuntiationibus. lib. 4. tit. 7.
Adulterijs, & concubinatu. lib. 4. tit. 14.
Ætate & qualitate, & ordine præficiendorum. lib. 1. tit. 2.
Appellationibus. lib. 4 tit. 10.

B

Baptiſmo, & eius effectu. libro. 3. titulo. 4.

C

Canonicis ſcripturis, & earum vſu, & interpretatione. lib. 2. tit. 1.
Celebratione Miſſarum, & diuinis officijs. lib. 3. tit. 8.
Clandeſtina deſponſatione. lib. 3. tit. 15.
Clericis coniugatis. lib. 1. tit. 7.
Clericis peregrinis. lib. 1. tit. 8.
Clericis non reſidentibus in Eccleſia, vel præbenda. lib. 1. tit. 9.
Clerico per ſaltum promoto. lib. 1. tit. 10.
Cognatione ſpirituali. lib. 3 tit. 16.
Cohabitatione clericorum, & mulierum. lib. 4. tit. 15.
Communione ſub vtraque ſpecie. lib. 3. tit. 7.
Conceſſione præbendæ, vel Eccleſiæ non vacantis. lib. 2. tit. 9.
Conſanguinitate, & affinitate. lib. 3. tit. 17.
Conſtitutionibus à Concilijs edendis. lib. 2. tit. 2.

D

Decimis, primitijs, & oblationibus lib. 2. tit. 12.

E

Eccleſijs ædificandis, & reparandis. lib. 2. tit. 7.
Extrema vnctione. lib. 3. tit. 11.

F

Filijs presbyterorum. lib. 1. tit. 11.
Foro competenti. lib. 4. tit. 6.
Furtis. lib. 4. titulo 17.

H

Homicidio voluntario, vel caſuali. lib 3. tit. 13.

I

Indulgentijs, & ſuffragijs mortuorum. libro 3. titulo 10.

Immunitate Eccleſiarum, cœmeterij, & rerum ad eas pertinentium. libro 2. tit. 15.
Iudicijs. lib. 4. tit. 5.
Iure patronatus. lib. 1. tit. 13.
Iuſtificatione. libro 3. titulo 1.

L

Locato & conducto. libro quarto. titulo quarto.

M

Magiſtris, & Scholaribus. libro primo. titulo quinto.
Maioritate, & obedientia. libro quarto. titulo primo.
Merito bonorum operum. lib. 3. titulo 2.

N

Ne ſede vacante aliquid innouetur. libro 4. tit. 3.

O

Obſeruatione ieiuniorum, & eleemoſynis libro 4. tit. 2.
Officio & poteſtate iudicis Delegati. lib. 1. tit. 3.
Omnibus ad Concilium inuitandis, ſub fide publica, vel ſaluo conductu, libro 2. tit. 3.

P

Pœnis. libro quarto titulo octauo.
Pœnitentijs, & remiſſionibus. libro 3. titulo 9.
Parochijs, & alienis parochianis. libro 2. titulo 13.
Peccato actuali, vel originali. libro 4. titulo 11.
Pluralitate beneficiorum libro 2. titulo 11.
Præbendis & dignitatibus. lib. 2. tit. 8.

R

Raptoribus libro 4. titulo 16.
Religioſis domibus, vt Epiſcopo ſint ſubiectæ lib. 2. tit. 6.
Reliquijs, & veneratione Sanctorum. libro 2. titulo 4.

S

Sacramentis in genere. libro 3. titulo 3.
Sacramento Confirmationis. libro 3. titulo 5.
Sacramento Ordinis. libro 3 titulo 12.
Sententia excommunicationis. lib. 4. tit. 9.
Simonia & ne aliquid pro ſpiritualibus exigatur, vel prom. lib. 4. tit. 12.
Sponſalibus & matrimonijs. lib. 3 tit. 14.
Statu Regularium. lib. 1. tit. 12.
Summa Trinitate, & fide Catholica.

Teſta-

T

Teſtamentis & vltimis voluntatibus. lib. 2 tit. 15.
Temporibus ordinationum, & qualitatibus ordinandorum. lib. 3. tit. 13.

V

Venerabili Euchariſtiæ Sacramento. libro 3. titulo 6.
Verbi Dei concionatoribus. lib. 1. tit. 4.
Verborum ſignificatione. lib. 4 tit. 18.
Vita & honeſtate clericorum. lib. 1. tit. 6.
Vt Eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur. lib. 2. tit. 10.

INDEX REMISSIONVM

ad hoc vt ea omnia, quæ in Concilio Tridentino continentur facilè inueniri valeant in hac noua decretorum diſpoſitione.

Seſſionis primæ.

Decretum de inchoando Concilio. habes libro 2. tit. 2. cap. 1.

Seſſionis ſecundæ.

Decretum de modo viuendi, & alijs in Concilio ſeruandis habes lib. 2. tit. 2. cap. 2. & à §. Et quoniam oportet. habes lib. 1. tit. 6. c. 1. & à §. Ad hæc, cum huius. habes lib. 2. tit. 2. c. 3. & à §. In ſententijs vero dicendis. habes lib. 1. tit. 6. c. 2. & à §. Inſuper ipſa. habes li. 4 tit. 1. c. 1.

Seſſionis tertiæ.

Decretum de ſymbolo fidei. habes lib. 1. tit. 1. c. 1. & à §. Quæ ſymbolum. habes ibidem cap. 2.

Seſſionis quartæ.

Decretũ de Canonicis ſcripturis, & traditionibus Eccleſiaſticis habes in lib. 2. tit. 1. c. 1. & à §. ſacrorum verò librorum. habes ibid. c. 2.

Decretum de editione, & vſu ſacrorum librorum habes ibi. c. 3. & à §. Præterea ad coercenda. hab. ibid. c. 4. & à §. Sed & impreſſoribus. habes ibid. c. 5. & à §. Poſt hæc temeritatem. habes ibid. c. 6.

Seſſio-

Index remiſsionum.

Seſsionis quintæ.

Decretum de peccato originali habes lib.4 tit.11.cap. 1. & à §. Si quis Adæ peccatum. habes ibid.cap.2.& à §.Si quis hoc Adæ. habes lib 3.tit.4 cap.1.& à §.ſi quis paruulos. habes ibid. cap. 2. & à §. Si quis per Ieſu Chriſti.habes ibid.cap.3. & à §. manere autem. habes ibid.c.4.& à §.declarat tamen.habes lib 4.tit.11.cap.3.

Decreti de reformatione.

Cap.1.habes lib.1.tit.5.cap.1.& à §.de cætero verò. habes idid. c. 2.& à §.in Eccleſijs autem.habes ibid.c.3 & à §.Eccleſijs verò. habes ibid cap.4.& à §.in Monaſterijs.habes ibid.cap.5.& à §. In gymnaſijs habes ibid.cap.6. & à §.docentes verò.habes ibid.cap.7.

Cap.quia verò.2.habes lib.1.tit.4. cap.1. & à §. Archipresbyteri. habes ibid.cap.2.& à §.Regulares verò habes ibid. cap. 3. & à §. Si verò quod abſit.habes ibid.cap.4.& à §. Caueant præterea. habes ibi. cap.5.& à §.Quæſtores.habes ibid.cap. 6.

Seſsionis ſextæ.

Proœmium cum cap.1 & can.1.& 5.habes lib.3.tit. 1.cap.1.

Cap.quo factum eſt 2.habes ibid.cap.2.

Cap.verum etſi.3. habes ibidem.cap.3.& à §.pro hoc.habes. ibidem cap. 4.

Cap.quibus verbis.4.habes ibid.d.cap.4. & à §. Quæ quidem habes.lib.3.tit.4.cap.5.

Cap.declarat.5.habes lib.3.tit.1.cap.5.vna cum can.2.3.4.& 6.

Cap.diſponuntur. 6.habes ibid.cap.6.vna cum can.9.

Cap.hanc diſpoſitionem.7 habes ibid.cap.7.& à §. Huius iuſtificationis.habes ibid.cap.8.vna cum can.10.& 11.& à §.Vnde in ipſa iuſtificatione.habes ibid.c.9.vna cum can.12.

Cap.cum verò.8.habes ibid.cap.10.

Cap quamnis.9 habes ibid.cap.11.vna cum can.13.& 14.

Cap.Sic ergò iuſtificati.10.habes ibi.c.12.vna cum can.24.

Cap.Nemo autem.11.habes ibid.cap.13.vna cum can.20. & 21. & à §.Nemo habes.ibid.cap.14 vna cum can.18.& à §. Licèt enim. habes ibid cap. 15.vna cum.can.23.& à §.Quo fit.habes ibid.c.16.& à §.Itaque nemo.habes ibid.cap.17.vna cum can.19.& à §. vnde conſtat.habes ibi.cap.18.vna cum can.25.& à §. Atque etiam eos. habes

ibi-

ibidem, capite 19. vna cum canone vigeſimo ſexto, & trigeſimo primo.

Cap. Nemo quoque. 12. habes ibidem. cap. 20. vna cum canone 15. & 17.

Cap. Similiter. 13. habes ibid. c. 21. vna cum can. 16. & 22.

Cap. qui verò. 14. lib. 3. tit. 9. c. 1. vna cum can. 29. & à §. vnde docendum. habes ibid. c. 2. vna cum can. 30.

Cap. Aduerſus. 15. habes lib. 3. tit. 1. cap. 22. vna cum canone 27. & 28.

Cap. Hac igitur. 16. habes lib. 3. tit. 2. c. 1. vna cum can. 32. & à §. Neque verò habes ibi. c. 2. vna cum can. 33.

Can. 7. & 8. habes lib. 3. tit. 9. cap. 13.

Decreti de reformatione.

Cap. 1. habes lib. 1. tit. 2. & à §. confidens. habes ibid. c. 2. & à §. Omnes Patriarchalibus. habes lib. 1. tit. 6. cap. 3. & à §. Implere autem. habes lib. 1. tit. 9. cap. 1. & à §. Ac nihilominus. habes ibidem capit. 2.

Cap. Epiſcopis. 2. habes ibid. cap. 3.

Cap. Eccleſiarum Prælati. 3. habes lib. 4. tit. 7. cap. 1.

Cap. Capitula. 4. habes ibid. cap. 2.

Cap. Nulli Epiſcopo. 5. habes lib. 2. tit. 13. cap. 1.

Seſſionis ſeptimæ.

Proœmium habes lib. 3. tit. 3. c. 1. vna cum tredecim canonibus de Sacramentis in genere.

De Baptiſmo quatuordecim canones. habes lib. 3. tit. 4. c. 5.

De Confirmatione tres canones. habes lib. 3. tit. 5.

Decreti de reformatione.

Cap. 1. habes lib. 1. tit. 2. cap. 3.

Cap. Nemo. 2. habes lib. 2. tit. 11. cap. 1.

Cap. Inferiora. 3. habes lib. 2. tit. 8. cap. 1.

Cap. Quicunque. 4. habes lib. 2. tit. 11. cap. 2.

Cap. Ordinarij. 5. habes ibid. cap. 3.

Cap. Vniones. 6. habes lib. 2. tit. 8. cap. 2.

Cap. beneficia. 7. habes lib. 4. lib. 4. tit. 7. cap. 3.

Cap. Locorum. 8. habes ibid. cap. 4.

Cap. Ad maiores. 9. habes lib. 1. tit. 2. cap. 4.
Cap. Non liceat. 10. habes lib. 4. tit. 3. cap. 1.
Cap. Facultates. 11. habes lib. 2. tit. 13. cap. 2.
Cap. Facultates. 12. habes lib. 2. tit. 14. cap. 1.
Cap. præſentati. 13. habes lib. 2. tit. 8. cap. 3.
Cap. In exemptorum. 14. habes lib. 2. tit. 14. cap. 2.
Cap. curent Ordinarij. 15. habes lib. 2. tit. 6. cap. 1.

Seſſionis tertiæ decimæ.

Decretum de ſanctiſsimo Euchariſtiæ Sacramento. habes libro 3. tit. 6. cap. 1.
Cap. 1. habes ibid. cap. 2. vna cum can. 1.
Cap. Ergò Saluator. 2. habes ibid. cap. 3. vna cum can. 5.
Cap. commune. 3. habes ibid. c. 4. vna cum can. 4. & à §. quapropter. habes ibid. c. 5. vna cum can. 3.
Cap. Quoniam. 4. habes ibid. cap. 6. vna cum can. 2.
Cap. Nullus. 5. habes ibid. c. 7. vna cum can. 6. & à §. declarat. habes ibid. cap. 8. vna cum can. 6.
Cap. Conſuetudo. 6. habes ibid. c. 9. vna cum can. 7.
Cap. ſi non decet ſeptimo. habes ibidem. cap. 10. vna cum canone vndecimo.
Cap. Quod vſum. 8. habes ibid. cap. 11. vna cum can. 8. & à §. in ſacramentali. habes ibid. c. 12. vna cum can. 10. & à §. demum autem. habes ibid. c. 13. vna cum can. 9.

Decreti de reformatione.

Cap. 1. habes lib. 4. tit. 7. c. 5. & à §. ſin autem. habes ibid. c. 6. & à §. cumigitur. habes lib. 4. tit. 10. cap. 1.
Cap. A ſententia. 2. habes ibid. cap. 2.
Cap. Reus. 3. habes ibid. cap. 3.
Cap. cum verò. 4. habes lib. 4. tit. 8. cap. 1.
Cap. Et quoniam. 5. habes ibid. cap. 2.
Cap. Quoniam. 6. habes lib. 4. tit. 15. cap. 1.
Cap. Teſtes. 7. habes ibid. cap. 2.
Cap. cauſæ Epiſcoporum. 8. habes ibid. cap. 3.
Decretum ſalui conductus proteſtantibus dandi. habes libro 2. tit. 3. cap. 1.
Saluus conductus datus proteſtantibus. habetur ibid. cap. 2.

Sessionis quartæ decimæ.

Cap.1.de Sacramento pœnitentiæ. habes lib.3.tit 9.cap.3. & à §. Fuit quidem.habes ibid.cap.4.& à §.Dominus autem.habes ibid.c.5. vna cum can.1.& 3.

Cap.cæterum.2.habes ibidem.c.6.vna cum can.2.& à §. est autē. habes ibid.cap.7.

Cap.Docet.3.habes ibid.c.8.& à §.sunt autem.habes ibid. c.9.& à §.Sanè verò.habes ibid.c.10.& à §.Hæc de partibus.habes ibid. in fi. c.9.vna cum can.4.

Cap.contritio.4 habes ibid.cap.11. & à §. docet præterea. habes ibid.cap.12.& à §.illam verò.habes ibid c.13.vna cum can.5.& sess.6. can.7.& 8.

Cap.Ex institutione.5.habes ibid.c.14.& à §.ex his colligitur.habes ibid.c.15.vna cum can.7.& à §.sed & impium,habes ibid.ca.16. vna cum can.8.& à §.cæterum.habes ibid.c.17.vna cum can. 6.& à §.neque enim.habes ibid.c.18.vna cum can.8.

Cap.circa ministrum.6.habes ibid.c.19. vna cum can.10.& à §. quamuis.habes ibid.c.20.vna cum can.9.

Cap.quoniam.7.habes ibid.c.21. & à §. magnopere. habes ibid. c.22.vna cum can.11.

Cap.demum.8.habes ibid.c.23.vna cum can.12.& à §.sanè. habes ibid.c.24.& à §.neque verò.habes ibid.c.25.& à §.debent ergo. habes ibid.c.26.vna cum can.15.& à §.sicut nemo.habes ibid.c.27. vna cum can.14.

Cap. docet.9. habes ibid.c.28.vna cum can.13.

Decretū de Sacramento extremæ vnctionis.habes li.3.ti.11.c.1.

Cap.1.habes ibid.cap.2.vna cum can.1.

Cap.res porrò.2.habes ibid.cap.3.vna cum can.2.

Cap.iam verò.3.habes ibid.cap.4.vna cum can.4.& à §. Quod si. habes ibid.cap.5.& à §.quare nulla.habes ibi.c. 6.vna cum can.3.

Decreti de reformatione.

Proœmium.habes lib.1.tit.6.cap.4.

Cap.1.habes lib.4.tit.8.cap.3.

Cap.& quoniam.2.habes lib.2.tit.13.cap.3.

Cap.Episcopus.3.habes ibid.cap.4.

Cap.omnes 4.habes lib.4.tit.7.cap.7.

Cap. Inſuper. 5. habes lib. 2 tit. 14. cap. 3. & à §. Quod ſi in his. habes lib. 4. tit. 6. cap. 1. & à §. Familiaribus. habes lib. 2. tit. 14. c. 4.

Cap. Quia verò. 6. habes lib. 1. tit. 6. cap. 5.

Cap. Cum etiam. 7. habes lib. 4. tit. 13. cap. 1. & à §. ſi verò. habes ibid cap. 2.

Cap. Præterea. 8. habes lib. 2. tit. 13. cap. 5.

Cap. Et quia. 9. habes ibid. c. 6.

Cap. Regularia. 10. habes lib. 2. tit. 8. cap. 4.

Cap. Quia verò. 11. habes lib. 1. tit. 12. cap. 1.

Cap. Nemo. 12. habes lib. 1. tit. 13. cap. 1.

Cap. Non liceat. 13 habes ibid. cap. 2.

Seſsionis quintæ decimæ.

Decretum prorogationis ſeſsionis. habes lib. 2. tit. 3. cap. 3.

Saluus conductus datus proteſtantibus. habetur. ibid. cap. 4.

Seſsionis decimæ ſextæ.

Decretum ſuſpenſionis Concilij. habes lib. 2. tit. 3. cap. 5.

Seſsionis decimæ ſeptimæ.

Decretum de celebrando Concilio. habes lib. 2. tit. 2. cap. 4.

Seſsionis decimæ octauæ.

Decretum de librorum delectu, & omnibus ad Concilium fide publica inuitandis. habes lib. 2. tit. 2. cap. 5. & à §. cum itaque. habes lib. 2. tit. 1. c. 7. & à §. Quoniam verò. habes lib. 2. tit. 3. c. 6. & à §. Inſuper. habes ibid. c. 7.

Saluus conductus conceſſus Germanicæ nationi. habetur lib. 2. tit. 3. c. 8. & extenſio ad alias nationes habetur. ibid. cap. 9.

Seſsionis vigeſimæ primæ.

Decretum de communione ſub vtraque ſpecie, & paruulorum habes lib. 3 tit. 7. cap. 1.

Cap. 1. habes ibid. cap. 2. vna cum can. 1.

Cap. præterea. 2. habes lib. 3. tit. 3. c. 2. & à §. Quare agnoſcens. habes lib. 3. cap. 3. vna cum can. 2.

Cap. Inſuper. 3. habes ibid. cap. 4. vna cum can. 3.

Cap. Denique. 4. habes lib. 3. tit. 6. cap. 14. vna cum can. 4.

Index remiſsionum.

Decreti de reformatione.

Cap. 1. habes lib. 4. tit. 12. cap. 1.

Cap. cum non deceat. 2. habes lib. 3. tit. 13. cap. 1. & à §. patrimonium, habes ibid. cap. 2.

Cap. Cum beneficia. 3. habes lib. 1. tit. 9. cap. 4.

Cap. Epiſcopi. 4. habes lib. 2. tit. 8. c. 5. & à §. in ijs verò. habes li. 2. tit. 7. c. 1. & à §. Illis autem. habes ibid. c. 2.

Cap. Vt etiam. 5. habes lib. 2. tit. 8. cap. 6.

Cap. Quia illiterati. 6. habes ibid. ca. 7.

Cap. Cum illud. 7. habes lib. 2. tit. 7. cap. 3.

Cap. Quæcunque. 8. habes lib. 4. tit. 7. c. 8. & à §. etſi in eis. habes ibid. cap. 9.

Cap. cum multa. 9. habes lib. 1. tit. 4. cap. 7. & à §. Indulgentias. habes lib. 3. tit. 10. cap. 1.

Seſſionis vigeſimæ ſecundæ.

Cap. 1. decreti de ſacrificio Miſſæ. habes lib. 3. tit. 8. cap. 1. & à §. is igitur. habes ibid. c. 2. vna cum can. 1. & 2. & à §. & hæc quidem, habes ibid. 3.

Cap. Et quoniam. 2. habes ibid. c. 4. vna cum can. 3. & 4.

Cap. Et quamuis. 3. habes ibid. cap. 5. vna cum can. 5.

Cap. Et cum ſancta. 4. habes ibid. c. 6. vna cum can. 6.

Cap. cumque. 5. habes ibid. c. 7. vna cum can. 7. & 9.

Cap. Optaret. 6. habes lib. 3. tit. 6. c. 15. & à §. nec tamen. habes li. 3. tit. 8. c. 8. vna cum can 8.

Cap. Monet. 7. habes ibid. cap. 9. vna cum can. 9.

Cap. Et ſi 8. habes ibid. c. 10. vna cum can. 9.

Cap. Quia verò. 9. habes in locis canonum huius ſeſsionis.

Decretum de obſeruandis, & euitandis in celebratione Miſſæ, habes lib. 3. tit. 8. cap. 11. & à §. atque vt, habes ibid. cap. 13. & à §. Deinde vt. habes ibid. cap. 14. & à §. ab Eccleſijs verò habes ibid. cap. 15. & à §. poſtremò. habes ibid. c. 16. & à §. hæc igitur omnia. habes ibidem cap. 17.

Decreti de reformatione.

Cap. 1. habes lib. 1. tit. 6. cap. 6.

Cap. Quicunque. 2. habes libro 1. tit. 2. cap. 5.

Cap. Epiſcopi. 3. habes lib. 1. tit. 9. cap. 5.

Cap. quicunque in Cathedrali. 4. habes lib. 2. tit. 8. c. 8. & à §. ij verò. habes ibid. cap. 9.

Cap. diſpenſationes. 5. habes lib. 2. tit. 14. c. 5.

Cap. in commutationibus. 6. habes lib. 2. tit. 15. cap. 1.

Cap. Legati. 7. habes lib. 4. tit. 10. cap. 4.

Cap. Epiſcopi. 8. habes lib. 2. tit. 13. & à §. habeant ius. habes lib. 2. tit. 6. cap. 2.

Cap. Adminiſtratores. 9. habes lib. 2. tit. 6. cap. 3.

Cap. cum ex notariorum. 10. habes lib. 4. tit. 7. cap. 10.

Cap. ſi quem. 11. habes lib. 4. tit. 17. cap. vni.

Decretum ſuper petitione conceſsionis calicis. habes libro 3. tit. 7. cap. 5.

Seſsionis vigeſimæ tertiæ.

Cap. 1. decreti de Sacramento ordinis. habes lib. 3. tit. 12. c. 1. vna cum can. 1.

Cap. cum autem. 2. habes ibid. c. 2. vna cum can. 2.

Cap. cum ſcripturæ. 3. habes ibidem. cap. 3. vna cum canon. 3. 4. & 5.

Cap. quoniam. 4. habes ibid. c. 4. vna cum can. 4. & à §. quod ſi quis. habes ibid. c. 5. vna cum can. 6. & 7. & à §. docet inſuper. habes ibid. c. 6. vna cum can. 7. & 8.

Decreti de reformatione.

Cap. 1. habes lib. 1. tit. 9. c. 6. & à §. ne verò ea. habes ibid. c. 7. & à §. nam cum Chriſtiana. habes ibid. c. 8. & à §. quoniam autem. habes ibi. c. 9. & à §. ſi quis autem. habes ibid. c. 10. & à §. eadem omnino. habes ibid. c. 11. & à §. quod ſi per edictum. habes ibid. c. 12. & §. poſtremo. habes ibid. cap. 13.

Cap. Eccleſijs. 2. habes lib. 1. tit. 2. cap. 6.

Cap. Epiſcopi. 3. habes lib. 2. tit. 13. cap. 7.

Cap. prima tonſura. 4. habes lib. 3. tit. 13. cap. 3.

Cap. Ad minores. 5. habes ibid. c. 6. & à §. Hi verò. habes ibidem. capite 8.

Cap. nullus prim. 6. habes lib. 2. tit 8. c. 10. & à §. Is etiam. habes lib. 4. tit. 6. cap. 2. & à §. in clericis. habes lib. 1. tit. 7. c. 1.

Cap. ſancta 7. habes lib. 3. tit. 13. cap. 4.

Cap.

Cap. ordinationes 8. habes ibid. c. 5. & à §. vnuſquiſque autem. habes lib 2. tit. 13. c. 8.

Cap. Epiſcopus. 9. habes ibid. cap. 9.

Cap. Abbatibus 10. habes ibid. c. 10. & à §. nec ipſi Abbates. habes ibid. cap. 11.

Cap. Minores ordines. 11. habes li. 3. tit. 13. c. 7. & à §. Hi verò. habes ibid. cap. 9.

Cap. Nullus in poſterum. 12. habes ibid. c. 10. & à §. Regulares. habes ibid. c. 11.

Cap. Subdiaconi, 13. habes lib. 3. tit. 13. cap 12. & à §. promoti. habes ibid. cap. 13.

Cap. Qui piè. 14 habes ibid. cap. 14. & à §. curet Epiſcopus. habes lib. 3 tit. 8. cap. 18. & à §. cum promotis. habes libro 1. titulo 10. capite vnico.

Cap. Quamuis. 15. habes lib. 3. tit. 9. cap. 29.

Cap. cum nullus. 16. habes. lib. 3. tit. 9. c. 14. & à §. nullus præterea. habes lib. 1. tit. 8. c. vni.

Cap. vt Sanctorum. 17. habes lib. 3. tit. 12. c. 7. & à §. quod ſi. habes lib. 1. tit. 7. cap. 2.

Cap. cum adoleſcentium. 18. habes lib. 1. tit. 5. c. 8. & à §. curet Epiſcopus. habes ibi. c. 9. & à §. & quia ad. habes ibid. c. 10. & à §. quod ſi Cathedralium. habes ibid. c. 11. & à §. deinde vt, habes ibid. cap. 12. & à §. de cætero verò, habes ibid. cap. 13 & à §. ſi verò in aliqua. habes ibid. cap. 14. & à §. in Eccleſijs. habes ibid. cap. 15. & à §. poſtremo. habes ibidem. cap. 16.

Seſſionis vigeſimæ quartæ.

Decretum de Sacramento matrimonij habes lib. 3. tit. 14. cap. 1. & à §. gratiam verò habes ibid. cap. 2. & à §. cum igitur. habes ibid. c. 3. vna cum duodecim can.

Decreti de reformatione matrimonij.

Cap. 1. habes lib. 3. tit. 15. c. 1. & à §. verum cum ſancta. habes ibid. cap. 2. & à §. quod ſi aliquando. habes ibid. c. 3. & à §. qui aliter. habes ibid. c. 4. & à §. præterea eadem. habes lib. 3. tit. 14 c. 4. & à §. quod ſi quis parochus. habes ibid. c. 5. & à §. habeat parochus. habes ibidem. c. 6. & à §. poſtremo ſancta habes ibid. c. 7 & à §. ne verò hæc. habes lib. 3. tit. 15. cap. 5.

Cap. Docet. 2. habes lib. 2. tit. 16. cap. 1. & à §. parochus. habes ibid. c. 2. & à §. ea quoque. habes ibid. c. 3.

Cap. Iustitiæ. 3. habes lib. 3. tit. 17. cap. 1.

Cap. præterea sancta. 4. habes ibid. cap. 2.

Cap. Si quis intra. 5. habes ibid. c. 3. & à §. In contrahendis. habes ibid. cap. 4.

Cap. Decernit. 6. habes lib. 4. tit. 10. c. 1. & à §. & nihilominus. habes ibid. c. 2. & à §. teneatur. habes ibid. c. 3.

Cap. Multi sunt. 7. habes lib. 3. tit. 14. cap. 9.

Cap. Graue peccatum. 8. habes lib. 4. tit. 14. c. 1. & à §. Mulieris. habes ibid. cap. 2.

Cap. Ita plerumque. 9. habes lib. 3. tit. 14. cap. 10.

Cap. Ab Aduentu. 10. habes ibid. cap. 11.

Decreti de reformatione.

Cap. 1. habes lib. 1. tit. 2. c. 7. & à §. omnes verò, & singulos. habes ibid. c. 8. & à §. Quoniam verò. habes ibid. c. 9. & à §. Omnes verò inquisitiones. habes ibid. c. 10. & à §. Ea verò omnia. habes ibid. c. 11. & à §. postremò. habes ibid cap. 12.

Cap. Prouincialia. 2. habes lib. 2. tit. 2. cap. 7. & à §. Itidem Episcopi. habes ibidem cap. 8. & à §. Synodi quoque. habes ibid. c. 9.

Cap. Patriarchæ. 3. habes lib. 4. tit. 7. cap. 11. & à §. A Metropolitanis. habes ibid. cap. 12. & à §. Archidiaconi autem. habes ibid. cap. 13. & à §. visitationum. habes ibidem. cap. 14. & à §. Interimque caueant, habes ibidem. cap. 15. & à §. patroni verò. habes lib. 1. tit. 13. c. 3.

Cap. Prædicationis. 4. habes lib. 1. tit. 4. cap. 8. & à §. Moneatque. habes ibid. c. 9. & à §. Nullus autem. habes ibid. c. 10. & à §. Ijdem etiã. habes ibid. c. 11.

Cap. Causæ criminales. 5. habes lib. 4. tit. 5. c. 4. & à §. Minores. habes ibid. c. 5.

Cap. Liceat Episcopis. 6. habes lib. 3. tit. 9. c. 30.

Cap. Vt fidelis. 7. habes lib. 3. tit. 3. c. 3. & à §. necnon vt, habes li. 1. tit. 4. cap. 12.

Cap. Apostolus. 8. habes lib. 3. tit. 9. c. 31. & à §. In omnibus. habes ibid. cap. 32.

Cap. Quæ alias. 9. habes lib. 4. tit. 7. cap. 16.

Cap. Episcopi. 10. habes ibid. cap. 17.

Cap. Quoniam. 11. habes libro secundo, titulo 14. cap. 6. & à §.

Quæ

Quæ verò. habes ibidem. capite ſeptimo.

Cap. Cum dignitates. 12. habes lib. 1. tit. 2. cap. 13. & à §. Archidiaconi etiam. habes lib. 2. tit. 8. cap. 11. & à §. Prouiſi etiam. habes lib. 1. tit. 2. cap. c. 14. & à §. Neminem etiam. habes lib. 2. tit. 8. cap. 12. & à §. In omnibus verò. habes ibid. cap. 13. & à §. Hortatur etiam. habes lib. 1. tit. 5. cap. 17. & à §. Præterea obtinentibus. habes lib. 1. tit. 9. ca. 15. & à §. Diſtributiones verò. habes ibid. c. 16. & à §. Omnes verò. habes ibid. cap. 17. & à §. Veſtitu inſuper. habes l. b. 1. tit. 6. c. 6. & à §. cætera quæ. habes lib. 2. tit. 2. cap. 10.

Cap. Quoniam pleræque. 13. habes lib. 2. tit. 8. cap. 14. & à §. in parochialibus. habes ibid. cap. 15. & à §. in vnionibus. habes ibid. c. 16. & à §. Ad hæc in poſterum. habes lib. 2. tit. 10. c. 1. & à §. In his quoque. habes lib. 2. tit. 13. c. 12.

Cap. In pluribus. 14. habes lib. 4. tit. 12. c. 2.

Cap. In Eccleſijs. 15. habes lib. 2. tit. 8. cap. 17.

Cap. Capitulum. 16. habes lib. 4. tit. 3. c. 3. & à §. Epiſcopus verò. habes ibid. cap. 4.

Cap. Cum Eccleſiaſticus. 17. habes lib. 2. tit. 11. c. 4. & à §. Illi verò. habes ibid. cap. 5.

Cap. Expedit. 18. habes lib. 1. tit. 2. c. 15. & à §. Porrò Epiſcopus. habes ibid c. 16. & à §. Tranſacto. habes ibid. c. 17. & à §. Examinatores. habes ibid. c. 18. & à §. Peracto deinde habes ibid. c. 19 & à §. ſi verò iuris. habes ibid. cap. 20. & à §. In omnibusque. habes ibid. c. 21. & à §. ſi tamen adeò. habes ibid. cap. 22. & à §. licebit etiam. habes ibidem. cap. 23.

Cap. Decernit. 19. habes l. b. 2. tit. 9. cap. 1.

Cap. Cauſæ omnes. 20. habes lib. 4. tit. 5. c. 6. & à §. Ad hæc cauſæ. habes ibid. c. 7. & à §. Præterea ſi quis. habes lib. 4. tit. 10. c. 5.

Cap. Cupiens ſancta. 21. habes lib 4. tit. 18. cap. vnic.

Seſſionis vigeſimæ quintæ.

Decretum de Purgatorio habes lib. 3. tit. 10. cap. 4. & à §. Apud rudem. habes lib. 1. tit. 4. cap. 13. & à §. Curent autem. habes lib. 3. tit. 10. cap. 5.

Decretum de inuocatione, veneratione, & Reliquijs Sanctorum, & ſacris imaginibus. habes lib. 2. tit. 4 c. 1. & à §. Sanctorum quoque. habes ibid. c. 2. & à §. Imagines porro. habes ibid. cap. 3. & à §. Illud verò. habes ibidem cap. 4. & à §. In has autem. habes ibidem cap. 5. &

à §. Omnis porrò, habes ibi. c. 6. & à §. hæc vt fidelibus. habes ibi. c. 7.

Decreti de Regularibus, & Monialibus.

Cap. 1 habes lib. 1. tit. 12. cap. 2.

Cap. Nemini igitur. 2. habes ibid. cap. 3.

Cap. Concedit sancta. 3. habes ibid. c. 4. & à §. In prædictis. habes ibid. cap. 5. & à §. Nec de cætero. habes lib. 2. tit. 7. c. 4.

Cap. prohibet. 4. habes lib. 1. tit. 12. c. 6. & à §. Nec liceat. habes ibidem, c. 7. & à §. Illi autem. habes lib. 1. tit. 5. c. 18.

Cap. Bonifacij Octaui. 5. habes lib. 1. tit. 12. c. 8. & à §. Nemini autem. habes ibid. c. 9. & à §. Ingredi autem. habes ibid. c. 10. & à §. & quia Monasteria. habes lib. 2. tit. 7. c. 5.

Cap. In electione. 6. habes lib. 1. tit. 2. c. 24.

Cap. Abbatissa. 7. habes. ibid. c. 25.

Cap. Monasteria omnia. 8. habes lib. 1. tit. 12. cap. 11.

Cap. Monasteria Sanctimonialium. 9. habes ibid. c. 12.

Cap. Attendant. 10. habes ibid. cap. 13. & à §. Quod verò. habes li. 3. tit. 6. c. 16.

Cap. In Monasterijs. 11. habes lib. 4. tit. 7. c. 18.

Cap. Censuræ. 12. habes lib. 4. tit. 9. cap. 1.

Cap. Controuersias. 13. habes lib. 4. tit. 11. c. 2. & à §. Exempti. habes lib. 1. tit. 12. cap. 14.

Cap. Regularis. 14. habes ibid. cap. 15.

Cap. In quacunque. 15. habes ibid. cap. 16.

Cap. Nulla quoque. 16. habes ibid. c. 17. & à §. Finito tempore. habes ibid. c. 18. & à §. sed neque ante. habes ibid. c. 19.

Cap. Libertati. 17. habes ibid. c. 20.

Cap. Anathemati. 18. habes ibid. cap. 21. & à §. Ea quoque omnia. habes ibid. c. 22.

Cap. Quicunque. 19. habes ibid. cap. 23. & à §. Nemo etiam. habes ibid. cap. 24.

Cap. Abbates. 20. habes lib. 4 tit. 7. cap. 19.

Cap. Cum pleraque. 21. habes lib. 1. tit. 2. cap. 26.

Cap. Hæc omnia. 22. habes lib. 1. tit. 12. cap. 25. & à §. Et quia. habes ibid. cap. 26.

Decreti de reformatione.

Cap. 1. habes lib. 1. tit. 6. cap. 7. & à §. Quapropter. habes ibid. ca. 8. & à

& à §. Omninò verò. habes ibid. c. 9. & à §. Quæ verò de. habes ibidem cap. 10.

Cap. Cogit. 2 habes lib. 2. tit. 2. cap. 11. & à §. Ad hæc omnes. habes lib 1. tit. 15. cap. 9.

Cap. Quamuis. 3 habes lib. 4 tit. 9. cap. 2. & à § In cauſis. habes ibidem c. 3 & à §. Nefas autem. habes ibid. c. 4. & à §. Excommunicatus. habes ibid. cap. 15.

Cap. Conting t. 4 habes lib. 2. tit. 14. cap. 3.

Cap. Ratio poſtulat. 5. habes lib. 2. tit. 10. cap. 2.

Cap. Statuit. 6 habes lib. 4 tit. 7. cap. 20. & à §. In criminibus habes ibid. c. 21. & à §. Epiſcopis præterea habes lib. 4. tit. 1. c. 3. & à §. Qui verò nō habes li. 4. tit. 7. c. 22. & à §. Hæc autē omnia, habes ibi. c. 23.

Cap. Cum in beneficijs. 7. habes lib. 2. tit. 9. c. 2. & à §. Quod ſi quā do. habes ibid. cap. 3.

Cap. Admonet. 8. habes lib. 4 tit. 2. c. 2. & à §. Illis verò. habes lib 2. tit. 4. cap. 4. & à §. Quod ſi hoſpitalia. habes ibid. c. 5. & à §. Itaque ſi prædicti. habes ibid c. 6.

Cap. Sicut legitima. 9. habes lib. 1. tit. 13. c. 4. & à §. Reliqui patronatus. habes ibid. c. 5. & à §. Ad hæc liceat habes ibid. c. 6. & à §. Patroni autem habes ibid. c. 7. & à §. Nec dictum ius. habes ibid. c. 8. & à §. Inſuper acceſsiones. habes ibid. cap. 9. & à §. ſimiliter quoque. habes ibid. cap. 10.

Cap. Quoniam. 10. habes lib 1. tit. 3. c. 1. & à §. Et ſi aliquem. habes ibid cap. 2. & à §. Alioquin poſt. habes ibid. c. 3. & à §. Admonet. habes lib. 4 tit. 5. cap. 8.

Cap. Magnam. 11. habes lib. 4. tit. 4. c. 1. & à §. Non liceat. habes ibid. c. 2. & à §. Locationes. habes ibid. c. 3.

Cap. Non ſunt. 12. habes lib. 2. tit. 12. cap. 1. & à §. Qui verò eas. habes ibid. c. 2. & à §. Hortatur. habes ibid. c. 3.

Cap. Decernit. 13. habes ibid. c. 4.

Cap. Quam turpe. 14. habes lib. 4 tit. 15. c. 1. & à §. Clerici verò. habes ibid. cap. 2. & à §. Epiſcopi quoque. habes ibid. cap. 3.

Cap. Vt paternæ. 15. habes lib. 1. tit. 11. c. 1. & à §. Quod ſi in. habes ibid. c. 2. & à §. Ad hæc reciprocæ. habes ibid. c. 3.

Cap. Statuit ſancta. 16. habes lib. 2. tit. 8. cap. 18. & à §. In ijs verò. habes ibid. c. 19.

Cap. Non poteſt. 17 habes lib. 4. tit. 1. cap. 4.

Cap. Sicuti publicè. 18. habes lib. 2. tit. 14. cap. 8.

Cap. Detestabilis. 19. habes lib. 4. tit. 13. c. 3. & à §. Qui verò pugnam. habes ibid. c. 4, & à §. Illi etiam. habes ibid. c. 5.

Cap. Cupiens. 20. habes lib. 2. tit 5. c. 1. & à §. Decernit itaque habes ibid. c. 2. & à §. Propterea que admonet. habes ibid. c. 3.

Cap. Postremò. 21. habes lib. 2. tit. 2. cap. 12.

Decretum de indulgentijs. habes lib. 3. tit. 10. c. 2. & à §. In his tamen habes ibid. cap. 3.

Decretum de delectu ciborum, ieiunijs, & diebus festis. habes lib. 4. tit. 2. cap. 1.

Decretum de indice librorum, & Catechismo, Breuiario, & Missali. habes lib. 2. tit. 1. cap. 8.

Decretum de loco oratorum. habes lib. 4. tit. 1. cap. 5.

Decretum de recipiendis, & obseruandis decretis Concilij. habes lib. 2. tit. 2. cap. 13. & à §. Quod si in his. habes ibidem. cap. 14. & de fine Concilij, & confirmatione petenda à Sanctissimo Domino nostro. habes ibid. cap. 15.

Expliciunt remißiones diuerſarum editionum Concilij.

INDEX CAPITVM CONCILII TRIDENTINI,

quæ in declarationibus Cardinalium exponuntur.

A

A Baduentu. 471.
Abbates & alij. 333.
Abbates qui sunt. 559.
Abbatibus & alijs. 331.
Abbatissa. 41.
Ab Ecclesijs. 400.
Accessiones. 218.
Ad Cathedralium. 8.
Ad coercenda. 22.
Ad consummationem. 264.
Administratores. 263.
Ad minores Ecclesias. 10.
Admonet sancta Synodus quoscunque. 507.
Adnonet sancta Syn tam. 524.
Aduersus hominum. 361.
Agnoscens. 88.
A Metropolitanis. 547.
Anathemati. 201.
Ante professionem. 196.
Apostolus monet. 430.
Apud eudem plebem. 61.
Archidiaconi. 288. 548.
Archipresbyteri. 51.
A sententia Episcopi. 584.
Attendant. 186.

B

Beneficia Ecclesiastica. 534
Bonifacij. 169.

C

Cælestis pater. 349.
Capitula Cathedralium. 529.
Capitulum sede vacante. 510.
Caueant Episcopi. 550.
Caueant Episcopi ne aliquē. 53.
Causæ criminales. 516.
Causæ Episcoporum. 515.
Causæ matrimoniales. 521.
Causæ omnes. 519.
Censuræ. 575.
Circa ministrum. 417.
Clementissimus. 439.
Clerici impudici. 606.
Cogit temporum. 237.
Commune hoc. 377.
Concedit. 166.
Confidit. 8.
Constat eos. 359.
Consuetudo. 381.
Contingit. 345.
Contritio. 410.

Controuerſias. 501.
Cùm adoleſcentium. 71.
Cùm Apoſtolus. 355.
Cùm beneficia. 109.
Cùm Catholica. 438.
Cùm Chriſtiana. 127.
Cùm dignitates. 17.
Cùm diuina. 444.
Cùm Eccleſiaſticus. 309.
Cùm ex eo. 243.
Cum ex notariorum. 546.
Cum hoc tempore. 347.
Cum honeſtius. 574.
Cum illud valdè. 271.
Cum in beneficijs. 300.
Cum matrimonium. 464.
Cum multa. 396.
Cum multa aduerſis. 54.
Cum natura. 393.
Cum non deceat. 448.
Cum nonnulli. 337.
Cum nullus. 133.
Cum omnium. 225.
Curent Ordinarij. 259.
Cum pleraque. 43.
Cum poteſtas 437.
Cum præcepto. 119.
Cum promotis. 152.
Cum propriè 96.
Cum qui per. 598.
Cum rei. 582.
Cum ſacroſancti. 218.
Cam ſancta ſanctè. 393.
Cum ſancta Synodus. 473.
Cum ſancta Syn. ſuperiori. 389.
Cum ſcripturæ. 445.
Cum tam grauia. 572.
Cupiens ſancta Synodus. 611.
Cupiens ſancta Synodus Eccleſiaſticam. 257.
Curabunt. 60.
Curent Epiſcopi. 439.
Curet Epiſcopus vt ſinguli. 73.
Curet Epiſcopus, vt presbyter. 403.

D

Debent Sacerdotes. 424.
De cætero vero. 88.
De cætero Monaſteria 273.
Decernit ſancta Synodus, & præcipit. 258.
Decernit ſancta Synodus inter. 470.
Decernit ſancta Synodus mandata. 299.
Decernit ſancta Synodus raptorem. 607.
Decernit ſancta Synodus vt quibus. 318.
Declarat ſancta Synodus hanc. 367.
Declarat ſancta Synodus ex loco. 505.
Declarat ſancta Synodus non eſſe. 590.
Declarat ſancta Synod. piè. 380.
De perſeuerantiæ. 360.
Deteſtabilis. 600.
Deus & Dominus. 390.
Diſpenſationes. 339.
Diſponuntur. 351.
Diſpoſitionem. 352.
Diſtributiones. 140.
Diuinæ iuſtitiæ. 423.
Docendum eſt. 405.
Docentes ſacram. 69.
Docet experientia. 486.

Docet ſancta Synodus & apertè. 375.
Docet ſancta Syn. etſi. 411.
Docet ſancta Synodus in ordinationibus. 446.
Docet ſancta Synodus tantam eſſe. 425.
Dominus ſacramentum. 407.

E

Ea cognatio. 489.
Eadem omninò. 123.
Eodem ſacroſancta Synodus conſiderans 22.
Eadem Sancta Synodus. 16.
Ea omnia. 16.
Eccleſiæ, quarum. 67.
Eccleſiarum Prælati 528.
Eccleſijs Cathedralibus. 11.
Epiſcopi etiam. 244.
Epiſcopi inferiores. 107.
Epiſcopi per ſemetipſos. 327.
Epiſcopi qui nulli. 233.
Epiſcopi quod abſit. 607.
Epiſcopi tanquam. 114. 281.
Epiſcopi vt aptius. 555.
Epiſcopi vbique. 502.
Epiſcopus ad Eccleſiam. 511.
Epiſcopus qui ius. 26.
Epiſcopus familiarem. 330.
Epiſcopus quoſcunque. 325.
Errare conſtat. 359.
Et ſi Miſſa. 395.
Et hoc ſacramentum. 409.
Examinatores. 31.
Excommunicatus. 581.
Ex dictis. 414.
Exemplo Patrum. 101.
Exemptiones. 187.
Ex inſtitutione. 413.
Expedit maximè. 20.

F.

Facultates de non. 335.
Facultates. 322.
Familiaribus. 338.
Finito tempore. 195.
Fuit quidem. 406.

G

Gratiam. 464.
Graue peccatum. 602.

H

Habeant Epiſcopi. 260.
Habeat. 469.
Hæc omnia. 402.
Hi qui. 457.
Hortatur ſancta Synodus. 91.
Hortatur ſancta Synodus & per. 506.
Hortatur ſancta Synodus omnes. 318.

I

Ij, qui. 285.
Illam contritionem. 412.
Illi, qui. 601.
Illi qui in præſenti. 312.
Illis, qui. 266.
Illis ſacerdotibus. 269.
Illud diligenter. 255.
Illuſtriſsimi Domini. 240.
Imagines Chriſti. 254.
Impium eſt. 415.
Implere ſuum. 105.
Impreſſoribus. 223.
In beneficijs 298.
In cauſis. 579.
In clericis. 102.
In communitatibus. 344.

In contrahendis.497.
In criminibus.567.
Indulgentias.436.
In indulgentijs.438.
In Eccleſijs Metropolitanis. 63.
In Eccleſijs amplas.90.
In Eccleſijs Cathedralibus. 295.
In Eccleſijs,in quibus.268.
In electione.40.
In exemptorum.335.
Inferiora beneficia.275.
Ingredi intra ſepta.174.
In gymnaſijs.79.
In his ciuitatibus.331.
In ipſa iuſtificatione.354.
In minoribus 458.
In Monaſterijs.556.
In Monaſterijs,& domibus.167.
In Monaſterijs Monachorũ. 68.
In nomine ſanctę,& indiuiduę.5
In omnibus Cathedralibus. 430.
In omnibus Eccleſijs.291.
In omnibus ſupra dictis.37.
In parochialibus. 294.
In pluribus Eccleſijs. 595.
In poſterum.301.
In quacunque.190.
In ſacramentali. 383.
In ſanctas. 255.
In ſententijs.95.
Inſtituta eſt.440.
Inſuper eadem.249.
Ius patronatus.217.
Iuſtificationis.350.
Iuſtificationis cauſæ.353.
Iuſtificati.356.
Iuſtificatis.362.
Iuſti ipſi.358.
Iuſtitiæ publicæ.490.
Ita plerumque.471.
In vnionibus.295.

L

Legati, & nuntij.585.
Liceat Epiſcopis. 428.
Liceat Epiſcopo.205.
Licebit Synodo 39.
Licèt bonis. 363.
Licèt in hac.357.
Locationes.513.
Locorum ordinarij.537.

M

Magnam Eccleſijs.513.
Magnopere.420.
Mandat ſancta Synodus.253.
Manere in baptizatis. 370.
Matrimonij. 463.
Minores criminales.518.
Minores ordines. 456.
Miſſa quidem.391.
Monaſteria omnia.182.
Monaſteria Sanctimonialium. 185.
Moneat Epiſcopus 58.
Monet ſancta Synodus 395.
Mulieres.603.
Multi ſunt.470.

N

Ne ea,quæ.120.
Nefas ſit.580.
Ne hæc.454.
Nemini Regularium.161.
Nemini Sanctimonialium. 173.
Neminem deinceps.290.
Nemo cuiuſcunque. 205.
Nemo quacunque.303.
Nemo quandiu.360.

Nemo quantumuis.356.
Nemo regularis.204.
Nemo ſibi 358.
Nemo temeraria.357.
Nemo vnquam.424.
Ne ſuperſtitioni.401.
Nihil eſt.98.
Non ita.423.
Non liceat.168.
Non liceat patrono.207.
Non liceat iuriſdictiones. 513.
Non licet Capitulis.507.
Non poteſt. 504.
Non ſunt ferendi.316.
Nulla ratione. 442.
Nulla renuntiatio.193.
Nulli Epiſcopo.310.
Nullus clericus.104.
Nullus dubitandi. 379.
Nullus in poſterum.459.
Nullus prima tonſura 287.
Nullus ſecularis. 59.

O

Obtinentes.99.
Obtinentes beneficia. 124.
Omnes diuerſa.641.
Omnes Eccleſiarum.542.
Omnes & ſinguli. 12.
Omnes ij. 92.
Omnes inquiſitiones.16.
Omnes Patriarchalibus.95.
Omnia & ſingula.204.
Omninò ſancta.101.
Omnis ſuperſtitio.256.
Optandum eſt.100.
Optaret.386.
Ordinarij locorum.307.
Ordinationes ſacrorum.456.

P

Parochus antequam.488.
Paterno affectu.384.
Patriarchæ.547.
Patrimonium. 451.
Patronatus quicunque. 219.
Patroni beneficiorum.217.
Patroni in ijs.210.
Peracto examine.32.
Per Lateranenſe.416.
Placet ne vobis 226. 229.
Pœnam impoſitam.509.
Pœnitentiæ.408.
Poſt deſignationem.48.
Præbendæ præſtimonium.63.
Prædicta omnia.571. 202.
Præſentati ſeu.278.
Prima tonſura.525. 454.
Priuilegia quæ.341.
Pro beneficio.349.
Profeſsionis. 198.
Prohibet ſancta Synodus.168.
Promoti 461.
Prouincialia Concilia. 230.
Prouiſi de beneficijs.18.

Q

Quæ alias.553.
Quæ ad debitam.236.
Quæcunque.543.
Quæſtores eleemoſynarum. 54.
Quæ de Epiſcopis.102.
Quamuis abſolutio.419.
Quamuis excõmunicationis.576
Quamuis neceſſarium. 353.
Quamuis presbyteri. 425.
Quamuis Redemptor.389.
Quàm turpe.604.
Quanta cura.396.

Quia ad Collegij. 74.
Qui ab accepta. 404.
Quia Christianæ. 48.
Quia etsi habitus. 97.
Qui aliter. 478.
Quia illiterati. 283.
Quia iure optimo. 326.
Quia Monasteria. 273.
Quia nonnulli quorum. 326.
Quia nonnulli. 105.
Quia Regulares. 160.
Quia sancta Synodus. 205.
Quicunque de cætero. 304.
Quicunque posthac. 10.
Quicunque in Cathedrali. 284.
Quicunque Regularis. 202.
Qui decimas. 317.
Qui piè. 462.
Qui pugnam. 600.
Qui non obtinet. 558.
Quod Sanctissimum. 386.
Quoad satisfactionem. 422.
Quoad vsum. 383.
Quod attinet. 441.
Quoniam ab Ecclesiastico. 593.
Quoniam Christus. 378.
Quoniam in diuino. 392.
Quoniam in honorem. 393.
Quoniam in Sacramento. 445.
Quoniam in sumendo. 13.
Quoniam non. 161.
Quoniam nonnulli. 324.
Quoniam ob malitiosam. 44.
Quoniam oportet. 94.
Quoniam per fictas. 573.
Quoniam pleræque. 293.
Quoniam priuilegia. 340.
Quoniam qui. 122.
Quoniam sancta. 248.
Quoniam subditi. 514.
Quoniam sub priori. 390.

R

Raptor. 608.
Ratio postulans. 302.
Reciprocæ. 160.
Regulares cuiuscunque. 52.
Regulares nec. 459.
Regulares qui. 92.
Regularia beneficia. 280.
Regularis non subditus. 189.
Reliqui patronatus. 214.
Res & effectus. 410. 441.

S

Sacra Synodus statuit. 500.
Sacrificium. 443.
Sacrosancta œcumenica & generalis Tridentina Synodus. 220. 229. 242. 244. 247. 249. 374. 387.
Sacrosancta Synodus antiquorum. 454.
Sacrosancta Syn. in spiritu. 252.
Sacrosancta Synodus præsidentibus. 7.
Sacrosancta Syn. hortatur. 467.
Sacrosancta Syn. in secũda. 225.
Sacrosancta Syn. pijs. 61.
Sacrosancta Tridentina Syn. 540
Sacrosancta Tridentina Synodus in Spiritu sancto. 227.
Saluator. 376.
Sancta Synodus admonet. 258.
Sancta Synodus coniuges. 469.
Sancta Synodus docet. 385.
Sancta Synodus errores. 241.
Sancta Syn. grauissimis. 492.

Sancta Synodus omnia. 238.
Sanctorum Martyrum. 254.
Si adeò exigui. 38.
Si aliquando. 477.
Si aliquem. 47.
Si Cathedralium. 87.
Sicuti publicè. 343.
Sicut legitima. 211.
Si ea. 406.
Si in aliqua. 88.
Si in cauſis. 525.
Si homicidium. 599.
Si hoſpitalis. 267.
Si in commendatis. 545.
Si in præſenti. 158.
Si in quibuſlibet. 12.
Si in recipiendis. 239.
Si iuris patronatus.
Si non decet. 382.
Si ob delicti. 541.
Si omnes & ſinguli. 267.
Si per edictum. 131.
Si quem clericorum. 609.
Si quis Adæ peccatum. 368.
Si quis Adæ præuaricatione. 590
Si quis in caſibus. 588.
Si quis intra. 494.
Si quis omnes. 446.
Si quis paruulus. 168.
Si quis per Jeſu Chriſti. 369.
Si quis quod. 122.
Si quis quod abſit. 52.
Si vel. 90.
Statuit ſancta Syn. nemini. 256.
Statuit ſancta Synodus, vt Eccleſiaſtica. 297.
Statuit ſancta Synodus, vt in omnibus. 560.
Subdiaconi. 460.
Sunt quaſi. 410.
Symbolum fidei 6.
Synodi diœceſanæ. 234.

T

Tàm decretum illud. 133.
Tamet ſi. 472.
Tanta fuit. 238.
Temeritatem. 224.
Teneatur raptor. 608.
Teſtes in cauſa. 513.
Tranſacto conſtituto. 29.
Tranſlatio. 370.

V

Veriſimum eſt. 378.
Verum etſi. 349.
Viſitationum. 549.
Vniones perpetuæ. 277.
Vnuſquiſque à proprio. 318.
Vt cum minori. 87.
Vt Eccleſiarum ſtatus. 282.
Vt fides noſtra. 589.
Vt fidelis. 367.
Vt multa. 397.
Vt paternæ. 153.
Vt Sanctorum. 447.

INDEX RERVM NOTABILIVM, QVÆ IN hoc volumine continentur.

ABBATES, & alij inferiores, ad quos collatio pertinet magis idoneum eligãt. §. magis. 33.

Abbas exemptus Collegiatis secularis habens iurisdictionem ordinariam non potest supprimere beneficia pro decenti Canonicorũ sustentatione. § sustinendo. 296.

Abbas secularis non debet assumere notarium de Episcopi consensu. § assumpto. 549.

Abbas non cogendus residere, quãdo Abbatia cura, & conuentu caret. §. in titulum. 107.

Abbas non tenetur residere in Monasterijs & Abbatijs, quæ curã carent. §. obtinens Canonicatum. 127.

Abbas, qui debet contribuere seminario §. Abbatiarum 78.

Abbates commendatarij vocem dũtaxat consultatiuam habent in Concilio Prouinciali. §. item Abbates. 231.

Abbates, & alij ex fundatione exemptionem prætendentes corã se præsentatos mittuere possint absque Episcopi examine. §. an Abbates. 216

Abbates, qui sunt ordinum capita Episcopis non subiecti, quomodo visitare debeant. cap. 19. 559.

Abbates regulares possunt parrochiales Eccl esias visitare vna cũ vicimiore Episcopo. §. Abbates. 553.

Abbates regulares tenentur ad residentiam in Cathedralibus, & Collegiatis, si in eis dignitates obtineant. §. in Ecclesijs. 135.

Abbati non licet pro rebus deperditis excommunicare, quamuis nullius diœcesis. §. item 2. 579.

Abbatia nullius diœcesis contribuit seminario illius diœcesis, in quæ constituta erat. §. quando. 78.

Abbatiæ an contribuere debeant seminario §. an Abbatiæ. 90.

Abbatias, & beneficia administrationem habentia nonnisi professis Ordinarius conferre potest. §. religiosis. 280.

Abbatissa benedicatur ab Episcopo.

copo. §. Episcopus. 42.
Abbatissa bona Monialium, quo pacto conferre debeat. §. Monialibus. 63.
Abbatissa non minor annis quadraginta eligatur §. Abbatissa. 42.
Abbatissa licet per quinquennium non permanserit in religione, si excedat triginta annos ad requisitionem Monialium, an eligi possit. §. & quinque. 42.
Abbatissa, seu Praefecta tenetur certiorem facere Episcopum sub pœna suspensionis de professione facienda à virgine. c. 20. 198.
Abbatissa, vel Priorissa, quæ temporali domino debebit homagiũ, postquã præstiterint ad claustra reuertantur. §. verum quoniam. 170.
Abbatissa vtrum possit duobus, vel pluribus Monasterijs præesse. §. duabus. 42.
Abbatissæ in electione actus accipiendi vota delegari potest. §. Episcopus 42.
Abbatissa in aliud Monasterium egredi non potest sine licentia Papæ. §. ex alio. 42.
Abbatissæ an liceat loco Monialium deficientium alias recipere. §. an in Monasterijs. 167.
In Abbatissarum electione Episcopus cum suo Vicario, vel secretario ore tenus vota potest audire, & à suis superioribus cum duobus testibus. §. & Abbatissarum vota. 43.
Abbatibus, & Decanis licet visitare, & corrigere seorsum ab Episcopis. §. possint. 533.
Abbatibus habentibus iurisdictionem pleno iure spiritualem, & tẽporalem causæ criminales & matrimoniales committi possunt. §. causæ. 522.
Abbatibus non licet intra fines alicuius diœcesis cuiquam, nisi regulari sibi subdito tonsuram, seu minores ordines conferre. c. Abbatibus. 331.
Absentes perpetuo beneficijs priuari debent. § & qui. 114.
Absentes pro vtilitate Ecclesiæ distributiones quotidianas non amittunt. § absentes. 141.
Absentia causa studiorum non excusat à detractione tertiæ partis pro distributionibus quotidianis. §. absentia 112.
Absentiæ per tres menses nulla licentia nec causa in Canonicis requiritur. §. an ijs tribus. 138. §. quolibet. ibid. § quibus. ibidem.
Absentiæ parum trium mensium spatium reputatur. c. 9. 122.
Absentium suffragia supplere non licet. c. 24 40.
Absolutio sacramentalis actus est iudicialis. cap. quamuis. 418.
Absolutio sacramentalis est nullius momenti, si ex parte ministri desit intentio, vel ex parte pœnitentis contritio. cap quamuis. 418.
Absolutus delegatione Papæ ap-

pellare poteſt ab Epiſcopi pronuntiatione, qui abſolutionem obtentam ſubreptitiam, & obreptitiam declarauit. §. non admittat. 573.

Abulenſem Epiſcopum, dignitates, & portionarij æquè, ac canonici debent aſſociare. §. illuſtriſſime. 148. & ſeq. 149. & quandiù expectare ibid.

Abulenſes Canonici nolentes Epiſcopum aſſociare. §. illuſtriſſimi. & ſeq. 149

Abulenſis Eccleſiæ ſtatutum. §. extat. 531.

Abulenſis Epiſcopi, & Capituli petitiones, & ad eas reſponſa §. illuſtriſſimi. & ſeq. 147.

Abulenſis Epiſcopi literæ intimatæ. §. illuſtriſſimi. 148.

Abulenſis Epiſcopi petitio in viſitatione capituli. §. illuſtriſſimi. 561. & § illuſtriſſime. 562.

Abulenſis Eccleſiæ petitio de reſidentia, & ad eam reſponſio. § illuſtriſſimi. & ſeq. 136.

Abulenſis Eccleſiæ diſtributiones. § illuſtriſſimi. & ſeq. 116.

Abulenſis Epiſcopus prohibuit ancillas ingredi in Monaſterium Monialium. § illuſtriſſimi. 177

Abulenſis Epiſcopus tertiam partem fructuum ſeparare poteſt pro diſtributionibus. §. quare. 117.

Acta in cauſa criminali per Cancellarium Epiſcopi confecta gratis exhiberi debent, ſecùs ſi per notarium. § gratis. 585.

Acta primæ inſtantiæ produci debent coram iudice appellationis, quæ is, à quo appellatum eſt tenetur gratis exhibere. cap. 3. 584.

Acta viſitationis cum iuramento ab Epiſcopo in ſcripturam nõ redi otioſa. §. ad decimum. 564.

Actor & reus diuerſarum diœceſum. §. cum autem. 46.

Actor, & reus eiuſdem ciuitatis, & diœceſis, vbi debeant conueniri. §. cum verò. 45.

Adam per offenſam prænaricationis ſanctitatem amiſit, & iram Dei incurrit. cap. 1. pag. 589.

Adæ peccatum omni eius propagini nocuit, in quam peccatum originale tranſfuſum eſt. cap. 2. 590.

Adiuncti de capitulo an ſingulis annis eligi poſſint. §. an capitulum. 565.

Adiuncti quando in viſitatione adhibere Epiſcopus debeat. §. ſtatuit cum ſeq 561.

Adiuncti ſi cum Epiſcopo procedere negligant. §. contra. 564.

Adiunctos adhibere debere Epiſcopus in Capitulis exemptis, non tamen in non exemptis. §. eligat. 565.

Adminiſtratores ceſſantes ſobire munus hoſpitalitatis poſſunt priuari adminiſtratione. c. ſi omnis. 267.

Adminiſtratores confraternitatum

cogi

cogi possunt ab Episcopo. §. item. 261.
Administratores confraternitatum tenẽtur singulis annis reddere rationem ordinario. cap. administratores. 263.
Administratores hospitalium tenẽtur obseruare constitutionem super hoc editam in Concilio Vienensi. cap. illis. 266.
Administratores locorum & seminariorum qui. §. vt autem. 80.
Aduentus propriè non dicitur tempus ieiunij. §. Quadragesimam. 58.
Ætas, & qualitas promouendorum ad dignitates, vel personatus. c. Archidiaconi. 288.
Ætas, qualitas, & ordo præficiendorum. 7.
Ætas viginti duorum annorũ sufficit ad requirendum canonicatum, cui vnita est parochialis. §. & viginti. 289.
Ætas viginti & duorum annorum completa requiritur ad hoc vt aliquis possit obtinere dignitatem curatam in Ecclesia Cathedrali, vel Collegiata. §. clerici. 289.
Affinitas ex fornicatione contracta extra primum & secundum gradum non impedit matrimonium. §. sancta. 492.
D. Aldonça de Toledo Monialis. §. cum D. Aldonça. 163.
Anathematis pœna non incurritur ipso facto, & absolutio nõ est reseruata Papæ, si bona statim nouitiarum, quæ abeunt à Monasterio ante professionem non reddantur. §. sub anathematis. 197.
Animarum curam exercentes habeantur tanquam præsentes in choro. §. recipiant. 143.
Annus ad professionem debet esse continuus §. itidem. 190. §. per annum. 191.
Ancillæ vtrùm ingredi possint in Monasteriũ Monialium. §. illustrissimi. 177.
Apostolicæ fundationes, & confirmationes non tolluntur. §. & cõsuetudinibus. 145.
Appellans tenetur expensis suis acta omnia ad iudicem appellationis transferre, quorum copiam intra mensem exhibere debet notarius. cap. 5. 588.
Appellari potest post definitiuam sententiam in causis visitationis & correctionis. § post 583.
Appellandum ad Metropolitanum à decretis, & sententijs Ordinarij §. vni. 584.
Appellari non potest in causis visitationis & correctionis, siue habilitatis, aut inhabilitatis, siue criminalibus ante sententiã diffinitiuam, exceptis duobus casibus. cap. 1. 582.
Appellari potest post diffinitiuam in casibus visitationis, & correctionis. §. quoquo modo. 556.
Appellari potest si Episcopus minus

nus habilem post examen per cõcursum elegerit. §. si Episcopus 39.
Appellare licet à grauamine in debitæ incarcerationis ante definitiuam. § per definitiuam. 583.
Appellatio à correctione non est admittenda per Metropolitanum ante definitiuam sententiam. §. correctionis. 583.
Appellatio à diffinitiuæ vim habẽte. §. ad diffinitiuæ. 520.
Appellatio à diffinitiua causa correctionis non suspendit executionem. § appellatio 583.
Appellatio à quibus ad quos fieri debeat. § præsertim & seq. 586. & super his constitutio Innocentij IIII. ibid.
Appellatio datur à reprobatione examinatorum ad effectum deuolutiuum non suspensiuum. 29. §. item. 2.
Appellatio datur à reprobatione examinatorum. 29. §. cõstituto.
Appellatio interposita ad Metropolitanum ab Episcopo. § appellatio. 556.
Appellatio in executione visitationis, quæ tollatur. §. caput. 556.
Appellatio in quibus casibus ablata ad effectum suspensiuum non deuolutiuum. §. in nonnullis. 583.
Appellatio non datur ad effectum suspensiuum, sed deuolutiuum à mandato de residendo in visitatione edito §. in causis. 583.
Appellatio nulla impedire potest executionem eorum, quæ ad visitationem spectant. c. 17. 555. §. quo autem 556.
Appellationes qua forma admittendæ. cap. 4 585.
Appellationem in nonnullis casibus Concilium sustulit. §. in nonnullis. 65.
Appellationes ab Ordinarijs inferioribus latæ non deuoluuntur ad Episcopum diœcesis. §. legati. 586.
In appellationibus ad Sedem Apostolicam debet seruari caput Romana. §. legati 586.
Appellationis causa in criminalibus, vel Metropolitano, vel vni ex vicinioribus Episcopis, seu eorum Vicarijs committi debet. cap 2. 584.
Appellationis causas in criminalibus legati, seu nuncij Apostolici suis auditoribus committere non possunt. §. Metropolitano. 584.
Approbatio Episcopi non requiritur in prouisione beneficiorum simplicium. § ad quæuis. 278.
Approbatus ad dignitatem examini nihilominus subijciendum tã eius Episcopi, qui non contulit dignitatem, quàm eius, qui contulit. §. item, el primero. 289.
Aqua miscenda est vino in calice offerendo ex præcepto Ecclesiæ. cap. monet. 393.
Arbores beneficij cædens quis ex-

communicabitur. §. vſurpare. 610.
Archidiaconus dum viſitat, fructus percipiat. §. viſitationem. 548.
Archidiaconatus duos habens, vbi reſidere debeat. §. habens duos. 140.
Archidiaconus Palatinus poteſt percipere fructus theſaurariæ Legionenſis. § habens. 108.
Archidiaconi iuriſdictio in viſitatione. §. Archidiaconi. 548.
Archiepiſcopus Panormitanus volens creare diſtributiones. §. Archiepiſcopus. 116.
Ad Archiepiſcopum pertinet quãuis Monaſterium ab eius iuriſdictione exemptum ſit explorare voluntatem puellarum ante ingreſſum, & profeſſionem. §. quam. 149.
Archiepiſcopus Cæſarauguſtanus, qui habentem titulum à Papa noluerit admittere. 28. §. Archiepiſcopo.
Archiepiſcopus Orteculiolanenſis adulterium condemnauit ad ſcuta quinquaginta. §. ab Ordinario. 603.
Archiepiſcopus Ianuenſis volens conuertere tertiam partem fructuum in diſtributiones. §. quod. 111.
Archipreſbyter nullius diœceſis poteſt aliquem Archiepiſcopum in Metropolitanum eligere, atque eius Synodo Prouinciali ſe ſubijcere, etiam clero contradicente. §. Prouincialem. 233.
Archipreſbyter prætendens iuriſdictionem criminalem ſibi adeptam. §. item. 521.
Archipreſbytero nullius diœceſis omnimodam iuriſdictionem habenti diſpenſationes matrimoniales pro ſuis ſubditis committendæ. §. item. 522.
Archipreſbyteratus eſt ſimplex beneficium. §. ſimplex. 311.
Aſſeſſorem quando iudex deputatus adiunget. §. aſſeſſorem. 46.
Aſſiſtentes Epiſcopo. § primum, & ſeq. 147.
Aſſiſtentes in Concilio tenentur ſedulo cogitare, quibus modis intentio Concilij conſequi poſſit. §. cum ſacroſancti. 228.
Attritio, quæ ex turpitudine peccati, vel ex metu pœnarum concipitur, ſi voluntatem peccandi excludat cum ſpe veniæ, donum Dei eſt, & ad gratiam impetrandam diſponit. cap. idẽ. 412.
Audientes ſacram Scripturam putantur præſentes ad perceptionem fructuum beneficiorum. capit. 7. 69.

B

Baptiſmalem Eccleſiam obtinens, vtrùm teneatur ad reſidentiam. §. obtinens Eccleſiam. 127.
Benedictiones ſolemnes nuptiarum, quibus anni temporibus fieri nõ

debeant. cap. ab aduentu. 471.
Benedictionem nuptiarum proprius parochus, vel cui ipse, vel Episcopus commiserit, præstare debet. capite, sancta. pagina, 467.
Beneficia ante vacationem nõ possunt vniri seminario. §. item vltimo. 76.
Beneficia curata perpetuò vnita visitari debent quotannis ab Ordinarijs. cap. 3. 534.
Beneficia curata Abbatis prouisioni subiecta cum vacauerint Ordinarij edita concursus proponant, & Abbas collationem faciat. 23. g. §. Abbatum.
Beneficia curata alijs beneficijs annexa transeunt in simplicium naturam dummodò accessoriæ sint vnita. §. beneficia. 311.
Beneficia curam animarum habentia, quæ verè sunt dignitates non habent concursum. 26. in §. item. 3.
Beneficia curata obtinentes debent ab Ordinarijs examinari. §. ad horum. 279.
Beneficia regularia regularibus tãtum conferri debent. cap. regularia. 280.
Beneficia curata reseruata Sedi Apostolicæ, & alijs dentur approbato ab examinatoribus deputatis, & prouisio fiat à Sede Apostolica. 23. f
Beneficia curata iuris patronatus conferenda sunt præuio concursu paragrapho item. 35.
Beneficia incompatibilia habens. §. priuilegijs. 70.
Beneficia incompatibilia præsumẽs retinere omnibus ipso iure priuatur. ca. quicunque. 304.
Beneficia iuris patronatus non possunt vniri ab Episcopo §. vt Ecclesiarum. 282.
Beneficia nullius diœcesis à quo, & quomodo visitari debeãt. §. beneficiorum. 553.
Beneficia plura licet simplicia sine dispensatione Papæ non possunt obtineri. §. plura. 311.
Beneficia plura cum dispensatione obtinentes tenentur residere, in quo maior est necessitas. §. dummodò. 311.
Beneficia parochialia non debent in simplicia conuerti. cap. statuit. 297.
Beneficia, quæ Episcopus habebat, ad quem pertineat dispositio. 9.
Beneficia, quæ possunt, & quæ non possunt vniri seminario. §. non potest. & seq. 85.
Beneficia secularia exempta tantùm non autem regularia visitari possunt ab Ordinarijs. §. beneficia. 554.
Beneficia simplicia in curata conuerti ab Ordinario possunt. §. hæc. 298.
Beneficia simplicia habentes an residere debeant. §. dignitates. 136.

Beneficia simplicia residentiam requirentia non possunt obtineri. § quod. 305.

Beneficia vnius diœcesis non debent vniri beneficijs, seu locis pijs alterius diœcesis.c quia 326

Beneficia vniri non possunt capellanijs per decretum capituli 16. sessio. vigesimæ quartæ. §. adeò que. 296.

Beneficia vniri possunt propter Ecclesiarum paupertatem.c. vt Ecclesiarum. 282.

Beneficia vnita tenentur seminario propriæ diœcesis contribuere. §. & beneficiorum. 81.

Beneficiarius ab inferiore prouisus compellendus est per Ordinarium ad residentiam. §. residere. 108.

Beneficiarij habentes beneficia, quæ residentiam non requirunt, non debent cogi deseruire per substitutum. §. vnde. 309.

Beneficiarius cædens arbores fructiferas beneficij, non excommunicatur. §. vsurpare. 610.

Beneficiarius habens inimicitias cũ domino loci. §. presbyter. 128.

Beneficiarius per quem non stat quominus resideat. §. quando. 139.

Beneficiarius parochialis debet se facere promoueri ad presbyteratus ordinem intra annum. §. ordinis. 286.

Beneficium aliud non potest assignari pro Theologo, vel Pœniten-

tiario, vbi sunt præbendæ, & canonicatus. §. alicuius. 65.

Beneficium curatum regulare conuerti in simplex, constituto in eo Vicario perpetuo non prohibetur. §. non prohibetur. 298.

Beneficium curatum obtinens, an oporteat esse Diaconum, vel Subdiaconum. §. idonei. 33.

Beneficium curatum obtinens, tenetur ad residentiam. capit. 11. 123.

Beneficium etiam si habeat, seminarium tenetur contribuere. §. redditum. 83.

Beneficia ex Ecclesijs, quæ collapsæ ob earum inopiã nequeunt instaurari ad alias Ecclesias trãsferri debent cap. cum illud. 271.

Beneficium habens si non assignat Vicario congruam portionem recipere tenetur curã animarum. cap. in beneficijs. 298.

Beneficium habens bona in diuersis diœcesibus, vtrùm debeat diuersis seminarijs contribuere. § proposito. 85.

Beneficium non dicitur habuisse, qui fuit prouisus, & literis non expeditis cessit alteri. §. habent. 156. & *seq.*

Beneficium nullius diœcesis soluet seminario diœcesis, in quo constitutum erat. §. etiam. 82.

Beneficium pacificè per triennium possidens, non tenetur monstrare titulum 540.

Beneficium per decessum obtinen-

tis ſeminario intelligitur vnitum §. etiam. 85.
Beneficium poßidens, an teneatur contra diſpẽſationem decreti ſuã poſſeßionem tueri. §. dubitatum. 156.
Beneficium iuris patronatus requirit Epiſcopi examen. §. quod ſi. 216.
Beneficium, qui pacifice per triennium poſſedit, non tenetur oſtendere titulum. §. qui pacifice. 210
Beneficium ſimplex obtinens non tenetur in eo reſidere. §. perſonalem 107.
Beneficium obtinentes cum cura animarum tenentur reſidere, & ſacris initiari. §. per edictum. 131.
Beneficium vnum cum alternatiua reſidentia non poſſunt pater, & filius obtinere. §. in eadem. 159.
Beneficijs expoliare oportet illos, qui turpiter viuunt. cap. quia illiterati. 283.
Beneficiorum collatio, nec pro ſigillo aliquid ſoluere debet. §. item. 594.
Beneficiorum inſtitutio, quæ ad Archidiaconum ſpectat. §. vbi. 208.
Beneficiorum ſimplicium collatio ad inferiores pertinet. §. ab Epiſcopo. 216.
Bigamus vtrùm ab Epiſcopo diſpẽſari poßit. §. Epiſcopus. 103.
Bona Eccleſiæ anticipatis ſolutionibus locari nequeunt. capit. 1. 513.
Bonifacij VIII. de clauſura Monialium conſtitutio. §. Bonifacij. 169.
Boſſonenſi Epiſcopo quid reſcriptũ. §. Epiſcopo. 127.
Bulla Pij Quinti de clauſura Monialium publicari debet. §. vniuerſis. 171.
Bulla Pij Quinti in fauorẽ Mendicantium §. priuilegia. 560.

C

Cæremoniæ antiquæ inſertæ Miſſali Romano à Pio V. ſublatæ. §. & de Miſſali. 226
Cancellarius poteſt accipere mercedem ſuo labori conuenientem in collationibus pro ſcriptura, & ſigillo, & cæteris omnibus. §. congregatio. 25.
Cancellarius pro expeditione literarum collationis beneficiorum vel pro deputatione Vicariorum nil poteſt accipere, niſi mercedẽ ſuo labori conuenientem. §. aut eorum. 595.
Cancellarius, quæ poteſt accipere pro collatione, & inſtitutione Eccleſiarum curatarum. §. nihil. 594.
Canon, qui inter Miſſarum ſolemnia profertur, piißime ab Eccleſia inſtitutus eſt, cap. cum natura. 393.
Canones aduerſus non reſidentes innouantur. cap. 2. 105.

Canonicatus, cui vnita est parochialis obtineatur sine examinis concursu. 21. *a*

Canonicatus, cui sit vnita parochialis. §. *obtinens canonicatum.* 127.

Canonicatus duos obtinens in digniori residere debet. §. *obtinens duos.* 127.

Canonicatus Ecclesiæ Collegiatæ Romæ, dignior est canonicatu Cathedralis alterius ciuitatis. 19. 5

Canonicatus iuris patronatus laicorum non comprehenditur in cap. 12. *sessione* 4. *in qua dicitur omnes canonicatus debere habere annexũ ordinem presbyteratus, diaconatus, vel subdiaconatus.* § *habeant.* 292.

Canonicatus obtinentes, si in sacris ordinibus constituti sint, nõ sunt examinandi, aliter si non. §. *conferantur.* 91.

Canonicatus potest conferri ab Ordinario, & vna parochialis Ecclesia dummodo beneficiarius residеat in parochiali. §. *cuiuscunque.* 312.

Canonicatus plures habens, vbi residere debeat habentes. 140. *& sequent.*

Canonicatus supra numerarios ad futuram præbendam non potest erigi § *ex hoc.* 299.

Canonicatuũ pars dimidia saltim conferatur, Magistris, Doctoribus, vel Licentiatis. cap. 17. 91

Canonici ad absentiam trium mensium non indigent licentia Episcopi §. *item.* 1. 135.

Canonici assistentes Episcopo. § *primum & seq.* 147.

Canonici an excusentur ab eundo ad Matutinum. §. *an excusantur.* 145.

Canonici Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ, qui curam animarum exercent ad examen non tenentur. 22. *d*

Canonici Collegiatarum tenentur ad residendum. §. *item.* 135. §. *aut Collegiatis. ibi.*

Canonici comitantes Episcopum nõ lucrantur distributiones quotidianas, nisi in §. *Pontificalia.* 146.

Canonici debent deducere Episcopum, quoties Pontificaliter ad Ecclesiam accedit. §. *inseruire.* 147.

Canonici diaconi antiquiores præferantur presbyteris minoribus. §. *vbi.* 187.

Canonici docentes in Ecclesijs possunt recipere fructus, exceptis distributionibus. §. *& fruantur.* 71

Canonici duo inseruientes Episcopo lucrantur fructus, non distributiones. §. *item.* 144.

Canonici, & beneficiati debent dare copiam omnium beneficiorum quæ ad canonicatus spectant. §. *inter ea.* 237.

Canonici, & dignitates tenentur omnibus horis residere licet antea tribus tantùm. paragrapho.

an canonici. pagina 142.
Canonici habentes Ecclesias parochiales non vnitas. §. ac Collegiatis. 119.
Canonici Iauenses. §. Archiepiscopus. 138.
Canonici in Collegiatis constituti ætatem quatuor decim annorum debent habere. §. item, el 4. 289.
Canonici licet non absint à ciuitate si non inseruiant, non residēt vltra tres menses. §. decretum. 138 & sequent.
Canonici non tenentur assistere Episcopo Missam priuatam celebranti. § an capellaniæ. 146. §. obtinentes. 147.
Canonici obtinentes ex legitima dispensatione parochiales in illis personaliter residere debent. §. an creatis, 130.
Canonici non possunt omnes eodem tempore recedere. §. canonici. 137 nec licet vltra tres menses abesse, nisi causa inimicitiarum, vel nisi in parochiali resideant. §. nec licet. ibid.
Canonici omnes per se tenentur non per substitutos Ecclesiæ ministrare. cap. 17. 146.
Canonici, qui nouem menses integros Ecclesiæ non inseruierant. §. obtinentibus. 135.
Canonici, qui ordines sacros debitos post monitionem sumere recusant ab Ordinario priuari debet. §. hi, qui. 285.
Canonici regulares congregationis Lateranensis non possunt assumere curam animarum, nec beneficium curatum ad tempus absque permissu Summi Pontificis. 22. c
Canonici regulares, qui Ecclesijs suis Monasterijs vnitis præsunt non possunt puniri ob delictū ad administrationem officij non cōcernentem ab Episcopo puniri. §. congregatio. 535.
Canonici regulares, vtrūm possint abesse. § salutis 139.
Canonici seruantes in resignationibus domos canonicales eas canonicis residentibus locent. §. qui fuerunt. 143.
Canonici seculares Ecclesiæ Collegiatæ per quatuor dies possunt ab esse. §. de statu. 143.
Canonici seminarij administratores nisi ex legitima causa amouendi §. cum consilio 73.
Canonici tenentur ad residentiam in canonicatibus, nisi resideant in choro, vbi seruitium annexum habent. §. aut portiones. 137.
Canonici tenentur ad septē horas canonicas. §. compellantur. 146.
Canonici tenentur canere Missas illius diebus, quibus ex institutis, & legitima consuetudine illius Ecclesiæ debent. §. vt alij. 285.
Canonicis propter hæreses dispersis sufficit habere literas dimissorias ab vno. §. dubitatum. 508.

Canonicis ſanctæ Mariæ de la Sa-
læ, vtrùm liceat abeſſe §. an in-
dultum. 139.
In canonicorum abſentia conſuetu-
do vbi ſeruanda. §. non liceat.
137.
Canonicis aſſociantibus Prælatum
vtrùm diſtributiones debeantur.
§. nec poſſunt. 141.
Canonicum in ea ætate oportet eſſe
conſtitutum, vt intra annum ad
ſubdiaconatum poſſit promoueri
§. item. el 2. 289.
Canonicis non licet vltra tres men-
ſes abeſſe, nec diſtributiones quo
tidianas in abſentia percipere §.
item. 2. 135.
Canonicus abſens ſtudiorum cauſa
percipit fructus præbendæ, non
diſtributiones §. item. 3. 144. §.
item. 4. *ibidem.*
Canonicus Capuanus excuſatus à re
ſidentia, dummodò in loco vi-
ciniori habitaret. §. canonicus.
108.
Canonicus, cuius pater per procura-
torem poſſeſſionem apprehendit,
aut non apprehendit. §. habens.
155.
Canonicus habens annexum ordi-
nem ſacrum, ſi eſt completæ æta-
tis, vt poſſit infra annum ordi-
nem requiſitum ſuſcipere, non ha
bet vocem in capitulo. §. proui-
ſus. 293.
Canonicus habens defectum ætatis
primi poterit canonicatu. §. ini-
tiari. 291.
Canonicus habens parochialem pro
pter inimicitias in ea poteſt re-
ſidere in canonicatu. §. habens.
128.
Canonicus in minori ætate conſtitu
tus non eſt cogendus ad ſuſceptio
nem ordinum, niſi poſtquam per-
uenerit ad legitimam ætatem. §.
canonicatum. 290.
Canonicus in publica Vniuerſita-
te ſacram Scripturam legens, e-
tiam ſi non reſideat, debet re-
cipere fructus præbendæ. §. item.
p. 70.
Canonicus Magiſtralis obtinens
parochialem ante Concilium, in
parochiali debet reſidere. §. obti-
nens parochialem. 127.
Canonicus nisi eſt priuandus ca-
nonicatu, eo quod intra annum
non ſit promotus ad ſacros or-
dines, qui tamen decem & o-
cto annos natus ſit. parag. infra.
286.
Canonicus nouus non debet cogi ſol
uere pro bono Eccleſiæ. §. cuiuſ-
uis. 567.
Canonicus obtinens ante Concilium
Tridentinum parochialem Eccle
ſiam. §. obtinens. 124.
Canonicus parochialem obtinens
extra ciuitatem in ea reſidere
debet. §. obtinens canonicatum.
127.
Canonicatus plures habens, reſi-
dere poteſt in quolibet. §. congre
gatio. 112.
Canonicus pro introitu ad poſſeſ-
ſio-

ſionem quid, & cui ſoluere debeat.§. ſiue 596.
Canonicus quidam Aretinus à reſidentia excuſatus.§. alius. 108.
Canonicus, qui ſanus ſuum munus obire ſolebat, ægrotans non debet amittere diſtributiones.§. canonicus. 142.
Canonicus reſidens in parochiali diſtributiones lucratur. §. habens. 126. vbi reſidere debeat. ibidem.
Canonicus ſemel examinatus, cũ adeptus eſt canonicatum, eo dimiſſo, & ſi aliud obtinuerit, non eſt iterum examinandus. §. ad quæuis. 278.
Canonicus, vel Dignitas ante profeſſionem fidei fructus tantùm amittit. 18 q
Capellæ canonicatus, & alia beneficia non curata requirentia reſidentiam viſitari poſſunt. §. & in hoc. 533.
Capellani, an teneantur reſidere. §. an capellaniæ. 136.
Capellania & Monaſteria, quorum fructus tenues, ſunt non poſſunt retineri ſub eodem tecto. §. capellania. 305.
Capellaniam obtinens non poteſt cogi, vt ipſemet celebret. §. Epiſcopus. 108.
Capellania, cui adiunctum eſt onus ſeruiendi in choro, obtineri non poteſt cum canonicatu. §. capellania. 309.
Capellani, & coadiutores ad exercendam curam animarum à capitulo deputati, niſi ab Epiſcopo approbati, non adminiſtrent ſacra. 29. § examinentur.
Capellani, & canonici in Eccleſijs Cathedralibus, & Collegiatis, qui exercent curam animarum, ſubijciuntur examini Epiſcoporum. 21. c
Capellani Melitæ cõmorantes, qui in alijs locis habẽt parochias, an reſidere teneantur, & quandiu abeſſe poſſint. §. poſtulantibus. 132.
Capellani perpetui, an teneantur ad reſidentiam. §. & alijs. 124.
Capellanus, an debeat eſſe presbyter. §. aut capellani. 206.
Capitula Cathedralium, & maiorum Eccleſiarum, illarumque perſonæ poſſunt per Epiſcopum & maiores Prælatos viſitari. §. origine. 570.
Capitula Cathedralium, quæ ſede vacante Vicarium creare poſſunt non impiè dicuntur dare literas dimiſſorias. §. non impediũtur. 509.
Capitula Eccleſiarum Collegiatarũ quaſi Epiſcopalem habentia iuriſdictionem ad Synodum Prouincialem ſunt vocanda. §. item, el 2. 231.
Capitula Eccleſiarum non poſſunt creare canonicos ſupra numeralios ſuper futura præbenda. §. Collegijs. 30.
Capitula Eccleſiarum particulariter ſunt inuitanda. §. item, el ſegun-

ſegundo. pagina 231.
Capitula exempta debent obſeruare decreta Cõcilij Prouincialis. §. in cuius. 234.
Capitula exempta tenentur ſeruare decreta Concilij Prouincialis. §. concordijs. 530.
Capitula non exempta, etiam ſi multa habeant priuilegia, viſitari poſſunt ſine aſſeſſoribus. §. ſtatuit. 561.
Capitula maiorum Eccleſiarum omnino ſubijciuntur viſitationi Epiſcoporum cap. 2. 529.
Capitula non poſſunt viſitari à Vicarijs generalibus, ſed ab Epiſcopis perſonaliter. §. à ſuis. 532.
Capitula tenentur ad obſeruantiam decretorum Concilij Prouincialis, ſicut Prælati eligentes. §. Epiſcopus. 233.
Capitulares in crimine cõcubinatus quomodo debeant ab Epiſcopo puniri. §. in crimimbus. 567.
Capitulares in loco decenti ab Epiſcopo viſitentur. §. capitulum. 503.
Capitularibus delinquentibus carcere eſſe debent in domo Epiſcopi. §. perſonali. 567.
Capitularibus facultas ſubſtituendi in choro, quæ detur. §. cenſuit. 142.
Capitulis non licet ordinandi licentiam concedere infra annum vacationis ſedis, niſi coarctatis occaſione beneficij cap. 1. 507. §. non liceat. ibid. §. arctatus. 508.
Capitulo nõ licet diſtributiones quotidianas remittere alicui. §. non obſtantibus. 144.
Capitulum collegiatum pro immiſſione in poſſeſſionem non poteſt quidquam exigere. §. pro. 596.
Capitulum poteſt eligere duos canonicos, qui cum Epiſcopo procedant in caſibus canonicorum non tamen fiſcalem. §. capitulo. 566.
Capitulum exemptum à iuriſdictione Epiſcopi. §. vt capitulũ. 565.
Capitulum non poteſt eligere viſitatorẽ ad viſitandam diœceſim ſine Vicario. §. capitulum. 511.
Capitulum non tenetur aſſiſtentes dare Epiſcopo priuatim celebranti §. ſecundum. 148.
Capitulum non poteſt conuocari ſine conſenſu, & præſentia Epiſcopi. §. Epiſcopi. 503.
Capitulum poteſt mouere Vicarium per ipſum electum. §. item. 510.
Capitulum ſede vacante poteſt concedere licentiam extero Epiſcopo exercendi Pontificalia. §. capitulum. 320.
Capitulũ ſede vacante poteſt concedere licentiam extero Epiſcopo exercendi Pontificalia. §. capitulum. 508.
Capitulum ſede vacante poteſt eligere arbitros contra Vicarium. §. qui ſede. 512.
Capitulum ſede vacante tenetur eligere œconomos & Vicarium infra octo dies poſt mortem Epiſ-

copi constituere. cap. 3. 510. §. œconomum. ibidem. & vtrùm posſint plures eligere. ibidem.
Capitulum vniuerſum delinquens à quo, & quomodo debeat viſitari. §. illuſtriſſimi. 561.
Character imprimitur per ſacrũ ordinem, vnde ſimul ritè ordinatus laicus fieri non poteſt. cap. quoniam. 445.
Cardinales congregationis habent facultatem declarandi, quæ ſint cauſæ diſpenſationis matrimonialis. paragr. Cardinales. pag. 497.
Cardinales cum creantur quomodo probentur. 16.
Cardinales debent contribuere ex beneficijs in diœceſi ad ſeminariũ. §. quarumcunque. 77.
Cardinales in alienam diœceſim poteſtatem non habent conſecrandi Eccleſias profanas, niſi de indulgentia Papæ. §. Pontificalia. 320.
Cardinales ſecundum quam taxam debent contribuere ſeminario. §. an illuſtriſſimi. 90.
Cardinalium mores quales eſſe debeant. cap. 11. 102.
Carthuſiani etiam debent eſſe Lectores ſacræ Scripturæ. §. compellant. 68.
Carthuſianorum Eccleſiã viſitare quandoq; mulieribus à Sede Apoſtolica conceſſum. §. quandoque. 180.
Cathedræ grammaticæ collatio, & quæ præſimonia illi poſſunt annecti. §. illi. 68.
Cauſæ in prima inſtantia in conſeuatorijs Vniuerſitatum. §. in prima. 519.
Cauſa criminalis aduerſus clericum, quomodo debeat cognoſci. §. ſunt. 520.
Cauſa de affectis, vel reſeruatis beneficijs in curia committuntur. §. cauſæ. 519.
Cauſæ Eccleſiaſticæ in prima inſtãtia ad Ordinarios ſpectant. c. 6. 519. §. cauſæ infra.
Cauſæ legitimæ diſpenſandi in caſibus prohibitis, quæ ſint. §. cauſæ. 497.
Cauſæ nullitatis profeßionis, quæ intra biennium ab Ordinario, & ſuperiori Regulari non terminãtur. §. Deus. 521.
Celebrans dum in choro cantatur non dicitur interfuiſſe. §. interfuerit. 142.
Celebrantes cum alio Miſſali quã cum reformoto, incurrunt in peccatum mortale, ſi ſcienter, & abſque iuſta cauſa id faciant. §. celebrantes. 226.
Cenſuræ, vtrùm relaxari poſſint, ad inſtantiam creditoris pro altero, quando duo ſunt obligati. §. quod ſi. 580. §. præſuppoſito. 581.
Cenſuræ Epiſcopi, & interdicta non comprehendunt eos, qui nullius diœceſis ſunt. §. mandante. 575.

A cenſuris abſtinendum in cauſis, vel executio realis, vel perſonalis fieri poteſt. cap. 3. 579.

Chriſtus Dominus promeruit gratiam, quæ coniugibus in matrimonio communicatur. cap. gratiam. 464.

Chriſtus integer, & totus, verumq; Sacramentum, etiam ſub altera tantùm ſpecie ſumitur. c. quamuis. 389.

Ciuitates, quibus conceſſa eſt adminiſtratio bonorum temporalium Monaſteriorũ. §. ciuitates. 165.

Clandeſtina matrimonia Eccleſia ſemper prohibuit. cap. tametſi. §. 472.

Clandeſtinis matrimonijs intereſſentes grauiter puniri debent, & vnuſquiſque contrahentium inhabilis exiſtit. cap. qui aliter. 478.

Clandeſtina matrimonia ſemper rata fuerũt, quandiu Eccleſia ea irrita non fecit. cap tametſi. 472.

Clerici ad regendam Eccleſiam per edictum publicum vocentur, de quorum moribus fiat diligens inquiſitio. 26. cap. 16.

Clerici concubinarij notorij ipſo iure ſunt à diuinis ſuſpenſi. §. clerici. 607.

Clerici concubinarij, ſi ſpecialiter moniti non abſtinuerint. §. quod ſi. 605.

Clerici coniugati. cap. 1. 102.

Clerici abſque approbatione ſui Epiſcopi poſſunt ab ipſo ſuſpendi, ſi minus idonei reperti fuerint. ca. Epiſcopus. 325.

Clerici, tam ſeculares, quàm regulares tenentur ad proceſſiones accedere c. 14. 187.

Clerici ſeminarij quomodo ad ſacros ordines poſſint promoueri. §. declarauit. 73.

Clerici coerceri debent ad deferendum habitum clericalem. cap. 5. pag. 97.

Clerici ſecularis exempti ab Epiſcopo, à quo puniri poſſint. §. quæ litercunque. 542.

Clerici ſimplicis incontinentia. §. hoc decretum. 605.

Clerici non capitulares, nec dignitates Epiſcopo ſubijciuntur. cap. 22. 568. §. item. 569.

Clericos concubinarios patroni, ſi ad eos ſpectat præſentatio alicuius beneficij per concubinatum detenti, poſſunt accuſare. §. à ſacris. 605.

Clericus coniugatus, vtrùm à iudice laico incarcerem conijci poſſit §. clericali. 103.

Clericus certæ Eccleſiæ adſcriptus non recipiendus ſine Ordinarij licentia. §. clericus. 134.

Clericus charactere inſignitus, vtrùm gaudeat priuilegio fori. §. quidam. 103.

Clericus concubinarius primo, & ſecundo delinquens, quas pœnas incurrat. §. pœna. pagina. 606. ſi ſecundæ monitioni non paruerit, ſit ſuſpenſus ab ad-

miniſtratione Beneficij. ibidem.
Clericus impudicus quomodo corrigendus. cap. 1. 604.
Clericus impudicus non habens in ære luat in corpore. cap. 2. 606.
Clericus nulli loco aſcriptus non poteſt retineri. §. illi Eccleſiæ. 134.
Clericus per ſaltum promotus. 152.
Clericus peregrinus ſine commendatitijs literis ad diuina celebranda non admittatur. c. 1. 104.
Clericus, qui priuilegio fori gaudeat, & qui non. §. prima tonſura. cum reliq. 525.
Coadiutor cum futura ſucceſſione, ni adſint qualitates omnes ad iura requiſitæ concedi non debet. c. ſi Eccleſiæ. 300.
Coadiutores perpetui, vtrùm poſſint ſeruire per ſubſtitutos. §. an creatis. 130.
Coadiutoria cum futura ſucceſſione prohibetur. cap. cum in beneficijs. 300.
Cogentes inuitam Monialem fieri, vel tollentem impedientes anathemati ſubduntur. cap. 21. pagi. 201.
Cognatio ſpiritualis contrahitur ex confirmatione, ſicuti ex baptiſmo. cap. ea cognatio. 489.
Cognatio ſpiritualis, quæ naſcitur ex baptiſmo, inter quas perſonas contrahatur. §. docet. 486.
Pro collatione Eccleſiarum, & beneficiorum, quid à cancellario poteſt accipi. §. pro collatione. 594.
Collatio Eccleſiæ parochialis, quæ pertinet ad capitulum Cathedralis, vel Collegiatæ debet fieri per examinationem, & approbationem Epiſcopi. 24 h. §. an quando
Collatio, inſtitutio, ſeu præſentatio præuio Epiſcopi examine ad Cardinales, Abbates, & capitula, quibus ſunt ſubiecta pertinet. 24 h. §. capitulorum.
Collatio parochialis pertinens ad Præpoſitum Collegiatæ detur illi quem Epiſcopus idoneum elegerit, ex ijs, quos examinatores approbauerint. 24 h. §. quoties.
Collatio, & inſtitutio iuris patronatus mixti. §. iuris. 35.
Collatio eſt nulla in præſentatione parochialis iuris patronatus, niſi ab Epiſcopo fuerit approbatus. §. ſi inſtitutio. 36.
Collatio parochialis Eccleſiæ, quæ ad inferiorem pertinet. fiat per examen ab Ordinario. 24 h. §. in vacatione.
Collatio parochialium, quæ iure deuolutiuo conferuntur, fiat per examinis concurſum. §. item. 2. pag. 35.
Collatio parochialis pertinens ad Archidiaconum, ius eligendi ad Ordinarium. 24 h. §. vacanti. §. Archidiaconus. ibid.
Collatio præbendæ lectoralis Concilium relinquit illis, ad quot ante ſpectabat. §. conſtituta. pagi. 65.
Collatio vitioſa eſt cũ examen omiſ-

ſitum

tiũtur in parochialibus per concurſum. §. ſubreptitiæ 37.
Collationes parochialium Eccleſiarum à quibus fieri debent. §. collationes. 39.
Collatores nihil prorſus emolumen percipiant. 25. §. congregatio.
Collatori nõ fiat præiudicium in cõſtituenda præbenda vacatura. §. vel Cathedralibus. 64.
Collegia ſecularia, non regularia, cõtribuant ſeminario. §. ſeu prouentibus. 82.
Collegij ſublati bona quæ ſuperſunt debent applicari ſeminario. §. bona. 83 & §. relicta. ibid.
Collectores cameræ Apoſtolicæ ab Epiſcopo viſitari non poſſunt. §. anſi. 565.
Colloquia cum Monialibus ad crates, quomodo fieri debeãt. §. quod acceſſum. 180.
Colluctationẽ nõ eſſe nobis aduerſus carnem, & ſanguinem, ſed aduerſus principes, & poteſtates tenebrarum. §. non eſſe. 6.
Commendatarij à quo viſitari poſſint. §. commendata. 54. & ſequent.
Commendatarij quando non tenentur reſidere. §. item. 107.
Commendatarij tenentur reſidere, & ſacris initiari. §. per edictum. 131.
Commendatariorum ius eligendi ad portiones. §. regularum. 44.
Commendatarij Monaſteriorum, ſiue Abbatiarum Concilijs Prouincialibus inter Abbates ſunt recipiendi, eiſq; canonici Cathedrales præferendi. §. item. el 2. 230.
Commendatarius, vtrùm teneatur ad reſidentiam. §. habens. 225.
Comitiſſa ſancti Seuerini Monaſterium ingredi volens. §. delite. 174.
Communio Euchariſtiæ ſacramentalis paruulis ante vſum rationis non eſt neceſſaria. cap. ſancta. 385.
Communio ſacramentalis frequens, & quotidiana laudatur cap. optaret. 386.
Communionem ſub vtraque ſpecie explicari, & definire expedit. c. ſacroſancta. 387.
Conceptio Beatæ Mariæ ne controuertatur. §. declarat. 590. Pœnæ quas incurrant, qui contra fecerint, & vbi, & quo moderamine fieri liceat. §. qui contra. ibidem. & ſeq. nec vulgari ſermone fiat. ibidem.
Conceſſio iurium in fauorem eius, qui prætendit habere ius, neque examen, nec expreſſionem beneficiorum, aut valoris requirit. 23. c.
Concilia Prouincialia præcipiuntur celebrari. cap. Prouincialia. 230.
Concilium capituli in Synodo diœceſana eſt requirenda, non neceſſario ſequenda, niſi in quibuſ-

dam casibus à iure expreßis. §. licet 235.
Concilium non tollit pœnas impositas à iure communi. §. extra oppidum. 603.
Concilium non tollit sententias, & res iudiciales. §. Archidiaconus. 539.
Concilium Prouinciale non potest formare processum contra Episcopum in causis criminalibus grauibus. paragra. contra. 516.
Concionatores debent instruere populum de vtili veneratione reliquiarum Sanctorum, & imaginum. cap. mandat. 253.
Concordiæ à Sede Apostolica confirmatæ censentur sublatæ per Concilium. §. præsuppositio. 532.
Concordiæ confirmatæ in forma cõmuni. & ex certa scientia. §. rursus. 534.
Concordiæ confirmatæ à Papa in forma communi derogatum à Concilio. §. item. 568.
Concordiæ, quæ seruatæ in visitatione. §. concordijs. & sequent. 569.
Concordias, quæ suos tantùm obligant autores, mens Concilij est tollere. § & quia. 533.
Concordijs non confirmatis à Sede Apostolica derogatur. §. an per 531.
Concubinæ si ter admonitæ non paruerint eijciantur, adhibitis etiam alijs pœnis. cap. 2. 603.
Concubinarij ter ab Episcopo admoniti, si concubinas non eiecerint, excommunicentur, & si excommunicati per annum insorduerint, seuerius contra eos procedatur. 602.
Concursus seruetur in iure patronatus. 26 in §. Episcopus.
Confessores in Monasterijs Monialium non subditis Regularibus ab Episcopo examinati. §. propter. 186.
Confessores Monialium. §. saltim. & seq. 186.
Confessio sacramentalis, nec impossibilis est, nec grauis. cap. impium. 415.
Confessiones secularium audire non potest, nisi qui ob beneficium parochiale, aut approbationem Episcopi obtinet. cap. quamuis. 425.
Confessio secreta non est aliena à diuino mandato, nec humanitus inuenta est quo ad modum. 415.
Confessio sacramentalis iure diuino est instituta. cap. ex institutione. 413.
Confessio sacramentalis ad Eucharistiam accipiendam requiritur, & oppositum asserentes pertinaciter excommunicantur. cap. si non. 382.
Confirmatio decretorum Concilij spectat ad Summum Pontificem. cap. illustrissimi. 240.

Confirmationis Sacramentum in locis nullius diœceſis, à quo miniſtrari debet. paragr. ad ipſum. 554.

Confraternitates laicorum poteſt Epiſcopus viſitare, non tamen ad proceſsiones compellere. §. non cõprehenduntur. 501.

Confraternitates, quæ tenentur contribuere ſeminario §. confraternitatum. 83. & §. ex eleemoſynis. ibid.

Confraternitates tenentur contribuere tantùm ratione bonorũ Eccleſiaſticorum ſeminario in Prouincia pauperiore ſito. §. an confraternitates. 309.

Congregatio generalis poteſt fidem publicam concedere. cap. inſuper. 249.

Coniuges hortantur, vt in eadem domo ante benedictionẽ nuptiarum non cohabitent. cap. ſancta. 467.

Coniuges hortantur, vt ſacramenta pœnitentiæ, & Euchariſtiæ ante matrimonij conſummatisnem recipiant. cap ſancta. 469.

Conſanguineis Epiſcopi res Eccleſiaſticæ conferre non debent, niſi paupertatis cauſa cap. 10. 101.

Conſeruatores ſeminariorum. cap. 16. 90.

Conſenſus, ſeu autoritas poteſtatis ſecularis, non exigitur in collatione ordinum Eccleſiaſticorũ. cap docet. 446.

Conſtitutio Bonifacij VIII. de clauſura Monialium. §. Bonifacij. 169.

Conſtitutio Bonifacij Octaui, de clericis coniugatis. §. conſtitutio. 102.

Conſtitutio Clementinæ ſecundæ, de religioſis domibus. §. Concilij 79.

Conſtitutio Clementis V. de vita & honeſtate clericorum. §. conſtitutionem. 97.

Conſtitutio Concilij Lateranenſis, de cauſis Epiſcoporum. §. in Cõcilio. 516.

Conſtitutio Innocentij III. quæ refertur in c. Romana. de appellat. §. præſertim. 386.

Conſtitutio Innocentij III. de reductione Monaſteriorum in congregationes. §. cõſtitutionis. 182.

Conſtitutio Innocentij Quarti innouatur, & quando exempti cõueniri poſſint coram locorum ordinarijs. capit. in exemptorum. 325.

Conſtitutio Sixti Quarti, de Conceptione Beatæ Virginis. §. Sixti. 591.

Conſtitutiones Conciliorum ſubiacent autoritati Sedis Apoſtolicæ. §. ſancta. 238.

Conſtitutiones editæ in Synodo diœceſana, an debeant executioni mãdari pendente iudicio in Rota ſuper earum nullitate. §. an conſtitutiones. 522.

Conſtitutiones Pij V. vbi habent locum. §. illi. 33.

Consuetudo assistendi, & seruiendi Episcopo seruanda. §. in modo. 146. *§. in conferendo. ibid. §. obtinentes.* 147.

Consuetudo immemorabilis non excusat à residentia in Cathedralibus, & Collegiatis. §. & ita. 145.

Consuetudo immemorabilis, secundum quam inferiores Episcopo cognouerint causas matrimoniales, & criminales sublata nō est. §. item. 520.

Consuetudo etiam immemorabilis percipiendi distributiones in absentia tollitur. §. item, vltimo. 144.

Consuetudo non excusat à residentia in Cathedralibus. 118.

Consuetudo non excusat à residentia in Cathedralibus, & Collegiatis insignibus. §. in Cathedralibus. 137.

Consuetudo non derogatur, vt in eadem Ecclesia dignitas cum canonicatu per eundem retineri possit. §. item. el 1. 311.

Consuetudo seruanda in nominatione existentium in Pontificalibus §. ad solùm. 147.

Contrahentes in gradibus prohibitis, de quibus dubitatur. §. in contrahendis. 497.

Contributio seminario, quæ exigenda §. partem. & seq. 84.

Contritio, & animi dolor, ac detestatio de peccato commisso, cum proposito de non peccando de cætero. cap contritio. 410.

Contritio ex vi voti sacramenti pœnitentiæ, quod includit, hominem Deo reconciliat. cap. docet. 411.

Contritio quouis tempore fuit ad remissionem peccatorum necessaria. cap. contritio. 410.

Controuersia orta super suspicione iudicis, aut competentia iurisdictionis per legitimos arbitros terminari debet. cap. 1. 525.

Copula carnalis reddit inhabiles ad contrahendum matrimonia inter consanguineos, & affines & cognatos spirituales. §. cum his. 448.

Copula post impetratas literas dispensationis. §. si post. 499. *& sequent.*

Correctio subditorum benigne fiat. cap 5. 540.

Cremonensi Episcopo, quid responsum. § ætate. 33.

Culpam à Domino nunquam remitti falsum omninò asserere. c. quo ad satisfactionem 422.

Cura animarum potest exerceri per Vicarium amouibilem §. non enim. 536.

Curam animarum in parochialibus Hierosolymitanæ Religionis exercentes, tenentur accedere ad congregationes, quæ habentur, iusta Episcopi ad casus conscientiæ differendos. §. item. el 3. 245.

Curati cogendi sunt ad subeunda munia per se ipsos, & non per substi-

ſubſtitutos. §. inferiora. 275.
Curati ad reſidendum cogantur ab Ordinario. cap. 12. 131.
Curatores animarum volentes prædicare, non debent prohiberi. §. per parochos. 57.

D

DEcani, qui ex aliqua immemorabili conſuetudine cauſas matrimoniales, & criminales cognoſcere ſolent. §. decani. 524.
Decani, & Archidiaconi regulares poſſunt viſitare ſuos ſubditos. §. Decani. 523.
Decanus, & capitulum ab ordinaria iuriſdictione exempti. §. an hoc decretum. 523. *Abbates, qui nullius diœceſis ſunt. §. an comprehendantur.* 523.
Decano, & capitulo licet viſitare perſonas ipſi capitulo ſubiectas cumulatiuè cum Epiſcopo. §. ab ijs. 504.
Decanus reſidens in Decanatu non amittit fructus aliorum canonicatuum, exceptis diſtributionibus. §. quibus. 138.
Decimæ parochiales perſoluendæ ſunt his, à quibus percipiuntur ſacramenta. §. ad quos. 317.
Decimas ſubtrahentes excommunicantur. cap. qui decimas. 317.
Decimarum ſolutio præcipitur. cap. non ſunt. 316.
Declaratio decretorum Concilij ſpectat ad Summum Pontificem. cap. 13. *pagina* 239.
Decreta Cõcilij Prouincialis ab omnibus debent obſeruari, qui Epiſcopali iuriſdictioni ſubduntur. §. præterea. 231.
Decreta congregationis abſque litibus ſunt executioni mandanda. §. decreta. 239.
Decreta de reſidentia paſtorum publicari iubentur. cap. 13. 133.
Decreta, quæ in omnibus cœnobijs obſeruari præcipiuntur. c. 25.
Decreta, quæ non debent ſeruari in Monaſterijs Monialium Pœnitentium, vel Conuertitarum. cap. 22. 202.
Decretum Bonifacij VIII. de clericis non reſidentibus. §. iuſta. 143.
Decretum de filijs presbyterorum nõ promouendis, in quo differat à iure communi. 153.
Degradatio ſolemnis clericorũ quomodo fieri debeat. cap. 1. 572.
Delegatis iudicis officium, & poteſtas. cap. 1. 44.
Delegatus iudex quis eſſe debeat. §. iuſta. 45.
Delicta acrius punienda, vbi ſuauis medicina non prodeſt. cap. 6. 541.
Denuntiationes interdum ex cauſa remitti poterunt. cap. ſi aliquando. 477.
Deputati ſeminarij quatuor, nec poſſunt amoueri. §. item. 77.
Deſcripti debent ſaltem coram tribus examinatoribus examen ſub-

ire, pagina 29 cap 17.
Designati dum taxat à parocho cõtrahunt cognationem spiritualem, quæ oritur ex susceptione baptizati de sacro fonte. cap. parochus 488.
Detentus cum fideiussione, non potest cogi ad residentiam. §. congregatio. 138.
Determinatio concessionis calicis refertur ad Summum Pontificẽ. cap. cum sancta 389.
Diaconatus susceptio non fiat, nisi post annum à susceptione subdiaconatus. cap. promoti. pag. 461.
Diaconus non prohibeatur prædicare, nisi ob certam causam. §. diaconus. 57.
Diebus festis, quibus rebus liceat operam dare. §. dierum. pag. 506.
Dies festi, quos Regulares non tenentur observare. §. dies festi. 576.
Dignior in parochialibus patronatus in mensibus Papæ reservatis, ab Episcopo eligatur. §. an ad. 35.
Digniores in pastores promoueantur. 12.
Dignitas parochialis cum mera curata potest obtineri. §. plura. 304.
Dignitas principalis in Ecclesia Collegiata exempta non debet necessariò conferri Doctori, vel Licentiato. §. dignitates. 91.
Dignitas principalis in Collegiata Ecclesia, vtrùm Licentiato, aut Doctori sit conferenda. 11.
Dignitas, cui parochialis vnita est ad examen non tenetur. 21. b nec si sit capellania ibi. nec si hæ parochiales soleant commendari ad sex menses ibid.
Dignitatem cum canonicatu, seu portione in eadem Ecclesia obtinens, an teneantur vtrunque per se onera subire. §. an teneatur. 145.
Dignitatem habens in Collegiata Cathedrali vnita. §. habens. 140.
Dignitates curam animarum habẽtes, non subiacent concursui. 26. in §. item. 3
Dignitates cum canonicatu, quæ tenues habent fructus, possunt obtineri. §. cum Ecclesiasticus. 300.
Dignitates de iure patronatus detractioni tertiæ partis obnoxiæ sunt. §. dignitates. 15.
Dignitates, & procuratores Ecclesiarum, quibus locis collocandi. §. item el 2. 230.
Dignitates duas obtinens in insigniori, residere debet. §. obtinens. 116.
Dignitates obtinentes cum cura animarum, cum in curata Ecclesia residents, præsentes habeantur. cap. 5. 114. dum tamen sint fructus illius Ecclesiæ, in cuius choro sedem habent hæ dignitates. §. ex fructibus. 155.

Dignitates in Cathedralibus, & Collegiatis insignibus conferantur tantùm Magistris, Doctoribus, vel Licentiatis in Theologia, vel iure Canonico. §. hortatur. 91.

Dignitates obtinentes pœnis possunt compelli ad residentiam. §. liceat. 114.

Dignitates obtinentes sine cura animarum non debent. 25. annum attingere. 17.

Dignitates possunt compelli ad residendum personaliter. §. congregatio 112.

Dignitates, quibus à principio fuit coniuncta cura animarũ sunt incompatibiles. §. dignitates. 306.

Dignitates qui obtinent cum cura animarum, quando in curata Ecclesia residerint, vtrùm præsentes habeantur. §. ex fructibus, cũ sequent. 115.

Dignitati, quæ parochialem vnitã habet exámen non est necessariũ. 27 p. §. examen.

Dimissoriæ ad primam tonsuram possunt concedi à capitulo sede vacante intra annum. §. ordinandi. 508.

Dimissoriæ ijs, qui nullius sunt diœcesis, à quo dari debent. §. ab Episcopum. 554.

Dimissorias ab Abbatibus impetrantes § pœnam 509.

Dimissorias Canonicorum concedere non licet infra annum sede vacante. §. non liceat. 507.

Dimissorias concedere Capitulo nõ liceat. §. à Capitulo. 509.

Dimissorias concedere quibus, & ad quos, & quo tẽpore concedere licet. §. non liceat. & seq. 507.

Dimissorias sede vacante nec iurisdictionem Episcopi obtinentes, nec Capitulum potest concedere. cap. 2. 509.

Disciplina eorum, qui Ecclesijs Cathedralibus inseruiunt cap. 7. 99 & cap. 5 101.

Dispensari potest cum senibus infirmis & decrepitis, vt à Vicarijs eorum Ecclesiæ administrentur. §. nisi. 536.

Dispensatio cum expressione copulæ. §. facta. 499.

Dispensatio circa gradus prohibitos rarò debet concedi. cap. 493.

Dispensatio circa gradus prohibitos quando debeat concedi. capit. si quis. 494.

Dispensatio gratis fieri debet capite sicuti. 343. Episcopo constare debet de veritate precum prius quam commutationes vltimarum voluntatum executioni mandentur. cap. in commutationibus 344.

Dispensatio in quarto gradu cõsanguinitatis similiter mueniat aliũ §. pro dispensatione 497.

Dispensatus in sua Ecclesia parochiali ad tempus. § fuit. 10.

Dispensatio ibi contrahendis matrimonijs, vel nulla detur vel rarò, & ex causa & gratis, & nunquã in secundo gradu c. 4. 497.

Dispensatio in quibus gradibus nunquam fuit §. in 2. 498.
Dispensatio legum non est frequentius facienda, sed solùm quando vigens ratio postulat. cap. sicuti. 343.
Dispensatio, quæ concedi debet homicidij causæ committenda est Ordinario, vel alteri. c. 2. §. 99.
Dispensatio, quæ non videtur obreptitia. 479.
Dispensationes omnes reuideri debent ab Ordinarijs. cap. dispensationes. 339.
Dispensationis matrimonialis causæ iustæ. §. iusta causa. 497. & sequent.
Distributio ordinum in Ecclesia Cathedrali, non adhibito Capituli consilio, est facienda. §. item. 293.
Distributiones absentibus demptæ sunt fabricæ Ecclesiæ, vel alteri loco pio. §. neque distributiones. 114.
Distributiones Ecclesiæ Abulensis. §. illustrissimi. cum sequent. 116.
Distributiones ex tertia parte præbendarum. §. Archiepiscopus. 116.
Distributiones in Ecclesijs parochialibus, & in beneficijs seruitorijs. §. inseruientes. 141.
Distributiones percipere debẽt absentes studiorum causa. §. illi qui. 142.
Distributiones ordinarias eius beneficij, cuius ministerio non inseruiunt, amittunt ij, qui duo beneficia residentiam requirentia tum dispensatione obtinent. §. subcollectores. 308.
Distributiones, an recipere possint qui absunt à choro. §. distributiones. 140.
Distributiones quotidianæ cuiuslibet capellaniæ arguunt in choro. §. nec dispensatione. 312.
Distributiones quotidianæ nõ amittuntur per omissionem professionis fidei. 19. v
Distributiones quotidianæ salariũ diurnum. §. sacra. 143.
Distributiones non licet Episcopo remittere. §. non licet. 141.
Distributiones, quæ fabricæ competunt. §. sed fabricæ. §. arbitrio. ibidem.
Distributiones quotidianæ distribuẽdæ sũt. §. distributiones. 113.
Distributionum quotidianarũ differentiam. §. differentia. 116.
Distributiones quotidianæ non debentur Lectori pro horis quibus legit. §. neque est. 65.
Distributiones quotidianas amittit habens canonicatum, & parochialem §. habens. 141.
Distributiones quotidianæ ex quibus ferri debent, & quomodo distribui. cap. 4. §. cum beneficia, & sequent. & cap sequenti. 114.
Distributiones, quæ in certis horis sunt assignatæ, non licet di-
uidere

nidere in alijs horis. §. in distributiones. 113.
Distributiones recipiant interessentes dum taxat. cap. 16. 140.
Distributiones reliquæ, quas absentes non faciunt suas tribuantur ijs, qui intersunt. §. reliquæ. 114.
Distributiones remittere capitulo non licet. §. non obstantibus. 144
In distributionibus tertia pars præbendæ conuertatur. § non potest. 143.
Docentes, & audientes sacram Scripturam putantur præsentes, quãtum ad perceptionem fructuum beneficiorum. cap. 7. 69.
Docentes in Ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis sacram Scripturam, vtrùm fructus in absentia percipere debeant. §. dum publicè 70.
Doctor eligendus Vicarius in capitulo existentibus Doctoribus in eo. §. vel Doctoribus. 92.
Doctor, vel Licentiatus non excusatur ab examine ad Ecclesiam parochialem. 27. p. §. Doctor.
Doctoratus insignibus, qui ornandi. §. studiorum. 93. & professionem fidem faciant. §. sin aliter irritus est Doctoratus. ibid. §. Episcopus.
Doctrina Catholica depurgato, & suffragijs mortuorum debet populo commendari. cap. cum Catholica. 438.
Donatio facta in ingressu Religionis non valet. §. aut obligatio. 194.
Donationes factæ ante susceptionẽ habitus. §. nulla. 193.
Dos an competens in 4. gradu. §. congregatio. 497.
Dos promissa Monasterio pro Moniali professa defuncta debetur. §. & debetur. 197.
Dos soluta intra tempus probationis si professio omissa non fuerit cum redditibus restituenda excepto victu, aut vestitu. §. ne hoc. 197.
Duellum committentes, & eorum patrini excommunicantur, & alias pœnas incurrunt. cap. 4. 600.
Duellum committere volentes expectatores eo permittentes excõmunicantur. §. illi. 601. Sed hoc in duellis solemnibus, non in priuatis habet locum. §. item inf.
Duellum priuatum, etiam excommunicationem affert. §. qui pugnant. 600. §. qui ex. ibid. inf.
Duello locum concedentes excommunicantur ipso facto. cap. 3. 390.
Dulciora multa in possessione canonicatus dari prohibentur. 597

E

Ecclesia decernit laicos, & clericos non conficientes sub altera tantùm specie communicare debere. cap. agnoscere. 388.

Ecclesia determinauit tempus, quo vnusquisque tenetur adimplere præceptum diuinum cap. per Lateranense 416.

Ecclesia diruta onus Missarum ad matricem Ecclesiam transferendum est. §. ad matrices 271.

Ecclesia iuris patronatus cui conferri debeat. cap 20. 33.

Ecclesia parochialis, & Monasterium perpetuo commendatum possunt simul obtineri. §. qui in præsenti 312.

Ecclesiæ bona gratis solutionibus ne locentur. cap. 1. 513.

Ecclesiæ intra claustra Monasterij tolluntur. §. tolluntur. 181.

Ecclesiæ incompatibiles nõ possunt obtineri, & qui vnam retinet, tenetur infra sex menses aliam dimittere. c. illi. 312.

Ecclesiæ nullius diœcesis à quo visitari debeant. §. quæ alias. & sequent.

Ecclesiæ omnes horis debitis possunt campanas pulsare. §. quæ ad debitum. 236.

Ecclesiæ parochialis, quæ sit iuris patronatus partim Ecclesiastici, partim laici collatio fiat per examinis concursum. §. quod si. 36.

Ecclesiæ parochiales subditæ Regularibus, in quibus cura animarum exercetur, à quo debeant visitari, quoad Sacramentorum administrationem. §. in Monasterijs. 557.

Ecclesiæ, quæ possint ab Episcopo visitari. §. locorum, cum reliqua 538.

Ecclesiæ ruinatæ in ædificia publica, vel priuatas domos conuerti possunt. §. an ruinatæ. pag. 271.

Ecclesiæ seculares nullius diœcesis eo modo, quo beneficia exempta debent approximari Episcopo, vel à quocunque alio visitari. cap. 16 553.

Ecclesiæ, vbi cura animarum exercetur, visitari possum ab Ordinarijs, etiam si sint Militiæ Hierosolymitanorum. §. Ecclesiæ. 545.

Ecclesiarum fructus, quæ renouatione indigent ab Ordinarijs sequestrari possunt. §. etiam. pag. 545.

Ecclesias curatas vnitas Monasterijs possunt Episcopi visitare, & ponere in eis Vicarios §. in Ecclesijs. 537.

Ecclesiastica beneficia nonnisi ijs, qui per se ipsos ministerium exercere possunt debent conferri. ca. inferiora 275.

Ecclesiasticum beneficium debet obtinere secularis, qui ordinatur, & sufficiens ad congruam sustentationem. cap. cum non. 448.

Edicta beneficij iuris patronatus in mensibus Papæ reseruans vacantis ab Episcopo ponantur §. si beneficium. 35.

Edicta ſolus Epiſcopus apponere poteſt. §. ita 23.

Electio Abbatiſſæ facta per vota non ſecreta, non valeat. §. electio 40.

Electio diſcreti vtrùm fieri poſſit. §. vbi. 40.

Electio quæ reputabitur canonica. § ſi electi 40.

Electio facta à Prælatis nullius diœceſis non viſitantibus, ligat ſucceſſores §. electio 232.

Electio Magiſtri Theologiæ Epiſcopo competit. §. eligendam. pagi 62.

Electio officialium, qui adminiſtrent bona Monaſteriorum ad ſuperiores ſpectat. §. adminiſtratio 164.

Electio per ſchedulas, quæ nulla ſit. § per vota 40.

Electio præbendæ Lectoris ad Epiſcopum ſpectat. §. electio verò pagi 65.

Electio ſemel facta ab Epiſcopo exempto Metropolitani, vt ad eius Synodum conueniat, ligat ſucceſſores §. electio 733.

Electus ab eccleſiaſticis perſonis ad quodlibet beneficium non inſtituatur, quin prius ab Ordinario dignus iudicetur. cap. præſentati. 278.

Electus Epiſcopus debet conſecrari intra tempus ſtatutum à iure. 10.

Electus in Epiſcopum tenetur conſecrari intra tres menſes. 11.

Electus non legitimè conſecratus fraudis puniendus eſt. §. per vota. 40.

Eleemoſynarum praui quæſtores prohibentur. §. pranos. 55.

Eleemoſynas petentibus, qua formula verborum Sedis Apoſtolicæ indulgeat. §. nec ad officium 55.

Emolumenta Sedis Epiſcopalis vacantis ad quem pertineant. §. Epiſcopus 512.

Epiſcopi an habeant aliquam iuriſdictionem in Eccleſijs exemptis. §. an Epiſcopi 535.

Epiſcopi arbitrio relinquitur, quæ pars Canonicorum poſſit ſimul abeſſe. §. an dignitates. pagina. 139.

Epiſcopi arbitrio relinquitur quota pars Canonicorum poſſit abeſſe. §. item 3. 135.

Epiſcopi arbitrio relinquitur quibus diebus Quadrageſimæ, & Aduētus debeat prædicari. §. Quadrageſimæ. 58.

Epiſcopi arbitrium eſt contra nō reſidentes. § etiam. 132. etiam ſi collatio pertineat ad Abbatem Regularem. ibid.

Epiſcopi cauere debent ne clerici inhoneſtam vitam ducant. cap. 4. pag. 56.

Epiſcopi corrigant Regulares extra Monaſterium ſine licentia ſuperiorum degentes, exceptis profeſſoribus Militiæ Hieroſolymitanæ. §. Epiſcopi. 529.

Episcopi curare debent vt Sanctimoniales ad Monasteria intra vrbis existentia reducantur cap. quia. 273.

Episcopi faciant edicta, examina, & relectiones personarum in vacationibus parochialium, licet collatio pertineat ad Canonicos. 21. c

Episcopi, & eorum specialis Vicarij pœnitentes absoluere possunt à quibuscunque peccatis occultis. cap. liceat. 428.

Episcopi non possunt in omnibus pœnis dispensare. cap. liceat. 428.

Episcopi bis dumtaxat, qui moribus & doctrina probati sunt, prædicare concedant. cap. 5. 53.

Episcopi impudici qualiter corrigi debeant. cap. 3. 607.

Episcopi interuentus requiritur, vt procedi possit in alienos subditos clericos. cap. quia nonnulli. 326.

Episcopi in vacationibus parochialium examen adhibeant per concursum. 27. p. § omnis.

Episcopi ita mores suos componant, vt reliquis ab eis exempla virtutum petere possint. cap. 8. 100.

Episcopi ius habent visitandi pia loca, & alia quæcunque ad Dei cultum instituta demptis scholis, quæ sub Regum immediata protectione consistunt. cap. habeant. 260.

Episcopi nõ residentes, pro rata fructus suos non faciant. cap. 10. pag. 122.

Episcopi non sunt inhibendi in prima instantia. §. nisi grauamen. 583.

Episcopus nullius Metropolis ad Cõcilia Prouincialia tenentur accedere. cap. Episcopi. 233.

Episcopi Prouinciales non tenentur ad Metropolitanum, nisi vt intersint Synodo Prouinciali. §. nec Episcopi. 232.

Episcopi possunt visitare Monasteria commendata obseruantia, si eorum superiores ab Episcopo admoniti intra sex menses illa non visitauerint cap. 9. 545.

Episcopi quales esse debeant. §. Episcopos. §. solemnitatem. §. in ipsum. 494.

Episcopi quando abesse possint, & quando non & quod spatium tẽporis. c. 9. 122.

Episcopi, qui sunt in Prouincia Papæ tenentur Synodos facere. §. Synodi. 234.

Episcopi residenti in Ecclesia, & diœcesi, vel extra. §. ex sua, & sequent. 120.

Episcopi resignantes proprias parochias resignent iudicio vicinioris Episcopi. 21. c.

Episcopi reuocare Capitulum ad libitum possunt. §. Episcopi. 567.

Episcopi suum gradum, & ordinem teneant, & reliqui eos debita reuerentia prosequãtur. cap. 4. 504

Episcopi singulis annis teneantur visitare Monasteria commendata, in quibus non viget regularis ob-

ser-

ſeruantia, & etiam beneficia cõmendata. c. 8. 543.

Epiſcopi tenentur curare clauſuram Monialium. cap. 8. 169.

Epiſcopi titulares nullibi valeant quemquam abſque ſui Prælati expreſſo conſenſu ordinare. c. quoniam. 324.

Epiſcopi maior autoritas non derogatur per præmiſſa. cap. 23. 571.

Epiſcopo nulla iuriſdictio conceditur, niſi in ſpiritualibus, & in clauſura, circa Monaſteria Monialium, Sedi Apoſtolicæ ſubiecta. § per hoc. 185.

Epiſcopis vbiq; ſedes prima concedi debet, quibus conuenit Capitula conuocare, vota exquirere, & iuxta ea concludere. cap. 3. pag. 502.

Epiſcopo an liceat penes ſe duos Canonicos tanquam reſidentes habere. §. ſtante. 125.

Epiſcopo chriſmatis conferendæ cauſa ad loca ſuæ diœceſis accedenti ſumptus facere laici non debent, nec Rectores. §. Epiſcopo. 552.

Epiſcopo contradicente nullus ſecularis, nec regularis prædicare præſumat. c. 10. 59.

Epiſcopo exiſtente hæretico facultas concedendi dimiſſorias pertinet ad Capitulum. §. dubitatum fuit. 508.

Epiſcopo non licet curam nouæ proſecretario, nec Vicario habere. §. an ſi Epiſcopo. 126.

Epiſcopo non licet dare licentiam, matri, ſororibus, & conſanguineis ingrediendi Monaſterium Monialium. §. non licet. 179.

Epiſcopo non licet pro ſuo, vel Cathedralis Eccleſiæ ſeruitio curatos conſtitnto Vicario, ad certa negotia adhibere. §. an Epiſcopo. 125.

Epiſcopo Pontificalia exercenti omnes obtinentes Canonicatus, & Dignitates debent aſſiſtere. §. in modo. 146.

Epiſcopo Pontificaliter ad Eccleſiam venienti vnus ex Dignioribus Capituli porrigat aſperſorium. §. Epiſcopo. 150.

Epiſcopo quando debeant aſſiſtentes dari. §. illuſtriſſimi. & ſequent. 147.

Epiſcopo qui per ſe vult Sacramentum deferre, cedat Rector. §. ſit prima. 502.

Epiſcopo reſponſorium dicenti Diaconus, & Subdiaconus teneant librum. §. quarto. 150.

Epiſcopo viſitationem aggredienti non licet proponere edicta, quibus ſubditi iubeantur crimina detegere, multoque minus propoſita pœna excommunicationis. §. item. 2. 541.

Epiſcopo Vlyſponenſi quid ſcriptum. §. Epiſcopo. 140.

Epiſcoporum abſentiæ cauſas legitimas quis declaret. c. 8. 121.

Epiſcoporum de cauſis criminalibus gratibus ſolùm Summus Põ

tifex poteſt iudicare. c. 4. 506.
Epiſcoporũ minora crimina à Concilio Prouinciali debent iudicari. cap. 5. 518. §. in Concilio. infra.
Epiſcoporum, quæ cauſæ debeant coram Summo Pontifice agitari. cap 3. 515.
Epiſcoporum tolerantia non excuſat ab excommunicatione, vel irregularitate in certo caſu. §. vltimo dubitatur. 210.
Epiſcoporum viſitationi Capitula ſubijciuntur. c. 2. 529.
Ad Epiſcopos pertinet electio, & deputatio Prædicatorum. §. Prædicationis. 561.
Ad Epiſcopũ pertinet cõponere controuerſias inter eccleſiaſticas perſonas, circa ius præcedendi exortas. c. 2. 501.
Ad Epiſcopum ſpectat iudicium cauſarum matrimonialium, & criminalium c. 7. 521.
Epiſcopus ad quem appellatum fuerit poteſt abſoluere excommunicatum ad cautelam §. cauſa. pag. 585.
Epiſcopus aduerſus parochos nõ reſidentes, quæ interualla ſeruare debeat. §. an Epiſcopus. pag. 126.
Epiſcopus an poßit delegare Vicarijs foraneis facultatem concedendi literas monitoriales pro rebus deperditis. §. & conſcientia. 578.
Epiſcopus, an poßit allegari ſuſpectus. §. fuit. pag. 555.
Epiſcopus an teneatur intra certũ tempus, & modum viſitationem concludere §. quæ vt. 550. §. quã celeberrimè. inf.
Epiſcopus antequam aſſumatur, debet ſex menſes ante eſſe in ſacro ordine. 10.
Epiſcopus à quorum Eccleſiarũ viſitatione debeat omninò abſtinere § item 558. & §. aut capita. infra.
Epiſcopus benedicere debet Abbatiſſam. § Epiſcopus. 42.
Epiſcopus cogere non poteſt vt omnes Canonici Sacerdotes efficiãtur. §. Epiſcopus. 292.
Epiſcopus conſtituere debet certos fines, vbi Eccleſias parochiales nõ habent. c. in his. 334.
Epiſcopus conſtituere non poteſt, vt aliquod ſoluatur pro ingreſſu Canonicorum. in electione. pag. 596.
Epiſcopus correctos à viſitatore nõ poteſt de nouo corrigere. §. in dicto. 564.
Epiſcopus controuerſiam habens cum Capitulo, non poteſt domi ſuæ Capitulum congregare. §. Epiſcopus. 503. §. Capitulum. infra.
Epiſcopus debet prouidere, vt Eccleſiæ parochiales habeant commodam ſuſtentationem. §. in parochialibus. 294.
Epiſcopus de conſilio Capituli tenetur deſignare quibus præbendis

dis quis ex ſacris ordo annexus eſſe debeat. cap. in omnibus. 291.
Epiſcopus debet conſtituere Vicarium perpetuum in prioratu, cui cura animarum incumbit. §. aliis 535.
Epiſcopus digniorem eligat conſtitutio ab alio erit facienda. §. ab alio. 36. & ſi inſtitutio ad inferiores pertineat edicta concurſus proponat ibidem. §. ſi inſtitutio.
Epiſcopus diœceſis in Monaſterijs alterius Epiſcopi ſubiectis, quod ius habeat. §. cenſuit. 171.
Epiſcopus domi ſuæ non poteſt viſitare capitulum. §. adoctauũ. 564
Epiſcopus edicta cõcurſus proponat, & idoneum eligat, deinde Romam tranſmittat in beneficio iuris patronatus vacanti in menſibus Papæ reſeruatis. §. beneficium 35.
Epiſcopus exercens Pontificalia in aliena diœceſi de Ordinarij loci expreſſa licentia poteſt conferre ordines ſuis diœceſanis. §. eidem. 321.
Epiſcopus exemptus, qui Metropolitanum vicinum ſemel eligit, & eius Prouinciali Synodo interſit, non poteſt ab eodem Metropolitano compelli ad conſtitutiones in ea Synodo obſeruandas. §. Epiſcopus. el 2. 233.
Epiſcopus idoneum Vicarium conſtituat in parochiali vacante. 241. §. debeat.
Epiſcopus in alterius diœceſi de licentia Ordinarij loci non poteſt ordinare perſonas, quæ non ſunt ſubiectæ illi Ordinario §. & in perſonas. 321.
Epiſcopus in crimine concubinatus aduerſus Capitulares ſolùm poteſt procedere. §. in criminibus, & ſeq. 567.
Epiſcopus in iuriſdictione delegata quando cum ordinavia commutatur, non poteſt declinare iuriſdictionem Metropolitani in certis caſibus. § tanquam. 542.
Epiſcopus in menſibus Papæ reſeruatis ius eligendi digniorem ad Eccleſias parochiales iuris patronatus habet. § an ad. 35.
Epiſcopus, in quibus caſibus non poteſt declinare iuriſdictionem Metropolitani. §. non poteſt. 555.
Epiſcopus in receptione Canonici dulciora recipiens. §. Antiſtes. pag. 597.
Epiſcopus intra viginti quinque dies examen nouitiæ perficere tenetur §. cuius. 200.
Epiſcopus inſtituere debet in beneficio præſentatum à patrono digniorem §. Epiſcopus. 35. ad patronum ſpectat quando duo æquè idonei fuerint iudicare. §. quem. 35.
Epiſcopus in viſitatione non poteſt imponere pœnas ordinarias delictorum. §. item. 1. 541.
Epiſcopus ius habet conſtituendi Vicarium in parochialibus, quarũ colla-

collatio ad Patriarcham pertinet donec illis de Rectore prouideatur. 23. g. §. licet.

Episcopus facere non potest, vt Canonicus pro ingressu soluere quinque, vel decem scuta. §. siue. pagi. 596.

Episcopus familiarem suum nõ subditum aliquando ordinare poterit. c. Episcopus. 330.

Episcopus habenti vnum simplex beneficium, quod non sufficiat ad sustentationem, potest eidem aliud conferre absque dispensatione Sedis Apostolicæ. §. Episcopus. el 1. 310.

Episcopus legitimè impeditus potest facere celebrare Synodũ diœcesanam per procuratorem. §. quotannis. 234.

Episcopus legitimè impeditus prædicandi officium per alium suis impensis præstare debet. §. ipse. pag. 57.

Episcopus licet posßit visitare Ecclesias ab inferioribus visitatas, tamen non potest iterum punire. §. sed non. 549.

Episcopus loco erectionis faciendæ non potest certam populi partem separare ab antiqua parochia, & alteri commodiori applicare. §. non liceat. 270.

Episcopus magis idoneum eligat in vacatione parochialis iuris patronatus laicorum. §. euenien-te. 36.

Episcopus nihil pro sigillo accipere potest pro collationibus beneficiorum. §. Episcopus. el 2. 310.

Episcopus nisi ob causam propter quam sit deponendus in iudicio non compareat c. 1. 514.

Episcopus non habet facultatem dispensandi in gradibus prohibitis. §. Episcopus. 499.

Episcopus non habet vocem in Capitulo. §. vota 504.

Episcopus non potest admittere in parochialibus, in suis manibus resignatis consanguineos familiares. §. Episcopus. 30.

Episcopus non potest dare viduæ licentiam permanendi in Monasterio in habitu laicali. §. non potest. 178.

Episcopus non potest denegare licentiam in parochiali, eo quod prædicetur in Cathedrali. §. non potest. 57.

Episcopus non potest derogare qualitatibus in beneficij fundatione positis. §. qualitates. 303.

Episcopus non potest duo beneficia simplicia vni conferre. §. aliud. pag. 310.

Episcopus non potest fructus primi anni alicuius beneficij sibi retinere pro datione possessionis. §. Episcopus. 597.

Episcopus non potest in distributionibus præscribere certam seruitij formam. §. sed fabricæ. 118.

Episcopus non potest in visitatione per edicta sub excommunicationis pœna monere ad reuelanda ea quæ

quæ ſcirent homines contra Capitulares, & alios. §. propriem. pag. 547.

Epiſcopus non poteſt Pontificalia exercere in loco exempto, & iuriſdictionis non Epiſcopi, ſed inferioris §. nec poteſt. 321.

Epiſcopus non poteſt procedere, vt Apoſtolicæ Sedis Delegatus in fulminandis excommunicationibus, niſi in caſibus à iure expreſſis. §. quamuis. 576.

Epiſcopus non poteſt prohiberi à regularibus, quominus clauſuram Monialium ipſis ſubiectarum viſitet. §. nemini. 180.

Epiſcopus non poteſt aliquem cogere in beneficio ſimplici reſidere. §. Epiſcopus. 2. 108.

Epiſcopus non poteſt ſe abſentare, etiam propter perpetuum morbũ. §. non licet. 121.

Epiſcopus non poteſt vnire ſeminario ea beneficia, quorum collatio ad ſe pertinet. §. certi. 75.

Epiſcopus non poteſt vltra duo beneficia ſimplicia alicui conferre. §. vltra. 310.

Epiſcopus non poteſt vnita beneficia ſimplicia diuidere ijs, qui propter diuturnas inimicitias non poſſunt in ſuis parochialibus reſidere. §. an quibuſdam. 137.

Epiſcopus non poteſt vti opera parochi, niſi viſitet, & tunc Vicarius deputetur. §. Epiſcopus. pagi. 130.

Epiſcopus non probans examẽ preſbyteri, cui reſignatio facta eſt teſtes examinet, & ſi quid contra eum habet indignum tranſmittat 22. e

Epiſcopus non tenetur in viſitatione adhibere adiunctos capitulares. §. ad ſecundum. 562.

Epiſcopus obtinens beneficia ſimplicia. §. Epiſcopus. 1. 108.

Epiſcopus per ſe rationem officij à Vicario ſede vacanti exigat, & puniat. §. item. 512.

Epiſcopus pœnitentiam publicã poteſt commutare in ſecretam. cap. Apoſtolus. 430.

Epiſcopus poteſt admittere ad concurſum alterius beneficij curati poſſidentem alterum, & iterum ſi vacauerit ponere edicta pro cõcurſu. 29. m. §. item. 2.

Epiſcopus poteſt capitula & res viſitare. §. illum. 530. & ſeq.

Epiſcopus poteſt capitulũ conuocare, vota requirere, & inxta ea concludere, dum non agatur de re ad ſuum, vel ſuorum commodum ſpectante. §. quod ſi. 503 §. ad ſuum inf.

Epiſcopus poteſt cogere proniſos poſt Concilium de beneficio patronatus ad oſtendendum titulum. §. poterit. 36.

Epiſcopus poteſt cognoſcere de ſubreptione, & obreptione gratiæ obtentæ ſuper abſolutione delicti. c. 2. 573.

Epiſcopus poteſt compellere Canonicos, & alios preſbyteros beneficia,

cia, vel officia ecclesiastica obtinentes ad professiones publicas. §. item. 187.

Episcopus potest compellere regulares ad processiones publicas, & controuersias præcedentiæ componere. § quam regulares. 501. amota omni appellatione ad effectum suspensiuum. §. amota. infra.

Episcopus potest crimẽ corrigere, aut monere. §. prauos. 550.

Episcopus potest dare confessorẽ Monialibus subiectis Regularibus, quæ cum ipsis confiteri nolunt. §. ex facultate. 186.

Episcopus potest dirimere controuersias pendentes inter personas ecclesiasticas circa ius præcedendi exortas, finitas, renouare nõ potest. § controuersias. 501.

Episcopus potest dispensare cum promoto per saltum caput vnicum. 152.

Episcopus potest dispensare ex causa, vt quis possit obtinere duo beneficia sub eodem tecto. §. eidem. 311.

Episcopus potest idoneos ad concursum admittere cum nominatio à patrono facta fuerit. 270. §. coram.

Episcopus potest in Synodo diœcesana constitutiones facere absque cleri consensu. § item. el fegundo. 235.

Episcopus potest procedere contra concubinarios, etiam incarceratdo quando timetur de fuga. § poterit 606.

Episcopus potest procedere contra Prædicatorem errores disseminãtem. c. 4. & § procedat. 53.

Episcopus potest sedere pro tribunali quocunque diœcesis loco. § sic congregatio. 596.

Episcopus potest sine adiunctis visitare corpus Ecclesiæ. §. sed Episcopi. 210.

Episcopus potest solus procedere cõtra quoscunque capitulares, vbi fuga timetur. c. 21. 567 §. in criminalibus. inf.

Episcopus potest visitare omnia hospitalia, & pia loca quocunque nomine nuncupentur. §. congregatio. 261.

Episcopus potest vnire aliquot beneficia pro decenti Canonicorum sustentatione. cap. in Ecclesijs. 295.

Episcopus potest vnire Ecclesiæ parochiali nouiter erectæ vnum ex quatuor Canonicatibus habentibus curam animarum annexam. §. an Ordinarius. 270.

Episcopus potest visitare capellas confraternitatum laicorum in Ecclesijs Regularium erectas. §. item 262.

Episcopus potest visitare confraternitates secularium in Ecclesijs Regularium. §. confraternitates. 261.

Episcopus potest visitare Ecclesias parochiales vnitas Monasterio Cano-

Canonicorum Regularium §. beneficia. 534.

Episcopus potest uti opera duorum Canonicorum, qui percipiant fructus præbendæ non autem distributiones. § item. 145.

Episcopus procedens per substractionem fructuum aduersus clericos non residentes, quæ interualla seruare debet. §. an Episcopus. 131.

Episcopus procedere non potest contra capitula Cathedralium extra visitationem, nisi de consilio, & assensu alicuius à Capitulo eligẽdi c. 20. 560.

Episcopus prouideat de his, quæ faciunt ad clausuram Monialium. §. Episcopus. 171.

Episcopus prouideat stante penuria Sacerdotum ea ratione, qua potest meliori. § personis dignis. 275.

Episcopus, quæ Monasteria commendata visitare possit. §. item Monasteria. 538.

Episcopus qualis esse debeat 9.

Episcopus quando dispensabit à residentia § quando 129.

Episcopus quando vniuersum Capitulum deliquit, quomodo visitare debet. §. illustrissimi pagi. 565.

Episcopus, qui à sua diœcesi abest debet subditos suos approbatos, & examinatos ad alium Episcopum ordinandos dimittere. §. & diligenti. 323.

Episcopus, quas Ecclesias visitare possit § locorum. cum reli. 538.

Episcopus, qui ministeria inferiora curã animarum habentia vel parochiam cuiquam ante annũ 25. *detulerit potestatem conferendi amittat, cum alijs pœnis. ibidem.* 9.

Episcopus qui non habet Episcopatum, non potest in sua Ecclesia iurisdictionali, sine expressa licentia Episcopi chrisma conferre, nec alia Pontificalia exercere. §. nec Episcopus 321.

Episcopus quoties possit visitare Moniales Regularibus subiectas §. diligenter. 173.

Episcopus recusare non potest cum generalem visitationem aggredi tur. §. ad nonum 564.

Episcopus residens in Capituli Sede solutus est à residentia præbendarum aliarum, & fructus percipere potest exceptis distributionibus quotidianis. §. aut portiones. 137.

Episcopus semper intelligitur cum exprimitur de licentia superioris in Ecclesia seculari. §. concedatur. 53.

Episcopus seorsum potest visitare, quamuis Archidiaconi, & Decani ius habeant visitandi. cap. 13. 548.

Episcopus, seu eius Vicarius examinare debet voluntatem virginum Deo dicatarum. cap. 20. 198. *§. professionis. ibidem. & sequent.*

Episcopus si in concursu nullus inueniatur idoneus, alium edictum proponat, & si tunc nullus comparuerit idoneus, tunc sine concursu conferatur. 27. p. §. item.

Quod non habet locum in beneficijs regularibus. ibid. §. hoc.

Episcopus solus sine adiunctis potest corrigere, & punire portionarios. §. anex decretis. 569.

Episcopus, si non omnes adscripti ad examen concurrant potest eligere. §. dubitatum. 38.

Episcopus solus edicta apponere potest. §. ita. 28.

Episcopus subditos suos non nisi probatos, debet ad alium ordinandos dimittere. cap. Episcopus. pagi. 327.

Episcopus tenetur deputatos adhibere pro administratione seminarij. §. cum consilio. 77.

Episcopus tenetur dignioram eligere ex ijs, quos examinatores iudicant idoneos. 32. cap. 19. & §. item. 33.

Episcopus tenetur præstare stipendium Prædicatori in Cathedrali. §. pius. 57.

Episcopus Termularum seminariũ erexit, anno 1575. 90.

Episcopus vni tantum comparenti beneficium conferat, nisi visa sit aliorum excusatio. 27. p. §. per edictum.

Episcopus, vel eius Vicarius ibi habet votum decisiuum. 30. §. accedere.

Episcopus vicinior in visitatione eius, qui nullius est diœcesis ipsum poterit corrigere. §. item. pag. 554.

Episcopus visitans, an possit tanquã suspectus recusari. §. an Episcopus. 533.

Episcopus visitans Monasterium tanquam Abbas non adquirit possessionem visitandi. §. Episcopus. 185.

Episcopus visitare potest Ecclesias, & diœceses, vbi Monialeshabere prætendunt iurisdictionem. §. an Episcopus. 2. 538.

Episcopus vbi debeat examinare puellas ante professionem. §. virgines. 199. §. congregatio. ibidem.

Episcopus vltra quadrimestre in visitatione diœcesis parochum secum non habeat. §. Episcopus. pag. 128.

Episcopus volens visitare Ecclesias ne prætextu priuilegiorum, vel consuetudinum illarum impediatur. §. priuilegijs. 588.

Equites Hierosolymitani, vbi visitari ab Episcopo non possint. §. vbi. 559. & reliq. 540.

Equitum Hierosolymitanorum postulatio. §. postulantibus. 132.

Examen beneficiorum simplicium de iure patronatus, faciendum ab Episcopo licet institutio ad inferiores spectet. §. declaratum. pag. 216.

Examen concessum fuit in Curia quidam

cuidam. 28. §. reſignans.
Examen dignitatum curam animarum habentium, pertinet ad Epiſcopum, collatio fit ab eo, ad quem de iure ſpectat. 26. m. §. item. 4.
Examen in forma dignum non per concurſum ſufficit perſonæ per reſignationem admiſſæ. 22. e
Examen librorum euulgandorum de rebus ſacris qualiter, & à quibus debeat fieri. cap. Impreſſoribus. 223.
Examen non requiritur in permutationibus parochialium, niſi ſit inæqualitas, aut permutantes nõ fuiſſent examinati, tunc fiat, nec per concurſum. 30. §. in permutationibus.
Examen omiſſum in parochialibus per concurſum vitat collationes. §. ſubreptitiæ. 37.
Examen per concurſum faciendum in vacatione parochialis Eccleſiæ, non habet locum per reſignationem in manibus Papæ. 22. e
Examen per concurſum fieri non debet in vacatione parochialium, quæ ſunt iurispatronatus laicorũ §. examen. 36.
Examen per concurſum non requiritur ad Eccleſiam parochialem iurispatronatus laici, ſed ſufficit quod præſentatus idoneus reperiatur ab examinatoribus. 27. n. §. & qui.
Examen priuatum ſufficit aliquando. ca. 22. 37.
Examen quod faciendum eſt per cõcurſum in collatione parochialiũ non fiat in prouiſione dignitatis nuncupatæ, licet ei ſit vnita parochialis Eccleſia. 28. §. S. D. N.
Examinis forma per concurſum ſeruanda eſt inter plures à patrono præſentatos. §. item 3. 35.
Examinari volens nõ examinatus, qui parochialem obtinet audiendus eſt. §. non. 33.
Examinatio nõ eſt neceſſaria in prouiſionibus à Sede Apoſtolica factis in forma dignum. 28. p. § in prouiſionibus.
Examinatores, & iudices eligendi. 31. § in diœceſana Synodo.
Examinatores nihil pro examine accipiunt. 31. §. examinatores.
Examinatores palàm inter ſe ſua vota conferant, deinde notario iubeant, vt ſcribat. 30. § licet.
Examinatores quot eſſe debeant. 30 §. ſatisfactum.
Examinatores Synodales debent renuntiare quotquot idoneos reperierint. 32. §. ita.
Examinatores Synodales durent donec alij in Synodo deputati fuerint, ſed ſi anno elapſo aliqui eorum mortui fuerint officium omnium expirat. 31. §. item.
Examinatores tres ſaltim adhiberi debent. 30 §. non pauciores. 32 & §. tres ex illis.
Examinatorum officium non expirat per mortem Epiſcopi. 31. §. qui Synodo.

Excommunicantur concedentes locum ad duellum.c.3.690.

Excommunicantur dantes consiliũ in causa duelli.cap.5.

Excommunicantur vsurpantes bona loci pij,& consentientes cum reseruatione ad Papam.cap.vnicum 609.

Excommunicatio à quo ferri debeat.§.à nemine.577.§.præterquam.577.

Excommunicatio in locis, quisubsunt immediatæ Sedi Apostolicæ ab ipsa petenda est.§. in locis.578.

Excommunicatio lata à iudice excommunicato §. in causis.580.

Excommunicatio mulierum, quæ Monasteria Carthusiensium,vel Mendicantiũ ingrediuntur, Papæ reseruata §.facultatis. pag. 181.

Excommunicatio neruus Ecclesiasticæ disciplinæ.§. neruus.pagi. 577.

Excommunicatio non potest concedi ab Episcopo ad finem reuelationis hominibus beneficijs nullius diœcesis §.Episcops.§ itẽ 2.infra.

Excommunicatio pro rebus deperditis nullius diœcesis à quo ferenda.§.Vicario. 578.

Excommunicatio pro rebus deperditis à solo Episcopo ex re graui ferri debet.cap.2.576.

Excommunicatio sobrie, & nonnisi in subditum est exercenda. §.sobrie. 577. excommunicatione quando vtendum ad finem reuelationis. §. item 1.578.

Excommunicationes ad finem reuelationis non possunt concedi à commendatore Abbatiæ.§.ad finem.577.

In excommunicationibus ferendis seruentur decreta Concilij. §. in causis.580.

Excommunicatus ab hinc tribus annis.§.procedit.581.

Excommunicatus ab Ordinario an in certo casu celebrans incidat in irregularitatem. §. præterea. 209.

Excommunicatus per annum tanquam de hæresi suspectus. cap.5. 581.

Excommunicatus si compareat à contumacia,debet absolui.§.excommunicatus. 581.

Executio eorum,quæ ad visitationem pertinẽt,quomodo debeat fieri.cap.17.§. quæ ad visitationẽ cum seq.555.

Exire volentes de Monasterio cum causa.cap.25.§.velitq. 203.& sequent.

Expectatiuæ omnes, quibuscunque concessæ derogantur.cap. decernit.299.

Extrema vnctio est verè,& propriè Sacramentum à Christo Domino institutum,& à Beato Iacobo Apostolo promulgatum. cap. instituta. 440.

Extrema vnctio iterari potest. cap. si in-

ſi infirmi. pagina 442.
Extremæ vnctionis miniſtri proprij ſunt Sacerdotes, illam verò infirmi tantùm ſuſcipere debent. cap. quod attinet. 441.
Extremæ vnctionis Sacramentum abſque ingenti ſcelere contemni non poteſt. cap. nulla ratione. 442.
Eugeniana conſtitutio de non reſidendo. §. Eugenianæ. 133.
Euchariſtia antequam à nemine ſuſcipiatur ſanctificandi virtutem habet capite communem. pagina 377.
Euchariſtia debet in ſacrario reſeruari, & ad infirmos honorifice deferri cap. conſuetudo. 381.
Euchariſtia ſub vna quaque ſpecie, & ſub ſingulis cuiuſque ſpeciei partibus continet totum Chriſtum. cap. veriſſimum. pagi. 378.
Euchariſtia tripliciter poteſt manducari. cap. quoad eſum. pag. 383.
Euchariſtiæ Sacramento cultus latriæ exhiberi debet. cap. nullus. 379.
Euchariſtia reſeruari intra ſeptæ Monaſterij Monialium nonlicet. cap. quod Sanctiſſimum. 386.
Euchariſtiam venerari peculiari celebritate laudabile eſt, & in proceſſionibus, vt adoretur circumgeſtare. cap declarat. pagi. 380.

F

Facultas promouendi à non ſuo Epiſcopo dumtaxat ſuffragatur ei, cuius mores Ordinarij ſui teſtimonio commendentur. cap. vnuſquiſque. 328.
Familiares Epiſcoporum quales eſſe debeant cap. 194.
Familiares triennales Epiſcoporũ. §. non aſcribatur. 134.
Familiaris Papæ Romæ approbatus ab Ordinario debet haberi tanquam approbatus. 28. P. §. familiaris.
Feſtorum obſeruatio, & ieiuniorum obſeruatio commendatur. ca. 1. 506.
Fideles Chriſti adhortantur ad panẽ ſuperſubſtantialẽ frequenter ſuſcipiendum. c paterno 384.
Fideles de bonis ſibi à Deo collatis ſubuenire debent paſtoribus ſuis. cap. hortatur. 318.
Filij illegitimi an poſſint obtinere Eccleſias filiales quando eorum patres obtinuerunt matrices. §. fuit pariter 155.
Filij illegitimi an poſſint obtinere beneficia vnita Eccleſijs, quæ obtinent patres eorum. §. fuit dubitatum. 155.
Filij illegitimi clericorum, qui mortuo patre in eadem Eccleſia beneficia impetrare volunt. §. in Eccleſijs 154
Filij illegitimi quomodo permutare debeant § ſi in præſenti 158.
Filij clericorum illegitimi, quæ bene

ficia obtinere poßint. § in Eccleſijs, & ſeq. 155.
Filij clericorum non prohibetur cũ patribus habitare § qui non. 154
Filij clericorum quid poßint obtinere §. vt paternæ. & ſequent. 153.
Filij clericorum vtrũm penſiones habere poßint. §. nec penſiones. 157
Filij presbyterorum non prohibentur retinere beneficium in Eccleſia, vbi pater fuit beneficiatus, qui mortuus fuit ante publicationem Concilij. §. filij presbyterorum. 154 nec tenetur reſignare. § patre. 154.
Filij presbyterorum qui obtinuerunt ante Concilij publicationem beneficia in qua habebat pater. §. Cõcilium. 154.
Filij presbyterorum, vtrũm promouendi. 153.
Filius illegitimus, cuius pater fuit Rector Eccleſiæ matricis. §. illegitimus. 155.
Filius clerici dimidius beneficiatus, vbi pater habuit beneficium, non poteſt aſcendere. § filius illegitimus 157.
Filius clerici, etiam ſi eſſet factus coadiutor, tenentur intra ſex mẽſes à morte patris reſignare. §. reperiantur. 159.
Filius clerici non poteſt eſſe cantor in Eccleſia, vbi pater beneficium habet. §. nec. 157.
Filius clerici illegitimus beneficiatus, vbi pater fuit, mortuo patre ante Concilij publicationem non poteſt dimiſſo eo, aliud beneficiũ obtinere. § ſubreptitia. 159.
Filius clerici non prohibetur tanquam capellanus deſeruire. §. filius. 157.
Filius clerici non poteſt retinere beneficia in Eccleſia, in qua pater obtinuit, nec canere in ea tanquam muſicus ſimplex. §. & quia 157.
Filius clerici quando reſignare beneficium cogatur. §. cogatur. 159 & ſequent.
Filius illegitimus clerici nihil poteſt obtinere in Eccleſia paterna. cap. 1. 153.
Filius illegitimus incapax Decanatus. §. in ciuitate. 157.
Filius illegitimus, quibus beneficiũ, vel canonicatum per reſignationem obtinuit, cuius poſſeßionem adeptus eſt poſt mortem patris. §. decretum. 155.
Filius presbyteri non poteſt obtinere beneficium, quod pater abſque legitimo titulo obtinuit §. filius. 158.
Filius presbyteri, & pater poſſunt celebrare in eadem Eccleſia §. beneficium. 156.
Filius quamuis legitimus diſpenſatione eget ad obtinendum immediatè beneficium patris. §. item. 160.
Fiſcalis electio ad Epiſcopũ pertinet in viſitatione Capituli. §. Capitulo. 566. §. excluſo inf.

Fiſcalis, qui ab Epiſcopo aſſumendus eſt ad viſitationem. §. ad tertium. 562.

Fœmina nobilis, cuius progenitores Monialium Monaſterium fundauerunt bis in anno illum ingredi poteſt non pernoctare. §. nobili. 175.

Forma eligendi examinatores, & de pœna dantium, vel recipientium quidquam occaſione examinis. 31. cap. 18.

Forma renunciandi Summo Pontifici inſtructionem factam de qualitatibus promouendi. 15.

Forma tractandi negotia in Concilijs generalibus non mutatur. ca. vnico. 611.

Formula verborum qua Sedis Apoſtolica reſcribit Epiſcopo, quando alij pio loco concedit, vt poſſit eleemoſynam petere. §. nec ad officium. 55.

Fratres Mendicantes, an ſeminario contribuere debeant. §. an fratres 82 §. non tamen. 83.

Fratres Mendicantes ſancti Antonij de Vienna non poſſunt prohiberi à quæſtoribus. §. non poſſunt 55.

Fructus amittit tantùm, qui profeſſionem nondum emiſit. 18.

Fructus diſtributio ad beneficiatos pertinet, non ad patronos. cap. 7. 217.

Fructus in abſentia recipiendi à Doctoribus, & Auditoribus. cap. 7. 69.

Fructus per triennium Canonicus præbendæ amittebat. §. ſiue. 569

Fructus præbendæ Theologalis, cui tradendi ſunt, quando clericus ſecularis non reperitur idoneus. §. pro Lectoribus. 62.

Fructus primi anni, qui ſoluebantur de omnibus beneficijs prohibentur. §. deductiones. 596.

Fructus reſidui hoſpitalium debent in alium pium vſum arbitrio Ordinarij conuerti. cap. ſi hoſpitalium. 267.

G

Gadicenſis Epiſcopi dubium interpretatum. §. de origine. 570.

Grammaticæ Magiſter in minoribus Eccleſijs debet conſtitui. cap. 4. 67.

Grammaticus conducendus in ſeminario. §. quod ſi 88.

Gratia de non reſidendo non valet, niſi Ordinarij conſenſus accedat. §. gratiam. 133.

H

Hæredes in beneficio iure legati relicto eligant ſacerdotem approbatum ab Ordinario. §. fuit 209.

Hierarchia Eccleſiaſtica conſtat ex Epiſcopis, Presbyteris, & miniſtris, quorum omnium Epiſcopi ſuperiores ſunt, & anteriori gaudent poteſtate cap. ſi quis. 446.

Hieroſolymitani Equites non tenẽ

tur contribuere seminario §. an Equites. 90.
Homicida voluntarius inhabilis ad ordines, & beneficium. c. 1. 598.
Homicida voluntarius non amittit pensiones. §. anni. 599.
Homicidium ex casu, vel vim repellendo cap. 2 599.
Homicidium faciens dando operam rei licitæ, si omnem adhibeat diligentiam non incurrit irregularitatem §. fuit. 599.
Hora legendi sacram Scripturam remittitur eligenda arbitrio Ordinarij. §. item. 1. 64.
Horæ statæ, quibus residendum. §. qui statuit. 142.
Hospitale habens beneficium annexum alterius diœcesis debet seminario contribuere. §. hospitale. 79.
Hospotalia ad contributionem seminarij non tenentur. §. ex Hospitali 78.
Hospitelia Militantium Ordinum, aut Religiosorum, non contribuant semmario. §. præmissa. 80.
Hospitalia ob rationabilem causam quandoque à Sede Apostolica commendatur §. in commendandam. 2. 66.
Hispitalia, nec confraternitates, quæ à laicis reguntur, visitari non debent ab Ordinario, nisi in casibus à iure expressis §. congregatio. 260.
Hospitalia vnita in quibus Ecclesiæ sunt, vbi assiduè diuina officia celebrantur, & bona eorum, & earum non sunt distincta debent ab Ordinarijs visitari § hospitale. 261.
Hospitalium cura pertinet ad Ordinarios cab curent. 259.
In hospitalibus, in quibus Sacramẽta ministrantur antiqua consuetudo seruetur. §. cæterum. 80.
Hospitales domus sancti Antonij vtrùm debeant seminario contribuere. §. domus. 79.
Hospitalitatis officiũ obtinentibus beneficia indicitur. c. 2. 597.

I

Idoneus vt iudicetur. §. examen 36.
Ieiuniorum obseruatio, & festorum celebratio commendantur. cap. 1. 506.
Iesuitæ petierunt, an parochia Toletana in Monasterium erecta, & vnita eorum Collegio deputari possit à deputato ab ipsis. 28. §. petentibus.
Iesuitæ non tenẽtur expleta probatione ad professionem admitti, vel respui. cap. 18. 105.
Iesuitæ petierunt, an parochia Toletana eorũ Collegio vnita in Monasterium erecta gubernari ab ipsis possit §. petentibus. 558.
Imagines sacræ honorari debent. c. imagines. 254
Immunitas Ecclesiæ non debet violari. cap. cupiens. 257.
Impedimentũ iustitiæ publicæ bonæ statis,

ſtatis, quãdo, & inter quas perſo nas locũ habeat. ca. iuſtitiæ. 490.
Incarceratis diſtributiones debẽtur. §. ſentio. 141.
Incarcerato indebitè diſtributiones debentur, & fructus maſſæ groſſæ. § item. 1. 144.
Incarceratus diſtributiones lucratur fructus verò quandiù per ſententiã non fuerit declaratũ debentur illi. cap. congregatio. 142
Index librorum pernicioſorum, catechiſmus, Miſſale, & Breuiarium debent Papæ exhiberi, & eius autoritate euulgari. c. ſacro ſancta. 225.
Index librorum pernicioſorum committitur nonnullis patribus. cap. cum omnium. 225.
Indulgentia per Ordinarios locorũ adhibitis duobus de Capitulo publicari debent, qui etiam oblatas eleemoſynas gratis colligere tenentur. c. indulgentias. 436.
Indulgentiarum vſus vtilis eſt, & populo maximè ſalutaris. c. cum poteſtas. 437.
Indulta de non reſidendo, quæ innouantur, quæ roborãtur. c. 3. 107.
Inferior, qui poteſt inſtituere, non poteſt examinare præſentatum. § inferior. 216.
Infirmis diſtributiones debẽtur. 141
Infirmitas curabilis. § inter omnes. 129.
Infirmitas quando excuſat à reſidẽtia. § infirmitas. & ſeq. 128.
In infirmitatibus curabilibus quadrimeſtre abeſſe datur. 130.
Ingreſſus noui Canonicatus, vel beneficij. § in electione, & ſequent. 596.
Inhabilitas, quæ ex infirmitate prouenit. § quis habilis. 196.
Inimicitiæ ad tempus excuſant à reſidentia § Epiſcopus. 128. & ibi. § ob inimicitias, & ſequent.
Inimicitiæ culpa parochi non contractæ excuſant à reſidentia. § inimicitiæ. 129.
Inimicitiæ graues, quæ excuſent à reſidentia, quæ non, § graues. 129.
Inimicitiæ, quæ excuſant à reſidentia ab Ordinario debent expendi. § ob inimicitias. 128. & quandiù poſſit abeſſe. ibidem. & ſequent.
Inquiſitor non excuſatur à parochialis reſidentia. § Inquiſitoris. 127.
Inquiſitores non poſſunt extrahere Regulares ſcandaloſos abſque ſuperiorum conſenſu. § Regularis. 189.
Intemperies aëris cum Ordinarij conſenſu excuſat à reſidentia. § intemperies. 128.
Intentio Concilij præcipua hæc eſt vt veram fidem, vbi inquinata eſt reſtituat, & mores hominum componat. cap placet. cap. ſacro ſancta. 229.
Interdicta, non ſolùm generalia, ſed etiam particularia regulares

lares publicare, & seruare debent §. censuræ. 575.

Interdictus contra voluntatem sui Ordinarij non potest habilitari. §. à suo. 574.

Intereſſentes dumtaxat recipiant diſtributiones. c. 16. 140.

Intereſſentia, quæ eſſe debeat. §. intereſſentia. 137.

Irregularis non eſt, qui mandat homicidium committi in vnum, ſi committatur in alterum. §. quia 569.

Irregularis non fit, qui mandat alicui leuiter baculo percuti, ſi mandatarius ferro interfecerit. § non ex propoſito. 599.

Irregularitas nulla oritur ex homicidio mere caſuali. §. item. 600.

Irregularitatem non incurrit, qui omni diligentia adhibita, dum operam rei illicitæ dat, ſolo caſu fortuito homicidium fecit. §. ſi homicidium. 599.

Irreuerentia in Miſſarum celebratione vitari debet, tam ex parte celebrantis, quàm ex parte loci, & intereſſentium. cap. vt irreuerentia. 397.

Iudex ad quem abſoluat partem appellantem a moneſtationibus iudicis, à quo conſtito de eius contumacia. §. acta. 585.

Iudex deficientibus cæteris remedijs volens excommunicare Canonicos. §. an ſi iudex. 581.

Iudex Delegatus, qui in tempore commiſſionis erat in dignitate idoneus, ſi poſtea reſignauerit, vtrùm de cauſa cognoſcere poſſit. §. ad id. 47.

Iudex deputatus, quæ à partibus accipere debeat. §. inſuper. 46.

Iudices in diœceſana Synodo eligendi 31. §. in diœceſana.

Iudex non cognoſcat de caſu extra ciuitatem, & diœceſim, in quibus deputatus fuerit §. in nullo. 46.

Iudex nullum conuocet, niſi quãdo conditio, & ſtatus cauſæ requiret. §. proferendo. 47.

Iudex ſi quid contra præſentem cõſtitutionem recipit ad integram reſtitutionem teneatur. §. ſi quid autem 47.

Iudices quanta potuerint breuitate terminare debent cauſas. cap. 8.

Iudicium cauſarum matrimonialiũ & criminalium ad Epiſcopum ſpectat. cap. 7. 521.

Iudicium omnium cauſarum Eccleſiaſticarum in prima inſtantia ad locorum Ordinarium ſpectat, nõ nullis exceptis. cap. 6. 519.

Iuramenta de dulcioribus præſtanda inita, & iurantes excommunicati. §. iuramenta. 597.

Iuramentum fidei debet præſtari à beneficiatis in Synodo diœceſana cap cogit. 237.

Iuriſdictio tributa Epiſcopo in exercentes curam animarum in Monaſterijs competit etiam præpoſitis, iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus. §. iuriſdictio-

dictionem. pagina. 559.
Iurisdictiones Ecclesiasticas locare non licet. cap. 2. 513.
Ius Canonicum in Vniuersitate docentes gaudent priuilegijs percipiendi fructus in absentia. §. docentes 70.
Ius eligendi Prædicatorem spectat ad Episcopum, non ad alium quẽ quam §. per eos 57.
Ius patronatus debet excommunicari ab Ordinario in certo casu. §. item. 34.
Ius patronatus Ecclesiæ Collegiatæ. §. vel Collegiato. 214.
Ius patronatus ex priuilegio. §. alio 215. & seq.
Ius patronatus in rebus antea liberis acquisitum debet reuocari, si non est constitutum ob euidentem Ecclesiæ, vel beneficij, necessitatem cap patronatus 219.
Ius patronatus longè, latèque tractatur. §. qui ex authentico. 212. & sequent.
Ius patronatus non nisi ratione fundationis, aut dotationis obtineri potest, & tunc institutio reseruatur Episcopo. cap. 1. 206. & §. aut capellam, & seq.
Ius patronatus per immemorabilem quinquaginta annorum vsucapionem constare debet. §. qui ex. 212.
Ius patronatus, quod pro duabus partibus pertinet ad laicos, & pro vna ad Ecclesiasticos seruare debet concursum. 26. in paragrapho Episcopus.
Iuris patronatus validitatis, & inualiditatis cognitio ad Episcopum pertinet. §. congregatio. 216.

L

Laici à Sacerdotibus communionem accipere debent. Sacerdotes verò celebrantes se ipsos communicare. cap. in sacramentali 383.
Laicus Ecclesias, seu Ecclesiastica bona non potest possidere absque speciali facultate Sedis Apostolicæ. §. quod si. 610.
Laici, & clerici nõ cõficientes nullo diuino præcepto obligantur ad Eucharistiæ Sacramentum sumẽdum sub vtraque specie. cap. sancta Synodus. 387.
Laici inuitati ad Synodum Prouincialem in ea votum consultatiuum dumtaxat habent. §. item Abbates. 231.
Legata vt conducatur Grammaticus, qui pueros instruat applicentur seminario §. legata. 83.
Lectio sacræ Scripturæ in Monasterijs habeatur. cap. 568.
Lector Cathedralis Ecclesiæ vtrũm possit obtinere beneficium curatum. §. an Lector. 70.
Lector sacræ Scripturæ, etiam scholasticam Theologiam legendo satisfacit. §. sacræ. 67.
Lector sacræ Scripturæ potest vacare à lectione tribus mensibus. §. de tempore. 67.

Lectores collatoribus ſubiecti per Epiſcopum cogentur. §. cogant. pag. 62.

Lectores in Eccleſijs an cenſendi ſint, præſentes Matutinis, quæ prima nocte dicuntur §. an autem. 71.

Lectores omnes profiteri debent Catholicam fidem. §. ſtudiorum. pag. 93.

Lectores ſacræ Scripturæ in Monaſterijs à quibus probandi. §. dignioribus. 68.

Lectores ſacræ Theologiæ. §. pro Lectoribus 62.

Lectoribus ſacræ Scripturæ præbenda debet deputari in Eccleſijs inſignioribus. cap. 3. 63.

Lex in inſtitutione iurispatronatus poſita ſeruanda eſt. §. non habet. 35.

Libertas requiritur ad faciendam profeſſionem. §. omnimodam. 198.

Libri Canonici vtriuſque Teſtamenti recenſentur. cap. ſacrorum. 221.

Licentia colloquendi cum Monialibus à quibus obtinenda. § ſub eorum. 185.

Licentia de non reſidendo ſtudiorum cauſa non extendatur vltra quinquennium. §. licentia. 139.

Licentia Epiſcopi non requiritur ad abſentiam trium menſium à Canonicatu. §. an dignitates. 139.

Licentia ingrediendi intra ſepta Monaſterij Monialium Regularibus, ſecularibus à quibus dari poſſint. 181.

Licentia ingrediendi Monaſteria à Regularibus obtinenda, quando Monaſteria Monialium ipſi ſunt ſubiecta. §. item licentia. 180.

Licentia ingreſſus ad Monaſteria, quis dare debeat. §. præſuppoſita. 174

Lis ſuper parochialia mota non excuſat à reſidentia. §. Inquiſitoris. 127.

Literæ commendatitiæ à quo dari poſſunt. §. ſine commendatitijs. 104.

Literæ commendatitiæ quibus non ſunt denegandæ. §. niſi 130.

Literæ conſeruatoriæ non impediũt quominus quis coram ſuperiore Ordinario in criminalibus, & mixtis cauſis conueniri poſſit. cap. cum non nulli. 337.

Literis conſeruatorijs, qui poſſint ſe tueri, qui autem non. cap. familiaribus. 338.

Locantes bona Eccleſiarum abſque aſſenſu Sedis Apoſtolicæ §. qui bona. 610.

Locationes rerum Eccleſiaſticarum à triginta annis irritæ. cap. 3. 513.

M

Magiſter Capellæ, & Cantores an puniri ab Epiſcopo ſine adiunctis poſſint. §. cum Magiſter. 569.

Magister Grammaticæ non potest relicto beneficio animarum curã habente in vrbe docere. §. Grammaticam. 67.

Magistri Grammaticæ examinentur, & professionem fidei faciãt. §. examinatus. 69.

Magistri habentes stipendium pro lectione sacræ Scripturæ debent cogi. cap. 1 61.

Magistri legendi munus obtinẽtes tenentur docere pueros seminarij. cap. 12. 7.

Magistri, qui Grammaticam docent, & liberaliũ artium tenentur ad professionem fidei. 19. & an capienda sit anteà informatio ibidem.

Magistratus seculares non iudicent de referendis excommunicationibus. cap. 4. 580.

Mariam Virginem Dei Genitricẽ non est mentis Concilij comprehendere in decreto de peccato originali. cap. 3 590.

Matri non potest dari licentia ab Episcopo ingrediendi Monasterium ad visitandam filiam, etiam in mortis periculo. §. non licet. 179.

Matrimonia contrahere cogentes excommunicantur ipso facto. cap. ita plerumq; 471.

Matrimonij indissolubilitas ortum habet à iure diuino. cap. matrimonij. 463.

Matrimonij celebratio antequam fiat ter publicè denuntiari debet. cap. cum sancta. pag. 473.

Matrimonium non potest consistere inter raptam, & raptorẽ quandiù ea in eius est potestate. c. decernit. 470.

Matrimonium vnum est ex Sacramentis nouæ legis, in quem plures hæretici insanierunt. capit. cum matrimonium. pag. 464.

Matronæ nobiles in Monasterio ad missæ, nec ancillas secum afferant, nec exeant nisi non redituræ. §. nobiles. 179.

Melphitensis Ecclesiæ consuetudo in recipiendis Canonicis non sublata. §. consuetudinem 597.

Mendicantes tenentur soluere decimas. §. & conditionis. 317.

Merces inseruientium beneficijs curatis. §. portione. 536.

Merces, quæ Prædicatoribus tribui solet nulla ex parte à pensionarijs est exigenda. §. merces. pagi. 58.

Merita Christi minimè obscurantur ex nostris satisfactionibus. cap. nemo. 424.

Metropolitani curent, vt Prouinciales Episcopi resideant. cap. aut. 121.

Metropolitani non possunt visitare Ecclesias suffraganeas, nisi certo casu. cap. 12. 547.

Metropolitani negligentes conuocare Concilium Prouinciale ad Summo Pontifice exhortantur. §. quare. 231.

Metropolitano impedito suffraganeus antiquior debet conuocare Concilium Prouinciale. §. Episcopus. 231.

Metropolitanorum iurisdictioni nil derogatur, quando legitimè appellatur à sententia Episcopi. §. iudices. 520.

Metropolitano absente Episcopus Comprouincialis antiquior super absentia inquirit. §. vel eo. 121.

Ad Metropolitanum recurrendum in controuersia inter Episcopum, & Capitulum in electione præbendæ §. si in. 65.

Metropolitanus potest cognoscere causas ciuiles Episcoporum. § nisi. 516.

Metropolitanus quando ad eum appellatur in causis concernentibus accusationem decretorum Concilij Tridentini à cognitione abstineat. § à diffinitiua. 520.

Milites Hierosolymitani quam ætatem habere debeant ad professionem. § congregatio. 193.

Milites Hierosolymitani antequã professionem emittãt debent per annum in probatione manere. §. item 2. 190.

Milites Regulares sancti Iacobi, & similes non sunt incapaces beneficiorum secularium §. ad beneficium. 61.

Milites sancti Ioannis Hierosolymitani non comprehenduntur in decreto, vt volentes à Religione discedere intra quinquennium causas reducant. §. quicunque 503.

Ministeria ordinum non exerceantur, nisi per constitutos in dictis ordinibus. cap. vt Sanctorum. 447.

Ministera ordinum in vsum reuocari oportet. cap. vt Sanctorum. 447.

Minister Ecclesiasticus, qui non fuerit à potestate Ecclesiastica ordinatus legitimus non est cap. docet 446.

Ministeria, quæ curam animarum habent annexam nullus suscipiat, nisi qui vigesimumquintum annum attigerit. 9.

Ministri assignari debent Ecclesijs habitatione ad illud quod munus postulet cap. Episcopi. 28.

Minoribus ordinibus quid obseruandum sit cap. minores 456.

Miracula noua non debent admitti, nec Reliquiæ, nisi Episcopo approbante. cap. statuit. 256.

Missa est verum sacrificium à Christo Domino post vltimam cœnã institutum. cap. Deus. 390.

Missæ in quibus solus Sacerdos sacramentaliter communicat licitæ sunt, & communes censeri debẽt. cap sacrosancta 394.

Missæ possunt celebrari in Ecclesijs quamuis non sit decantatũ Præfatium in Cathedrali. §. pariter. 236.

Missæ sacrificium est verè propitiatorium, non solùm viuis, verùm

rum etiam defunctis in Purgatorio existentibus. cap. quoniam. 392.

Missæ sacrificium fuit à Prophetis prædicatum, & adumbratum imaginibus veterum sacrificiorum. cap. Missa. 399.

Missæ sacrificium omni puritate debet peragi. cap quanta. 396.

Missæ sacrificium soli Deo offertur, & si id fiat in honorem Sanctorum ad impetrandum eorum patrocinia. cap. quamuis. pag. 393.

Missam vulgari lingua passim celebrari non expedit. cap. & si. 395.

Monachæ tertiariæ, quæ tria vota solemniter emiserunt per censuras, & alia remedia ad clausuram compellendæ. §. Monachæ. 172.

Monachi. Vide Regulares.

Monachos, & Regulares medium milliare ab vrbe distantes non compellendos ad processiones. §. exempti. 187.

Monachi, qui in strictiore clausura non viuunt tenentur ad processiones accedere. cap. 4. 187. §. ibidem. §. excipit. 188.

Monachi tot sint in vnoquoque monasterio, quot possunt commodè sustentari cap 5. 167.

Monachis solus Papa testandi facultatem permittere potest.

Monasterijs ante professionem excepto victu, & vestitu nulla bona tribuantur sub anathemate. cap. 19. 196.

Monasteria conuocare ad quos spectat. §. liceat. 184.

Monasteria exemptanon excusantur à contributione seminarij. §. etiam. 82.

Monasteria Fratrum Minorum sancti Francisci non tenentur soluere quartam funeralium Episcopo. cap. ad Monasterium. 319.

Monasteria immediatè subiecta sedi Apostolicæ in congregationes redigantur. cap. 11. 182.

Monasteria Monialium sedi Apostolicæ immediatè subiecta ab Episcopis gubernantur. cap. 12. 185.

Monasteria Monialium ingrediendi licentia nulla danda est, nisi in casibus necessitatis. §. darc. 181.

Monasteria non tenentur quartam funeralem Episcopo solnere. cap. iam ante. 318

Monasteria, quæ contribuere debeant seminario. §. non tamen, & seq. 83.

Monasteria, quæ debeant congregari. § se se. 182. & seq.

Monasteria, quibus subest cura animarum personarum secularium in ijs, quæ ad administrationem pertinent iurisdictioni Episcopi subsunt, quibusdam exceptis. c. 18. 557.

Monasteria quibus licèt bona mobilia possidere. cap. 4. 166.

Monaſteria Regularium quando cẽ ſeantur exempta à contributione ſeminarij. §. quando. 82. ibidem. §. actu.

Monaſterij Monialium ſepta, nec ipſis Religioſis Miſſas celebrãdi cauſa ingredi licet. §. intra ſepta. 175.

Monaſterij Monialium ſepta ſine licentia ingredientes excommunicantur. cap. 10 174.

Monaſterijs commendatis præficiẽdi ſunt Religioſi eiuſdem Ordinis cap. 26. 43.

Monaſteriorũ Monialium vnio facienda eſt cum legitima cauſa ſub eſt autoritate Pæpæ. §. reducant. 274.

Moniales admoneantur, vt ſingulis ſaltim menſibus confiteantur, eiſque extraordinarius confeſſor bis, aut ter in anno afferatur. cap. 13. 186.

Moniales à nullis debent viſitari in traſepta. §. item. 181.

Moniales cogentes fieri. 21. cap. pag. 201.

Moniales deputatæ in officiales reddituum Monaſterij §. Moniales. 161.

Moniales in Monaſterijs non Mendicantium non recipiantur, niſi quæ ipſorum bonis, & redditibus poſſint ſuſtentari. §. ſane vt hoc. 170.

Moniales niſi per annum in probatione poſt ſuſceptum habitum ſteterint ad profeſſionem non admittendæ §. item. 190.

Moniales non propter ætatem, ſed propter profeſſionis tempus præcedant. §. an ancianitas. pagi. 501.

Moniales omnes, quæ tria vota emiſerunt, debent ſeruare clauſuram. §. Sanctimoniales. pag. 172.

Moniales plures non recipiantur, quam quæ redditibus, & eleemoſynis poſſint ſuſtentari. §. is tantum. 167.

Moniales profeſſionem facientes an tequam ab Epiſcopo iterum examinentur contra Concilium faciunt. § teneatur. 200. quid autem in tali caſu faciendum. ibidem.

Moniales, qua pœna debeant puniri, ſi fuerint egreſſæ ſine licentia. §. Moniales. 173.

Moniales, quæ tacitam profeſſionem emiſerunt. §. Moniales. pagi. 191.

Moniales quidquid adquirunt totũ in manibus Abbatiſſæ deferatur §. conuentui. 163.

Moniales quo pacto conferant beneficia iuris patronatus. §. ſi iuris. 34.

Moniales Tertiariæ, quæ tria vota ſubſtantialia emiſerunt cogendæ omninò ſunt ad obſeruandã clauſuram. §. Moniales. 274.

Moniales Tertiariæ ſancti Frãciſci viuant ſub obedientia Fratrũ Minorum. §. ad ſuæ. 162.

Moniales ſanctæ Claræ non comprehenduntur in exceptione non habendi bona mobilia. §. qui minores. 166

Moniales virgines ante vigeſimũ quintum annum non conſecrentur. §. itidem 190.

Moniales Tertiariæ, quæ cogendæ ad clauſuram, quæ non. §. clauſuram. 171.

Monialis, aut nouitia negans eſſe profeſſam audienda eſt, etiam extra Monaſterium. §. ſi Moniales. 200.

Monialis in arbitrio eſt ſi extraordinariè voluerit confiteri. §. qui omninò. 186.

Moniales ob cauſam poteſt exire à Monaſterio in Eccleſiã exteriorem. §. cenſuit. 173.

Monialibus non prohibentur honeſti quæſtus cauſa laborare. §. ſi Moniales. 165.

Monialis, quæ profeſſionem emiſerat, & deinde dubitatum fuit, vtrùm baptizata eſſet, vtrùm poſt baptiſmum debeat aliã profeſſionem emittere. §. ad profitendum 196.

Monialis, qua licentia poſſit exire. §. poſt profeſſionem. & ſequent 173.

Moniales Tertij Ordinis, quæ non ſunt profeſſæ, non compellendæ ad clauſurã §. Moniales 2. 172.

Monialibus indicitur perpetua clauſura. cap. 9. 173.

Monialibus non licet poſſidere propria, nec ſi quid donatum legatumve fuerit. §. Monialibus, 163. *& ſeq.*

Monialibus, quæ non habent vnde ſe ſuſtentare valeant licet ſuo labore victum quærere, dummodò clauſura ſeruetur. §. quam mulierum. 167.

Monialibus quibuſdam ex cauſa conceſſum ad aliud Monaſteriũ tranſire. §. ex cauſa. 174.

Monialibus, quod donatur, cui adquiritur. §. poſſidere. 163.

Monialium clauſura principibus tã eccleſiaſticis, quam laicis commendatur. §. & quoniam. 171.

Monialium conſecratio, & benedictio fieri poteſt in Eccleſia exteriori. §. non 34.

Monialium dos, & numerus. § in conſtituendo. 167.

Monialium dona, vel labores, cui ſint. § ſi quis. 264.

Monialium tranſlatio, quo tempore, & quomodo debeat fieri. §. quando. 174.

Monitiones cenſurarum, & interdicti ſine licentia Ordinarij publicari non poſſunt. §. à Regularibus. 575.

Monitiones contra clericos concubinarios non tantùm in viſitatione fieri poſſunt. §. monitiones. 606. *quarum tempus quod intercedere debeat arbitrio Epiſcopi relinquitur. ibidem.*

Monitoria pro rebus deperditis à ſolis Epiſcopis ſunt decernenda. §. moni-

monitoria. pag. 578.
Mulctæ de Capitularibus pijs locis applicandæ. §. mulctæ. 567.
Mulctæ, quæ ſunt applicandæ locis pijs. § per mulctas. 580. *§. quæ locis infra.*
Mulier coniugata, quæ ſine mortis periculo non poteſt exire de Monaſterio maneat ſine ancillis. §. mulier. 178. *& ſeq.*
Mulieres ingredientes Monaſteria Carthuſienſium, vel Mendicantium excommunicantur, & abſolutio Papæ reſeruatur. § facultatis. 181.
Mulieres, quæ inhoneſtè vixerunt, non permittantur ingredi Monaſteria Monialium. §. Ordinarius. 180.
Mulieri nulli licet intrare Monaſterium Fratrum Minorum ſancti Franciſci de Paula. §. item. 180.
Mulieribus licèt in publicis proceſſionibus ingredi prima clauſtra Monaſteriorum §. ingredi 174.
Muſicæ laſciuæ, ac actiones omnes ſeculares ab Eccleſijs arceri debent cap ab Eccleſijs. 400.
Muſicus conducendus in ſeminario §. quod. pag. 88.

N

NEceſsitas ſatisfactioniscolligitur cum ex ratione diuinæ iuſtitiæ, tùm ex Dei clementia, quæ nos à peccatis reuocat, tùm etiã ex compaſsione, qua Chriſto tenemur. *cap. diuinæ* 423.
Neophytæ poſſunt in Monaſterio Monialiũ manere cum ſuperiorum licentia. §. Neophytæ 78.
Nepos legitimus ex filio illegitimo non comprehenditur in pœnis. §. deciſio. 154.
Nepos legitimus ex filio illegitimo non prohibetur beneficium, quod habuit auus obtinere. §. item. 154.
Nepos legitimus ex filio illegitimo non poteſt obtinere penſionem ſuper beneficium parochialis, quod auus poſsidet. §. ſtante. 158.
Nihil accipiatur pro ingreſſu Eccleſiæ ſine admiſsione ad proceſsionem alicuius præbendæ, quod non ſit in pios vſus. cap. 2. 595.
Non reſidentes, quamuis admittant partem fructuum compelli poſſunt ad reſidentiam. §. non reſidentes. 111.
Notarij minus idonei reperti. §. illiſq; 546.
Notario actuario debetur merces. §. hic non. 585.
Notariorum quorumcunque ſufficientiam Epiſcopus inquirere poteſt. cap. 10. 546.
Notarius iudex refrænet. §. notarium 47.
Notarius debet aſſumi de Epiſcopi conſenſu. §. aſſumpto. 545.
Notarius in viſitatione Capituli, qui aſſumẽdus. §. ad primũ. 62.

Notarius pro labore, & charta, & alijs aureum vnum pro beneficio poteſt accipere. §. Epiſcopus. el ſegundo. 310.

Notarius quando adhibendus in viſitatione Capituli. §. coram 566.

Notarius, vel iudex negligens in exhibendis actis, vel fraudem faciens. cap. 5. 588.

Nouitia differens ab habitu, quæ tacitam emiſit profeſſionem. §. aut è Monaſterio. 196.

Nomina eligentium poſt electionem nunquam publicentur. §. nomina 41.

Nouitiæ finito tempore nouitiatus ad profeſſionem admittendæ, ſi habiles inueniantur, ſiue non, eijciantur. §. puellæ 197.

Nouitius curandæ valetudinis cauſa à monaſterio egrediens cum licentia, cum reuertatur profeſſionem emittere poteſt, ac ſi non fuiſſet egreſſus §. hoc anno. pagi. 191.

Nouitij expleta probatione ad profeſſionem admittendi, vel reſpuendi. cap. 18. 195. *§. ſuperiores. ibidem.*

Nouitius ſui iuris non poteſt præter victum aliquid donare Religioni in ingreſſu. §. an ſi. 197. *& ſequent.*

Nothi, ſeu ſpurij an parochias obtinere poſſint. §. Cardinali. 159.

Numerus, qui requiratur ad legitimè conuocandum. §. ſe ſe. 182.

Nundinæ in diebus feſtis. paragrapho. denota. pag. 506.

Nuntij Apoſtolici cauſas appellationis in criminalibus, ſuis auditoribus committere non poſſunt. §. Metropolitano. 584.

Nupta, quæ tolerari debet in monaſterio. §. mulier. & ſeq. 179.

O

OBtinentes dignitates in Eccleſijs Metropolitanis Cathedralibus & Collegiatis vtiùm poſſint abeſſe. §. hoc decretum. 136.

Obtinens dignitatem, ſiue curam animarum non debet vigeſimum quintum annum attingere. 17.

Occaſio erroris vehementer debet caueri in veneratione imaginum. cap. in ſanctas. 255.

Odium à reſidentia non excuſat. §. Epiſcopus. 128.

Odium parochianorum non ſufficit ad non reſidendum. §. propter. 130.

Officiales electi pro adminiſtratione beneficiorum Monaſterij. §. officiales. 164.

Officiales Monaſteriorum, qui amoueri poſſint. §. ad nutum. 164. *& ſequent.*

Officiales Sedis vacantis tenentur reddere rationem Epiſcopo ſuccedenti. cap 4. 511.

Onus extra fundationem beneficij non eſt adijciendum §. locorum. 108.

Orationibus inſtare debent, qui ad

Concilia celebranda congregantur § sacrosancta. 227.

Ordinarij corrigant Ecclesiasticos delinquentes, & Regulares etiã extra Monasterium degentes. c. 1. 528.

Ordinarij edicto, & pœnis cauere debent, vt nulla superstitio interfit in Missarum celebrationibus. cap. ne superstitioni. 401.

Ordinarij inferiores quando possunt procedere in criminalibus. §. quãdo. 523.

Ordinario licet examinare capellanos ad nutum amouibiles à Capitulo deputatos. §. hoc idem pagi. 36.

Ordinarij examinare possunt omnes vniones perpetuas ab quadraginta annis citra factas, & deinceps faciendas. cap. vniones perpetuæ. 277.

Ordinarij locorum visitare debent singulis annis beneficia curata perpetuo vnita. cap. 3. pagi. 534.

Ordinarij nullam iurisdictionem habent in confessarios Monialium, quæ subiectæ sunt Regularibus. §. vel alijs. 185.

Ordinarij quascunque Ecclesias quomodolibet exemptas singulis annis visitare tenentur. cap. 4. pagi. 537.

Ordinarij tenentur prohibere ea, quæ ab huius sacrificij dignitate aliena sunt, capite. cum multa. 396.

Ordinarij vtrũm patiantur docere Magistros ante professionem fidei in publicis cymnasijs. 19.

Ordinarijs locorum cõceditur facultas constituendi ea omnia, quæ huic sacrificio congruere videbuntur. cap. hæc. 402.

Ordinarius ad processiones publicas, quos compellere possit. §. Ordinarius. 188.

Ordinarius dispensare potest super ætate resignatarij. §. de consensu. 290.

Ordinarius eligat magis idoneos ex ijs, quæ ab Abbate fuerint nominati, Abbas conferat. §. quoties. 23.

Ordinarius est administrator Collegij pro erudiendis pueris instituti. §. Collegij. 82.

Ordinarius non debet sine causa profanare capellas. §. Ordinarius. 272.

Ordinarius coercere debet Moniales, licet prætendant subesse prouincialissæ. §. Moniales. 1. pagi. 172.

Ordinarius debet curare, vt obtinentes incompatibilia beneficia sibi exhibeant instrumenta dispensationum. cap. Ordinarij. 307.

Ordinarius habet ius visitandi capita Ordinum, licet annexam habeant curam animarum, nec membra proxima capiti. §. Ordinarius. 558.

Ordinarius de iure procedere potest

contra quosdam concubinarios. §. quinimò. 605.

Ordinarius non poterit sine rationabili causa suspendere à prædicatione. § non poterit. 52.

Ordinarius potest ab administratoribus hospitalium rationem administrationis exigere. §. congregatio el 2. 263.

Ordinarius non potest approbare lectores sacræ Scripturæ in Monasterijs. §. nec sub. 69.

Ordinarius non potest cogere pœnis ad audiendam Missam, & concionem in Ecclesia parochiali. §. moneat. 58. nec pueros ad discendam doctrinam.

Ordinarius non potest se intromittere in exigenda ratione administrationis fabricæ Ecclesiæ Cathedralis, nisi constet ex institutis & ordinationibus eius. §. quo ad reddendam. 264.

Ordinarius non potest se intromittere in visitatione hospitalis stante prohibitione in eius fundatione. §. an stante. 260.

Ordinarius non potest separare beneficia simplicia ab Ecclesijs parochialibus, si illis vnita essent. §. in antiquum. 299.

Ordinarius potest cogere procuratores Capituli ad reddendas rationes distributionum. §. Ordinarius. 113.

Ordinarius potest visitare hospitale priuatũ, si volũtas fundatoris nõ obstet. §. Congregatio. 260.

Ordinarius vicinior examinet habentem parochiam, si per triennium seruiuit ab Ordinario approbatus §. habens. 28.

Ordinati minoribus ordinibus non suspõduntur. §. sint ipso. 508.

Ordinatio clericorum secularium ad Episcopos, & non ad alios pertinet, & ea omnia, quæ ad ordinationem concernunt. cap. Abbates. 333.

Ordinandi alicui loco adscribantur. cap. 14. 133.

Ordines plures, & diuersi sunt ministrorum præter sacerdotium. cum diuina. 444.

Ordines sacros quis accipere possit ex fructibus seminarij sibi assignatis. § tonsura. 73.

Ordines sine simoniæ suspicione debent conferri. §. nihil. 594.

Ordines statutis à iure temporibus, & in digniori Ecclesiæ loco debẽt celebrari. cap. ordinationes. pagi 456.

Ordinum collatio fiat sine simoniæ suspicione cap. 1. 593.

Ordo debet assignari ab Episcopo canonicatibus, non Canonicis. §. quibus. 293.

Ordo sacer gratiam suscipientibus præstat, estq; vnum ex septem sacramentis Ecclesiæ verbis, & signis exterioribus constãs. cap. cum scripturæ. 445.

Ordo sedendi, & sententias dicendi in Synodo seruatus. cap. 1. pag. 500.

P

Papa curare debet, vt lectissimi Cardinales, & Episcopi promoueantur. 1.

Papa prouidet de beneficijs non reseruatis sede Episcopali vacante. §. aduenient. 31.

Papa solus potest inducere de causis criminalibus grauibus Episcoporum. cap 4 5 16.

Parochi per se, vel per alios plebes suas salutaribus verbis pascere debent. cap. 2.51.

Parochi licentia requiritur, vt aliquis possit copulare coniuges matrimonio, & benedicere, & qui sine eius licentia hoc præstare audet, manet suspensus. cap. si quis. 468.

Parochiæ suæ vnusquisque interesse debet, si commode possit. capi. 9. 58.

Parochiæ nouæ aliquando possunt erigi ab Episcopis inuitis rectoribus cap in ijs. 268.

Parochia noua non potest erigi ab Ordinario ex ea sola causa quod populus alicuius parochialis sit numerosus. §. item numerosus. 281.

Parochialem Ecclesiam habens cum canonicatu in parochiali residere tenetur. § parochialem. 126. *si autem canonicatus est in eodem loco potest vtrique seruire. ibid. & sequent.*

Parochialem obtinenti in ciuitate, & Cathedrali, si possit vtrique inseruire non est molestia inferenda § obtinente. 305.

Parochiales, si alicubi desint, Episcopus fieri mandet. cap. in his. 334.

Parochiales diœcesis, etiam alij, quam Ordinario subiectæ debent seminario contribuere. cap. parochialis. 81.

Parochiales Ecclesiæ alijs beneficijs non vniantur, & vnitæ ab Ordinario debent visitari. §. in vnionibus 295.

Parochialem obtinens non examinatus si examinari vult audiendus est. §. non examinatus. 83.

Parochiales vnitæ per consuetudinem quadraginta annorum, quæ semper collatæ sine dispensatione fuerunt, earum possessor non est molestandus. § si duæ. 294.

Parochialis annexæ canonicatui nō est attendenda natura, sed canonicatus. §. sine quæ 291.

Parochialis Ecclesia non potest obtineri ab illo, qui vigesimū quintum annum non attigerit §. ordines 286.

Parochialis Ecclesiæ regimen non suscipiat, nisi qui vigesimum quintum annum attigerit. 9.

Parochialis, quæ est de iure patronatus non requiret examen per concursum. § & qui. 27.

Parochias suas populus frequentet Dominicis, & festis diebus: excommunicandus non est. §. ad audiendum. 59.

Parochorum residentia. §. Episcopo. 107.
Parochi non possunt abesse vltra duos menses sine licentia Episcopi. §. Congregatio. 130.
Parochus absens per breue tempus non compellatur adesse per excommunicationem §. per censuras. 131.
Parochus absque licentia sui Ordinarij non debet matrimonijs hominum vagantium interesse. c. multi sunt. 470.
Parochus, cui datus est coadiutor nō potest abesse à residentia. §. Episcopi. 284.
Parochus debet propè Ecclesiam habitare. §. ob locorum. 268.
Parochus Ecclesiæ, cui constitutus est capellanus cum cura animarum, non tenetur in ea residere. §. parochus 128.
Parochus habens parochiam intra cuius limites habitant adhuc parochiani, tenetur in ea residere §. parochus 140.
Parochus habens liberum iure exercitium quomodo residere teneatur. § obtinens 127.
Parochus nolens residere debet priuari § parochus. 132.
Parochus non habens commodam habitationem in parochia, fuit dispensatus, vt degere posset in loco vicino, dummodò propè Ecclesiam substitutus eius habitet. § parochus. 129 *§. aliquando. ibidem.*
Parochus non potest studiorum causa abesse. §. & subtractionem. pag. 131.
Parochus potest prohiberi ab Episcopo pœna pecuniaria, non excōmunicatione ne vltra biduum absit. §. Episcopus 132.
Parochus propter quæ possit, & nō possit abesse. §. propter. 130.
Parochus, quæ seruare debet quando ei conceditur facultas, vt absit studiorum causa. § item. 131
Parochus, qui per biennium abest compellatur ad restituendos fructus § aut pauperibus 123.
Partibus non licet si infra biennium per Vicarium non stetit quominus causam terminaret alios superiores adire. § intra biennium. pag. 59.
Pastores tenentur ex his, quæ in Missa leguntur aliquid exponere. cap. & si Missa. 395.
Pater coadiutor filij in canonicatu. § habens. 155.
Pater, & filius illegitimus tenetur resignare beneficia in eadem Ecclesia cap. 2. 158.
Pater habens præbendam Theologalem, & filius canonicatum in eadem Ecclesia. §. cum patres. 156.
Patrem naturalem filiam hæredem instituens, vt Monialis fiat. §. coëgerint 201.
Pater legitimus nulla dispensatione indiget ad obtinendum immediatè beneficium filij. § item. 160.

Pater non potest residere in altera, & filius in altera in Ecclesijs sororibus, §. quodcunque. 156.

Patriarcha non potest Episcopos in diœcesim Episcopi sui Prouincialis inducere ad Pontificalia exercenda. §. neque 24.

Patriarcha non potest in aliena diœcesi capellanos ad animarum curam instituere, nisi ad eius Episcopi consensum. §. licet. 23.

Patriarcha habens ius conferendi aliquas parochiales in aliqua diœcesi debet facere per edicta concursus ob Ordinario proposita. §. licèt 23.

Patrimonij titulus, vel pensionis nõ est sufficiens ad hoc, vt aliquis ordinetur, nisi pro necessitate, vel commoditate Ecclesiæ, & quibusdam conditionibus seruatis. c. patrimonium 451.

Patrimonium, vel pensionem obtinentes non promouendi, nisi Episcopus pro necessitate Ecclesiarum aliud iudicauerit. §. fuit dubitatum. 508.

Patronatus ex priuilegio abrogantur, non tamen ex fundatione. §. reliqui. 214.

Patronatus iure priuantur, qui contra Canonicas sanctiones illud in alio transferri præsumunt. cap. 8 217.

Patronatus iuris priuatio non solũ ad alienantẽ bona beneficij iuris patronatus refertur, sed etiã ad vsurpationẽ fructus illius. 218.

Patronatus omnes, qui non sunt ex fundatione, vel dotatione abrogantur, quibusdam dumtaxat exceptis cap. 5. 214.

Patroni, nec administrationi sacramentorum, nec visitationi se ingerant. cap. 3. 210.

Patronus non potest repelli à sua quasi possessione præsentandi, si Ordinarius cognouit post Concilium de iure patronatus, & admisit post illum. §. diligẽter. 219.

Paupertas obseruanda à Regularibus cap 3. 162.

Peccatum Adæ omni eius propagini nocuit. cap. 2. 590.

Pecuniæ depositæ dentur Monasterio ante professionem puellæ. §. quando 194.

Pensio non debet imponi beneficio pro contributione seminarij. §. pro contributione. 81.

Pensionem obtinens habetur pro clerico beneficiato, quo ad priuilegium. §. item. 2. 526.

Pensionarius non tenetur contribuere pro mercede concionatoris. § pensionarius 58.

Permutatio beneficiorum non requirit nouum examen 22. e

In permutatione parochialiũ eiusdem diœcesis non fiat examẽ alterius diœcesis 22. e

Permutationes beneficiorum quo examine fiant. 30. *§ in permutationibus.*

Picturæ erudiunt populum, & ipse excitatur ad pietatem colendam

dam. cap. illud. pag. 255.
Pij Quinti Bulla de clausura Monialium publicari debet. §. vniuersi. 171.
Pius V. & Gregorius XIII. statuerunt collationem præbendæ Theologiæ suspendendam esse quo ad vsque idoneus inueniatur, interim verò fructus superiori alicuius Monasterij tradendos, qui curet, vt aliquis idoneus ex suis Regularibus doceat. §. quando clericus. 62.
Pluralitas Ecclesiarũ Cathedraliũ prohibetur cap. nemo. 303.
Pluralitas beneficiorũ prohibetur, permittitur autem congruæ sustentationis causa cap. cum Ecclesiasticus 309.
In Polonia dispensatum cum multis, vt abessent vltra tres menses. §. fecit. 137.
Pontificalia exercere in alterius diœcesi non licet. ca. nulli. 320.
Pœna suspensionis, vel interdicti nũ quã contra punientis voluntatẽ censetur remissa. cap. 3. 574.
Pœna aliæ contra adulteros concubinarios non tolluntur. §. graue. 602.
Pœnis sponte susceptis, vel etiã à sacerdote iniunctis seu à Deo inflictis, & à nobis patiẽter toleratis satisfacere possumus c. docet. 425
Pœnitens tenetur recensere in confessione omnia peccata mortalia & eas circunstantias, quæ speciẽ peccati mutãt. c. ex dictis. 414.
Pœnitentia ante aduentum Christi non erat Sacramentum. capit. fuit. 406.
Pœnitẽtia hominis lapsi præter cessationem à peccatis, & eorũ detestationem, includit etiam eorum confessionem, absolutionem & satisfactionem, saltim inuito. cap docendum. 405.
Pœnitentia modo ante baptismum non est Sacramentum. cap. fuit. 406.
Pœnitentia necessaria fuit quouis tempore vniuersis, qui se mortali peccato inquinassent. cap. fuit 406.
Pœnitentia publica iniungi debet publicè peccantibus. cap. Apostolus 430.
Pœnitentiæ partes, & quasi materia, ipsius Sacramẽti tres sunt, nẽpè contritio, cõfessio, & satisfactio. cap. sunt. 410.
Pœnitentiæ Sacramentum differt à Sacramento baptismi non solũ penes materiã, & formam, verũ etiam in qualitate ministri, & in diuersa fructuum conditione. ca. pœnitentia. 408.
Pœnitentiæ Sacramentum est maximè necessarium. cap. est. pagi. 409.
Pœnitentiæ Sacramẽtum præcipua vis consistit in illis verbis, Ego te absoluo. cap. docet. 409.
Pœnitẽtiarij ab Episcopo institui debet in singulis Ecclesijs Cathedralibus, qui Doctor sit, vel Licẽtia

tus

tus in Theologia, vel iure Canonico, & annorum quadraginta. cap. in omnibus. 430.
Pœnitentiarius dum confessiones audit censetur præsens. §. omnes. 146.
Populus nominans Prædicatorem, vtrùm compelli possit ad impensas præstandas. §. in electione. pagi. 57.
Portionarij non sunt de Capitulo. §. portionarij. 565.
Portionariorum creatio ab Episcopo sine adiunctis fieri potest. §. an ex hoc. 566.
Portionarij qui Capitulares censeri debeant. §. item primo 568.
Portionarij, qui habent votum consultatiuum, & vocem in Capitulo. §. dubium. 568.
Portionarij, qui non habent dignitates, nec sunt de Capitulo. §. qui non. 568.
Portionarij qui non sunt de Capitulo, non eligunt œconomos, nec cõstituunt Vicarios post mortem Episcopi. §. Capitulum. 510.
Portionarius contribuere debet seminario. §. sed pro. 86.
Portio competens debet assignari sacerdotibus nouarum Ecclesiarũ. cap. illis. 263.
Portiones absentium accrescunt deseruientibus. §. portiones. 114.
Possessio non suffragatur ad percipiendos fructus Canonicis, & dignitatibus ante fidei professionem. 20. X
Possessionis ratione, siue Episcopatus, siue Canonicatus, cui pecunia soluenda. §. an constitutio. 596.
Possessio, vel introitus Canonicatus §. siue. & seq. 596.
Præbendam certa dismembratione distinctam obtinens. §. an obtinens. 239.
Præbenda etiam intelligitur cuius fructus omnes consistunt in distributionibus quotidianis. §. præbenda. 64.
Præbenda in mense Apostolico vacans non affectatur. §. primo vacatura. 65.
Præbendæ Lectoris institutio non habet locum in præbendis Sedi Apostolicæ reseruatis. §. nec talis. 65.
Præbenda pro lectoribus deputata non nisi idoneis conferatur. cap. 2 §. per se ipsi. 63.
Præbenda presbyterali vacante poterit Episcopus illam conferre Diacono, vel Subdiacono. §. aut sit. 290.
Præbenda, quæ à sequenti Canonico optatur, non habet locum in erectione, sed ea quam dimiserit, qui optat. §. Metropolitanis. 64
Præbenda, quæ primo post confirmationem Concilij vacauit, vtrùm pro lectore sacræ Scripturæ possit affectari. §. præbenda pagi. 65.
Præbenda, quæ fuit erecta pro Theo

Iogo non potest optari à sequenti Canonico. §. nec potest. 65.
Præbenda tam Theologi, quam pœnitentiarij non subiacet optioni. §. item 4. 64.
Præbenda Theologalis si ante Concilium stipendium pro lectore cõstitutum fuit non est erigenda. §. item 2. 64.
Præbenda Theologalis in Ecclesia exempta quomodo debeat deputari. §. in Ecclesia. 65.
Præbenda vacans prius Theologo lectori, quam pœnitentiario debet assignari. §. nec est. 65.
Præbendam Theologalem obtinens non est admittendus ad ius optandi. §. item. 3. 64.
Præbendas obtinentes in Cathedralibus cogendi sunt suscipere illos ordines, & exercere, qui sunt præbendis annexi, quatenus eorum ætas patiatur. §. aut in tali. 290.
Præbendatis non licet abesse vltra tres menses cap. 55. 134.
Præbendas tenues habentes possunt retineri simul cum parochialibus eiusdem ciuitatis. §. an obtinentes. 305.
Præbendatus tenetur ordines requisitos intra annũ suscipere, & eos diebus statutis per se ipsum exercere. cap. hi qui 285.
Prædicandi licentia quibus Sedes Apostolica concedere soleat. §. etiam. 59.
Prædicandum vernacula lingua. c. 12. 60.
Prædicantes ab Episcopo benedictionem petere tenentur. §. prædicare. 59.
Prædicationis munus per Episcopũ committi potest, etiam clerico, qui non sit in sacris ordinibus. §. sine. 59.
Prædicationibus, quæ sunt excludenda. cap. 13. 61.
Prædicator regularis vnius ordinis in Ecclesia alterius admittendus, vbi deest. §. in Ecclesijs. 52.
Prædicatores ab Ordinario eligendi. §. per se. 51.
Prædicatoris electio ad Episcopum pertinet. §. prædicationis. 56.
Præfecti Cathedralibus tenentur ad residentiam in Ecclesia, vel diœcesi. cap. 7. 120.
Præfecti maioribus Ecclesijs debent iuramentum fidei in Concilio Prouinciali præstare. cap. cogit. 217.
Præfecti vigilare debent. cap. 395
Præferendus minus doctus, cuius mores sunt noti. §. moribus, pag. 33.
Præficiendi Ecclesijs, quales esse debeant. 8.
Præiudicium nulli factum ex loco oratoribus assignato in Synodo Tridentina. cap. 5. 505.
Prælati clericos, quoties opus fuerit, corrigant. cap. 7. 542.
Prælati superiores tenentur quotannis, vel saltim biennio propriasdiœceses, per se, vel visitatores suos visitare cap. 11.

Prælatus inferior Episcopo immediatè Apostolicæ Sedi subiectus poterit cõcursũ instituere, ac Vicarios deputare. §. poterit. 38.

Præpositæ Monialium, quæ eligenda. cap. 25. 41.

Præpositura iurisdictionalis comprehenditur in Bulla Pij V. §. præpositura. 127.

Præpositus fabricæ non inseruiens. §. arbitrio. 118.

Prælati non residentes non possunt ministerium suum adimplere. capi. 1. 105.

Præsentatus à patronis debet ab Episcopo examinari cap. 6. 215.

Præsentati non habentes Bullas. §. quærebatur. 209.

Præsentati super parochiali de iure patronatus examinentur per concursum inter eos. §. item. 2. pag. 34.

Præsentatio per patronum debet ab Episcopo fieri cap. 2 207. quoad examen præsentati. §. non liceat. ibidem.

Præsentatio soli Episcopi fiat ad effectum examinis dumtaxat. §. hoc autem. 208.

Præsentatus ad parochialem iuris patronatus laici non debet approbari per concursum. §. & quia. pag. 27.

Preces, & ritus antiqui, in Missalibus antiquis obseruari consueti derogantur. §. & de Missali 226

Presbyter delinquens in sua diœcesi, si in altero loco comperiatur ad suum Ordinarium remitti debet. §. ab Ordinario. 529.

Presbyteri, & alij qui sunt in sacris nullo statuto videtur posse prohiberi, quin vocem habeant in Capitulo. §. quicunque. 284.

Prima tonsura initiandus, qualis esse debeat. cap. prima tonsura. 454.

Prima tonsura initiatus, aut in minoribus ordinibus constitutus, qui fori priuilegio gaudeat. cap. 2. 529.

Principes tenentur animaduertere in eos, qui quoquo modo Ecclesiasticam libertatem impediunt. capi sancta. 258.

Principes tenentur operam suam præstare, vt decreta Concilij Tridentini ab omnibus obseruentur. cap. tanta. 238.

Prioratus ab Episcopi visitari non possunt. §. quæcunque. 560.

Prioratus Militum Hierosolymitanorum Ordinarius visitare non potest. §. Prioratus. 545.

Priores, & Monachi vtrùm habeant ius eligendi nouitios ad portiones perpetuas vacantes in Monasterijs commendatis. §. Regulares. 44.

Priori Episcopus licentiam dare potest, vt per quatuor menses absit. §. quandoq. 132.

Priuilegia concessa Religionibus de habilitandis illegitimis non tolluntur. §. in suo 603.

Priuilegia Curialium non exigunt

gunt beneficiatos à iurisdictione Ordinarij in his, quæ pertinent ad beneficia. cap. priuilegij. 341.

Priuilegia omnia, etiam Maris magni quatenus sunt contraria Concilio Tridentino subiata. §. ac mare. 205.

Priuilegio Ecclesiastici fori, qui non gaudeant. cap. 2. 529. §. prima tonsura, cum reliquis infra.

Probatio ab Episcopo fieri debet, etiam in beneficijs, quorum institutio pertinet ad Monachos. §. nisi. 208.

Probatio in beneficijs simplicibus, quorum institutio pertinet ad inferiores non debet fieri ab Episcopo. §. an dicta. 208 sed in curatis ab Episcopo debet fieri. ibidem.

Probatio iuris patronatus debet fieri authenticas scripturas. §. congregatio. 212.

Processiones dirigendæ quo voluerit Episcopus cum consensu Capituli. § in processionibus. 502.

Processiones publicæ, & priuatæ. §. hoc congregationis. 502.

Processiones publicas, qui obire debeant. §. Ordinarius. 188.

Processiones possunt fieri à Regularibus extra eorum claustra. §. similiter. 256.

Processiones, qui teneantur obire. cap. 14. 187.

Procuratores causa euidentis vtilitatis possunt de licentia Ordinarij ingredi Monasteria Monialium. §. causa. 180.

Procuratores Episcoporum in Concilio Prouinciali possunt habere vocem decisiuam. §. item Abbates. 231.

Procuratores legitimè constituti, non excluduntur ab eligendo. §. aut alios 47.

Professio ante decimum sextum annum nulla. cap. 16. 190.

Professio fidei ab Episcopo emittenda. 13.

Professio fidei ad quos extenditur. 15

Professio fidei à quibus, & intra quod tempus fieri debeat. 18.

Professio fidei nō extenditur ad Canonicos in Collegiatis. 19. t

Professio fidei vtrùm à Prædicatoribus regularibus per Episcopū exigenda sit. §. nullus. 59.

Professio in Monasterijs Monialium sancti Francisci de Paula ante decimum octauum annū, an sit nulla. § sed quid. 192.

Professio inera annum nulla. §. tam virorum. 190. §. professio. 191. §. qui emisit. 192.

Professio tacita. §. professio. 192. & sequent.

Professionem fidei Doctores, atque Magistri, & qui alij facere debent. §. idem Pius. 93. & sequent. Ordinarij negligentes in exigenda fidei professione à Doctoribus puniendi. §. Ordinarij. 93.

Profeſſus expreſſè poſt annum an cẽ ſentiatur tacitè profeſſus. §. *profeſſio.* 191.

Profeſſus in vna Religione, ad aliam trãſlatus, non poteſt renunciare anno probationis. §. *puellæ.* 197.

Prohibitio, & ſuſpenſio temporalis. §. *cum honeſtius.* 575.

Promouendi ad maiores ordines debent denuntiari in Eccleſia iuſſu Epiſcopi. cap. hi. 457. *Ætas promouendi ad vnumquemque ſacrum ordinem. cap. nullus. pagi.* 459.

Promouendi ad ſacrum miniſterium ab Epiſcopo debent euocari, & examinari. cap. ſacroſancta. pagi. 454.

Promouẽdi in Subdiaconos, & Diaconos, quales eſſe debeant. c. Subdiaconi. 460.

Promouendi, quomodo probandi. pag. 13.

Promouendus ad Dignitates curam animarum habentes, debet ſaltim vigeſimum quintum annum attingere. 17.

Prouiſi per Sedem Apoſtolicam de beneficijs reſeruatis, vbi cauſas agere debeant. §. *item.* 519.

Prouiſiones faciendæ ſunt purè, & ſimpliciter ad formam Concilij. §. *item cenſuit.* 280.

Publicatio Concilij ligat Leodienſes. §. *Epiſcopo.* 240.

Puella per vim incluſa in Monaſterium. §. *an coacta.* 200.

Puella, quæ inconſulto Epiſcopo habitum ſuſcepit §. *puella.* 200.

Puellæ delectæ ex hoſpitalibus in Monaſterijs Monialium. §. *in Monaſterijs.* 177.

Puellæ eductæ in Monaſterijs licet egreſſæ fuerint, recipi poſſunt, vt fiant Moniales. § *puellæ pagi.* 180.

Puellæ educationis gratia permitti debent vſque ad vigeſimum quintum annum in Monaſterijs. §. *puellæ.* 177.

Puellas in Monaſterium recipiendi quis licentiam dare poſit. §. *licet Epiſcopo.* 175. *& ſeq.*

Puellæ miſericordiæ cauſa admiſæ in Monaſterium Monialium tolerari debent, non autem denuò admitti §. *puellæ quæ.* 177.

Puellæ non poſſunt ſuſcipere habitum in Monaſterio non clauſo. §. *Bulla.* 172.

Puellæ, quæ duodecimũ annum non expleuerunt, habitum ſuſcipere non poſſunt. §. *maior.* 198. *neque ante expletum decimum ſextum annum admittantur ad profeſſionem.* §. *profeſſ.* 199.

Puellæ, quæ ex Monaſterio curandi gratia exierunt, vtrùm iterũ recipiantur. §. *puellis.* 176.

Puellæ ſeculares in Monaſterijs ad clauſuram tenentur, & quomodo recipi debeãt. §. *puellæ, & ſequentibus.* 176.

Puellæ voluntas, & ante ſuſceptionem habitus, & ante profeſſionẽ

ab Episcopo exploranda, etiam si Monasterium sit Regularibus subiectum. §. non ante. 199.

Puellæ voluntas in Monasterio co optatæ non debet explorari ab Episcopo ad petitionem illius, qui illam vult in vxorem ducere. §. Congregatio. 199.

Puellæ vtrũ educari possint in Monasterijs Monialium. §. vtrùm puella. 175.

Puellis certus dierum numerus præfigi debet, in quo deliberent ante professionem. §. liberè. 200.

Pueri docendi rudimenta fidei, idque Episcopi curare debent. cap. 11. 60.

Pueri non possunt compelli vt accedant ad parochiam addiscendã doctrinam. §. etiam. 60.

Pueri quales in seminario debeant collocari. §. in hoc. 702.

Pueri quot debent admitti in seminarium. §. certum. 702.

Punctator clericus debet esse de certa lege in choro conueniendi, & permanendi. §. de certa. 236.

Punctator Capituli debet esse clericus in sacris constitutus. §. Capituli. 504.

Puniendi sunt, qui à seruitio Ecclesiæ absunt §. puniendi. 143.

Q

Quæstores eleemosynarum abolere præcipiantur. cap. 7. pag. 143.

Quæstuarij prohibentur prædicare. cap. 6. pag. 54.

Quæstus praui pro indulgentijs consequendis abolendi sunt. cap. indulgentijs. 438.

Quæstus turpis pro Missis celebrandis caueri debet, & ab Episcopis prohiberi. cap. vt multa 397.

Qualitas eorum, qui assumi debent ad gradum presbyteratus c. qui piè. 462.

Quarta funeralium Cathedrali, aut parochiali Ecclesiæ persolui debet. cap. decernit. 318.

R

Rapta non potest nubere raptori quatenus est in eius potestate. cap. 1. 607.

Raptor, ac illi auxilium præbentes excommunicantur. cap. 2. 608.

Raptor tenetur raptam dotare. cap. 3. 608.

Raptores mulierum tantùm excommunicantur, qui eas ideò rapiũt vt vxores ducant. §. sint. 608. §. quomodo infra. ibio.

Reconciliatio cum Deo est effectus Sacramenti pœnitentiæ. cap. res. 410.

Rector cogi non potest ad adiungendum sibi tot Sacerdotes, quot sufficiunt Ecclesijs Sacramentis ministrandis §. item numerosus. 281.

Rector compelli debet ad habitandum intra limites parochiæ. §. de curatis. 124.

Rector parochialis Ilerdensis. §.

Rector. pagina, 132.

Rector semel deputatus non poterit ad nutum amoueri à patronibus. §. & semel. 36.

Rector nullius diœcesis tenetur accedere ad Synodum diœcesanam. §. ad quas. 235.

Rectores piorum locorum cædentes arbores fructiferas non incidunt in canonem. §. Rectores. 610.

Rectoribus imperitis coadiutores idonei deputari debent. cap. quia illiterati. 283.

Redditus fabricæ, qui non sunt iuris patronatus, & qui sunt de iure patronatus arbitrio Episcopi expẽdendi § prout. 211.

Regressus beneficiorum prohibentur. cap. cum in beneficijs. pagi. 300.

Regulares adeuntes Monasteria Monialium sine licentia Episcopi incidunt in excommunicationem quam Episcopus proposuit. §. Regulares. 181.

Regulares an debeant stare arbitrio superiorum quoad mobilium superfluitatem. §. nihilque. pag. 165.

Regulares degentes de licentia superiorum in domo ad erectionem Monasterij destinata. §. si deliquerit. 529.

Regulares exempti cum toti populo preces indicuntur in proprijs Ecclesijs orationi insistant. §. & ornentur. 188.

Regulares in Ecclesijs suorum Ordinum non tenentur licentiam ab Episcopo petere ad concionandum, sed cum licentia superioris se Episcopo præsentare. §. etiam. 52.

Regulares mobilia, vel immobilia possidentes à pœna non excusantur. §. an per talem. 166.

Regulares nihil vt propriam retinere possunt. §. superiori. 163.

Regulares non Mendicantes vtrũ teneantur contribuere seminario. §. Regularibus. 83.

Regulares, qui subduntur Capitulis generalibus non possunt cogi ad intereſſendum Synodo. §. item. cl 1. 235.

Regulares seruientes beneficijs simplicibus vtrũm visitari possint. §. Regulares. 539.

Regulares studentes extra conuentũ si deliquerint puniuntur ab Ordinario. cap. 18. 92.

Regulares sunt incapaces beneficij simplicis, non autem curati. §. Regulares. 281.

Regulares tam fœminæ, quàm masculi non possunt habere propria. §. nemini. 163.

Regulares tenentur obedire Episcopis in obseruatione censurarum, & dierum festorum. 575.

Regulares vagantes ab Episcopo cogantur. §. contra. 161.

Regulares vtrũm dies festos ex more, & instituto alicuius Ecclesiæ obseruare debeant. §. dies. 576. *§. seruentur. infra.*

Regulari non licet ſine licentia ſuperioris ſubijcere ſe aliqui extraneo. cap. 6. 168.

Regulari viro, vel mulieri nemo in ſupplicatione audeat manus ponere, niſi ſit à protectore ſubſcripto. §. intimetur. 189.

Regularibus an liceat neceſſaria cõparare negante ſuperiore. §. nihil etiam. 165. & ſequentibus. & §. item. 166.

Regularibus non licet agros poſſidere, aut redditus. §. an ex diſpoſitione. 164.

Regularis à conuentu abſque licentia recedens, quomodo debeat puniri, ſed non ſunt excommunicati. cap. 7. 168. §. tanquam. ibidem.

Regularis deducens intra quinquennium nullitatem apud quem probare tenetur. § contra. 203.

Regularis extra clauſtra delinquẽs an detinendus in carceribus Epiſcopi §. quando 189.

Regularis extra Monaſteriũ degens ſine licentia ſuperioris ab Ordinario corrigatur. §. extra. 529.

Regulari nemo eijciatur à Monaſterio, etiam ſi ſit incorrigibilis, ſed ibi puniantur. §. ſeuerè. 189.

Regularis profeſſus omnia adquirit ordini. §. poſt profeſſionem. 193.

Regularis profeſſus tenetur ſub ſui ſuperioris obedientia in clauſtro perpetuo manere. cap. 1. 160.

Regularis qui quidquam poſſidere deprehenſus fuerit actiua, & paſſiua voce biennio priuatur in actibus capitularibus, non in electionibus. §. biennio. 166.

Regulares ſine ſuperioris licentia nequeunt prædicare, nec ſine licentia Epiſcopi in alienis Eccleſijs cap. 3. 52.

Regularium ſtatus. 160.

Religio ſancti Baſilij. §. in Religione. 192 & quomodo profeſſionem Religioſi in ea emittebant. ibid.

Religionem ingrediens poſt ratum matrimonium vtrùm ante annum poſſit emittere profeſſionẽ § profeſſio. 191.

A Religione volens diſcedere, non auditur, niſi intra quinquennium cauſas deduxit. cap. 23. pagi. 202.

Religioſi ad proceſſiones ſolemnes tenentur dummodò eorum ſuburbia ab vrbe vltra vnum miliare non ſint remota. §. in Concilio. 188.

Reliquiæ Sanctorum antiquæ habendæ ſunt in illa veneratione, quæ hactenus fuerunt. §. nec nouas. 257.

Renuntiatio, aut obligatio, quæ non fit intra duos menſes ante profeſſionem, nulla eſt. cap. 17. 193.

Renuntiatio eſt nulla ſine licentia Epiſcopi ſequuta profeſſione. §. niſi. 194.

Renuntiatio facienda à nouitijs

intra duos menſes vltimo fieri debet. §. intra duos. 195.
Renuntiatio facta ante ſuſceptionẽ habitus. §. an diſpoſitio. 194.
Renuntiationes factæ ante ſuſceptionem habitus. §. nulla. 193.
Renuntiatio facta cum licentia Epiſcopi intra duos menſes non cenſetur inualida. §. renuntiatio. pagi. 195.
Renuntiatio facta per duos menſes ante profeßionem licet ante expletum decimum ſextum annum tenet. §. hæc verba. pagi. 194.
Requiſita ad ordines ſuſcipiendos in diœceſi non propria. cap. facultates. 322.
Res iudicatæ, quæ innituntur priuilegijs anſublatæ. §. dubitatur. 522.
Reſidendum in digniori, vel frequentiori parochia. §. curam pagi. 124.
Reſidens in parochiali, quæ non longe abeſt à Collegiata an vtrique ſeruire poßit §. reſidens. pagi. 126.
Reſidens in decanatu vnius Eccleſiæ non amittit fructus aliorum Canonicatuum. §. quibus. 138.
Reſidentia dignitatum cum cura animarum. §. ex fructibus. cum ſequentibus, 115.
A reſidentia in Eccleſijs Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus nemo excuſatur, aliter in alijs. §. etiam. 113.
Reſidentia nouem menſium in Eccleſijs debet obſeruari. §. quo verò. 236.
Reſidentia perſonalis Prælatorum. cap. 6. 119.
Reſidentia præfectorum in Cathedralibus. cap. 7. 120.
Reſidentia rectorum, aut parochorum, & capellanorum. §. de curatis. & ſeq. 124.
Reſignatarius ab examinatoribus in Synodo dep-tatis ſimul cum Ordinario, ſi probetur ſatis eſt. pag. 22.
Reſignatarius pater, vel filius clerici priuatur titulo, ſi intra præſcriptum tempus non reſignauit. §. dicitur. 159.
Reſignatio parochialis ante quam Ordinarius reſignantem titulo priuaret. § tertia. 606.
Reſignationes reciprocæ parentum in filios prohibentur. cap. 3. § reciprocæ. 160.
Reus vbi debeat conueniri. §. cum verò. 45.
Reus vtrùm ſuam innocentiam de eadem cauſa denuò purgare, & debitè punitus denuò poßit puniri. §. aut aliorum 523.
Rurale beneficium vniatur ſeminario. §. item. 86.

S

Sacerdos Chriſtus Dominus oportuit nobis dari, qui poſſet omnes perfectè ſanctificare. a. quoniam 390.

Sacerdos in articulo mortis quoſlibet pœnitentes, à quibuſuis peccatis, & cenſuris abſoluere poteſt cap magnopere. 4 e 20.

Sacerdos promiſſus per ſedem Apoſtolicam in forma dignum de Canonicatu ſuper idoneitate ſcientiæ examinandus eſt ab Ordinario. §. alioquin 289.

Sacerdotes exteri habentes literas dimiſſorias poſſunt admitti ad ſacramenta miniſtranda. §. ad ſacramenta. 104.

Sacerdotes Hieroſolymitanæ Religionis inſeruientes Eccleſijs compelli debent ad proceſſiones. §. quia Regulares. 187. §. accedere. 188.

Sacerdotes nullium officium, aut beneficium Eccleſiaſticum in ciuitate, vel diœceſi habentes, non ſunt compellendi ad proceſſiones. §. tam clerici. 187.

Sacerdotes per vicinos præſentati apud Mercenarios, & Bregamos ad Rectores, vel illorum libitum in ipſo munere perſiſtant. §. mercenarij. 25.

Sacerdotes tantùm, miniſtri ſunt ſacramenti pœnitentiæ, qui etiam ſi in peccato mortali exiſtant, poteſtatem ligandi, & ſoluendi habent cap. circa. 417.

Sacerdotibus nouis parochijs præfectis debet Epiſcopus aſſignare portionem competentem arbitrio ſuo ex fructibus ad matricem pertinentibus. §. licet Epiſcopo 270.

Sacerdotium nouum, & viſibile Eccleſia Catholica à Chriſto accepit, in quo ipſe poteſtatẽ tradidit Euchariſtiam conſecrandi, necnon, & peccata dimittendi, & retinendi. cap. ſacrificium. 443.

Sacram Scripturam ad profana conuertere impium. cap. 6. 224.

Sacram Scripturam in rebus fidei, & morũ, non licet contra ſenſum Eccleſiæ, vel Sanctorum omniũ Patrum interpretari. cap. ad coercenda. 222.

Sacramento pœnitentiæ reparari poterunt, qui poſt baptiſmũ in peccata labuntur. cap. qui. 404.

Sacramentum pœnitẽtiæ lapſis poſt baptiſmum applicat merita Chriſti Domini cap. ſi ea. 406.

Sacramentum pœnitentiæ inſtitutum fuit à Chriſto Domino, quãdo Diſcipulis ſuis dixit: Accipite Spiritum ſanctum, &c. cap. Dominus 407.

Sacri duo ordines eodem die nõ poſſunt cuiquam concedi. cap. promoti. 461.

Saluus conductus conceſſus Germanicæ nationi. c. ſacroſancta. 249.

Saluus conductus datus proteſtantibus. c. ſacroſancta. 242. & 244.

Sanctiones Apoſtolicæ in fauorem libertatis Eccleſiaſticæ debent ab omnibus obſeruari. cap. decernit. 258.

Satisfactio noſtra per Chriſtum eſt, quia ex illo habet omnem ſuam vim. cap. non ita. 423.

Satisfactiones conuenientes iniungere debent ſacerdotes, vtpotè quibus claues ligandi,& ſoluendi conceſſæ ſunt. cap.debent.pagi.429.

Scholares in Eccleſijs Cathedralibus non gaudent eiſdem priuilegijs, ſicut ſtudentes in publicis Academijs. §. & ſcholares.70.

Scholaſteriæ in loco, in quo non futurum eſt ſeminarium, non tenẽtur docere ipſos pueros. §.ſcholaſteriæ 87.

Scholaſteria idoneis conferatur.cap. 13. 88.

Scripturæ ſacræ lectio in Monaſterijs debet haberi cap.5. 68.

Scripturas ſacras Eccleſia ſuſcipit, & veneratur. cap. ſacroſancta.220.

Seculares omnes ab ingreſſu Monaſterij Monialium prohibentur. §. ſeculares.180.

Secretarius Capituli poteſt eſſe laicus.§. Capituli. 504.

Sede vacante Capitulũ poteſt cõcedere licentiam extero Epiſcopo Pontificalia exercendi. §. Capitulum.508.

Sede vacante ne aliquid innouetur. §.non liceat.cum ſeq. 507.

Sedes Apoſtolica quando cũ dimiſſorijs adeũda eſt.§.dubitatũ.509

Seguntinenſis Capituli ſupplicationes.§.illuſtriſſimi.147.

Seminaria plura fieri poſſunt in amplis diœceſibus.cap.15.90.

Seminaria quomodo erigẽda in Prouincijs,quæ paupertate laborant. cap.14.88.& §.ſi in aliqua. & ſequent ibid.

Seminarij adminiſtratores. §.cũ. 73

In ſeminarij contributione, quid ſeruandum.§.vniones.85.

Seminarij executores pro erectione. cap.11. 87.

Seminarij locus.§.vel alio.72.

Seminarij nomine ante erectionem factam ſoluendum nil eſt.§. ante erectionem 77.

Seminarij regulæ, & electiones, & viſitationes, à quibus faciendæ. §.Epiſcopus.73.

Seminarij ſumptus vnde ſumendi. cap.10.74.

Seminario ex diſtributionibus quotidianis nõ debet contribui.§.& Capituli.& ſeq.77.

Seminario, quæ bona contribui debẽt.§.bona 81.

Seminario,quæ Eccleſiæ debent cõtribuere.§. de contributione. 81.

Seminario,qui debeant contribuere. §.ex fructibus.77.

Seminario, quæ beneficia, aut bona vnienda.§.item.& ſeq.76.

Seminario,qui modus viuendi ſernãdus.cap.9. 73.

Seminariorum conſeruatores. cap. 16. 90.

Seminarium Collegium in Eccleſijs.cap.8.71.

Seminarium duplex in Eccleſijs duabus vnitis eligendum.§.ſingulæ.72.

Seminarium ex qua pecunia alendũ §. certum. 72.

Sententia cum innititur priuilegio non dat plus roboris. §. dubitatur. 522.

Sententia vnica, quæ transit in rem iudicatam, tribus æquipollet. §. sacrarum. 586.

Sententiæ ab inferioribus Ordinarijs latæ. §. legati. 586.

Sententiæ latæ ab Auditoribus Nuntij in causis appellationum in criminalibus nullæ sunt. §. non autem. 584.

Senibus destributiones debentur. §. senio. 141.

Septa Monasterij sine qua licentia ingredi non licet. §. non liceat. 176.

Sepulturæ eorum, qui cupiunt sepeliri in Monasterijs Monialium debent fieri in Ecclesia, non tamen in clausura. §. cadauera. 174.

Sex menses dantur filio ad permutandum, vt pater possit obtinere, quem habet in eadem Ecclesia canonicatum. §. si in præsenti. 158.

Simoniæ suspicio absit in ordinum collatione. cap. 1. 593.

Sponsus cogendus est expectare vsque dum puella cõsite atur, si duodecimo ætatis anno coniuncta illi Religionem fuerit ingressa. §. quid igitur. 199.

Spurij an parochias obtinere possint §. Cardina. 159.

Spurij petentes in posterũ de transitu ad honorem. §. spurij. 158.

Spurius legitimatus in seminarium potest admitti. §. ex legitimo 73.

Statutum, quod Canonici possint in seruire per substitutos, est contra Concilium. §. si factum. 145.

Subreptitiæ prouisiones, quæ sint. cap. 21. 37.

Subcollector Apostolicus non excusatur à residentia. §. abesse. 127.

Suffragia absentium ab alijs suppleri non licet. cap 24. 40.

Subdiaconus caret voce Capituli. c. quicunque. 284.

Suffragia pro defunctis pie, ac deuotè fieri præcipiũtur. c curẽt 439

Summus Pontifex debet prouidere, vt Episcopalis dignitas sufficiẽtes habeat redditus. cap. quoniam. 293.

Summus Pontifex, & Episcopi habent ius reseruandi sibi casus, à quibus nullus inferior potest absoluere. c. magnopere. 420.

Sumptus à Monialibus in professione, & velo faciendus taxetur ab Ordinario. § Summus 201.

Superior Monialium alicui puellæ habitum dans prius quam ab Ordinario examinatio facta fuerit contra Concilium facit. §. teneatur. 200.

Superior potest dare licentiam Regulari translato ad modicum tẽpus standi extra Monasteriũ, causa prædicationis, vel confessionum. § ad beneficia. 161.

Superior, non puniens Regularem scandalosum Episcopo instante, priuetur. cap. 15. 180.
Superiores omnes prædicta de professionibus Regularium seruent. cap. 26. 205.
Superstitio in sacrorum veneratione vitari debet. cap. omnis. 256.
Supplicationes debent fieri sede vacante pro bono pastore eligendo. pag. 11.
Suspensio contra quos fieri possit. §. cum honestius. 574.
Suspensio, & prohibitio temporalis. §. cum honestius. 575. §. restitutio. 575.
Suspensionis pœna contra punientis voluntatem non censetur remissa cap. 3. 574.
Suspensus à ministerio altaris, aut interdictus contra voluntatem sui Ordinarij non promouendus, nec habilitandus. §. à suo. 574.
Suspensus, aut interdictus ab Ordinario à Metropoli absolui non potest §. Metropolis. 575.
Substantia panis & vini ex vi consecrationis conuertitur in corpus Christi, & tota substantia vini in sanguinem; quæ conuersio appellatur transubstantiatio. cap. quoniam. 398.
Symbolum Nicænum. tit. 1. li. 1. 6.
Synodi diœcesanæ præcipiuntur celebrari. cap. Synodi. 234.
Synodus Prouincialis circa examinationis formam addere, aut remittere potest. cap. 23. 39.
Synodus Prouincialis debet præscribere, quæ ad diuinorum officiorum celebrationem spectant. cap. quæ ad debitum. 236.
Synodus Prouincialis non potest imponere onus dignitatibus, vt non possint obtineri à non graduatis. §. ad cæteras. 288.

T

Taxa soluendorum seminario §. in taxa. 86.
Tempora, quibus prædicare oporteat cap. 8. 56.
Tempus, & hora, & materia sacræ Scripturæ arbitrio Ordinarij relinquitur. §. de tempore 67.
Tempus ordinationis in præeminentia Episcoporum est attendendũ in Conciliis Prouincialibus, non dignitas Ecclesiarum. §. item. 230.
Tempus triennale à sede Apostolica prorogatur ad sextum annum ad conuocandum Concilium Prouinciale in India. §. quodlibet. 231.
Termino elapso ad concursum nemo admittatur. 29. §. item. 1.
Tertia pars fructuum debet conuerti ad distributiones quotidianas. cap. 4. 109. §. cum beneficia. ibi. & sequent.
Tertia pars reddituum beneficij simplicis non potest conuerti in distributiones quotidianas. §. item. 1. 110.
Tertiariæ Moniales, quæ cogendæ sunt ad clausuram, & quæ non

non §. cauſura. pag. 171.
Tertiarijs Monialibus ſolẽniter nõ profeſſis terminus præfigitur ad profitendum. §. ſolemniter. 172.
Teſtamenta ante profeſſionem facta §. antea. 144.
Teſtes quales adhiberi debeant in cauſis criminalibus Epiſcoporũ. cap 2. 515.
Theologalis præbendæ fructus cui tradendi, quando clericus Theologalis non reperitur idoneus. §. pro lectoribus. 62.
Theologiæ lectio inſtituatur in gymnaſijs publicis. cap. 6. 69.
Theologo, qui docendi officio fungatur, ſtipendium conſtituendũ eſt à Capitulo, vbi non eſt conſtituta præbenda Theologalis. §. in illis. 62.
Titulares, qui excludũtur ab electione. §. aut alios. 41.
Titulus iuris patronatus debet conſtare. cap 4 211.
Traditiones ſine ſcripto Eccleſia Veneratur. cap ſacroſancta. 220.
Tranſitus ad laxiorem Religionem prohibetur. cap. 24. 204.

V.

VAcatio parochialis per reſignationem non amittit concurſum. 27. P. §. in parochialem. §. ad Epiſcopum. ibid. infra.
Vacationes in Eccleſijs, quæ permiſſæ. §. vacationes. 141.
Vacationes parochialium per reſignationem in manibus Papæ factæ infauorem certæ perſonæ, vtrum per examen dari debeant? pag. 22.
Veneratio Sanctorum Reliquijs debetur, & aſſerentes non deberi damnantur. cap Sanctorum. 254
Verba in ſententijs diſcendis in Synodo obſeruanda. cap. 2. 95.
Vicarij ab Ordinario creandi paxochialibus Eccleſijs vnitis Collegiatæ, atque ab eo examinandi. §. Collegiatis. 535.
Vicarij deputatio donec prouideatur parochiali de Rectore, ſpectat ad Epiſcopum. 25. k. §. deputatio.
Vicarij in beneficio curato merces vnde. §. portione. 536.
Vicarij nominatio poteſt fieri termino decem dierum. §. ad dictam. 536.
Vicarij non poſſunt ad nutum inferiorum dignitatum amoueri 25. k §. ergò.
Vicarij non poſſunt deputari in Monaſterijs ab ipſorum prima fundatione curatis. §. vel Monaſterijs. 535.
Vicarij perpetui deputari poſſunt in parochialibus vnitis Monaſterijs. §. in parochialibus. 535. Monachi non poſſunt prohiberi quominus curam exerceant. §. conceſſum. 535.
Vicarij perpetui in parochialibus Capitulo vnitis, non ſunt præuio concurſu inſtituendi. pag.

26.m. §.item. primo.
Vicarij perpetui non possunt constituiabsque erectione tituli Vicarij.§.Vicarius.536.
Vicarij possunt deputari ab eo, qui iurisdictionem habet Episcopalem.21.a
Vicarij Regulares cum alio Regulari viuant 21.a
Vicario Ecclesiæ congrua portio assignanda est. cap. in beneficijs. 298.
Vicario suspecto non possunt eligi arbitri §.fuit dubitatum.512.
Vicariorum nominatio ad quos pertineat §.Congregatio.536.
Vicariorum nominatio in beneficijs curatis vnitis, pertinet ad Episcopum.21.a
Vicarium eligi de gremio Capituli sede vacante non est necesse. §. item. 2. 510. sed est præferendus si adsit. §. item officialem infra.
Vicario Capituli sede vacante licet instituere præsentatum à patrono.§ item.3.510.
Vicarium perpetuum habens in sua parochia compellatur ad residendum.§.habens.125.
Vicarius an debeat eligi Doctor, vel Licentiatus in Collegiata Ecclesia.§ an extendatur.511.
Vicarius à Monialibus constituendus.§.si iuris.34
Vicarius amouibilis arguit detinere ad residentiam.§.consuetudine.132.
Vicarius Archiepiscopi ne intersit Capitulo in his rebus, quæ ad commodum Archiepiscopi, seu suorum spectant. §. ex constitutionibus.571.
Vicarius Capituli Sede vacante potest decernere excommunicationes.§ stante.577.
Vicarius cõstituatur ab Episcopo in Ecclesia parochiali vacãte, donec prouideatur ei de Rectore.20.
Vicarius existentibus Doctoribus in Capitulo Doctor eligendus.§. vel Doctoribus 92.
Vicarius Episcopi nihil potest accipere super dispensationibus matrimonialibus § qui.498.
Vicarius Episcopi non admittitur ad Capitulum, si est exemptum. §.nec ad id.504.
Vicarius generalis potest cognitione facta excommunicationẽ pro rebus deperditis decernere. §. à nemine.577.
Vicarius in visitatione Canonicorum tenetur seruare, quæ Episcopus, vel eius.566.
Vicarius, qui debet habere custodiã vel administrationem Ecclesiæ. 25.k §.idoneum.
Vicarius Sede vacante debet eligi Doctor, vel Licentiatus, si adsit. §.saltim.511 si plures magis idonei.inf.ibid.
Vicarius, Sede vacante, illa faciat, quæ ad Episcopum spectant, occurrente vacatione parochialis. §. ad Vicarium. pag.511.

§. dubitatum. infra.
Vicarius Sede Episcopali vacante potest sufficere examinatores. §. ab eius. 30.
Viduæ nobiles, quibus permittitur ingredi Monasterium nullas secum ducant ancillas. §. viduæ nobiles. 178.
Viduæ non recipiantur in Monasterium, nisi Moniales *sirie velint.* §. viduæ, quæ. 178.
Viduæ vtrũ possint viuere in Monasterio Monialiũ §. viduis. 175
In vigilijs vtrùm sit prædicandũ. §. per hoc. 174.
Vir propter publicum vxoris adulterium Religionem ingressus, cũ ipse antea adulterauerit. §. quidã vir. 203.
Virgines ante quam ingrediantur in Monasterium examinẽtur ab Episcopo. §. professionis. 198.
Virgines educari possunt in Monasterijs intra vigesimum quintum annum. §. decretum. 179. quæ autem ex causa valitudinis egrediatur, de licentia regredi potest ibidem.
Virgo vxor separata à viro toleranda in Monasterio, si exiens subit vitæ discrimen. §. de virgine. 179.
Visitatio Capituli per Episcopum, etiam ad bona extenditur. §. ad secundum. 563.
Visitatio Capituli, quomodo fieri debeat ab Episcopo. §. statuit. & seq. 561.
Visitatio Cathedralium ab Episcopo quomodo fieri debeat. §. capitula & seq. 530.
Visitatio cum adiunctis de Capitulo quomodo, & quando facienda §. statuit. cum seq 561.
Visitatio Ecclesiarum nullius diœcesis. §. quæ alias. & seq. 553.
Vrsitationis finis, & scopus. cap. 14 549.
Visitatio rationum per substitutos fieri potest. §. per se ipsos 549.
Visitationis sumptus, qui ab Episcopo, & visitatoribus fieri debẽt. c. 15. 550. §. caueant. & seq.
Visitationis tempus, & modus. §. quæ. 550.
Visitator non potest eligi à Capitulo sine Vicario. §. Capitulum. 511.
Visitator nullius diœcesis, à quo eligendus. §. visitatione. 553.
Visitatores à Capitulo deputati, approbandi ab Episcopo §. visitatores 549.
Vita, & exemplum clericorum. capi. 6. 98.
Vnctio infirmorum gratiam confert, peccata remittit, infirmum alleuiat. cap. res. 441.
Vnctionis extremæ firmissimũ præsidium, c. clementissimus. 439.
Vnio omnium beneficiorum simplicium facta Seminario non valet. §. beneficia. 84.
Vniones beneficiorum liberorum prohibentur fieri cum Ecclesijs, vel beneficijs iuris patronatus, & iam

& iam factæ examinari præcipiuntur. cap. 9. 218.

Vniones seminario factæ absque cõsilio quatuor deputatorum, non valet. §. vniones. 84.

Vniones seminario factæ, quæ valent. §. vniones verò 84.

Vniuersitas consistit in duabus partibus. §. sese. 182.

Vniuersitatum, ac studiorum generalium maxima cura habenda est cap. 19 92.

Vnus comparens tantùm in concursu idoneus. §. ex his q. 33.

Voce Capituli caret, qui subdiaconus est. cap. quicunque. 284.

Vota examinatorum palã inter ipsos dicantur. 30. §. quorum.

Votum, quæ fecit ingrediendi Religionem. si intra annum reuertatur ad seculum, an sit liber ex voto. §. per annum. 191.

Vsurpantes bona loci pij, & consentientes excommunicantur cum reseruatione ad Papam. cap. vnico. 609.

Vulgata editio pro authentica habert debet. c. eodem. 222.

Vxoribus aliquando permissum est in Monasterijs Monialium permanere absentibus viris. §. permissam. 175.

LAVS DEO.

SOCIEDAD INTELECTUAL - PROPIEDAD DE LA - REGISTRO

SALMANTICÆ.

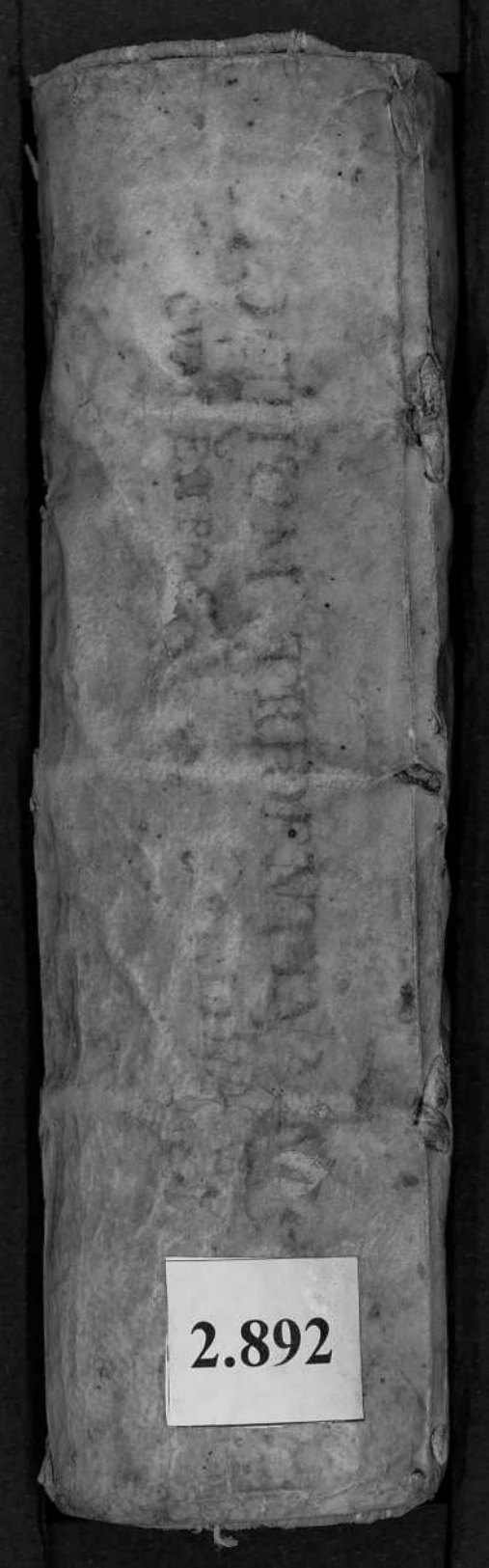
Apud Antoniam Ramirez, viduam.

Anno M. DC. XIII.

Con de la carta mi J.ª

Recibí la de V.J. de 26 de mar

2.892